

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

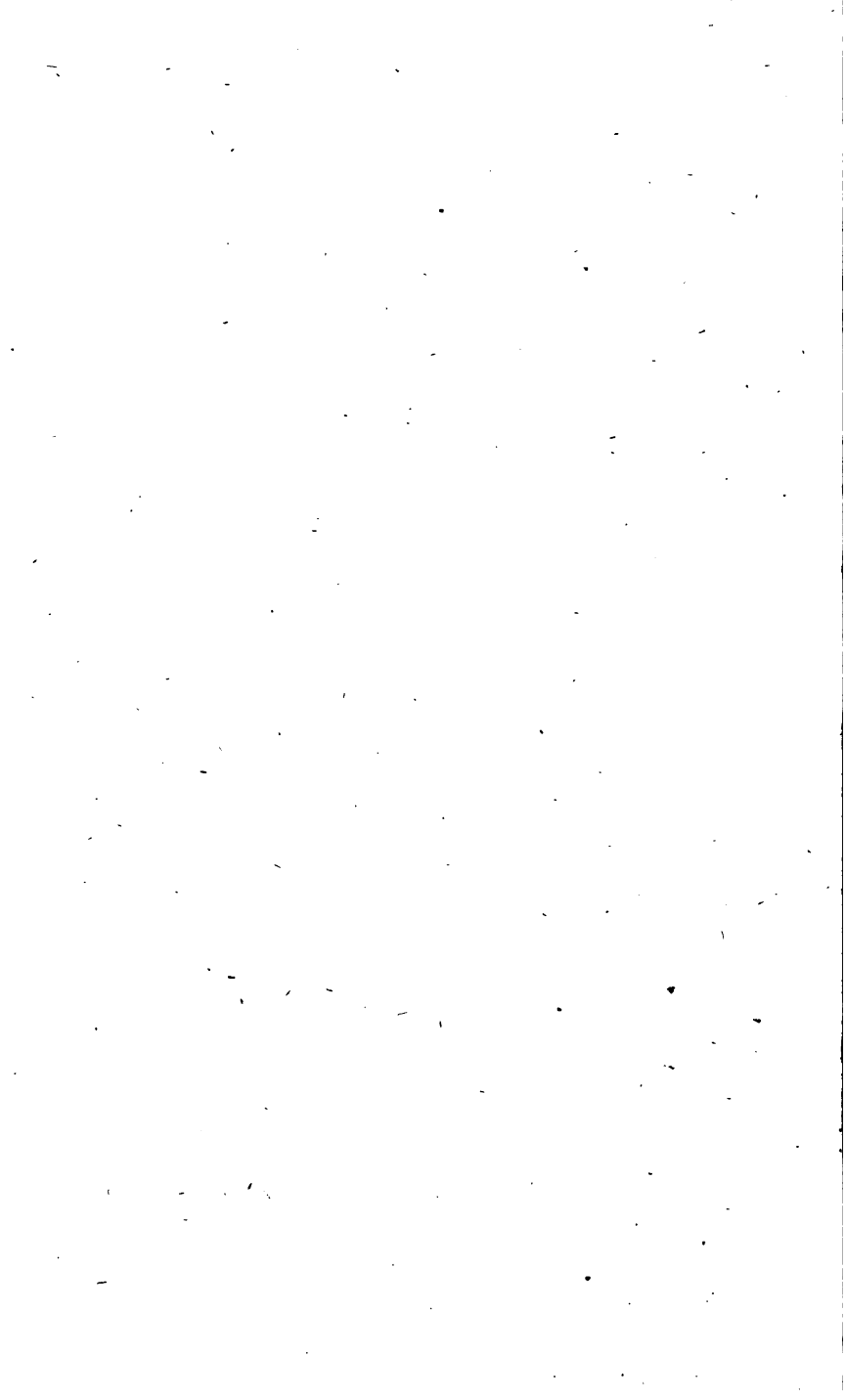
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A. O.
Optima 18

Herodotus

Ἡ Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Τ

Ἀ Λ Ι Κ Α Ρ Ν Η Σ Σ Η Ο Σ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Η Σ Ἀ Π Ο Δ Ε Ξ Ι Σ

Κ Τ Η Σ Ι Ο Τ Κ Ν Ι Δ Ι Ο Τ

Λ Ε Ι Ψ Α Ν Α.

HERODOTI HALICARNASSEI

ET

CTESIAE CNIDII

QUAE EXSTANT

OPERA ET FRAGMENTA

G R A E C E.

RECENSUIT

ET WESSELINGIANAE RECENSIONIS VARIETATES

ADIECIT

D. AUGUST. CHRIST. BORHECK.

EDITIO ALTERA PRIORI CORRECTION ET AUCTION.

T O M U S I I.

LEMGOVIAE

IN BIBLIOPOLIO MEYERIANO 1808.

22-10000

1991

749914

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΛΙΒΙΚΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΜΕΛΟΜΕΝΗ.

ARGUMENTUM LIBRI IV.

Historia Darii regis continuatur. Herodotus enarravit

I. Darii bellum cum Scythis, horum mores, terras, & res gestas. a cap. 1 ad 144.

II. Bellum Lybicum a cap. 145. ad finem libri, cui inseruit Episodia :

1) de Cyrenaeis. cap. 145 ad 167.

2) de Libyis sive Afris. a cap. 168 ad 199.

*

Sectio I.

Darii bellum cum Scythis gestum.

*

Causae belli Darii adversus Scythas. Horum irruptio in
Asiam tempore Medorum.

I. ΜΕΤΑ δὲ τὴν Βαβυλῶνος αἰρεσιν ἐγένετο ἐπὶ
Σκύθας αὐτῇ Δαρείῳ ἑλαιοῖς. ἀνθενέσης γὰρ τῆς Ἀσίας
ἀνδράσι, καὶ χρημάτων μεγάλων συνιόντων, ἐπεδύμη-
σε ὁ Δαρεῖος τίσασθαι Σκύθας, ὅτι ἐκείνοι πρότερον
ἐβαλόντες ἐς τὴν Μηδικὴν, καὶ νικήσαντες μάχῃ τὰς

Herodot. Tom. II.

Α

ἀντί-

ἀντιεμένους, ὑπῆρξαν ἀδικίης. τῆς γὰρ ἄνω Ἀσίης ἤρ-
 ζαν, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, Σκύθαι ἔτεα θυῶν
 δέοντα τριήκοντα. Κιμμερίους γὰρ ἐπιδιώκοντες ἐέβα-
 λον ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μηδῆς·
 ἔτοι γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἦρχον τῆς Ἀσίης.
 τὰς δὲ Σκύθας ἀποδημήσαντας ὀκτῶ καὶ ἑκοσι ἔτεα,
 καὶ διὰ χρόνου τασέτε κατιόντας ἐς τὴν σφετέρην, ἐξε-
 δέξατο ἐκ ἐλάσσων πόνος τῇ Μηδικῇ· εὗρον γὰρ ἀν-
 τιεμένην σφι στρατιὴν ἐκ ὀλίγην· αἱ γὰρ τῶν Σκυθῶν
 γυναικες, ὥς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλόν,
 ἐφοίτεον παρὰ τὰς δόλους.

Scythae servos cur excaecent: modus exugendi lactis ex
 equa, butyrum & hippace.

2. Τὰς δὲ δόλους οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι, τῇ
 γάλακτος εἵνεκεν τῇ πίνεσι, ποιεῦντες ὧδε· ἐπεὶ ἂν Φυσ-
 σητήρας λάβωσι ὀσεῖνας, αὐλοῖσι προσεμφερεσάτες,
 τέττες ἐσθέντες ἐς τῶν θηλέων ἵππων τὰ ἄρθρα, Φυσ-
 σῶσι τοῖσι σώμασι· ἄλλοι δὲ ἄλλων Φυσσεόντων ἀμέλγου-
 σι. Φασὶ δὲ τῷδε εἵνεκεν τέτο ποιεῖν· τὰς φλέβας τε
 πίμπλασθαι Φυσσεωμένας τῆς ἵππου, καὶ τὸ ἔθαρ
 κατίεσθαι. ἐπεὶ ἂν δὲ ἀμέλξωσι τὸ γάλα, ἐσχεύαντες ἐς
 ξύλινα ἀγγυῖα κοῖλα, καὶ περισήσαντες κατὰ τὰ ἀγγυ-
 γῖα τὰς τυφλὰς, δονέουσι τὸ γάλα. καὶ τὸ μὲν αὐτῇ
 ἐπιστάμενον ἀπαρύσαντες, ἡγῶνται εἶναι τιμωτέρον·
 τὸ δὲ ὑπιστάμενον, ἥσσον τῇ ἐτέρῃ. τέτων μὲν εἵνεκεν
 ἄπαν-

ἅπαντα τὸν ἂν λάβωσι οἱ Σκύθαι, ἐκτυφλήσιν· ἔ γάρ
αἰρόται εἰσὶ, ἀλλὰ νομάδες.

Servi rebelles arcent dominos reduces ab Asia victa, sed
flagellis a dominis subacti. cap. 3. 4.

3. Ἐκ τεττέων δὴ ὧν σφι τῶν δέλων καὶ τῶν γυ-
ναικῶν ἐπετράφη νεότης· οἱ ἐπεὶ τε ἔμαθον τὴν σφετέ-
ρην γένεσιν, ἠντιῶντο αὐτοῖσι κατιῶσι ἐκ τῶν Μήδων. καὶ
πρῶτα μὲν τὴν χώραν ἀπετάμοντο, τάφρον ὀρυζάμε-
νοι εὐρέαν, κατατείχεσαν ἐκ τῶν Ταυρικῶν ὕψων εἰς
τὴν Μαυρῶτιν λίμνην, ἥπερ ἐστὶ μεγίστη· μετὰ δὲ, περρω-
μένοις ἐσβάλλειν τοῖσι Σκύθῃσι ἀντικατιζόμενοι ἐμά-
χοντο. γινομένης δὲ μάχης πολλαίσι, καὶ ἑδυναμένων
ἐδὲν πλέον ἔχειν τῶν Σκυθῶν τῇ μάχῃ, εἰς αὐτῶν
ἔλεξε τάδε, „Οἷα ποιεῦμεν, ἄνδρες Σκύθαι; δέλοισι
„τοῖσι ἡμετέροισι μαχόμενοι, ἐλάσσονες κτενόμενοι γι-
„νόμεθας, καὶ ἐκείνους κτείνοντες ἐλασσόνων τολοιπὸν
„ἄρξομεν. νῦν ὧν μοι δοκεῖ ἀνχμαῖς μὲν καὶ τόξα μετ-
„εῖναι· λαβόντα δὲ ἕκαστον τῷ ἵππῳ τὴν μάστιγα,
„ἵεναι ἄσπον αὐτῶν. μέχρι μὲν γὰρ ὥρεον ἡμέας ὅπλα
„ἔχοντας, οἱ δὲ ἐνόμιζον ὁμοῖοι τε καὶ ἐξ ὁμοίων. ἡμῖν
„εἶναι· ἐπεὶ δὲ ἴδωνται μάστιγας ἀντὶ ὅπλων ἔχοντας,
„μαθόντες ὥς εἰσι ἡμέτεροὶ δῆλοι, καὶ συγγνόντες τῷ
„το, ἐκ ὑπομενέεσι.“

4. Ταῦτα ἀκήσαντες οἱ Σκύθαι, ἐποίησαν ἐπιτε-
λέειν· οἱ δὲ ἐκπλαγέντες τῷ γινομένῳ, τῆς μάχης τε

ἀντιεμένους, ὑπῆρξαν ἀδικίης. τῆς γὰρ ἄνω Ἀσίης ἤρ-
 ξαν, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, Σκύθαι ἔτεα δυῶν
 δέοντα τριήκοντα. Κιμμερίους γὰρ ἐπιδιώκοντες ἐξέβα-
 λον ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μήδης·
 ἔτοι γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἤρχον τῆς Ἀσίης.
 τὰς δὲ Σκύθας ἀποδημήσαντας ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα,
 καὶ διὰ χρόνου τοσούτου κατίοντας ἐς τὴν σφετέρην, ἐξε-
 δέξατο ἐκ ἐλάσσων πόνος τῷ Μηδικῷ· εὖρον γὰρ ἀν-
 τιεμένην σφι στρατιὴν ἐκ ὀλίγην· αἱ γὰρ τῶν Σκυθίων
 γυναῖκες, ὥς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλόν,
 ἐφοίτεον παρὰ τὰς δόλους.

Scythae servos cur excaecent: modus exugendi lacti
 equa, butyrum & hippace.

2. Τὰς δὲ δόλους οἱ Σκύθαι πάντας τυφλεῖ

γάλακτος εἵνεκεν τῷ πίνεσι, ποιεῦντες ὧδε· ἐπει-
 σήτηρας λάβωσι ὀρεῖνας, αὐλοῖσι προσεμφερε-
 τήτους ἐσθύντες ἐς τῶν θηλέων ἵππων τὰ ἄρσεν
 σῶσι τοῖσι ζώμασι· ἄλλοι δὲ ἄλλαν φε-
 ροῖσι. Φασὶ δὲ τῷδε εἵνεκεν τῆτο πρὸς
 πίμπλασθαι φουσσεωμένους
 κατίεσθαι. ἐπεὶ δὲ τῶν
 ζύλινά αὐγυγῆναι
 γήϊα τῶν
 ἐπι-

γέρας τῶν

ἀπὸ δὲ τῆ

ράσπιδος κα-

τὰ βασιλῆος,

καὶ ἔννομα Σκο-

ας δὲ Ἑλλήνες

Darii aetas mille
onem aër pennis

ὧδε λέγῃσι· οἱ Σκυ-
μένοι· ἐβάρυνται τὰς ἀνὰ
χρῆται. γὰρ οὐκ ἔστι βασιλῆος Ταργιτάς ἐς τὴν
ἐδὲν πλέον ἔχον τὴν ἀνὰ, χιλίων ἐπὶ πλέω, ἀλ-
ἐλεξε τὰς, ἀνὰ τὸν τὸν ἱερὸν φυλάσσει
καὶ θυσίῃσι μεγάλῃσι ἰλα-
πᾶν ἔτος. ἐς δὲ αἶν ἔχων
ὁρτῇ ὑπαίτριος κατακοιμηθῇ,
ὧν ἐπὶ διενιαυτίξεν· δίδωσθαι δὲ
ἐν ἡμέρῃ μὴ περιελάσῃ αὐτὸς.
γᾶλης, τριφασίας τὰς βασι-
ἐωϋτὲς καταστήσασθαι Κολάξαιν
τὴν ποιῆσαι, ἐν τῇ τὸν χρυσὸν φυ-
κτύπερθε πρὸς βορῇ λέγῃσι ἀνε-
ῆς χώρης, ἐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσω-
τε διεξίειαι, ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων

ἐπελάθοντο, καὶ ἔφευγον. ἔτω οἱ Σκύθαι τῆς τε Ἀσίης ἤρξαν, καὶ ἐξελαθέντες αὐτὶς ὑπὸ Μήδων, κατῆλθον τρόπῳ τοιάτῳ ἐς τὴν σφετέρην. τῶνδε εἵνεκεν ὁ Δαρεῖος τίσασθαι βεβλόμενος, συνήγαγε ἐπ' αὐτὰς στρατευμα.

Origines Scytharum, qui se censent gentem novissimam:
aurum sacrum. cap. 5. 6.

5. Ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι, νεώτατον ἀπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον· τῆτο δὲ γενέσθαι ὧδε· ἀνδρα γενέσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐξῆς ἐρήμῳ, τῷ ἔνομα εἶναι Ταργίταον· τῷ δὲ Ταργίτῳ τέττε τὰς τοκέας λέγουσι εἶναι, ἐμοὶ μὲν ὑπιστὰ λέγοντες, λέγουσι δὲ ὦν, Δία τε καὶ Βορυσθένης· τῷ ποταμῷ θυγατέρα. γένος μὲν τοιόττε δὴ τινος γενέσθαι τὸν Ταργίταον· τέττε δὲ γενέσθαι παῖδας τρεῖς, Λειπόξαν, καὶ Ἀρπόξαν, καὶ νεώτατον Κολάξαν. ἐπὶ τῶν ἀρχόντων, ἐκ τῷ ἐρικνῷ φερόμενα χρύσεια ποιήματα, ἄροτρον τε καὶ ζυγὸν καὶ σάγαριν καὶ Φιάλην, πετέειν ἐς γῆν τὴν Σκυδικήν· καὶ τῶν ἰδόντα πρῶτον τὸν πρεσβύτατον ἄσσογίεναι, βεβλόμενον αὐτὰ λαβεῖν· τὸν δὲ χρυσὸν, ἐπιόντος καίεσθαι. ἀπαλλαχθέντος δὲ τῶν, προσιέναι τὸν δεύτερον· καὶ τὸν αὐτὶς ταῦτα ποιεῖν. τὰς μὲν δὴ καίονμενον τὸν χρυσὸν ἀπώσασθαι· τρίτῳ δὲ τῷ νεωτάτῳ, ἐπελθόντι κατασβῆναι, καὶ μιν ἐκείνον κομίσαι ἐς ἐαυτῷ· καὶ τὰς πρεσβυτέρους ἀδελφεὺς πρὸς ταῦτα συγγόντας, τὴν βασιλιήν πᾶσαν παραδόναι τῷ νεωτάτῳ.

6. Ἀπὸ μὲν δὴ Λεποζαΐος γεγονέναι τέτρες τῶν Σκυθῶν, οἱ Λυχάται γένος καλέονται· ἀπὸ δὲ τῆ μέσῃ Ἀρποζαΐος, οἱ Κατίαροί τε καὶ Τράσπιες καλέονται· ἀπὸ δὲ τῆ νεωτάτης αὐτέων, τῆ βασιλῆος, οἱ καλέονται Παραλάται· σύμπασι δὲ εἶναι ἔνομα Σκολότης, τῆ βασιλῆος ἐπωνυμίην· Σκύθας δὲ Ἕλληνας ἐνόμασαν.

Primus rex Targitaus: a quo ad bellum Darii aetas mille annorum: ultra Scythiam ad aquilonem aër pennis oppletus.

7. Γεγονέναι μὲν νῦν σφέας ὧδε λέγουσι οἱ Σκύθαι· ἔτεα δὲ σφι, ἐπεὶ τε γεγονόασι, τὰ σύμπαντα λέγουσι εἶναι ἀπὸ τῆ πρώτης βασιλῆος Ταργιταῦς ἐς τὴν Δαρείου διάβασιν τὴν ἐπὶ σφέας, χιλίων ἢ πλέω, ἀλλὰ τοσαῦτα. τὸν δὲ χρυσὸν τῆτον τὸν ἱρὸν φυλάσσει· οἱ βασιλῆες ἐς ταμάλισα, καὶ θυσίησι μεγάλῃσι ἱλασκόμενοι μετέρχονται ἀνὰ πᾶν ἔτος. ἐς δὲ ἂν ἔχων τὸν χρυσὸν τὸν ἱρὸν ἐν τῇ ὀρετῇ ὑπαίτριος κατακοιμηθῇ, ἔτος λέγεται ὑπὸ Σκυθῶν ἢ διενιαυτίξεν· δίδωσθαι δὲ οἱ διὰ τῆτο ἔσα ἂν ἵππων ἐν ἡμέρῃ μιῇ περιελάσῃ αὐτές. τῆς δὲ χώρας ἐκτὸς μεγάλης, τριφασίας τὰς βασιλῆας τοῖσι παισὶ τοῖσι ἐωυτῆ καταστήσασθαι Κολάξαν καὶ τετέων μίην μεγίστην ποιῆσαι, ἐν τῇ τὸν χρυσὸν φυλάσσεισθαι. τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορῇ λέγουσι ἄνεμον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρας, ἐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω ἔτε ὀρεῖν, ἔτε διεξίειναι, ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων·

πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἥερα εἶναι πλέον, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκληρόντα τὴν ὄψιν.

Graecorum Ponticorum narratio de Scytharum origine, eorumque de Hercule fabulatio.

8. Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπὲρ σφέων τε αὐτέων, καὶ τῆς χώρας τῆς κατύπερθε λέγῃσι. Ἑλλήνων δὲ οἱ τὸν Πόντον οἰκόντες, ὧδε Ἑρακλέα ἐλαύνοντα ταῖς Γηρυόνεω βῆς, ἀπικέσθαι ἐς γῆν ταύτην ἔβσαν ἐρήμην, ἣν τινες νῦν Σκύθαι ἰέμονταί. Γηρυόνεα δὲ οἰκέειν ἔξω τῷ Πόντῳ, κατοικημένον τὴν οἱ Ἕλληες λέγῃσι Ἐρύθειαν νῆσον, τὴν πρὸς Γηδείροις τοῖσι ἔξω Ἑρακλήϊων σηλέων ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ. τὸν δὲ Ὠκεανὸν λόγῳ μὲν λέγῃσι ἀπὸ ἡλίου ἀνατολέων ἀρξάμενον, γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν, ἔργῳ δὲ ἐκ ἀποδεικνῦσι. ἐνθεῦτεν τὸν Ἑρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην· χώραν καλεομένην· καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε καὶ κρυμὸν· ἐπερυσάμενον δὲ τὴν λεοντὴν, κατυπνώσας· ταῖς δὲ οἱ ἵππους ταῖς ἀπὸ τῷ ἄρματος νομομέναις ἐν τέτῳ τῷ χρόνῳ, ἀφανισθῆναι θείῃ τύχῃ.

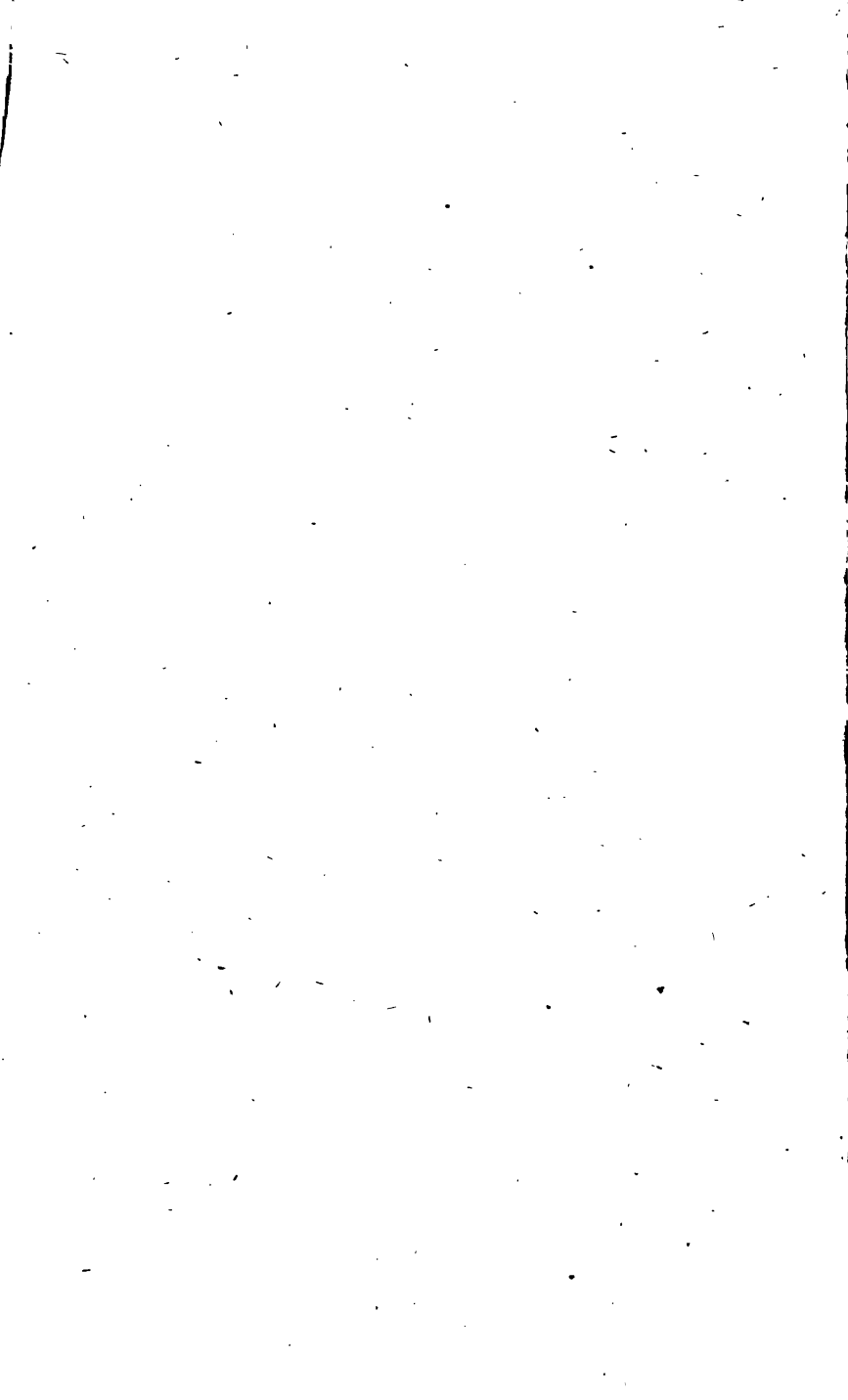
Herculis & Echidnae convictus, & suboles triplex.

9. Ὡς δὲ ἐγορεύθηται τὸν Ἑρακλέα, δίξισθαι· πάντα δὲ τὰ τῆς χώρας ἐπεξελθόντα, τέλος ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἰλαίην καλεομένην γῆν· ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὐρεῖν ἐν ἄντρῳ μιζοπαρθενόν τινα Ἐχιδνὴν διφυέαν· τῆς τὰ μὲν ἄνω ἀπὸ τῶν γλαττέων, εἶναι γυναικός· τὰ δὲ

δὲ ἐνερθεῖν, ὄφιός. ἰδόντα δὲ καὶ θαυμάσαντα, ἐπεί-
 ρεσθᾶί μιν εἶ καὶ ἰδοὶ ἵππους πλανωμένας· τὴν δὲ φά-
 ναί ἐαυτὴν ἔχειν, καὶ ἐκ ἀποδώσειν ἐκείνῳ πρὶν ἢ οἱ
 μιχθῆναι· τὸν δὲ Ἡρακλέα μιχθῆναι ἐπὶ τῷ μισθῷ
 τέτρω. κένην τε δὴ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἀπόδοσιν τῶν
 ἵππων, βελομένην ὡς πλεῖστον χρόνον συνεῖναι τῷ Ἡρα-
 κλεί· καὶ τὸν, κομισάμενον, ἐθέλεν ἀπαλλάσσεσθαι·
 τέλος δὲ, ἀποδιδῶσαν αὐτὴν εἰπεῖν, „Ἴππους μὲν δὴ
 ,ταύτας ἀπικομένας ἐνθάδε, ἔσωσά τοι ἐγώ· σᾶσρά
 ,τε σὺ παρέσχες· ἐγὼ γὰρ ἐκ σεῦ τρεῖς παῖδας ἔχω·
 ,τέτρες, ἐπεὶ ἀν γένωνται τρόφους, ὅ, τι χρεὶ ποιεῖν,
 ,ἐξηγέο σύ· εἴτε αὐτῷ κατοικίζω, χώρης γὰρ τῆςδε
 ,ἔχω τὸ κράτος αὐτῇ, εἴτε ἀποπέμπω παρὰ σέ.“
 Τὴν μὲν δὴ ταῦτα ἐπερωτᾶν· τὸν δὲ λέγουσι πρὸς ταῦ-
 τα εἰπεῖν, „Ἐπεὶ ἀνδρῶθέντας ἴδῃαι τὰς παῖδας,
 ,τάδε ποιῆσαι ἐκ ἅν ἀμαρτάνοις· τὸν μὲν ἅν ὀρεῖς αὐ-
 ,τέων τόδε τὸ τόξον ὧδε διατεινόμενον, καὶ τῷ ζωστῆρι
 ,τῷδε κατὰ τάδε ζωννύμενον, τέτον μὲν τῆςδε τῆς χώ-
 ,ρης εἰκήτορα ποιῶ· ὅς δὲ ἅν τετέων τῶν ἔργων τῶν
 ,ἐντέλλομαι λίπηται, ἔκπεμπε ἐκ τῆς χώρης. καὶ ταῦ-
 ,τα ποιῆσαι, αὐτῇ τε εὐφρανέσῃ, καὶ τὰ ἐντεταλ-
 ,μένα ποιήσεις.“

Minimus Scythia, regumque progenitor. Phiala baltei
 Scythici.

ΙΟ. Τὸν μὲν δὴ εἰρύσαντα τῶν τόξων τὸ ἕτερον,
 δύο γὰρ δὴ φορεῖν τέως Ἡρακλέα, καὶ τὸν ζωστῆρα προς-

Herodotus

Ἡ Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Τ

Ἀ Λ Ι Κ Α Ρ Ν Η Σ Σ Η Ο Σ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Η Σ Ἀ Π Ο Δ Ε Ε Ι Σ

Κ Τ Η Σ Ι Ο Τ Κ Ν Ι Δ Ι Ο Τ

Λ Ε Ι Ψ Α Ν Α.

HERODOTI HALICARNASSEI

ET

CTESIAE CNIDII

QUAE EXSTANT

OPERA ET FRAGMENTA

G R A E C E.

RECENSUIT

ET WESSELINGIANAE RECENSIONIS VARIETATES

ADIECIT

D. AUGUST. CHRIST. BORHECK.

EDITIO ALTERA PRIORI CORRECTIOR ET AUCTIOR.

T O M U S I I.

LEMGOVIAE

IN BIBLIOPOLIO MEYERIANO 1808.

ἀντισμένους, ὑπῆρξαν ἀδικίης. τῆς γὰρ ἄνω Ἀσίας ἤρξαν, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, Σκύθαι ἔτεα δυῶν δέοντα τριήκοντα. Κιμμερίους γὰρ ἐπιδιώκοντες ἐξέβαλον ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μήδης· ἔτοι γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἦρχον τῆς Ἀσίας. τὰς δὲ Σκύθας ἀποδημήσαντας ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ διὰ χρόνου τασάτε κατίοντας ἐς τὴν σφετέρην, ἐξεδέξατο ἐκ ἐλάσσων πόνος τῇ Μηδικῇ· εὖρον γὰρ ἀντισμένην σφι στρατὴν ἐκ ὀλίγην· αἱ γὰρ τῶν Σκυθῶν γυναῖκες, ὥς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλόν, ἐφοίτεον παρὰ τὰς δούλεις.

Scythae servos cur excaecent: modus exugendi lactis ex equa, butyrum & hippace.

2. Τὰς δὲ δούλεις οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι, τῇ γάλακτος εἵνεκεν τῇ πίνεσι, ποιεῦντες ὥδε· ἐπεὶ ἂν φυσητῆρας λάβωσι ὀρεῖνας, αὐλοῖσι προσεμφερεσάτες, τέττες ἐσθύντες ἐς τῶν θηλέων ἵππων τὰ ἄρθρα, φυσσωσι τοῖσι σόμασι· ἄλλοι δὲ ἄλλων φυσσεόντων ἀμέλγουσι. φασὶ δὲ τῷδε εἵνεκεν τῷτο ποιεῖν· τὰς φλέβας τε πίμπλασθαι φυσσεωμένας τῆς ἵππου, καὶ τὸ ἔθαρ κατίεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀμέλξωσι τὸ γάλα, ἐσχέαντες ἐς ξύλινα ἀγγεῖα κοῖλα, καὶ περιψήσαντες κατὰ τὰ ἀγγεῖα τὰς τυφλὰς, δυνέουσι τὸ γάλα, καὶ τὸ μὲν αὐτῷ ἐπιστάμενον ἀπαρύσαιτες, ἡγεῦνται εἶναι τιμιώτερον· τὸ δὲ ὑπιστάμενον, ἦσσαν τῷ ἐτέρῳ. τῶν μὲν εἵνεκεν ἀπαν-

ἅπαντα τὸν ὦν λάβωσι οἱ Σκύθαι, ἐκτυφλήσι· ἔ γάρ
ἀρόται εἰσὶ, ἀλλὰ νομάδες.

Servi rebelles arcent dominos reduces ab Asia victa, sed
flagellis a dominis subacti. cap. 3. 4.

3. Ἐκ τετέων δὴ ὦν σφι τῶν δέλων καὶ τῶν γυ-
ναικῶν ἐπετράφη νεότης· οἱ ἐπεὶ τε ἔμαθον τὴν σφετέ-
ρην γένεσιν, ἠντιῶντο αὐτοῖσι κατιῶσι ἐκ τῶν Μήδων. καὶ
πρῶτα μὲν τὴν χώραν ἀπετάμοντο, τάφρον ὀρυζάμε-
νοι εὐρέαν, κατὰτεύεσαν ἐκ τῶν Ταυρικῶν ἑρέων ἐς
τὴν Μαιῶτιν λίμνην, ἥπερ ἐστὶ μεγίστη· μετὰ δὲ, πείρω-
μένοισι ἐσβάλλεν τοῖσι Σκύθῃσι ἀντικατιζόμενοι ἑμά-
χοντο. γινομένης δὲ μάχης πολλαίς, καὶ ἑ δυνάμενων
ἑδὲν πλέον ἔχεν τῶν Σκυθέων τῇ μάχῃ, εἰς αὐτῶν
ἔλεξε τάδε, „Οἶα ποιεῦμεν, ἄνδρες Σκύθαι; δέλοισι
„τοῖσι ἡμετέροισι μαχόμενοι, ἐλάσσονες κτενόμενοι γι-
„νόμεθα, καὶ ἐκείνους κτείνοντες ἐλασσόνων τολοιπὸν
„ἄρξομεν. νῦν ὦν μοι δοκέει αἰχμᾶς μὲν καὶ τόξα μετ-
„εῖναι· λαβόντα δὲ ἕκασον τῷ ἵππῃ τὴν μάστιγα,
„ἰέναι ἄσσον αὐτῶν. μέχρι μὲν γὰρ ὥρεον ἡμέας ὅπλα
„ἔχοντας, οἱ δὲ ἐνόμιζον ὁμοῖοι τε καὶ ἐξ ὁμοῖαν. ἡμῖν
„εῖναι· ἐπεὶ δὲ ἴδωνται μάστιγας ἀντὶ ὅπλων ἔχοντας,
„μαθόντες ὥς εἰσι ἡμέτεροι δέλοι, καὶ συγγόντες τῷ-
„το, ἐκ ὑπομενέουσι.“

4. Ταῦτα ἀκήσαντες οἱ Σκύθαι, ἐποίησαν ἐπιτε-
λέει· οἱ δὲ ἐκπλαγέντες τῷ γινομένῳ, τῆς μάχης τε
ἐπελά-

ἐπελάθοντο, καὶ ἔφευγον. ἔτω οἱ Σκύθαι τῆς τε Ἀσίας ἤρξαν, καὶ ἐξελαθέντες αὐτοῖς ὑπὸ Μήδων, κατήλθον τρέπων τοιούτω ἐς τὴν σφετέρην. τῶνδε ἕνεκεν ὁ Δαρεῖος τίσασθαι βελόμενος, συνήγαγε ἐπ' αὐτὰς στρατεύμα.

Origines Scytharum, qui se censent gentem novissimam:
aurum sacrum. cap. 5. 6.

5. Ὡς δὲ Σκύθαι λέγῃσι, νεώτατον ἀπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον· τῆτο δὲ γενέσθαι ὧδε· ἄνδρα γενέσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐσση ἐρήμῳ, τῷ ἔνομαι εἶναι Ταργίταον· τῷ δὲ Ταργίταῳ τέττε τὰς τοκίας λέγῃσι εἶναι, ἑμοὶ μὲν ἐπιστὰ λέγοντες, λέγῃσι δὲ ὦν, Δία τε καὶ Βορυσθέneos· τῷ ποταμῷ θυγατέρα. γένεος μὲν τοιούτε δὴ τινος γενέσθαι τὸν Ταργίταον· τέττε δὲ γενέσθαι παῖδας τρεῖς, Λαιπόξαιν, καὶ Ἀρπόξαιν, καὶ νεώτατον Κολάξαιν. ἐπὶ τῶν ἀρχόντων, ἐκ τῶ ἐρανῶ φερόμενα χρύσεια ποιήματα, ἄροτρόν τε καὶ ζυγὸν καὶ σάγαριν καὶ Φιάλην, πετέεν ἐς γῆν τὴν Σκυδικήν· καὶ τῶν ιδόντα πρῶτον τὸν πρεσβύτατον ἄσσοι γεναι, βελόμενον αὐτὰ λαβεῖν· τὸν δὲ χρυσὸν, ἐπιόντος καίεσθαι. ἀπαλασθέντος δὲ τέττε, προσιέναι τὸν δεύτερον· καὶ τὸν αὐτοῖς ταῦτα ποιέειν. τὰς μὲν δὴ καιόμενον τὸν χρυσὸν ἀπώσασθαι· τρίτῳ δὲ τῷ νεωτάτῳ, ἐπελθόντι κατασβῆναι, καὶ μιν ἐκείνον κομίσει ἐς ἐαυτῷ· καὶ τὰς πρεσβυτέρους ἀδελφεὺς πρὸς ταῦτα συγνόοντας, τὴν βασιλίην πᾶσαν παραδόναι τῷ νεωτάτῳ.

6. Ἀπὸ μὲν δὴ Λεπτοζαΐος γεγονέναι τέτρες τῶν Σκυθῶν, οἱ Αὐχάται γένος καλέονται· ἀπὸ δὲ τῆ μέσῃ Ἀρποζαΐος, οἱ Κατίαροι τε καὶ Τράσπιδες καλέονται· ἀπὸ δὲ τῆ νεωτάτης αὐτέων, τῆ βασιλῆος, οἱ καλέονται Παραλάται· σύμπασιν δὲ εἶναι ἔθνος Σκολότρες, τῆ βασιλῆος ἐπωνυμίην· Σκύθας δὲ Ἑλλήνες ἐνέμασαν.

Primus rex Targitaus: a quo ad bellum Darii aetas mille annorum: ultra Scythiam ad aquilonem aër pennis oppletus.

7. Γεγονέναι μὲν νῦν σφέας ὧδε λέγεται οἱ Σκύθαι· ἔτεα δὲ σφι, ἐπεὶ τε γεγόνασιν, τῆ σύμπαντας λέγεται εἶναι ἀπὸ τῆ πρώτης βασιλῆος Ταργιτάου εἰς τὴν Δαρείου διάβασιν τὴν ἐπὶ σφέας, χιλίων ἑπλέω, ἀλλὰ τοσαῦτα. τὸν δὲ χρυσὸν τῆτον τὸν ἱερὸν φυλάσσει οἱ βασιλῆες εἰς ταμίαινα, καὶ θυσίησι μεγάλῃσι ἱλασκόμενοι μετέρχονται ἀνά πᾶν ἔτος. εἰς δὲ ἂν ἔχων τὸν χρυσὸν τὸν ἱερὸν ἐν τῇ ὁρτῇ ὑπαίτριος κατακοιμηθῇ, ἔτος λέγεται ὑπὸ Σκυθῶν ἑ διενιαυτίζεν· δίδωσθαι δὲ οἱ διὰ τῆτο ἔσα ἂν ἵππων ἐν ἡμέρῃ μιῇ περιελάσῃ αὐτές. τῆς δὲ χώρας ἐκτὸς μεγάλης, τριφασίας τὰς βασιλείας τοῖσι παισὶ τοῖσι ἐαυτῶν καταστήσασθαι Κολάξαν καὶ τετέων μίην μεγίστην ποιῆσαι, ἐν τῇ τὸν χρυσὸν φυλάσσεισθαι. τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορῇ λέγεται ἄνεμον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρας, ἐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω ἔτε ὁρᾶν, ἔτε διεξιέναι, ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων

πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἥερα εἶναι πλέον, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκληρόντα τὴν ὄψιν.

Graecorum Ponticorum narratio de Scytharum origine, eorumque de Hercule fabulatio.

8. Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπὲρ σφέων τε αὐτέων, καὶ τῆς χώρας τῆς κατύπερθε λέγῃσι. Ἑλλήνων δὲ οἱ τὸν Πόντον οἰκόντες, ὥδε· Ἡρακλέα ἐλαύνοντα τὰς Γηρυόνην βῆς, ἀπικέσθαι ἐς γῆν ταύτην ἔβσαν ἐρήμην, ἣν τινες νῦν Σκύθαι ἰέμονταί. Γηρυόνηα δὲ οἰκέειν ἔξω τῷ Πόντῳ, κατοικημένον τὴν οἱ Ἕλληνες λέγῃσι Ἐρύθειαν νῆσον, τὴν πρὸς Γηδείροις τοῖσι ἔξω Ἡρακληῶν σπηλέων ἐπὶ τῷ Ὠκεανῷ. τὸν δὲ Ὠκεανὸν λόγῳ μὲν λέγῃσι ἀπὸ ἡλίου ἀνατολέων ἀρξάμενον, γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν, ἔργῳ δὲ ἐκ ἀποδεικνῦσι. ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην χώραν καλεομένην καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε καὶ κρυμὸν· ἐπειρουσάμενον δὲ τὴν λεοντὴν, κατυπνῶσαι· τὰς δὲ οἱ ἵππους τὰς ἀπὸ τῆς αἵματος νεμομένας ἐν τέτῳ τῷ χρόνῳ, ἀφανισθῆναι θείῃ τύχῃ.

Herculis & Echidnae convictus, & suboles triplex.

9. Ὡς δὲ ἐγερθῆναι τὸν Ἡρακλέα, διζησθαι· πάντα δὲ τὰ τῆς χώρας ἐπεξελθόντα, τέλος ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἰλαίην καλεομένην γῆν· ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὑρεῖν ἐν ἄντρῳ μιζοπάρεθρονόοντινα Ἐχιδνὴν διφυέα· τῆς τὰ μὲν ἄνω ἀπὸ τῶν γλατέων, εἶναι γυναικός· τὰ δὲ

δὲ ἔνερθεν, ὄφιοι. ἰδόντα δὲ καὶ θωυμάσαντα, ἐπέ-
 ρεσθᾶί μιν ἔκ κε ἴδαι ἵππους πλανωμένας· τὴν δὲ Φά-
 ναι ἐωϋτὴν ἔχειν, καὶ ἐκ ἀποδώσεν ἐκείνῳ πρὶν ἢ οἱ
 μιχθῆναι· τὸν δὲ Ἡρακλέα μιχθῆναι ἐπὶ τῷ μισθῷ
 τέτρω. κείνην τε δὴ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἀπόδοσιν τῶν
 ἵππων, βελομένην ὡς πλεῖστον χρόνον συνεῖναι τῷ Ἡρα-
 κλεί· καὶ τὸν, κομισάμενον, ἐθέλεν ἀπαλλάσσεσθαι·
 τέλος δὲ, ἀποδιδῶσαν αὐτὴν εἰπεῖν, „Ἴππους μὲν δὴ
 „ταύτας ἀπικομένας ἐνθάδε, ἔσωσά τοι ἐγώ· σᾶςρά
 „τε σὺ παρέσχες· ἐγὼ γάρ ἐκ σεῦ τρεῖς παῖδας ἔχω·
 „τέτρες, ἐπεὰν γέωνται τρόφιοις, ὅ, τι χρὴ ποίειν,
 „ἐξηγέο σύ· εἴτε αὐτῷ κατοικίζω, χώρης γὰρ τῆςδε
 „ἔχω τὸ κράτος αὐτῇ, εἴτε ἀποπέμπω παρὰ σέ.“
 Τὴν μὲν δὴ ταῦτα ἐπερωτᾶν· τὸν δὲ λέγεσι πρὸς ταῦ-
 τα εἰπεῖν, „Ἐπεὰν ἀνδρωθέντας ἴδῃαι τὲς παῖδας,
 „τάδε ποιεῦσα ἐκ αὐτῶν ἀμαρτάνοις· τὸν μὲν αὖν ὀρεῖς αὐ-
 „τέων τόδε τὸ τόξον ὧδε διατεινόμενον, καὶ τῷ ζωστῆρι
 „τῷδε κατὰ τάδε ζωννύμενον, τῆτον μὲν τῆςδε τῆς χώ-
 „ρης οἰκήτορα παιεῦ· ὅς δὲ αὖν τετέων τῶν ἔργων τῶν
 „ἐντέλλομαι λίπηται, ἔκπεμπε ἐκ τῆς χώρης. καὶ ταῦ-
 „τα ποιεῦσα, αὐτὴ τε εὐφρανέειαι, καὶ τὰ ἐντεταλ-
 „μένα ποιήσεις.“

Minimus Scythia, regumque progenitor. Phiala baltei
 Scythici.

10. Τὸν μὲν δὴ εἰρύσαιντα τῶν τόξων τὸ ἔτερον,
 δύο γὰρ δὴ φορέαν τέως Ἡρακλέα, καὶ τὸν ζωστῆρα προς-
 δέξαν-

δέξαντα, παραδῶναι τὸ τόξον τε καὶ τὸν ζωτῆρα, ἔχοντα ἐπ' ἄκρης τῆς συμβελῆς Φιάλην χρυσέην· δίδόν-
 ται δὲ, ἀπαλλάσσεσθαι. τὴν δὲ, ἐπεὶ οἱ γενομένους τὰς
 παῖδας ἀνδρωθῆναι, τῷτο μὲν σφι ἐνόματα θέσθαι·
 τῷ μὲν, Ἀγάθυρον, αὐτέων· τῷ δὲ ἐπομένῳ, Γε-
 λωνόν· Σκύθην δὲ, τῷ νεωτάτῳ· τῷτο δὲ, τῆς ἐπισο-
 λῆς μεμνημένην αὐτὴν, ποιῆσαι τὰ ἐντεταλμένα. καὶ
 δὴ δύο μὲν τῶν παίδων, τὸν τε Ἀγάθυρον καὶ τὸν
 Γελωνόν, ἐκ οἷς τε γενομένους ἐξικέσθαι πρὸς τὸν προ-
 κείμενον ἄεθλον, οἴχεσθαι ἐκ τῆς χώρας, ἐκβληθέντας
 ὑπὸ τῆς γενομένης· τὸν δὲ νεώτατον αὐτέων Σκύθην
 ἐπιτελέσαντα, καταμεῖναι ἐν τῇ χώρῃ. καὶ ἀπὸ μὲν
 Σκύθεω τῷ Ἡρακλέος γενέσθαι τὰς αἰεὶ βασιλῆας γι-
 νομένους Σκυθέων· ἀπὸ δὲ τῆς Φιάλης, ἔτι καὶ ἐς τότε
 Φιάλας ἐκ τῶν ζωτῆρων φορέειν Σκύθας· τὸ δὲ μὲνον
 μηχανήσασθαι τὴν μητέρα Σκύθη. ταῦτα δὲ Ἑλλήνων
 οἱ τὸν Πόντον οἰκέοντες λέγουσι.

Narratio alia ceterorum Graecorum & barbarorum com-
 munis, eaque verisimilior. Massagetae fugarunt Scy-
 thas, qui Araxe transmisso in terram Cimmeriorum ve-
 niunt: horum multi per seditionem occisi & sepulti
 prope Tyren.

II. Ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἔχων ὧδε, τῷ μάλι-
 στα λεγομένῳ αὐτὸς πρόσκειμαι· Σκύθας τὰς νομάδας,
 οἰκόντας ἐν τῇ Ἀσίῃ, πολέμῳ πεισθέντας ὑπὸ Μασ-
 σαγετῶν, οἴχεσθαι διαβάντας ποταμὸν Ἀράξην ἐπὶ
 γῆν

γῆν τὴν Κιμμερίην· τὴν γὰρ νῦν νέμονται Σκύθαι, αὕτη λέγεται τοπαλαιὸν εἶναι Κιμμερίων· τὲς δὲ Κιμμερίες, ἐπιόντων Σκυθίων, βελεύεσθαι, ὡς στρατὸς ἐπιόντος μεγάλης· καὶ δὴ τὰς γνώμας σφέων κεχωρισμένας, ἐντόνους μὲν ἀμφοτέρως, ἀμείνω δὲ τὴν τῶν βασιλίων· τὴν μὲν γὰρ δὴ τῷ δήμῳ φέρειν γνώμην, ὡς ἀπαλλάσσεσθαι περὶ γμα εἶη, μηδὲ πρὸς πολλὰς δέον μένοντας κινδυνεύειν· τὴν δὲ τῶν βασιλίων, διαμάχεσθαι περὶ τῆς χώρας τοῖσι ἐπιῖσι. ἔκων δὴ ἐθέλειν παύεσθαι ἔτι τοῖσι βασιλεῦσι τὸν δῆμον, ἔτι τῷ δήμῳ τὲς βασιλῆας. τὲς μὲν δὴ ἀπαλλάσσεσθαι βελεύεσθαι ἀμαχητὶ, τὴν χώραν παρεδέντας τοῖσι ἐπιῖσι· τοῖσι δὲ βασιλεῦσι δοῦναι ἐν τῇ ἐωυτῶν κέεσθαι ἀποθανόντας, μηδὲ συμφεύγειν τῷ δήμῳ· λογισαμένους ὅσα τε ἀγαθὰ πεπόνθασι, καὶ ὅσα φεύγοντας ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ἐπίδοξα καταλαμβάνει. ὡς δὲ δοῦναι σφὶ ταῦτα, διασάντας, καὶ ἀριθμὸν ἴσους γενομένους, μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τὲς μὲν, ἀποθανόντας πάντας ὑπὲρ ἐωυτῶν, θάψαι τὸν δῆμον τῶν Κιμμερίων παρὰ ποταμὸν Τύρην· καὶ σφῶν ἔτι δῆλός ἐστι ὁ τάφος· θάψαντας δὲ, ἔτι τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς χώρας ποιέεσθαι. Σκύθας δὲ ἐπελθόντας, λαβῶν ἐρήμην τὴν χώραν.

Cimmerii profugi migrarunt in Chersonesum ad Sinopem.
Scythae invadunt Mediam.

12. Καὶ νῦν ἔστι μὲν ἐν τῇ Σκυθικῇ Κιμμέριος τέχνη, ἔστι δὲ Περσική Κιμμέριος· ἔστι δὲ καὶ χώρα ὄνομα Κιμμε-

συγκυρήσαντα μετὰ τὴν ἀφάνισιν τὴν δευτέραν Ἀριεῶν ἔτεσι τεσσαράκοντα καὶ τρηκοσίοισι, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος ἐν Προκοννήσῳ τε καὶ Μεταποτιῶ εὕρισκον. Μεταποντῖνοί φασι αὐτὸν Ἀριεῶν Φανέντα σφί ἐς τὴν χώραν, κελευσάμην βωμὸν Ἀπόλλωνι ἰδρύσασθαι, καὶ Ἀριεῶ τῷ Προκοννησίῳ ἐπωνυμίην ἔχοντα ἀνδριάντα παρὰ αὐτὸν ἰσάναι· φάσαι γάρ σφί τὸν Ἀπόλλωνα Ἰταλιωτέων μέθοισι δὴ ἀπικέσθαι ἐς τὴν χώραν, καὶ αὐτὸς οἱ ἔπεσθαι ὁ νῦν ἐὼν Ἀριεῶν· τότε δὲ ὅτα εἶπετο τῷ θεῷ, εἶναι κόραξ. καὶ τὸν, εἴπαντα ταῦτα, ἀφανισθῆναι· σφέας δὲ Μεταποντῖνοι λέγουσι ἐς Δελφὸς πέμψαντας, τὸν θεὸν ἐπειρωτᾶν ὅ, τι τὸ φάσμα τῷ ἀνθρώπῳ εἴη. τὴν τε Πυθίην σφέας κελεύειν πείθεσθαι τῷ φάσματι· παιδομένοισι δὲ, ἄμεινον συνοίσεσθαι. καὶ σφέας δεξαμένους ταῦτα, ποιῆσαι ἐπιτελέα. καὶ νῦν ἔστηκε ἀνδριὰς ἐπωνυμίην ἔχων Ἀριεῶ, παρὰ αὐτῷ τῷ ἀγάλματι τῷ Ἀπόλλωνος· πέριξ δὲ αὐτῶν δάφναι ἐστῶσι· τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν τῇ ἀγορῇ ἵδρυται. Ἀριεῶ μὲν νυν πέρι τοσαῦτα εἰρήσθω.

Ultra eam terram, de qua hic agitur, exploratum nihil.

16. ΤΗΣ ΔΕ ΤΗΣ, τῆς περὶ ὅδε ὁ λόγος ᾠρηται λέγεσθαι, ἔδειξεν οἷδε αἰρετικὸς ὅ, τι τὰ κατύπερθε ἐστὶ· ἔδενός γάρ δὴ, αὐτόπτεω εἰδέναι φαμέν, δύναμαι πυθέσθαι· ἔδδεν γάρ ἐδδεν Ἀριεῶν, τῷ περὶ ὀλίγον πρότερον τέτων μνήμην ἐποιεῦμην, ἔδδεν ἕτος προσωτέρω Ἰσσηδόνων, ἐν αὐτοῖσι τοῖσι ἔπεισι ποιεῶν, ἔφησε ἀπικέσθαι.

κέσθαι· ἀλλὰ τὰ κατύπερθε ἔλγε ἀκοῇ, φῶς Ἰση-
δόνας εἶναι τὲς ταῦτα λέγοντας. ἀλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς
ἀτρεκέως ἐπὶ μακρότατον οἶοι τ' ἐγινόμεθα ἀκοῇ ἐξ-
κέσθαι, πᾶν εἰρήσεται.

Supra emporium Borysthenitarum ad Hypanin Callipidae,
Alazones, Scythae Aroteres, Neuri.

17. Ἀπὸ τῆ Βορυσθενιτέων ἐμπορίῃ, τῷτο γὰρ τῶν
παρθαλασσιῶν μεσαίτατόν ἐστι πάσης τῆς Σκυθίης,
ἀπὸ τέττε πρώτοι Καλλιπίδα νέμονται, ἔοντες Ἑλλήνες
Σκύθαι· ὑπὲρ δὲ τῶτων, ἄλλο ἔθνος, οὐκ Ἀλαζώνων κα-
λέονται. ἔτοι δὲ καὶ οἱ Καλλιπίδα τὰ μὲν ἄλλα κατὰ
ταῦτα Σκύθησι ἐπασκέουσι· σίτον δὲ καὶ σπείρουσι, καὶ
σιτέονται, καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα καὶ φακὰς καὶ
πέγχεας. ὑπὲρ δὲ Ἀλαζώνων οἰκέουσι Σκύθαι ἀροτῆρες,
οἳ ἐκ ἐπισιτήσεως σπείρουσι τὸν σίτον, ἀλλ' ἐπὶ πρήσει. τε-
τέων δὲ κατύπερθε οἰκέουσι Νευροί. Νευρῶν δὲ τὸ πρὸς
βορρὴν ἄνεμον, ἔρημος ἀνθρώπων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν. ταῦ-
τα μὲν παρὰ τὸν Ἵπανιν ποταμόν ἐστι ἔθνηα πρὸς
ἐσπέρας τῇ Βορυσθενείῃ.

Ad orientem Borysthenis, Hylaea, Scythae Georgi: soli-
tudo, & ultra hanc Androphagi.

18. Ἀπὸς διαβάντι τὸν Βορυσθένα, εἰπὸς θα-
λάσσης πρῶτον μὲν ἡ Ἰλαίη· ἀπὸ δὲ ταύτης, εἰπὸς οἰ-
κέουσι Σκύθαι γιωργοί· τὲς Ἑλλήνες οὐκ οἰκόντες ἐπὶ
τῷ Ἵπανι ποτάμῳ καλέονται Βορυσθενίται· ἰσφίης δὲ
αὐτὰς,

αὐτὲς, Ὀλβιοπολίτας. ἔτοι ἂν οἱ γεωργοὶ Σκύθαι νέ-
μονται τὸ μὲν πρὸς τὴν ἑω ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδῷ, κατ-
ήκοντες ἐπὶ ποταμὸν τῷ ἔνομα καῖται Παντικιάπης·
τὸ δὲ πρὸς Βορρὴν ἄνεμον, πλοὺν ἀνὰ τὸν Βορυσθένας
ἡμερέων ἑνδεκά. ἤδη δὲ κατύπερθε τέτων ἔρημός ἐστι ἐπι-
πολόν. μετὰ δὲ τὴν ἔρημον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι, ἔθνος
ἑὸν ἴδιον, καὶ ἐδάμῳς Σκυθικόν. τὸ δὲ τέτων κατύπερ-
θε, ἔρημος ἤδη ἀληθέως, καὶ ἔθνος ἀνθρώπων ἐδὲν,
ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν.

Iuxta Scythas georgos ad orientem Scythae Nomades.

19. Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἑω γεωργῶν τέτων Σκυθίων,
διαβάντι τὸν Παντικιάπην ποταμὸν, Νομάδες ἤδη
Σκύθαι νέμονται, ἔτε τι σπείροντες ἐδὲν, ἔτε ἀρύντες·
ψιλή δὲ δενδρέων πᾶσα αὕτη γῆ, πλὴν τῆς Ὑλαίης· αἱ
δὲ Νομάδες ἔτοι τὸ πρὸς τὴν ἑω, ἡμερέων τεσσέρων
καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται· χώραν κατέσπειυσαν ἐπὶ ποτα-
μὸν Γέγγρον.

Trans Gerrhum Scythae regii, Cremni emporium. Me-
lanchlaeni, ulterius paludes & vasta omnia.

20. Πέραν δὲ τῆς Γέγγης ταῦτα εἰσι τὰ καλούμενα
Βασιλήϊά ἐστι, καὶ Σκύθαι· αἱ ἀριστοὶ τε καὶ πλεῖστοι,
καὶ τὰς ἄλλας νομίζοντες Σκύθας δούλως σφετέρως εἶναι·
κατήκονσι δὲ ἔται τὸ μὲν πρὸς μεσημβρίην, ἐς τὴν Ταυ-
ρικήν· τὰ δὲ πρὸς ἡᾶν ἐπὶ τὰ τάφρον, τὴν δὲ οἱ ἐκ τῶν
τυφλῶν γενόμενοι περὶ τῆς Λίμνης τῆς Μα-
ήτιδος

ἡτίδης τὸ ἐμπόριον, τὸ καλέσται Κρημοί· τὰ δὲ αὐτῶν κατήκσι ἐπὶ ποταμὸν Τάναϊν. Τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορῇν ἄνεμον τῶν βασιληῶν Σκυθέων οἰκέσι Μελαγχλαῖνοι, ἄλλο ἔθνος, καὶ ἑ Σκυθικόν. Μελαγχλαίων δὲ τὸ κατύπερθε, λίμναι καὶ ἔρημός ἐσι ἀνθρώπων, κατόσον ἡμεῖς ἴδμεν.

Trans Tanain Sauromatae, Budini, supra hos ad Boream solitudines.

21. Τάναϊν δὲ ποταμὸν διαβαίντι, ἐκέτι Σκυθική, ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη τῶν λαζίων, Σαυροματέων ἐσι, οἱ ἐκ τῆς μυχῆς ἀρξάμενοι τῆς Μαιήτιδος λίμνης, νέμονται τὸ πρὸς βορῇν ἄνεμον, ἡμερέων πεντεκαίδεκα ὁδόν, πᾶσαν ἔσσαν ψιλὴν καὶ ἀγρίαν καὶ ἡμέρων δενδρέων· ὑπεροικέσι δὲ τεσσέων δευτέρην λαζίν ἔχοντες. Βυθῖναι, γῆν νεμόμενοι πᾶσαν θασίην ὕλην πάντοίη.

Post solitudinem ad subsolanum versus, Thyssagetae, Iyrcae, supra eos aurotam versus, alii Scythae, qui a regis defecere.

22. Βυθῖνων δὲ κατύπερθε πρὸς βορῇν, ἐσι πρώτη μὲν ἔρημος, ἐκ ἡμερέων ἑπτὰ ὁδόν· μετὰ δὲ τὴν ἔρημὸν ἀποκλίνουσι μάλλον πρὸς ἐσσηλαυτὴν ἄνεμον, νέμονται Θυσσάγεται, ἔθνος πολλὸν καὶ ἴδιον· ζῶσι δὲ ἀπὸ θήρης. συνεχέως δὲ τέτοισι ἐν ταῖσι αὐτοῖσι τέτοισι κατοικημένοι εἰσὶ σὺν ἑνομα καὶ ταῖς Ἰυρκαί· καὶ ἔτι ἀπὸ θήρης ζῶντες τρώουσι ταῦτα· λοχῶ ἐπὶ δένδρεα, αἰσβάσι.

βάς· τὰ δ' ἐς πυκνά ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν ἵππος δὲ ἐκάστῳ δεδοαγμένος ἐπὶ γαστέρα κοῦσθαι, ταπεινότητος εἵνεκεν· ἐτοῖμός ἐστι καὶ κύων· ἐπεὶ δὲ ἀπὶ τὸ θηρίον ἀπὸ τῶ δειδρέα, τοξεύσας, ἐπιβάς ἐπὶ τὸν ἵππον, διώκει· καὶ ὁ κύων ἔχεται. ὑπὲρ δὲ τῶν, τὸ πρὸς τὴν ἡὼ τετραμμένοι οἰκέσι Σκυθῶν ἄλλοι, ἀπὸ τῶν βασιλῆων Σκυθῶν ἀποσάντες, καὶ ἔτω ἀπικόμενοι ἐς τῆτον τὸν χώρον.

Ultra hos in radicibus montium, Argippaei, qui describuntur: arbor Ponticum: potus Aschy.

23. Μέχρι μὲν δὴ τῆς τέτων τῶν Σκυθῶν χώρας, ἐστὶ ἡ καταλεχθεῖσα πᾶσα, παιδίας τε γῆ καὶ βαθύγους· τὸ δὲ ἀπὸ τέτων, λιθώδης τε ἐστὶ καὶ τρηχέη· διεξιθόντι δὲ καὶ τῆς τρηχέως χώρον πολλόν, οἰκέσι ὑπὸ ῥεαν ἑρέων ὑψηλῶν ἀνδραποὶ λεγόμενοι εἶναι πάντες φαλακροὶ ἐκ γενεῆς γινόμενοι, καὶ ἔρσενες καὶ θήλειομοῖς, καὶ σιμοὶ· καὶ γένεια ἔχοντες μεγάλα· Φωνὴν δὲ ἰδίην ἱέντες· ἐσθῆτι δὲ χρωόμενοι Σκυθικῇ· ζῶντες δὲ ἀπὸ δειδρέων. Ποντικὸν μὲν ἔνομα τῷ δειδρέῳ ἀπὸ τῶ ζῶσι, μέγαθος δὲ κατὰ σικλήν μάλιστά· κη· καὶ πόν δὲ Φορβὴ κυάμων ἴσον, πυρῆνα δὲ ἔχει· τῆτο ἀπεὶν γένηται πέπων, σακέσι ἱματίοις· ἀπαρφέει δὲ ἀπ' αὐτῆ παχὺ καὶ μέλαν· ἔνομα δὲ τῷ ἀπορφέοντι ἐστὶ ἄσχυ· τῆτο καὶ λείχασι, καὶ γάλακτι συμμίσγοντες πίνουσι· καὶ ἀπὸ τῆς παχυτάτης αὐτῆς τῆς ἀργυρᾶς παλάδας συντιθέασι, καὶ ταύτας σιττόνται.

πρό-

πρόβατα γάρ σφι ἔ πολλαῖ ἐσι· ἔ γάρ τι σπευδαῖαι νο-
μαὶ αὐτόθι εἰσὶ ὑπὸ δένδρεω δὲ ἕκαστος κατοίκηται, τὸν
μὲν χειμῶνα, ἐπὶ αὖν τὸ δένδρεον περικαλύψῃ πύλῳ
σεγνῷ λευκῷ· τὸ δὲ θέρος, ἄνευ πύλῳ. τέτρες ἑδεῖς
ἀδικεῖ ἀνθρώπων· ἱροὶ γάρ λέγονται εἶναι· ἑδὲ τι
ἀρεθίον ὅπλιν ἐκτέαται· καὶ τῆτο μὲν, τοῖσι περιοικέσσι
ἔτοι εἰσι οἱ τὰς διαφορὰς διαιρέοντες· τῆτο δὲ, ὃς αὖ
φεύγων καταφύγῃ ἐς τέτρες, ὑπ' ἑδενὸς ἀδικέσται· ἔνο-
μα δὲ σφί ἐσι Ἀργιππαῖοι.

Commeatus e Scythia & ex Ponto ad illos: a Scythis ne-
gotia ibi geruntur septem interpretibus.

24. Μέχρι μὲν νυν τῶν φαλακρῶν τετέων, πολλὰ πα-
ριφάνεια τῆς χώρας ἐσι, καὶ τῶν ἔμπροσθεν ἐθνέων· καὶ
γάρ Σκυθέων τινὲς ἀπικνέονται ἐς αὐτὰς, τῶν ἑ χαλεπόν
ἐστι πυθέσθαι, καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐκ Βορυσθένης τε ἔμ-
πορίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ποντικῶν ἐμπορίᾳ. Σκυθέων δὲ
οἱ αὖν ἔλθωσι ἐς αὐτὰς, δι' ἑπτὰ ἑρμηνέων καὶ δι' ἑπτὰ
γλωσσέων διαπρήσσονται.

Fabulae de viris capripedibus & senos menses dormienti-
bus. Issedones, horum mores & feminae viriles.

cap. 25. 26.

25. Μέχρι μὲν δὴ τετέων γινώσκεται· τὸ δὲ τῶν
φαλακρῶν κατύπερθε ἑδεῖς ἀτρεκέως οἶδε φράσαι· ἕρεα
γάρ ὑψηλὰ ἀποτάμνει ἄβατα, καὶ ἑδεῖς σφεα ὑπερ-
βαίνει· οἱ δὲ φαλακροὶ ἔτοι λέγῃσι, ἐμοὶ μὲν ἔ πιζῶ

λέγοντες, οἰκέειν τὰ ἔρεα αἰγίποδας ἀνδρας· ὑπερβαίν-
 τι δὲ τέττες, ἄλλως ἀνθρώπους, εἰ τὴν ἐξάμηνον καθεύ-
 δεσι. τῷτο δὲ ἐκ ἐνδέκομαι τὴν ἀρχήν. ἀλλὰ τὸ μὲν πρὸς
 ἡῶ τῶν Φαλακρῶν γινώσκεται ὑπὸ Ἰσσηδῶν οἰκόμενον
 τὸ μὲν τοι κατύπερθε πρὸς βορῇν ἀνεμον, ἐ γινώσκεται,
 ἔτε τῶν Φαλακρῶν, ἔτε τῶν Ἰσσηδόνων, εἰ μὴ ὅσα αὐ-
 τέων τετέων λεγόντων.

26. Νόμοισι δὲ Ἰσσηδῶνες τοιοισίδε λέγονται χρᾶ-
 σθαι ἐπεὰν ἀνδρὶ ἀποθάνοι πατὴρ, οἱ προσήκοντες πάν-
 τες προσάγουσι πρόβάτα· καὶ ἔπειτα ταῦτα θύσαντες,
 καὶ καταταμόντες τὰ κρέα, κατατάμνυσσι καὶ τὸν τῷ
 δεκομένῳ τεθνεῶτα γονέα· ἀναμίζαντες δὲ πάντα τὰ
 κρέα, δαῖτα προτίθενται. τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτῷ ψι-
 λῶσαντες καὶ ἐκκαθῆραντες, καταχρυσῶσι· καὶ ἔπει-
 τα αὐτὸ ἀγάλλματι χρέωνται, θυσιάς μεγάλας ἐπε-
 τέως ἐπιτελέοντες· πᾶσι δὲ πατρὶ τῷτο ποιεῖν, κατὰ περ
 οἱ Ἕλληνες τὰ γενέσια. ἄλλως δὲ δίκαιοι καὶ ἔτοι λέγον-
 ται εἶναι· ἰσοκρατέες δὲ ὁμοίως αἱ γυναῖκες τοῖσι ἀν-
 δράσι γινώσκονται μὲν δὴ καὶ ἔτοι.

Issedonibus ad septentrionem Arimaspi & Gryphi.

27. Τὸ δὲ ἀπὸ τετέων τὸ κατύπερθε, Ἰσσηδῶνες
 εἰσὶ οἱ λέγοντες μενοφθάλμους ἀνθρώπους καὶ χρυσοφύ-
 λακας γρύπας εἶναι· παρὰ δὲ τετέων Σκυδαὶ παρα-
 λαβόντες λέγουσι· παρὰ δὲ Σκυθέων ἡμεῖς οἱ ἄλλοι νε-
 νομικάμεν, καὶ ἐνομάζομεν αὐτὸς Σκυθ.τὶ Ἀριμασπές·
 ἄρι-

ἄριμα γὰρ ἐν καλέεσι Σκύθαι, σπῆ δὲ τὸν
ὀφθαλμίν.

Hiems & aestas harum terrarum. Equi duriores & asinis
& mulis.

28. Δυσχεύμερος δὲ αὕτη ἡ καταλεχθῆσα πᾶσα
χώρη ἔγω δὴ τί ἐστὶ· ἐνθα τὲς μὲν ὀκτῶ τῶν μηνῶν
ἀφώρητος εἶος γίνεται κρυμὸς, ἐν τοῖσι ὕδωρ ἐκχέας,
πηλὸν ἔποιήσεις· πῦρ δὲ ἀνακαίων, ποιήσεις πηλόν.
ἡ δὲ θάλασσα πηγνυται, καὶ ὁ Βόσπορος πᾶς ὁ Κιμ-
μέριος· καὶ ἐπὶ τῇ κρυσάλλῃ οἱ ἐντὸς τάφρου Σκύθαι
κατοικημένοι στραγγεύονται, καὶ τὰς αἱμάζας ἐπελαύ-
νουσι πέρην ἐς τὲς Σινδές. ἔγω μὲν δὴ τὲς ὀκτῶ μηνῶν
διατελεῖ χειμῶν ἐών· τὲς δὲ ἐπιλοιπὰς τέσσαρας ψύ-
χεα αὐτόθι ἐστὶ. καχώριζα δὲ ἔτος ὁ χειμῶν τὲς τρέ-
πας πᾶσι τοῖσι ἐν ἄλλοισι χωρίοισι γινόμενοισι χειμῶσι
ἐν τῷ τὴν μὲν ὠραίην ἐκ ὕει λόγῳ ἄξιον εἶδέν· τὸ δὲ θέ-
ρος, ὕων ἐκ ἀνίει· βρονταὶ τε ἡμος τῇ ἄλλῃ γίνον-
ται, τηνικαῦτα μὲν ἔγίνονται, θέρεος δὲ ἀμ-
φιλαφές. ἦν δὲ χειμῶνος βροντὴ γένηται, ὥς
τέρας θωυμάζεται· ὥς δὲ ἦν σεισμὸς γένηται ἢ το
θέρεος ἦν τε χειμῶνος ἐν τῇ Σκυθικῇ, τέρας νενόμισα.
ἵπποι δὲ ἀνεχόμενοι φέρουσι τὸν χειμῶνα τῆτον, ἡμί-
νοι δὲ καὶ ὄνοι ἐκ ἀνέχονται τὴν ἀρχήν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἵπ-
ποι μὲν ἐν κρυμῷ ἐξεῶτες ἀποσφακελίζουσι, ὄνοι δὲ καὶ
ἡμίνοι ἀνέχονται.

Defecta cornibus animalia ob frigus.

29. Δοκέει δέ μοι καὶ τὸ γένος τῶν βοῶν τὸ κέλον διὰ ταῦτα ἔ Φύειν κέρα αὐτόθι· μαρτυρεῖ δέ μοι τῇ γνώμῃ Ὅμηρος ἔπος ἐν Ὀδυσσεΐᾳ, ἔχον ὧδε,

Καὶ Λιβύην, ὅθι τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.

ἀρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ κέρα· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι ἢ ἔ Φύει κέρα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, ἢ Φύονται Φύει μόγις.

Elis non gignit mulos.

30. Ἐνθαῦτα μὲν νυν διὰ τὰ ψύχεα γίνεται ταῦτα· θαυμάζω δέ, — προσθήκας γὰρ δὴ μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐδίξητο, — ὅτι ἐν τῇ Ἠλείᾳ πάσῃ χώρῃ ἔ δυνέεται γίνεσθαι ἡμίονοι, ἔτε ψυχρῆ τῇ χώρῃ ἔόντος, ἔτε ἄλλε φανερῆ αἰτίῃς ἑδένεε. φασὶ δὲ αὐτοὶ Ἠλεῖοι ἐκ κατάρξης τευ ἔ γίνεσθαί σφι ἡμίονους. ἀλλ' ἐπεὰν προσῇ ἡ ὥρη κυύσκεσθαι τὰς ἵππους, ἐξελαύνουσι ἐς τὰς πλησιοχώρας αὐτάς· καὶ ἔπειτά σφι ἐν τῇ τῶν πέλας ἐπιῖσι τὰς ὄνους, ἐς ἃ ἂν σχῶσι αἱ ἵπποι ἐν γαστρὶ· ἔπειτα δὲ ὀπίσω ἀπελαύνουσι.

Pennae, quibus aer obductus dicitur, sunt nix.

31. Περί δὲ τῶν πτερῶν, τῶν σκύθαι λέγουσι ἀνάπλεων εἶναι τὸν ἥερα, καὶ τεττέων ἕνεκεν ἐκ οἷά τε εἶναι ἔτε ἰδεῖν τὸ πρόσω τῆς ἡπέρας, ἔτε διαξίεναι, τήνδε ἔχω περὶ αὐτέων τὴν γνώμην· τὰ κατύπερθε ταύ-

ταύτης τῆς χώρας αἰεὶ νίφεται, ἐλάσσονι δὲ τῷ Θέρεος ἢ τῷ χειμῶνος, ὥσπερ καὶ εἰκός· ἥδη ὦν ὅστις ἀγχόθεν χιόνα ἀδρήν πίπτουσιν εἶδε, οἶδε τὸ λέγω· ἔοικε γάρ ἢ χιῶν πτεροῖσι· καὶ διὰ τὸν χειμῶνα τῆτον ἐόντα τοιῶτον ἀνοίκητα τὰ πρὸς βορῇν ἐστὶ τῆς ἡπέρας ταύτης· τὰ ὦν πτερὰ, εἰκάζοντας τὴν χιόνα, τὰς Σκύθας τοὺς καὶ τὰς περιόικας δοκέω λέγειν. ταῦτα μὲν νυν τὰ λέγεται μακρότατα, ἔρηται.

Hyperborei apud Hesiodum & Homerum.

32. Ὑπερβορέων δὲ περὶ ἀνθρώπων ἔτε τι Σκύθαι λέγουσι, ἔτε τινὲς ἄλλοι τῶν ταύτῃ οἰκημένων, εἰ μὴ ἄρα Ἰσσηδόνες. ὥς δὲ ἐγὼ δοκέω, εἰδὲ ἔτοι λέγουσι εἰδέν· ἔλεγον γὰρ αἱ καὶ Σκύθαι, ὥς περὶ τῶν μενοφθάλμων λέγουσι. ἀλλ' Ἡσιόδῳ μὲν ἐστὶ περὶ Ὑπερβορέων εἰρημένα, ἔστι δὲ καὶ Ὀμήρῳ ἐν Ἐπιγόνοις, εἰ δὴ τῷ ἐόντι γε Ὀμηρος ταῦτα τὰ ἔπεα ἐποίησε.

Sacra ab his delata in Delum: Hyperoche & Laodice: Perpherees: cultus Dianae Reginae apud mulieres. Thracias & Paeonias.

33. Πολλῶ δὴ πλεῖστα περὶ αὐτέων Δῆλιοι λέγουσι, Φάμενοι ἱερά ἐνδοδεσμένα ἐν καλαύμῃ πυρῶν, ἐξ Ὑπερβορέων φερόμενα, ἀπικνέσθαι εἰς Σκύθας· ἀπὸ δὲ Σκυθῶν ἥδη δεκομένους αἰεὶ τὰς πλησιοχώρους ἐκάστας, νομίζειν αὐτὰ τὸ πρὸς ἐσπέρας ἐκαστάτῳ ἐπὶ τὸν Ἀδρίην. ἐνθεῦταν δὲ πρὸς μεσημβρίην προπεμπόμενα

μενα πρώτῃς Δωδωναίῃς Ἑλλήνων δέκεσθαι· ἀπὸ δὲ τῶν καταβαίνειν ἐπὶ τὸν Μηλιέα κόλπον, καὶ διαπορεύεσθαι ἐς Εὐβοίαν· πόλιν δὲ ἐς πόλιν πέμπειν, μέχρι Καρύτῃ· τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, ἐκλιπῶν Ἄνδρον· Καρυτίης γὰρ εἶναι τὴς κρμίζοντας ἐς Τήνον· Τηνίης δὲ, ἐς Δῆλον ἀπικνέεσθαι μὲν νῦν ταῦτα τὰ ἱερά ἔτω λέγῃσι ἐς Δῆλον. πρῶτον δὲ τῆς Ὑπερβορέης πέμψαι Φερέσας τὰ ἱερά δύο κόρας, τὰς ἑνομάζῃσι Δήλιοι εἶναι Ὑπερόχην τε καὶ Λαοδίκην· ἅμα δὲ αὐτῇσι ἀσφαλίης εἵνεκεν πέμψαι τῆς Ὑπερβορέης τῶν ἀνδρῶν πέντε, πομπῆς τέττες, οἳ νῦν Περφερέες καλέονται, τιμαῖς μεγάλας ἐν Δήλῳ ἔχοντες, ἐπεὶ δὲ τοῖσι Ὑπερβορέοισι τῆς ἀποπεμφθέντας ὀπίσω ἔκ ἀπονοσέειν, δεινὰ ποιουμένους εἰ σφέας αἰεὶ καταλάμψεται, ἀποξέλλοντας μὴ ἀποδέκεσθαι, ἔτω δὴ φέροντας ἐς τῆς ἕρης τὰ ἱερά ἐνδεδεμένα ἐν πυρῶν καλάμῃ, τῆς πλησιοχώρης ἐπισκῆπτειν, κελεύοντας προπέμπειν σφέα ἀπ' ἐωυτῶν ἐς ἄλλο ἔθνος. καὶ ταῦτα μὲν ἔτω προπεμπόμενα, ἀπικνέεσθαι λέγῃσι ἐς Δῆλον. Οἶδα δὲ αὐτὸς τέτοισι τοῖσι ἱεροῖσι τότε ποιούμενον προσΦερέε· τὰς Θρηήσσας καὶ τὰς Παιονίδας γυναῖκας, ἐπεὰν θύωσι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Βασιληῇ, ἔκ ἄνευ πυρῶν καλάμης θύσας τὰ ἱερά. καὶ ταῦτα μὲν δὴ οἶδα ταύτας ποιούσας.

Virginum Hyperborearum in Delo mortuarum inferiae.

34. Τῇσι δὲ παρθένοισι ταύτῃσι τῇσι ἐξ Ὑπερβορέων τελευτησάσῃσι ἐν Δήλῳ, κείρονται καὶ αἱ κόραι καὶ οἱ παῖδες οἱ Δηλίων· αἱ μὲν, πρὸ γάμβρ πλόκαμον ἀπο-

ἀποταμνομεναι, καὶ περὶ ἄτρακτον εἰλίζασαι, ἐπὶ τὸ
σῆμα τιθεῖσι· — τὸ δὲ σῆμά ἐστι ἔσω ἐς τὸ Ἀρτεμίσιον
εἰδόντι ἀριστερῆς χειρός· ἐπιπέφυκε δὲ οἱ ἐλαίη· — οἱ
δὲ παῖδες τῶν Δηλίων, περὶ χλόνην τινὰ εἰλίζαντες τῶν
τρίχων, τιθεῖσι καὶ ἔτι ἐπὶ τὸ σῆμα. αὗται μὲν δὴ
ταύτην τὴν τιμὴν ἔχουσι πρὸς τῶν Δύλῃς οἰκητόρων.

Venisse illas, ut votum Lucinae solverent: priores venisse
Argen & Opin: his qui honores habeantur: Olen Lycius,
hymnorum auctor.

35. Φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ τὴν Ἀργὴν τε καὶ τὴν
᾽Ωπιν ἐύσας παρθένας ἐξ Ὑπερβορέων, κατὰ τὰς αὐ-
τὰς τέτας ἀνθρώπους πορευομένας, ἀπικέσθαι ἐς Δῆ-
λον, ἔτι πρότερον Ὑπερόχης τε καὶ Λαοδίχης. ταύτας
μὲν νυν τῇ Εἰλειθυίᾳ ἀποφερέσας ἀντὶ τῆ ἀκυρότητος τὸν
ἐτάξαντο φόρον ἀπικέσθαι· τὴν δὲ Ἀργὴν τε καὶ τὴν
᾽Ωπιν ἅμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι ἀπικέσθαι λέγουσι· καὶ
σφι τιμὰς ἄλλας δεδόσθαι πρὸς σφέων· καὶ γὰρ ἀγεί-
ρην σφι τὰς γυναῖκας, ἐπονομαζέσας τὰ ἐνόματα ἐν
τῷ ὕμνῳ, τὸν σφι Ὀλὴν αἰὴρ Λύκιος ἐποίησε· παρὰ
δὲ σφέων μαθόντας νησιώτας τε καὶ Ἰωνίας, ὕμνεον
᾽Ωπὶν τε καὶ Ἀργὴν, ἐνομάζοντάς τε καὶ ἀγείροντάς·
— ἔτος δὴ ὁ Ὀλὴν καὶ τὰς ἄλλας τὰς παλαιὰς ὕμνους
ἐποίησε ἐκ Λυκίης ἐλθὼν, τὰς ἀειδομένους ἐν Δήλῳ· — καὶ
τῶν μηρίων καταγιζομένων ἐπὶ τῷ βωμῷ τὴν σποδὸν, ταύ-
την ἐπὶ τὴν θήκην τῆς ᾽Ωπιδός τε καὶ Ἀργῆς ἀναισι-
μῶσθαι ἐπιβαλλομένην. ἡ δὲ θήκη αὐτέων, ἐστὶ ὀπισθεν
τῆ Ἀρτεμισίει, πρὸς ἥν τετραμμένη, ἀγχοτάτω τῇ Κηφῶν
ἱζητορεῖ.

Reiicit auctor fabulam de Abaride, & negat Hyperboreos esse, & alia.

36. Καὶ ταῦτα μὲν Ὑπερβορέων περὶ εἰρήσθαι. τὸν γὰρ περὶ Ἀβάριος λόγον τῇ λεγομένῃ εἶναι Ὑπερβορέω ἐ λέγω, λέγων ὡς τὸν ὅτιος περιέφερε κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐδὲν σιτεόμενον. εἰ δὲ εἰσὶ τινες Ὑπερβόρειοι ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ Ὑπερνότιοι ἄλλοι. γελῶ δὲ ὁρέων γῆς περιόδῳ γραψάντας πολλὰς ἤδη, καὶ ἐδένα νόον ἔχοντας ἐξηγησάμενον· οἱ Ὠκεανὸν τε ῥέοντα γράφουσι, περὶ ζ, τὴν τε γῆν ἐῴσαν κυκλοτερέα ὡς ἀπὸ τῶν, καὶ τὴν Ἀσίην τῇ Εὐρώπῃ ποιεύντων ἴσην. ἐν ὀλίγοις γὰρ ἐγὼ δηλώσω μέγαθος τε ἐκάστης αὐτέων, καὶ ὅση τις ἐστὶ ἐς γραφὴν ἐκάστη.

Geographia Herodoti. A mari australi seu rubro, ad septentrionale seu Pontum Euxinum, Persae, Medi, Saspire, Colchi.

37. ΠΕΡΣΑΙ οἰκέουσι κατήκοντες ἐπὶ τὴν νοτὶν θάλασσαν, τὴν Ἑρυθρὴν καλομένην· τετῶν δὲ ὑπεροικέουσι πρὸς βορὴν ἀνέμῳ, Μῆδοι· Μήδων δὲ, Σάσπειρες· Σασπέρων δὲ, Κόλχοι, κατήκοντες ἐπὶ τὴν βορρὴν θάλασσαν, ἐς τὴν Φᾶσις ποταμὸς ἐκδιδοῖ. ταῦτα τέσσερα ἔθνεα οἰκεῖ ἐκ θαλάσσης ἐς θάλασσαν.

Duplex Asiae ad occidentem ora, in diversum procurrens ad mare; una, quae Asia minor dicitur, in qua nationes triginta.

38. Ἐνθεῦτεν δὲ τὸ πρὸς ἐσπέρας ἀκτὰ διφάσιαι ἀπ' ἀντίης κατατείνωσι ἐς θάλασσαν, τὰς ἐγὼ ἀπηγήτομαι. ἔνθεν μὲν ἡ ἀκτὴ ἡ ἐτέρη τὰ πρὸς βορρῇ ἀπὸ Φάσιος ἀρχαμένη, παρατέταται ἐς θάλασσαν παρὰ τε τὸν Πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, μέχρι Σιγῆς τῆ Τρωϊκῆ· τὰ δὲ πρὸς νότῃ, ἡ αὐτὴ αὕτη ἀκτὴ ἀπὸ τῆ Μαριανδικῆ κόλπε, τῆ πρὸς Φοινίῃ κειμένη, τείνει τὰ ἐς θάλασσαν μέχρι Τριοπίς ἀκρης. οἰκίαι δὲ ἐν τῇ ἀκτῇ ταύτῃ ἔθνεα ἀνθρώπων τριήκοντα. αὕτη μὲν νυν ἡ ἐτέρη τῶν ἀκτέων.

Altera, quae complectitur, ad mare australe, Persiam, Assyriam, Arabiam; ad mare internum, Phoenicen, Syriam, Palaestinam, Aegyptum.

39. Ἡ δὲ δὴ ἐτέρη, ἀπὸ Περσέων ἀρχαμένη, παρατέταται ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν· ἡ τε Περσικὴ, καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης ἐκδεκομένη Ἀσσυρίη, καὶ ἀπὸ Ἀσσυρίης ἡ Ἀραβίη· λήγει δὲ αὕτη, ὃ λήγῃσαι εἰ μὴ νόμῳ, ἐς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον, ἐς τὸν Δαρῆος ἐκ τῆ Νείλῃ διώρυχα ἐσήγαγε. μέχρι μὲν νυν Φοινίκης ἀπὸ Περσέων, χῶρος πλατὺς καὶ πολλός ἐστι· τὸ δὲ ἀπὸ Φοινίκης παρήκει διὰ τῆςδε τῆς θαλάσσης ἡ ἀκτὴ αὕτη παρὰ τε Συρίην τὴν Παλαισίνην, καὶ Αἴγυπτον, ἐς τὴν τελευτᾷ· ἐν τῇ ἔθνεά ἐστι τρία μῆνα. ταῦτα μὲν ἀπὸ

Περσέων τὰ πρὸς ἐσπέρας τῆς Ἀσίης ἔχοντά
ἔστι.

Asia orientalis, ad meridiem a mari australi, ad aquilonem a mari Caspio, & fluvio Araxe conclusa, India est: ulteriora ignota,

40. Τὰ δὲ κατ' ὑπερθε Περσέων, καὶ Μήδων, καὶ Σασπέρων, καὶ Κέλχων, τὰ πρὸς ἡᾶ τε καὶ ἥλιον ἀνατέλλοντα, ἔνθεν μὲν ἡ Ἐρυθρὴ παρήκει θάλασσα πρὸς βορρῶν δὲ ἡ Κασπία τε θάλασσα, καὶ ὁ Ἀράξης ποταμός. μέχρι δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκείται Ἀσίη· τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, ἔρημος ἦδη τὸ πρὸς τὴν ἑω, ἔδδ' ἔχει ἔδεις Φράσαι οἶον δὴ τί ἐστι. τοιαύτη μὲν καὶ τοσαύτη ἡ Ἀσίη ἐστίν.

Libya, eius orae apud Aegyptum latitudo.

41. Ἡ δὲ Λιβύη ἐν τῇ ἀκτῇ ἐτέρῃ ἐστίν· ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου Λιβύη ἦδη ἐκδέκεται. κατὰ μὲν νυν Αἴγυπτον ἡ ἀκτὴ αὕτη σεσὶν ἐστίν· ἀπὸ γὰρ τῆςδε τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν, δέκα μυριάδες εἰς ὀργυιέων αὐταὶ δὲ ἂν εἴεν χίλιοι σάδιοι· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς σεσὶν τέττα, κέρτα πλατέα τυγχάνει ἔσσαι ἀκτὴ, ἣτις Λιβύη κέκληται.

De Europae longitudine & latitudine deque Phoenicum circumvectione Lybiae, regnante Necone.

42. Θωυμάζω ὦν τῶν διεριστάντων καὶ διελόντων Λιβύην τε καὶ Ἀσίην καὶ Εὐρώπην· ἐγὰρ σμικρὰ τὰ
δια-

διαφέροντα αὐτέων ἐστὶ· μήκει μὲν γὰρ παρ' ἀμφοτέ-
ρας παρήκει ἡ Εὐρώπη· εὐρεος δὲ πέρι, εὐδὲ συμβαλέειν
αἰεὶ φαίνεται μοι εἶναι. Λιβύη μὲν γὰρ δημοῖ ἐωυτὴν,
εἶσα περιόρυτος, πλὴν ὅσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀσίην
ἐρίζει· Νεκὼ τῇ Αἰγυπτίων βασιλῆος πρώτῃ τῶν ἡμεῖς
ἴδμεν, καταδέξαντος· ὃς ἐπεὶ τε τὴν διώρυχα ἐπαύσα-
το ἐρύσσων τὴν ἐκ τῇ Νεῖλῃ ἔχουσαν ἐς τὸν Ἀράβιον κόλ-
πον, ἀπέπεμψε Φοίνικας ἀνδρας πλοίοισι, ἐντειλάμενος
ἐς τὸ ὀπίσω δι' Ἡρακληῶν σηλέων ἐκπλέειν ἕως ἐς τὴν
βορήϊην θάλασσαν, καὶ ἔτω ἐς Αἴγυπτον ἀπικνέσθαι.
ὁρμηθέντες ὧν οἱ Φοίνικες ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης,
ἔπλεον τὴν νοτίην θάλασσαν· ὅπως δὲ γένοιτο φθινόπω-
ρον, προσσχόντες ἀν' σπείρεσκον τὴν γῆν, ἵνα ἐκάστοτε
τῆς Λιβύης πλέοντες γενοίαστο, καὶ μένεσκον τὸν ἀμη-
τόν· θερίσαντες δὲ ἀν' τὸν σῖτον, ἔπλεον· ὥστε δύο
ἐτέων διεξελθόντων, τρίτῳ ἔτει κάμψαντες Ἡρα-
κληῆας σήλας, ἀπικέατο ἐς Αἴγυπτον. καὶ ἔλεγον ἐμοὶ
μὲν ἐπιστὰς, ἄλλω δὲ δή τρω, ὡς περιπλάοντες τὴν
Λιβύην, τὸν ἥλιον ἔσχον ἐς τὰ δεξιά. ἔτω μὲν αὕτη
ἐγνώσθη τοπρῶτον.

Sataspis Persae navigatio a Xerxe iussa, sed non perfecta.

43. Μετὰ δὲ, Καρχηδόνιοι εἰσι εἰς λέγοντες· ἐπεὶ
Σατάσπης γε ὁ Τεάσπιος, ἀνὴρ Ἀχαιμενίδης, ἐπε-
ριέπλωσε Λιβύην, ἐπ' αὐτὸ τῷτο πεμφθεὶς· ἀλλὰ δει-
σας τό τε μῆκος τῆς πλώε καὶ τὴν ἐρημίην, ἀπῆλθε ὀπί-
σω, εὐδὲ ἐπετέλεσε τὸν ἐπέταξέ οἱ ἡ μήτηρ Ἄεθλοχ.

Θυγατ

θυγατέρα γὰρ Ζωπύρε τῇ Μεγαβύρῃ παρθένον ἐβή-
 σατο· ἔπειτα μέλλοντος αὐτῆ δια τούτην τὴν αἰτίην
 ἀνασκολοπιῆσθαι ὑπὸ Ξέρξῳ βασιλῆος, ἡ μήτηρ τῇ
 Σατάσπεος, ἔβσα Δαρεῖς ἀδελφεῖ, παραιτήσατο,
 Φᾶσά οἱ αὐτὴ μέζῳ ζημίην ἐπιθήσεν ἥπερ ἐκείνον· Λι-
 βύην γάρ οἱ ἀνάγκην ἔσεσθαι περιπλώειν, ἐς ὃ ἀνὰ πύ-
 κηται, περιπλέων αὐτήν, ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον. συγ-
 χωρήσαντος δὲ Ξέρξῳ ἐπὶ τέτοις, ὁ Σατάσπης ἀπι-
 κόμενος ἐς Αἴγυπτον, καὶ λαβὼν νέας τε καὶ ναύτας
 παρὰ τετέων, ἔπλεε παρὰ Ἡρακληῖας σήλας· διεκπλώ-
 σας δὲ, καὶ κάμψας τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, τῷ ἔνο-
 μα Σολόεις ἐστὶ, ἔπλεε πρὸς μεσημβρίην· περήσας δὲ
 θάλασσαν πολλὴν ἐν πολλοῖσι μῆσι, ἐπεὶ τε τῇ πλεῦ-
 νος αἰεὶ ἔδεε, ἀποστρέψας ὀπίσω, ἀπέπλεε ἐς Αἴγυ-
 πτον. ἐκ δὲ ταύτης ἀπικόμενος παρὰ βασιλῆα Ξέρ-
 ξῃ, ἔλεγε Φᾶς τὰ προσωτάτω ἀνθρώπους σμικρὰς
 παραπλέειν, ἐσθῆτι Φοινικῇ διαχρεωμένους· οἱ, ὅπως
 σφεῖς καταγοιάτο τῇ νηϊ, φεύγεσκον πρὸς τὰ ἔρητα,
 λείποντες τὰς πόλεις· αὐτοὶ δὲ ἀδίκηον ὕδεν ἐσιόντες,
 πρόβατα δὲ μῆνα ἐξ αὐτέων λαμβάνειν. τῇ δὲ μὴ περι-
 πλώσῃ Λιβύην παντελῶς, αἷτιον τόδε ἔλεγε· τὸ πλεῖον
 τοπρόσω ἔστι δυνατὸν ἔτι προβαίνειν, ἀλλ' ἐνίσχυσθαι.
 Ξέρξης δὲ ὅ οἱ συγγινώσκων λέγειν ἀληθέα, ἐκ ἐπιτε-
 λέσαντά τε τὸν προκείμενον ἄεθλον, ἀνεσκολόπισε,
 τὴν ἀρχαίην δίκην ἐπιτιμῶν. τότε δὲ τῇ Σατάσπεος
 εὐνῆχος ἀπέδρη ἐς Σάμον, ἐπεὶ τε ἐπύθετο τάχιστα
 τὸν δεσπότηα τετελευτηκότα, ἔχων χρήματα μεγάλα,

ἴτα

τὰ Σάμιος ἀνὴρ κατέσχε· τῷ ἐπιτάμενος τὸ ἔνομα,
ἐκὼν ἐπιλήσομαι.

Scylax cum aliis ex Indo fluvio venerunt in mare rubrum
triginta mensibus. Crocodili in Indo, Indi a Dario
subacti.

44. Τῆς δὲ Ἀσίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρεῖς ἐξευρέ-
θη· ὃς βαλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ὃς κροκοδείλας δεύ-
τερος ἔτος ποταμῶν πάντων παρέχεται, τῷτον τὸν
ποταμὸν εἰδέναι τῇ ἐς Θάλασσαν ἐκδιδόῃ, πέμπει πλοί-
οισι ἄλλας τε τοῖσι ἐπίστευε τὴν ἀληθινήν ἐρεῖν, καὶ δὴ
καὶ Σκύλακα ἄνδρα Καρυανδέα. οἱ δὲ, ὁρμηθέντες ἐκ
Κασπατύρης τοῦ πέλιος καὶ τῆς Πακτυϊκῆς γῆς, ἔπλεον
κατὰ ποταμὸν πρὸς ἧν τε καὶ ἤλκε ἀνατολὰς ἐς Θά-
λασσαν· διὰ Θαλάσσης δὲ πρὸς ἐσπέρην πλέοντες,
τρηκοσῶ μνηὶ ἀπικνέοντα ἐς τῷτον τὸν χῶρον, ὅθεν ὁ
Αἰγυπτίων βασιλεὺς τὰς Φοίνικας, τὰς πρότερον εἶπα,
ἀπέστειλε περιπλῶειν Λιβύην. μετὰ δὲ τέτρες περιπλώ-
σαντας, Ἰνδὸς τε κατεστρέψατο Δαρεῖος, καὶ τῇ Θα-
λάσῃ ταύτῃ ἐχρᾶτο. ἔτω καὶ τῆς Ἀσίης, πλὴν τὰ
πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνεύρηται ὁμοῖα πα-
ρεχομένη τῇ Λιβύῃ

Europae extrema ignota, & caussa divisionis terrae in tres
partes, quorum nominum rationes ignotae.

45. Ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς ὑδάτων Φανερὴ ἐστὶ γινω-
σκομένη, ἔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, ἔτε τὰ πρὸς
Βορρην

βορῆν, εἰ περιέβρυτός ἐστι· μήκει δὲ γινώσκεται παρ' ἀμφοτέρως παρεήκασα. ἔδὲ ἔχω συμβαλέσθαι, ἐπ' ὅτε μὴ ἐέση γῆ, ἐνόματα τριφάσια κέεται, ἐπωνυμίας ἔχοντα γυναικῶν, καὶ ἑρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Αἰγύπτιος ποταμός ἐτέθη, καὶ Φᾶτις ὁ Κόλχος· ἔδὲ τῶν διερισιάντων τὰ ἐνόματα πυθέσθαι, καὶ ὅθεν ἔθεντο τὰς ἐπωνυμίας. ἤδη γάρ Λιβύη μὲν ἐπὶ Λιβύης λέγεται ὑπὸ τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἔχειν τὸ ἔθνος γυναικὸς αὐτόχθονος· ἡ δὲ Ἀσίη ἐπὶ τῆς Προμηθέος γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίην. καὶ τέττε μὲν μεταλαμβάνοντα, τῷ ἐνόματος Λυδοί, Φάμενοι ἐπὶ Ἀσίῳ, τῷ Κόγυος, τῷ Μάνω, κεκλησθαι τὴν Ἀσίην· ἀλλ' ἐκ ἐπὶ τῆς Προμηθέος Ἀσίης· ἀπ' ὅτε καὶ τὴν ἐν Σάρδισι φυλὴν κεκλησθαι Ἀσιάδα. ἡ δὲ δὴ Εὐρώπη ἔτε εἰ περιέβρυτός ἐστι γινώσκεται πρὸς ἑδαμῶν ἀνθρώπων· ἔτε ὁκόθεν τὸ ἔθνος ἔλαβε τῆτο, ἔτε ὅστις οἱ ἦν ὁ θέμενος φαίνεται, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς Τυρίας φήτομεν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ ἔθνος τὴν χώραν· πρότερον δὲ ἦν ἄρα ἀνώνυμος, ὥς περ αἱ ἕτεραι. ἀλλ' αὕτη γὰρ ἐκ τῆς Ἀσίης τε φαίνεται εἶσα, καὶ ἐκ ἀπικομένη ἐς τὴν γῆν ταύτην ἦτις νῦν ὑπὸ Ἑλλήνων Εὐρώπη καλεῖται, ἀλλ' ὅσον ἐκ Φοινίκης, ἐς Κρήτην· ἐκ Κρήτης δὲ, ἐς Λυκίην. ταῦτα μὲν νῦν ἐπὶ τοσούτον εἰρήσθω· τοῖσι γὰρ νομιζομένοισι αὐτέων χρησόμεθα.

Scythiae descriptio. Ponti Euxini gentes stupidissimae, praeter Scythas, horum inventa ad vitam commoda.

46. Ὁ ΔΕ ΠΟΝΤΟΣ ὁ Εὐξείνιος, ἐπ' ὃν ἐστρα-

τεύετο

τεύετο Δαρῆος, χωρέων πασέων παρέχεται, ἔξω τῇ Σκυθικῇ, ἔθνεα ἀμαθέστατα· ἔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐντὸς τῇ Πόντῃ ἔδδεν ἔχομεν προβαλέσθαι σοφίης πέρι, ἔτε ἄνδρα λόγιον εἶδαιμεν γενόμενον, πάρεξ τῇ Σκυθικῇ ἔθνεος, καὶ Ἀναχάρσιος. τῷ δὲ Σκυθικῷ γένει ἐν μὲν τὸ μέγιστον τῶν ἀνθρωπείων πρηγμαίων σοφώτατα πάντων ἐξεύρεται, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· τὰ μέντοι ἄλλα ἐκ ἀγαμαι. τὸ δὲ μέγιστον ἔτω σφι ἀνεύρεται, ὥστε ἀποφυγεῖν τε μηδένα ἐπελθόντα ἐπὶ σφείας, μὴ βελομένους τε ἐξευρεθῆναι, καταλαβέειν μὴ οἶόν τε εἶαι. τοῖσι γὰρ μήτε ἄσπεα μήτε τεύχεα ἢ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερέοικοι ἐόντες πάντες, ἕωσι ἵπποτοξόται, ζῶντες μὴ ἀπ' ἀρότε, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέων, οἰκήματά τε σφι ἢ ἐπὶ ζευγέων, κῶς ἐκ αὖν εἴησαν ἔτοι· ἀμαχοί τε καὶ ἄποροι προσμίσγειν;

Scythiae flumina celebria.

47. Ἐξεύρεται δὲ σφι ταῦτα, τῆς τε γῆς ἐσσης ἐπιτηδέης, καὶ τῶν ποταμῶν ἐόντων σφι συμμαάχων· ἢ τε γὰρ γῇ ἐσσαι πεδίας αὕτη, ποιῶδης τε καὶ εὐυδρός ἐστι· ποταμοὶ τε δι' αὐτῆς ῥέουσι ἐ πολλῷ τέω ἀριθμὸν ἐλάσσονες τῶν ἐν Αἰγύπτῳ διαρύχων. ὅσοι δὲ ἑνομαστοὶ τέ εἰσι αὐτέων, καὶ πρὸς πλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης, τέττας ἐνομανέω. Ἰσρος μὲν, πεντάεσμος· μετὰ δὲ, Τύρης τε καὶ Ὑπανίς, καὶ Βορυσθένης, καὶ Παντικαάπης, καὶ Ὑπάκυρις, καὶ Γέρρος, καὶ Τάναϊς· ῥέουσι γὰρ εἶδε κατὰ τὰδε.

Ister fluvius maximus omnium cognitorum, flumina in eum exeuntia, eius origo & cursus. cap. 48 49.

48. ἸΣΤΡΟΣ μὲν ἔων μέγιστος ποταμῶν πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἴσος αἰεὶ αὐτὸς ἐωυτῷ ῥέει καὶ θέρεος καὶ χειμῶνος· πρῶτος δὲ τὸ ἀπ' ἐσπέρης τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥέων κατὰ τοιόνδε μέγιστος γέγονε, ποταμῶν καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκδιδόντων. εἰσι δὲ οἶδε οἱ μέγαν αὐτὸν ποιεῦντες, διὰ μὲν γε τῆς Σκυθικῆς χώρας πέντε μόνοι ῥέοντες· τὸν τε Σκύθαι Πόρατα καλέουσι, Ἕλληνες δὲ Πυρετόν· καὶ ἄλλος Τιερραντός, καὶ Ἀραρός τε καὶ Νάπαρις, καὶ Ὀρθησσός. ὁ μὲν πρῶτος λεχθεὶς τῶν ποταμῶν, μέγας, καὶ πρὸς ἡῶ ῥέων, ἀνακοιᾶται τῷ Ἰσρῷ τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ δεύτερος λεχθεὶς, Τιερραντός, πρὸς ἐσπέρης τε μᾶλλον, καὶ ἐλάσσων. ὁ δὲ δὴ Ἀραρός τε καὶ ὁ Νάπαρις καὶ ὁ Ὀρθησσός, διὰ μέσων τέτων ἰόντες, ἐσβάλλουσι ἐς τὸν Ἰσρον. ἔται μὲν αὐτιγείες ποταμοὶ Σκυθικοὶ συμπληθύουσι αὐτόν. ἐκ δὲ Ἀγαθύρσων Μάρις ποταμὸς ῥέων συμμίσγεται τῷ Ἰσρῷ.

49. Διὰ δὲ Θρηίκης καὶ Θρηίκων τῶν Κροβύζων ῥέοντες, Ἀθρυσ, καὶ Νόης, καὶ Ἀρταίνης, ἐκδιδῶσι ἐς τὸν Ἰσρον· ἐκ δὲ Παιόνων, καὶ ἕρεος Ῥοδέπης, Κίως ποταμὸς μέσον σχίζων τὸν Αἴμον, ἐσδιδῶι ἐς αὐτόν. ἐξ Ἰλλυριῶν δὲ ῥέων πρὸς βορῇν ἄνεμον Ἀγγρος ποταμὸς, ἐσβάλλει ἐς πεδίον τὸ Τριβαλλικόν, καὶ ἐς ποταμὸν Βρόγγον· ὁ δὲ Βρόγγος ἐς τὸν Ἰσρον· ἔτω ἀμφοτέρως ῥόν-

έοντας μεγάλης ὁ Ἴστρος δέκεται. ἐκ δὲ τῆς κατύπερθε
χώρης Ὀμβρίκων, Κάριπς ποταμός, καὶ ἄλλος Ἀλπις
ποταμός, πρὸς βορῇν ῥέοντες ἄνεμον, καὶ ἔτοι ἐκδιδοῦσι
ἐς αὐτόν. ῥέει γάρ δὴ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἴστρος,
ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν, εἰ ἔσχατοι πρὸς ἡλίου δυσμέων με-
τὰ Κύνητας οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ· ῥέων δὲ διὰ
πάσης τῆς Εὐρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίας ἐς-
βάλλει.

Istri & Nili comparatio.

50. Τῷ τῶν ὧν τῶν καταλεχθέντων, καὶ ἄλλων
πολλῶν συμβαλλομένων τὸ σφέτερον ὕδωρ, γίνεται ὁ
Ἴστρος ποταμῶν μέγιστος· ἐπεὶ ὕδωρ γε ἐν πρὸς ἐν συμ-
βάλλειν, ὁ Νεῖλος πλήθει ἀποκρατέει· ἐς γὰρ δὴ τῷ-
τον ἔτε ποταμός, ἔτε κρήνη ἐδεμῇ ἐκδιδοῦσα, ἐς πλη-
θός οἱ συμβάλλεται. Ἴστρος δὲ αἰεὶ ῥέει ἐν τε θέρει καὶ
χειμῶνι ὁ Ἴστρος, κατὰ τοιόνδε τι, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ· τῷ
μὲν χειμῶνός ἐστι, ὅσος πέρ ἐστι· ὀλίγω τε μέζων τῆς ἐωῦ-
τῷ φύσιος γίνεται. ὕεται γὰρ ἡ γῆ αὕτη τῷ χειμῶνος
πάμπαν ὀλίγω· νιφετῷ δὲ πάντα χερᾶται. τῷ δὲ θέρους
ἡ χιὼν ἢ ἐν τῷ χειμῶνι πεσῶσα ἐῴσα ἀμφιλαφῆς, τη-
κομένη πάντοθεν ἐκδιδοῖ ἐς τὸν Ἴστρον· αὕτη τῷ δὴ ἡ
χιὼν ἐκδιδοῦσα ἐς αὐτόν, συμπληθύνει, καὶ ὄμβροι πολ-
λοὶ τε καὶ λάβροι σὺν αὐτῇ· οὐ γὰρ δὴ τὸ θέρους ὅσα
δὲ πλέον ἐπ' ἐωῦτόν ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλκεται ἐν τῷ θέρει
ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τοσούτω τὰ συμμισγόμενα τῷ Ἴστρῳ,
πολληπλήσιά ἐστι τῷ θέρους ἢ περ τῷ χειμῶνος· ἀντιτι-

Θέμενα δὲ ταῦτα, ἀντιστήκωσις γίνεται, ὥστε ἴσον μιν αἰεὶ φαίνεσθαι ἑόντα.

Tyras & Tyritae.

51. Εἷς μὲν δὴ τῶν ποταμῶν τοῖσι Σκυθῆσί ἐστι ὁ Ἱσρος· μετὰ δὴ τῷτον, ΤΥΡΗΣ· ὃς ἀπὸ βορέω μὲν ἀνέμῳ ὀρμαῖται, ἀρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἣ ἐρίζει τὴν τε Σκυθικὴν καὶ τὴν Νευρίδα γῆν. ἐπὶ δὲ τῷ σώματι αὐτῷ κατοικηνται Ἕλληνες, οἱ Τυρίται καλεῖνται.

Hypanis fluvius & mater eius. Exampaeus, fons amarus, inficiens Hypanin.

52. Τρίτος δὲ ὙΠΑΝΙΣ ποταμὸς ὀρμαῖται μὲν ἐκ τῆς Σκυθικῆς, ῥέει δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν περικυβέλλεται ἵπποι ἄγριοι λευκοί. καλεῖται δὲ ἡ λίμνη αὕτη ὀρθῶς, μήτηρ Ὑπάνιος. ἐκ ταύτης ἂν αἰατέλων ὁ Ὑπανίς ποταμὸς ῥέει. ἐπὶ μὲν πέντε ἡμερέων πλὴον βραχὺς καὶ γλυκύς ἐστι· ἀπὸ δὲ τέττε, πρὸς θαλάσσης τεσσέρων ἡμερέων πλὴον, πικρὸς αἰνᾷς. ἐκδιδῶι γὰρ εἰς αὐτὸν κρήνη πικρὴ, ἔτι δὲ τι ἔσσα πικρὴ, ἣ μεγάλει σμικρὴ ἔσσα, κερναῖ τὸν Ὑπανιν, ἑόντα ποταμὸν ἐν ὀλίγοισι μέγαν. ἔστι δὲ ἡ κρήνη αὕτη ἐν ἔροισι χώρης τῆς τε ἀροτήρων Σκυθῶν καὶ Ἀλαζόνων· ἔνομα δὲ τῇ κρήνῃ, καὶ ὅθεν ῥέει τῷ χώρῳ, Σκυθιστὶ μὲν, Ἐξαμπαῖος· κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, Ἰραὶ ὁδοί. συνάγει δὲ τὰ τέρματα ὅ, τε Τύρης καὶ ὁ Ὑπανίς κατὰ Ἀλα-

Ἀλαζώνας· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς, ἀποσρέψας ἐκάτερος ῥέει
εὐρύνων τὸ μέσον.

Borysthenes, cuius fontes, ut Nili, ignotae, Hippolai
promontorium, Cereris delubrum. Borysthenitae ad
Hypanin.

53. Τέταρτος δὲ, ΒΟΡΥΣΘΕΝΗΣ ποταμὸς, ὃς
ἐστὶ μέγιστός τε μετὰ Ἰστρον τέτλων καὶ πολυαρκέστατος,
κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας, ἔτι μᾶλλον τῶν Σκυθικῶν
ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, πλὴν Νείλου
τῆ Αἰγυπτίῃ· τέτω γὰρ ἐκ οἷά τε ἐστὶ συμβαλέειν ἄλλον
ποταμόν· τῶν δὲ λοιπῶν Βορυσθένης ἐστὶ πολυαρκέστατος,
ὃς νομάς τε καλλιῖδας καὶ εὐκομιδεστάτας κτήνεσι παρέ-
χεται, ἰχθύας τε ἀρίστους διακριδὸν καὶ πλείους· πίνε-
σθαι τε ἡδιστός ἐστι· ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι· σπό-
ρος τε παρ' αὐτὸν ἀριστος γίνεται· ποίη τε, τῇ δ'
σπείρεται ἡ χώρα, βαθυτάτη· ἅλεις τε ἐπὶ τῷ στόμα-
τι αὐτοῦ αὐτόματοι πηγνυνται ἄπλετοι· κήτεά τε με-
γάλα ἀνάκωνθα, τὰ ἀντακαίως καλέουσι, παρέχε-
ται ἐς ταρίχευσιν, ἅλλα τε πολλὰ θωυμάσαι ἄξια.
μέχρι μὲν νυν Γεῖρος χώρα, ἐς τὸν τεσσαρεσκαίδεκα
ἡμερέων πλὺτος ἐστὶ, γινώσκεται ῥέων ἀπὸ βορέω ἀνέμου·
τὸ δὲ κατύπερθε δι' ὧν ῥέει ἀνθρώπων, εἰδὲς ἔχει
Φράσαι· φαίνεται δὲ ῥέων δι' ἐρήμους ἐς τῶν γεωργῶν
Σκυθῶν τὴν χώραν· ἔτοι γὰρ οἱ Σκύθαι παρ' αὐτὸν
ἐπὶ δέκα ἡμερέων πλὺτον νέμονται. μένθ' δὲ τέτλη τῆ πο-
ταμῷ καὶ Νείλῳ ἐκ ἔχου Φράσαι τὰς πηγὰς· δοκέω
δὲ, εἰδὲς εἰδὲς Ἑλλήνων. αἰγχεῖ τε δὴ θαλάσσης ὁ Βορυ-

σθένης ῥέων γίνεται, καὶ οἱ συμμίσγεται ὁ Ὑπανις ἐς ταῦτό ἔλος ἐκδίδεσθαι. τὸ δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν τετέων ἐὼν ἔμβολον τῆς χώρας, Ἰππόλεω ἄκρη καλεῖται· ἐν δὲ αὐτῷ ἱερὸν Δήμητρος ἐνίδρυται· πέραν δὲ τῆ ἱερῆ ἐπὶ τῷ Ὑπάνι Βορυσθένεια κατοικηται. ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τετέων τῶν ποταμῶν.

Panticapes fluvius.

54. Μετὰ δὲ τέττε πέμπτος ποταμὸς ἄλλος, τῷ ἔνομα ΠΑΝΤΙΚΑΠΗΣ· ῥέει μὲν γάρ καὶ ἔτος ἀπὸ βορέω τε καὶ ἐκ λίμνης, καὶ τὸ μεταξὺ τέττε τε καὶ τῆ Βορυσθένης νέμονται οἱ γεωργοὶ Σκύθαι· ἐκδίδει δὲ ἐς τὴν Ὑλαίην· πέρασμεψάμενός δὲ ταύτην, τῷ Βορυσθένι συμμίσγεται.

Hyracyris fluvius.

55. Ἐκτος δὲ ὙΠΑΚΤΡΙΣ ποταμὸς, ὃς ὀρμαῖται μὲν ἐκ λίμνης, διὰ μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθῶν ῥέων, ἐκδίδει κατὰ Καρκινίτην πόλιν, ἐς δεξιὴν ἀπέργων τὴν τε Ὑλαίην καὶ τὸν Ἀχιλλήϊον καλεόμενον Δρόμον.

Gerrhus fluvius.

56. Ἑβδομος δὲ ΓΕΡΡΟΣ ποταμὸς ἀπέσχισαι μὲν ἀπὸ τῆ Βορυσθένης, κατὰ τέττο τῆς χώρας ἐς ὃ γινώσκεται ὁ Βορυσθένης· ἀπέσχισαι μὲν νυν ἐκ τέττε τῆ χώρα· ἔνομα δὲ ἔχει τόπερ ὁ χώρος αὐτός, Γέβρος· ῥέων

ῥέων δὲ ἐς θαλάσσαν, ἐρίζει τὴν τε τῶν Νομάδων χώ-
ρην, καὶ τὴν τῶν βασιληῶν Σκυθῶν· ἐκδίδοι δὲ ἐς τὸν
Ἵπάκυριν.

Tanais fluvius in quem Hyrgis influit.

57. Ὀγδοὺς δὲ δὴ ΤΑΝΑΙΣ ποταμός, ὃς ῥέει
πρὸ ἀνέκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρμεώμενος, ἐκδίδοι δὲ
ἐς μέζω ἔτι λίμνην καλομένην Μαῖητιν, ἣ ἐρίζει Σκύ-
θας τε τὰς βασιλῆας καὶ Σαυρομάτας. ἐς δὲ Τάιναι
τῆτον ἄλλος ποταμός ἐσβάλλει, τῷ ἔνομά ἐστι
ἽΡΡΙΣ.

Gramen Scythicum omnium amarissimum.

58. Τοῖσι μὲν δὴ ἐννομασοῖσι ποταμοῖσι ἔτω δὴ τι
οἱ Σκύθαι ἐσκευαῖνται. τοῖσι δὲ κτήνεσι ἡ ποίη ἀναφυσ-
μένη ἐν τῇ Σκυθικῇ, ἔστι ἐπιχυλοτάτη πασῶν ποιῶν
τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· ἀνοιγομένοις δὲ τοῖσι κτήνεσι ἐστι
σαθμῶσασθαι, ὅτι τῆτο ἔτως ἔχει.

*Numina Scythica & appellationes. Marti soli templa &
aras, & simulacra faciunt.*

59. Τὰ μὲν δὴ μέγιστα ἔτω. σφι εὐπορά ἐστι. τα
δὲ λοιπὰ νόμαια κατὰ τάδε σφι διακίετα. Θεὸς μὲν
μένους τέσδε ἰλάσκονται, Ἰσίην μὲν μάλις, ἐπὶ δὲ,
Δία τε καὶ Ἑῆν, νομίζοντες τὴν Γῆν τῇ Διὸς εἶναι γυ-
ναῖκα· μετὰ δὲ τέττες, Ἀπόλλωνα τε καὶ ἑρακλῆν
Ἀφροδίτην, καὶ Ἡρακλῆα, καὶ Ἄρεα. τέττες μὲν πάν-

τες οἱ Σκύθαι νενομίκασι· οἱ δὲ βασιλῆιοι Σκύθαι καὶ τῷ Ποσειδέωνι θύουσι. ἐνομάζεται δὲ Σκυθισί, Ἰσίη μὲν, Ταβιτί. Ζεὺς δὲ ὀρθότατος κατὰ γνώμην γε τὴν ἐμὴν καλεῖται Παπαῖος· Γῇ δὲ, Ἀπία· Ἀπόλλων δὲ, Οἰτόσυρος· ἑραινὴ δὲ Ἀφροδίτη, Ἀρτίμπασα· Ποσειδέων δὲ, Θαμμασάδας. ἀγάλματα δὲ καὶ βωμὸς καὶ νηὸς ἐνομίζουσι ποιεῖν, πλὴν Ἀρηί· τέτρω δὲ νομίζουσι.

Sacrificii ritus,

60. Θυσίῃ δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατέστηκε περὶ πάντας τὰ ἱερά ὁμοίως, ἐρδομένη ὥδε· τὸ μὲν ἱερίον αὐτὸ ἐμποδισμένον τῆς ἐμπροσθίης πόδας ἔστηκε· ὁ δὲ θύων, ὅπισθεν τῷ κτήνεος ἑσέως, σπάσας τὴν ἀρχὴν τῆς σρόφου, καταβάλλει μιν· πίπτοντος δὲ τῷ ἱερίῳ, ἐπικαλεῖ τὸν θεὸν τῷ ἄν θύῃ· καὶ ἔπειτα βρόχῳ περὶ ὧν ἔβαλε τὸν αὐχένα· σκυταλίδα δὲ ἐμβαλὼν περιάγει, καὶ ἀποπνίγει· ἔτε πῦρ ἀνακαύσας, ἔτε καταρξάμενος, ἔτε ἐπισπείσας· ἀποπνίξας δὲ καὶ ἀποδείρας, τρέπεται πρὸς ἔψησιν·

Victima se ipsa cremat, quadrupedia & equos maxime immolant.

61. Τῆς δὲ γῆς τῆς Σκυθικῆς αἰνῶς ἀξύλως ἐξῆς, ὥδε σφι ἐς τὴν ἔψησιν τῶν κρεῶν ἐξεύρηται· ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὰ ἱερία, γυμνῶσι τὰ ὀστέα τῶν κρεῶν· ἔπειτα ἐσβάλλουσι, ἣν μὲν τύχῃσι ἔχοντες, ἐς λέβητας ἐπιχωρεῖς,

χωρίς, μάλισα Λεσβίοισι κρητῆρσι προσεκέλευς, χωρίς
ἢ ὅτι πολλῷ μέζονας· ἐς τέτρες ἐσβάλλοντες, ἔψεσι
ὑποκαίοντες τὰ ἐσέα τῶν ἱρηίων· ἦν δὲ μή σφι παρῇ
λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρηίων ἐσβάλλοντες
τὰ κρέα πάντα, καὶ παραμίζαντες ὕδωρ, ὑποκαίουσιν
τὰ ὀσέα· τὰ δὲ αἰθεται κάλλιπα· αἱ δὲ γαστέρες χω-
ρέσι εὐπετέως τὰ κρέα ἐψιλωμένα τῶν ὀσέων· καὶ ἔτω
βῆς τε ἐαυτὸν ἐξέψει, καὶ τὰ ἄλλα ἱρηία ἐαυτὸ ἐκάσων.
ἐπεὰν δὲ ἐψηθῇ τὰ κρέα, ὁ θύσας, τῶν κρεῶν καὶ τῶν
σπλάγχχνων ἀπαρξάμενος, ῥίπτει ἐς τὸ ἔμπροσθεν.
θύσει δὲ καὶ τὰ ἄλλα πρόβατα, καὶ ἵππους μάλισα.

Martis templum, ara, simulacrum, sacrificia, immola-
tio captivorum.

62. Τοῖσι μὲν δὴ ἄλλοισι τῶν θεῶν ἔτω θύσει, καὶ
ταῦτα τῶν κτηνέων· τῷ δὲ δὴ Ἀρηί ὧδε· κατὰ νομὸς
ἐκάστοισι τῶν ἀρχηγίων ἐσίδρυται σφι Ἀρηος ἱερὸν τοιόνδε·
Φρυγάνων Φάκελοι συννεύεται ὅσον τ' ἐπὶ σελίδις τρεῖς
μῆκος καὶ εὖρος, ὕψος δὲ ἔλασσον· ἄνω δὲ τέτρε, τε-
τραγώνον ἀπεδον πεποιήται· καὶ τὰ μὲν τρία τῶν κώ-
λων ἐπὶ ἀπότομα, κατὰ δὲ τὸ ἐν, ἐπιβάτόν. ἔτεος δὲ
ἐκάστῃ ἀμάξας πεντήκοντα καὶ ἐκατὸν ἐπινέσει Φρυγά-
νων· ὑπονοσέει γὰρ θὴ αἰεὶ ὑπὸ τῶν χειμῶνων. ἐπὶ τέτρε
δὴ τῷ ὄγκῳ ἀκινάκης σιδήρεος ἱδρυται ἀρχαῖος ἐκάστοισι
καὶ τέτρε ἔτι τῷ Ἀρηος τὸ ἄγαλμα. τέτρω δὲ τῷ ἀκι-
νάκει θυσίας ἐπετείεις προσάγῃσι προβάτων καὶ ἵππων
καὶ δὴ καὶ τῷ δὲ ἐτι πλέω θύσει ἢ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι.

ὅσους δὲ ἂν τῶν πελαμίων ζωγρήσωσι, ἀπὸ τῶν ἑκατὸν αἰδρῶν ἄνδρα ἕνα θύεσι, τρόπῳ ἢ τῷ αὐτῷ, ᾧ καὶ τὰ πρόβατα, ἀλλ' ἑτεροίῳ. ἐπεὰν γὰρ οἶνον ἐπισπείσωσι κατὰ τῶν κεφαλῶν, ἀποσφάζουσι τὰς ἀνθρώπους ἐς ἄγγος· καὶ ἔπειτα ἀνενέκαντες ἄνω ἐπὶ τὸν ὄγκον τῶν φρυγάνων, καταχέουσι τὸ αἷμα τῇ σκινάκῃς. αὐτῷ μὲν δὴ φορέουσι τῷτο· κάτω δὲ παρὰ τὸ ἱερὸν ποιεῖσι τὰδε, τῶν ἀποσφαγόντων ἀνδρῶν τὰς δεξιὰς ὅμους πάντας ἀποτάμνοντες σὺν τῇσι χερσὶ, ἐς τὸν ἥερα ἱῶσι· καὶ ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα ἀπέρχοντες ἱρήϊα ἀπαλλάσσονταί· χεῖρ δὲ τῇ ἂν πέσῃ κέεται, καὶ χωρεῖ ὁ νεκρὸς.

Aversatio suum.

63. Θυσίαι μὲν νυν αὐταὶ σφί· κατετέασι. συσὶ δὲ ἦτοι ἐδὲν νομίζουσι, ἐδὲ τρέφειν τοπαράπαν ἐν τῇ χώρῃ θέλουσι.

Instituta bellica: corii humani varius usus.

64. Ταὶ δὲ ἐς πόλεμον ἔχοντα ὧδέ σφί διακείμεται· ἐπεὰν τὸν πρῶτον ἄνδρα καταβάλλῃ ἀνὴρ σκίθης, τῇ αἵματος ἐμπίνει· ὅσους δὲ ἂν φονεύσῃ ἐν τῇ μάχῃ, τετάρτων τὰς κεφαλὰς ἀποφέρει τῷ βασιλεῖ· ἀπενέκας μὲν γὰρ κεφαλὴν, τῆς λήθης μεταλαμβάνει πῆν ἂν λάβωσι· μὴ ἐνέκας δὲ, ἢ ἀποδείξει δὲ αὐτὴν ἰτρόπῳ τοιῶδες· περιταμὼν κύκλῳ περὶ τὰ ὦτα, καὶ λαβόμενος τῆς κεφαλῆς, ἐκτείλει· μετὰ δὲ, σαρκήσας βοὸς πλευρῇ, θέψει τῇσι χερσὶ· ὀργήσας δὲ αὐτὸ, αἶτε χερσὶν

χειρόμακτρον ἔκτεται· ἐκ δὲ τῶν χαλινῶν τῷ ἵππῳ τὸν αὐτὸς ἐλαύνει, ἐκ τέτῳ ἐξάπτει, καὶ ἀγάλλεται. ὅς γάρ κεν πλεῖστα δερματὰ χειρόμακτρος ἔχη, αὐτῇς ἄριστος ἔστος κέκριται. πολλοὶ δὲ αὐτέων ἐκ τῶν ἀποδερμάτων καὶ χλαῖνας ἐπείνυσθαι ποιεῦσι, συβράπτοντες κατὰ περ βαίτας· πολλοὶ δὲ ἀνδρῶν ἐχθρῶν τὰς δεξιὰς χέρους νεκρῶν ἐόντων ἀποδείραντες αὐτοῖσι ὄνουξί, καλύπτρας τῶν Φαρετρέων ποιεῦνται· δερμῶς δὲ ἀνθρώπου, καὶ παχύ καὶ λαμπρὸν, ἦν ἄρα σχεδὸν δερμάτων πάντων λαμπρότατον λευκότητι. πολλοὶ δὲ καὶ ὅλας ἀνδρας ἐκδείραντες, καὶ διατείναντες ἐπὶ ξύλων, ἐπ' ἵππων περιφέρουσι. ταῦτα μὲν δὴ ἔτω σφι νοτόμιζαι.

Pocula ex capitibus humanis.

65. Αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλὰς, ἔτι πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐχθίστων, ποιεῦσι τὰδε. ἀποπρίσας ἕκαστος πᾶν τὸ ἔνερθεν τῶν ὀφρύων, ἐκκαθαίρει· καὶ ἦν μὲν ἡ πένης, ὁ δὲ ἔξωθεν ἀμοβοῆν μένην περιτείνας, ἔτω χρᾶται· ἦν δὲ ἡ πλέσιος, τὴν μὲν ἀμοβοῆν περιτείνει· ἔσωθεν δὲ περιχρυσώσας, ἔτω χρᾶται ποτηρίῳ. ποιεῦσι δὲ τέτῳ καὶ ἐκ τῶν οἰκηίων, ἦν σφι διάφοροι γένωνται, καὶ ἦν ἐπικρατήση αὐτῷ παρὰ τῷ βασιλεῖ. ξείνων δὲ οἱ ἐλθόντων τῶν αὐτῶν λόγον ποιήσας, τὰς κεφαλὰς ταύτας παραφέρει, καὶ ἐπιλέγει, ὥς οἱ ἐόντες οἰκήσιοι πόλεμον προσεδήκαντο, καὶ σφεων αὐτὸς ἐπεκράτησε, ταύτην τὴν ἀνδραγαδίην λέγοντες.

Craterem vini praefectus quisque in sua praefectura quotannis miscens, quibus det bibendum.

66. Ἀπαξ δὲ τῷ ἐνιαυτῷ ἑκάστῃ ὁ νομάρχης ἑκάστος ἐν τῷ ἐωυτῷ νομῷ κερναῖ κρητῆρα αἶνε, ἀπ' ἧ πίνεσι τῶν Σκυθέων ὅσοις δὴ ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρημένοι ἔωσι· τοῖσι δὲ ἂν μὴ κατεργασμένοι ἢ τῷτο, ἧ γεύονται τῷ οἶνε τῷτο, ἀλλ' ἡτιμωμένοι ἀποκατέαται· ὄνειδος δὲ σφί ἐστι μέγιστον τῷτο· ὅσοι δὲ αὐτῶν καὶ κάρτα πολλὰς ἄνδρας ἀναιρηκότες ἔωσι, ἔτοι δὲ σύνδυο κύλικας ἔχοντες, πίνεσι ὁμῶς.

Divini multi, divinatio ex virgis salicum; Veneris ex tilia.

67. Μάντιες δὲ Σκυθέων εἰσὶ πολλοί, οἱ μαντεύονται ῥάβδοις ἰτείνῃσι πολλῇσι ὥδε· ἑπεὰν φακέλῃς ῥάβδων μεγάλας ἐνέκωνται, θέντες χαμαὶ, διεξελίσσῃσι αὐτὰς· καὶ ἐπὶ μίαν ἑκάστην ῥάβδον τιθέντες, θεσπίζουσι· ἅμα τε λέγοντες ταῦτα, συνειλέσῃσι τὰς ῥάβδους ὀπίσω, καὶ αὐτὶς κατὰ μίαν συντιθεῖσι. αὕτη μὲν σφί ἡ μαντικὴ πατρῴη ἐστὶ. οἱ δὲ Ἑνάρεες, οἱ ἀνδρέγυνοι, τὴν Ἀφροδίτην σφί λέγουσι μαντικὴν δέσῃαι· Φιλύρης ὧν Φλοιῶ μαντεύονται· ἑπεὰν τὴν Φιλύρην τείχῃ σχίσῃ διπλέκων ἐν τοῖσι δακτύλοις τοῖσι ἐωυτῷ, καὶ διαλύων, χρεῖ.

Absurda de causa morbi regis opinio; iusiurandum maximum.

68. Ἐπεὰν δὲ βασιλεὺς ὁ Σκυθέων κάμῃ, μεταπέμπεται τῶν μαντίων ἄνδρας τρεῖς τὰς εὐδοκιμέοντας μάλιτα,

μάλισα, οἱ τρόπῳ τῷ ἐξημένῳ μαντεύοντα· καὶ λέγουσι ἔτσι ὡς τοσπίπαν μάλισα τάδε, ὡς τὰς βασιληίας ἰσίας ἐπιόρκηκε ὃς καὶ ὃς, λέγοντες τῷ ἄσῳ τὸν ἄν δὴ λέγωσι. τὰς δὲ βασιληίας ἰσίας νόμος Σκύθῃσι ταμάλισά ἐστι ὁμύναι τότε, ἐπεὰν τὸν μέγιστον ὄρκον ἐθέλωσι ὁμύναι. αὐτίκα δὲ διαλαλαμμένος ἄγεται ἔτος τὸν ἄν δὴ φῶσι ἐπιόρκῃσαι· ἀπιγμένον δὲ ἐλέγχουσι οἱ μάντιες, ὡς ἐπιόρκήσας φαίνεται ἐν τῇ μαντικῇ τὰς βασιληίας ἰσίας, καὶ διὰ ταῦτα ἀλγέες ὁ βασιλεὺς· ὁ δὲ ἀρνέσται, ἔ φάμενος ἐπιόρκῃσαι, καὶ δεινολογέεται. ἀρνεομένε δὲ τέττε, ὁ βασιλεὺς μεταπέμπεται ἄλλας διπλησίους μάντιας· καὶ ἦν μὲν καὶ ἔτσι ἐσορέωντες ἐς τὴν μαντικὴν, καταδήσῃσι ἐπιόρκῃσαι, τῇ δὲ ἰθέως τὴν κεφαλὴν ἀποτάμνῃσι, καὶ τὰ χρήματα αὐτῇ διαλαγχάνῃσι οἱ πρῶτοι τῶν μαντίων· καὶ ἦν δὲ οἱ ἐπελθόντες μάντιες ἀπολύσῃσι, ἄλλοι πάρεισι μάντιες, καὶ μάλα ἄλλοι· ἦν ὧν οἱ πλεῖνες τὸν αἰθρων ἀπολύσῃσι, δέδνεται τοῖσι πρῶτοις τῶν μαντίων αὐτοῖσι ἀπόλλυσθαι.

Temeraria fides vatum, hosque comburendi modus.

69. Ἀπολλῦσι δὴτα αὐτὲς τρόπῳ τοιαῦδε· ἐπεὰν ἄμαξαν Φρυγάνων πλήτῃσι, καὶ ὑποξεύῃσι βῆς, ἐμπεδήσαντες τῆς μάντιας, καὶ χέρας ὀπίσω δήσαντες, καὶ φομώσαντες, κατειργνῦσι ἐς μέσα τὰ Φρύγανα· ὑποπρήσαντες δὲ αὐτὰ, ἀπιῇσι φοβήσαντες τῆς βῆς, πολλοὶ μὲν δὴ συγκατακαίονται τοῖσι μάντισι βῆες, πολ-

λοὶ

λοὶ δὲ περικεκαυμένοι ἀποφεύγουσι, ἐπεὶ αὐτῶν ὁ θυμὸς κατακαυθῇ. κατακαίουσι δὲ τρώπῳ τῷ εἰρημένῳ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας τὰς μάντιας, ψευδομάντιας καλέοντες. τὰς δὲ ἂν ἀποκτείνῃ βασιλεὺς, ταύτων ἑδὲ τὰς παῖδας λείπει, ἀλλὰ πάντα τὰ ἔρσεναι κτείνει, τὰ δὲ θήλειά ἐκ ἀδίκεια.

Ritus foederis ferendi.

70. Ὅρκια δὲ ποιῶνται Σκύθαι ὧδε, πρὸς τὰς ἂν ποιέωνται· ἐς κύλικα μεγάλην κραμίνην οἶνον ἐγχέαντες, αἷμα συμμίσγουσι τῶν τὰ ὅρκια ταμινομένων, τύψαντες ὁπέατι ἢ ἐπιταμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τῷ σώματος· καὶ ἔπειτα ἀποβάψαντες ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκεια, καὶ ὀϊστὲς, καὶ σάγαριν, καὶ ἀκόντιον· ἐπεὶ δὲ ταῦτα ποιήσωσι, κατεύχονται πολλὰ, καὶ ἔπειτα ἀποπίνουσι αὐτοὶ τε οἱ τὸ ὅρκιον ποιούμενοι, καὶ τῶν ἐπομένων οἱ πλείους ἄξιον.

Regum sepultura, inferiae crudelissimae, tumulus feralis.

cap. 71. 72.

71. Ταφὰ δὲ τῶν βασιλῆων ἐν Γέρροισι εἰσὶ· ἐς ὃ Βορυσθένης ἐξὶ προσπλωτὸς, ἐνθαῦτα ἐπεὶ ἀποθάῃ ὁ βασιλεὺς, ὀρυγμα γῆς μέγα ὀρύσσουσι τετραγώνον· ἐτοῖμον δὲ τῆτο ποιήσαντες, ἀναλαμβάνουσι τὸν νεκρὸν, κατακεκηρωμένον μὲν τὸ σῶμα, τὴν δὲ νηδὺν ἀνασχισθεῖσαν, καὶ καθαρθεῖσαν, πλέην κυπέρου κεκομμένον, καὶ θυμῆματος, καὶ σελίνου σπέρματος, καὶ

καὶ ἀνήσθε, συνεβράμμένην ὀπίσω, καὶ κομίζεσσι ἐν αἵμα-
 ξῇ ἐς ἄλλο ἔθνος. οἱ δὲ ἂν παραδέξονται κομισθέν-
 τα τὸν νεκρὸν, -ποιεῦσι τάπερ οἱ βασιλῆῃσι Σκύ-
 θαι· τῷ ὥτὸς ἀποτάμνονται, τρίχας περικείμενται,
 βραχίονας περιτάμνονται, μέτωπον καὶ ῥίνα καταμύσ-
 σονται, διὰ τῆς τε ἀριστερῆς χειρὸς οἵσθες διαβυνέονται.
 ἐνθεῦτεν δὲ κομίζεσσι ἐν αἵμαξῇ τὸν νέκυν τῷ βασιλεὺς ἐς
 ἄλλο ἔθνος τῶν ἀρχεσι· οἱ δὲ σφι ἔπονται, ἐς τὰς πρό-
 τεροι ἦλθον. ἐπεὰν δὲ πάντας περιέλθωσι τὸν νέκυν
 κομίζοντες, ἐν Γέρβοις, ἔσχατα κατciκημένοισι τῶν
 ἐθνέων τῶν ἀρχεσι, τιθέασσι ἐν τῇσι ταφῇσι. καὶ ἔπει-
 τα ἐπεὰν θέωσι τὸν νέκυν ἐν τῇσι θήκησι ἐπὶ σιβάδος,
 παραπήξαντες αἰχμὰς εἶδεν καὶ ἔνθεν τῷ νεκρῷ, ξύλας
 ὑπερτείνουσι, καὶ ἔπειτα ῥίψι κατατεγάζουσι· ἐν δὲ τῇ
 λοιπῇ εὐρυχωρίᾳ τῆς θήκης, τῶν παλλακέων τε μίην
 ἀποπνίξαντες θάπτουσι, καὶ τὸν οἰνοχόον, καὶ μάγει-
 ρον, καὶ ἵπποκόμον, καὶ διήκονον, καὶ ἀγγελιηφῆρον,
 καὶ ἵππους, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπαρχὰς, καὶ
 Φιάλας χρυσέας· ἀργυρῶ δὲ ἑδὲν ἑδὲ χαλκῷ χρέωνται·
 ταῦτα δὲ ποιήσαντες, χῆσι πάντες χῶμα μέγα,
 ἀμιλλεώμενοι, καὶ προθυμεόμενοι ὡς μέγιστον ποιῆσαι.

72. Ἐνῆαυτῷ δὲ περιφερομένῃ, αὗτις ποιεῦσι τοιόν-
 δε· λαβόντες τῶν λοιπῶν θεραπόντων τὰς ἐπιτηδεωτά-
 τας· οἱ δὲ εἰσι Σκύθαι ἐγγενεές· ἔτσι γὰρ δὴ εἰσι θε-
 ραπεύοντες τὰς ἂν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς κελεύσῃ, ἀργυ-
 ρώητο δὲ ἔκ ἐσι σφι θεράποντες· τετέων ὧν τῶν διη-
 κόνων

κόνων ἐπεὰν ἀποπνίξωσι πεντήκοντα, καὶ ἵππους τὲς καλλίστας πεντήκοντα, ἐξελόντες αὐτέων τὴν κοιλίην, καὶ καθήραντες, ἐμπιπλαῖαι ἀχύρων, καὶ συρράπτειν· αἰψίδος δὲ ἡμισυ ἐπὶ ξύλα δύο σήσαντες ὑπτιον, καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ τῆς αἰψίδος ἐπ' ἕτερα δύο καταπήξαντες τρώῃ τοιῶτω πολλὰ ταῦτα· ἔπειτα τῶν ἵππων κατὰ τὰ μήκεα ξύλα παχέα διελάσαντες μέχρι τῶν τραχήλων, ἀναβιβάζουσι αὐτὰς ἐπὶ τὰς αἰψίδας· τῶν δὲ, αἱ μὲν πρότερον αἰψίδες ὑπέχουσι τὲς ὦμας τῶν ἵππων· αἱ δὲ, ὅπισθεν παρὰ τὰς μηρὰς, τὰς γαστέρας ὑπολαμβάνουσι· σκέλεα δὲ ἀμφοτέρω κατακρέματα μετέωρα· χαλινὰς δὲ καὶ ζόμια ἐμβαλόντες ἐς τὲς ἵππους, κατατείνουσι ἐς τὸ πρόσθεν αὐτέων, καὶ ἔπειτα ἐκ πασσάλων δέουσι. τῶν δὲ δὴ νεηνίσκων τῶν ἀποπεπνιγμένων τῶν πεντήκοντα ἕνα ἕκασον ἀναβιβάζουσι ἐπὶ τὸν ἵππον, ὧδε ἀναβιβάζοντες· ἐπεὰν νεκρὸν ἕκασον παρὰ τὴν ἄκανθαν ξύλον ὀρθὸν διελάσωσι μέχρι τῆς τραχήλου, κάτωθεν δὲ ὑπερέχει τῷ ξύλῳ τέττα, τὸ ἐς τόρμον πηγνύουσι τῷ ἑτέρῳ ξύλῳ τῷ διὰ τῷ ἵππῳ. ἐπισήταντες δὲ κύκλῳ τὸ σῆμα ἵππέας τοιούτους, ἀπελαύνουσι.

Sepultura communis, purgatio eorum, qui sepeliverunt.

73. Οὕτω μὲν τὲς βασιλῆας θάπτουσι· τὰς δὲ ἄλλας Σκύθας, ἐπεὰν ἀποθάνωσι, περιάγουσι οἱ ἀγχοτάτω προσήκοντες κατὰ τὰς φίλας ἐν αἰμάξῃσι κειμένους· τῶν δὲ ἕκαστος ὑπιδεκόμενος εὐωχεῖ τὲς ἐπομένους,
καὶ

καὶ τῷ νεκρῷ ἀπάντων παραπλησίως παρατίθῃσι, ὅσα τοῖσι ἄλλοισι· ἡμέρας δὲ τεσσαράκοντα ἔτω οἱ ἰδιῶται περιάγονται, ἔπειτα θάπτονται. Θάψαντες δὲ οἱ Σκύθαι, καθαίρονται τρόπῳ τοιῷδε· σμησάμενοι τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκπλυνάμενοι, ποιεῦσι περὶ τὸ σῶμα τάδε· ἐπεὶ ἂν ζύλα ζήσωσι τρία εἰς ἄλλα κεκλιμένα, περὶ ταῦτα πύλας εἰρηνέως περιτείψῃσι· συμφράξαντες δὲ ὡς μάλιττα, λίθους ἐκ πυρὸς διαφαιέας ἐσβάλλουσι ἐς σκάφην κειμένην ἐν μέσῳ τῶν ζύλων τε καὶ τῶν πύλων.

Cannabis, & inde Thracum vestes.

74. Ἔστι δὲ σφι κάνναβις αὐτομάτῃ Φυομένη ἐν τῇ χώρῃ, πλὴν παχύτητος καὶ μεγάλους, τῷ λίνῳ ἐμφορεσάτῃ· ταύτης δὲ πολλῷ ὑπερφέρει ἡ κάνναβις αὕτη, καὶ ἡ καὶ σπειρομένη φύεται· καὶ ἐξ αὐτῆς Θρήϊκες κόσμον καὶ ἔμματα ποιεῦνται τοῖσι λινέοισι ὁμοίρτατα· ἐδὲ ἂν, ὅστις μὴ κάρτα τρίβων εἴη αὐτῆς, διαγνοίη, λίνε ἢ καννάβιος ἐστὶ· ὅς δὲ μὴ ἐδὲ κω τὴν καννάβιν, λίνεον δοκήσει εἶναι τὸ ἔμμα.

Suffimentum e semine cannabis loco lavacri.

75. Ταύτης ὧν οἱ Σκύθαι τῆς καννάβιος τὸ σπέρμα ἐπεὶ ἂν λάβωσι, ὑποδύνουσι ὑπὸ τὰς πύλας, καὶ ἔπειτα ἐπιβάλλουσι τὸ σπέρμα ἐπὶ τὰς διαφαιέας λίθους τῷ πυρί· τὸ δὲ θυμῆται ἐπιβαλλόμενον, καὶ ἀτμίδας παρέχεται τοσαύτην, ὥστε Ἑλληνικὴ ἐδεμίῃ ἂν μιν πυρίῃ

πυρὴν ἀποκρατήσας. οἱ δὲ Σκύθαι ἀγόμενοι τῇ πυρὴν ὠρέοντα· τὸτό σφι ἀντὶ λετρεῖ ἐστὶ· ἔ γάρ δὴ λένται ὕδατι τοπαράπαν τὸ σῶμα. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτέων ὕδωρ παραχέουσαι, κατασώχουσι περὶ λίθων τρηχὺν τῆς κυπαρίσσε, καὶ κέδρε, καὶ λιβάνε ξύλα· καὶ ἔπειτα τὸ κατασχωόμενον τὸτο, παχὺ ἐόν, καταπλάσσονται πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον· καὶ ἅμα μὲν εὐωδίη σφέας ἀπὸ τέττε ἰσχει, ἅμα δὲ ἀπαιρέουσαι τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ τὴν καταπλασὶν, γίνονται καθαραὶ καὶ λαμπραί.

Fuga externi moris. Anacharsidis inde calamitas, & genus.

Mater Deum Cyzici.

76. Ξενικεῖσι δὲ ἰομαίοισι καὶ ἔτοι αἰνᾶς χρεῶσθαι Φιύγουσι, μήτι γε ἂν ἀλλήλων, Ἑλληνικοῖσι δὲ καὶ ἥκιστα, ὥς διέδεξαν Ἀναχάρσι τε καὶ δευτέρα αὐτοῖς Σκύλη. τὸτο μὲν γὰρ Ἀνάχαρσις, ἐπεὶ τε γῆν πολλὴν θεωρήσας, καὶ ἀποδεξάμενος κατ' αὐτὴν σοφίην πολλήν, ἐκομίζετο εἰς ἡθεα τὰ Σκυθέων, πλέων δὲ δι' Ἑλλησπόντε, προσίσχει εἰς Κύζικον, καὶ, εὖρε γὰρ τῇ Μητρὶ τῶν θεῶν ἀνάγοντας τὰς Κυζικηνὰς ὁρτὴν μεγαλοπρεπέα κάρτα, εὐχάτο τῇ Μητρὶ ὁ Ἀνάχαρσις, ἣν σῶς καὶ ὑγίης ἀποιοσέσῃ εἰς ἐαυτῆ, θύσειν τε κατὰ ταῦτά κατὰ τὰ ὥρα τὰς Κυζικηνὰς ποιεῦντας, καὶ παννουχίδα εἴσειν. ὥς οὖν ἀπίκητο εἰς τὴν Σκυθικὴν, κατὰδὺς εἰς τὴν καλεομένην Ἰλαίην· ἣ δὲ ἔτι μὲν παρὰ τὸν Ἀχιλλῆιον Δρόμον, τυγχάνει δὲ πᾶσαι ἐῤῥα δένδρεων

δρέων παντοίων πλήη· ἐς ταύτην δὴ καταδύς ὁ Ἀνάχαρσις, τὴν ὀρτὴν πᾶσαν ἐπετέλεε τῇ θεῷ, τύμπανόν τε ἔχων, καὶ ἐκδήσάμενος ἀγάλματα. καὶ τῶν τις Σκυθῶν καταφρασθεὶς αὐτὸν ταῦτα ποιεῦντα, ἐσήμνηε τῷ βασιλεῖ Σαυλίῳ· ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς ἀπικόμενος, ὥς εἶδε τὸν Ἀνάχαρσιν ποιεῦντα ταῦτα, τοξεύσας αὐτὸν ἀπέκτεινε. καὶ νῦν ἦν τις εἰρηται περὶ Ἀναχάρσιος, ἧ φασὶ μιν σκύθαι γινώσκειν, διὰ τὸτο ὅτι ἐξεδήμησέ τε ἐς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ξενικοῖσι ἔθεσι διεχρήσατο. ὥς δὲ ἐγὼ ἤκιστα Τίμνεω τῷ Ἀριαπίθῃος ἐπιτρόπῃ, εἶναι αὐτὸν Ἰδανθύρτῃ τῷ Σκυθῶν βασιλεὺς πάτρων, παῖδα δὲ εἶναι Γνέρε τῷ Λύκῃ τῷ Σπαργαπίθῃος. ἐῶν ταύτης ἦν τῆς οἰκίης ὁ Ἀνάχαρσις, ἴσω ὑπὸ τῷ ἀδελφεῷ ἀποθανόντι. Ἰδάνθυρτος γὰρ ἦν πᾶσι Σαυλῖς· Σαύλιος δὲ ἦν ὁ ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν.

Lacedaemoniorum proprium & diversum ab Graecis aliis.

77. Καίτοι τινὰ ἤδη ἤκιστα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον, ὥς ὑπὰ τῶν Σκυθῶν βασιλῆος Ἀνάχαρσις ἀποπεμφθεὶς, τῆς Ἑλλάδος μαθητὴς γένοιτο· ὀπίσω τε ἀπονοσῆσας, φαίη πρὸς τὸν ἀποπέμψαντα, Ἑλλήνας πάντας ἀσπίλους εἶναι ἐς πᾶσαν σοφίην, πλὴν Λακεδαιμονίων· τῆτοις δὲ εἶναι μένοισι σωφρόνως δεῖναι τε καὶ δέξασθαι λόγον. ἀλλ' ἔτος μὲν ὁ λόγος ἄλλως πέπαισται ὑπ' αὐτῶν Ἑλλήνων. ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὡς περ' ἑσπερίῃ εἰρέθῃ, διφθάρῃ. ἔτος μὲν νυν ἔτω δὴ ἔπρηξεν διὰ ξενικά τε νόμια καὶ Ἑλληνικάς ὁμιλίας.

Scyli regi vita & Sacra Graeca, cum placerent, inde caussa exitiū.

78. Πολλοῖσι δὲ κάρτα ἔτεσι ὕπερον Σκύλης ὁ Ἀρια-
 πείθεος ἔπαθε παραπλήσια τέτρω. Ἀριαπείθει γὰρ
 τῷ Σκυθέων βασιλεῖ γίνεται μετ' ἄλλων παίδων Σκύ-
 λης· ἐξ Ἰσρηιῆς δὲ γυναικὸς ἕτος γίνεται, καὶ ἑδα-
 μῶς ἐγχωρὶς· τὸν ἡ μήτηρ αὐτῇ γλαῦσσάν τε Ἑλλάδας
 καὶ γράμματα ἐδίδαξε. μετὰ δὲ, χρόνῳ ὕπερον, Ἀρια-
 πείθης μὲν τελευτᾷ ὁλόῳ ὑπὸ Σπαργαπείθεος τῷ Ἀγα-
 θύρων βασιλῆος· Σκύλης δὲ τὴν τε βασιληῆην παρέ-
 λαβε, καὶ τὴν γυναῖκα τῷ πατρὸς, τῇ ἔνομα ἦν
 Ὀποῖη. ἦν δὲ αὐτῇ ἡ Ὀποῖη ἀστὴ, ἐξ ἧς ἦν Ὀρικος Ἀρια-
 πείθης παῖς. βασιλεύων δὲ Σκυθέων ὁ Σκύλης, διαίτη
 μὲν ἑδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ, ἀλλὰ πολλὸν πρὸς τὰ
 Ἑλληνικὰ μᾶλλον τετραμμένος ἦν ἀπὸ παιδείσιος τῆς
 ἐπεπαιδευτο. ἐποίηε τε τοῦτο· εὔτε ἀγάγῃ τὴν στρα-
 τιὴν τῶν Σκυθέων εἰς τὸ Βορυσθενεϊτῶν ἄστυ, — οἱ δὲ
 Βορυσθενεῖται ἔτοι λέγῃσι σφέας αὐτὰς εἶναι Μιλη-
 σίους, — εἰς τέτρες ὅπως ἔλθοι ὁ Σκύλης, τὴν μὲν στρα-
 τιὴν καταλείπεσκε ἐν τῷ προαΐῳ, αὐτὸς δὲ ὅπως ἔλ-
 θοι εἰς τὸ τεῖχος, καὶ τὰς πύλας ἐγκλησίσει, τὴν σο-
 λὴν ἀποθέμενος τὴν Σκυθικὴν, λάβεσκε ἂν Ἑλητίδας
 ἐσθῆτα· ἔχων δὲ ἂν ταύτην, ἠγόραζε, ἕτε. δορυφόρων
 ἐπομένων, ἕτε ἄλλε ἑδενός· τὰς δὲ πύλας ἐφύλασσαν,
 μή τις μιν Σκυθέων ἴδοι ἔχοντα ταύτην τὴν σολὴν· καὶ
 τὰ ἄλλα ἐχράτο διαίτη Ἑλληνικῇ, καὶ θεοῖσι ἱερά ἐποίηε
 κατὰ νόμους τῶν Ἑλλήνων. ὅτε δὲ διατρίψει μῆνας ἡ
 πλέον τέττε, ἀπαλλάσσετο, ἐνδὺς τὴν Σκυθικὴν σολὴν.

ταῦ-

ταῦτα ποιέσκε πολλάκις· καὶ οἰκία τε ἐδείματο ἐν Βορυσθέει, καὶ γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτὰ ἐπιχωρίην.

Bacchanal aversantur Scythae.

79. Ἐπεὶ τε δὲ ἔδεε οἱ κακῶς γενέσθαι, ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος τοῖσδε. ἐπεθύμησε Διονύσω Βακχεῖω τελευθῆναι· μέλλοντι δὲ οἱ ἐς χεῖρας ἄγεσθαι τὴν τελετήν, ἐγένετο Φάσμα μέγιστον· ἦν οἱ ἐν Βορυσθενείτων τῇ πόλει, οἰκίῃς μεγάλης καὶ πολυτελέος περιβολῇ, — τῆς καὶ ὀλίγω τι πρότερον τετῶν μνήμην ἔχον, — τὴν τε περίξ λευκῇ λίθῃ σφίγγας τε καὶ γρύπες ἕστασαν· ἐς ταύτην ὁ θεὸς ἐνέσκηψε βέλος· καὶ ἡ μὲν κατεκῆ πᾶσα. Σκύλης δὲ ἔδεν τέττε εἵνεκεν ἥσσον ἐπέτελεσε τὴν τελετήν. Σκύθαι δὲ τῷ Βακχεύειν πέρι Ἑλλησι ὀνειδίζουσι· ὃ γὰρ Φασι εἰκὸς εἶναι θεὸν ἐξευρίσκειν τῆτον ὅστις μαίεσθαι ἐνάγει ἀνθρώπους. ἐπεὶ τε δὲ ἐτελέσθη τῷ Βακχεῖω ὁ Σκύλης, διεπερίσσευσε τῶν τις Βορυσθενείτων πρὸς τὴν Σκύθας, λέγων, „Ἡμῖν γὰρ καταγελαῖτε, ὦ Σκύθαι, ὅτι Βακχεύομεν, καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάνει· νῦν ἔτος ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον βασιλέα λελάβηκε, καὶ Βακχεύει, καὶ ὑπὸ τῷ θεῷ μαίνεται. εἰ δὲ μοι ἀπιστεῖτε, ἔπεσθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δεῖξω.“ Εἶποντο τῶν Σκυθῶν οἱ προσεῶτες· καὶ αὐτὸς ἀναγαγὼν ὁ Βορυσθενείτης, λάθρη ἐπὶ πύργον κατέεισε. ἐπεὶ τε δὲ παρήϊε σὺν τῷ θιάσῳ ὁ Σκύλης, καὶ εἰδὼν μὴ Βακχεύοντα οἱ Σκύθαι, κάρτα συμφορὴν μεγάλην ἐποίησαντο· ἐξελθόντες δὲ, ἐσήμαινον πάσῃ τῇ στρατιῇ τὰ ἴδιον.

Scyles occiditur a fratre Octamasade.

80. Ὡς δὲ μετὰ ταῦτα ἐξήλαινε ὁ Σκύλης ἐς ἡθια τὰ ἐωῦτῃ, οἱ Σκύθαι προσησάμενοι τὸν ἀδελφεὸν αὐτῇ Ὀκταμασάδην, γεγοιότα ἐκ τῆς Τήρῳ θυγατρὸς, ἐπανίστατο τῷ Σκύλῃ. ὁ δὲ, μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ' ἐωῦτῶ, καὶ τὴν αἰτίην δι' ἣν ἐποίετο, καταφεύγει ἐς τὴν Θρηίκην. πυθόμενος δὲ ὁ Ὀκταμασάδης ταῦτα, ἐσρατεύετο ἐπὶ τὴν Θρηίκην· ἐπεὶ τε δὲ ἐπὶ τῷ Ἰσρῷ ἐγένετο, ἠντίασάν μιν οἱ Θρηῖκες. μελλόντων δὲ αὐτέων συνάψαι, ἐπεμψε Σιτάλκης παρὰ τὸν Ὀκταμασάδην, λέγων τοιαῦτα, „Τί δέ; ἡμέας ἀλλήλων πειρηθῆναι; εἰς μὲν „μευ τῆς ἀδελφεῆς παῖς, ἔχεις δὲ μευ ἀδελφεόν. σύ τέ „ἡμεῖς ἀπόδος τέτον, καὶ ἐγὼ σοὶ τὸν σὸν Σκύλην παρα- „δίδωμι· στρατιῇ δὲ μήτε σὺ κινδυνεύσης, μήτε ἐγώ.“ Ταῦτά οἱ πέμψας ὁ Σιτάλκης ἐπεκηρυκεύετο· ἦν γάρ παρὰ τῷ Ὀκταμασάδῃ ἀδελφεὸς Σιτάλκῳ πεφευγώς. ὁ δὲ Ὀκταμασάδης κατανέει ταῦτα· ἐκδίδας δὲ τὸν ἐωῦτῃ μήτρῳ Σιτάλκῃ, ἔλαβε τὸν ἀδελφεὸν Σκύλην. καὶ Σιτάλκης μὲν παραλαβὼν τὸν ἀδελφεόν, ἀπήγετο· Σκύλῳ δὲ Ὀκταμασάδης αὐτῇ ταύτῃ ἀπέταμε τὴν κεφαλὴν. ἔτω μὲν περισέλωσι τὰ σφέτερα νόμῳ Σκύθαι, τοῖσι δὲ παρακταμένοισι ξενικὰς νόμους τοιαῦτα ἐπιτίμια δίδῃσι.

Multitudo Scytharum: crater Pausaniae in ostio Ponti, & alius Scythicus.

81. Πληθος δὲ τὸ Σκυθίων ἐκ οἷός τε ἐγενόμην
αἵτρε-

ἀτρεκέως πυθέσθαι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τῆ ἀριθμῆ ἦκον· καὶ γὰρ κάρτα πολλὰς εἰσὶ σφαιρας, καὶ ὀλίγους, ὡς Σκύθας εἶπαι. τοσόνδε μέντοι ἀπέφαινον μοι ἐς ὄψιν· ἔτι μεταξὺ Βορυσθένης· τε ποταμῷ καὶ Ὑπάνιος χῶρος· ἔνομα δὲ οἱ ἐστὶ Ἑξαμπαῖος· τῆ καὶ ὀλίγον τι πρότερον τῆτων μνήμην εἶχον, Φάμιος ἐν αὐτῷ κρήνην ὕδατος πικρῆ εἶναι, ἀπ' ἧς τὸ ὕδωρ ἀπορρέον τὸν Ὑπανιν ἀποτον ποιεῖ· ἐν τῇτῳ τῷ χῳρῷ κέεται χαλκήϊον, μεγάθει καὶ ἐξαπλήσιον τῆ ἐπὶ τῷ φόματι τῆ Πόντε κρητῆρος, τὸν Παυσανίης ὁ Κλεομβρότης ἀνέθηκε. ὃς δὲ μὴ εἶδε κω τῆτον, ὥδε δηλώσω· ἐξακοσίους ἀμφορέας εὐπετέως χωρεῖ τὸ ἐν Σκύθῃσι χαλκήϊον. πάχος δὲ τὸ Σκυθικὸν τῆτο χαλκήϊον ἐστὶ δακτύλων ἕξ. τῆτο ἂν ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ἀπὸ ἀρδίων γενέσθαι· βεβλόμενον γὰρ τὸν σφέτερον βασιλέα, τῷ ἔνομα εἶναι Ἀριαντὰν, τῆτον βεβλόμενον εἰδέναι τὸ πληθος τῶν Σκυθίων, κελεύειν μιν πάντας Σκύθας ἀρδίον ἕνατον μίην ἀπὸ τῆ οἰσῆ κομίσαι· ὅς δὲ ἂν μὴ κομίσῃ, θάνατον ἀπέλπει· κομισθῆναι τε δὴ χρῆμα πολλὸν ἀρδίων, καὶ οἱ δόξαι ἐξ αὐτέων μνημέσυνον ποιήσαντι λιπέσθαι· ἐκ-τετέων δὴ μιν τὸ χαλκήϊον ποιῆσαι τῆτο, καὶ ἀναθεῖναι ἐς τὸν Ἑξαμπαῖον τῆτον. ταῦτα δὲ περὶ τῆ πλήθους τῆ Σκυθίων ἦκον.

Herculis vestigium ad Tyram fluvium.

82. Θωυμάσια δὲ ἡ χώρα αὕτη ἐκ ἔχει, χωρὶς ἡ ὅτι ποταμὸς τε πολλῷ μεγέθους, καὶ ἀριθμοὶ πλείους.

ὁ δὲ ἀποθωμάσαι ἄξιον καὶ πάρεξ τῶν ποταμῶν, καὶ τῷ μεγάρῳ τῷ πεδίῳ, παρέχεται, εἰρήσεται· ἵχθυος Ἡρακλέος φαίνεσσι ἐν πέτρῃ ἐνεόν, τὸ αἶκε μὲν βήματι ἀνδρός, ἔστι δὲ τὸ μέγαθος δίπηχυ, παρὰ τὸν Τύρην ποταμόν. τῷτο μὲν νυν τοιοῦτό ἐστι. ἀναβήσομαι δὲ εἰς τὸν κατ' ἀρχαῖς ἦια λέξων λόγον.

Finito hoc de Scytharum moribus episodio, transit Auctor ad descriptionem rerum a Dario contra Scythas gestarum. Artabani vana dissuasio belli Scythici. Darius movet Susis.

83. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΖΟΜΕΝΟΥ Δαρεῖς ἐπὶ τὰς Σκύθας, καὶ ἐπιπέμποντος ἀγγέλους ἐπιτάξοντάς τοις μὲν πεζὸν στρατὸν, τοῖσι δὲ νέας παρέχειν, τοῖσι δὲ ζευγνύσθαι τὸν Θρηίκιον Βόσπορον· Ἀρτάβανος ὁ Ὑσσάσπεος, ἀδελφεὸς τῶν Δαρεῖς, ἔχρηζε μηδαμῶς αὐτὸν στρατήϊν ἐπὶ Σκύθας ποιέεσθαι, καταλέγων τῶν Σκυθέων τὴν ἀπορίην. ἀλλ', ὃ γὰρ ἔπειθε συμβελεύων οἱ χρήσῃ, ὁ μὲν ἐπέπαυτο· ὁ δὲ, ἐπειδὴ οἱ τὰ πάντα παρεσκεύασο, ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν ἐκ Σήσων.

Darii crudelitas in Oeobazum.

84. Ἐνθαῦτα τῶν Περσέων Οἰόβαζος ἐδεήθη Δαρεῖς, τριῶν ἑντῶν οἱ παίδων, καὶ πάντων στρατευομένων, εἰα αὐτῷ καταλειφθῆναι. ὁ δὲ οἱ ἔφη, ὡς φίλῳ εἶναι, καὶ μετρίῳ δεδομένῳ, πάντας τὰς παῖδας καταλείψειν. ὁ μὲν δὴ Οἰόβαζος περιχαρὴς ἦν, ἐλπίζων τὰς

τὰς υἱέας τρατηγῆς ἀπολελύσθαι· ὁ δὲ ἐκέλευσε τὰς ἐπιτεῶντας, ἀποκτεῖναι πάντας τὰς Ὀιοβάξυ παῖδας. καὶ ἔτοι μὲν ἀποσφαγέντες, αὐτῷ ταύτῃ ἐλίποντο.

Pons ad Bosporum Thracium iunctus: Inulae Cyaneae. Spectat Darius pontum e fano Iovis Urui; mensura Ponti, Bospori, Propontidia, Hellesponti.

85. Δαρεῖος δὲ ἐπεί τε πορευόμενος ἐκ Σέσων ἀπίκετο τῆς Καλχηδονίης ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἵνα ἔξευκτο ἡ γέφυρα, ἐνθεῦτεν ἐσβὰς ἐς νέα, ἔπλεε ἐπὶ ταῖς Κυανέας καλουμένας, τὰς πρότερον πλαγκτὰς Ἑλληνέσ Φασίειναι. ἐζόμενος δὲ ἐπὶ τῷ ἱκρίῳ, ἐθήητο τὸν Πόντον, ἔοντα ἀξιοθέητον. πελαγέων γὰρ ἀπάντων πέφυκε θωύμασιώτατος· τῷ τὸ μὲν μῆκος εἰσι σαδίοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι· τὸ δὲ εὖρος, τῇ εὐρύτατος αὐτὸς ἐωυτῷ, σαδίοι τριηκόσιοι καὶ τριεχίλιοι. τέτῃ τῷ πελάγεος τὸ σῶμα ἐστὶ, εὖρος τέσσερες σαδίοι· μῆκος δὲ τῷ σῶματας, ὁ αὐχὴν, τὸ δὲ Βόσπορος κέκληται, κατ' ὃ δὴ ἔξευκτο ἡ γέφυρα, ἐπὶ σαδίῃς ἑκκοσι καὶ ἑκατὸν ἐστὶ· τείνει δὲ ἐς τὴν Προποντίδα ὁ Βόσπορος. ἡ δὲ Προποντίς, ἐῖσα εὖρος μὲν σαδίων πεντακοσίων, μῆκος δὲ τετρακοσίων καὶ χιλίων, καταδιδόι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔοντα σεινότητι μὲν ἑπτὰ σαδίῃς, μῆκος δὲ τετρακοσίῃς. ἐκδιδόι δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ἐς χάσμα πελάγεος τὸ δὲ Αἰγαῖον καλεῖται.

Cursus navis diurnus & nocturnus. Pontis ubi longissimus & latissimus. Mater Ponti Maeotis.

86. Μεμέτρηται δὲ ταῦτα ὧδε. νῆς ἐπίπαν μάλιστά κη κατανύει ἐν μακρημερίῃ ὀργυιέας ἐπτακισμυρίας, νυκτὸς δὲ, ἑξακισμυρίας. ἤδη ὦν ἐς μὲν Φᾶσιν ἀπὸ τῆς σόματος, — τῆτο γάρ ἐστι τῆς Πόντης μακρότατον, — ἡμερέων ἑννέα πλόος ἐστὶ, καὶ νυκτῶν ὀκτώ· αὗται, ἑνδεκα μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὀργυιέων γίνονται· ἐκ δὲ τῶν ὀργυιέων τεττέων, σαῖδιοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι εἰσι. ἐς δὲ Θεμισκύρην τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι ποταμῷ ἐκ τῆς Σινδικῆς, — κατὰ τῆτο γάρ ἐστι τῆς Πόντης εὐρύτατον, — τριῶν τε ἡμερέων καὶ δύο νυκτῶν πλόος· αὗται δὲ, τρεῖς καὶ τριήκοντα μυριάδες ὀργυιέων γίνονται, σαῖδιοι δὲ, τριηκόσιοι καὶ τρις χίλιοι. ὁ μὲν νυν Πόντος ἔτος καὶ Βόσπορος τε καὶ Ἑλλήσποντος ἔτω τέ μοι μεμετρεάται, καὶ κατὰ τὰ εἰρημένα πεφύκασι. παρέχεται δὲ καὶ λίμνην ὁ Πόντος ἔτος, ἐκδιδέσταν ἐς ἑαυτόν, ἢ πολλῷ τῷ ἐλάσσῳ ἑωυτῆ· ἡ Μαιῆτις τε καλεῖται, καὶ μήτηρ τῆς Πόντης.

Mandrocles Samius pontis architectus: duo cippi ad Bosphorum a Dario erecti. Dianae Orithosiae ara, & Bacchi templum Byzantii.

87. Ὁ δὲ Δαρεῖος ὡς ἐθήησατο τὸν Πόντον, ἔπλεε ὀπίσω ἐπὶ τὴν ἡφυσαν, τῆς ἀρχιτέκτων ἐγένετο Μανδροκλῆς Σάμιος· θηητάμενος δὲ καὶ τὸν Βόσπορον, σήλας ἔστησε δύο ἐπ' αὐτῷ, λίθες λευκῆς, ἐνταμὼν γραμάματα,

ματα, ἐς μὲν τὴν Ἀσσύρια, ἐς δὲ τὴν Ἑλληνικὰ, ἔθνεα πάντα ὅσα περ ἦγε. ἦγε δὲ πάντα τῶν ἤρχε· τετῶν μυριάδες ἐξηριθμήθησαν, χωρὶς τῆς ναυτικῆς, ἐβδομήκοντα σὺν ἵππευσι· νέες δὲ ἑξακόσια συνελέχθησαν. τῇσι μὲν νυν σήλησι ταύτησι Βυζάντιοι, κομίσαντες ἐς τὴν πόλιν, ὕπερσιν τετῶν ἐχρήσαντο πρὸς τὸν βωμόν τῆς Ὁρθωσίης Ἀρτέμιδος, χωρὶς ἐνὸς λίθου· ὅτος δὲ κατελείφθη παρὰ τῇ Διονύσει τὸν νηὸν ἐν Βυζαντίῳ, γραμμάτων Ἀσσυρίων πλέες. τῷ δὲ Βοσπόρῳ ὁ χῶρος τὸν ἔξευξε βασιλεὺς Δαρεῖος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ συμβαλλομένῳ, μέσον ἐστὶ Βυζαντίου τε καὶ τῆς ἐπὶ σόματι ἱερῆς.

Mandrocles a rege donatus, Iunoni Samiae picturam
dedicat.

88. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα ἡσθεὶς τῇ σχεδίῳ, τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα τὸν Σάμιον ἐδώρησατο πᾶσι δέκα· ἀπ' ὧν δὴ Μανδροκλῆς ἀπαρχὴν, ζῶα γραψάμενος πᾶσαν τὴν ζευξίν τῇ Βοσπόρῳ, καὶ βασιλέα τε Δαρεῖον ἐν προεδρίῳ κατήμενον, καὶ τὸν στρατὸν αὐτῷ διαβαίνοντα, ταῦτα γραψάμενος, ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἡραῖον, ἐπιγράψας τὰδε,

Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώτας ἀνέθηκε

Μανδροκλῆς Ἡρῇ μνημέσυνον σχεδῖος·

Αὐτῷ μὲν σέφανον περιθείς, Σαμίαισι δὲ κύδος·

Δαρεῖς βασιλέος ἐκτελέσας κατὰ νῦν.

ταῦτα μὲν νυν τῷ ζεύξαντος τὴν γέφυραν μνημόσυται ἔγενετο.

Iones navigant ad pontes faciendos in Istri ortus:

Darius per Thraciam it.

89. Δαρεῖος δὲ δωρησάμενος Μανδρουκλέα, διέβαινε ἐς τὴν Εὐρώπην, τοῖσι Ἴωσι παραγγείλας πλέειν ἐς τὸν Πόντον, μέχρι Ἰσρε ποταμῷ· ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὸν Ἰσρον, ἐνθαῦτα αὐτὸν περιμέειν, ζευγνύοντας τὸν ποταμόν. τὸ γὰρ δὴ ναυτικὸν ἦγον Ἴωνες τε καὶ Αἰολέες καὶ Ἑλλεσπόντιοι. ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς τὰς Κυανέας διεκπλώσας, ἔπλεε ἰθὺ τῷ Ἰσρε· ἀναπλώσας δὲ ἀνὰ τὸν ποταμόν δυῶν ἡμερέων πλόον ἀπὸ θαλάσσης, τῷ ποταμῷ τὸν αὐχένα, ἐκ τῷ σχίζεται τὰ σώματα τῷ Ἰσρε, ἐξεύγνυε. Δαρεῖος δὲ, ὡς διέβη τὸν Βέσπορον κατὰ τὴν σχεδὴν, ἐπορεύετο διὰ τῆς Θρηίκης· ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τεάρε ποταμῷ τὰς πηγὰς, ἐστρατοπεδεύσατο ἡμέρας τρεῖς.

Tearus fluvius, ad eum Darii per Bosporum profecti inscriptio. cap. 90. 91.

90. Ὁ δὲ Τέαρος λέγεται ὑπὸ τῶν περιόικων εἶναι ποταμῶν ἄριστος, τὰ τε ἄλλα ἐς ἅκεσιν φέροντα, καὶ δὴ καὶ ἀνδράσι καὶ ἵπποισι ψώρην ἀκέσασθαι. εἰσὶ δὲ αὐτῷ καὶ πηγῇ δυῶν δέξασθαι τεσσαρῆκοντα, ἐκ πέτρης τῆς αὐτῆς ῥέεσθαι· καὶ αἱ μὲν αὐτέων, εἰσὶ ψυχραὶ· αἱ δὲ, θερμαί. ὁδὸς δὲ ἐπ' αὐτάς ἐστι ἴση ἐξ Ἡραίας τε πόλιος τῆς παρὰ Περίνθου, καὶ ἐξ Ἀπολωνίης τῆς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, δυῶν ἡμερέων ἑκατέρη. ἐκδοῖ δὲ ὁ Τέαρος ἑξὸς ἐς τὸν Κοντάδεσδον ποταμόν· ὁ δὲ Κοντάδεσδος,

δεσδος, ἐς τὸν Ἀγριάνην· ὁ δὲ Ἀγριάνης, ἐς τὸν Ἑβρον· ὁ δὲ, ἐς θαλάσσαν τὴν παρ' Αἰνῶ πόλι.

91. Ἐπὶ τῷτον ὦν τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ὁ Δαρεῖος, ὡς ἐξρατοπεδεύσατο, ἡσθίς τῷ ποταμῷ, σήλην ἔστησε καὶ ἐνθαῦτα, γράμματα ἐγγράψας, λέγοντα ταῦδε, ΤΕΛΟΥΤ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙ ὙΔΩΡ ἈΡΙΣΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ· ΚΑΙ ἘΠ' Αὐτάς ἈΠΙΚΕΤΟ, ἙΛΑΤΝΩΝ ἘΠΙ ΣΚΥΘΑΣ ΣΤΡΑΤΟΝ, ἈΝΗΡ ἈΡΙΣΤΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΩΝ ἈΝΘΡΩΠΩΝ, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ὙΣΤΑΣΠΕΟΣ, ΠΕΡΣΕΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ἩΠΕΙΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ταῦτα δὴ ἐνθαῦτα ἐγράφη.

Darius ad Artiscum fluvium grandes lapidum acervos
ponit.

92. Δαρεῖος δὲ ἐνθεῦτεν ὀρμηθεὶς, ἀπικέτο ἐς ἄλλον ποταμὸν, τῷ ὀνόματι Ἀρτισκός ἐστι, ὃς δὴ διὰ Ὀξυσεῶν ῥέει. ἐπὶ τῷτον δὴ τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος, ἐποίησε τοιόνδε· ἀποδέξας χωρίον τῇ στρατῇ, ἐκέλευε πάντα ἄνδρας λίθον ἕνα παρεξιάντα τιθέναι ἐς τὸ ἀποδεγμένον τῷτο χωρίον. ὡς δὲ ταῦτα ἡ στρατὴ ἐπετέλεσε, ἐνθαῦτα κολωνὸς μεγάλους τῶν λίθων καταλιπὼν, ἀπήλαυνε τὴν στρατὴν.

Alji Thracæ dedunt se. Getæ vi subacti.

93. Πρὶν δὲ ἀπικέσθαι ἐπὶ τὸν Ἴστρον, πρώτης αἰρέας Γέτας τὰς ἀθανατίζοντας. οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδησὸν ἔχοντες Θρηῖκες, καὶ ὑπὲρ Ἀπολλωνίης τε καὶ Μεσαμβρίης πόλιος οἰκήμενοι, καλούμενοι δὲ Σκυρμιάδαι, καὶ Νιψαῖοι, ἀμαχητὶ σφέας αὐτὰς παρέδωσαν Δαρείῳ· οἱ δὲ Γέται, πρὸς ἀγνωμοσύνην τραπόμενοι, αὐτίκα ἐδελώθησαν, Θρηίκων ἶόντες ἀνδρείοτατοι καὶ δικαιοτάτοι.

Getarum opinio de immortalitate: fabula de Zalmoxi.

94. Ἀθανατίζεσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· ἔτε ἀποθνήσκον ἐαυτοὺς νομίζεσι, ἰδίᾳ τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ Ζάλμοξιν δαίμονα. οἱ δὲ αὐτέων τὸν αὐτὸν τῆτον νομίζεσι Γεβελείζιν. διὰ πεντετηρίδος δὲ τὸν πάλω λαχόντα αἰεὶ σφῶν αὐτέων ἀποπέμπεσι ἄγγελον παρὰ τὸν Ζάλμοξιν, ἐντελλόμενοι τῶν ἀν' ἐκάστοτε δέοντα. πέμπεσι δὲ ὥδε· οἱ μὲν αὐτέων ταχθέντες, ἀκόντια τρία ἔχουσι. ἄλλοι δὲ διαλαβόντες τῷ ἀποπεμπομένῳ παρὰ τὸν Ζάλμοξιν τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας, ἀνακινήσαντες αὐτὸν μετέωρον, ῥίπτευσιν εἰς τὰς λόγχας. ἦν μὲν γὰρ ἀποθάνη ἀναπαρεῖς, τοιοῦδε ἴλαος ὁ θεὸς δοκεῖ εἶναι· ἦν δὲ μὴ ἀποθάνη, αἰτιῶνται αὐτὸν τὸν ἄγγελον, φάμενοί μιν ἄνδρα κακὸν εἶναι. αἰτησάμενοι δὲ τῆτον, ἄλλον ἀποπέμπεσι· ἐντέλλοντα δὲ ἔτι ζῶντι. ἔτοι οἱ αὐτοὶ Θρηῖκες καὶ πρὸς βροτὴν τε καὶ ἀστραπὴν τοξεύοντες ἄνω πρὸς τὸν ἕρανεν, ἀπειλεῦσι τῷ

Θεῷ

θεῶν, ἐβδὲνα ἄλλον θεὸν νομίζοντες εἶναι εἰ μὴ τὸν σφέτερον.

Graecorum Ponticorum & Hellesponticorum narrationes
de Zalmoxi.

95. Ὡς δὲ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν τὸν Ἑλλήσποντον οἰκεόντων Ἑλλήνων καὶ Πόντων, τὸν Ζάλμοξιν τέτον ἐόντα ἀνθρώπων, δελευσαι ἐν Σάμῳ· δελευσαι δὲ Πυθαγόρῃ τῷ Μησαρχῇ· ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸν γενόμενον ἐλευθέρον, χρήματα κτήσασθαι συχνά· κτησάμενον δὲ, ἀπελθεῖν ἐς τὴν ἐωυτῆ· ἅτε δὲ κακὸβίων τε ἐόντων τῶν Θρηήκων καὶ ὑπαφρονεσέρων, τὸν Ζάλμοξιν τέτον ἐπιστάμενον διατᾶν τε Ἰάδα, καὶ ἡθῆς βαθύτερας ἢ κατὰ Θρηήκας, οἷα Ἑλλησί τε ἐμιλήσαντα, καὶ Ἑλλήνων ἐ τῷ ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ, κατάσκευάσασθαι ἀνδρεῶνα, ἐς τὸν παιδοκεύοντα τῶν ἀνδρῶν τὰς πρώτας, καὶ εὐωχεῖντα, ἀναδιδάσκειν ὡς ἔτε αὐτὸς, ἔτε οἱ συμπόται αὐτῆ, ἔτε οἱ ἐκ τέτων αἰεὶ γινόμενοι ἀποθανέοντα, ἀλλ' ἥξει ἐς χῶρον τέτον ἵνα αἰεὶ περιέοντες ἔξῃσι τὰ πάντα ἀγαθά. ἐν ᾧ δὲ ἐποίηε τὰ καταλεχθόντα, καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν τέτῳ κατάγαίον οἶκημα ἐποιέετο. ὡς δὲ οἱ παντελέως εἶχε τὸ οἶκημα, ἐκ μὲν τῶν Θρηήκων ἠφανίσθη· καταβῶς δὲ κάτω ἐς τὸ κατάγαίον οἶκημα, διατᾶτο ἐπ' ἔτεα τρεῖς· οἱ δὲ μιν ἐπόθειον τε καὶ ἐπένθειον ὡς τεθνεῶτα· τετάρτῳ δὲ ἔτε εἰφάνη τοῖσι Θρηήξι καὶ ἔτω πιθανιά σοφί· ἐγένετο τὰ ἔλγε· ὁ Ζάλμοξις. ταῦτά φασι μιν ποιῆσαι.

Auctoris de Zalmoxis aetate iudicium.

96. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τέττε καὶ τῷ καταγαίῃ οἰκῆματος ἔτε ἀπισῶ, ἔτε ὧν πισεύω τι λήν· δοκέω δὲ πολλοῖσι ἔτῃσι πρότερον τὸν Ζάλμοξιν τέτον γενέσθαι Πυθαγόρεω. εἴτε δὲ ἐγένετό τις Ζάλμοξις ἄνθρωπος, εἴτ' ἐστὶ δαίμων τις Γέτησι ἔτος ἐπιχώριος, χαιρέτω. ἔτσι μὲν δὴ τρόπῳ τοιῷτῳ χρεώμενοι, ὡς ἐχειρώθησαν ὑπὸ Περσέων, εἰπόντο τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

Darii adventus ad Istium, de cuius ponte consilium suum mutat, suasore Coë, ut servaretur.

97. Δαρεῖος δὲ, ὡς ἀπῆκετο καὶ ὁ πεζὸς αἶμα αὐτῷ στρατὸς ἐπὶ τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα διαβάντων πάντων, Δαρεῖος ἐκέλευσε τῷ Ἰανᾷ τὴν σχεδὴν λύσαντας, ἔπεισθαι κατ' ἡπειρον ἐωῦτῶ, καὶ τὸν ἐκ τῶν νεῶν στρατόν. μελλόντων δὲ τῶν Ἰώνων λύειν, καὶ ποιέειν τὰ κελευόμενα, Κῶης ὁ Ἐρξάνδρῃ, στρατηγὸς ἐὼν Μιτυληναίων, ἔλεξε Δαρεῖῳ τάδε, πυθόμενος πρότερον εἰ οἱ Φίλον εἴη γνώμην ἀποδέκεσθαι παρὰ τῷ βελομένῃ ἀποδείκνυσθαι, „Ω βασιλεῦ, ἐπὶ γῆν γὰρ μέλλεις στρατεύεσθαι, τῆς ἔτε ἀρηρομένον φανήσεται ἔδεν, ἔτε „πόλις οἰκομένη· σὺ ἰὺν γεφύρην ταύτην ἔα κατὰ χῶρην ἐξαίαι, Φυλάκῃς αὐτῆς λιπὰν τέττε, οἵπερ μιν „ἔξευξαν. καὶ ἦν τε κατὰ νόον πρήξωμεν εὐρόντες Σκύθας, ἔτσι ἀποδος ἡμῖν· ἦν τε καὶ μή σφῆας εὐρεῖν „θυναίμεθα, ἥ γε ἀποδος ἡμῖν ἀσφαλῆς· ἐ γὰρ ἔδει „σά κω μὴ ἐσπαθέωμεν ὑπὸ Σκυθῶν μάχῃ, ἀλλὰ „μᾶλ-

„μᾶλλον μὴ ἔδυνάμενοι σφραγίσαι εὐρεῖν, πάθωμέν τι ἀλώ-
 „μενοι. καὶ ταῦτα λέγειν φαίη τις ἂν με ἐμερωῦτ' εἴνεκεν,
 „ὥς καταμένει· ἐγὼ δὲ γνώμην μὲν τὴν εὐρισκὸν ἀρίστην
 „σοι, βασιλεῦ, ἐς μέσον φέρω· αὐτὸς μὲντοι ἔψομά τοι,
 „καὶ ἔκ' ἂν λειφθεῖν.“ Κάρτα τε ἥσθη τῇ γνώμῃ Δα-
 ρεῖος, καὶ μιν ἡμεῖψατο τοισίδε, „Ξεῖνε Λέσβιε, σω-
 „θέντος ἐμεῦ ὀπίσω ἐς οἶκον τὸν ἐμὸν, ἐπιφάνηθί μοι
 „πάντως, ἵνα σε ἀντὶ χρηστῆς συμβουλῆς χρητοῖσι ἔρ-
 „γοῖσι ἀμείψωμαι.“

Iubet Iones custodire pontem per sexaginta dies.

98. Ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ ἀπαύσας ἄμματα ἐξή-
 κοντα ἐν ἱμάντι, καλέσας ἐς λόγους τῆς Ἰώνων τυραν-
 νας, ἔλεγε ταῦτα, „Ἄνδρες Ἴωνες, ἡ μὲν πρότερον
 „γνώμη ἀποδεχθεῖσα ἐς τὴν γέφυραν, μετέσθω μοι.
 „ἔχοντες δὲ τὸν ἱμάντα τόνδε, ποιεέτε ταῦτα· ἐπεὰν
 „με ἴδῃτε τάχις πορευόμενον ἐπὶ Σκύθας, ἀπὸ τέ-
 „τε ἀρξάμενοι τῷ χρόνῳ, λύετε ἄμμα ἐν ἐκάστῃ ἡμέ-
 „ρῃ· ἦν δὲ ἐν τέτῳ τῷ χρόνῳ μὴ παρέω, ἀλλὰ διέλ-
 „θωσι ὑμῖν αἱ ἡμέραι τῶν ἀμμάτων, ἀποπλέετε ἐς
 „τὴν ὑμετέραν αὐτέων. μέχρι δὲ τέττε, ἐπεὶ τε ἔτω
 „μετέδοξε, φυλάσσετε τὴν σχεδὴν, πᾶσαν προθυμίην
 „σωτηρίας τε καὶ φυλακῆς παρεχόμενοι. ταῦτα δὲ
 „ποιεῦντες, ἐμοὶ μεγάλως χαριεῖσθε.“ Δαρεῖος μὲν
 ταῦτα εἶπας, ἐς τὸ πρόσω ἐπέειπετο.

De Scythiae geographia episodium. Scythiae situs maritimus & demensio.

99. ΤΗΣ ΔΕ Σκυθικῆς γῆς ἡ Θρηίκη τὸ ἐς Θάλασσαν πρόκειται· κόλπε δὲ ἀγομένε τῆς γῆς ταύτης, ἡ Σκυθική τε ἐκδέκεται, καὶ ὁ Ἴστρος ἐκδίδοι ἐς αὐτήν, πρὸς εὖρον ἄνεμον τὸ σῶμα τετραμμένον. τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρος ἔρχομαι σήμανέων, τὸ πρὸς Θάλασσαν αὐτῆς τῆς Σκυθικῆς χώρας ἐς μέτρησιν ἀπὸ Ἴστρος· αὕτη ἤδη ἀρχαίη Σκυθική ἐστι, πρὸς μεσημβρίην τε καὶ ἰόντον ἄνεμον κειμένη, μέχρι πόλιος καλεομένης Καρκινίδος. τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, τὴν μὲν ἐπὶ Θάλασσαν τὴν αὐτὴν φέρονταν, ἔβαν ὄρεσιν τε χώρην καὶ προκειμένην τὸ ἐς Πέντον, ἰέμεται τὸ Ταυρικὸν ἔθνος, μέχρι Χερσοιήσας τῆς τρηχέας καλεομένης· αὕτη δὲ ἐς Θάλασσαν τὴν πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον κατήκει. ἔστι γὰρ τῆς Σκυθικῆς τὰ δύο μέρη τῶν ἔρων ἐς Θάλασσαν φέροντα, τὴν τε πρὸς μεσημβρίην, καὶ τὴν πρὸς τὴν ἡῶ, κατὰπερ τῆς Ἀττικῆς χώρας· καὶ παραπλήσια ταύτη καὶ εἰ Ταῦροι νέμονται τῆς Σκυθικῆς, ὥς εἰ τῆς Ἀττικῆς ἄλλο ἔθνος καὶ μὴ Ἀθηναῖοι νεμοῖατο τὸν γένον τὸν Σενιακόν, μάλλον ἐς τὸν πόντον τὴν ἄκρην αἰέχοντα, τὸν ἀπὸ Θορικῆς μέχρι Ἀναφλύτῃς δῆμος. λέγω δὲ, ὥς εἶναι ταῦτα σμικρὰ μεγάλοισι συμβάλλεσθαι. τοιᾶτον ἡ Ταυρική ἐστι. ὅς δὲ τῆς Ἀττικῆς ταῦτα μὴ παραπέπλωκε, ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω· ὥς εἰ τῆς Ἱηπυγίης ἄλλο ἔθνος, καὶ μὴ Ἱήπυγες, ἀρξάμενοι ἐκ Βρεντεσίε λιμένος, ἀποταμοῖατο μέχρι Τάραντος,

τος, καὶ νεμοῖατο τὴν ἄκρην. δύο δὲ λέγων ταῦτα, πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι ἄλλοις ἔοικε ἡ Ταυρικὴ.

Scytharum vicini mediterranei ab Istro ad Tanain.

100. Τὸ δ' ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς, ἥδη Σκύθαι τὰ κατύπερθε τῶν Ταύρων καὶ τὰ πρὸς θαλάσσης τῆς ἡοῖς νέμονται, τῇ τε Βοσπόρῳ τῇ Κιμμερίῳ τὰ πρὸς ἐσπέρας, καὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος, μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ, ὃς ἐκδιδοῖ ἐς μυχὸν τῆς λίμνης ταύτης, ἥδη ὧν ἀπὸ μὲν Ἰσρεῖ τὰ κατύπερθε ἐς τὴν μεσόγαίαν φέροντα ἀποκληῖται ἡ Σκυθικὴ ὑπὸ πρώτων Ἀγαθύρων· μετὰ δὲ, Νευρῶν· ἔπειτα δὲ, Ἀνδροφάγων· τελευταίων δὲ, Μελαγχλαίων.

Scythiae longitudo & latitudo.

101. Ἐστὶ ὧν τῆς Σκυθικῆς, ὡς ἐξῆς τετραγώνως, τῶν δύο μερέων κατηκόντων ἐς θάλασσαν, πᾶντ' ἴσον, τό, τε ἐς τὴν μεσόγαίαν φέρον καὶ τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἰσρεῖ ἐπὶ Βορυσθένεα δέκα ἡμερέων ὁδός· ἀπὸ Βορυσθένος τε ἐπὶ τὴν λίμνην τὴν Μαιήτιν, ἑτέρων δέκα· καὶ τὸ ἀπὸ θαλάσσης ἐς μεσόγαίαν ἐς τῆς Μελαγχλαίωνος τῆς κατύπερθε Σκυθίων οἰκημένους, εἰκοσι ἡμερέων ὁδός· ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμερησίῃ ἀνὰ διηκόσια σταδία συμβέβληταί μοι. ἔτω ἂν εἴη τῆς Σκυθικῆς τὰ ἐπικάρσια, τετρακισχιλίων σταδίων· καὶ τὰ ὀρθία, τὰ ἐς τὴν μεσόγαίαν φέροντα, ἑτέρων τοσέτων σταδίων· ἡ μὲν γυν γῆ αὕτη ἐστὶ μέγαθος τοσαύτη.

Mores populorum Scythiae finitimorum. Reges a Scythis
auxilium rogati.

102. Οἱ Δὲ Σκύθαι δόντες σφίσι λόγον, ὥς ἐπὶ οἰοί τε εἶσι τὸν Δαρεῖον στρατὸν ἰδυμασίῃ διασώσασθαι μέντοι, ἔπεισαν ἐς τὰς πλησιόχους ἀγγέλους· τῶνδε καὶ δὴ οἱ βασιλεῖς συνελθόντες ἐβλαύετο, ὥς στρατὸς ἐπὶ λαύνοντος μεγάλῃς. ἔσαν δὲ οἱ συνελθόντες βασιλεῖς, Ταύρων, καὶ Ἀγαθύρων, καὶ Νευρῶν, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μελαγχλαίων, καὶ Γελωνῶν, καὶ Βεδύων, καὶ Σαυροματέων.

Mores horum populorum. Tauorum mores.

103. Τῶν Ταύρων μὲν νόμοισι τοιοῖσδε χρέωνται· θύουσι μὲν τῇ παρθένῳ τὰς τὸ ναυηγῆς, καὶ τὰς αὖν λάβασαι Ἑλλήνων ἐπαναχθέντας, τρέπω τοιῶδες καταρξάμενοι, ῥοπάλλω παίεσι τὴν κεφαλὴν· οἱ μὲν δὴ λέγουσι, ὥς τὸ σῶμα ἀπὸ τῆ κρημνῆ διαθῆται κάτω, — ἐπὶ γὰρ κρημνῆ ἴδρυται τὸ ἱερόν, — τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασταυρῆσαι· οἱ δὲ, κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογέουσι, τὸ μὲντοι σῶμα ἐκ ὠθέεσθαι ἀπὸ τῆ κρημνῆ λέγουσι, ἀλλὰ γῇ κρύπτεσθαι. τὴν δὲ δαίμονα ταύτην τῇ θύουσι, λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι. πολέμους δὲ ἄνδρας τὰς αὖν χειράσωνται, ποιῶσι τε δὲ ἀποταμῶν ἕκαστος κεφαλὴν, ἀποφέρεται ἐς τὰ οἰκία· ἔπειτα ἐπὶ ξύλῳ μεγάλῃ ἀναπείρας ἰσῶν ὑπὲρ τῆς οἰκῆς ὑπερέχουσιν πολλόν, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῆς καπνοδόκης.

δόκης. Φασὶ δὲ τέττες φυλάκας τῆς οἰκίης πάσης ὑπερ-
αιωρέεσθαι. ζῶσι δὲ ἀπὸ λήϊης το καὶ πολέμῃ.

Agathysorum mores.

104. Ἀγάθυρσοι δὲ, ἀβρότατοι ἄνδρες εἰσὶ, καὶ
χρυσοφόροι ταμείλιστα· ἐπικοινωνοῦν δὲ τῶν γυναικῶν τὴν
μίξιν ποιῶνται, ἵνα κασίγνητοὶ τε ἀλλήλων ἔωσι, καὶ
οἰκήιοι ἔόντες πάντες, μήτε φθόνῳ, μήτε ἔχθρῃ χρέων-
ται ἐς ἀλλήλους. τὰ δὲ ἄλλα νόμοισι θεήϊξι προσκεχω-
ρήκασιν.

Neurorum mores Scythici, fabulaque de iis.

105. Νευροὶ δὲ νόμοισι μὲν χρέωνται Σκυθικοῖσι·
γενεῇ δὲ μῆ πρότερόν σφας τῆς Δαρείας στρατηλασίης
κατέλαβε ἐκλπεῖν τὴν χώραν πᾶσαν ὑπὸ ὀφίων. ὀφίως
γὰρ σφι ποδὲς μὲν ἡ χώρα ἀνέφαινε, οἱ δὲ πλεῖνες
ἄνωθ' ἐν σφι ἐκ τῶν ἐρήμων ἐπέπεσον· ἐς ὃ πιεζόμενοι,
οἴκησαν μετὰ Βεδίνων τὴν ἐωῦτῶν ἐκλιπόντες. κινδυνεύ-
σι δὲ οἱ ἄνθρωποι ἔτοι γόητες εἶναι· λέγονται γὰρ ὑπὸ
Σκυθέων καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κατοικημένων,
ὡς ἔτεος ἐκάστῃ ἅπαξ τῶν Νευρῶν ἕκαστος, λύκος γίνε-
ται ἡμέρας ἐλίγας, καὶ αὐτῖς ὀπίσω ἐς τὸ αὐτὸ κατίστα-
ται. ἐμὲ μὲν νυν ταῦτα λέγοντες εἰ πεῖθεσι· λέγεσι δὲ
ἐδὲν ἦσσαν, καὶ ὀμνύεσι δὲ λέγοντες.

Androphagi omnium incultissimi.

106. Ἀνδροφάγοι δὲ ἀγριώτατοι πάντων ἀνθρώ-
πων ἔχουσι ἔθει· ἔτε δίκην νομίζοντες, ἔτε νόμῳ ἐδὲν

χρεώμενοι. νομάδες δὲ εἰσι· ἐσθῆτας δὲ φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμίρῃ· γλῶσσαν δὲ ἰδίην ἔχουσι· ἀνδρωποφαγέες δὲ μένοι τέτων.

Melanchlaenorum mores Scythici.

107. Μελάγχλαινοι δὲ ἔματα μὲν μέλανα φορέουσι πάντες, ἐπ' ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι· νόμοισι δὲ Σκυθικῶσι χρέωνται.

Budinorum mores, & urbs Gelonus, cuius incolae a Graecis orti.

108. Βυδῖνοι δὲ, ἔθνος ἐν μέγα καὶ πολλόν, γλαυκόν τε πᾶν ἰσχυρὸς ἐστὶ καὶ πυρρόν. πόλιν δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται ξυλίνῃ· ἔννομα δὲ τῇ πόλει ἐστὶ Γελωνός· τῷ δὲ τείχεος μέγαθες κῶλον ἔκασον, τριήκοντα σταδίων ἐστὶ, ὑψηλὸν δὲ, καὶ πᾶν ξύλινον· καὶ οἰκίαι αὐτὸν ξύλιναί, καὶ τὰ ἱερά. ἐστὶ γὰρ δὴ αὐτόθι Ἑλληνικῶν Θεῶν ἱερά, Ἑλληνικῶς κατασκευασμένα ἀγάλμασί τε καὶ βωμοῖσι καὶ νηοῖσι ξυλίνουσι· καὶ τῷ Διονύσῳ τριετηρίδας ἀνίστανται, καὶ βακχεύουσι. εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τῶρ χαῖον Ἕλληνες· ἐκ δὲ τῶν ἐμπορίων ἐξαναστάντες, οἰκήσαν ἐν τοῖσι Βυδῖνοισι· καὶ γλώσση τὰ μὲν, Σκυθικῇ, τὰ δὲ, Ἑλληνικῇ χρέωνται.

Budinorum & Gelonorum diversitas. Lutrae & Castores.

109. Βυδῖνοι δὲ ἐ τῇ αὐτῇ γλώττῃ χρέωνται, τῇ καὶ Γελωνοί· ἀλλ' ἑτέρε δίαίτια ἢ αὐτῇ ἐστὶ Γελωνοῖσι καὶ Βυδῖνοισι· οἱ μὲν γὰρ Βυδῖνοι, ἰόντες αὐτόχθονες, νομάδες

μάδες τὲ εἰσὶ καὶ Φαιροτραγέες μῆνοι τῶν ταύτῃ·
Γελωνοὶ δὲ, γῆς τε ἐργάται, καὶ σιτοφάγοι, καὶ κή-
πας ἐκτιμένοι, ἔδδ' ἐν τὴν ἰδέην ὁμοῖοι, ἔδδ' τὸ χρῶμα.
ὑπὸ μέντοι Ἑλλήνων καλέονται καὶ οἱ Βυθῖνοι, Γελωνοί,
ἐκ ὁρθῶς καλούμενοι. ἡ δὲ χώρα σφένων, πᾶσά ἐστι θα-
σέη ἰδοῖσι παντοίοις· ἐν δὲ τῇ ἰδῇ πλείη ἐστὶ λίμνη με-
γάλη τε καὶ πολλή, καὶ ἕλος, καὶ κάλαμος περὶ αὐ-
τήν· ἐν δὲ ταύτῃ εὐδρίες ἀλίσκονται, καὶ κάφορες, καὶ
ἄλλα θηρία τετραγωνοπρόσωπα, τῶν τὰ δέρματα περὶ
τάς σισύνας παραβρέπτεται· καὶ οἱ ὄρχεις αὐτοῖσι
εἰσι χρήσιμοι ἐς ὑπερέων ἄκειςιν.

Sauromatarum origo. Amazonum apud Scythas nomen
Oeorpata: eae ad Thermodontem fluvium a Graecis victae
captivae, dominis interfectis delatae in Cremnos ē Scy-
this praedas agunt.

ΙΙΟ. Σαυροματέων δὲ πέρι ὧδε λέγεται· ὅτε Ἑλ-
ληνες Ἀμαζόσι ἐμαχέσαντο, — τὰς δὲ Ἀμαζόννας
καλέσει Σκύθαι Οἰόρπατα· δύναται δὲ τὸ ἔνομα τῷ
κατ' Ἑλλάδα γλαῦσσαν ἀνδρεκτόνοι· Οἶορ γὰρ κα-
λέσει τὸν ἄνδρα, τὸ δὲ Πατά, κτείνειν· — τότε λό-
γος τῆς Ἑλληνας νικήσαντας τῇ ἐπὶ Θερμῶντι μάχῃ·
ἀποπλέειν ἄγοντας τρεῖσι πλοίοις τῶν Ἀμαζόνων ὅσας
ἠδυνέατο ζωγρεῖσαι· τὰς δὲ ἐν τῷ πελάγῃ ἐπιθεμέ-
νας, ἐκκόψαι τῆς ἀνδρας, πλοῖα δὲ ἐ γινώσκεν αὐτάς,
ἔδδ' πεδαλίοισι χρῆσθαι, ἔδδ' ἰσίοις, ἔδδ' εἰρεσίῃ· ἄλλ'
ἐπεὶ ἐξέκοψαν τῆς ἀνδρας, ἐφέροντο κατὰ κῦμα καὶ

συνμίχθη. τὴν δὲ Φωνὴν τὴν μὲν τῶν γυναικῶν, οἱ ἄν-
 δρες ἐκ ἐδυνέατο μαθεῖν, τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖ-
 κες συνέλαβον. ἐπεὶ δὲ συνῆκαν ἀλλήλων, ἔλεξαν πρὸς
 ταῖς Ἀμαζόνας τάδε οἱ ἄνδρες, „Ἡμῖν εἰσὶ μὲν τοκέες,
 εἰσὶ δὲ κτήσεις. νῦν ὧν μηκέτι πλεῖονα χρόνον ζῆν τοιήν-
 δε ἔχωμεν· ἀλλ' ἀπελθόντες εἰς τὸ πλῆθος, διακτώ-
 μεθα. γυναικας δὲ ἔχομεν ὑμέας, καὶ ἑδαμέας ἄλλας.“
 Αἱ δὲ πρὸς ταῦτα ἔλεξαν τάδε, „Ἡμεῖς ἐκ ἂν δυνάμεθα
 οἰκέειν μετὰ τῶν ὑμετέρων γυναικῶν· ἡ γὰρ τὰ αὐτὰ
 νόμαίαι ἡμῖν τε καὶ κείνησί ἐστι. ἡμεῖς μὲν τοξεύομεν τε
 καὶ ἀκοντίζομεν, καὶ ἵππαζόμεθα, ἔργα δὲ γυναικῆας
 ἐκ ἐμάθομεν· αἱ δὲ ὑμέτεραι γυναῖκες, τέτων μὲν ἑδὲν
 τῶν ἡμεῖς κατελέξαμεν ποιῦσι, ἔργα δὲ γυναικῆας
 ἐργάζονται, μέισαι ἐν τῇσι ἀμάξεισι, ἔτ' ἐπὶ θήρην
 ἰῖσαι, ἔτε ἄλλῃ ἑδαμῇ. ἐκ ἂν ὧν δυνάμεθα ἐκείνησι
 συμφέρεσθαι. ἀλλ' εἰ βάλωσθε γυναῖκας ἔχειν ἡμέας,
 καὶ δοκέειν εἶναι δικαιοτάτοι, ἐλθόντες παρὰ τὰς το-
 κέας, ἀπολάχετε τῶν κτημάτων τὸ μέρος· καὶ ἔπει-
 τα ἐλθόντες, οἰκέωμεν ἐπ' ἡμέων αὐτέων.“

Amazones nuptae cum viris traiecto Tanai soceros procul
 reliquerunt.

II 5. Ἐπεῖθοντο καὶ ἐποίησαν ταῦτα οἱ νεηνίσκοι.
 ἐπεὶ τε δὲ ἀπολαχόντες τῶν κτημάτων τὸ ἐπιβάλλον,
 ἦλθον ὀπίσω παρὰ ταῖς Ἀμαζόνας, ἔλεξαν αἱ γυναῖ-
 κες πρὸς αὐτὰς τάδε, „Ἡμεῖς ἔχει Φόβος τε καὶ δέος,
 ὅπως χρηὴ οἰκέειν ἐν ταῖς τῷ χάρι· τέτο μὲν, ὑμέας
 „ἀποστ-

„ἀποστερησάσας πατέρων, τῷτο δὲ, τὴν γῆν τὴν ὑμε-
 „τέρην δηλησαμένας πολλά. ἀλλ' ἐπεὶ τε ἀξιῶτε ἡμέας
 „γυναῖκας ἔχαι, τάδε ποίετε ἅμα ἡμῖν· Φέρετε, ἐξα-
 „ναστέωμεν ἐκ τῆς γῆς τῆςδε, καὶ περήσαντες Τάιναιν
 „ποταμὸν οἰκέωμεν.“

Quam longe a Tánai constiterint: feminis idem mos
 qui viris.

116. Ἐπαύοντο καὶ ταῦτα οἱ νεπίσκοι. διαβαίν-
 tes δὲ τὸν Τάιναιν, ὠδαιπόρεον πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα,
 τριῶν μὲν ἡμερέων ἀπὸ τῆς Ταϊαίδος ὁδὸν, τριῶν δὲ ἀπὸ
 τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος, πρὸς βορῇν ἄνεμον, ἀπικό-
 μενοι δὲ ἐς τῷτον τὸν χῶρον ἐν τῷ νῦν κατοίκηται, οἰ-
 κησαν τῷτον. καὶ διαίτῃ ἀπὸ τέττε χρέωνται τῇ παλαιῇ
 τῶν Σαυροματέων αἱ γυναῖκες, καὶ ἐπὶ θήρην ἐπὶ ἵπ-
 πων ἐκφοιτῶσαι ἅμα τοῖσι ἀνδράσι, καὶ χωρὶς τῶν
 ἀνδρῶν, καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσαι, καὶ σελὴν τὴν αὐ-
 τὴν τοῖσι ἀνδράσι φορέσσαι.

Sauromatarum lingua corrupta Scythica. Nubendi ratio.

117. Φωνῇ δὲ οἱ Σαυρομάται νομίζουσι Σκυθικῇ,
 σελοικίζοντες αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, ἐπεὶ ἔχρησθαι ἐξέ-
 μαθον αὐτὴν αἱ Ἀμαζόνες. τὰ περὶ γάμων δὲ ὥδε σφι
 διακέεται· ἔγαμέετα, παρθένης ἑδεμῆ, πρὶν ἂν τῶν
 πολεμίων ἀνδρα ἀποκτείνῃ. αἱ δὲ τινες αὐτέων καὶ τε-
 λευτῶσι γηραιαὶ πρὶν γήμασθαι, ἔδυνάμεναι τὸν νόμον
 ἐκπλήσσαι.

Scytharum apparatus bellici, & huius belli enarratio. Legatio Scytharum ad horum populorum reges.

118. Ἐπὶ τέτρω ὧν τῶν καταλεχθέντων ἰθύνων
 τὰς βασιλῆας αἰλισμένους ἀπικόμενοι τῶν Σκυθῶν οἱ
 ἄγγελοι, ἔλεγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπειδὴ οἱ
 τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ ἐτέρῃ πάντα κατέστραπται, γέφυ-
 ραν ζεύξας ἐπὶ τῷ αὐχένι τῆ Βοσπόρου, διαβέβηκε ἐς
 τήνδε τὴν ἡπείρου· διαβάς δὲ, καὶ καταστρεψάμενος
 Θρηίκας, γεφυροὶ ποταμὸν Ἰξρον, βολόμενος καὶ τὰς
 πάντα ὅπ' ἐαυτῷ ποιήσασθαι. „Υμεῖς ὧν μηδενὶ τρέ-
 „πων ἐκ τῆ μέσσης κατήμενοι, περιϊόντες ἡμῶς διαφθα-
 „ρέντας· ἀλλὰ τῶντο νεμίσαντες, ἀντιάζωμεν τὸν
 „ἐπιόντα. ἔκων ποιήσετε ταῦτα; ἡμεῖς μὲν πιεζόμενοι,
 „ἢ ἐκλαύσομεν τὴν χώραν, ἢ μένοντες, ὁμολογίῃ χρε-
 „σόμεθα. τί γὰρ πάθωμεν, μὴ βυλομένων ὑμῶν τι-
 „μωρέειν; ὑμῖν δὲ ἔδεν ἐπὶ τέτρω ἔσαι ἐλαφρότερον. ἦκε
 „γὰρ ὁ Πέρσης ἔδεν τι μᾶλλον ἐπ' ἡμέας ἢ ἔκ καὶ ἐπ'
 „ὑμέας· ἔδὲ οἱ καταχρήσει ἡμέας καταστρεψάμενῳ,
 „ὑμῶν ἀπέχεσθαι. μέγα δὲ ὑμῖν λόγων τῶνδε μαρτύ-
 „ριον ἔρεομεν· εἰ γὰρ ἐπ' ἡμέας μένεις ἐστρατηλάτης ὁ
 „Πέρσης, τίσασθαι τῆς πρόσθε δολοσύνης βυλόμενος,
 „χρῆν αὐτὸν πάντων τῶν ἄλλων ἀπσχόμενον, ἔτω ἰέναι
 „ἐπὶ τὴν ἡμετέραν· καὶ ἂν ἐδήλῃ πᾶσι ὡς ἐπὶ Σκύθας
 „ἐλαύνει, καὶ ἐκ ἐπὶ τὰς ἄλλας, ἰὺν δὲ ἐπεὶ τε τάχι-
 „στα διέβη τήνδε τὴν ἡπείρου, τὰς αἰεὶ ἐμποδὰν γινομέ-
 „νες ἡμερᾶται πάντας· τὰς τε δὴ ἄλλας ἔχει ὑπ'
 „ἐαυ-

ἡδεῦτά ῥηίικας, καὶ δὴ καὶ τὰς ἡμῖν ἐόντας πλησιοχώ-
 ρας Γέτας.“

Horum responsum.

119. Ταῦτα Σκυθῶν ἐπαγγελλομένων, ἐβη-
 λεύατο οἱ βασιλῆες οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνέων ἡκοντες.
 καὶ σφρων ἐσχίσθησαν αἱ γνώμαι· ὁ μὲν Γελωνὸς, καὶ
 ὁ Βεδίνος, καὶ ὁ Σαυρομάτης, κατὰ τὸ αὐτὸ γινόμενοι,
 ὑπεδέκοντο Σκύθησι τιμωρήσεν· ὁ δὲ Ἀγάθυρσος, καὶ
 Νευρὸς, καὶ Ἀνδροφάγος, καὶ εἰ τῶν Μελαγχλαίων
 καὶ Ταύρων, τὰδε Σκύθησι ὑπεκράναντο, „Εἰ μὲν μὴ
 ὑμεῖς ἔατε οἱ πρότερον ἀδικήσαντες Πέρσας, καὶ ἄρ-
 ζαντες πολέμῳ, τῶν δέοντων τῶν νῦν δέεσθε, λέ-
 γειν τε ἂν ἐφάμεσθε ἡμῖν ἔρῃα, καὶ ἡμεῖς ὑπακού-
 σαντες, τὸ αὐτὸ ἂν ὑμῖν ἐπρήσσομεν. νῦν δὲ ὑμεῖς τε
 εἰς τὴν ἐκείνων ἐσβαλόντες γῆν, ἄνευ ἡμεῶν, ἐπεκρά-
 τετε Περσέων, ὅσον χρόνον ὑμῖν ὁ θεὸς παρεδίδα-
 καὶ ἐκεῖνοι, ἐπεὶ σφραγίστως θεὸς ἐγείρει, τὴν ὁμοίην
 ὑμῖν ἀποδιδῆαι. ἡμεῖς ἔτε τι τότε ἠδικήσαμεν τὰς ἄν-
 δρας τῶν ἐθνῶν, ἔτε νῦν πρότεροι περησόμεθα ἀδι-
 κέων. ἦν μὲντοι ἐπὶ καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέραν, ἄρξῃ τε
 ἀδικέων, καὶ ἡμεῖς ἐ περσόμεθα. μέχρι δὲ τῆτο ἴδω-
 μεν, μενέομεν παρ' ἡμῖν αὐτοῖσι. ἦκειν γὰρ δεκεί-
 μεν ἐκ ἐπ' ἡμέας Πέρσας, ἀλλ' ἐπὶ τὰς αἰτίας τῆς
 ἀδικίης γενομένης.“

Scythae belli gerendi modum constituunt: eorum exercitus tres, & reges qui singulis praesunt.

120. Ταῦτα ὡς ἀπέειχθέντα ἐπύθοντο οἱ Σκύθαι, ἐβηλεύατο ἰθυμαχίην μὲν μηδεμίην ποιεέσθαι ἐκ τῆ ἐμφανέως, ὅτι δὴ σφι ἔτοί γε σύμμαχοι ἐπρεσβυγέοντο· ὑπεξίντες δὲ, καὶ ὑπεξελαύνοντες, τὰ φρέατα τὰ παρῆξιον αὐτοί, καὶ τὰς κρήνας συγχῶν, τὴν ποίην τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτρίβειν, διχῶ σφέας διελόντες. καὶ πρὸς μὲν τὴν μίην τῶν μοιρέων, τῆς ἐβασίλευε Σκάπασις, προσχωρεῖν Σαυρομάτας· τέττες μὲν δὲ ὑπάγειν, ἣν ἐπὶ τῷτο τράπηται ὁ Πέρσης, ἰθὺ Ταναΐδος ποταμῷ παρὰ τὴν Μακῆτιν λίμνην ὑποφεύγοντας· ἀπελαύνοντός τε τῆ Πέρσεω, ἐπιόντας διώκειν. αὕτη μὲν σφι μίη ἦν μοῖρη τῆς βασιλῆης, τεταγμένη ταύτην τὴν ὁδὸν ἥπερ εἴρηται. τὰς δὲ δύο τῶν βασιλῆϊων, τὴν τε μεγάλην, τῆς ἤρχε Ἰδάνθυστος, καὶ τὴν τρίτην τῆς ἐβασίλευε Τάξακις, συνελθίσας ἐς τὰῦτό, καὶ Γελωνῶν τε καὶ Βεδῖνων προσγενομένων, ἡμέρης καὶ τέττες ὁδῷ προέχοντας τῶν Περσέων, ὑπεξάγειν, ὑπιόντας τε καὶ ποιεῦντας τὰ βεβηλευμένα. πρῶτα μὲν νυν ὑπάγειν σφέας ἰθὺ τῶν χωρέων τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην, ἵνα καὶ τέττες ἐκπολεμώσασιν· εἰ δὲ μὴ ἐκόντες γε ὑπέδυσαν τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Πέρσας, ἀλλ' ἄκοντας ἐκπολεμῶσαι. μετὰ δὲ τῷτο, ὑποσρέφειν ἐς τὴν σφετέρην, καὶ ἐπιχειρεῖν, ἣν δὴ βεβηλευμένοισι δοκέη.

Praecursores Dario obviam missi; liberi, uxores, & pecora
ablegata in septentrionem.

121. Ταῦτα οἱ Σκυθαὶ βαλευσάμενοι, ὑπηιτία-
ζον τὴν Δαρείῃ στρατὴν, προδρόμους ἀποσείλαντες τῶν
ἱππέων τὰς ἀρίστους. τὰς δὲ ἀμάξας ἐν τῇσι σφι δια-
τάτο τὰ τέκνα τε καὶ αἱ γυναῖκες πᾶσαι, καὶ πρόβα-
τα πάντα, πλὴν ὅσα σφι ἐς Φορβὴν ἱκανὰ ἦν, τοσαῦ-
τα ὑπολιπόμενοι, τὰ ἄλλα ἅμα τῇσι ἀμάξεσι προέ-
πεμψαν, ἐντειλάμενοι αἰεὶ τὸ πρὸς βορέῳ ἐλαύνειν.
ταῦτα μὲν δὴ προεκαμίζετο.

Praecursores itineris diurni spatio absentes a Persis, tri-
dui iter progressis ab Istro, terram vastant: Persae fu-
gientibus instantes ultra Tanain tracti.

122. Τῶν δὲ Σκυθέων, οἱ πρόδρομοι ὡς εὗρον τὰς
Πέρσας ὅσον τε τριῶν ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχοντας ἀπὸ τῆς
Ἰστροῦ, ἔτοι μὲν τέττες εὐρόντες, ἡμέρης ὁδῷ προέχον-
τες, ἐστρατοπεδεύοντο, τὰ ἐκ τῆς γῆς Φυόμενα λεαίνον-
τες. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον ἐπιφανῆσαν τῶν Σκυθέων τὴν
ἵππον, ἐπήϊσαν κατὰ σίβον αἰεὶ ὑπαγόντων· καὶ ἔπει-
τα, πρὸς γὰρ τὴν μίην τῶν μοιρέων ἵθυσαν, οἱ Πέρσαι
ἐδίωκον πρὸς ἧῷ τε καὶ τῇ Ταναΐδος. διαβάντων δὲ
τέττων τὸν Ταναΐν ποταμὸν, οἱ Πέρσαι ἐπιδιαβάντες
ἐδίωκον· ἐς δὲ τῶν Σαυροματέων τὴν χώραν διεξελθόντες,
ἀπικέατο ἐς τὴν τῶν Βεδόνων.

Urbem ligneam Budinorum incendunt, in solitudinem deveniunt; Flumina quatuor Thyssagetarum.

123. Ὅσον μὲν δὴ χρόνον εἰ Πέρσαι ἦσαν διὰ τῆς Σκυθικῆς καὶ τῆς Σαυροματίδος χώρας, οἱ δὲ εἶχον ἔδην σίνεσθαι, ὅτε τῆς χώρας ἐβόησε χέρσεν· ἐπεὶ τε δὲ ἐς τὴν τῶν Βυθίων χώραν ἐέβαλον, ἐνθαῦτα δὴ ἐντυχόντες τῷ ξυλίνῳ τείχεϊ, ἐκλελοιπόντων τῶν Βυθίων, καὶ κεκνωμένῃ τῇ τείχεος πάνταν, ἐνέπρησαν αὐτό. τῆτο δὲ ποιήσαντες, εἶποντο αἰεὶ τὸ πρόσω κατὰ τῖβον· ἐς ὃ διεξελθόντες ταύτην, ἐς τὴν ἔρημον ἀπικέατο.

Darius ad Oarum subsistens, & castella octo faciens, hostes ad Occasum fugisse ratus, eo pergit.

124. Ἐπεὶ ὦν ὁ Δαρεῖος ἦλθε ἐς τὴν ἔρημον, παυσάμενος τῇ δρόμῃ, ἵδρυσε τὴν στρατὴν ἐπὶ ποταμῷ Ὀάρω. τῆτο δὲ ποιήσας, ὀκτὼ τείχεα ἐτείχεε μεγάλα, ἴσον ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα, σκεδίδας ὡς ἐξήκοντα μάλιστα καὶ τῶν ἔτι ἐς ἐμὲ τὰ ἐρείπια σῶα ἦν. ἐν ᾧ δὲ ἕτος πρὸς ταῦτα ἐτράπετο, οἱ διωκόμενοι Σκύθαι περιελθόντες τὰ κατύπερθε, ὑπέστρεφον ἐς τὴν Σκυθικὴν. ἀφανισθέντων δὲ τῶν τοπαράπαν, ὡς ἔκτι ἐφάνταζοντό σφι, ἔτω δὴ ὁ Δαρεῖος τείχεα μὲν ἐκῶτα ἡμίσεγα μετῆκε· αὐτὸς δὲ ὑποστρέψας ἦτο πρὸς ἐσπέρην δοκίαν τέτρε τε πάντας τῆς Σκύθας εἶναι, καὶ πρὸς ἐσπέρην σφέας φεύγειν.

Delatus in Scythiam exercitus alteros duo nactus perse-
quitur fugientes.

125. Ἐλαύνων δὲ τὴν ταχίστην τὸν στρατὸν, ὡς
εἰς τὴν Σκυθικὴν ἀπίκητο, ἐνέκυρσε ἀμφοτέρῃσι τῇτι μοί-
ρῃσι τῶν Σκυθῶν· ἐντυχὼν δὲ, ἐδίωκε ὑπεκφέροντας
ἡμέρης ὁδῶ. καὶ, ὃ γὰρ ἀνίεε ἐπιὼν ὁ Δαρεῖος, οἱ Σκύ-
θαι κατὰ τὰ βεβηλευμένα ὑπέφευγον εἰς τῶν ἀπειπα-
μένων τὴν σφετέρην συμμαχίην· πρώτην δὲ, εἰς τῶν
Μελαγχλαίων τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐσβαλόντες τέτρες ἐτάρα-
ξαν οἱ τε Σκύθαι καὶ οἱ Πέρσαι, κατηγέατο οἱ Σκύ-
θαι εἰς τῶν Ἀνδροφάγων τὰς χώρας. ταραχθέντων
δὲ καὶ τέτων, ὑπῆγον ἐπὶ τὴν Νευρίδα. ταρασσομένων
δὲ καὶ τέτων, ἦϊσαν ὑποφεύγοντες οἱ Σκύθαι εἰς τὰς Ἀγα-
θύρους. Ἀγάθурсοι δὲ ὀρέοντες καὶ τὰς ὁμῆρας φεύγοντας
ὑπὸ Σκυθῶν, καὶ τεταραγμένους, πρὶν ἢ σφί ἐμβαλεῖν
τὰς Σκύθας, πέμψαντες κήρυκα, κήγηγόρευον Σκύθη-
σι μὴ ἐπιβάλλειν τῶν σφετέρων ἔρων· προλέγοντες ὡς
εἰ περήσοντα ἐσβαλόντες, σφίσι πρῶτα διαμαχήσου-
ται. Ἀγάθурсοι μὲν προσέπαντες ταῦτα, ἐβοήθηον
ἐπὶ τὰς ἔρας, ἐν νῶ ἔχοντες ἐρύκεν τὰς ἐπιόντας. Με-
λαγχλαῖνοι δὲ καὶ Ἀνδροφάγοι καὶ Νευροὶ, ἐσβαλόν-
των τῶν Περσέων ἅμα Σκύθησι, ἔτε πρὸς ἀλκὴν ἐτρέα-
ποντο, ἐπιλαθόμενοι τε τῆς ἀπειλῆς, ἔφευγον αἰεὶ τὸ
πρὸς βορρᾶ εἰς τὴν ἔρημον τεταραγμένοι. οἱ δὲ Σκύθαι
εἰς μὲν τὰς Ἀγαθύρους ἐκέτι, ἀπείπαντας, ἀπικνέον-
το· οἱ δὲ ἐκ τῆς Νευρίδος χώρας εἰς τὴν σφετέρην κατη-
γέοντο τοῖσι Πέρσῃσι.

Darii monitum ad Idanthyrsum, huiusque responsum
simplex. cap. 126. 127.

126. Ὡς δὲ πολλὸν τῆτο ἐγένετο, καὶ ἐκ ἐπαύε-
το, πέμψας Δαρεῖος ἱππέα παρὰ τὸν Σκυθέων βασι-
λῆα Ἰδάνθυρσον, ἔλεγε τάδε, „Δαμόνιε ἀνδρῶν, τί
„Φεύγεις αἰεὶ, ἐξόν τοι τῶνδε τὰ ἕτερα ποιεῖν; εἰ μὲν
„γὰρ ἀξιοχρεως δοκέεις εἶναι σεαυτῷ, τοῖσι ἐμοῖσι
„πρήγμασι ἀντιωθῆναι, εὐ δὲ σῶς τε καὶ παυσάμενος
„πλάνης μάχεσθαι· εἰ δὲ συγγυῶσκειαι εἶναι ἥσσω,
„σύ δὲ καὶ ἔγω παυσάμενος τῷ δρόμῳ, δισπότῃ
„τῷ σῷ δῶρα φέρων γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἐλθὲ εἰς λό-
„γους.“

127. Πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθέων βασιλεὺς Ἰδάνθυρ-
σος ἔλεγε τάδε, „Οὕτω τὸ ἐμὸν ἔχει, ὃ Πέρσας· ἐγώ
„ἐδένα κω αἰθρώπων δέισας ἔφυγον, ἔτε πρότερον,
„ἔτε νῦν σε φεύγω· ἐδὲ τι νεώτερόν εἰμι ποιήσας νῦν ἢ
„καὶ ἐν εἰρήνῃ εἴωθα ποιεῖν. ὅτι δὲ ἐκ αὐτίκα μάχο-
„μαί τοι, ἐγὼ καὶ τῆτο σημανέω· ἡμῖν ἔτε ἄσφα, ἔτε
„γῆ πεφυτευμένη ἐστὶ, τῶν πέρι δέισαντες μὴ ἀλάῃῃ ἢ
„καρῇ, ταχύτερον συμμίσγοιμεν ἂν ἐς μάχην ὑμῖν· οἱ
„δὲ ἰδοὶ πάντως ἐς τῆτο κατὰ τάχος ἀπικνέεσθαι,
„τυγχάνουσι ἡμῖν ἔοντες τάφοι πατρώιοι, φέρετε, τέ-
„τες ἀνευρόντες, συγχέαν πειρᾶσθε αὐτὰς· καὶ γνώ-
„σεσθε τότε, ἔτε ὑμῖν μαχησόμεθα περὶ τῶν τάφων,
„ἔτε καὶ ἐμαχησόμεθα. πρότερον δὲ, ἢν μὴ ἡμέας
„λόγος αἰρῇ, ἐ συμμίζομέν τοι ἀμφὶ μὲν μάχῃ
„τοσαύ-

„τοσαῦτα εἰρήσθω. δεσπότας δὲ ἐμὲς, Δία τε ἐγὼ νο-
 „μίζω τὸν ἐμὸν πρόγονον, καὶ Ἰσὶν τὴν Σκυθέων βα-
 „σίλειαν, μένεις εἶναι. σοὶ δὲ ἀντὶ μὲν δώρων γῆς τε
 „καὶ ὕδατος, δῶρα πέμψω τοιαῦτα οἷά σοι πρέπει εἶλ-
 „θῆναι· αἰτὶ δὲ τῷ ὅτι δεσπότης ἔφησας εἶναι ἐμὸς,
 „κλαίειν λέγω.“ [τὸτό ἐστι ἢ ἀπὸ Σκυθέων ῥήσις.]
 Ὁ μὲν δὴ κήρυξ οἰχάκεσσι ἀγγελέων ταῦτα Δαρεΐω.

Mittitur Scopasis ad colloquium cum Ionibus, crebrae
 Scythici equitatus incursiones, Persicum fugantis.

128. Οἱ δὲ Σκυθέων βασιλῆες, ἀκέσαντες τῆς
 δελοσύνης τὸ ἔνομα, ὀργῆς ἐπλήσθησαν. τὴν μὲν δὴ
 μετὰ Σαυροματέων μοίρην ταχθεῖσαν, τῆς ἤρχε Σκώ-
 πασις, πέμπειν, Ἰῶσι κελεύοντες ἐς λόγους ἀπικέσθαι,
 τέτοις οἱ τὸν Ἰστρον ἐξευγμένον ἐφῆρξεν· αὐτῶν δὲ
 τοῖσι ὑπολειπομένοις ἔδοξε πλαιῖν μὲν μηκέτι Πέρσας,
 σῖτα δὲ ἐκάστοτε ἀναιρεομένοις ἐπιτίθεσθαι. νωμῶντες
 ὦν σῖτα ἀναιρεομένους τὰς Δαρεΐας, ἐποίησαν τὰ βεβε-
 λευμένα. ἡ μὲν δὴ ἵππος τὴν ἵππον αἰεὶ τρέπεσκε ἡ τῶν
 Σκυθέων· οἱ δὲ τῶν Περσέων ἱππόται φεύγοντες ἐσέπι-
 πτον ἐς τὸν πεζόν· ὁ δὲ πεζὸς αὖ ἐπικέρε· οἱ δὲ Σκύ-
 θαὶ ἐσαράζαντες τὴν ἵππον, ὑπέστρεφον, τὸν πεζὸν φο-
 βέομενοι. ἐποίησαν δὲ καὶ τὰς νύκτας παραπλησίως
 προσβολὰς εἰς Σκύθαι.

Asinus & mulus Scythici frigoris impatiens, unde infue-
 tus equo Scythica.

129. Τὸ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι τε ἢ σύμμαχον καὶ τοῖσι
 Herodot. Tom. II. B Σκύ-

Σκύθησι ἀντίξουν. ἐπιτιθεμένοισι τῷ Δαρείῳ στρατοπέδῳ, θῶύμα μέγιστον ἔρέω· τῶν τε ὄνων ἢ Φωνῇ, καὶ τῶν ἡμιόνων τὸ εἶδος. ἔτε γὰρ ὄνον ἔτε ἡμίονον γῇ ἢ Σκυδικῇ φέρεσ, ὥς καὶ πρότερον μοι δεδήλωται· ἐδὲ ἐς ἐν τῇ Σκυδικῇ πάσῃ χώρῃ τοπαράπαν ἔτε ὄνος, ἔτε ἡμίονος, διὰ τὰ ψύχρα. ὑβρίζοντες ὦν οἱ ὄνοι ἐτάρασσον τὴν ἵππον τῶν Σκυθῶν. πολλὰκίς δὲ ἐπελαυνόντων ἐπὶ τὰς Πέρσας, μεταξὺ ὅπως ἀκήσκειαν οἱ ἵπποι τῶν ὄνων τῆς Φωνῆς, ἐταράσσοντό τε ὑποστρεφόμενοι, καὶ ἐν θῶύματι ἔσκον, ὀρθὰ ἰσάντες τὰ ὄντα· ἅτε ἔτε ἀκήσαντες πρότερον Φωνῆς τοιαύτης, ἔτε ἰδόντες τὸ εἶδος. ταῦτα μὲν νυν ἐπὶ σμικρὸν τι ἐφέροντο τῷ πολέμῳ.

Astus Scytharum in Persis fallendis.

130. Οἱ δὲ Σκύθαι ὅπως τὰς Πέρσας ἴδοιεν τεθροσυβημένους, ἵνα παραμένοιν τε ἐπὶ πλέῳ χρόνον ἐν τῇ Σκυδικῇ, καὶ παραμένοντες ἀνιωῖατο, τῶν πάντων ἐπιδέεες ἔόντες, ἐποίηεν τοιαῦδε· ὅπως τῶν προβάτων τῶν σφετέρων αὐτῶν καταλίποισιν μετὰ τῶν νομέων, αὐτοὶ ἂν ὑπεξήλαυνον ἐς ἄλλον χώρον· οἱ δὲ ἂν Πέρσαι ἐπελθόντες ἐλάβεσκον τὰ πρόβατα, καὶ λαβόντες, ἐπήροντο ἂν τῷ πεποιημένῳ.

Munera Scythica ad ludibrium Persarum, eorumque interpretationes Darii & Gobryae. cap. 131. 132.

131. Πολλὰκίς δὲ τοιότῃ γινομένη, τέλος Δαρεΐός τε ἐν ἀπορίῃσι εἶχετο, καὶ οἱ Σκυθῶν βασιλεῖς μαθόντες

Θόντες τῆτο, ἔπεμπον κήρυκα, δῶρα Δαρείῳ φέροντα, ὄρνιθά τε καὶ μῦν, καὶ βάτραχον, καὶ οἷσες πέντε. Πέρσαι δὲ τὸν φέροντα τὰ δῶρα ἐπειρώτεον τὸν νόον τῶν διδομένων· ὁ δὲ ἐδὲν ἔφη οἱ ἐπεσάλλαται ἄλλο ἢ δόντα τὴν ταχίστην ἀπαλλάσσεσθαι· αὐτὰς δὲ τὰς Πέρσας ἐκέλευε, εἰ σοφοὶ εἴσι, γινῶναι τὸ ἐθέλει τὰ δῶρα λέγειν. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι, ἐβελιάτο.

132. Δαρεῖς μὲν νυν ἡ γνώμη ἔην, Σκύθας ἐαυτῷ διδοίαι σφέας τε αὐτὰς, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· εἰκάζων τῇδε, ὡς μῦς μὲν ἐν γῇ γίνεται, καρπὸν τὸν αὐτὸν ἀνθρώπῳ σιτεόμενος· βάτραχος δὲ ἐν ὕδατι· ὄρνις δὲ μάλιττα ἔσικε ἵππῳ· τὰς δὲ οἷσες, ὡς τὴν ἐαυτῶν ἀλκὴν παραδιδῶσι. αὕτη μὲν Δαρείῳ ἡ γνώμη ἀπεδέδεκτο. συνεσήκεε δὲ ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἡ Γοβρύεω, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἑπτὰ ἐνός, τῶν τὸν Μάχον κατελόντων, εἰκάζοντος τὰ δῶρα λέγειν, „Ἦν μὴ ὄρνιθες γενόμενοι „ἀναπτῆσθε ἐς τὸν ἑρανὸν, ᾧ Πέρσαι, ἡ μῦες γενόμενοι „κατὰ τῆς γῆς καταδύητε, ἡ βάτραχοι γενόμενοι ἐς „ταῖς λίμνας ἐσκηθήσητε, ἐκ ἀπονοσήσετε ὀπίσω, ὑπὸ πτῶνδε τῶν τοξευμάτων βαλλόμενοι.“

Tentatio Ionum per Scythas ut pontem deserant.

133. Πέρσαι μὲν δὴ ἔτω τὰ δῶρα εἰκάζον. Ἡ δὲ Σκυθέων μίη μοῖρη ἡ ταχθεῖσα πρότερον μὲν παρὰ τὴν Μαῖητιν λίμνην φερέεν, τότε δὲ ἐπὶ τὸν Ἴσρον ἴωσι ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὡς ἀπῖκετο ἐπὶ τὴν γέφυραν, ἔλεγε τὰδε, „Ἄνδρες Ἴωνες, ἐλευθερίην ὑμῖν ἤκομεν „φέρον-

„Φέροντες, ἦνπερ γε ἐθέλητε ἐσακβεῖν. πυνθανόμεθα
 „γὰρ Δαρεῖον ἐντείλασθαι ὑμῖν, ἐξήκοντα ἡμέρας μέ-
 „νας φερέσαντας τὴν γέφυραν, αὐτῷ μὴ παραγενο-
 „μένῳ ἐν τῷ τῷ χρόνῳ, ἀπαλλάσσεσθαι εἰς τὴν ὑμε-
 „τέραν, νῦν ὧν ὑμεῖς τάδε ποιεῦντες, ἐκτὸς μὲν ἔσεσθε
 „πρὸς ἐκείνη αἰτίας, ἐκτὸς δὲ πρὸς ἡμῶν· τὰς προκει-
 „μένους ἡμέρας παραμενέαντες, τὸ ἀπὸ τῆς ἀπαλ-
 „λάσσεσθε.“ Οὗτοι μὲν νῦν, ὑποδεξαμένων Ἴωνων
 ποιήσεν ταῦτα, ὀπίσω τὴν ταχίστην ἐπείγοντο.

Lepus percurrrens aciem Scytharum movit tumultum. Da-
 rius abire quaerit. Gobryae consilium.

134. Πέρσῃσι δὲ μετὰ τὰ δῶρα τὰ ἐλθόντα Δα-
 ρεῖω, ἀντετάχθησαν οἱ ὑπολειφθέντες Σκύθαι πεζῶ
 καὶ ἵπποισι, ὡς συμβαλέοντες· τεταγμένοισι δὲ τοῖσι
 Σκύθησι λαγὸς εἰς τὸ μέσον διῆξε· τῶν δὲ, ὡς ἕκαστοι
 ὤρεον τὸν λαγόν, ἐδίωκον. ταραχθέντων δὲ τῶν Σκυ-
 θέων, καὶ βοῇ χρεωμένων, ἔρετό ὁ Δαρεῖος τῶν ἀντι-
 πολεμίων τὸν θόρυβον· πυνθόμενος δὲ σφεας τὸν λα-
 γὸν διώκοντας, εἶπε ἄρα πρὸς τῆς περ ἐώθεε καὶ τὰ
 ἄλλα λέγειν, „Οὗτοι ἄνδρες ἡμῶν πολλὸν καταφροῖε-
 „σι· καὶ μοι νῦν φαίνεται Γοβρύης εἶπαι περὶ τῶν Σκυ-
 „θικῶν δώρων ὀρθῶς. ὡς ὧν ἔτως ἤδη δοκεόντων καὶ αὐ-
 „τῷ μοι ἔχειν, βελῆς ἀγαθῆς δεῖ, ὅπως ἀσφαλέως ἡ
 „κομιδὴ ἡμῖν ἔσται ὀπίσω.“ Πρὸς ταῦτα Γοβρύης εἶπε,
 „ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ σχεδὸν μὲν καὶ λόγῳ ἠπιστάμην τέ-
 „των τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀπορίην· ἐλθὼν δὲ, μᾶλλον ἐξε-
 „μαθον,

„μαθον, ὅρεων, αὐτὰς ἐμπαΐζοντας ἡμῖν. νῦν ὦν μοι
 „δοκέει, ἐπὴν τάχιστα νύξ ἐπέλθῃ, ἐκκαύσαντας τὰς
 „πυρὰ, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐώθαμεν ποιεῖν, τῶν στρατιω-
 „τέων τὰς ἀσθενεστάτας ἐς τὰς ταλαιπωρίας ἐξαπα-
 „τήσαντας, καὶ τὰς ἑνὲς πάντας καταδήσαντας,
 „ἀπαλλάσσεσθαι, πρὶν ἢ καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἰθὺσαι Σκύ-
 „θας λύσοντας τὴν γέφυραν, ἢ καὶ τι Ἴωσι δόξαι, τὸ
 „ἡμέας οἷόν τε ἔσαι ἐξεργάσασθαι.“ Γοβρύης μὲν ταῦ-
 τα συνεβέβλευε.

Darius, militibus infirmis & aëinis relictis, abit noctu
 ad Istrum.

135. Μετὰ δὲ, νύξ τε ἐγένετο, καὶ Δαρεῖος ἐχεῖ-
 το τῇ γνώμῃ ταύτῃ· τὰς μὲν καματηρὰς τῶν ἀνδρῶν,
 καὶ τῶν ἦν ἐλάχιστος ἀπολλυμένων λόγος, καὶ τὰς ὄντας
 πάντας καταδήσας, κατέλιπε αὐτῇ ταύτῃ ἐν τῷ στρα-
 τοπέδῳ· κατέλιπε δὲ τὰς τε ὄντας καὶ τὰς ἀσθενεστά-
 τας στρατιῆς, πῶνδε εἵνεκεν· ἵνα οἱ μὲν ὄναι βοὴν παρή-
 χωνται· οἱ δὲ αἰθρωποὶ ἀσθενεῖς μὲν εἵνεκεν κατελί-
 ποντο, προφάσιος δὲ τῆςδε δηλαδὴ, ὡς αὐτὸς μὲν σὺν
 τῷ καθαρῷ τῇ στρατῷ ἐπιθήσεσθαι μέλλοι τοῖσι Σκύ-
 θησι, ἔτοι δὲ τὸ στρατόπεδον ἔχον τὸν χρέονον θυοίρατα.
 ταῦτα τοῖσι ὑπολειπομένοισι ὑποθέμενος ὁ Δαρεῖος, καὶ
 πυρὰ ἐκκαύσας, τὴν ταχίστην ἐπέειπετο ἐπὶ τὸν Ἴστρον.
 οἱ δὲ ὄναι ἐρημωθέντες τῇ ὁμίλῃ, ἔτω μὲν δὴ μάλλον
 πολλὰ ἴσαν τῆς φωνῆς ἀκούσαντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων,
 πᾶν γὰρ κατὰ χώραν ἤλπιζον τὰς Πέρσας εἶναι.

Sed subito digressum Scythae persecuti frustra ad Istrum,
hortantur Ionas ad libertatem.

136. Ἡμέρης δὲ γενομένης, γινόντες οἱ ὑπολαφθέν-
τες ὡς προδοσόμενοι εἶεν ὑπὸ Δαρείῳ, χεῖράς τε προε-
τείνοντο τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἔλεγον τὰ κατήκοντα· οἱ
δὲ ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην συσραφέντες, αἱ τὸ
δύο μοῖραι τῶν Σκυθίων καὶ ἡ μίη, Σαυρομάται καὶ Βα-
δίνου καὶ Γελωιοί, ἐδίωκον τὰς Πέρσας ἰθὺς τῇ Ἰστροίᾳ.
ἄτε δὲ τῇ Περσικῇ μὲν τῇ πολλῇ ἰόντος περὶ στρατῷ, καὶ
τὰς ὁδὸς ἐκ ἐπισαμένῃς, ὥστε ἐ τετμημένων τῶν ὁδῶν, τῇ
δὲ Σκυθικῇ, ἰππότεω, καὶ τὰ σύντομα τῆς ὁδὸς ἐπισαμένῃς,
ἀμαρτόντες ἀλλήλων, ἔφθισαν πολλῶ οἱ Σκύθαι τὰς
Πέρσας ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀπικόμενοι. μαθήσιτες δὲ τὰς
Πέρσας ἐκὼ ἀπιγμένῃς, ἔλεγον πρὸς τὰς Ἰωνας ἰόντας
ἐν τῇσι νηυσί, „Ἄνδρες Ἴωνες, αἱ τε ἡμέραι ὑμῶν τῇ
„ἀρίθμῳ διοίχονται, καὶ ἐ ποίετο δίκαια ἔτι παραμέ-
„νοντες. ἀλλ' ἐπεὶ πρότερον δαιμαίνοντες ἐμένετε, νῦν
„λύσαντες τὸν πόρον, τὴν ταχίστην ὁπίετε χαίροντες
„ἐλευθεροί, θεοῖσι τε καὶ Σκύθῃσι εἰδότες χάριν. τὸν
„δὲ πρότερον ἰόντα ὑμῶν δεσπότην ἡμεῖς παρασησόμε-
„θα ἔγω, ὥστε ἐπὶ μηδ' αὐτὸς ἔτι ἀνδρώπῃς αὐτὸν στρα-
„τεύσασθαι.“

Histiaeus Milesius contra obnititur & vincit.

137. Πρὸς ταῦτα οἱ Ἴωνες ἐβεβλεύατο. Μιλτιά-
δου μὲν τῷ Ἀθηναίῳ, στρατηγέοντος καὶ τυραννεύοντος
Χερσνησιτιέων τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἦν γνώμη, πείθε-
σθαι

σθαί Σκύθῃσι, καὶ ἐλευθερεῖν Ἰωνίην· Ἰστιαῖς δὲ τῇ Μιλησίῃ ἐναντίῃ ταύτῃ, λέγοντος ὡς νῦν μὲν διὰ Δαρεῖον ἑκάστος αὐτέων τυραννεύει πόλιος· τῆς Δαρείας δὲ δυνάμιος καταρρεθείσης, ἔτε αὐτὸς Μιλητίων οἷός τε ἔσσεσθαι ἄρχεν, ἔτε ἄλλον εἶδεναι εὐδαμῶν· βεβλήσεσθαι γὰρ ἐκάστην τῶν πόλιων δημοκρατέεσθαι μᾶλλον ἢ τυραννεύεσθαι. Ἰστιαῖς δὲ γνώμην ταύτην ἀποδεικνυμένας, αὐτίκα πάντες ἦσαν τετραμμένοι πρὸς ταύτην τὴν γνώμην, πρότερον τὴν Μιλτιάδεω αἰρεῖσθαι.

Nomina principum Ioniae.

138. Ἦσαν δὲ ἔτι οἱ διαφέροντες τε τὴν ψῆφον, καὶ ἔοντες λέγε πρὸς βασιλῆος, Ἑλληςποντίων μὲν τύραννοι, Δάφνις τε Ἀβυδηνός, καὶ Ἰπποκλὸς Λαμψακηνός, καὶ Ἡρόφαντος Παριηνός, καὶ Μητροδῶρος Προκοννήσιος, καὶ Ἀρισταγόρης Κυζικηνός, καὶ Ἀρίων Βυζάντιος· ἔτι μὲν ἦσαν αἱ ἐξ Ἑλληςπόντος· ἀπ' Ἰωνίης δὲ, Στράττις τε Χίος, καὶ Αἰάκης Σάμιος, καὶ Λαοδάμας Φωκαεὺς, καὶ Ἰστιαῖος Μιλήσιος· τῇ ἦν γνώμη ἡ προκειμένη ἐναντίῃ τῇ Μιλτιάδεω. Αἰολέων δὲ παρὴν λόγιμος μῦθος Ἀρισταγόρης Κυμαῖος.

Histiaei & Ionum dolus circa Scythas.

139. Οὗτοι ὦν ἐπεί τε τὴν Ἰστιαίαν αἰρέοντο γνώμην, ἔδοξέ σφι πρὸς ταύτῃ τάδε ἔργα τε καὶ ἔπειτα προσθεῖναι· τῆς μὲν γεφύρας λύειν τὰ κατὰ τῆς Σκύθας ἐόντα, λύειν δὲ ὅσον τόξευμα ἐξικινέεσθαι· ἵνα καὶ ποίειεν τι

δοκέωσι, ποιεῦντες μηδέν· καὶ οἱ Σκύθαι μὴ περῶντα βιώμενοι, καὶ βυλόμενοι διαβῆναι τὸν Ἴστρον κατὰ τῆς γεφύρας· εἰπὼν τε λύοντας τῆς γεφύρας τὸ ἐς τὴν Σκυθικὴν ἔχον, ὡς πάντα ποιήσουσι τὰ Σκύθησι ἐς ἐν ἡδονῇ. ταῦτα μὲν προσέθηκαν τῇ γνώμῃ· μετὰ δὲ, ἐκ πάντων ὑπεκρίνατο Ἰστιάς, τὰδε λέγων, „Ἄνδρες Σκύθαι, χρῆσά ἤκατε φέροντες, καὶ ἐς καιρὸν ἐπαίγεσθαι, καὶ τὰ τε ἀπ' ὑμῶν ἡμῖν χρῆστῶς ὁδεύαται, καὶ τὰ ἀπ' ἡμῶν ἐς ὑμᾶς ἐπιτηδέως ὑπηρετεῖται. ὡς γὰρ ὁρᾶτε, καὶ λύομεν τὸν πόρον, καὶ προθυμῶν πᾶσαν ἔχομεν, θέλοντες εἶναι ἐλεύθεροι· ἐν ᾧ δὲ ἡμεῖς τὰδε γλύομεν, ὑμεῖς καιρὸς ἐστὶ δίξασθαι ἐκείνους· εὐρίντας δὲ, ὑπὲρ τε ἡμῶν καὶ ὑμῶν αὐτέων τίσασθαι ἔτιωσ ὡς ἐκαίνοισι, πρέπει.“

Darius Scythas effugit eorum culpa, nocturne ad pontem pervenit.

140. Σκύθαι μὲν τοδεύτερον Ἴωσι πιστεύσαντες λέγειν ἀληθείαν, ὑπέτρεφον ἐπὶ ζήτησιν τῶν Περσέων, καὶ ἡμάρτανον πάσης τῆς ἐκείνων διεξόδου. αἱτίοι δὲ τῆς αὐτοῖς οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, τὰς νομαῖς τῶν ἵππων τὰς ταύτη διαφθείραντες, καὶ τὰ ὕδατα συγχάσαντες. εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἐποίησαν, παρεῖχε ἂν σφι, εἰ ἐβηλέατο, εὐπετέως ἐξευρίεν τὰς Πέρσας· νῦν δὲ τὰ σφι ἐδόκει ἄριστα βεβηλεῦσθαι, κατὰ ταῦτα ἐσφάλησαν. Σκύθαι μὲν νυν τῆς σφετέρης χάρις τῇ χιλός τε τοῖσι ἵπποισι καὶ ὕδατα ἦν, ταύτη διεξιόντες, ἐδίξηντο τὰς ἀντι-

ἀντιπολεμίαις, δοκέοντες καὶ ἐκείναις διὰ τοιούτων τὴν
ἐπιπόρῃσιν ποιέσθαι· οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν πρότερον ἐαυ-
τῶν γενόμενον σίβον, τῷτοι φυλάσσοντες ἦσαν· καὶ
ἔτι μόνις εὗρον τὸν πόρον. οἶα δὲ νυκτός τε ἀπικόμενοι,
καὶ λελυμένης τῆς γεφύρας ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν
ἀβρῳδὴν ἀπίκαστο μὴ σφεας οἱ Ἴωνες ἔωσι ἀπολε-
λοιπότες.

Aegyptius quidam Histiaeum vocat, qui pontem iungit.

141. Ἦν δὲ περὶ Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγύπτιος, Φω-
νέων μέγιστον ἀνθρώπων· τῷτον δὴ τὸν ἄνδρα κατὰσαν-
τα ἐπὶ τῇ χείλει τοῦ Ἰσθμοῦ, ἐκέλευε Δαρεῖος καλέειν
Ἰστιάον Μιλήσιον. ὁ μὲν δὴ ἐποίησε ταῦτα· Ἰστιάος δὲ,
ἐπακῆσας τῷ πρώτῳ κελεύσματι, τὰς τε νέας ἀπά-
σας παρῆχε διαπορθμεύειν τὴν στρατιήν, καὶ τὴν γεφυ-
ραν ἔξευξε.

Scytharum in Ionas opprobra.

142. Πέρσαι μὲν ὧν ἔτι ἐκφεύγουσι. Σκύθαι δὲ
διζήμενοι, καὶ τοδεύτερον ἡμερτον τῶν Περσέων· καὶ τῷτο
μὲν Ἴωνας, ὡς ἔοντας ἐλευθέρους, κακίστους τε καὶ ἀναν-
δροτάτους κρίνειν εἶναι ἀπάντων ἀνθρώπων· τῷτο δὲ,
ὡς δέλων Ἰώνων τὸν λόγον ποιούμενοι, ἀνδράποδα Φι-
λοδέσποτά φασιν εἶναι, καὶ ἄδρηστα μάλιστα. ταῦτα
μὲν δὴ Σκύθαι ἐς Ἴωνας ἀπέρριπται.

Darius apud Sestum in Asiam transit. Laus Megabazi.

143. Δαρεῖος δὲ διὰ τῆς Θρηίκης πορευόμενος,
ἀπίκαστο ἐς Σησὸν τῆς Χερσονήσου· ἐνδεῦτεν δὲ αὐτός

δὲ ἔαδε δέκεσθαι τὰς Μινύας ἐπ' οἷτι θέλῃσι αὐτοὶ μά-
 λιστα δὲ ἐνῆγέ σφας ὥστε ποιῆεν ταῦτα, τῶν Τυνδα-
 ριδέων ἢ ναυτιλῇ ἐν τῇ Ἀργεῖ. δεξάμενοι δὲ τὰς Μινύας,
 γῆς τε μετέδρσαν, καὶ ἐς Φυλαῖς διεδάσαντο. οἱ δὲ αὐτίκα
 μὲν γάμους ἔγνημαν, τὰς δὲ ἐκ Δήμης ἤγοντο, ἐξέδο-
 σαν ἄλλοισι.

Regnum ibi affectantes in carcerem coniecti, uxorum
 opera evadunt.

146. Χρόνος δὲ ἔ πολλὲ διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ
 Μινύαι ἐξύβρισαν, τῆς τε βασιλείης μετατείοντες, καὶ
 ἄλλα ποιεῦντες ἐκ ὅσια. τοῖσι ὦν Λακεδαιμονίοισι ἔδοξε
 αὐτὰς ἀπακτεῖναι. συλλαβόντες δὲ σφας κατέβαλον ἐς
 ἐρκτήν. κτείνεσι δὲ τὰς αὖ κτείνωσι Λακεδαιμόνιοι, νυκ-
 τὸς· μετ' ἡμέρην δὲ, εὐδέναι. ἐπεὶ ὦν ἔμελλον σφας κα-
 τὰ χρήσεσθαι, παραιτήσαντο αἱ γυναῖκες τῶν Μινυέων,
 εἴσχι ἀσά τε, καὶ τῶν πρώτων Σπαρτιητέων θυγα-
 τέρες, ἐσελθεῖν τε ἐς τὴν ἐρκτήν, καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν
 ἐκάστη τῷ ἐωυτῆς ἀνδρὶ. οἱ δὲ σφας παρήκαν, εὐδέναι
 δόλῳ δοκέοντες ἐξ αὐτέων ἔσεσθαι. αἱ δὲ ἐπεὶ τε ἐσῆλ-
 θον, ποιεῦσι τοιαῦτα· πᾶσαν τὴν εἶχον ἐσθῆτα παρα-
 δῆσαι τοῖσι ἀνδράσι, αὐτὰς τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον. οἱ
 δὲ Μινύαι, ἐνδύντες τὴν γυναικῆν ἐσθῆτα, ἄτε γυναι-
 κες, ἐξήϊσαν ἔξω· ἐκφυγόντες δὲ τρόπῳ τοιούτῳ, ἴζον-
 το αὐτὶς ἐς τὸ Τηύγετον.

Theras, decimus a Cadmo, tutela regni Spartani functus, abit, cum colonis habitatum insulam Callistam: Membliaris posteris in ea.

147. Τὸν δὲ αὐτὸν τέτον χρόνον Θήρας ὁ Αὐτεσίανος, τῷ Τισαμενῇ, τῷ Θερασάνδρῃ, τῷ Πολυνέκεσσι, ἔστειλε ἐκ ἀποκίῃν ἐκ Λακεδαιμόνος. ἦν δὲ ὁ Θήρας ἕτος, γένος ἑὸν Καδμεῖος, τῆς μητρὸς ἀδελφεὸς τοῖσι Ἀριστοδήμῃ παισὶ, Εὐρυσθένει καὶ Προκλείῃ· ἑόντων δὲ ἔτι τῶν παίδων τέτων νηπίων, ἐπιτροπαίην εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιλίην. αὐξηθέντων δὲ τῶν ἀδελφιδέων, καὶ παραλαβόντων τὴν ἀρχὴν, ἔτι δὲ ὁ Θήρας δεινὸν ποιούμενος ἀρχεσθαι ὑπ' ἄλλων, ἐπεὶ τε ἐγεύσατο ἀρχῆς, ἐκ ἔφῃ μενεῖν ἐν τῇ Λακεδαιμόνι, ἀλλ' ἀποπλεύσεσθαι εἰς τὰς συγγενέας. ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεομένη νήσῳ, πρότερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπόγονοι Μεμβλιάρεω τῷ Ποικίλῳ, ἀνδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γάρ ὁ Ἀγήμερος, Εὐρώπῃν διζήμενος, προσέσχε εἰς τὴν νῦν Θήρην καλεομένην· προσσχόντι δὲ, ἔτε δὴ οἱ ἡ χώρα ἤρесе, ἔτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τέτο, καταλείπει γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἄλλες τε τῶν Φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐωυτῇ συγγενέων Μεμβλίαν· ἔτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίστην καλεομένην ἐπὶ γενεάς, πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαιμόνος, ὁκτῶ ἀνδράων.

Minyae alii a Thera coloni deducuntur, alii, Triphylia occupata, sex oppida ibi condunt.

148. Ἐπὶ τούτῃς δὲ ὧν ὁ Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν

Sed subito digressum Scythae persecuti frustra ad Istrum,
hortantur Ionas ad libertatem.

136. Ἡμέρης δὲ γενομένης, γνόντες οἱ ὑπολαφθέν-
τες ὡς προδιδομένοι εἶεν ὑπὸ Δαρείῳ, χεῖράς τε προε-
ταίνοντο τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἔλεγον τὰ κατήκοντα· οἱ
δὲ ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην συσραφέντες, αἱ τὸ
δύο μοῖραι τῶν Σκυθῶων καὶ ἡ μίη, Σκυρομάται καὶ Βα-
δῖνοι καὶ Γελωνοὶ, ἐδίωκον τὰς Πέρσας ἰθὺ τῇ Ἰστροῖ.
αἷτο δὲ τῇ Περσικῇ μὲν τῇ πολλῇ ἔοντας περὶ στρατῷ, καὶ
τὰς ὁδὸς ἐκ ἐπιταμένῃ, ὥστε ἐ τετμημένων τῶν ὁδῶν, τῇ
δὲ Σκυθικῇ, ἰππότεω, καὶ τὰ σύντομα τῆς ὁδῆς ἐπιταμένῃ,
ἀμαρτόντες ἀλλήλων, ἔφθισαν πολλῷ οἱ Σκύθαι τὰς
Πέρσας ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀπικόμενοι. μαθόντες δὲ τὰς
Πέρσας ἔκω ἀπιγμένους, ἔλεγον πρὸς τὰς Ἰώνας ἔοντας
ἐν τῇσι νηυσί, „Ἄνδρες Ἴωνες, αἱ τε ἡμέραι ὑμῖν τῇ
„ἀρίθμῳ διοίχηνται, καὶ ἐ ποίετε δίκαια ἔτι παραμέ-
„νοντες. ἀλλ' ἐπεὶ πρότερον δαιμάνοντες ἐμίνετε, νῦν
„λύσαντες τὸν πόρον, τὴν ταχίστην ὁπίετε χαίροντες
„ἐλευθεροί, θεοῖσι τε καὶ Σκύθῃσι εἰδότες χάριν. τὸν
„δὲ πρότερον ἔοντα ὑμῶν δεσπότην ἡμεῖς παρασησόμε-
„θα ἔγω, ὥστε ἐπὶ μηδ' αὐτὸς ἔτι ἀνθρώπος αὐτὸν στρα-
„τεύσασθαι.“

Histiaeus Milesius contra obnuitur & vincit.

137. Πρὸς ταῦτα οἱ Ἴωνες ἐβηλεύατο. Μιλτιά-
δεω μὲν τῇ Ἀθηναίῳ, στρατηγέοντος καὶ τυραννεύοντος
Χερσσητιτέων τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἦν γνώμη, πείθε-
σθαι

σθαί Σκύθῃσι, καὶ ἐλευθερεῖν Ἰωνίην· Ἰστιαίῃς δὲ τῇ Μιλησίῃ ἐναντίῃ ταύτῃ, λέγοντος ὡς νῦν μὲν διὰ Δαρρεῖον ἑκάστος αὐτέων τυραννεύει πόλιος· τῆς Δαρρεῖς δὲ δυνάμιος καταρρεθείσης, ἔτε αὐτὸς Μιλητίων οἶός τε ἔσσεσθαι ἄρχεν, ἔτε ἄλλον εἶδέναι ὑδαμῶν· βεβλήσεσθαι γὰρ ἑκάστην τῶν πολίων δημοκρατέεσθαι μᾶλλον ἢ τυραννεύεσθαι· Ἰστιαίῃς δὲ γνώμην ταύτην ἀποδεικνυμένας, αὐτῆς πάντες ἦσαν τετραμμένοι πρὸς ταύτην τὴν γνώμην, πρότερον τὴν Μιλιτιάδῃ αἰρεῶμενοι.

Nomina principum Ioniae.

138. Ἦσαν δὲ ἔτι οἱ διαφέροντές τε τὴν ψῆφον, καὶ ἑότες λόγῳ πρὸς βασιλῆος, Ἑλλήσποντιῶν μὲν τύραννοι, Δάφνις τε Ἀβυδηνός, καὶ Ἰπποκλῆς Λαμψακηνός, καὶ Ἡρόφαντος Παριηνός, καὶ Μητροδωρος Προκοννήσιος, καὶ Ἀρισταγόρης Κυζικηνός, καὶ Ἀρίων Βυζάντιος· ἔτι μὲν ἦσαν αἱ ἐξ Ἑλλήσποντος· ἀπ' Ἰωνίης δὲ, Στράττις τε Χίος, καὶ Αἰάκης Σάμιος, καὶ Λαοδάμας Φωκαεὺς, καὶ Ἰστιαῖος Μιλήσιος· τῇ ἦν γνώμη ἡ προκειμένη ἐναντίῃ τῇ Μιλιτιάδῃ. Αἰολέων δὲ παρὴν λόγιμος μῦθος Ἀρισταγόρης Κυμαῖος.

Histiaei & Ionum dolus circa Scythas.

139. Οὗτοι ὦν ἐπέε τε τὴν Ἰστιαίῃ αἰρέοντε γνώμην, ἔδοξε σφί πρὸς ταύτῃ τάδε ἐργά τε καὶ ἔπεια προσθεῖναι· τῆς μὲν γεφύρης λύειν τὰ κατὰ τῆς Σκύθας ἐόντα, λύειν δὲ ὅσον τόξευμα ἐξικινέεται· ἵνα καὶ ποίειεν τι

δοκέωσι, ποιεῦντες μηδέν· καὶ οἱ Σκύθαι μὴ πειρώαται
βιάμενοι, καὶ βυλόμενοι διαβῆναι τὸν Ἰσθρὸν κατὰ τὴν
γεφύραν· εἰπὼν τε λύοντας τῆς γεφύρας τὸ ἐς τὴν
Σκυθικὴν ἔχον, ὥς πάντα ποιήσῃσι τὰ Σκύθητί ἐστι ἐν
ἡδονῇ. ταῦτα μὲν προσέθηκάν τῃ γνώμῃ· μετὰ δὲ, ἐκ
πάντων ὑπεκρίνατο Ἰστιάδης, τάδε λέγων, „Αἰδρετὸς Σκύ-
θαι, χρηστὰ ἤκατε φέροντες, καὶ ἐς καιρὸν ἐπαίγεσθαι
καὶ τὰ τε ἀπ' ὑμῶν ἡμῖν χρηστῶς ὁδεύει, καὶ τὰ
ἀπ' ἡμῶν ἐς ὑμέας ἐπιτηδέως ὑπηρετέεται. ὥς γὰρ
ὁρᾶτε, καὶ λύομεν τὸν πόρον, καὶ προθυμίην παῖσαν
ἔχομεν, θέλοντες εἶναι ἐλεύθεροι. ἐν ᾧ δὲ ἡμεῖς τὰδε
κλύομεν, ὑμέας καιρὸς ἐστὶ διζέσθαι ἐκείνους· εὐρίντας
δὲ, ὑπὲρ τε ἡμῶν καὶ ὑμῶν αὐτέων τίσασθαι ἔτι
ὥς ἐκείνοισι πρέπει.“

Darius Scythas effugit eorum culpa, nocturneque ad pontem
pervenit.

140. Σκύθαι μὲν τοδεύτερον Ἴωσι πιστεύσαντες λέ-
γειν ἀληθέα, ὑπέστρεφον ἐπὶ ζήτησιν τῶν Περσέων, καὶ
ἡμάρτανον πάσης τῆς ἐκείνων διεξόδου. αἵτιοι δὲ τότε
αὐτοὶ οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, τὰς νομάς τῶν ἵππων τὰς
ταύτη διαφθείραντες, καὶ τὰ ὕδατα συγχάσαντες. εἰ
γὰρ ταῦτα μὴ ἐποίησαν, παρεῖχε ἂν σφι, εἰ ἐβηλέα-
το, εὐπετέως ἐξευρεῖν τὰς Πέρσας· νῦν δὲ τὰ σφι ἐδό-
κει ἄριστα βεβηλεῦσθαι, κατὰ ταῦτα ἐσφάλησαν.
Σκύθαι μὲν νῦν τῆς σφετέρης χάρις τῇ χιλὸς τε τοῖσι
ἵπποισι καὶ ὕδατα ἦν, ταύτη διεξιόντες, ἐδίζηντο τὰς
ἀντι-

αὐτιπολεμίαις, δοκέοντες καὶ ἐκείναις διὰ τοιούτων τὴν ἀπόδρυσιν ποιεσθαι· οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν πρότερον ἐωπύων γενόμενον σίβον, τῷτοι φυλάσσοντες ἦσαν· καὶ ἔτι μόνις εὗρον τὸν πόρον. οἷα δὲ νυκτός τε ἀπικόμενοι, καὶ λελυμένης τῆς γεφύρας ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀβρῶδιν ἀπίκαστο μὴ σφεας οἱ Ἴωνες ἔωσι ἀπολελοιπότες.

Aegyptius quidam Histiaeum vocat, qui pontem iungit.

141. Ἦν δὲ περὶ Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγύπτιος, Φωνέων μέγιστον ἀνθρώπων· τῷτον δὴ τὸν ἄνδρα κατὰσάντα ἐπὶ τῇ χείλει τῇ Ἰσῆ, ἐκέλευε Δαρεῖος καλέειν Ἰστιάον Μιλήσιον. ὁ μὲν δὴ ἐποίησε ταῦτα· Ἰστιάος δὲ, ἐπακῶσας τῷ πρώτῳ κελεύσματι, τὰς τε νέας ἀπάσας παρῆχε διαπορθεύειν τὴν στρατιήν, καὶ τὴν γέφυραν ἔξευξε.

Scytharum in Ionas opprobra.

142. Πέρσαι μὲν ὧν ἔτι ἐκφεύγουσι. Σκύθαι δὲ διζήμενοι, καὶ τοδεύτερον ἡμαρτον τῶν Περσέων· καὶ τῷτο μὲν Ἴωνας, ὡς ἔοντας ἐλευθέρους, κακίστους τε καὶ ἀνάνδρωτάτους κρίνει εἶναι ἀπάντων ἀνθρώπων· τῷτο δὲ, ὡς δέλων Ἰώνων τὸν λόγον ποιούμενοι, αἰδράποδα Φιλοδέσποτά Φάσι εἶναι, καὶ ἄδρηστα μάλιστα. ταῦτα μὲν δὴ Σκύθαι ἐς Ἴωνας ἀπέρριπται.

Darius apud Sestum in Asiam transit. Laus Megabazi.

143. Δαρεῖος δὲ διὰ τῆς Θρηίκης πορευόμενος, ἀπίκαστο ἐς Σησὸν τῆς Χέρσονήσου· ἐνδεῦτεν δὲ αὐτὸς

δὲ ἔαδε δέκεσθαι τὰς Μινύας ἐπ' οἷτι θέλῃσι αὐτοί· μά-
 λιστα δὲ ἐνῆγέ σφεας ὥστε ποιεῖν ταῦτα, τῶν Τυνδα-
 ριδέων ἢ ναυτιλίῃ ἐν τῇ Ἀργεῖ. δεξάμενοι δὲ τὰς Μινύας,
 γῆς τε μετέδρσαν, καὶ ἐς Φυλαῖς διεδάσαντο. οἱ δὲ αὐτίκα
 μὲν γάμους ἔγχευαν, τὰς δὲ ἐκ Δήμινε ἤγοντο, ἐξέδο-
 σαν ἄλλοισι.

Regnum ibi affectantes in carcerem coniecti, uxorum
 opera evadunt.

146. Χρόνος δὲ ἔ πολεῖ διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ
 Μινύαι ἐξύβρισαν, τῆς τε βασιλείης μεταίτεοντες, καὶ
 ἄλλα ποιεῦντες ἐκ ὅσια. τοῖσι ὦν Λακεδαιμονίοισι ἔδοξε
 αὐτὰς ἀπεκτεῖναι. συλλαβόντες δὲ σφεας κατέβαλον ἐς
 ἐρκτήν. κτείνουσι δὲ τὰς ἂν κτείνωσι Λακεδαιμόνιοι, νυκ-
 τὸς μετ' ἡμέρην δὲ, ἐδένα. ἐπεὶ ὦν ἑμελλόν σφεας κα-
 ταχρήσεσθαι, παραιτήσαντο αἱ γυναῖκες τῶν Μινυέων,
 ἔβουλον αἰσάμεναι, καὶ τῶν πρώτων Σπαρτιητέων θυγα-
 τέρεις, ἐσελθεῖν τε ἐς τὴν ἐρκτήν, καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν
 ἐκάστη τῷ ἐωυτῆς ἀνδρὶ. οἱ δὲ σφεας παρήκαν, ἐδένα
 δόλον δοκέοντες ἐξ αὐτέων ἔσεσθαι. αἱ δὲ ἐπεὶ τε ἐσηλ-
 θον, ποιεῦσι τοιαῦτα· πᾶσαν τὴν εἶχον ἐσθῆτα παρα-
 δῆσαι τοῖσι ἀνδράσι, αὐταὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον. οἱ
 δὲ Μινύαι, ἐνδύντες τὴν γυναικῆϊν ἐσθῆτα, ἄτε γυναι-
 κες, ἐξήϊσαν ἔξω· ἐκφυγόντες δὲ τρόπῳ τριτάτῳ, ἵζον-
 το αὐτὶς ἐς τὸ Τηύγετον..

Theras, decimus a Cadmo, tutela regni Spartani functus, abit, cum colonis habitatum insulam Callistam: Membliaris posterì in ea.

147. Τὸν δὲ αὐτὸν τέτον χρόνον Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος, τῷ Τισαμενῷ, τῷ Θερσαάνδρῃ, τῷ Πολυνείκεος, ἔτελλε ἐς ἀποικίην ἐκ Λακεδαιμόνος. ἦν δὲ ὁ Θήρας ἕτος, γένος ἑὸν Κασμῆος, τῆς μητρὸς ἀδελφεὸς τοῖσι Ἀριστοδήμῃ παισὶ, Εὐρύσθενει καὶ Προκλέϊ· ὄντων δὲ ἔτι τῶν παίδων τέτων νηπίων, ἐπιτροπαίην εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιληίην. αὐξηθέντων δὲ τῶν ἀδελφιδέων, καὶ παραλαβόντων τὴν ἀρχὴν, ἔτω δὴ ὁ Θήρας δεινὸν ποιεύμενος ὄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων, ἐπεὶ τε ἐγεύσατο ἀρχῆς, ἐκ ἔφῃ μενεῖν ἐν τῇ Λακεδαιμόνι, ἀλλ' ἀποπλεύσεσθαι ἐς τὰς συγγενέας. ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλεσμένη νήσῳ, πρῶτερ· δὲ Καλλίσῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπόγονοι Μεμβλιαέρῳ τῷ Ποικίλῳ, ἀνδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γάρ ὁ Ἀγήνορος, Εὐρώπῃ διζήμενος, προσέσχε ἐς τὴν νῦν Θήρην καλεσμένην· προσσχόντι δὲ, εἶτε δὴ οἱ ἡ χώρα ἤρεσε, εἶτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τέτο, καταλείπει γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἄλλες τε τῶν Φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐωυτῇ συγγενέων Μεμβλιαέρον· ἔτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίσην καλεσμένην ἐπὶ γενεάς, πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαιμόνος, ὀκτῶ ἀνδράων.

Minyae aliī a Thera coloni deducuntur, aliī, Triphyllia occupata, sex oppida ibi condunt.

148. Ἐπὶ τέτες δὴ ὧν ὁ Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν

τῶν Φυλέων, ἔξελλε, συνοικήσων τέτοισι, καὶ ἑδαιμῶς
 ἐξελαῖν αὐτὰς, ἀλλὰ κάρτα οἰκηιεύμενος. ἐπεί τε δὲ
 καὶ οἱ Μινύαι ἐκδράντες ἐκ τῆς ἐρκτῆς ἴζοντο ἐς τὸ Τηύ-
 γετον, τῶν Λακεδαιμονίων βεβλουμένων σφέας ἀπολ-
 λύσαι, παραιτέεται ὁ Θήρας ὅπως μήτε φόνος γένη-
 ται, αὐτὸς τε ὑπεδέκετό σφεας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρας·
 συγχωρησάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, τρισὶ
 τρηκοντέροισι ἐς τὰς Μεμβλιαῖραι ἀπογόνους ἔπλωσε·
 ἔτι πάντας ἄγων τὰς Μινύας, ἀλλ' ὀλίγας τινάς. οἱ
 γὰρ πλεῦνες αὐτῶν ἐτράποντο ἐς τὰς Παρωρεάτας καὶ
 Καύκωνας· τέττες δὲ ἐξελάσαντες ἐκ τῆς χώρας, σφέας
 αὐτὰς ἐς ἑξ μοίρας διείλον· καὶ ἔπειτα ἔκτισαν πόλιν
 τὰςδε ἐν αὐτοῖσι, Λέπρεον, Μάκισον, Φριξὰς, Πύρ-
 γον, Ἐπιον, Νέδιον· τεττέων δὲ τὰς πλεῦνας, ἐπ'
 ἐμέο Ἡλεῖοι ἐπόρθησαν. τῇ δὲ νήσῳ ἐπὶ τῇ οἰκισίῳ Θή-
 ρα ἢ ἐπωρυμῇ, ἐγένετο.

Oiolyco, Therae filio natus Aegaeus; a quo Aegidae,
 tribus Spartana. Delubrum Dirarum Laii & Oedipi.

149. Ὁ δὲ παῖς, ὃ γὰρ ἔφη οἱ συμπλεύσεσθαι,
 τοιγαρῶν ἔφη αὐτὸν καταλείψειν εἶν ἐν λύκοισι· ἐπὶ τῇ
 ἔπειτα τέττε ἔνομα τῷ ιερνίσκῳ τέττω Οἰόλυκος· ἐγένετο·
 καὶ κως τὸ ἔνομα τέττω ἐπεκράτησε. Οἰόλυκος δὲ γίνε-
 ται Αἰγύς· ἀπὸ τῇ Αἰγῆδα καλεῦνται, Φυλὴ μεγά-
 λη ἐν Σπάρτῃ. τοῖσι δὲ ἐν τῇ Φυλῇ ταύτῃ ἀνδράσι, ὃ
 γὰρ ὑπέμειναν τὰ τέκνα, ἰδρύσαντο ἐκ Θεοπροπίης Ἐριν-
 νύων τῶν Λαίε τε καὶ Οἰδιπόδεω ἱσόν· καὶ μετὰ τῇ-
 το,

το, ὑπέμεινε τῷτὸ τέτε καὶ ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τέτων γεγονέσι.

Theraeorum de Batto narratio: Grinus rex Therae: Battus ex Euthymi Argonautae posteris: Oraculi Delphici a Grino consulti, responsum,

150. Μέχρι μὲν νυν τέτε τῆ λόγῃ Λακεδαιμόνιοι Θηραίοισι κατὰ ταῦτὰ λέγῃσι· τὸ δὲ ἀπὸ τέτε μένοι Θηραῖοι ὥδε γενέσθαι λέγῃσι. Γρίνος ὁ Αἰσανίς ἐὼν Θήρα τέτε ἀπόγονος, καὶ βασιλεύων Θήρης τῆς νή-
σε, ἀπῆκετο εἰς Δελφούς, ἄγων ἀπὸ τῆς πόλιος ἐκα-
τόμβην· εἶποντο δὲ οἱ καὶ ἄλλοι τῶν πολιητέων, καὶ δὴ
καὶ Βάττος ὁ Πολυμνήσε, ἐὼν γένος Εὐφημίδης τῶν
Μινυέων. χρεωμένῳ δὲ τῷ Γρίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Θη-
ραίων περὶ ἄλλων, χρεῶ ἢ Πυθίῃ, „κτιζέν ἐν Λιβύῃ
„πόλιν.“ ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, „Εγὼ μὲν, ὦναξ,
„πρεσβύτερός τε ἤδη εἰμὶ, καὶ βαρὺς αἰέρεσθαι· σὺ δὲ
„τινα τῶνδε τῶν νεωτέρων κέλευε ποιεῖν τάδε.“ ἅμα τε
ἔλεγε ταῦτα, καὶ ἐδείκνυε εἰς τὸν Βάττον. τότε μὲν
ποσαῦτα. μετὰ δὲ ἀπελθόντες, ἀλογήνῃ εἶχον τῆ χρη-
στηρίῃ, ἔτε Λιβύην εἰδότες ὅκῃ γῆς εἴη, ἔτε τολμῶντες
εἰς ἀφ' ἁνῆς χρῆμα ἀποσέλλειν ἀποικίην.

Thera insula pluvia caret septem annos: cogitur Coro-
bio duce colonos in Africam mittere, quae Plateam insu-
lam tenent, ibique Corobiūm relinquit.

151. Ἐπταὶ δὲ ἔτέων μετὰ ταῦτα ἐκ ὅτε τὴν Θή-
ρην· ἐν τοῖσι τὰ δένδρεα πάντα ρφί· τὰ ἐν τῇ νήσῳ,
πλήν

πλὴν ἐνός, ἐξαυάνθη. χρεαμένοισι δὲ τοῖσι Θηραίοισι προέφερε ἡ Πυθίη τὴν ἐς Λιβύην ἀποικίην. ἐπεὶ τε δὲ κακῷ ἔδδεν ἦν σφι μῆχος, πέμπουσι ἐς Κρήτην ἀγγέλους, διζημένους εἴ τις Κρητῶν ἢ μετοίκων ἀπιγμένός εἴη ἐς Λιβύην. περιπλανώμενοι δὲ αὐτὴν ἔτοι, ἀπικέατο καὶ ἐς Ἴτανον πόλιν· ἐν ταύτῃ δὲ συμμίσγουσι ἀνδρὶ πορφυρεῖ, τῷ ἔνομα ἦν Κορώβιος· ὃς ἔφη ὑπὸ αἰέμων ἀπεινεχθεὶς ἀπικέσθαι ἐς Λιβύην, καὶ Λιβύης ἐς Πλατέαν νῆσον. μισθῷ δὲ τῆτον πείσαιτες ἦγον ἐς Θήρην. ἐκ δὲ Θήρης ἔπλεον κατὰσκοποὶ ἄνδρες, ταπρῶτα ἔ πολλοί· κατηγησάμενοι δὲ τῷ Κορωβίῳ ἐς τὴν νῆσον ταύτην δὴ τὴν Πλατέαν, τὸν μὲν Κορώβιον λείπουσι, σιτία καταλιπόντες ὅσων δὴ μηνῶν· αὐτοὶ δὲ ἔπλεον τὴν ταχίστην ἀπαγγελέοντες Θηραίοισι περὶ τῆς νήσου.

Samia navis Aegyptum petens in Plateam appulsa, Corobium a fame liberat: vento abripitur ultra columnas Herculis: Tartessus emporium: Sostratus Aegineta Graecorum ditissimus.

152. Ἀποδημιόντων δὲ τέτων πλέω χρόνον τῷ συγκειμένῳ, τὸν Κορώβιον ἐπέλιπε τὰ πάντα. μετὰ δὲ, νηὺς Σαμὴ, τῆς ναύκληρος ἦν Κωλαῖος, πλέουσα ἐπ' Αἰγύπτου, ἀπηνείχθη ἐς τὴν Πλατέαν ταύτην· πυθόμενοι δὲ οἱ Σάμιοι παρὰ τῷ Κορωβίῳ τὸν πάντα λόγον, σιτία οἱ ἐν αὐτῷ καταλείπουσι· αὐτοὶ δὲ ἀναχθέντες ἐκ τῆς νήσου, καὶ γλιχόμενοι Αἰγύπτου, ἔπλεον, ἀποφερόμενοι ἀπηλιώτη ἀνέμῳ· καὶ, ἔ γάρ αἶνε τὸ πνεῦμα,

Ἡρα-

Ἡρακλέας σήλας διεκπερήσαντες, ἀπικέατο ἐς Ταρτησσόν, θείη πομπῇ χρεώμενοι. τὸ δὲ ἐμπόριον τῆτο ἦν ἀκήρατον τῆτον τὸν χρόνον· ὥστε ἀποιοσθήσαντες ἔτοι ὀπίσω, μέγισα δὴ Ἑλλήων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἀντροκίην ἴδμεν, ἐκ φορτίων ἐκέρδησαν, μετὰ γε Σώστρατον τὸν Λαοδοάμαντος, Λιγινήτην· τῆτω γὰρ ἐκ εἰᾶ τὲ ἐς ἐρίσαι ἄλλον. οἱ δὲ Σάμιοι τὴν δεκάτην τῶν ἐπικερδέων ἐξελόντες ἐξ τάλαντα, ἐποίησαντο χαλκήϊον, κρητῆρος Ἀργολικῆς τρόπον· περίξ δὲ αὐτῆ, γρυπῶν κεφαλῇ οἱ πρόκρυσσοι εἰσι· καὶ ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ἡραϊον, ὑποστήσαντες αὐτῷ τρεῖς χαλκέες κολοσσὲς ἐπταπήχους, τοῖσι γένεσι ἐρηρισμέναις. Κυρηναίοισι δὲ καὶ Θηραίοισι ἐς Σαμίους ἀπὸ τέττε τῆ ἔργω πρῶτα Φιλίαν μεγάλας συνεκρήθησαν.

Theraei colonos in Plateam cum Batto mittunt.

153. Οἱ δὲ Θηραῖοι, ἐπεὶ τε τὸν Κορώβιον λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ, ἀπικέατο ἐς τὴν Θήρην, ἀπήγγελλον ὥς σφι εἴη νῆσος ἐπὶ Λιβύῃ ἐκτισμένη. Θηραίοισι δὲ ἔαδε ἀδελφεὸν τε ἀπ' ἀδελφεῶ πέμπειν πάλω λαχόντα, καὶ ἀπὸ τῶν χώρων ἀπάντων ἐπτα ἑόντων, ἀνδρας· εἶναι δὲ σφεων καὶ βασιλέα καὶ ἡγεμόνα Βάττον. ἔτω δὴ σέλῃσι δύο ποντηκοντέρους ἐς τὴν Πλατείαν.

Cyrenaeorum de Batto narratio: Etearchus Axi rex, eiusque filia Phronima in Theram abducta.

154. Ταῦτα δὲ Θηραῖοι λέγουσι· τὰ δ' ἐπίλοιπα
Herodot. Tom. II. G τῆ

τῷ λόγῳ, συμφέρονται ἤδη Θηραῖδι Κυρηναίοις. Κυρηναῖοι γὰρ τὰ περὶ Βούττον ἐδαμῶς ἀμολογέουσι Θηραίοις. λέγουσι γὰρ ἔτι τῆς Κρήτης Ἀξὸς πόλις· ἐν τῇ ἐγένετο Ἐτεάρχος βασιλεὺς· ὃς ἐπὶ θυγατρὶ ἀμήτορι, τῇ ἄνομα ἦν Φρονίμη, ἐπὶ ταύτῃ ἔγημε ἄλλην γυναῖκα. ἡ δὲ ἐπεσελεύσασα ἐδικαίει εἶναι καὶ τῷ ἔργῳ μητρειῇ τῇ Φρονίμῃ, παρέχουσα τε κακὰ, καὶ πᾶν ἐπ' αὐτῇ μηχανώμενη· καὶ τέλος, μαχλοσύνην ἐπενέκασα· οἱ, πείθει τὸν ἄνδρα ταῦτα ἔχειν ἔτι. ὁ δὲ, ἀναγλωσθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἔργον ἐκ ὅσιον ἐμηχανᾷτο ἐπὶ τῇ θυγατρὶ. ἦν γὰρ δὴ Θεμίσων ἀνὴρ Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ Ἀξῷ· τῷτον ὁ Ἐτεάρχος παραλαβὼν ἐπὶ ξείνια, ἐξερκοῖ, ἥ μὲν οἱ διηκονήσεν ὅ,τι αὐτὸν δεηθῇ, ἐπεὶ τε δὲ ἐξώρκωσε, ἀγαγὼν οἱ παραδιδόει τὴν ἐαυτοῦ θυγατέρα· καὶ ταύτην ἐκέλευε καταποντῶσαι ἀπαγαγόντα. ὁ δὲ Θεμίσων, περιημεκτήσας τῇ ἀπάτῃ τῷ ὄρκῳ, καὶ διαλυσάμενος τὴν ξεινίην, ἐποίησε τοιάδε· παραλαβὼν τὴν παῖδα ἀπέπλεε. ὡς δὲ ἐγένετο ἐν τῷ πελάγει, ἀποσιεύμενος τὴν ἐξέρκωσιν τῷ Ἐτεάρκῃ, σχοινίοις αὐτὴν διαδήσας κατήκε ἐς τὸ πέλαγος· ἀνάσπας δὲ ἀπὶκετο ἐς τὴν Θήρην.

Concubina Polymnesti facta parit Battum, de quo Pythiae oraculum.

155. Ἐνθεῦτεν δὲ τὴν Φρονίμην παραλαβὼν Πολύμνητος, ἐὼν τῶν Θηραίων ἀνὴρ δοκίμος, ἐπαλλακέετο· χρόνῳ δὲ περιόντος ἐξεγένετό οἱ πάσις ἰσχνέφωνος καὶ

καὶ τραυλὲς, τῷ ὄνομαι ἐτέθη Βάττος, ὡς Θηραῖοί τε καὶ Κυρηναῖοι λέγῃσι· ὡς μέντοι ἐγὼ δοκέω, ἄλλο τι· Βάττος δὲ μετωνομάσθη ἐπεὶ τε ἐς Λιβύην ἀπῆκετο, ἀπὸ τε τῆ χρηστηρίας τῆ γενομένης ἐν Δελφοῖσι αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς τιμῆς τὴν ἔσχε, τὴν ἐπωνυμίην ποιούμενος· Λίβυες γὰρ βασιλέα Βάττον καλέεσι. καὶ τέτω εἵνεπεν δοκέω θρασυζῶσαν τὴν Πυθίην, καλέσαι μιν Λιβυκῇ γλώσσει, εἰδυῖαν ὡς βασιλεὺς ἔσται ἐν Λιβύῃ. ἐπεὶ τε γὰρ ἠνδρώθη ἔτος, ἦλθε ἐς Δελφὸς περὶ τῆς Φωνῆς· ἐπειρωτέοντι δὲ οἱ χρεᾶ ἡ Πυθίη τάδε,

Βάττ', ἐπὶ Φωνὴν ἦλθες· ἀναξ δὲ σε Φοῖβος
Ἀπόλλων

Ἐς Λιβύην πέμπει μηλοτρόφον οἰκιστῆρα.

Ὁ δὲ ἀμείβετο τεισίδε, „ὦ ναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον
„παρὰ σέ χρησόμενος περὶ τῆς Φωνῆς· σὺ δέ μοι ἄλ-
„λα ἀδύναται χρεᾶς, κελεύων Λιβύην ἀποικίζειν· τέω
„δυνάμει; κοίῃ χειρί;“ Ταῦτα λέγων, ἐκὶ ἔπειθε ἄλ-
λα οἱ χρεᾶν· ὥς δὲ κατὰ ταῦτά ἐθέσπιζε οἱ ἡ καὶ πρό-
τερον, οἶχετο μεταξὺ ἀπολιπὼν ὁ Βάττος ἐς τὴν
Θήρην.

Adversae res Theraeorum, quibus Deo parere coguntur.

156. Μετὰ δὲ, αὐτῷ τε τέτω καὶ τοῖσι ἄλλοις
Θηραίοιςι συνεφέρετο παλιγκότως· ἀγνοεῦντες δὲ τὰς
συμφορὰς οἱ Θηραῖοι, ἐπεμπον ἐς Δελφὸς περὶ τῶν
παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε, „συγκτί-

Ὅς δὲ κεν ἐς Λιβύην πολυήρατον ὕπερον ἔλθῃ
Γαῖς ἀναδαυομένας, μετὰ οἱ πόκα Φαμι μελήσειν.

συλλεχθέντος δὲ ὁμίλου πολλῷ ἐς τὴν Κυρήνην, περιτα-
μνόμενοι γῆν πολλὴν οἱ περίοικοι Λίβυες καὶ ὁ βασιλεὺς
αὐτῶν, τῷ ἔννομον ἦν Ἀδικράν, οἷα τῆς τε χώρας περι-
σκόμμενοι, καὶ περιῦβριζόμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηναίων, πέμ-
ψαντες ἐς Αἴγυπτον ἔδωκαν σφέας αὐτὲς Ἀπρίη τῷ
Αἰγύπτου βασιλεῖ. ὁ δὲ, συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων
πολλόν, ἔπεμπε ἐπὶ τὴν Κυρήνην· οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἐκ-
στρατευσάμενοι ἐς Ἰρατα χῶρον, καὶ ἐπὶ κρήνην Θέσην,
συνέβαλόν τε τοῖσι Αἰγυπτίοισι, καὶ ἐνίκησαν τῇ συμ-
βολῇ. ἄτε γὰρ ἔ πεπειρημένοι πρότερον οἱ Αἰγύπτιοι
Ἑλλήων, καὶ παραχρεώμενοι, διεφθάρησαν ἔτω, ὥστε
ὀλίγοι τινὲς αὐτέων ἀπενόσησαν ἐς Αἴγυπτον. ἀντὶ τού-
των Αἰγύπτιοι κατὰ ταῦτά ἐπιμεμφόμενοι Ἀπρίη,
ἀπέψησαν ἀπ' αὐτῆ.

Arcesilai II. regnum: urbs Barce: Libyum victoria.

160. Τότε δὲ τῇ Βάττειω γίνεται πάσι Ἀρκεσί-
λεως, ὃς βασιλεύσας, πρῶτα τοῖσι ἐωυτῇ ἀδελφεοῖσι
ἐξασίασε, ἐς ὃ μιν ἔτοι ἀπολιπόντες οἰχόντο ἐς ἄλλον
χῶρον τῆς Λιβύης· καὶ ἐπ' ἐωυτῶν βαλλόμενοι, ἔκτι-
σαν πάλιν ταύτην, ἣ τότε καὶ νῦν Βάρκη καλέσται· κτί-
ζοντες δὲ ἅμα αὐτήν, ἀπιῶσι ἀπὸ τῶν Κυρηναίων τὲς
Λίβυας. μετὰ δὲ, Ἀρκεσίλεως ἐς τὲς ὑποδεξαμένους τε
τῶν Λιβύων, καὶ ἀποστάντας τὲς αὐτὲς τέττες, ἐστρα-
τεύσας

τεύετο· οἱ δὲ Λίβυες δέσαντες κύναν, οἶχοντο Φεύγοντες πρὸς τὰς ἡαῖας τῶν Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρκεσίλειος ἔπειτο Φεύγειν· ἐς ὃ ἐν Λεύκωνι τε τῆς Λιβύης ἐγένετο ἐπιδιώκων, καὶ ἔδοξε τοῖσι Λίβυσι ἐπιθέσθαι οἱ συμβαλόντες δὲ ἐνίκησαν τὰς Κυρηναίους τσάξτο, ὥστε ἐπτακισχιλίας ὀπλίτας Κυρηναίων ἐνθαῦτα πεσέειν· μετὰ δὲ τὸ τραυματῆτο, Ἀρκεσίλειον μὲν κάμνοντά τε καὶ Φάρμακον πεπωκότα, ὁ ἀδελφεὸς Λέαρχος ἀποπνίγει. Λέαρχον δὲ ἡ γυνὴ ἡ Ἀρκεσίλειω δέλω κτείνει, τῇ ἔνομα ἦν Ἐρυζώ.

Demonax Mantinensis Cyrenes corrector.

161. Διεδέξατο δὲ τὴν βασιλὴν τῇ Ἀρκεσίλειω ὁ πάις Βάττος, χαλὸς τε εὖν, καὶ ἐκ ἀρτίπης. οἱ δὲ Κυρηναῖοι πρὸς τὴν καταλαβῆσαν συμφορὴν, ἔπεμπον ἐς Δελφούς, ἐπειρητομένους ὅν τινα τρόπον κατασησάμενοι, κάδισα αὖν οἰκείειν. ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλευε ἐκ Μαντινέης τῆς Ἀρκαδίων καταρτιστῆρα ἀγαγέσθαι. αἴτεον ὦν οἱ Κυρηναῖοι, καὶ οἱ Μαντινέες ἔδσαν ἄνδρα τῶν ἀσῶν δοκιμώτατον, τῷ ἔνομα ἦν Δημόναξ. ἔτος ὦν ὠνὴρ ἀπικόμενος ἐς τὴν Κυρήνην, καὶ μαθὼν ἕκαστα, τῆτο μὲν, τριφύλῃς ἐποίησε σφεας, τῇδε διαθᾶς· Θηραίων μὲν γὰρ καὶ τῶν περιόικων μίαν μοίρην ἐποίησε· ἄλλην δὲ, Πελοποννησίων καὶ Κρητῶν· τρίτην δὲ, νησιωτέων πάντων· τῆτο δὲ, τῷ βασιλεῖ Βάττῳ τεμένεα ἐξελῶν, καὶ ἱερῶνας, τὰ ἄλλα πάντα τὰ πρότερον εἶχον οἱ βασιλῆες, ἐς μέσον τῷ δήμῳ ἔθηκε.

Cuius instituta gravans Arcesilaus III. expulsus, Samum abiit, mater in Cyprum, quae, exercitum saepe petens, a rege Euclithone derisa.

162. Ἐπὶ μὲν δὴ τότε τῷ Βάττω, ἔτι διετέλες ὄντα· ἐπὶ δὲ τῷ τότε παιδὸς Ἀρκεσίλεω πολλὴ ταραχὴ περὶ τῶν τιμῶν ἐγένετο. Ἀρκεσίλεως γὰρ ὁ Βάττω τε τῷ Χωλῷ καὶ Φερετίμῃ, ἐκ ἔφῃ ἀνέξουσθαι κατὰ τὰ ὁ Μαντίνεὺς Δημόναξ ἔταξε, ἀλλὰ ἀπαίτεε τὰ τῶν προγόνων γέρεα. ἐνθεῦτεν σασιάζων ἐσσώθη, καὶ ἔφυγε εἰς Σάμον· ἡ δὲ μήτηρ οἱ εἰς Σαλαμῖνα τῆς Κύπρου ἔφυγε. τῆς δὲ Σαλαμῖνος τῆτον τὸν χρόνον ἐπεκράτεε Εὐέλθων, ὃς τὸ ἐν Δελφοῖσι θυμητήριον ἐὼν ἀξιοθέτητον ἀνέθηκε, τὸ ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ κέεται. ἀπικομένη δὲ πᾶρά τῆτον ἡ Φερετίμη, ἐδέετο στρατῆς, ἢ κατὰξαι σφέας εἰς τὴν Κυρήνην. ὁ δὲ γε Εὐέλθων πᾶν μᾶλλον ἢ στρατὴν οἱ ἐδίδε· ἡ δὲ, λαμβάεινσα αἶε το διδόμενον, κάλὸν μὲν ἔφη καὶ τῆτο εἶη, κάλλιον δὲ ἐκεῖνο, τὸ δῶναί οἱ δεομένη στρατὴν· τῆτο γὰρ ἐπὶ παντὶ τῷ διδομένῳ ἔλεγε. τελευταῖόν οἱ ἐξέπεμψε δῶρον ὁ Εὐέλθων ἄτρακτον χρύσειον καὶ ἡλακάτην, προσῆν δὲ καὶ εἶριον· ἐπάσης δὲ αὐτὴς τῆς Φερετίμης τῷτὸ ἔπος, ὁ Εὐέλθων ἔφη, τοιέτοις γυναικάς δωρέεσθαι, ἀλλ' ἔστω στρατῆ.

Arcesilaus ab exilio reversus, Delphis Apollinem consultit.

163. Ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως τῆτον τὸν χρόνον ἔων ἐν Σάμῳ, συιήγειρε πάντα ἀνδρα ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ.

συλ-

συλλεγομένῃς δὲ στρατῷ πολλῷ, ἐτάλῃ ἐς Δελφὸς Ἀρκεσίλεως, χρητόμενος τῷ χρηστηρίῳ περὶ κατόδου. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾶ τάδε, „Ἐπὶ μὲν τέσσερας Βάττας, καὶ „Ἀρκεσίλεως τέσσερας, ὀκτῶ αἰδῶν γενεάς, δίδωι ὑμῖν „Λοξίης βασιλεύειν Κυρήνης· πλέον μέντοι τέττε ὑδὲ „πειρᾶσθαι παρανέει. σὺ μέντοι ἥτυχος εἶαι, κατελ- „θὼν ἐς τὴν σεαυτῷ. ἦν δὲ τὴν κάμινον εὖρης πλέην ἀμ- „φορέων, μὴ ἐξοπτήτης τὲς ἀμφορέας, ἀλλ' ἀπόπεμ- „πε κατ' ἔρον· εἰ δὲ ἐξοπτήσης τὴν κάμινον, μὴ ἐσέλ- „θης ἐς τὴν ἀμφίρρυτον· εἰ δὲ μὴ, ἀπιθανέεαι καὶ „αὐτός, καὶ ταῦρες ὁ καλλιτεύων.“

*Regno recuperato crudeliter dominatur, nec memor ora-
culi, occiditur Barcae.*

164. Ταῦτα ἡ Πυθίη Ἀρκεσίλεω χρᾶ. ὁ δὲ, πα-
ραλαβὼν τὲς ἐκ τῆς Σάμης, κατήλθε ἐς τὴν Κυρήνην·
καὶ ἐπικρατήσας τῶν πρηγμάτων, τῷ μαντηίῳ ἐκ ἐμέ-
μνητο, ἀλλὰ δίκας τὲς ἀντισασιώτας αἵτεες τῆς ἐαυτῷ
Φυγῆς. τῶν δὲ οἱ μὲν τοπαράπαν ἐκ τῆς χώρας ἀπαλ-
λάσσοντο, τὲς δὲ τινας χειρωσάμενος ὁ Ἀρκεσίλεως ἐς
Κύπρον ἀπέστειλε ἐπὶ διαφορῇ. τέττες μὲν νυν Κνίδιοι
ἀπενειχθέντας πρὸς τὴν σφετέρην, ἐρρύσαντο, καὶ ἐς
Θήρην ἀπέστειλαν. ἐτέρως δὲ τινας τῶν Κυρηναίων ἐς
πύργον μέγαν Ἀγλωμύχῃ καταφυγόντας ἰδιωτικόν,
ὑλὴν περιήσας ὁ Ἀρκεσίλεως ἐέπρησε. μαθὼν δὲ ἐπ'
ἐξεργασμένοις τὸ μαντήϊον ἐὼν τῷτο, ὅτι μιν ἡ Πυθίη
ἐκ ἑα εὐράτα ἐν τῇ καμίνῳ τὲς ἀμφορέας ἐξοπτῆται,

ἔργετο ἐκὼν τῆς τῶν Κυρηναίων πόλιος, δαμαίνων τε τὸν κεχρημένον θάνατον, καὶ δοκέων ἀμφιβύττον τὴν Κυρήνην εἶναι. εἶχε δὲ γυναῖκα συγγενέα ἑωυτῷ, θυγατέρα δὲ τῷ τῶν Βαρκαίων βασιλῆος, τῷ ὄνομα ἦν Ἀλαξίρ· παρὰ τῆτον ἀπικνέεται· καὶ μιν Βαρκαιοὶ τε ἄνδρες, καὶ τῶν ἐκ Κυρήνης Φυγάδων τινὲς καταμαθύντες ἀγορεύοντα, κτείνουσι· πρὸς δὲ, καὶ τὸν πενθερὸν αὐτῷ Ἀλαξίρα. Ἀρκεσίλως μὲν νυν ἔτε ἐκὼν εἶτε ἄκων ἀμαρτῶν τῷ χρησμῷ, ἐξέπλησε μοίρην τὴν ἑωυτῷ.

Mater Pheretima post filii necem in Aegyptum confugit.

165. Ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τέως μὲν ὁ Ἀρκεσίλως ἐν τῇ Βάρκῃ διατᾶτο ἐξεργασμένος ἑωυτῷ κακὸν, ἡ δὲ εἶχε αὐτῇ τῷ παιδὸς τὰ γέρεα ἐν Κυρήνῃ, καὶ τὰλλα νεμομένη, καὶ ἐν βελῇ παρίζουσα· ἐπεὶ τε δὲ ἔμαθε ἐν τῇ Βάρκῃ ἀποθανόντα οἱ τὸν παῖδα, Φεύγουσα οἰχώκεε εἰς Αἴγυπτον. ἦσαν γάρ οἱ ἐκ τῷ Ἀρκεσίλῳ εὐεργεσίαι εἰς Καμβύσσεα τὸν Κύρε παποισμέναι· ἔτος γὰρ ἦν ὁ Ἀρκεσίλως, ὃς Κυρήνην Καμβύσῃ ἔδωκε, καὶ Φίρον ἐτάζατο. ἀπικομένη δὲ εἰς Αἴγυπτον ἡ Φερετίμη, Ἀρυάνδῳ ἱκέτις ἔζετο, τιμωρῆσαι ἑωυτῇ κελεύουσα· προϊσχομένη πρόφασιν, ὡς διὰ τὸν μηδιστὸν ὁ παῖς οἱ τέθνηκε.

Aryandes Aegypti praetor a Cambyse constitutus. Nummus Daricus & Aryandicus.

166. Ὁ δὲ Ἀρυάνδης ἦν ἔτος τῆς Αἰγύπτου ὑπαρ-

χος ὑπὸ Καμβύσεω κατεστράς· ὃς ὑπὲρ χρόνον τέτων
 παριστύμενος Δαρείῳ διεφθάρη. πυθόμενος γὰρ καὶ ἰδὼν
 Δαρεῖον ἐπιθυμέοντα μνημόσυνον ἐωυτῷ λιπέσθαι, τῷ-
 το τὸ μὴ ἄλλω εἶη βασιλεῖ κατεργασμένον, ἐμιμέτο
 τῷτον· ἐς ὃ ἔλαβε τὸν μισθόν. Δαρεῖος μὲν γὰρ χρυ-
 σίον καθαράτατον ἀπεψήσας ἐς τὸ δυνάτωτατον, νό-
 μιμα ἐκόψατο· Ἀρυσάνδης δὲ ἄρχων Αἰγύπτου, ἀργύ-
 ριον ταῦτο τῷτο ἐποίησεν· καὶ νῦν ἐπὶ ἀργύριον καθαρῶ-
 ταιον τὸ Ἀρυσανδικόν. μαθὼν δὲ Δαρεῖος μὲν ταῦτα
 ποιεῦντα, αἰτῆν οἱ ἄλλην ἐπανείκας, ὥς οἱ ἐπανιστέ-
 το, ἀπέκτεινε.

Sub auxilli titulo Pheretimae Persicus exercitus Cyrenem
 missus ad Afros vincendos.

167. Τότε δὲ ἔτος ὁ Ἀρυσάνδης κατοικτεῖρας Φε-
 ρετίμην, διδοὶ αὐτῇ στρατὸν τὸν ἐξ Αἰγύπτου ἅπαντα,
 καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὸν ναυτικόν· στρατηγὸν δὲ τῷ μὲν
 πεζῷ, Ἀμασιν ἀπέδεξε, ἄνδρα Μααράφιον· τῷ δὲ ναυ-
 τικῷ Βάδρην, ἰόντα Πασαργάδην γένος. πρὶν δὲ ἢ ἀπο-
 σῆλαι τὴν στρατὴν, ὁ Ἀρυσάνδης πέμψας ἐς τὴν Βάρ-
 κην κήρυκα, ἐπυθάνετο τίς εἴη ὁ Ἀρκεσίλειον ἀποκτείν-
 νας. οἱ δὲ Βαρκαῖοι αὐτοὶ ὑποδεκάτο πάντες· πολλὰ
 τε γὰρ καὶ κακὰ πάσχειν ὑπ' αὐτῷ. πυθόμενος δὲ ταῦτα
 ὁ Ἀρυσάνδης, ἔτιω δὴ τὴν στρατὴν ἀπέστειλε ἅμα τῇ
 Φερετίμῃ. αὕτη μὲν νῦν αἰτὴ πρόσχημα τῷ λόγῳ ἐγί-
 νετο· ἀπεπέμπετο δὲ ἡ στρατὴ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖν, ἐπὶ
 Λιβύων καταστροφῇ. Λιβύων γὰρ δὴ ἔθνη πολλὰ καὶ
 παν-

παντοῖά ἐστι· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὀλίγα, βασιλέος ἦν
 ὑπήκοα, τὰ δὲ πλέω ἐφρόντιζε Δαρεῖς ὕδεν.

*

2) De Libyis, deque Persarum contra eos
 expeditione.

*

Libyae populorum descriptio. Adyrmachidae.

108. ΟΙΚΕΟΥΣΙ δὲ κατὰ τὰδε ΛΙΒΥΕΣ,
 ἀπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι· πρῶτοι Ἀδυρμαχίδααι
 Λιβύων κατοίκηνται, αἱ νόμοισι μὲν τὰ πλέω Αἰγυ-
 πτίοισι χρέωνται, ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἷον περ οἱ ἄλλοι
 Λίβυες αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν, ψέλιον περὶ ἑκατέρῃ τῶν
 κνημέων φορέουσι χάλκεον· τὰς κεφαλὰς δὲ κομῶσαι,
 τὰς φθείρας ἐπεὰν λάβωσι τὰς ἐωυτῆς ἐκάστη ἀντιδά-
 κνει, καὶ ἔτω ῥίπτει. ἔτοι δὲ μῆνοι Λιβύων τέττο ἐργά-
 ζονται καὶ τῷ βασιλεῖ μῆνοι τὰς παρθένους μελίσ-
 σας συνοικέειν ἐπιδεικνύουσι· ἢ δὲ ἂν τῷ βασιλεῖ ἀρεστὴ
 γένηται, ὑπὸ τέττε διαπαρθεύεται. παρήκκει δὲ ἔτοι
 οἱ Ἀδυρμαχίδααι ἀπ' Αἰγύπτου μέχρι λιμένος, τῷ ἔνο-
 μα Πλυνός ἐστι.

Giligammae.

109. Τέττων δὲ ἔχοντα Γίλιγάμμααι, νεμόμε-
 νοι τὴν πρὸς ἐσπέραν χώραν, μέχρι Ἀφροδισιάδος νήσου.
 ἐν δὲ τῷ μεταξύ τέττε χώρῳ ἢ τε Πλατέα νήσος ἐπικέσ-
 ται, τὴν ἔκτισαν Κυρηναῖοι· καὶ ἐν τῇ ἡπείρῳ Μενε-
 λαΐος

λαῖος λιμήν ἐστὶ, καὶ Ἄζιρις, τὴν οἱ Κυρηναῖοι οἰκεον· καὶ τὸ Σίλφιον ἄρχεται ἀπὸ τούτου. παρήκει δὲ ἀπὸ Πλατέης ἰήσε, μέχρι τῆς σόματος τῆς Σύρτιος τὸ Σίλφιον. νόμοισι δὲ χρεώνται ἔτι παραπλησίαισι τοῖσι ἑτέροις.

Asbystae.

170. Γιλίγαμμέων δὲ ἔχοντα τὸ πρὸς ἐσπέρας Ἀσβύσαι· ἔτι τοι ὑπὲρ Κυρήνης οἰκέσαι. ἐπὶ θάλασσαν δὲ ἔκατήκασιν Ἀσβύσαι· τὸ γὰρ παρὰ θάλασσαν Κυρηναῖοι νέμονται. τεθριπποβάτα δὲ ἐκ ἡκιστα ἀλλὰ μάλιστα Λιβύων εἰσὶ· ἰόμους δὲ τὰς πλεῦνας μιμέσθαι ἐπιτηδεύουσι τὰς Κυρηναίων.

Auschisae & Cabales.

171. Ἀσβυσέων δὲ ἔχοντα τὸ πρὸς ἐσπέρας Αὐσχίσαι· ἔτι ὑπὲρ Βάρκης οἰκέσαι, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν κατ' Εὐεσπερίδας. Αὐσχισέων δὲ κατὰ μέσον τῆς χώρας οἰκέσαι Κάβαλες, ὀλίγον ἔθνος, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν κατὰ Ταύχειρα πόλιν τῆς Βερκαίης· νόμοισι δὲ τοῖσι αὐτοῖσι χρεώνται τοῖσι καὶ οἱ ὑπὲρ Κυρήνης.

Nasamones.

172. Αὐσχισέων δὲ τετέων τὸ πρὸς ἐσπέρας ἔχοντα Νασαμῶνες, ἔθνος ἐὼν πολλόν· οἱ τὸ θέρους καταλείποντες ἐπὶ τῇ θαλάσῃ τὰ κρέβατα, ἀναβαίνουσι

ἐς Αὐγίλα χῶρον ὁπωριεῦντες τὰς Φοίνικας· οἱ δὲ, πολλοὶ καὶ ἀμφιλαφεές πεφύκασι, πάντες ἐόντες καρποφόροι. τὰς δὲ ἀττελέβας ἐπεὰν θηρεύσῃσι, αὐήναντες πρὸς τὸν ἥλιον, καταλέβῃσι, καὶ ἔπειτα ἐπὶ γάλας ἐπιπάσσοντες, πίνῃσι. γυναῖκας δὲ νομίζοντες πολλαῖς ἔχειν ἕκαστος, τρόπῳ παραπλησίῳ τῷ καὶ Μασσαγέται, ἐπεὰν σκίπωνα προσηύωνται, μίσγονται. πρῶτον δὲ γαμέοντες Νασαμῶνος ἀνδρὸς, νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην νυκτὶ τῇ πρώτῃ διὰ πάντων διεξελθεῖν τῶν δαιτυμόνων μισγομένην· τῶν δὲ ὡς ἕκαστός οἱ μιχθῇ, διδοῖ δῶρον τὸ ἂν ἔχῃ φερόμενος ἐξ οἴκου. Ὀρεκίσι δὲ καὶ μαντικῇ χρέωνται τοιῷδε· ὁμνύουσι μὲν τὰς παρὰ σφίσι ἀνδρας δικαιοτάτας καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι τέττας, τῶν τύμβων ἀπτόμενοι· μαντεύονται δὲ ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτέοντες τὰ σήματα· καὶ κατευξάμενοι, ἐπικατακοιμῶνται· τὸ δὲ ἂν ἴδῃ ἐν τῇ ὄψει ἐνύπνιον, τέτω χρέωνται. πίσισι δὲ τοιησίδε χρέωνται· ἐκ τῆς χειρὸς διδοῖ πιεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς τῆ ἐτέρου πίνει· ἥν δὲ μὴ ἔχῃσι ὑγρὸν μηδὲν, οἱ δὲ τῆς χαμάθεν σποδὲ λαβόντες λείχῃσι.

Psylli.

173. Νασαμῶσι δὲ προσόμεροί εἰσι Ψύλλοι· ἔσται ἑξαπολώλασι τρόπῳ τοιῷδε· ὁ νότος σφι πνέων ἄνεμος τὰ ἑλντρεα τῶν ὑδάτων ἐξηύηκε· ἡ δὲ χάρη σφι πᾶσα ἐντὸς ἔσσε τῆς Σύρτιος, ἥν ἀννδρος· οἱ δὲ βαλευσάμενοι κοινῷ λόγῳ, ἐξρατεύοντο ἐπὶ τὸν νότον· — λέγω δὲ

δὲ ταῦτα τὰ λέγῃσι Λίβυες· — καὶ ἐπεὶ τε ἐγίνοντο ἐν τῇ ψάμμῳ, πνεύσας ὁ νότος κατέχωσέ σφας. ἐξαπολομένων δὲ τῶν, ἔχουσι τὴν χώραν οἱ Νασαμώνες.

Garamantes.

174. Τῶν δὲ κατύπερθε πρὸς νότον ἄνεμον, ἐν τῇ θηριώδεϊ οἰκέουσι Γαράμαντες, οἱ πάντα ἀνθρῶπον φεύγουσι, καὶ παντὸς ὁμιλίῃ· καὶ ἔτε ὄπλον ἐκτέαται ἀρήϊον ἐδὲν, ἔτε ἀμύνεσθαι ἐπισέαται.

Macae: flumen Cinyps & collis Gratiarum.

175. Οὗτοι μὲν δὴ κατύπερθε οἰκέουσι Νασαμώνων· τὸ δὲ παρὰ τὴν θαλάσσαν ἔχοντα, τὸ πρὸς ἐσπέρης Μάκαι, οἱ λόφους κείρονται· τὸ μὲν μέσον τῶν τριχῶν ἀνιέντες αὖξουσθαι, τὰ δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κείροντες ἐν χροί· ἐς δὲ τὸν πόλεμον, σφῶν καταγαίων δορὰς φορέουσι προβλήματα. διὰ δὲ αὐτῶν Κίνυψ ποταμὸς ῥέων ἐκ λόφου καλυμμένου Χαρίτων, ἐς θαλάσσαν ἐκδιδόι. ὁ δὲ λόφος ἔτος ὁ Χαρίτων δασὺς ἴδυσί ἐστι, θέσης τῆς ἄλλης· τῆς περικαταλεχθείσης Λιβύης ψιλῆς· ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὸν σάδιοι διηκόσιοι εἰσι.

Gindanes.

176. Μακέων δὲ τῶν ἐχόμενοι Γίνδανες εἰσι· τῶν αἱ γυναῖκες περισφύρια δερμάτων πολλὰ ἐκάστη φορεῖ κατὰ τοιόνδε τι. ὥς λέγεται· κατ' ἄνδρα ἕκασον μιχθέντα περισφύριον περιδέεται· ἢ δὲ ἂν πλεῖστα ἔχη, αὕτη

αὕτη ἀρίστη δέδοκται εἶναι, ὡς ὑπὸ πλείων ἀνδρῶν φι-
ληθεῖσα.

Lotophagi.

177. Ἀκτὴν δὲ προέχουσαν ἐς τὸν πόντον τέτων
τῶν Γινδάνων νέμονται Λωτοφάγοι· οἱ τὸν καρπὸν
μῆνον τῷ λωτῷ τράγοντες ζῶσι. ὁ δὲ τῷ λωτῷ καρπὸς,
ἔστι μέγαθος ὅσον τε τῆς σχίνου· γλυκύτητα δὲ, τῷ
Φοίνικος τῷ καρπῷ προσείκελος. ποιεῦνται δὲ ἐκ τῷ καρ-
πῷ τέτε οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον.

Machlyes, palus Tritonis, & insula Phla.

178. Λωτοφάγων δὲ τὸ παρὰ Θάλασσαν ἔχον-
ται Μάχλυες, τῷ λωτῷ μὲν καὶ ἔτει χρεώμενοι,
αἰτάρ ἥσαν γε τῶν πρότερον λεχθέντων. κατήκκει δὲ
ἐπὶ ποταμὸν μέγαν, τῷ ἔνομα Τρίτων ἐστὶ· ἐκδιδόι δὲ
ἔτος ἐς λίμνην μεγάλην Τριτωνίδα· ἐν δὲ αὐτῇ νῆσος ἐνι,
τῇ ἔνομα Φλά· ταύτην δὲ τὴν νῆσον Λακεδαιμονίοισι
φασὶ λόγιον εἶναι κτίσαι.

Iasonis navigatio in Africam ante Colchicam: fabula de
Tritone & Tripode aureo.

179. Ἔστι δὲ καὶ ὁδε λόγος λεγόμενος· Ἰήσονα,
ἐπεὶ τέ οἱ ἐξεργάσθη ὑπὸ τῷ Πηλιδῷ ἢ Ἀργῷ, ἐσθόμε-
νον ἐς αὐτὴν ἄλλην τε ἐκατόμβην, καὶ δὴ καὶ τρίποδα
χάλκεον, περιπλῶειν Πελοπόννησον, βεβλόμενον ἐς Δελ-
φὸς ἀπικέσθαι· καὶ μιν ὡς πλέοντα γενέσθαι κατὰ

Μα-

Μαλέην, ὑπολαβεῖν ἄνεμον βορρῇν, καὶ ἀποφέρειν πρὸς τὴν Λιβύην· πρὶν δὲ κατιδέσθαι γῆν, ἐν τοῖσι βράχεσι γενέσθαι λίμνης τῆς Τριτωνίδος. καὶ οἱ ἀπορέοντι τὴν ἔξαγωγὴν λόγος ἐστὶ Φανῆναϊ Τρίτωνα, καὶ καλεῖται τὸν Ἰήσωνα ἐφ' οὗτ' ἄναι τὸν τρίποδα· φάμενόν σφι καὶ πόν· πόρον δεῖξεν, καὶ ἀπήμονας ἀποσελέειν. περὶ τὸν δὲ τῆ Ἰήσονος, ἔτω δὴ τὸν τε διέκπλοον τῶν βραχέων δεκνύναϊ τὸν Τρίτωνα σφι, καὶ τὸν τρίποδα θῆναι ἐν τῷ ἐφ' οὗτ' ἰρῶ· ἐπιθεσπίσαντά τε τῷ τρίποδι, καὶ τοῖσι σὺν Ἰήσωνι σημήναντα τὸν πάντα λόγον, ὡς ἐπεὶ τὸν τρίποδα κομίσηται τῶν ἐκγόνων τις τῶν ἐν τῇ Ἀργεῖ συμπλεόντων, τότε ἑκάτὸν πόλειος οἰκῆσαι περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην, Ἑλληνίδας, πάσαν εἶναι ἀνάγκην ταῦτα ἀκέσαντας τὰς ἐπιχωρίους τῶν Λιβύων, κρύψαι τὸν τρίποδα.

Ausenses. Dea indigena Minerva, culta festo anniversario: scutum & galea Graecis ab Aegypto tradita.

180. Τῶν δὲ ἔχοντα τῶν Μαχλύων Λύσεῖς· ἔτοι δὲ καὶ οἱ Μάχλυες περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην οἰκέουσι· τὸ μέσον δὲ σφι ἔριζει ὁ Τρίτων. καὶ οἱ μὲν Μάχλυες τὰ ὀπίσω κομέουσι τῆς κεφαλῆς· οἱ δὲ Λύσεῖς, τὰ ἔμπροσθεν. ὁρτῇ δὲ ἐνικυσίῃ Ἀθηναίης αἱ παρθέναι αὐτῶν δίχα διαστᾶσαι, μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθοι· σὶ τε καὶ ξύλοισι, τῇ αὐθιγενεῖ θεῷ λέγεται τὰ πάτρια ἀποτελέειν, τὴν Ἀθηναίην καλέουσαι. τὰς δὲ ἀποθησκύουσας παρθένους ἐκ τῶν τρωϊμάτων, ψευδο-

παρθένους καλέεσι. πρὶν δ' ἀνείναι αὐτάς μάχεσθαι, ταύτῃ ποιεῦσι· κοινῇ παρθένον τὴν καλλιτεύσαν ἐκείσοτε κοσμήσαντες κυνῇ τε Κορινθίῃ καὶ πανοπλίῃ Ἑλληνικῇ, καὶ ἐπ' ἄρμα ἀναβιβάσαντες, περιάγουσι τὴν λίμνην κύκλῳ. ὅτε μιν δὲ τοπάλα ἐκείσομεν τὰς παρθένας, πρὶν ἢ σφί' Ἕλληνας παροικισθῆναι, ἐκ ἔχω εἶπαι· δοκέω δὲ ὧν Αἰγυπτίοισι ὅπλοισι κοσμέσθαι αὐτάς. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος φημι ἀπῆχθαι ἐς τὰς Ἕλληνας. τὴν δὲ Ἀθηναίων Φασὶ Ποσειδέωνος εἶναι θυγατέρα καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης· καὶ μιν μεμφθεῖσαν τι τῷ πατρὶ, δῆναι ἐωυτὴν τῷ Διὶ· τὸν δὲ Δία ἐωυτῇ μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταύτας μὲν λέγουσι. μίξιν δὲ ἐπικοινων τῶν γυναικῶν ποιεόνται, ἕτε συνοικέοντες, κτηνηδόν τε μισγόμενοι. ἐπεὶ δὲ γυναικὶ τὸ παιδίον ἀδρὸν γένηται, συμφοιτέουσι ἐς ταῦτ' οἱ ἄνδρες τρίτε μῆνος, καὶ τῷ ἂν οἴκῃ τῶν ἀνδρῶν τὸ παιδίον, τέτε πᾶσι νομίζεται.

Supra maritimum Libyæ tractum alius belluosus: & supra hunc tertius, tumulosus & sabulosus, a Thebis ad Herculis columnas: primi ab Aegypto Ammonii: Iupiter vultu arietino: fons solis.

181. Οὗτοι μὲν οἱ παραθαλάσσιοι τῶν Νομαίων Λιβύων εἰρέεσται. ὑπὲρ δὲ τέτων ἐς μεσόγαιαν ἡ Θηριώδης ἐστὶ Λιβύη· ὑπὲρ δὲ τῆς Θηριώδεος, ὁ Φρύξ ψάμμησ κατήκει, παρατείνουσα ἀπὸ Θηβέων τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ Ἡρακλείας σῆλας. ἐν δὲ τῇ ὁ Φρύξ ταύτῃ μάλιστα δια

διὰ δέκα ἡμερέων ὁδῷ, ἀλός ἐσι τρύφεια κατὰ χόνδρας
 μεγάλας ἐν κολωνοῖσι, καὶ ἐν κορυφῇσι ἐκάστῃ τῇ κολω-
 νῇ ἀνακοντίζει ἐκ μέσῃ αἰλός ὕδωρ ψυχρὸν καὶ γλυκύ.
 περὶ δὲ αὐτὸ ἄνθρωποι οἰκέσαι ἔσχαται πρὸς τῆς ἐρή-
 μης, καὶ ὑπὲρ πῆς θηριώδεος, πρῶτοι μὲν ἀπὸ Θηβέων
 διὰ δέκα ἡμερέων ὁδῷ Ἀμμωνίοι, ἔχοντες τὸ ἱερὸν
 ἀπὸ τῇ Θηβαίᾳ Διός· καὶ γὰρ τὸ ἐν Θήβησι, ὡς καὶ
 πρότερον εἴρητά μοι, κριοπρόσωπον τῷ Διὶ τῷ γαλμαῖ
 ἐσι. τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ κρηναῖον ἐόν· τὸ τὸν
 μὲν ὄρεθρον γίνεται χλιαρὸν, ἀγορῆς δὲ πληθύνει ψυ-
 χρότερον· μεσημβρίῃ τέ ἐσι, καὶ τὸ κάρτα γίνεται ψυ-
 χρόν· τήνικαῦτα δὲ ἄρδῃσι τὰς κήπας· ἀποκλινομένης
 δὲ τῆς ἡμέρας ὑπίεται τῇ ψυχρῇ, ἐς ὃ δύεται τε ὁ
 ἥλιος, καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρὸν· ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὼν
 ἐς τὸ θερμὸν ἐς μέσας νύκτας πελάζει· τήνικαῦτα δὲ
 ζέει ἀμβολάδην· παρέρχονταί τε μέσῃ νύκτες, καὶ
 ψύχεται μέχρι ἐς ἡῶ. ἐπὶ κλησιν δὲ αὕτη ἡ κρήνη κα-
 λέεται ἡλίη.

Augila, regio palmifera.

182. Μετὰ δὲ Ἀμμωνίης, διὰ τῆς ὀφρύης τῆς
 ψάμμου δι' αἰλέων δέκα ἡμερέων ὁδῷ, κολωνός τε αἰλός
 ἐσι ὁμοῖος τῷ Ἀμμωνίῳ, καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ
 αὐτὸν οἰκέσαι· τῷ δὲ χωρῷ τέτῳ ἔνομα Λ' ὕγιλά ἐσι. ἐς
 τῆτον τὸν χωρὸν οἱ Νασσαμῶνες ὀπαριεῦντες τὰς φοίνι-
 κας φοιτῶσι.

βρά ἐστι· ἔ γάρ ἂν ἠδυνέατο μένειν οἱ τοῖχοι ἔόντες ἄλλοι, αἱ ὕε. ὁ δὲ ἄλλο αὐτόθι καὶ λευκὸς καὶ πορφύρεος τὸ εἶδος ὀρύσσεται. ὑπὲρ δὲ τῆς ὀφρύης ταύτης, τὸ πρὸς νότον καὶ μεσόγαιαν τῆς Λιβύης, ἔρημος καὶ ἀνυδροσ καὶ ἄσηρος καὶ ἀνομβρος καὶ ἄξυλός ἐστι ἡ χώρα καὶ ἰκμάδος ἐστὶ ἐν αὐτῇ ἐδέν.

Aegyptum inter & paludem Tritonidem Libyces Nomades, quibus vacca sacra. Isidis cultus apud feminas Cyrenaeorum.

186. Οὕτω μὲν μέχρι τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπ' Αἰγύπτου νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλακτοπόται Λίβυες καὶ Θηλέων τε βοῶν ἔσται γευόμενοι, διότι περ ἐδὲ Αἰγύπτιοι, καὶ οὗς ἔ τρέφοντες. βοῶν μὲν νυν Θηλέων ἐδὲ αἱ Κυρηναίων γυναῖκες δικαιεῦσι πατέεσθαι, διὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἴσιν, ἀλλὰ καὶ νητείας αὐτῇ καὶ ὀρετάς ἐπιτελέεσι· αἱ δὲ τῶν Βαερκαίων γυναῖκες ἐδὲ συῶν πρὸς τῇσι βασι γέονται. ταῦτα μὲν δὴ ἔ τω ἔχει.

Nomades, eorumque medicina infantum.

187. Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρας τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἐκέτι νομάδες εἰσὶ Λίβυες, ἐδὲ νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χρωόμενοι, ἐδὲ κατὰ τὰ παιδία ποιεῦντες, οἷον τι καὶ οἱ νομάδες ἐώθασιν ποιεῖν. οἱ γὰρ δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὲν πάντες, ἐκ ἔχω ἀτρεκέως τῆτο εἶπα· ποιεῦσι δὲ αὐτῶν συχνοὶ τοιάδε· τῶν παιδίων τῶν σφετέρων, ἐπεὶ τὴν τετραέτεα γένηται, οἷσπῃ προβάτων καίεσι

καίησι τὰς ἐν τῇσι κορυφῇσι φλέβας· μετεξέτεροι δὲ αὐτέων, τὰς ἐν τοῖσι κροτάφοισι· τῷδε εἵνεκεν, ὥς μή σφεας ἐς τὸν πάντα χρόνον καταβρέον φλέγμα· ἐκ τῆς κεφαλῆς δηλῆται, καὶ διὰ τῷτο σφεας λέγῃσι εἶναι ὑγιηροτάτους. εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθέως οἱ Λίβυες ἀνθρώπων πάντων ὑγιηρότατοι, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· εἰ μὲν διὰ τῷτο, ἐκ ἔχω ἀτρεκέως εἶπαι, ὑγιηρότατοι δ' ὦν εἰσὶ. ἦν δὲ καίησι τὰ παιδία σπασμὸς ἐπιγένηται, ἐξεύρηταί σφι ἄκος· τράγῃ γὰρ ἕρον σπείσαντες ῥύονταί σφεας. λέγω δὲ τὰ λέγῃσι αὐτοὶ Λίβυες.

Sacrificia: Dii communes omnium, Sol & Luna: circa Tritonem & Palas, Triton, & Neptunus.

188. Θυσίαι δὲ τοῖσι νεμασί εἰσὶ αἶδε· ἐπεὶ τῷ ὥτεις ἀπάρζωνται τῷ κτήνεος, ῥιπτέσαι ὑπὲρ τὸν δόμον τῷτο δὲ παῖσαντες, ἀποσρέφῃσι τὸν αὐχένα αὐτῶ. θύῃσι δὲ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ μένοισι. τέτοις μὲν νυν πάντες Λίβυες θύῃσι· αὐτὰρ οἱ περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμην νέμοντες, τῇ Ἀθηαίῃ μάλισα, μετὰ δὲ, τῷ Τρίτωνι καὶ τῷ Ποσειδῶνι.

Minervae vestis & aegis hinc ad Graecos venit; eiulatus in sacris: quadrigae Libycae.

189. Τὴν δὲ αἶρα ἐσθῆτα καὶ τὰς ἀγίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηναίης ἐκ τῶν Λιβυσσέων ἐποίησαντο οἱ Ἕλληνες· πλὴν γὰρ ἡ ὅτι σκυτίνη ἡ ἐσθῆς τῶν Λιβυσσέων ἐστὶ, καὶ οἱ θύσαντοι οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῇσι

ἐκ ὀφίεσ εἰσι, ἀλλὰ ἱμάντινοι· τὰ δὲ ἄλλα πάντα κατὰ τὸ αὐτὸ ἔβαλται. καὶ δὴ καὶ τὸ ἔνομα κατηγορεῖ ὅτι ἐκ Λιβύης ἦκε ἡ σολή των Παλλαδίων· αἰγέας γὰρ ποριβάλλοιται ψιλὰς περὶ τὴν ἐσθῆτα θυσανώτας, αἱ Λίβυσσαι, κεχριμένας ἐρευθεδάνω· ἐκ δὲ τῶν αἰγέων τέτων αἰγίδας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. δοκίει δὲ ἐμοὶ γε καὶ ἡ ὀλολυγὴ ἐν ἱεῖσι ἐνθαῦτα πρῶτον γεγέσθαι· κάρτα γὰρ ταύτη χρέωνται αἱ Λίβυσσαι, καὶ χρέωνται καλῶς. καὶ τέσσερας ἵππους συζευγνύει παρὰ Λιβύων οἱ Ἕλληνες μεμαθήκασι.

Sepultura, & tuguria mobilia.

190. Θάπτουσι δὲ τὰς ἀποθνήσκοντας οἱ νομάδες κατὰπερ οἱ Ἕλληνες, πλὴν Νασαμώνων· ἔτοι δὲ κατημέναι θάπτουσι, φυλάσσοντες, ἐπεὶ ἀπὴν τὴν ψυχὴν, ὅπως μιν κατίσθαι, μηδὲ ὑπτιος ἀποθάνεσθαι. οἰκήματα δὲ σύμπληκτα ἐξ ἀνδρῆκων ἐνεργμένων περὶ σχοῖνας ἐστὶ, καὶ ταῦτα περιφορητά. νόμοισι μὲν τοιούτοις ἔτοι χρέωνται.

Libyum Aroterum primi Maxyes, horum terra montana, & silvis & feris frequens: ferarum genera apud Aroteres.

191. Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρας τῆ Τρίτωνος ποταμῷ, Λυσέων ἔχονται ἀροτῆρες ἥδη Λίβυες, καὶ οἰκίας νομίζοντες ἐκτῆσθαι, τοῖσι ἔνομα κέσται Μάξυες· οἱ τὰ ἐπιθεζιά των κεφαλέων κομόωσι, τὰ δὲ ἐπαριζερά κείρουσι· τὸ δὲ σῶμα μίλτω χρίοντα. Φασὶ δὲ ἔτοι εἶ-

ναί τῶν ἐκ Τροίης ἀνδρῶν. ἡ δὲ χώρα αὕτη τε καὶ ἡ λοι-
πὴ τῆς Λιβύης ἡ πρὸς ἐσπέρην, πολλῶ θηριωδετέρη τε
καὶ δαυτέρη ἐστὶ τῆς τῶν νομαδῶν χώρας. ἡ μὲν γὰρ
δὴ πρὸς τὴν ἡῶ τῆς Λιβύης, τὴν οἱ νομαδες νέμεισι, ἐστὶ
ταπεινὴ τε καὶ ψαμμώδης, μέχρι τῆς Τρίτῃος ποτα-
μῆς· ἡ δὲ ἀπὸ τῆς τὸ πρὸς ἐσπέρην, ἡ τῶν ἀροτήρων,
ὄρεινὴ τε κάρτα καὶ θασσέα καὶ θηριώδης. καὶ γὰρ οἱ
ὄφεις οἱ ὑπερμεγάθεις, καὶ οἱ λέοντες κατὰ τέτας εἰσὶ,
καὶ οἱ ἐλέφαντές τε καὶ ἄρκτοι, καὶ ἀσπίδες τε καὶ
ὄνοι οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες· καὶ οἱ κύνες φάλοι, καὶ οἱ
ἀκέφαλοι οἱ ἐν τοῖσι σήθεσι τὲς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὥς
δὴ λέγονταί γε ὑπὲρ Λιβύων, καὶ οἱ ἄγριοι ἄνδρες, καὶ
γυναικες ἄγριαί, καὶ ἄλλα πλήθει πολλὰ θηρία κα-
τάψευσα.

Item apud Nomades: cervus & aper in Libya nullus: mu-
stelae in silphio.

192. Κατὰ τὰς Νομάδας δὲ ἐστὶ πεντέων ἑξῆς,
ἀλλ' ἄλλα τοιάδε, πύγαργοι, καὶ ζορκάδες, καὶ βαβάλιες,
καὶ ὄνοι, ἐκ οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες, ἀλλὰ ἄλλοι ἄποτοι·
ἐ γὰρ δὴ πίνουσι· καὶ ὄρνες, τῶν τὰ κέρεα τοῖσι φοί-
νιξι οἱ πήχεες ποιεῦνται· μέγαθος δὲ τὸ θηρίον τῆτο
κατὰ βῆν ἐστὶ· καὶ βασσάρια, καὶ ὕαιναί, καὶ ὕεριχες,
καὶ κριοὶ ἄγριοι, καὶ δίκτυες, καὶ θῶες, καὶ πάνθηρες,
καὶ βόρνες, καὶ κροκόδελοι ὅσων τε τριπήχεες χερσαῖοι,
τῇσι σάυρησι ἐμφερέσονται· καὶ σαρδοὶ κατάγαιοι, καὶ
ὄφεις σμικροὶ, κέρεας ἐν ἑκάστος ἔχοντες. ταῦτά τε δὴ

γην, ἐσβάντες ἐς τὰ πλοῖα, τύφειν καπνόν· τῆς δὲ ἐπιχωρίης, ἰδομένους τὸν καπνόν, ἵεναι ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ἔπειτα ἀντὶ τῶν φορτίων χρυσὸν τιθέναι, καὶ ἐξαναχωρεῖν πρόσω ἀπὸ τῶν φορτίων. τῆς δὲ Καρχηδοῖης ἐκβάντας, σκέπτεσθαι· καὶ ἦν μὲν Φαίηται σφι ἄξιος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀπελόμενοι ἀπαλάσσονται· ἦν δὲ μὴ εἴη ἄξιος, ἐσβάντες ὀπίσω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται· οἱ δὲ, προσελθόντες, ἄλλον πρὸς ὧν ἔθηκαν χρυσόν, ἐς ᾧ ἂν πείθῃσι. ἀδικεῖν δὲ ἐδότερος· ἔτε γάρ αὐτὴς τῷ χρυσῷ ἄπτεσθαι· πρὶν ἂν σφι ἀπισωδῇ τῇ ἀξίῃ τῶν φορτίων, ἔτε ἐκείνους τῶν φορτίων ἄπτεσθαι πρότερον ἢ αὐτοὶ τὸ χρυσίον λάβωσι.

Quatuor Libyae nationes, duae indigenae. Libyes & Aethiopes: duae advenae, Phoenices & Graeci.

197. Οὗτοι μὲν εἰσι τῆς ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνομάσαι· καὶ τούτων οἱ πολλοὶ βασιλῆος τῷ Μήδων ἔτε τι νῦν ἔτε τότε ἐφρόντιζον ἐδέν. τόσον δὲ ἐτι ἔχω εἰπεῖν περὶ τῆς χώρας ταύτης, ὅτι τέσσαρα ἔθνηα νέμεται αὐτὴν, καὶ ἑπλέω τέτων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν· καὶ τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα τῶν ἐθνέων, τὰ δὲ δύο, ἔ. Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες, αὐτόχθονες· οἱ μὲν, τὰ πρὸς βορέω, οἱ δὲ, τὰ πρὸς νότῳ τῆς Λιβύης οἰκόντες· Φοίνικες δὲ καὶ Ἕλληνες, ἐπήλυδες.

Libyae terra minus bona quam Asiae & Europae. Cinypis regionis bonitas & Euesperitarum.

198. Δοκέει δὲ μοι εὐδὲ ἀρετὴν εἶναι τις ἢ Λιβύῃ

σπερδαίη, ὥστε ἡ Ἀσίη ἢ Εὐρώπῃ παραβληθῆναι, πλὴν Κίρυπος μὲνης· τὸ γὰρ δὴ αὐτὸ ἔνομα ἢ γῆ τῷ ποταμῷ ἔχει. αὕτη δὲ ὁμοίῃ τῇ ἀρίστῃ γῶν Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν· ἐδὲ οἶκε ἐδὲν τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ. μελαγγαίος τε γὰρ ἐστὶ, καὶ ἔπυδρος πίδαξι· καὶ ἔτε αὐχμῷ Φροντίζουσα ἐδὲν, ἔτε ὄμβρον πλέα πιῆσα, δεδήληται· ὕεται γὰρ δὴ ταῦτα τῆς Λιβύης· τῶν δὲ ἐκφορέων τῆ καρπῷ ταῦτά μέτρα τῇ Βαβυλωνίων γῇ κατίστανται. ἀγαθὴ δὲ γῆ καὶ τὴν Εὐεσπερίται νέμονται· ἐπὶ ἐκατοςὰ γὰρ, ἐπεὶ αὐτὴ ἐωυτῆς ἀρίστα ἐνεύκη, ἐκφέρει· ἡ δὲ ἐν τῇ Κίρυπι, ἐπὶ τρεῖςκόσια.

Cyrenaica regio editissima Libyae nomadicae.

199. Ἐχει δὲ καὶ ἡ Κυρηναίη χώρα, ἔσσα ὑψηλότητι ταύτης τῆς Λιβύης τὴν οἱ Νομάδες νέμονται, τρεῖς ὥρας ἐν ἐωυτῇ, ἀξίας θωύματος. πρῶτα μὲν γὰρ τὰ παραθαλάσσια τῶν καρπῶν ὅργα ἀμαῖσθαί τε καὶ τρυγᾶσθαι· τετέων τε δὴ συγκεκομισμένων, τὰ ὑπερθαλασσιδίων χώρων τὰ μέσα ὅργα συγκομίζεσθαι, τὰ βανὲς καλέεσι· συγκεκομίσαι τε ἑτάς· ὁ μέσος καρπὸς, καὶ ὁ ἐν τῇ κατυφερτάτῃ τῆς γῆς πεπαίνεται τε καὶ ὅργα. ὥστε ἐκπέποταί τε καὶ καταβέβρωται ὁ πρῶτος καρπὸς, καὶ ὁ τελευταῖος συμπαραγίνεται· ἔτω ἐπ' ὀκτὼ μῆνας Κυρηναίης ὁπώρα ἐπέχει. ταῦτα μὲν νυν ἐπὶ τοσούτον εἰρησθω.

Barce frustra a Persis obsessa, cuniculos deprehendendi astutia.

200. ΟΙ ΔΕ Φερετίμης τιμωροὶ Πέρσαι, ἐπεὶ τε ἐκ τῆς Αἰγύπτου σαλέντες ὑπὸ τῷ Ἀρυσάνδρῳ, ἀπίκαστο ἐς τὴν Βάρκην, ἐπολιόρκεον τὴν πόλιν, ἐπαγγελλόμενοι ἐκδιδόναι τὰς αἰτίας τῷ θόνῳ τῷ Ἀρκεσίλῳ· τῶν δὲ πᾶν γὰρ ἦν τὸ πλῆθος μεταίτιον, ἐκ ἐδέκοντο τὰς λόγους. ἐνθαῦτα δὴ ἐπολιόρκεον τὴν Βάρκην, ἐπὶ μῆνας ἐννέα, ὀρύσσοντες τε ὀρύγματα ὑπόγαια, φέρονται ἐς τὸ τεῖχος, καὶ προσβολαὶς καρτεράς ποιεύμενοι. τὰ μὲν νυν ὀρύγματα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρε ἐπιχάλκῳ ἀσπίδι, ὧδε ἐπιφρασθεὶς· περιφέρων αὐτὴν ἐντὸς τῷ τείχεος, προσίσχε πρὸς τὸ δάπεδον τῆς πόλεως. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ἔσκε κωφά πρὸς ἃ προσίσχε, κατὰ δὲ τὰ ὀρυσσόμενα ἤχεσκα ὁ χαλκὸς τῆς ἀσπίδος. ἀντορύσσοντες δὲ ἂν ταύτῃ οἱ Βαρκαῖοι ἔκτεινον τῶν Περσέων τὰς γεωρρχέοντας. τῷτο μὲν δὴ ἔγω ἐξευρέθην· ταῖς δὲ προσβολαῖς ἀπακρέοντο οἱ Βαρκαῖοι.

Barcae i a Persis dolo ac perfidia capti.

201. Χρέων δὲ δὴ πολλῶν τριβομένων, καὶ πικτόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ ἐκ ἧσσαν τῶν Περσέων, Ἄμασις, ὁ στρατηγὸς τῷ περὶ, μηχανᾷται τοιαύδε· μαθὼν τὰς Βαρκαίους, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν ἐκ αἰρετοὶ εἶεν, δόλῳ δὲ αἰρετοὶ, ποιεῖ τοιαύδε· νυκτὸς τὰ φρεν ὀρύζας, εἰρήνην, ἐπέτεινε ζύλα ἀσθενέα ὑπὲρ αὐτῆς.

αὐτῆς κατύπερθε δὲ ἐπιπολῆς τῶν ξύλων γῆν γῆς ἐπέ-
 Φόρησε, ποιέων τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσόπεδον. ἅμα ἡμέρη δὲ ἐς
 λόγους προσεκαλέετο τὰς Βαρκαίους· οἱ δὲ ἀσπασθῶς ὑπή-
 κισαν, ἐς ὃ σφι ἕαδε ὁμολογίῃ χρησασθαι. τὴν δὲ ὁμο-
 λογίην ἐποιεῦντο τεινῆδε τινα, ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου
 ταύνοντες ὄρκια· ἐς τὸ αὖν ἡ γῆ αὕτη ἔτω ἔχη, μένειν
 τὸ ὄρκιον κατὰ χάριν· καὶ Βαρκαῖους τε ὑποτελέειν Φά-
 ναι ἀξίην βασιλεῖ, καὶ Πέρσας μηδὲν ἄλλο ὀντοχμῶν κα-
 τὰ Βαρκαῖους. μετὰ δὲ τὸ ὄρκιον, Βαρκαῖοι μὲν πισυν-
 σαντες τέτοισι, ταῦτά τε ἐξήϊταν ἐκ τῆ ἀφροσύνης, καὶ
 τῶν πολεμίων ἔων παριέναι ἐς τὸ τεῖχος τὸν βαλόμε-
 νον, τὰς πύλας πάσας ἀνοίξαντες. οἱ δὲ Πέρσαι κα-
 ταρρήξαντες τὴν κρυπτὴν γέφυραν, ἔθεον ἔσω ἐς τὸ
 τεῖχος. κατέρρηξαν δὲ τὰς εἰσόδους τὴν ἐποίησαν γέφυ-
 ραν, ἵνα ἐμπεδορκέοιεν, ταμύντες τοῖσι Βαρκαῖοις χρό-
 νον μένειν αἰεὶ τὸ ὄρκιον, ὅσον αὖν ἡ γῆ μένη κατὰ τὰ
 τότε εἶχε· καταρρήξαι δὲ, ἐκέτι ἔμενε τὸ ὄρκιον κα-
 τὰ χάριν.

*Pheretimae saevitia in viros & feminas, sed Dilis invisā
 & punita.*

202. Τὰς μὲν νυν αἰτιωτάτας τῶν Βαρκαίων ἡ
 Φερετίμη, ἐπεὶ τὸ οἱ ἐκ τῶν Περσέων παρεδόθησαν,
 ἀνεσκολόπισε κύκλῳ τὸ τεῖχος· τῶν δὲ σφι γυναικῶν
 τὰς μαζὰς ἀποταμῆσα, περιέβριζε καὶ τέτοισι τὸ τεῖ-
 χος. τὰς δὲ λοιπὰς τῶν Βαρκαίων, λήϊον ἐκέλευσε θέ-
 σθαι τὰς Πέρσας, πλὴν ὅσοι αὐτῶν ἦσαν Βαττιάδαι

τε καὶ τῷ Φόνῃ ἔμεταίτιοι· τέτροισι δὲ τὴν πόλιν ἐπέ-
τραψε ἡ Φερετμή.

Reditus Persarum in Aegyptum plena stragis a Libyis
acceptis.

203. Τῶν δὲ λοιπῶν τῶν Βαρκείων οἱ Πέρσαι
ἀνδραποδισάμενοι ἀπήγαγον ὀπίσω· καὶ ἐπεὶ τε ἐπὶ τῇ
Κυρηναίων πόλει ἐπέστησαν, οἱ Κυρηναῖοι λόγιόν τε ἀπο-
σπείδμενοι διεξήκαν αὐτοὺς διὰ τῷ ἄσπετος διεξίσεως δὲ τῆς
στρατῆς, Βάρης μὲν ὁ τῷ καυτικῷ στρατῷ στρατηγὸς ἐπέ-
λυνε αἰρέειν τὴν πόλιν, Ἀμασις δὲ ὁ τῷ πεζῷ, ἐκ ἑα-
ρὸν ἐπὶ Βάρην γὰρ ἀπεσπλήναι μένην Ἑλληνίδα πόλιν· ἐς
δὲ διεξελθῆσι, καὶ ἰσομένοισι ἐπὶ Διὸς Λυσίας ὄχθον,
μετεμέλησέ σφι ἔσχῃσι τὴν Κυρήνην· καὶ ἐπερῶντο το-
δεύτερον παριέναι ἐς αὐτήν· οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἔπεριώρεον.
τοῦτον δὲ Πέρσησι, ἑδένος μαχομένους, φόβος ἐνέπαυεν·
ἀποδραμόντες δὲ ἔσαν ἐξήκοντα στάδια, ἔζοντο· ἰδρυθέν-
τι δὲ τῷ στρατοπέδῳ ταύτῃ ἦλθε παρὰ Ἀρυάνδρῳ ἀγ-
γελος, ἀποκαλέων αὐτοὺς· οἱ δὲ Πέρσαι, Κυρηναίων
δεηθέντες ἐπόδια σφι δῆναι, ἔτυχον· λαβόντες δὲ ταῦ-
τα, ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Αἴγυπτον· παραλαβόντες
δὲ τοσιθεῦτεν αὐτοὺς Λίβυες, τῆς τε ἐσθλῆτος εἵνεκεν καὶ
τῆς σκευῆς, τὰς ὑπολειπομένους αὐτῶν καὶ ἐπελκομέ-
νους ἐφόνευσαν, ἐς ὃ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπικέατο.

Barcaeis captis vicus in Barca datur ad incolendum.

204. Οὗτος ὁ Περσῶν στρατὸς τῆς Λιβύης ἐκασά-
τω ἐς Εὐεσπερίδας ἦλθε. τὰς δὲ ἡνδραποδίσαντο τῶν

Βαρ-

Βαρκαίων, τέτρες δὲ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀνασπάσας ἐποίησαν παρὰ βασιλῆα· βασιλεὺς δὲ σφι Δαρεῖος ἔδωκε τῆς Βακτρίας χώρας κώμην ἐγκατοικῆσαι. οἱ δὲ τῇ κώμῃ ταύτῃ ἔνομα ἔθεντο Βάρεκην, ἥπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὰ ἦν οἰκουμένη ἐν τῇ γῇ τῇ Βακτρίᾳ.

Mala mors Pheretimae.

205. Οὐ μὲν ἔδδ' ἡ Φερετίμη εὖ τὴν ζῶν κατέπλεξε. ὥς γὰρ δὴ τάχις ἐκ τῆς Λιβύης τισαμένη τὰς Βαρκαίους ἀπενόσησε ἐς τὴν Αἴγυπτον, ἀπέθανε κακῶς· ζῶσα γὰρ εὐλείων ἐξέζεσε. ὥς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι πρὸς θεῶν ἐπίφθοροι γίνονται. ἡ μὲν δὲ Φερετίμης τῆς Βάττεω τοιαύτη τε καὶ τοσαύτη τιμωρία ἐγένετο ἐς Βαρκαίους.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΤΕΡΤΙΟΧΟΡΗ.

ARGUMENTUM LIBRI V.

Darii historia continuatur, & enarrat hoc libro Herodotus Megabazi in Europa res gestas, & post has Ionum rebellionem, ab Aristagora & Histiaeo Milesio molitam, indeque ortum Ionicum bellum, quibus historiis res a Lacedaemoniis, Atheniensibus, & Corinthiis gestas, quasi episodica immiscuit.

I. Magabazi in Europa res gestae.

*

Megabazus primos Perinthios, antea quoque a Paeonibus male affectos. Dario subegit.

Ι. Οἱ Δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσέων καταλειφθέντες ὑπὸ Δαρείῳ, τῶν δὲ Μεγάβαζος ἤρχετο, πρῶτους μὲν Περινθίους Ἑλλήσποντιῶν, ἃ βελομέεις ὑπηκόους εἶχε Δαρείῳ, κατετρέψαντο, περιεφθίνοντας πρότερον καὶ ὑπὸ

ὑπὸ Παίωνων τρηχέως. οἱ γὰρ ὦν ἀπὸ Στρυμόνος Παίονες, χρήσαντος τῷ θεῷ στρατεύεσθαι ἐπὶ Περινθίαις, καὶ ἦν μὲν ἀντικατιζόμενοι ἐπικαλέσωνταί σφας οἱ Περινθιοί, ἐνομασί βῶσαντες, τὰς δὲ ἐπιχειρέειν· ἦν δὲ μὴ ἐπιβῶσωνται, μὴ ἐπιχειρέειν· ἐποίουν οἱ Παίονες ταῦτα. ἀντικατιζομένων δὲ τῶν Περινθίων ἐν τῷ προασηῖα, ἐνθαῦτα μενομαχίῃ τριφασίῃ ἐκ προκλήσιός σφι ἐγένετο· καὶ γὰρ αἰδρα ἀνδρὶ καὶ ἵππον ἵππῳ συνέβαλον, καὶ κύνα κυνί. νικῶντων δὲ τὰ δύο τῶν Περινθίων, ὡς ἐπαιώνιζον κεχαρηκότες, συνέβαλλοντο οἱ Παίονες τὸ χρηστέρειον αὐτὸ τῆτο εἶναι· καὶ εἰπὼν καὶ παρὰ σφίσι αὐτοῖσι, „Νῦν ἂν εἴη ὁ χρησμὸς ἐπιτελεόμενος ἡμῖν, „νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον.“ ἔτω τοῖσι Περινθίοισι παιωνίσασσι ἐπιχειρέεισι οἱ Παίονες, καὶ πολλόν τε ἐκράτησάν, καὶ ἔλιπόν σφεν ὀλίγας.

Perinthus urbs, cum Thraciae parte, subacta a Persis.

2. Τὰ μὲν δὴ ἀπὸ Παίωνων πρότερον γεγόμενα, ὧδε ἐγένετο· τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν περὶ τῆς ἐλευθερίας γινόμενων τῶν Περινθίων, οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Μεγάβαζος ἐπεκράτησαν πλήρῃ. ὡς δὲ ἐχειρώθη ἡ Περινθος, ἤλαυνε τὸν στρατὸν ὁ Μεγάβαζος διὰ τῆς Θρηίκης, πᾶσαν πόλιν καὶ πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμερέμενος βασιλείᾳ· ταῦτα γὰρ οἱ ἐντέταλτο ἐκ Δαρείου, Θρηίκην καταστρέφουσθαι.

Mores & potentia Thracum.

3. ΘΡΗΙΚΩΝ δὲ ἔθνος μέγιστον ἐστὶ, μετὰ γε Ἰνδοῖς, πάντων ἀνθρώπων. εἰ δὲ ὑπ' ἐνὸς ἀρχαίετο, ἢ Φρονόειον κατὰ τούτῳ, ἅμαχόν τ' αὖν εἴη, καὶ πολλῶν κράτιστον πάντων ἐθιῶν, κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν· ἀλλὰ γὰρ τῆτο ἀπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μὴ κατοῦν ἐγγένηται· εἰσι δὲ κατὰ τῆτο ἀσθενέες. ἔνομαται δὲ πολλὰ ἔχουσι κατὰ χώρας ἑκάστοι· νόμοισι δὲ ἔτοι παρὰ πλησίον πάντες χρεῶνται κατὰ πάντα εἶναι, πλην Γετέων, καὶ Τραυσῶν, καὶ τῶν κατύπερθε Κρησωναίων οἰκούντων.

Trausorum ritus circa natalia & obitus.

4. Γετέων δὲ τὰ μὲν Γέται οἱ ἀθανατίζοντες ποιεῦσι, ἔρηταί μοι. Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταυτὰ τοῖσι ἄλλοιςι Θρηίξι ἐπιτελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενόν σφι καὶ ἀπογινόμενον, ποιεῦσι τοιαῦτα· τὸν μὲν γινόμενον περιϊζόμενοι οἱ προσήκοντες ὀλοφύονται, ὅσα μιν δεῖ, ἐπεὶ τε ἐγένετο, ἀναπλήσαι κακὰ, ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνδρωπήϊα πάντα πάθεα· τὸν δὲ ἀπογεγόμενον, παίζοντες τε καὶ ἡδόμενοι γῇ κρύπτουσι, ἐπιλέγοντες ὅσων κακῶν ἐξαπαλαχθεῖς, ἔτι ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ.

Uxores dilectissimae mactatio in tumultu mariti apud eos qui supra Crestopaeos incolunt.

5. Οἱ δὲ κατύπερθε Κρησωναίων, ποιεῦσι τοιαῦτα· ἔχει γυναῖκας ἑκάστος πολλὰς· ἐπειὰν ᾧ τις αὐτῶν ἀπο-

ἀποθάιη, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν, καὶ φίλων σπαράξῃ ἰσχυράῃ περὶ τῶδε, ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα ὑπὸ τῷ ἀνδρὶ. ἡ δὲ ἂν κριθῇ καὶ τιμηθῇ, ἐγκαμιασθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, σφάζεται εἰς τὸν τάφον ὑπὸ τῷ οἰκηιωτάτῳ ἐαυτῆς· σφαχθεῖσα δὲ, συνθάπτεται τῷ ἀνδρί. αἱ δὲ ἄλλαι συμφορὴν μεγάλην ποιῶνται· ἄνδρες γάρ σφι τῶτο μέγιστον γίνεται.

Aliorum Thracum mores maxime insignes.

6. Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηίκων ἐστὶ ὅδε ὁ νόμος. παλεῦσι τὰ τέκνα ἐπ' ἐξαγωγῇ· τὰς δὲ παρθένας ἔφυλάσσωσι, ἀλλ' ἐῷσι οἷσι αὐτὰ βέλονται ἀνδράσι μίσγεσθαι· τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσωσι. καὶ ἀνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων. καὶ τὸ μὲν ἐσίχθαι, εὐγενὲς κέκριται· τὸ δὲ ἄσικτον, ἀγενές. ἀργὸν εἶναι, κάλλιστον· γῆς δὲ ἐργάτην, ἀτιμότατον. τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ ληΐστος, κάλλιστον. ἔτοι μὲν σφῶν οἱ ἐπιφανέστατοι νόμοι εἰσὶ.

Dii, quos colunt.

7. Θεοὶ δὲ σέβονται μέντες τέσδε, Ἄρεα, καὶ Διόνυσον, καὶ Ἄρτεμιν. οἱ δὲ βασιλῆες αὐτέων, πάρεξ τῶν ἄλλων πολιητέων, σέβονται Ἑρμῆν μάλιστα θεῶν· καὶ ὁμνύουσι μῆνον τῆτογ, καὶ λέγουσι γεγενῆσθαι ἀπὸ Ἑρμῆος ἐαυτές.

Sepultura optimatum apud Thraces.

8. Ταφαὶ δὲ τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτέων εἰσὶ αἶδε. τρεῖς μὲν ἡμέρας προτιθέασι τὸν νεκρόν· καὶ πάντοια σφάζαντες ἱρήια, εὐωχέονται, προκλαύσαντες πρῶτον· ἔπειτα δὲ θάπτουσιν κατακαύσαντες, ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες· χῶμα δὲ χέαντες, ἀγῶνα τιθεῖσι παντοῖον, ἐν τῷ τὰ μέγιστα αἶθλα τίθεται κατὰ λόγον μενομαχίης. ταφαὶ μὲν δὴ Θρηίκων εἰσὶ αἶδε.

Boreales trans Istrum gentes ignotae, praeter Sigynnas, qui se Medorum colonos dicunt, & prope ad Enetos, qui sunt in Adriatico mari, pertinent.

9. Τὰ δὲ πρὸς βορέῳ ἔτι τῆς χώρας ταύτης, εἰδείς ἔχει φράσαι τὸ ἀτρεκές οἴτινές εἰσι ἀνθρώπων οἱ οἰκόντες αὐτήν· ἀλλὰ τὰ πέρην ἤδη τῆ Ἰστροῦ ἐρήμος χώρα φαίνεται ἔσσα καὶ ἄπειρος. μέγας δὲ δύναμαι πυθέσθαι οἰκόντας πέρην τῆ Ἰστροῦ ἀνθρώπους, τοῖσι ἕνομα εἶναι Σιγύννας, ἐσθῆτι δὲ χρεωμένους Μηδικῇ. τὰς δὲ ἵππους αὐτέων εἶναι λασίους ἅπαν τὸ σῶμα, ἐπὶ πέντε δακτύλους τὸ βάθος τῶν τριχῶν· μικρὰς δὲ καὶ σιμὰς καὶ ἀδυνατάς ἀνδρας φέρειν· ζευγνυμένους δὲ ὑπ' ἄρματα, εἶναι ὀξύτατους· ἄρματηλατέειν δὲ πρὸς ταῦτα τὰς ἐπιχαρίας. κατήκειν δὲ τετέων τὰς ἕρας ἀγχιῇ Ἐνετῶν τῶν ἐν τῷ Ἀδρίῃ· εἶναι δὲ Μήδων σφέας ἀποίκους λέγουσι· ὅπως δὲ ἔτσι Μήδων ἀποικοὶ γεγόνاسι, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ἐπιφράσασθαι· γένοιτο δὲ ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ.

Apes obtinent boreales trans Istrum terras, ut Thraces aiunt. Quae auctori haud credibilia, cui loca, quae septentrionibus subsunt, ob gelu inhabitabilia esse videntur. Huius oram maritimam Megabazus subegit.

ΙΟ. Ὡς δὲ Θρήικες λέγῃσι, μέλισσαι κατέχουσιν τὰ πέτρην τῇ Ἰσθμῇ εἰσὶ καὶ ὑπὸ τετάρων ἐκ εἶναι διεληθῆν τοπροσώτερον. ἐμοὶ μὲν νῦν, ταῦτα λέγοντες, δοκέει λέγειν ἐκ οἰκίας· τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα φαίνεται εἶναι δύσριγα· ἀλλὰ μοι τὰ ὑπὸ τὴν ἄρκτον αἰοίητα δοκέει εἶναι διὰ τὰ ψύχρα. ταῦτα μὲν νῦν τῆς χώρας ταύτης περὶ λέγεται. τὰ παραθαλάσσια δὲ ὧν αὐτῆς Μεγάβαζος Περσέων κατήκοα ἐποίησε.

Histiaeus & Coës honorati a Dario ex Europa Sardes redeunte, Illi Myrcinum Edonidem, huic Mitylenes tyrannidem donavit.

ΙΙ. ΔΑΡΕΙΟΣ δὲ ὡς διαβάς τάχιστα τὸν Ἑλληνισποντον, ἀπῆκετο εἰς Σάρδεις, ἐμνήσθη τῆς ἐξ Ἰσθμῆος τε τῇ Μιλησίᾳ εὐεργεσίας, καὶ τῆς παλαιότητος τῇ Μιτυληναίᾳ Κώῳ· μεταπεμψάμενος δὲ σφραγῖς εἰς Σάρδεις, ἐδίδε αὐτοῖσι αἵρεσιν. ὁ μὲν δὲ Ἰσθμῶς, ἅτε τυραννέων τῆς Μιλήτης, τυραννίδος μὲν ἐδεμῆς προσεχερίζε· αἰτέας δὲ Μύρκινον τὴν Ἠδωνίδα, βεβλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι. ἕτος μὲν δὲ ταύτην αἰρέεται. ὁ δὲ Κῶς, οἷά τε ὁ τυραννός, δημότης τε εἶναι, αἰτέας Μιτυλήνης τυραννεῦσαι. τελεωθέντων δὲ ἀμφοτέροισι, ἕτοι μὲν κατὰ τὰ εἰλοντο ἐτράποντο.

Barce frustra a Persis obsessa, cuniculos deprehendendi
astutia.

200. ΟΙ ΔΕ Φερετίμης τιμωροὶ Πέρσαι, ἐπεὶ τε
ἐκ τῆς Αἰγύπτου σαλόντες ὑπὸ τῷ Ἀρσάνδῳ, ἀπίκαστο
ἐς τὴν Βάρκην, ἐπολιόρκεον τὴν πόλιν, ἐπαγγελλόμε-
νοι ἐκδιδόναι τὰς αἰτίας τῷ φόνι τῷ Ἀρκεσίλῳ· τῶν δὲ
πᾶν γὰρ ἦν τὸ πλῆθος μεταίτιον, ἃς ἐδέκοντο τὰς λό-
γους. ἐνθαῦτα δὲ ἐπολιόρκεον τὴν Βάρκην ἐπὶ μῆνας ἐν-
νέα, ὀρύσσοντες τε ὀρύγματα ὑπόγαια, φέροντες ἐς τὸ
τείχος, καὶ προσβολὰς κατεργάζεσθαι ποιεύμενοι. τὰ μὲν
νυν ὀρύγματα ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρε ἐπιχάλκῳ ἀσπίδι,
ὧδε ἐπιφρασθεὶς· περιφέρων αὐτὴν ἐντὸς τῷ τείχεος,
προσίσχε πρὸς τὸ δάπεδον τῆς πόλεως. τὰ μὲν δὲ ἄλλα
ἔσκε κωφὰ πρὸς ἃ προσίσχε, κατὰ δὲ τὰ ὀρυσσέμενα
ἤχεσκε ὁ χαλκὸς τῆς ἀσπίδος. ἀντορύσσοντες δὲ ἂν
ταύτῃ οἱ Βαρκαῖοι ἔκτεινον τῶν Περσέων τὰς γεωρρυχέον-
τας. τῷτο μὲν δὲ ἔτῳ ἐξευρέθη· ταῖς δὲ προσβολαῖς ἀπε-
κράνοντο οἱ Βαρκαῖοι.

Barcaeii a Persis dolo ac perfidia capti.

201. Χρέων δὲ δὴ πολλῶν τριβομένων, καὶ πι-
πτόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ ἐκ ἧσσαν τῶν Περ-
σέων, Ἀμασις, ὁ στρατηγὸς τῷ περὶ, μηχανᾷται τοι-
αῦτα· μάθων τὰς Βαρκαίους, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν
ἐκ αἰρετοὶ εἶεν, δόλῳ δὲ κίετοί, ποιεῖν τοιαῦτα· νυκτὸς
τάφρην ὀρύξας, εὐρέην, ἐπέτενε ξύλα ἀσθενέα ὑπὲρ
αὐτῆς·

αὐτῆς· κατύπερθε δὲ ἐπιπολῆς τῶν ζύλων γῆν γῆς ἐπέ-
 Φόρησε, ποιέων τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσόπεδον. ἅμα ἡμέρη δὲ ἐς
 λόγους προσεκαλέετο τὲς Βαρκαίους· οἱ δὲ ἀσπασθῶς ὑπή-
 κισαν, ἐς ὃ σφι ἔαδε ὁμολογίῃ χρησασθαι. τὴν δὲ ὁμο-
 λογίην ἐποιεῦντο τεινῆδε τινα, ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου
 τάμνοντες ὄρκια· ἐς τὸ αὖν ἡ γῆ αὕτη ἔτω ἔχῃ, μένεν
 τὸ ὄρκιον κατὰ χώρην· καὶ Βαρκαίους τε ὑποτελέειν Φά-
 ναι ἀξίην βασιλεῖ, καὶ Πέρσας μηδὲν ἄλλο ἰσχυμῶν κα-
 τὰ Βαρκαίους. μετὰ δὲ τὸ ὄρκιον, Βαρκαῖοι μὲν πιστεύ-
 σαντες τέτοισι, αὐτοὶ τε ἐξήϊταν ἐκ τῆ ἀγέρας, καὶ
 τῶν πολεμίων ἔων παριέναι ἐς τὸ τεῖχος τὸν βυλόμα-
 γον, τὰς πύλας πάσας ἀνοίξαντες· οἱ δὲ Πέρσαι κα-
 ταρρέζοντες τὴν κρυπτὴν γέφυραν, ἔθρον ἔσω ἐς τὸ
 τεῖχος. κατέρρεζαν δὲ τῷδε εἵνεκεν τὴν ἐποίησαν γέφυ-
 ραν, ἵνα ἐμπεδορκέουσι, ταμόντες τοῖσι Βαρκαίοισι χρέ-
 νον μένεν αἰεὶ τὸ ὄρκιον, ὅσον αὖν ἡ γῆ μένη κατὰ τὰ
 τότε εἶχε· καταρρέζουσαι δὲ, ἐκέτι ἔμενε τὸ ὄρκιον κα-
 τὰ χώρην.

*Pheretimae saevitia in viros & feminas, sed Diis invisā
 & punita.*

202. Τὲς μὲν νυν αἰτιωτάτης τῶν Βαρκαίων ἡ
 Φερετίμη, ἐπεὶ τε οἱ ἐκ τῶν Περσέων παρεδόθησαν,
 ἀνεσκολόπισε κύκλῳ τὸ τεῖχος· τῶν δὲ σφι γυναικῶν
 τὲς μαζὰς ἀποταμῆσα, περιέβριζε καὶ τέτοισι τὸ τεῖ-
 χος. τὲς δὲ λοιπῆς τῶν Βαρκαίων, λήϊον ἐκέλευσε θέ-
 σθαι τὲς Πέρσας, πλὴν ὅσοι αὐτῶν ἔσαν Βαττιάδαι

τε καὶ τῷ Φόνε ἐ μεταίτιοι· τέτοιαι δὲ τὴν πόλιν ἐπέ-
τραψε ἡ Φερεττήμη.

Reditus Persarum in Aegyptum plena stragis a Libyis
acceptis.

203. Τῶν δὲ λοιπῶν τῶν Βαερκαίων οἱ Πέρσαι
ἄνδρα ποδισάμενοι ἀπήγαγον ὀπίσω· καὶ ἐπεὶ τε ἐπὶ τῇ
Κυρηναίων πόλει ἐπέστησαν, οἱ Κυρηναῖοι λόγιόν τε ἀπο-
στέλλοντες διεξήκαν αὐτὰς διὰ τῷ ἄσπεσι. διεξίσης δὲ τῆς
στρατῆς, Βάρης μὲν ὁ τῷ καυτικῷ στρατῷ στρατηγὸς ἐκέ-
λευε αἰρεῖν τὴν πόλιν, Ἀμασις δὲ ὁ τῷ πεζῷ, ἐκ ἑα-
ρὸν ἐπὶ Βαερκὴν γὰρ ἀπεσπλήσκει μὲν Ἑλληνίδα πόλιν· ἐς
δὲ διεξελθῶσι, καὶ ἰζομένοισι ἐπὶ Διὸς Λυκαῖος ὄχθον,
μετεμέλησέ σφι ἐσχῶσι τὴν Κυρήνην· καὶ ἐπειρῶντο το-
δεύτερον παριέναι ἐκ αὐτῇ. οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἐπεριώρεον.
τοῦτον δὲ Πέρσησι, ὕδατος μαχομένους, φόβος ἐπέπαυσε·
ἀποδραμώντες δὲ ὅσον ἐξήκοντα στάδια, ἔχοντο· ἰδρυθέν-
τι δὲ τῷ στρατοπέδῳ ταύτῃ ἦλθε παρὰ Ἀρυσάνδρῳ ἄγ-
γελος, ἀποκαλέων αὐτὰς. οἱ δὲ Πέρσαι, Κυρηναῖοι
δεηθέντες ἐπὶ δῶναι σφι δῶναι, ἔτυχον· λαβόντες δὲ ταῦ-
τα, ἀπαλλάσσοντες ἐς τὴν Αἴγυπτον· παραλαβόντες
δὲ τοσιθεῦτεν αὐτὰς Λίβυες, τῆς τε ἐσθλῆτος εἵνεκεν καὶ
τῆς σκευῆς, τὰς ὑπολειπομένους αὐτῶν καὶ ἐπελκομέ-
νους ἐφόνευσαν, ἐς ὃ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπικέατο.

Barcaeis captis vicus in Baetia datur ad incolendum.

204. Οὗτος ὁ Περσῶν στρατὸς τῆς Λιβύης ἐκασά-
τω ἐς Εὐεσπερίδας ἦλθε. τὰς δὲ ἡνδραποδίσαντες τῶν

Βαρ-

Βαρκαίων, τέτρες δὲ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀνασπάσας ἐποίησαν παρὰ βασιλῆα· βασιλεὺς δὲ σφί Δαρεῖος ἔδωκε τῆς Βακτρίας χώρας κώμην ἐγκατοικῆσαι. οἱ δὲ τῇ κώμῃ ταύτῃ ἔνομα ἔθεντο Βάρεκην, ἥπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὴν ἦν οἰκουμένη ἐν τῇ γῇ τῇ Βακτρίᾳ.

Mala mors Pheretimae.

205. Οὐ μὲν ἔδδ' ἡ Φερετίμη εὖ τὴν ζῶν κατέπλεξε. ὥς γάρ δὴ τάχιςα ἐκ τῆς Λιβύης τισαμένη τὰς Βαρκαίους ἀπενόσησε ἐς τὴν Αἴγυπτον, ἀπέθανε κακῶς· ζῶσα γὰρ εὐλείων ἐξέζεσε. ὥς ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίην ἰσχυραὶ τιμωρίαι πρὸς θεῶν ἐπίφθοροι γίνονται. ἡ μὲν δὲ Φερετίμης τῆς Βάττεω τοιαύτη τε καὶ τοσαύτη τιμωρίη ἐγένετο ἐς Βαρκαίους.

‘ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

Λ Λ Ι Κ Α Ρ Ν Η Σ Σ Η Ο Σ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΤΕΡΤΙΧΟΡΗ.

ARGUMENTUM LIBRI V.

Darii historia continuatur, & enarrat hoc libro Herodotus Megabazi in Europa res gestas, & post has Ionum rebellionem, ab Aristagora & Histiaeo Milesio molitam, indeque ortum Ionicum bellum, quibus historiis res a Lacedaemoniis, Atheniensibus, & Corinthiis gestas, quasi episodica immiscuit.

I. Magabazi in Europa res gestae.

*

Megabazus primos Perinthios, antea quoque a Paconibus male affectos. Dario subegit.

Ι. Οἱ Δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσέων καταλειφθέντες ὑπὸ Δαρείῳ, τῶν δὲ Μεγάβαζος ἤρχε, πρῶτες μὲν Περσίδας Ἑλλησποντίων, ἃ βελομένους ὑπηκόους εἶχε Δαρείῳ, κατεστρέψαντο, περιφθίνοντας πρότερον καὶ ὑπὸ

ὑπὸ Παίωνων τρηχέως. οἱ γὰρ ᾧ ἀπὸ Στρυμόνος Παίονες, χρήσαντος τῆ θεῆ στρατεύεσθαι ἐπὶ Περινθίᾳς, καὶ ἦν μὲν ἀντικατιζόμενοι ἐπικαλέσωνται σφας οἱ Περινθιοί, ἐνομασί βώσαντες, τὰς δὲ ἐπιχειρέειν· ἦν δὲ μὴ ἐπιβώσωνται, μὴ ἐπιχειρέειν· ἐποίουν οἱ Παίονες ταῦτα. ἀντικατιζομένων δὲ τῶν Περινθίων ἐν τῷ προασηΐᾳ, ἐνθαῦτα μενομαχίῃ τριφασίῃ, ἐκ προκλήσεώς σφι ἐγένετο· καὶ γὰρ ἄνδρα ἀνδρὶ καὶ ἵππον ἵππῳ συνέβαλον, καὶ κύνα κυνί. νικῶντων δὲ τὰ δύο τῶν Περινθίων, ὡς ἐπαιώνιζον κεχαρηκότες, συνεβάλοντο οἱ Παίονες τὸ χρησιέριον αὐτὸ τῆτο εἶναι· καὶ εἰπὼν κα παρὰ σφίσι αὐτοῖσι, „Νῦν ἂν εἴη ὁ χρησμός ἐπιτελεόμενος ἡμῖν, „νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον.“ ἔτω τοῖσι Περινθίοισι παιωνίσασσι ἐπιχειρέεσι οἱ Παίονες, καὶ πολλόν τε ἐκράτησαν, καὶ ἔλιπόν σφωον ὀλίγους.

Perinthus urbs, cum Thraciae parte, subacta a Persis.

2. Τὰ μὲν δὴ ἀπὸ Παίωνων πρότερον γεγόμενα, ὧδε ἐγείετο· τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν περὶ τῆς ἐλευθερίας γινομένων τῶν Περινθίων, οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Μεγάβαζος ἐπεκράτησαν πλήρᾳ. ὡς δὲ ἐχειρώθη ἡ Περινθίς, ἤλαυνε τὸν στρατὸν ὁ Μεγάβαζος διὰ τῆς Θρηίκης, πᾶσαν πάλιν καὶ πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμερέμενος βασιλεῖ· ταῦτα γὰρ οἱ ἐντέταλτο ἐκ Δαρείου, Θρηίκην καταστρέφειν.

Mores & potentia Thracum.

3. ΘΡΗΙΚΩΝ δὲ ἔθνος μέγιστον ἐστὶ, μετὰ γὰρ Ἰνδοῖς, πάντων ἀνθρώπων. εἰ δὲ ὑπ' ἑνὸς ἀρχαίετο, ἢ φρονέουσιν κατὰ ταῦτόν, ἅμαχόν τ' αὖν εἴη, καὶ πολλῶν κρατίστην πάντων ἐθιῶν, κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν· ἀλλὰ γὰρ τῆτο ἀπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μὴ κατὰ ἐγγένηται· εἰσὶ δὲ κατὰ τῆτο ἀσθενέες. ἔνομαται δὲ πολλὰ ἔχει κατὰ χώρας ἑκάστοι· νόμοισι δὲ ἔτοι παραπλησίαισι πάντες χρεώνται κατὰ πάντα εἶναι, πλὴν Γετέων, καὶ Τραυσῶν, καὶ τῶν κατύπερθε Κρησωναίων οἰκούντων.

Trausorum ritus circa natalia & obitus.

4. Τετέων δὲ τὰ μὲν Γέται οἱ ἀθανατίζοντες ποιεῦσι, εἴρηται μοι. Τράυσοι δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταυτὰ τοῖσι ἄλλοιςι Θρηήξι ἐπιτελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενον σφι καὶ ἀπογινόμενον, ποιεῦσι τοιαῦτα· τὸν μὲν γινόμενον περιύζοντες οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ, ἐπεὶ τε ἐγένετο, ἀναπλῆσαι κακὰ, ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνδρωπήϊα πάντα πάθεα· τὸν δὲ ἀπογινόμενον, παίζοντας τε καὶ ἡδόμενοι γῇ κρύπτουσι, ἐπιλέγοντες ὅσων κακῶν ἐξαπαλαχθεῖς, ἔτι ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ.

Uxores dilectissimae mactatio in tumulo mariti apud eos qui supra Crestonaeos incolunt.

5. Οἱ δὲ κατύπερθε Κρησωναίων, ποιεῦσι τοιαῦτα. ἔχει γυναῖκας ἑκάστος πολλὰς· ἐπειὰν ὧν τις αὐτέων ἀπο-

ἀποθάιη, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν, καὶ φίλων σπαράξῃ ἰσχυρά, περι τῆδε, ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα ὑπὸ τῆ ἀνδρός. ἡ δὲ ἂν κριθῇ καὶ τιμηθῇ, ἐγκαμιασθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, σφάζε-
ται ἐς τὸν τάφον ὑπὸ τῆ οἰκηιωτάτῃ ἐαυτῆς· σφαχθεῖ-
σα δὲ, συνθάπτεται τῷ ἀνδρί. αἱ δὲ ἄλλαι συμφορὴν
μεγάλην ποιῶνται· ἄνδρες γάρ σφι τῆτο μέγιστον
γίνεται.

Aliorum Thracum mores maxime insignes.

6. Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηίκων ἐστὶ ὅδε ὁ νόμος. πα-
λευσι τὰ τέκνα ἐπ' ἐξαγωγῇ· τὰς δὲ παρθένας ἔ-
φυλάσσει, ἀλλ' ἐῷσι οἷσι αὐταὶ βέλονται ἀνδράσι
μίσγεσθαι· τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσει. καὶ
ᾠνέοντα τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων
μεγάλων. καὶ τὸ μὲν ἐσίχθαι, εὐγενὲς κέκριται· τὸ
δὲ ἄσικτον, ἀγενές. ἀργὸν εἶναι, κάλλισον· γῆς δὲ
ἐργάτην, ἀτιμότατον. τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ ληΐ-
σύος, κάλλισον. ὅτοι μὲν σφῶν οἱ ἐπιφανέστατοι νόμοι
εἰσὶ.

Dii, quos colunt.

7. Θεοὺς δὲ σέβονται μέγας τέσδε, Ἄρεα, καὶ Διόνυσον,
καὶ Ἄρτεμιν. οἱ δὲ βασιλῆες αὐτέων, πάρεξ τῶν ἄλλων
πολιητέων, σέβοντα Ἑρμῆν μάλιστα θεῶν· καὶ ὁμνύ-
σι μὲνον τῆτον καὶ λέγουσι γεγονέναι ἀπὸ Ἑρμέω
ἐαυτές.

Sepultura optimatum apud Thraces.

8. ΤαΦαὶ δὲ τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτέων εἰσὶ αἶδε. τρεῖς μὲν ἡμέρας προτιθέασι τὸν νεκρόν· καὶ πάντοια σφάζαντες ἱρήϊα, εὐωχέονται, προκλαύσαντες πρῶτον· ἔπειτα δὲ θάπτουσι κατακαύσαντες, ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες· χῶμα δὲ χέαντες, ἀγῶνας τιθεῖσι παντοῖον, ἐν τῷ τὰ μέγιστα αἰεθλα τίθεται κατὰ λόγον μενομαχίης. ταΦαὶ μὲν δὴ Θρηίκων εἰσὶ αἶδε.

Boreales trans Istrum gentes ignotae, praeter Sigynnas, qui se Medorum colonos dicunt, & prope ad Enetos, qui sunt in Adriatico mari, pertinent.

9. Τὰ δὲ πρὸς βορέῳ ἔτι τῆς χώρας ταύτης, ἔδειξεν ἔχει φράσαι τὸ ἀτρεκέες οἰτινές, εἰσι ἀνθρώπων οἱ οἰκόντες αὐτήν· ἀλλὰ τὰ πέρην ἤδη τῆ Ἰστρου ἐρήμος χώρα φαίνεται ἔσσα καὶ ἄπειρος. μέγας δὲ δύναμαι πυθέσθαι οἰκόντας πέρην τῆ Ἰστρου ἀνθρώπους, τοῖσι ἔνομα εἶναι Σιγύννας, ἐσθῆτι δὲ χρεωμένους Μηδικῇ. τὰς δὲ ἵππους αὐτέων εἶναι λασίους ἅπαν τὸ σῶμα, ἐπὶ πέντε δακτύλους τὸ βάθος τῶν τριχῶν· μικρὰς δὲ καὶ σιμὰς καὶ ἀδυνάτους ἄνδρας φέρειν· ζευγνυμένους δὲ ὑπ' ἄρματα, εἶναι ὀξυτάτους· ἄρματηλατίειν δὲ πρὸς ταῦτα τὸς ἐπιχωρίας. κατήκειν δὲ τεττέων τὸς ἕρως ἀγχιῇ Ἐνετῶν τῶν ἐν τῷ Ἀδρίῃ· εἶναι δὲ Μήδων σφέας ἀποίκους λέγουσι· ὅπως δὲ ἔτοι Μήδων ἀποικαὶ γεγόνασι, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ἐπιφράσασθαι· γένοιτο δὲ ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ.

Alpes obtinent boreales trans Istrum terras, ut Thraces aiunt. Quae auctori haud credibilia, cui loca, quae septentrionibus subsunt, ob gelu inhabitabilia esse videntur. Huius oram maritimam Megabazus subegit.

ΙΟ. Ὡς δὲ Θρήικες λέγῃσι, μέλισσαι κατέχουσας τὰ πέτρην τῷ Ἴσρε εἰσὶ καὶ ὑπὸ τετῶν ἐκ εἶναι διεληθῆν τοπροσωτέρω. ἐμοὶ μὲν νῦν, ταῦτα λέγοντες, δοκέσσι λέγειν ἐκ οἰκότα· τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα φαίνεται εἶναι δύσριγα· ἀλλὰ μοι τὰ ὑπὸ τὴν ἄρκτον αἰοίκετα δοκεῖ εἶναι διὰ τὰ ψύχεα. ταῦτα μὲν νῦν τῆς χώρης ταύτης περὶ λέγεται. τὰ παραθαλάσσια δὲ ὧν αὐτῆς Μεγάβαζος Περσέων κατήκοα ἐποίησεν.

Histiaeus & Coës honorati a Dario ex Europa Sardes redeunte, Illi Myrcinum Edonidem, huic Mitylenes tyrannidem donavit.

ΙΙ. ΔΑΡΕΙΟΣ δὲ ὡς διαβάς τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον, ἀπῆκετο εἰς Σάρδεις, ἐμνήσθη τῆς ἐξ Ἰστιάει τε τῇ Μιλησίᾳ εὐεργεσίας, καὶ τῆς παραινέσεως τῇ Μιτυληναίᾳ Κώῳ· μεταπισμψάμενος δὲ σφραγὶς εἰς Σάρδεις, ἐδίδε αὐτοῖσι αἵρεσιν. ὁ μὲν δὴ Ἰστιάος, ἄπο τυραννεύων τῆς Μιλήτης, τυραννίδος μὲν ἐδεμιῆς προσεχρήριζε· αἰτίας δὲ Μύρκινον τὴν Ἠδωνίδα, βεβλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι. ἔτος μὲν δὴ ταύτην αἰρέεται. ὁ δὲ Κῶς, οἷά τοι ὁ τυράννος, δημότης τε ἑὼν, αἰτίας Μιτυλήνης τυραννεύσαι. τελεωθέντων δὲ ἀμφοτέροισι, ἔτοι μὲν κατὰ τὰ εἰλοντο ἐτράποντο.

Paeones duo cum sorore Sardes ad Darium veniunt, eumque ad Paeones subigendos impellunt. Industriae feminae Paeoniae, quae subigendae istius regionis cupidum Darium facit.

12. Δαρεῖον δὲ συνήνεκε, πρῆγμα τοιόνδε ἰδόμενον, ἐπιθυμήσαι ἐντείλασθαι Μεγαβάζῳ, Παίονας ἐλόντα ἀνασπάσας ποιῆσαι ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίην. ἦν Πίγρης καὶ Μαντύης, ἄνδρες Παῖονες· οἱ ἐπεὶ τε Δαρεῖος διέβη ἐς τὴν Ἀσίην, αὐτοὶ ἐθέλοντες Παϊόνων τυραννεύειν, ἀπικνέονται ἐς Σάρδεις, ἅμα ἀγόμενοι ἀδελφεὴν μεγάλην τε καὶ εὐεστέρα. Φυλάξαντες δὲ Δαρεῖον προκατιζόμενον ἐς τὸ προασηῖον τὸ τῶν Λυδῶν, ἐποίησαν τοιόνδε· σκευάσαντες τὴν ἀδελφεὴν ὥς εἶχον ἄριστα, ἐπ' ὕδωρ ἔπεμπον, ἄγγος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν, καὶ ἐκ τῆ βραχίονος ἵππον ἐπέκλισαν καὶ κλώθυσαν λῖνον. ὥς δὲ παρεξήϊε ἡ γυνή, ἐπιμελὲς τῷ Δαρείῳ ἐγένετο· ἔτε γὰρ Περσικὰ ἦν ἔτε Λύδια τὰ ποιεύμενα ἐκ τῆς γυναικὸς, ἔτε πρὸς τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης ἑταίρων. ἐπιμελὲς δὲ ὥς οἱ ἐγένετο, τῶν δορυφόρων τινὰς πέμπει, κελεύων φυλάξαι ὅ,τι χρέζεται τῷ ἵππῳ ἡ γυνή. οἱ μὲν δὲ ὀπίσθην εἶποντο· ἡ δὲ ἐπεὶ τε ἀπίκητο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἦρσε τὸν ἵππον· ἄρσασα δὲ, καὶ τὸ ἄγγος τῆ ὕδατος ἐμπλησάμενη, τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρεξήϊε, φέρεσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐπέκλισε ἐκ τῆ βραχίονος τὸν ἵππον, καὶ σρέφουσα τὸν ἄτρακτον.

Darii cum hisce Paeonis colloquium. Paeoniae situs ad flumen Strymonem, & Paeones Teucrorum coloni.

13. Θωυμάζων δὲ ὁ Δαρεῖς τά τε ἤκουσε ἐκ τῶν κατασκόπων, καὶ τὰ αὐτὸς ὤρα, ἄγειν αὐτὴν ἐκέλευε ἐωυτῷ ἐς ὄψιν. ὡς δὲ ἄχθη, παρῆσαν καὶ οἱ ἀδελφεοὶ αὐτῆς, ἐκὶ πρόσω σκοπιὴν ἔχοντες τῆτέων. ἐρωτῶντος δὲ τῷ Δαρεῖς ὁποδαπὴ εἴη, ἔφασαν οἱ νεηνίσκοι εἶναι Παῖονες, καὶ ἐκείνην εἶναι σφέων ἀδελφεήν. ὁ δὲ ἀμείβετο, τίνες δὲ οἱ Παῖονες αἰθρωποὶ εἰσι, καὶ κῦ γῆς οἰκημένοι, καὶ τί κῆνοι ἐθέλοντες ἔλθοιεν ἐς Σπέρδις. οἱ δὲ οἱ ἔφραζον, ὡς ἔλθοιεν μὲν ἐκείνῳ δῶστοντες σφέας αὐτῆς· εἴη δὲ ἡ Παιονίη ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμένη· ὁ δὲ Στρυμὼν ἔ πρόσω τῷ Ἑλλήσποντῳ· εἴησαν δὲ Τευκρῶν τῶν ἐκ Τροίης ἄπαιοι. οἱ μὲν δὴ αὐτὰ ἕκαστα ἔλεγον. ὁ δὲ εἰρώτα, εἰ καὶ πᾶσαι εἴησαν αὐτόθι αἱ γυναῖκες ἔτω ἐργάτιδες. οἱ δὲ καὶ τῆτο ἔφασαν προθύμως ἔτω ἔχειν· αὐτῷ γὰρ ὧν τέττε εἵνεκεν καὶ ἐποιέετο.

Megabazus Paeones e suis sedibus ad Darium transferre iussus, in Paeoniam ingreditur.

14. Ἐνθαῦτα Δαρεῖς γράφει γράμματα πρὸς Μεγάβαζον, τὸν ἔλιπε ἐν τῇ Θρηίκῃ στρατηγόν· ἐντελλόμενος ἐξαμαρτῆσαι ἐξ ἡθέων Παῖοντας, καὶ παρ' ἐαυτὸν ἀγαγεῖν καὶ αὐτῆς καὶ τέκνα τε καὶ γυναῖκας αὐτέων· αὐτίκα δὲ ἵππεὺς ἔδρε φέρων τὴν ἀγγελίην ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· περαιωθεὶς δὲ, διδοὶ τὸ βιβλίον

σας, οἱ μετ' αὐτὸν κῆνον ἔσαν δοκιμώτατοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπέμποντο δὲ ἔτι παρ' Ἀμύντην, αἰτήσοντες γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλεῖ. ἔτι δὲ ἐκ τῆς Πρασιάδος λίμνης σύντομος κάρτα ἐς τὴν Μακεδονίην. πρῶτα μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ' ὧ ἕτερον τετάρτων τάλαντον ἀργυρεῖς Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἐκάστης ἐφοίτα· μετὰ δὲ τὸ μέταλλον, Δύωρον καλεόμενον ἕρος ὑπερβάντα εἶναι ἐν Μακεδονίᾳ.

Amyntas Macedo se Persis dedidit, nuntiosque in hospitium vocavit. Persarum lascivia in feminas Macedonum in convivio.

18. Οἱ ὦν Πέρσαι οἱ πεμφθέντες ἔτι παρὰ τὸν Ἀμύντην ὡς ἀπικέατο, αἴτεον, ἐλθόντες ἐς ὄψιν τὴν Ἀμύντεω, Δαρείῳ βασιλεῖ γῆν τε καὶ ὕδωρ. ὁ δὲ ταῦτά τε ἐδίδε, καὶ σφεας ἐπὶ ξενίᾳ καλέει· παρασκευασάμενος δὲ δεῖπνον μεγαλοπρεπές, ἐδέκετο τῆς Πέρσας φιλοφρόνως. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο, διαπίνοντες εἶπαν οἱ Πέρσαι τάδε, „Ξεῖνε Μακεδῶν, ἡμῖν νόμος ἐστὶ τοῖσι Πέρσησι, ἐπεὶ δὲ πνον προτιθώμεθα „μέγα, τότε καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τὰς κεριδίας γυναικὰς ἐσάγεσθαι παρέδρες· σύ νυν, ἐπεὶ περ πρὸς ὁμῶς μὲν ἐδέξαο, μεγάλως δὲ ξενίζεις, διδοῖς τε „βασιλεῖ Δαρείῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἔπει νόμῳ τῷ ἡμετέρῳ.“ εἶπε πρὸς ταῦτα Ἀμύντης, „ὦ Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῖν γέ ἐστι ἐκ ἔτος, ἀλλὰ κεχωρισθαι ἀνδράσιν „γυναικῶν· ἐπεὶ τε δὲ ὑμῖν ἐόντες, δεσπόταί προσχερή-
„ζετε

„Ζετε τῆτέων, παρέσαι ὑμῖν καὶ ταῦτα.“ εἶπας τοσαῦτα ὁ Ἀμύντης μετεπέμψατο τὰς γυναῖκας. αἱ δὲ ἐπέτε κωλεόμεναι ἤλθον, ἐπεξῆς ἀντίαι ἵζοντο τοῖσι Πέρσῃσι. ἐνθαῦτα οἱ Πέρσαι ἰδόμενοι γυναῖκας εὐμόρφους, ἔλεγον πρὸς Ἀμύντην, Φάμενοι τὸ ποιηθὲν τῆτο ἔδεν εἶναι σοφόν· κρέσσον γὰρ εἶναι ἀρχῆθεν μὴ ἐλθεῖν τὰς γυναῖκας, ἢ ἐλθούσας καὶ μὴ παριζομένας, ἀντίαι ἵξεσθαι, αἰλγυρόνας σφι ὀφθαλμῶν. ἀναγκαζόμενος δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκέλευε παρίξιν· πειδομενέων δὲ τῶν γυναικῶν, αὐτίκα οἱ Πέρσαι μαζῶν τε ἄπτοντο, οἷα πλεύνας οἰνωμένοι, καὶ καὶ τις καὶ φιλέειν ἐπειρᾶτο.

Hanc Alexander Amyntae filius non ferens patrem
semovet.

19. Ἀμύντης μὲν δὴ ταῦτα ὀρέων, ἀτρέμας εἶχε, καὶ περ δυσφορέων, οἷα ὑπερδειμαίων τῆς Πέρσας. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀμύντεω, παρεὼν τε καὶ ὀρέων ταῦτα, ἅτε νέος τε ἑὼν καὶ κακῶν ἀπαθής, ἑδαιμῶς ἔτι κατέχειν οἷός τ' ἦν· ὥστε δὲ βαρέως φέρων, εἶπε πρὸς Ἀμύντεα τὰδε, „Σὺ μὲν, ὦ πάτερ, εἶπε τῇ ἡλικίῃ, „ἀπιὼν τε ἀναπαύεο, μηδὲ λιπάρεε τῇ πόσει· ἐγὼ δὲ προσμένων αὐτῷ τῇδε, πάντα τὰ ἐπιτήδεα παρέ- „ξω τοῖσι ξείνοισι.“ πρὸς ταῦτα συνίεις ὁ Ἀμύντης, ὅτι νεώτερος πρήγματα πρήξιν μέλλει Ἀλέξανδρος, λέγει, „ὦ παῖ, σχεδὸν γάρ σευ ἀνακαιμένῃ συνήμι „τὴν λόγῃς, ὅτι ἐθέλεις ἐμὲ ἐκπέμψας ποιέειν τι νεώ- „τερον· ἐγὼ ὦν σευ χρηρίζω μηδὲν νεοχμῶται κατ' ἀν- „δρας

„δρας τέττες, ἵνα μὴ ἐξεργάσῃ ἡμέας· ἀλλὰ ἀνέχου
 „ὀρέων τὰ παιύμενα· ἀμφὶ δὲ ἀπόδω τῇ ἐμῇ πείσο-
 „μαί τοι.“

Qui postquam abiit, Alexander etiam feminas in muliebri
 remittit conclave, totidemque viros laeves malas habentes,
 muliebri veste exornatos, traditis pugionibus intro-
 ducit, qui posteaquam a Persis atrectari coepere, hos
 obtruncaverat

20. Ὡς δὲ ὁ Ἀμύντης χρηίσας τῶν οἰχῶκε, λέγει ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὰς Πέρσας, „Γυναικῶν τῶν
 „τέων, ὧ ξεῖνοι, πολλή ἐστὶ ὑμῖν εὐπετεία, καὶ εἰ πά-
 „σσι βέλεσθε μίσγεσθαι, καὶ ὁκόσῃσι ὦν αὐτέων·
 „τέττε μὲν περὶ αὐτοὶ ἀποσημανέετε. ἵν δὲ, σχεδὸν
 „γὰρ ἤδη τῆς κοίτης ὥρη προσέρχεται ὑμῖν, καὶ καλῶς
 „ἔχοντας ὑμέας ὀρέω μέθης, γυναῖκας ταύτας, εἰ ὑμῖν
 „φίλον ἐστὶ, ἄφτετε λήσασθαι· λησαμέναις δὲ, ὅπισω
 „προσδέκεσθε.“ εἶπας ταῦτα, συνέπανοι γὰρ ἔσαν οἱ
 Πέρσαι, γυναῖκας μὲν ἐξελθέσας ἀπέπεμπε εἰς τὴν
 γυναικήην· αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἴσας τῇτι γυναῖξι
 αἰριθμὸν ἀνδρας λεογενέεις τῇ τῶν γυναικῶν ἐσθῇτι
 σκευάσας, καὶ ἐγχερίδια δὲς, παρῆγε ἔσω· παρὰ γων
 δὲ τέττες, ἔλεγε τοῖσι Πέρσῃσι τάδε, „ὦ Πέρσαι, οἵ-
 „κατε πανδαισίῃ τελὴν εἵτησθαι. τὰ τε γὰρ ἄλλα ὅσα
 „ἔχομεν, καὶ πρὸς, τὰ οἷά τε ἦν ἐξευρέντας παρέχεν,
 „πάντα ὑμῖν πάρεσι· καὶ δὴ καὶ τόδε τὸ πάντων μέ-
 „γιστον, τὰς τε ἰωυτῶν μητέρας καὶ τὰς ἀδελφεάς ἐπιδά-

„φιλευόμεθα ὑμῖν· ὥς παντελέως μάθῃτε τιμωόμενοι
 „πρὸς ἡμέων τῶν πέρ ἐσε ἄξιοι· πρὸς δὲ, καὶ βασιλέϊ
 „τῷ πέμψατι ἀπαγγείλητε, ὥς ἀνὴρ Ἑλλήν Μακε-
 „δόνων ὑπαρχος εὖ ὑμέας ἐδέξατο καὶ τραπέζῃ καὶ
 „κοίτῃ.“ ταῦτα εἶπας Ἀλέξανδρος, παρίζει Πέρσῃ
 ἀνδρὶ ἄνδρα Μακεδόνα, ὥς γυναῖκα τῷ λόγῳ. οἱ δὲ,
 ἐπεὶ τέ σφεων οἱ Πέρσαι ψαύειν ἐπειρῶντο, διεργάζον-
 το αὐτὰς.

Alexander caedem Persarum impunitam sibi astu fecit.

21. Καὶ ἔτοι μὲν τέτω τῷ μόρῳ διεφθάρησαν,
 καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ Θερραπήνῃ αὐτῶν· εἶπετο γὰρ δὴ σφι
 καὶ ὀχήματα, καὶ θεράποντες, καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ πα-
 ρασκευή· πάντα δὲ ταῦτα, ἅμα πᾶσι κείνοισι ἠΨά-
 νισο. μετὰ δὲ, χρόνῳ ἔ πολλῷ ὕστερον, ζήτησις τῶν ἀν-
 δρῶν τετῶν μεγάλη ἐκ τῶν Περσέων ἐγίγνετο· καὶ σφεας
 Ἀλέξανδρος κατέλαβε σοφίῃ, χρήματά τε δὲς πολ-
 λὰ, καὶ τὴν ἐωυτῆ ἀδελφεήν, τῇ ἔνομα ἦν Γυγαίῃ·
 κατέλαβε τε ὁ Ἀλέξανδρος δὲς ταῦτα Βεβάρῃ, ἀν-
 δρὶ Πέρσῃ, τῷ στρατηγῷ τῶν διζημένων τῆς ἀπολομέ-
 νης. ὁ μὲν νυν τῶν Περσέων τετῶν θάνατος ἔτω κατὰ-
 λαμφθεῖς ἐσιγήθη.

Macedones Graeci generis, & quidem Argivi.

22. Ἑλλήνας δὲ τέτῃς εἶναι ἀπὸ Περδίκκῃ γεγο-
 νότας, κατὰ περ αὐτοὶ λέγασι, αὐτῆς τε ἔτω τυγχά-
 νω ἐπιτάμενος, καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖσι ὀπισθε λόγοιτι
 ἀπο-

ἀποδέξω ὥς εἰσι Ἕλληνες· πρὸς δὲ, καὶ οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα Ἑλλήνων ἔτω ἔγνωσαν εἶναι. Ἀλέξανδρος γὰρ ἀεθλεύειν ἐλομένε, καὶ καταβάντος ἐπ' αὐτὸ τῆτο, οἱ ἀντιθευσόμενοι Ἑλλήνων ἐξεργόν μιν, φάμενοι ἐ βαρβάρων ἀγωνισέων εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλήνων. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐπειδὴ ἀπέδεξε αἷς εἴη Ἀργεῖος, ἐκρίθη τε εἶναι Ἕλην, καὶ ἀγωνιζόμενος σάδιον, συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ. ταῦτα μὲν νυν ἔτω καὶ ἐγένετο,

II. Rebellio Ionum, indeque ortum Ionicum bellum.

1) Causae & origines huius rebellionis.

*

Histaeus a muniendo in Thracia Myrcino advocatur a Dario, Megabazo suadente.

23. ΜΕΓΑΒΑΖΟΣ δὲ ἄγων τὰς Παίονας, ἀπίνετο ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἐνθεῦτεν δὲ διαπεραιωθεὶς, ἀπίνετο εἰς Σάρδεις. ἄτε δὲ τειχέοντος ἤδη Ἰστιάει τῇ Μιλησίῃ τὴν παρὰ Δαρείῃ αἰτήσας ἔτυχε δωρεὰν φυλακῆς τῆς σχεδῆς· ἐόντος δὲ τῇ χώρῃ τέτε παρὰ Στρυμόνα ποταμὸν, τῷ ἔνομαι εἰς Μύρκενος· μαθὼν δὲ ὁ Μεγάβαζος τὸ ποιούμενον ἐκ τῇ Ἰστιάει, ὡς ἦλθε τάχιστα εἰς τὰς Σάρδεις ἄγων τὰς Παίονας, ἔλεγε Δαρείῳ τάδε, „ὦ βασιλεῦ, κοῖόν τι χρῆμα ἐποίησας, ἀνδρὶ „Ἕληνι δεινῷ τε καὶ σοφῷ δὲς ἐγκτήσασθαι πόλιν ἐν „Θρηάκῃ

„Θρηήκη; ἵνα ἴδῃ τε ναυπηγήσιμός ἐστι ἄφθονος, καὶ
 „πολλοὶ κωπέες, καὶ μέταλλα ἀργύρεα· ὁμιλὸς τε
 „πολλὸς μὲν Ἑλλήνων περιοικέει, πολλὰς δὲ βαρβάρους· οἱ
 „προσάττω ἐπιλαβόμενοι, ποιήσασι τῆτο τὸ ἄν. κείνος
 „ἐξηγέται καὶ ἡμέρης καὶ νυκτός· σύ γιν τῆτον τὸν ἄνδρα
 „παῦσον ταῦτα ποιεῦντα, ἵνα μὴ οἰκῇ πολέμῳ συν-
 „έχῃαι· τρέπω δὲ ἡπίῳ μετασπεμψάμενος· παῦσιν·
 „ἐπεὰν δὲ αὐτὸν περιλάβῃς, ποιέειν ὅπως μηκέτι κείνος
 „ἔς Ἑλλήνας ἀπίζεταί.“

Summo astu Sardes in aulam Persicam arcessitur.

24. Ταῦτα λέγων ὁ Μεγάβαζος, εὐπατέως ἔπει-
 θε Δαρεῖον, ὡς εὖ προσρέων τὸ μέλλον γίνεσθαι· μετὰ
 δὲ, ἄγγελον πέμψας ὁ Δαρεῖος ἐς τὴν Μύρκινον, ἔλεγε
 ταῦτα· „Ἰσιαῖε, βασιλεὺς Δαρεῖος ταῦτα λέγει, Ἐγὼ
 „φροντίζων εὐρίσκω ἐμοί τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι
 „εὐδέναι εἶναι σεῦ ἄνδρα εὐνοέστερον· τῆτο δὲ ἐ λόγοισι,
 „ἔλ· ἔργοισι οἶδα μαθών· νῦν ὦν, ἐπινθέω γὰρ πρή-
 „γματα μεγάλα κατεργάσασθαι, ἀπικνέο μοι πάν-
 „τως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑπερθέωμαι.“ τῆτοισι ταῖσι ἔπεσι
 πισεύσας ὁ Ἰσιαῖος, καὶ ἅμα μέγα ποιεύμενος βασι-
 λῆος σύμβελος γενέσθαι, ἀπικετα ἐς τὰς Σάρδεις· ἀπι-
 κομένῳ δὲ οἱ ἔλεγε Δαρεῖος ταῦτα, „Ἰσιαῖε, ἐγὼ σε μετ-
 „επεμψάμην τῶνδε εἵνεκεν· ἐπεὶ τε τάχιστα ἐνάσησας
 „ἀπὸ Σκυθέων, καὶ σύ μοι ἐγένεο ἐξ ὀφθαλμῶν, εὐδέν
 „κω ἄλλο χρῆμα ἔτω ἐν βραχείῳ ἐπεζητήσα· ὡς σὺ
 „ἰδέειν τε καὶ ἐς λόγους μοι ἀπικέσθαι· ἐγνωνκὼς ὅτι

„κτημάτων πάντων ἐστὶ τιμιώτατον ἀνὴρ φίλος, ἐν-
 „τός τε καὶ εὖνους· τὰ ται ἐγὼ καὶ ἀμφότερα συνειδώς
 „ἔχω μαρτυρέειν ἐς πρήγματα τὰ ἐμὰ. νῦν ἂν, εὖ
 „γὰρ ἐποίησας ἀπικόμινος, ταῦδε τοι ἐγὼ προτείνομαι.
 „Μίλητον μὲν ἴα, καὶ τὴν νεόκτιστον ἐν Θερήκῃ πόλιν·
 „σὺ δὲ ἐμοὶ ἐπόμενος ἐς Σῦσα, ἔχε τὰ περ ὧν ἐγὼ ἔχω,
 „ἐμός τε σύσπιτος ἐὼν καὶ σύμβουλος.“

Histiaeus Darii comes Susa. Sardibus Artaphernes prae-
 fectus, & orae maritimae Otanes, Sisamnis a Cambyse
 maciati & deglupti, filius.

25. Ταῦτα Δαρεῖος εἶπας, καὶ καταστήσας Ἀρ-
 ταφέρνηα, ἀδελφρὸν ἐαυτῷ ὁμοπάτριον, ὑπαρχον εἶναι
 Σαρδίων, ἀπήλαυνε ἐς Σῦσα, ἅμα ἀγόμενος Ἰστιάον·
 Ὅτανια δὲ ἀποδέξας στρατηγὸν εἶναι τῶν παραθαλασ-
 σίων ἀνδρῶν, τῷ τὸν πατέρα Σισάμην βασιλεὺς
 Καμβύσης, γεγόμενον τῶν βασιλείων δικασέων,
 ὅτι ἐπὶ χρήμασι δίκην ἄδικον ἐδίκασε, σφάζας,
 ἀπέδειρε πᾶσαν τὴν ἀνδρωπήϊν· ἀπαδίξας δὲ αὐ-
 τῷ τὸ δέσμα, ἰμάντας ἐξ αὐτῷ ἔταμε, καὶ ἐνέτεινε
 τὸν θρόνον ἐς τὸν ἴζων ἐδίκασε· ἐνταύσας δὲ ὁ
 Καμβύσης, ἀπέδεξε δικασὴν εἶναι ἀντὶ τῷ Σι-
 σάμηνω, τὸν ἀποκτείνας ἀπέδειρε, τὸν παῖδα τῷ
 Σισάμηνω, ἐντειλάμενός οἱ μεμνησθαι ἐν τῷ κατί-
 ζων θρόνῳ δικάζει.

Otanes hicce Byzantios ac Calchedonios cepit, item Antandrum in terra Troade, cum Lamponio. Cepit & Lemnum & Imbrum, utramque tunc a Pelasgis habitatam.

26. Οὗτος, ὃν ὁ Οτάνης ὁ ἐγκατιζόμενος εἰς τῆτον τὸν θρόνον, τότε διάδοχος γενόμενος Μεγαβάζω τῆς στρατηγίης, Βυζαντίης τε εἶλε καὶ Καλχηδονίης· εἶλε δὲ Ἀντανδρον, τὴν ἐν τῇ Τρωάδι γῇ· εἶλε δὲ Λαμπώνιον· λαβὼν δὲ παρὰ Δεσβίων νέας, εἶλε Λῆμνόν τε καὶ Ἰμβρον, ἀμφοτέρας ἔτι τότε ὑπὸ Πελασγῶν οἰκισμένας.

Lemni calamitas sub Lycareto etiam infelice.

27. Οἱ μὲν δὴ Λῆμνιοι καὶ ἐμαχέσαντο εὖ, καὶ ἀμυνόμενοι, ἀνὰ χρόνον ἐκακώθησαν. τοῖσι δὲ περιεῖσι αὐτέων οἱ Πέρσαι ὑπαρχον ἐπιῆσι Λυκάρετον, τὸν Μαιανδρίῃ τῇ βασιλεύσαντος Σάμης ἀδελφεόν. ἔτος ὁ Λυκάρετος ἄρχων ἐν Λήμνῳ, τελευτᾷ. αἰτίη δὲ τέττε ἦδε· * πᾶντας ἠνδραποδίζετο καὶ κατεστρέφετο· τὰς μὲν, λεπυσρατὴς ἐπὶ Σκύθας αἰτιώμενος, τὰς δὲ, σίνεσθαι τὸν Δαρεῖς στρατὸν ἀπὸ Σκυθῶν ὀπίσω ἀποκομιζόμενον. ἔτος μὲν νυν τσαῦτα ἐξεργάσατο στρατηγῆσας· μετὰ δὲ ἐ πολλὸν χρόνον ἀνεως κακῶν ἦν.

Mala Ionum in Naxo & Mileto.

28. ΚΑΙ ΗΡΧΕΤΟ τοδεύτερον ἐκ Νάξου τε καὶ Μιλήτης Ἴωσι γίνεσθαι κακά. τῆτο μὲν γάρ, ἡ Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων προέφερε· τῆτο δὲ, κατὰ

τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ Μίλητος αὐτὴ τε ἐαυτῆς μάλις αὖθις τότε ἠαὖ μάλα, καὶ δὴ καὶ τῆς Ἰωνίης ἦν πρόσχημα· κατύπερθε δὲ τετέων, ἐπὶ δύο γενεὰς ἀνδρῶν κοστήσασα ἐς τὰ μάλις εἴσας, μέχρι ἔμιν Πάριοι κατήρτισαν· τέττες γὰρ καταρτισῆρας ἐκ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἔλοντο οἱ Μιλήσιοι.

Parii Milesios sedant.

29. Κατήλλαξαν δὲ σφραγίσαι οἱ Πάριοι. ὥς ἀπὸ κίματο αὐτέων ἀνδρες οἱ ἄριστοι ἐς τὴν Μίλητον, ὥρεον γὰρ δὴ σφραγίσαι δεσπῶς οἰκοφθορημένους, ἔφασαν αὐτέων βέλεσθαι διεξελθεῖν τὴν χώραν. ποιεῦντες δὲ ταῦτα, καὶ διεξιόντες πᾶσαν τὴν Μιλησίην, ὅπως τινὰ ἴδοιεν ἐν ἀνεσηκυῖᾳ τῇ χώρῃ ἀγρὸν εὖ ἐξεργασμένον, ἀπεγραφέατο τὸ ἔννομα τῷ δεσπότητι τῷ ἀγρῷ. διεξελάσαντες δὲ πᾶσαν τὴν χώραν, καὶ σπανίως εὐρόντες τέττες, ὥς τάχιστα κατέβησαν ἐς τὸ ἄστυ, αἰλίην ποιησάμενοι, ἀπέδεξαν τέττες μὲν τὴν πόλιν νέμειν, τῶν εὐρον τῶν ἀγρῶν εὖ ἐξεργασμένους· δοκέειν γὰρ ἔφασαν καὶ τῶν δημοσίων ἔττω δὴ σφραγίσαι ἐπιμελήσεσθαι ὥς περ τῶν σφετέρων· τῶν δὲ ἄλλων Μιλησίων τῶν πρὶν εἰσιστάζοντας, τέτων ἔταξαν παιδεσθαι. Πάριοι μὲν νυν ἔττω Μιλησίους κατήρτισαν.

Naxiorum exsulum fuga ad Aristagoram, precesque.

30. Τότε δὲ ἐκ τετέων τῶν πολιῶν ὧδε ἤρχετο κακὰ γίνεσθαι τῇ Ἰωνίᾳ. ἐκ Νάξου ἔφυγον ἀνδρες τῶν παλαιοῶν

χέων ὑπὸ τῇ θήμῃ· Φυγόντες δὲ ἀπικέατο εἰς Μίλητον· τῆς
 δὲ Μιλήτης ἐτύχανε ἐπίτροπος εἶναι Ἀρισαγόρης, ὁ Μολπ-
 αγέρεω, γαμβρός τε εἶναι καὶ ἀνεψιὸς Ἰσιᾶς τῇ Λυσσαγό-
 ρεω, τὸν ὁ Δαρεῖος ἐν Σέσσοις κατέχευε· ὁ γὰρ Ἰσιᾶς
 τύραννος ἦν Μιλήτης, καὶ ἐτύχανε τῷτον τὴν χερόν
 εἶναι ἐν Σέσσοις, ὅτε οἱ Νάξιοι ἦλθον, ξῆνοι πρὶν εἶναι
 τῶ Ἰσιᾶϊ. ἀπικόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι εἰς τὴν Μίλη-
 τον, ἐδέοντο τῷ Ἀρισαγόρεω, εἰ κως αὐτοῖσι παρὰ-
 σχοι δύναμιν, ἵνα κατέλθοιεν εἰς τὴν ἐωυτῶν. ὁ δὲ,
 ἐπιλεξάμενος ὡς ἦν δι' ἐωυτῇ κατέλθωσι εἰς τὴν πόλιν,
 ἄρξει τῆς Νάξης· σκῆψεν δὲ ποιούμενος τὴν ξενίην τὴν
 Ἰσιᾶϊ, τόνδε σφι λέγον προσέφερε, „Αὐτὸς μὲν ὑμῖν ἔ-
 „φερὲγγυὸς εἰμι δύναμιν τοσαύτην παρασχεῖν, ὥστε
 „κατάγειν αἰκόντων τῶν τὴν πόλιν ἐχόντων Ναξίων·
 „πυνθάνομαι γὰρ ὀκτακισχιλίην ἀσπίδα Ναξίοις εἶ-
 „ναι, καὶ πλοῖα μακρὰ πολλά· μηχανήσομαι δὲ, πᾶ-
 „σαν σπέδην, ποιούμενος· ἐπινόεω δὲ τῇδε. Ἀρταφέρ-
 „νης μοι τυγχάνει εἶναι φίλος· ὁ δὲ, Ἰφάσπειω μὲν ἐπι-
 „πάϊς, Δαρεῖος δὲ τῇ βασιλῆος ἀδελφεός· τῶν δὲ ἐπι-
 „θαλασσιῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἄρχαι πάντων, ἔχων στρα-
 „τιὴν τε πολλὴν καὶ πολλὰς νέας· τῷτον ὧν δοκέω τὸν
 „ἄνδρα πειθήσασθαι τῶν ἂν χρηρίζομεν.“ ταῦτα ἀκέσαν-
 τες οἱ Νάξιοι, προσέθεσαν τῷ Ἀρισαγόρῃ πρήσσειν
 ἢ δύνατο ἄριστα· καὶ ὑπίσχεσθαι δῶρα ἐκέλευον, καὶ
 δαπάνην τῇ στρατιῇ, ὡς αὐτοὶ διαλύσοντες ἐλπίδας
 πολλὰς ἔχοντες, ὅταν ἐπιφανέωσι εἰς τὴν Νάξιν, πάν-
 τα ποιήσασθαι τὰς Νάξιας τὰ ἂν αὐτοὶ κελύψωσι· ὡς δὲ

καὶ τὰς ἄλλας νησιώτας· τῶν γὰρ νήσων τεττέων τῶν Κυκλάδων ἐδεμίη καὶ ἦν ὑπὸ Δαρείῳ.

Aristagorae per Artaphernem consilia Graecis noxia.

31. Ἀπικόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης εἰς τὰς Σάρδεις, λέγει πρὸς τὸν Ἀρταφέρνηα, ὡς Νάξος εἴη νῆτος μεγάλη· αἰεὶ μὲν ἐκ μεγάλης, ἄλλως δὲ καλή τε καὶ ἀγαθή, καὶ ἀγαθὸς Ἰωνίης· χρήματα δὲ ἐν πολλὰ, καὶ ἀνδραποδα. „Σὺ ὦν ἐπὶ ταύτην τὴν χώραν στρατηλάτεις, καταγων εἰς αὐτὴν τὰς Φυγάδας ἐξ αὐτῆς. καὶ τοὶ ταῦτα ποιήσαντι, τῷτο μὲν ἐστὶ ἐτοῖμα παρ' ἐμοὶ χρήματα μεγάλα πάρεξ τῶν ἀναισιμωτάτων τῇ στρατιῇ· ταῦτα μὲν γὰρ δίκαια ἡμέας τὰς ἄγοντας παρέχειν· τῷτο δὲ, νῆσους προσκτήσεαι βασιλεί, αὐτὴν τε Νάξον, καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἡρημένας, Πάρον τε καὶ Ἄνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυκλάδας καλουμένας. ἐνθεῦτεν δὲ ἄρμεώμενος, εὐπετέως ἐπιθήσεαι Εὐβοίῃ, ἡσὼ μεγάλη τε καὶ εὐδαίμονι, ἐκ ἐλάσσονι Κύπρῃ, καὶ κάρτα εὐπετεῖ χειρωθήναι. ἀποχεῶσι δὲ ἑκατὸν νέες ταύτας, πᾶσας χειρώσασθαι.“ ὁ δὲ ἀμείβετο αὐτὸν τρισίδη, „Σὺ εἰς οἶκον τὸν βασιλῆος ἐξηγητὴς γίνεαι πρηγμαίων, ἀγαθῶν, καὶ ταῦτα εὖ παραινέεις πάντα, πλὴν τῶν γενῶν τῷ ἀριθμῷ. ἀντὶ δὲ ἑκατὸν νεῶν, διηκόσιαί τοι ἐτεῖμοι ἔσονται ἅμα τῷ ἔαρι. δεῖ δὲ τέττισι καὶ αὐτὸν βασιλῆα συνέπαινε γίνεσθαι.“

Aristagoras ab Artapherne, rege consentiente, classem ducentarum navium, duce Megabate hanc ad expeditionem accepit.

32. Ὁ μὲν δὴ Ἀρισταγόρης ὡς ταῦτα ἤκουσε, περιχαρὴς ἦν, ἀπῆλθε εἰς Μίλητον. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, ὡς εἰ πέμψαντι εἰς Σῶσα, καὶ ὑπερθέντι τὰ ἐκ τῆς Ἀρισταγόρου λεγόμενα, συνέπαινος καὶ αὐτὸς Δαρεῖος ἐγένετο, παρεσκευάσατο μὲν διηκοσίας τριήρας, πολλὸν δὲ κάρτεα ὄμιλον. Περσέων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων στρατηγὸν δὲ τετέων ἀπέδωκε Μεγαβάτην, ἄνδρα Πέρσῃ τῶν Ἀχαιμενιδέων, ἐωῦτῃ τε καὶ Δαρεῖος ἀνεψιόν. τῷ Πausanίῃς ὁ Κλεομβρότεω Λακεδαιμόνιος, εἰ δὲ ἀληθὴς γε ὁ λόγος, ὑτέρῳ χρόνῳ τετέων ἡμερόσατο θυγατέρα, ἔρωτα σχὼν τῆς Ἑλλάδος τύραννος γενέσθαι. ἀποδέξας δὲ Μεγαβάτην στρατηγὸν Ἀρταφέρνης, ἀπέστειλε τὸν στρατὸν παρὰ τὴν Ἀρισταγόρου.

Megabates & Aristagoras Naxum petunt. Scylax navarchus ob excubias remissiores punitur, unde ducum inimicitiae & expeditio infausta.

33. Παραλαβὼν δὲ ὁ Μεγαβάτης ἐκ τῆς Μιλήτης τὸν τε Ἀρισταγόρου καὶ τὴν Ἰάδα στρατιὴν καὶ τῆς Ναξίως, ἔπλεε πρόφασιν ἐπὶ Ἑλληςπόντῃ· ἐπεὶ το δὲ ἐγένετο ἐν Χίῳ, ἔσχε τὰς νέας εἰς Καύκασα, ὡς ἐνθεῦτεν βορὴ αἰέμῳ εἰς τὴν Νάξον διαβάλοι. καί, ἔ· γὰρ ἔδει τάτῳ τῷ σὺλῳ Ναξίως ἀπολέσθαι, πρῆγμα τοιόνδε σιγηέχθῃ γενέσθαι. περιϊόντες Μεγαβάτεω τὰς ἐπὶ

ἄλλο μὲν εἶδεν· ἐπεὰν δὲ ἀπίκηται εἰς Μίλητον, κελεύειν Ἀρισταγόρην ζυρήσαντά μιν τὰς τρίχας, κατιδέσθαι εἰς τὴν κεφαλὴν· τὰ δὲ εἴγματα ἐσήμαινε, ὥς καὶ πρότερόν μοι ἐρήται, ἀπόσασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ἰσιαῖος ἐποίησεν, συμφορὴν ποιούμενος μεγάλην τὴν ἐαυτῷ κατοχὴν τὴν ἐν Σέσοισι· ἀποσάσιος ὢν γινομένης, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετήτεσθαι ἐπὶ θαλάσσαν, μὴ δὲ νεώτερόν τι ποιούσης τῆς Μιλήτης, εἰς αὐτὴν ἦεν ἔτι ἐλογίζετο.

Modus Aristagorae in deficiendo.

36. Ἰσιαῖος μὲν νυν ταῦτα διανοούμενος, ἀπέπεμπε τὸν ἄγγελον. Ἀρισταγόρῃ δὲ συνέπιπτε τῷ αὐτῷ χρένῃ πάντα ταῦτα συνελθόντα· ἐβηλεύετο ὢν μετὰ τῶν σασιωτέων, ἐκφίνας τὴν τε ἐαυτῷ γνώμην καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἰσιαίῳ ἀπυγμένα. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες γνώμην κατὰ ταῦτόν ἐξεφέροντο, κελεύοντες ἀπίσασθαι. Ἐκαταῖος δ' ὁ λογοποιὸς πρῶτος μὲν ἐκ τοῦ πόλεμον βασιλεῖ τῶν Περσέων ἀναιρέεσθαι, καταλέγων τὰ τε ἔθνη πάντα τῶν ἦρχε Δαρεῖος, καὶ τὴν δύναμιν αὐτῷ· ἐπεὶ τε δὲ ἐκ ἔπειθε, δεύτερα συνέβηλεσε ποιεῖν ὅπως νευκράτεες τῆς θαλάσσης ἔσονται. ἄλλως μὲν νυν εἰς αὐτὸν ἔφη λέγων ἐνορᾶν ἐσόμενον τῆτο· ἐπίσασθαι γάρ τὴν δύναμιν τὴν Μιλησίων εἶσαν ἀσθιναίαν· εἰ δὲ τὰ χρήματα κατααιρεθῇ τὰ ἐκ τῷ ἱερῷ ἐν Βραγχιδῇσι, τὰ Κροῖσος ὁ Λυδὸς ἀνέθηκε, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ἐπικρατῆσαι τῆς θαλάσσης· καὶ ἔτι αὐτὰς τε ἔξεν χρέ-

ματι

μασι χρεῶσθαι, καὶ τὰς πολεμίους ἑ συλήσειν αὐτά· τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα μεγάλα, ὥς δοδήλωτά μοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν λόγων. αὕτη μὲν δὴ ἔκ ἐνίκᾳ ἡ γνώμη· ἐδόκει δὲ ὁμῶς ἀπίσασθαι· ἕνα τε αὐτέων πλώσαντα ἐς Μυῖντα ἐς τὸ στρατίπεδον τὸ ἀπὸ τῆς Νάξου ἀπελθόν, εὖ ἐνθαῦτα, συλλαμβάνειν πειρᾶσθαι τὰς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιπλέοντας στρατηγούς.

Aristagoras dolo comprehensis classiariorum ducibus aperte deficit, tyrannidem Milēti deserit, & statum rei-publicae constituit, civitates Ioniae a tyrannis liberavit, sibi que conciliavit.

37. Ἀποπεμφθέντος δὲ Ἰητραγόρεω κατ' αὐτὸ τῆτο, καὶ συλλαβόντος δόλῳ Ὀλίαντον Ἰβανάλιος Μυλασσία, καὶ Ἰσιᾶν Τύμνω Τερμερέα, καὶ Κώνη Ἐρξάνδρῳ, τῷ Δαρεῖος Μιτυλήνην ἐδαρῆσατο, καὶ Ἀρισαγόρην Ἡρακλείδῳ Κυμαῖον, καὶ ἄλλας συχνάς· ἔτω δὴ ἐκ τῶ ἐμφανέος ὁ Ἀρισαγόρης ἀπεσῆκε, πᾶν ἐπὶ Δαρεῖῳ μηχανώμενος. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μετείς τὴν τυραννίδα, ἰσονομίην ἐποίησε τῇ Μιλήτῳ, ὥς ἂν ἐκόντες αὐτῷ οἱ Μιλήσιοι συναπισαίχτο· μετὰ δὲ, καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίᾳ τῷτὸ τῆτο ἐποίησε, τὰς μὲν ἐξελαύνων τῶν τυράννων, τὰς δὲ ἔλαβε τυράννεις ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν συμπλευσασέων ἐπὶ Νάξον, τέττες δὲ φίλα βεβλόμενος πειέσσει τῇσι πόλεσι, ἐξεδίδε, ἄλλον ἐς ἄλλην πόλιν παραδίδες, ὅθεν εἴη ἕκαστος.

Tyrannis summotis Aristagoras singulos iussit in singulis civitatibus constituere magistratus, & Spartae societatem quaerit.

38. Κόην μὲν νυν Μιτυληναῖοι, ἐπεὶ τε τάχιστα παρέλαβον, ἐξαγαγόντες κατέλευσαν. Κυμαῖοι δὲ τὸν σφέτερον αὐτέων ἀπῆκαν· ὥς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλεῖνες ἀπῆϊσαν. τυράννων μὲν νυν κατάπαυσις ἐγένετο αἰνὰ τὰς πόλεις. Ἀρισταγόρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τὰς τυράννας κατέπαυσε, στρατηγὸς ἐν ἐκάστῃ τῶν πολιῶν καλεῖσας ἐκάστος καταστῆσαι, δεύτερος αὐτὸς ἐς Λακεδαιμόνας τρέιρες ἀπόσολος ἐγένετο· ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίᾳ τινός οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι.

Episodium de Spartanis. Post Anaxandridem eius filius Cleomenes regnum Spartae tenebat.

39. ΤΗΣ ΔΕ ΣΠΑΡΤΗΣ Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοντος ἐκέτι περιεὼν ἐβασίλευε, ἀλλὰ ἐτετελευτήκει· Κλεομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδew εἶχε τὴν βασιλείην, ἔκατὰ ἀνδραγαδίην σχὼν, ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀναξανδρίδῃ γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδελφεῆς ἐωυτῆ θυγατέρα, καὶ ἐκτὸς ταύτης οἱ καταδυμῆς, παῖδες ἐκ ἐγένοντο. τότε δὲ τοιαῦτα ἑόντος, οἱ ἔφοροι εἶπαν, ἐπικαλεσάμενοι αὐτὸν, „Εἴ τοι σύ γε σεαυτῆ μὴ προορᾷς, „ἀλλ' ἡμῖν τῆτό ἐστι ἔπεριόπτεον, γένος τὸ Εὐρυσθέ- „νεος γενέσθαι ἐξίτηλον. σύ νυν τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα, „ἐπεὶ τέ τοι ἐτίκτες ἐκ σέε, ἄπες, ἄλλην δὲ γῆμον· „καὶ ποιεῶν ταῦτα, Σπαρτιήτησι ἀδήσεις.“ ὁ δὲ ἀμείβετο

Βετο Φαῖς τῶν ἐτέρων ποιήσεν· ἐκείνης τε ἔκαλῶς συμβαλεῖν, παραινέοντας, τὴν ἔχει γυναῖκα, ἔβσαν ἀναμάρτητον ἐαυτῷ, ταύτην ἀπέντα, ἄλλην ἐσαγαγέσθαι· ἐδὲ σφι πέπεισθαι.

Anaxandrides Ephorum iussu alteram, praeter primam uxorem infecundam, quae fecunda est, duxit.

40. Πρὸς ταῦτα οἱ ἔφοροι καὶ οἱ γέροντες βελεύσασθαι, προσέφερον Ἀναξανδρίδῃ τάδε, „Ἐπεὶ τοίνυν περιεχόμενόν σε ὀρέομεν τῆς ἔχεις γυναῖκος, σὺ δὲ ταῦτα ποίει, καὶ μὴ ἀντίβαινε τέτοισι, ἵνα μὴ τι ἄλλοιον περὶ σέῃ οἱ Σπαρτιῆται βελεύσωνται. γυναῖκος μὲν τῆς ἔχεις ἔπεσομένῃ σου τῆς ἐξέσιος· σὺ δὲ ταύτῃ τε πάντα ἴσα νῦν παρέχεις παρέχε, καὶ ἄλλην πρὸς ταύτῃ ἐσαγάγε γυναῖκα τεκνοποιόν.“ ταῦτά κη λεγόντων, συνεχάρησε ὁ Ἀναξανδρίδης· μετὰ δὲ, γυναῖκας ἔχων δύο, διζῶς ἰσῖας οἶκε, ποιέων ἑδμά Σπαρτιητικά.

Uxor quas posterior ducta est peperit hunc Cleomenem. Uxor prior sterilis & ipse concepit, & Dorieum, Leonidem, & Cleombrotum peperit.

41. Χρόνος δὲ ἔπολλε διελθόντος, ἡ ἐσύτερον ἐπελθῶσα γυνὴ τίκτει τὸν δὴ Κλεομένεα τέτον. καὶ αὕτη τε ἔφεδρον βασιλέα Σπαρτιήτῃσι ἀπέφαινε· καὶ ἡ προτέρη γυνὴ τὸν πρότερον χρόνον ἄτοκος ἔβσα, τότε κως ἐκύησε, συντυχίῃ ταύτῃ χερσαμένῃ. ἔχυσαν δὲ αὐτὴν ὀλη-

Θεί λόγῳ, οἱ τῆς ἐπελθούσης γυναικὸς οἰκίῳι πυθόμενοι ἄλλεν, Φάμαιο αὐτὴν κομπέειν ἄλλως, βελομένην ὑποβαλέσθαι. δεινὰ δὲ ποιούντων αὐτέων, τῷ χρόνῳ συντάμνοντος, ὑπ' ἀπίστης αἱ ἔφοροι τίκτεσαν τὴν γυναικὰ περιιζόμενοι ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὡς ἔτεκε Δαριέα, ἰδέως ἴσχει Λεωνίδην· καὶ μετὰ τῆτον, ἰδέως ἴσχει Κλεόμβροτον· οἱ δὲ καὶ διδύμους λέγουσι Κλεόμβροτόν τε καὶ Λεωνίδην γενέσθαι. ἡ δὲ Κλεομένης τακῶσα καὶ τοδεύτερον ἐπελθούσα γυνή, ἔῃσα θυγάτηρ Περνητάδου τῷ Δημαρμένῳ, ἐκέτι ἔτικτε τοδεύτερον.

Ctesmenes mentis non compos, sed admodum furens, Dorieus autem inter aequales omnes primus, ob regnum, patre defuncto, non impetratum, iratus, colomos duxit in Africam, inde tertio eieclus anno in Peloponnesum abiit.

42. Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης, ὡς λέγεται, ἦν τε ἑφρενήρης, ἀκρομανής τε· ὁ δὲ Δωριεὺς ἦν τῶν ἡλικίων πάντων πρῶτος· εὖ τε ἐπίστατο κατ' ἀνδραγαδίην αὐτὸς σχήσων τὴν βασιλίην. ὥστε ὦν ἔτω Φρονέων, ἐπειδὴ ὅ, τε Ἀναξανδρίδης ἀπέθανε, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι χρεώμενοι τῷ νόμῳ, ἐσήσαντο βασιλεῖα τὸν πρεσβύτατον Κλεομένηα, ὁ Δωριεὺς δευρόν τε ποιούμενος, καὶ ἐκ αἰξίων ὑπὸ Κλεομένηος βασιλεύεσθαι, αἰτήσας ληόν, Σπαρτιήτας ἄγε εἰς ἀποικίην· ἔτε τῷ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίῳ χρησάμενος, ἐς ἡντινα γῆν κτίσων ἰεῖη, ἔτε ποιήσας ἐδὲν τῶν νομιζομένων, οἷα δὲ βαρέως φέρων, ἀπίες

ἀπὶ τὰ ἐς τὴν Λιβύην τὰ πλοῖα· κατηγέοντο δὲ αἱ ἄνδρες
Θηραῖοι. ἀπικόμενος δὲ ἐς Κίνυπα, οἴκισε χῶρον κάλλισ-
τον τῶν Λιβύων παρὰ ποταμόν· ἐξελαθεῖς δὲ ἐνδεῦτεν
τρίτῳ ἔτῳ ὑπὸ Μακέων Λιβύων καὶ Καρχηδονίων, ἀπὶ-
κετο ἐς Πελοπόννησον.

Dorieus consilio Anticharis ex Laii oraculis, & Pythia
Delphis consulta cum classe Heracleam in Sicilia condi-
turus Italiam praetervectus; ibique detentus bello inter
Sybarin & Crotona. Variae de hocce bello narrationes.

cap. 43. 44.

43. Ἐνθαῦτα δὲ οἱ Ἀντιχάρης, αἰὴρ Ἐλεώνιος,
συνεβέλευσε ἐκ τῶν Λαίε χρησμῶν, Ἡρακλήην τὴν ἐν
Σικελίῃ κτίξεν, Φᾶς τὴν Ἐρυκος χῶρον πᾶσαν εἶναι
Ἡρακληίδεων, αὐτῷ Ἡρακλῆος κτησαμένῃ· ὁ δὲ, αἰκί-
σας ταῦτα, ἐς Δελφὸς οἶχετο χρησόμενος τῷ χρησ-
τήριῳ, εἰ αἰρήσει ἐπ' ἣν ἐέλθοιαι χῶρον· ἡ δὲ Πυθίη οἱ
χερᾶ αἰρήσειν. παραλαβὼν δὲ ὁ Δωριεὺς τὸν ὀ-
λόν, τὸν καὶ ἐς Λιβύην ἤγε ἐκομίζετο παρὰ τὴν
Ἰταλίην.

44. Τὸν χρόνον δὲ τῆτον, ὡς λέγεται Συβαριῆτα,
σφέας τε αὐτὲς καὶ Τῆλυν τὸν ἐαυτῶν βασιλῆα ἐπὶ Κρό-
τωνα μέλλεν στρατεύεσθαι· τὰς δὲ Κροτωνήτας περι-
δεέας γενομένους, δεηθῆναι Δωριέος σφι τιμαρῆσαι, καὶ
τυχῆν δεηθέντας· συστρατεύεσθαι τε δὴ ἐπὶ Σύβαριν
Δωριέα, καὶ συνελεῖν τὴν Σύβαριν. ταῦτα μὲν νυν
Συβαριῇ

Συβαρίται λέγουσι ποιῆσαι Δωριέα τε καὶ τὰς μετ' αὐ-
τῷ. Κροτωνιῆται δὲ εὐδὲνα σφίσι Φασὶ· ζῆνον προσεπι-
λαβέσθαι τῷ πρὸς Συβαρίτας πολέμῳ, εἰ μὴ Καλλίην
τῶν Ἰαμυδῶν μάντιν Ἠλεῖον μόνον καὶ τῷτον τρόπο
τοιῶδε· παρὰ Τήλυος τῷ Συβαριτέων τυράννῳ ἀποδράν-
τα ἀπικέσθαι παρὰ σφέας, ἐπεὶ τέ οἱ τὰ ἱερά ἐπρε-
χώρεε χρησάθυσμένῳ ἐπὶ Κρότωνα. παῦτα δὲ ἂν ἔσται
λέγουσι.

Dorieus occisus varias movit fabulas; eius memoria,

45. Μαρτύρια δὲ τούτων ἑκάτεροι ἀποδεικνύουσι
ταῦτα. Συβαρίται μὲν τέμενός τε καὶ νηὸν ἔοντα παρὰ
τὸν ξηρὸν Κραῖθιν, τὸν ιδρύσασθαι συνελόντα τὴν πόλιν
Δωριέα λέγουσι Ἀθηναίῃ ἐπωνύμῳ Κραδίῃ· τῷτο δὲ,
αὐτῷ Δωριέος τὸν θάνατον μαρτύριον μέγιστον ποιεῦν-
ται, ὅτι παρὰ τὰ μεμαντευμένα ποιεῶν διεφθάρη· εἰ
γὰρ δὴ μὴ παρέπερξε μηδὲν, ἐπ' ὃ δὲ ἐξάλη ἐποίησε, εἴλε
ἂν τὴν Ἐρυκίνην χώραν, καὶ ἐλὼν κατέσχε, εὐδὲ ἂν αὐ-
τός τε καὶ ἡ στρατιὴ διεφθάρη. οἱ δὲ αὖ Κροτωνιῆται
ἀποδεικνύουσι Καλλίην μὲν τῷ Ἠλεῖῳ ἐξαίρετα ἐν γῇ τῇ
Κροτωνιήτιδι πολλὰ δοθέντα, τὰ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐνέμον-
το οἱ Καλλίῳ ἀπόγονοι· Δωριεῖ δὲ καὶ τοῖσι Δωριέος
ἀπογόνοισι, εὐδὲν καὶ τοι εἰ συνεπελάβετό γε τῷ Συ-
βαριτικῷ πολέμῳ Δωριεὺς, δοθῆναι ἂν εἰ πολλαπλήσια
ἢ Καλλίῃ. ταῦτα μὲν νυν ἑκάτεροι αὐτέων μαρτύρια
ἀποφαίρονται· καὶ πάρεστι ἑκατέρωσι τις παῖδεσσι αὐ-
τέων· τέτοισι προσχωρεῖν.

Doriei comites in Sicilia occisi. Euryleon Minoae, & Selinuntis tyrannus.

46. Συνέπλεον δὲ Δωριεῖ καὶ ἄλλαι συγκρίσαι Σπαρτιητέων, Θεσσαλὸς καὶ Παραιβάτης καὶ Κελέης καὶ Εὐρυλέων· οἱ ἐπεὶ τε ἀπικέατο παντὶ σόλῳ ἐς τὴν Σικελίην, ἀπέθανον μάχῃ ἑσσωθέντες ὑπὸ τε Φονίκων καὶ Ἑγεσαίων· μένος δὲ γὰρ Εὐρυλέων τῶν συγκριτέων περιεγένετο τέττε τῷ πάθους. συλλαβὼν δὲ ἔτος τῆς ἑξατῆς τὸς περιγενομένους, ἔσχε Μινωὴν τὴν Σελινυσίων ἀποικίην· καὶ συνελευθέρῃ Σελινυσίῃς τῷ μενάρχῃ Περσασγόρεω. μετὰ δὲ, ὡς τῷτόν κατέσθε, αὐτὸς τυραννίδα ἐπεχείρησε Σελινῶντας, καὶ ἐμενάρχησε χρόνον ἐπ' ὀλίγον· οἱ γάρ μιν Σελινέσσιοι ἐπαναστάntes ἀπέκτειναν καταφυγόντα ἐπὶ Διὸς ἀγοραίῃ βαμόν.

Dorio & viae & mortis socius Philippus Crotoniata, Olympionices, omnium sui temporis Graecorum pulcherrimus.

47. Συνέσπετο δὲ Δωριεῖ καὶ συναπέθανε Φίλιππος ὁ Βυτακίδεω, Κροτωνιήτης ἀνὴρ· ὃς ἀρμυράμενος Τήλυος τῷ Συβαρίτεω θυγατέρα, ἔφυγε ἐκ Κρότωνος· ψευδοὺς δὲ τῷ γάμῳ, οἶχετο πλέων ἐς Κυρήνην· ἐκ ταύτης δὲ ὀρμεώμενος συνέσπετο οἰκῇ τε τριήρεϊ καὶ οἰκῇ ἀνδρῶν δαπάνῃ, ἐὼν τε Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιστος Ἑλλήνων τῶν κατ' ἐωυτόν. διὰ δὲ τὸ ἐωυτῷ κάλλος ἐνάκατο παρὰ Ἑγεσαίων τὰ ἐδοῖς ἄλλος· ἐπὶ γὰρ τῷ τάφῳ αὐτῷ ἡρώϊον ἰδρυσάμενοι, συστήσι αὐτὸν ἱλάσκονταί·

Cleomenis regnum brevi, isque sine prole virili decessit.

48. Δωριεὺς μὲν νυν τρέπων τοιούτων ἐτελεύτησε· εἰ δὲ ἠνέσχετο βασιλευόμενος ὑπὸ Κλεομένει, καὶ κατέμεινε ἐν Σπάρτῃ, ἐβασίλευε ἂν Λακεδαιμόνος· ἔ γάρ τινες πολλὸν χρέον ἤρεα ἢ Κλεομένης, ὧν ἀπέθανε ἅπαις, θυγατέρα μὲν λιπὼν τῇ ἑομα ἦν Γοργώ.

Aristagorae sermo ad Cleomenem, docens continentiam regionum ex Ionia usque Susa. Ambitus terrae tabellae incisus ab Aristagora ostenditur.

49. ΑΠΙΚΝΕΕΤΑΙ δὲ ὧν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτης τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην, Κλεομένους ἔχοντας τὴν ἀρχήν· τῷ δὲ ἐς λόγους ἦεν, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πῖνακα, ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περιόδος ἐνετέτμητο, καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες· ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε, „Κλεόμενες, σπευδὴν μὲν τὴν „ἐμὴν μὴ θωυμάσης τῆς ἐνθαῦτα ἀπίστιος· τὰ κατήκον- „τα γὰρ ἐστὶ τοιαῦτα. Ἰώνων παῖδας δέλεες εἶναι αὐτὴν „ἐλευθέρων, ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, „ἔτι δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσω προεξίατε τῆς Ἑλλάδος. „νῦν ὧν πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῥύτασθε Ἴωνας ἐκ τῆς „δύλοσύνης, ἀνδρας ὁμαίμονας· εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦ- „τα χωρέειν οἶά τέ ἐστι. ἔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοι „εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον, ἐς τὰ μέγιστα ἀνή- „κετε ἀρετῆς πέρι· ἢ τε μάχῃ αὐτέων ἐστὶ τοιούδε, τόξα, „καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται „ἐς

„ἔς τὰς μάχας, καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι·
 „ἔτω εὐπέτεες χειρωθῆναι εἰσι· ἔτι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖ-
 „σι τὴν ἡπειρον ἐκείνην νεμομένοισι, ὅσα ἔδδ' τοῖσι συν-
 „άπασι ἄλλοισι· ἀπὸ χρυσῷ ἀρξάμενοισι, ἄργυρος,
 „καὶ χαλκός, καὶ ἐσθῆς ποικίλη, καὶ ὑποζύγια τε καὶ
 „ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ βεγλόμενοι, αὐτοὶ ἂν ἔχαιτε.
 „κατοίκηται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω. Ἰά-
 „νων μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοὶ, οἰκούντες τε χώραν ἀγαθὴν
 „καὶ πολυαργυρώτατοι ἑόντες.“ δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦ-
 „τα ἐς τὴν τῆς γῆς περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνα-
 „κι ἐντετμημένην. „Λυδῶν δὲ,“ ἔφη λέγων ὁ Ἀρισταγό-
 „ρης, „οἶδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἡῶ, πολυπρο-
 „βατώτατοι τε ἑόντες ἀπάντων τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ πο-
 „λυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι,
 „τὲς ἡμεῖς Συρίεα καλέομεν· τέτοισι δὲ πρόσθεροι Κί-
 „λικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήνδε, ἐν τῇ ἦδε
 „Κύπρος νῆσος κέεται· οἱ πεντακόσια τάλαντα βασι-
 „λεῖ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτελεῦσι. Κιλικῶν δὲ τῶνδε
 „ἔχονται Ἀρμένιοι οἶδε, καὶ ἔτοι ἑόντες πολυπρόβατοι.
 „Ἀρμενίων δὲ, Ματιηνοὶ, χώραν τήνδε ἔχοντες· ἔχεται
 „δὲ τῆτων γῇ ἦδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόν-
 „δε Χοάυπεα κείμενά ἐστι τὰ Σῆσα ταῦτα, ἐνθα βα-
 „σιλεὺς τε μέγας διαίταν ποιεῖται, καὶ τῶν χρημάτων
 „τῶν οἱ Θησαυροὶ ἐνθαῦτά ἐστι· ἐλόντες δὲ ταύτην τὴν
 „πόλιν, θαρσέοντες ἤδη τῷ Διὶ πλέττε· πέρι ἐρίζετε·
 „ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα εἰ πολλῆς, εἰδὲ ἔτω χρηστῆς,
 „καὶ ἔρων σμικρῶν, χρεῶν ἐστὶ ὑμῶς μάχας ἀναβάλ-
 „

„λεοθα, πρὸς τε Μεσσηνίαις ἔονταί· ἰσοπαλείας, καὶ Ἀργεῖας τε καὶ Ἀργεῖας· τοῖσι ἔτε χρυσὸν ἐχόμενον, ἔτι ἔδεν, ἔτε ἀργύρεα, τῶν περὶ καὶ τινα ἐνάγει προθυμίην μαχόμενον ἐποθήσκει· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;“ Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε. Κλεομένης δὲ ἀμείβετο τοισίδε, „ὦ Ζεῦ Μιλήσιε, ἀναβαίλωμαί· τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ἀποκριέσθαι.“

Aristagorae fraus infelix propter veritatem intervalli
expositam.

50. Τότε μὲν ἐς τοσῶτον ἤλασαν, ἐπεὶ τε δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρῃ ἐγένετο τῆς ἀποκρίσιος, καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμεον, εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρεα, σκοσίων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἰς παρὰ βασιλῆα· ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τᾶλλα ἐὼν σοφός, καὶ διαβάλλων ἐκείνου εὖ, ἐν τέτῳ ἐσφάλη. χρεὼν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βεβλόμενόν γε Σκαρτιήτας ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δὲ ὦν, τριῶν μηνῶν φάς εἶναι τὴν ἄνοδον. ὁ δὲ, ὑπερπάσας τὸν ἐπιλοιπον λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὤρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδῆς, εἶπε, „ὦ Ζεῦ Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σκαρτίας πρὸ δύντος ἡλίου· ἔδνα γὰρ λόγον εὐπετέως λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλας σφίεας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν.“ ὁ μὲν δὲ Κλεομένης ταῦτα εἶπας, ἦτο ἐς τὰ οἴκια.

Supplex ergo factus, ne pecunia Cleomenem expugnaret,
arcuit huius filiola.

51. Ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετηρίην, ἥτε ἐς τῷ Κλεομένεος· ἐσελθὼν δὲ εἶπω, ὅτε ἱκετεύων, ἐπακῶσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα, ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον· παρ-
εσήκει γὰρ δὴ τῷ Κλεομένει ἡ θυγάτηρ, τῇ ἑτοίμα ἦν Γοργώ· τῆτο δὲ οἱ καὶ μῆνον τέκνον ἐτύγχανε ἐν ἑτέων ὅκτῳ ἢ ἑννέα ἡλικίην· Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε τὰ βέλεται, μηδὲ ἐπισχεῖν τῷ παιδίῳ εἰνεκεν· ἐνθαυτῷ δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἄρχετο ἐκ δέκα ταλάντων ὑπισχυρό-
μενος, ἣν οἱ ἐπιπλέσσει τῶν εἴβετο· ἀναινδύοντες δὲ τῷ Κλεομένεος, πρόσβαινε τοῖσι χρήμασι, ὑπερβαίδων ὁ Ἀρισταγόρης· ἐς ὃ παντήκοντά τε πάλαντα ὑποδέδεκτο, καὶ τὸ παιδίον ἠυδαίξατο, „Πάτερ, διαφθερεῖαι σε ὁ „ξείνος, ἦν μὴ ἀποσῶς ἡς.“ ὁ το δὲ Κλεομένης ἡσθεῖς τῷ παιδίῳ τῇ παραινέσει, ἥτε ἐς ἕτερον οἶκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσειτο τοπαράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, καὶ οἱ ἐξεγένετο ἐπιπλέον ἔτι σημήναι περὶ τῆς ἀνάδε τῆς παρὰ βασιλῆα.

Ratio illius itineris per stathmos & parasangas & fluvios.

cap. 52. 53. 54.

52. Ἐχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὧδε· σταθμοὶ τε πανταχῇ εἰσὶ βασιλῆιοι, καὶ καταλύσεις κάλλιστα· διὰ οἰκομένης τε ἡ ὁδὸς ἅπασα καὶ ἀσφαλέος· διὰ μὲν γὰρ Λυδίας καὶ Φρυγίας σταθμοὶ τείνοντες εἰκοσὶ εἰσι, παρ-
ασάγγα δὲ τέσσαρες καὶ ἑννεήκοντα καὶ ἡμισυ· ἐκδὲ-

αὐτῶν δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ὁ Ἄλυς ποταμὸς, ἐπ' ᾧ πύ-
 λαι τε ἔπεισι, τὰς διεξελάσαι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ ἔτι
 θηκπερᾶν τὸν ποταμόν· καὶ Φυλακτήριον μέγα ἐπ' αὐ-
 τῷ. διαβάντι δὲ ἐς τὴν Καππαδοκίην, καὶ ταύτῃ
 πορευομένῳ μέχρι ἔρῶν τῶν Κιλικίων, σαθμοὶ δυὼν δέ-
 οντές εἰσι τρηκόντα, παρασάγγαι δὲ τέσσαρες καὶ ἑκα-
 τόν· ἐπὶ δὲ τοῖσι τέτταρ ἔροσι διξᾶς τε πύλας διεξε-
 λαῖς, καὶ διξὰ Φυλακτήρια παραμείψαι. ταῦτα δὲ
 διεξελάσαντι, καὶ διὰ τῆς Κιλικίης ὁδὸν ποιευμένῳ,
 τρεῖς εἰσὶ σαθμοὶ, παρασάγγαι δὲ πεντεκαίδεκα καὶ
 ἥμισυ. ἔρος δὲ Κιλικίης καὶ τῆς Ἀρμενίης ἐστὶ ποταμὸς
 νηυσὶ περητὸς, τῷ ἔνομαι Εὐφρήτης. ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίῃ
 σαθμοὶ μὲν εἰσι κατὰγωγέων πεντεκαίδεκα, παρα-
 σάγγαι δὲ ἑξ καὶ πεντήκοντα καὶ ἥμισυ· καὶ Φυλα-
 κτήριον ἐν αὐτοῖσι. ποταμοὶ δὲ νηυσὶ περητοὶ τέσσαρες
 διὰ ταύτης ῥέουσι, τὰς πᾶσα ἀνάγκη διαπορθεύσαι
 ἐστὶ· πρῶτος μὲν, Τίγρις· μετὰ δὲ, δευτέρως τε καὶ
 τρίτος αὐτὸς ἑνομαζόμενος, ἐκ αὐτὸς εἰς ποταμὸς, ἀδὲ
 ἐκ τῆ αὐτῆς ῥέων· ὁ μὲν γὰρ πρότερος αὐτέων κατα-
 λεχθεὶς, ἐξ Ἀρμενίων ῥέει· οἱ δὲ ὕστερον ἐκ Ματινηῶν·
 ὁ δὲ τέταρτος τῶν ποταμῶν ἑνομαζόμενος ἔχει Γύνδης, τὸν Κύ-
 ρος διέλαβέ κοτε ἐς διώρυχας ἐξήκοντα καὶ τρηκοσίας.
 ἐκ δὲ ταύτης τῆς Ἀρμενίης ἐσβάλλοντι ἐς τὴν Ματινη-
 νήν γῆν, σαθμοὶ εἰσι τέσσερες*. ἐκ δὲ ταύτης ἐς τὴν
 Κισσίην χώραν μεταβαίνοντι, ἔνδεκα σαθμοὶ, παρα-
 σάγγαι δὲ δύο καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἥμισυ ἐστὶ ἐπὶ πο-
 ταμόν Χοάσπην, εἰότα καὶ τέτον νηυσὶ περητὸν· ἐπ'

ὦ Σῶσα πόλις πεπόλισαι. ἔτοι οἱ πάντες σφθμαί εἰσι
ἑνδεκά καὶ ἑκατὸν. κατὰ γω γὰρ μὲν νυν σαθμῶν τοσαῦ-
τά, εἰσι ἐκ Σαρδίων ἐς Σῶσα ἀναβαίνοντι.

53. Εἰ δὲ ὀρθῶς μεμέτρηται ἡ ὁδὸς ἡ βασιλὴν τοῦ-
σι παρασάγγησι, καὶ ὁ παρασάγγης δύναται τριήκαν-
τα σάδια, ὥσπερ ἔτις γε δύναται ταῦτα, ἐκ Σαρδίων
σάδια ἔτι ἐς τὰ βασιλῆα τὰ Μεμνόνεια καλεόμενα,
πεντακόσια καὶ τρισχίλια καὶ μυρία, παρασαγγέων
ἐόντων πεντήκοντα καὶ τετρακοσίων. πεντήκοντα δὲ καὶ
ἑκατὸν σάδια ἐπ' ἡμέρη ἑκάστη διεξίσαι, ἀναισιμῶνται
ἡμέρη ἀπαρτὶ ἐννεήκοντα.

54. Οὕτω τῷ Μιλησίῳ Ἀρισαγόρῃ, ἑπ' ἀντὶ πρὸς
Κλεομένηα τὸν Λακεδαιμόνιον, εἶναι τριῶν μηνῶν τὴν
ἀνοδὸν τὴν παρὰ βασιλῆα, ὀρθῶς αἶρητο. εἰ δὲ τις τὸ
ἄτρεκέτερον τετέων ἔτι δίζηται, ἐγὼ καὶ τῷτο σημα-
νέω· τὴν γὰρ ἐξ Ἐφέου ἐς Σάρδεις ὁδὸν δεῖ προσλογί-
σασθαι ταύτη. καὶ δὴ λέγω σάδιαι εἶναι τὰς πάν-
τας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σῶσων,
τῷτο γὰρ Μεμνόνειον ἄζυ καλεῖται, τεσσαράκοντα
καὶ τετρακισχίλιαι καὶ μυρία· οἱ γὰρ ἐξ Ἐφέου
ἐς Σάρδεις εἰς τεσσαράκοντα καὶ πεντακόσιοι σά-
διοι· καὶ ἔτω τρισὶ ἡμέρησι μηκύνεται ἡ τρίμηνος
ὁδός.

Digreissus e Sparta Aristagoras Athenas contendit tyrannidis liberatas. Harmodius & Aristogiton prosapia Gephyraei, a quibus Hipparchus, qui somnium neglexerat, interfectus. cap. 55. 56.

55. Ἀπελαυνόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης, ἥς ἐς τὰς Ἀθήνας, γενομένης ὥδε τυραννῶν ἐλευθέρως.

ΕΠΕΙ Ἰππάρχον τὸν Παισιράτη, Ἰκπίου δὲ τῷ τυραννῆ ἀδελφεόν, ἰδόντα ὅψιν ἐνυπνίᾳ τῷ ἑωυτῷ πάθει ἐναργεστάτην, κτείνεσι Ἀριστογέτων καὶ Ἀρμόδιος, γένος ἑόντες τὰ ἀνέκαθεν Γεφυραῖοι, μετὰ ταῦτα ἐτυραννεύοντο Ἀθηναῖοι ἐπ' ἑτας τέσσερας ἐδὲν ἦσαν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἢ προτῷ.

56. Ἡ μὲν νυν ὅψις τῷ Ἰππάρχῳ ἐνυπνίᾳ ἦν ἡδε. ἐν τῇ προτέρῃ νυκτὶ τῶν Παναθηναίων ἐδόκει ὁ Ἰππάρχος ἄνδρα οἱ ἐπισάντα μέγαν καὶ εὐειδέα αἰνίσσεσθαι ταῖδε τὰ ἔπεα,

ΤΛῆθι λέων αἵτλητα παθὼν τετλήοτι θυμῷ.

Οὐδὲς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν ἐκ ἀποτίσει.

ταῦτα δὲ, ὥς ἡμέρῃ ἐγένετο τάχιστα, Φανερός ἦν ὑπερτιθέμενος ὄνειροπόλοισι· μετὰ δὲ, ἀπειπάμενος τὴν ὅψιν, ἔπεμπε τὴν πομπήν, ἐν τῇ δὲ τελευτᾷ.

Origo Gephyraeorum.

57. Οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῶν ἔσαν οἱ Φοῖνες οἱ Ἰπ-
πάρχῃ, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐγεγόνεσαν ἐξ Ἑρ-
τρίης τὴν ἀρχήν· ὡς δὲ ἐγὼ ἀναπυνθανόμενος εὗρισκω,
ἔσαν Φοῖνικες τῶν σὺν Κάδμῳ ἀπικομένων Φοινίκων ἐς γῆν
τὴν νῦν Βοιωτὴν καλεσμένην· οἴκον δὲ τῆς χώρας ταύ-
της ἀπολαχόντες τὴν Ταναγρακὴν μοίρην. ἐνθεῦτεν δὲ
Καδμείων πρότερον ἐξανασάντων ὑπ' Ἀργείων, οἱ Γεφυ-
ραῖοι ἔτοι δεύτερα ὑπὸ Βοιωτῶν ἐξανασάντες ἐγράποντο
ἐπ' Ἀθηναίων. Ἀθηναῖοι δὲ σφεας ἐπὶ ῥητοῖσι ἐδέξαντο
σφέων αὐτῶν εἶναι πολιήτας, πολλῶν τέων καὶ ἐκ ἀξιαπ-
ηγῆτων ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι.

Unde primae Graecorum litterae. Punica harum origo
per Cadmum e Phoenicia in Graeciam illatarum.

58. Οἱ δὲ Φοῖνικες ἔτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι,
τῶν ἔσαν οἱ Γεφυραῖοι, ἀλλὰ τε πολλὰ, οἰκίσαντες
ταύτην τὴν χώραν, ἐδήγαγον διδασκαλίᾳ ἐς τὰς Ἑλλη-
νας, καὶ δὴ καὶ γράμματα, ἐκ ἐόντα πρὶν Ἑλλήσι, ὡς
ἐμοὶ δοκεῖν. πρῶτα μὲν τέτοισι ἐχρέωντο, κατὰ περ καὶ
ἅπαντες χρέωνται Φοῖνικες· μετὰ δὲ, χρόνῳ πρεβαί-
νοντες, ἅμα τῇ Φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν
γραμμάτων. περιόικον δὲ σφεας τὰ πολλὰ τῶν χω-
ρίων τῆτον τὸν χρόνον Ἑλλήνων Ἴωνες· οἱ παραλαβόντες
διδασχῇ παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταρῥυθ-
μίσαντες σφεων ὀλίγα, ἐχρέωντο· χρεάμενοι δὲ,
ἐφάτισαν, ὡς περ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων

Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικήϊα κεκληῖσθαι. καὶ τὰς
 βύβλους διφθέρας καλέεσσι ἀπὸ τῆ παλαιῆ οἱ Ἴωνες,
 ὅτι κατὰ ἐν σπάνι βύβλων ἐχρέωντο διφθέρησι αἰγέησι
 τε καὶ οἰέησι· ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρ-
 βάρων ἐς τοιαύτας διφθέρας γράφουσι.

Gadmeorum litterarum Thebis vestigia in Apollinis Isme-
 nii templo; tripus Amphitryonis.

59. Ἴδον δὲ καὶ αὐτὸς Καδμήϊα γραμματα ἐν τῷ
 ἱερῷ τῆ Ἀπόλλωνος τῆ Ἰσμηνίᾳ ἐν Θήβῃσι τῇσι Βοιω-
 τῶν, ἐπὶ τρίποσιν τις ἐγκεκολλημένα, τὰ πολλὰ ὁμοῖα
 ἔοντα τοῖσι Ἰωνικοῖσι. ὁ μὲν δὴ ἕς τῶν τριπόδων
 ἐπίγραμμα ἔχει,

Ἀμφιτρυῶν μ' ἀνέθηκεν, ἰὼν ἀπὸ Τηλεβοάων.

ταῦτα ἡλικίην αὖ εἴη κατὰ Λαΐον τὸν Λαβδάκῃ τῆ
 Πολυδώρῃ τῆ Κάδμῃ.

Tripus Scaeï cum inscriptione.

60. Ἄλλος δὲ τρίπους ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει,

Σκαῖος πυγμαχέων με ἐκηβόλω Ἀπόλλωνι.

Νικήσας ἀνέθηκε τὴν περικαλλὲς ἀγαλμα.

Σκαῖος δὲ αὖ εἴη ὁ Ἰπποκόωντος· εἰ δὲ ἕτος γε ἐστὶ ὁ
 ἀναθεῖς, καὶ μὴ ἄλλος ταῦτ' ἔνομα ἔχων τῷ Ἰππο-
 κόωντος· ἡλικίην κατὰ Οἰδίπῳ τὸν Λαΐῃ.

Tripus

*Triptm Laodamantis Cadmei & Gephyraei e Boeotia eiechi,
Ceres Achaia.*

61. Τρίτος δὲ τρίπυς λέγει καὶ ἔτος ἐν ἑξα-
μέτρῳ,

Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸν εὐσκόπων Ἀπόλλωνι
Μενερχέων ἀνέθηκε τὴν περικαλλὲς ἄγαλμα.

ἐπὶ ταῦτα δὴ τῷ Λαοδάμαντος τῷ Ἐτεοκλέος μεναρ-
χέοντος ἑξανιστάται Καδμῆιοι ὑπ' Ἀργείων, καὶ τρέ-
πονται ἐς τὰς Ἐγγέλεας. οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέν-
τες ἔξερρον ὑπὸ Βοιωτῶν ἀναχωρέσει ἐς Ἀθήνας· καὶ
σφίι ἱερὰ ἐστὶ ἐν Ἀθήνῃσι ἰδρυμένα, τῶν ἑδὲν μετὰ τοῖσι
λοιποῖσι Ἀθηναίοισι, ἅλλος τε κεχωρισμένα τῶν ἄλλων
ἱερῶν, καὶ δὴ καὶ Ἀχαιῆς Διμήτρος ἱερὸν τε καὶ ὄρ-
για.

*Alcmaeonidae. Hi patriae cupidi Delphicum templum
exstruunt.*

62. Ἡ μὲν δὲ ὄψις τῷ Ἰππάρχῳ ἐνυπνίε, καὶ οἱ
Γεφυραῖοι ὅθεν ἐγγέγονεσαν, τῶν ἑσάν οἱ Ἰππάρχῳ
Φοῖβες, ἀπήγητά μοι· δεῖ δὲ πρὸς ταῖσι ἐτι ἀναλα-
βεῖν τὸν κατ' ἀρχαῖς ἥια λέξων λόγον, ὡς τυραννῶν
ἐλευθερώθησαν οἱ Ἀθηναῖοι. Ἰππῆω τυραννεύοντος καὶ
ἐμπικρανομένε Ἀθηναίοισι διὰ τὸν Ἰππάρχῳ θάνατον,
Ἀλκμαιωνίδαί, γένετ' ἔργετες Ἀθηναῖοι, καὶ Φεύγοντες
Πεισιπρατίδας, ἐπεὶ τέ σφίι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Ἀθη-
ναίων Φυγῶσι πειρωμένοισι κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἐ προεχώ-
ρεε

ῥεσι ἢ κατόδος, ἀλλὰ προσέπτασιν μεγάλας, περὶ-
 μνοι κατιέναι τε καὶ ἐλευθερεῖν τὰς Ἀθήνας, Λιψύ-
 ρειον τὸ ὑπὲρ Πάριονος τεχνάσαντες, ἐθαῦτα οἱ Ἀλ-
 κμαιωνίδαί πᾶν ἐπὶ τοῖσι Πεισιπρατίδῃσι μηχανώμενοι,
 παρ' Ἀμφικτυόνων τὸν νηὸν μισθόντα τὸν ἐν Δελφοῖσι,
 τὸν νῦν ἑόντα, τότε δὲ ἔκω, τῆτον ἐξοικοδομήσαι· εἰς
 δὲ χρημάτων εὖ ἤκοντες, καὶ ἑόντες ἄνδρες δοκιμοὶ ἀνέ-
 κειθεν ἔτι, τὸν τε νηὸν ἐξεργάσαντο τῷ παραδείγμα-
 τος κάλλιον, τὰ τε ἄλλα, καὶ συγκαίμεν σφι πωρεῖν
 λίθου ποιέειν τὸν νηὸν, Πάρις τὰ ἔμπροσθεν αὐτῷ ἐξε-
 ποίησαν.

Unde occasio stimulandi Lacedaemonios ad liberandas
 Athenas, unde pulsī Thessalī, socii Pisistratidarum.
 cap. 63. 64.

63. Ὡς ὃν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔτοι οἱ ἄν-
 δρες ἐν Δελφοῖσι κατήμενοι ἀνέπεσον τὴν Πύ-
 ριν χρημάσι, ὅπως ἔλθοιεν Σπαρτιητέων ἄνδρες,
 ἅτε ἰδίῳ σόλῳ ἅτε δημοσίῳ χρησόμενοι, προσφέρειν σφι
 πᾶς Ἀθήνας ἐλευθερεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφι
 αἰεὶ τῷτὸ πρόφικτον ἐγένετο, πέμπουσι Ἀγχιμόλιον
 τὸν Ἀσέρος, ἑόντα τῶν ἀσῶν ἄνδρα δοκιμον, σὺν στρα-
 τῷ, ἐξελόντα Πεισιπρατίδας ἐξ Ἀθηένων, ὅμως καὶ
 ξενίης σφι ἑόντας ταμάλιστα· τὰ γὰρ τῷ θεῷ πρε-
 βύτερα ἐποιεῦντο ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· πέμπουσι δὲ τῷ-
 τες κατὰ θάλασσαν πλοίοισι. ὁ μὲν δὴ προσσχὼν ἐς
 Φάληρον, τὴν στρατὸν ἀπέβησε· οἱ δὲ Πεισιπρατίδαι
 προ-

πρὸς πυνθανόμενοι ταῦτα, ἐπεκαλέοντο ἐν Θεσσαλίῃ ἐπικερὴν· ἐπεποιήτο γάρ σφι συμμαχίη πρὸς αὐτάς. Θεσσαλοὶ δὲ σφι δεόμενοισι ἀπέπεμψαν, κοινῇ γνώμῃ χρεώμενοι, χιλίην τε ἵππον, καὶ τὸν βασιλῆα τὸν σφέτερον Κινέην, ἄνδρα Κονιαῖον· τὸς ἐπεὶ τε ἔσχον συμμαχῆς οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐμνηχανέατο τοιαύδε. κείραντες τῶν Φαληρέων τὸ πεδίον, καὶ ἵππασιμον ποιήσαντες τῆτον τὸν χώρον, ἐπῆκαν τῷ στρατοπέδῳ τὴν ἵππον· ἐμπισθῶσα δὲ διέφθερε ἄλλες τε πολλὰς τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀγχιμόλιον· τὸς δὲ περιγενομένους αὐτέων ἐς τὰς νέας κατέρεζαν. ὁ μὲν δὴ πρῶτος φόλος ἐκ Λακεδαίμονος ἔτῳ ἀπήλαξε· τῶν δὲ καὶ Ἀγχιμόλιε εἰσὶ ταφαὶ τῆς Ἀττικῆς Ἀλωπεκῆσι, ἀγχὲ τῇ Ἡρακλείε τῇ ἐν Κυνοςάργῃ.

64. Μετὰ δὲ, Λακεδαιμόνιοι μέζω φόλον σείλαντες, ἀπέπεμψαν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, στρατηγὸν τῆς στρατῆς ἀποδέξαντες βασιλῆα Κλεομένεα τὸν Ἀναξανδρίδην, ἐκέτι κατὰ θάλασσαν σείλαντες, αἰδᾷ κατ' ἡπειρον. ταῖσι δὲ ἐσβαλῶσι ἐς τὴν Ἀττικὴν χώραν ἡτῶν Θεσσαλέων ἵππος πρώτη προσέμιξε, καὶ ἔμετὰ πολὺ ἐτράπετο· καὶ σφῶν ἔπεσον ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἄνδρες· οἱ δὲ περιγενομένοι, ἀπαλλάσσοντο ὡς εἶχον, ἰθὺς ἐπὶ Θεσσαλίῃς. Κλεομένης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν αἴαν, αἶμα Ἀθηναίων τοῖσι βελομένοισι εἶναι ἐλευθέροις ἐπολιόρκει τὸς τυράννους, ἀπεφυγμένους ἐν τῷ Πελασγικῷ τέχεϊ.

Pisistratidae inter Codri posteros Athenis Sigeum
cesserunt.

65. Καὶ ἔδὲν τι πάντως ἂν ἐξῆλαν τὰς Πεισιπρα-
τιδᾶς οἱ Λακεδαιμόνιοι· ἔτε γὰρ ἐπέδρην ἐπενόσον ποιή-
σασθαι, οἷ τε Πεισιπρατίδᾳ αἰτοῖσι καὶ προῖσι εὖ
περὲς κευαῖατο· πολιορκήσαντές τε ἂν ἡμέρας, ὀλίγας,
ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην. νῦν δὲ συντυχὴ τοῖσι
μὲν κακὴ ἐπεγένετο, τοῖσι δὲ, ἡ αὐτὴ αὐτὴ σύμμαχος·
ὑπεκτιθέμενοι γὰρ ἔξω τῆς χάρις οἱ παῖδες τῶν Πει-
σιπρατιδῶν ἤλωσαν. τῷτο δὲ ὡς ἐγένετο, πάντῃ αὐ-
τέων τὰ πρήγματα συνέταράκετο· παρέστησαν δὲ ἐπὶ
μισθᾷ τοῖσι τέκνοισι, ἐπ' οἷσι ἐβεβέατο οἱ Ἀθηναῖοι,
ὥστε ἐν πέντε ἡμέρησι ἐκχώρησαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς. μετὰ δὲ,
ἐξεχώρησαν ἐς Σίγειον τὸ ἐπὶ τῷ Σκάμανδρῳ. ἄρξαν-
τες μὲν Ἀθηναίων ἐπ' ἔτεα ἔξ τε καὶ τρεῖς κόντα, ἔόν-
τες δὲ καὶ ἔτοι ἀνέκαθεν Πύλιοί τε καὶ Νηλεῖδαι, ἐκ
τῶν αὐτέων γεγονότες καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρον τε καὶ Μέ-
λανθον· οἱ πρότερον ἐπήλυδες ἔόντες, ἐγένοντο Ἀθη-
ναίων βασιλῆες. ἐπὶ τῷτο δὲ καὶ τῷτο ἔνομον ἀπεμνη-
μόνευσε Ἰπποκράτης τῷ παιδί θείσθαι τὸν Πεισίστρατον,
ἐπὶ τῷ Νέστορος Πεισιπράτη ποιούμενος τὴν ἐπωνυμίην.
ἔτω μὲν Ἀθηναῖοι τυράννων ἀπαλλάχθησαν· ὅσα δὲ
ἐλευθερωθέντες ἔρξαν ἢ ἔπαθον ἀξιοχρεῶ ἀπηγήσιος,
πρὶν ἢ Ἰωνίην τε ἀποσῆναι ἀπὸ Δαρείου, καὶ Ἀρισταγό-
ραι τὸν Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Ἀθήνας χρηίσαι σφέων
βοηθίην, ταῦτα πρῶτα φράσω.

De rebus Atheniensium post tyrannos electos, ad usque Aristagorae adventum Athenas. Factiones Isagorae & Clisthenis, qui poplicola decem tribus instituit. Ionis filii quatuor.

66. Ἀθῆναι, ἔβουλον καὶ πρὶν μεγάλα, τότε ἀπαλαχθεῖσθαι τυράννων, ἐγίνοντο μέζονες· ἐν δὲ αὐτῇσι δύο ἄνδρες ἐδυνάστευσον, Κλεισθένης τε, αἰνὴρ Ἀλκμαιωνίδης, ὅς περ δὴ λόγον ἔχει τὴν Πυθίην ἀναπεῖσαι, καὶ Ἰσαγόρης ὁ Τισάνδρου, οἰκίης μὲν ἐὼν δοκίμος, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν ἐκ ἔχου φράσαι· θύοι δὲ οἱ συγγενεὲς αὐτῷ Διὶ Κερῖω. ἔτοι οἱ ἄνδρες ἐξασίασαν παρὶ δυνάμιος· ἐσθόμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν δῆμον προσεταιρίζεται· μετὰ δὲ, τετραφύλης ἔοντας Ἀθηναίους, δεκαφίλης ἐποίησε, τῶν Ἰωνος παίδων, Γελέαιτος καὶ Αἰγικόρεος καὶ Ἀργαίδεω καὶ Ὀπλητος, ἀπαλλάξας τὰς ἐπωνυμίας· ἐπιχωρίων δὲ ἑτέρων ἡρώων ἐπωνυμίας ἐξευρών, πάρεξ Αἰάντος· τῷτον δὲ, ἅτε ἀσυγγείτονα καὶ σύμμαχον ξένον ἔοντα, προσέθετο.

Clisthenis Sicyonii tentamina contra memoriam & honores Adrasti.

67. Ταῦτα δὲ, δοκέειν ἐμοὶ, ἐμιμέετο ὁ Κλεισθένης ἔτος τὸν ἐαυτῷ μητροπάτορα Κλεισθένα τὸν Σικυῶνιός τυράννον. Κλεισθένης γὰρ Ἀργείοισι πολέμησας, τῷτον μὲν, ραψῶδες ἔπαυσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι τῶν Ὀμηρείων ἐπέων ἕνεκεν, ὅτι Ἀργεῖοί τε καὶ Ἄργος τὰ πολλὰ διὰ πάντων ὑμνέεσθαι· τῷτον δὲ, ἡρώιον

ἡρώϊον γὰρ ἦν καὶ ἔστι ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων
 Ἀδρήστῃ τῇ Ταλάῃ, τῷτον ἐπεθύμησε ὁ Κλεισθένης
 ἔόντα Ἀργεῖον, ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας. ἐλθὼν δὲ ἐς
 Δελφούς, ἐχρηστηριάζετο εἰς ἐκβάλλειν τὸν Ἀδρηστον· ἡ
 δὲ γὰρ Πυθίῃ χρεῶ οἱ Φᾶσαι, Ἀδρηστον μὲν εἶναι Σικυω-
 νίων βασιλῆα, ἐκείνον δὲ λευστῆρα. ἐπεὶ δὲ ὁ θεὸς τῷ-
 τό γὰρ ἔπαρεδίδε, ἀπελθὼν ἐπίσω, ἐφρόντιζε μηχανή-
 νην τῇ αὐτὸς ὁ Ἀδρηστος ἀπαλλάξεσθαι. ὥς δὲ οἱ ἐξευ-
 ρῆσθαι ἐδόκεε, πέμψας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας, ἔφη
 θέλειν ἐπαγαγέσθαι Μελάνιππον τὸν Ἀσακῆ· οἱ δὲ
 Θηβαῖοι ἔδωσαν. ἐπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν
 Μελάνιππον, τέμενός οἱ ἀπέδεξε ἐν αὐτῷ τῷ πρυτανείῳ,
 καὶ μιν ἴδρυσεν εἰς αὐτῷ ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ. ἐπη-
 γάγετο δὲ τὸν Μελάνιππον ὁ Κλεισθένης, καὶ γὰρ
 τῷτο δὲ ἀπηγήσασθαι, ὥς ἔχθιστον ἔόντα Ἀδρήστῳ· ὅς
 τὸν τε ἀδελφεὸν οἱ Μηκιστᾶ ἀπεκτόνεε, καὶ τὸν γαμ-
 βρὸν Τυδέα. ἐπεὶ τε δὲ οἱ τὸ τέμενος ἀπέδεξε, Θυσίας
 τε καὶ ἐς τὰς Ἀδρήστῃ ἀπελόμενος, ἔδωκε τῷ Μελα-
 νίππῳ. οἱ δὲ Σικυώνιοι ἐώθεσαν μεγαλῶς κάρτα τι-
 μᾶν τὸν Ἀδρηστον· ἡ γὰρ χώρα ἦν αὕτη Πολύβε· ὁ
 δὲ Ἀδρηστος ἦν Πολύβε θυγατριδέος· ἅπαις δὲ Πόλυβος
 τελευτῶν διδοῖ Ἀδρήστῳ τὴν ἀρχήν. τὰ τε δὴ ἄλλα οἱ Σι-
 κυώνιοι ἐτίμων τὸν Ἀδρηστον, καὶ δὴ πρὸς, τὰ πάθεα
 αὐτῷ τραγικοῖσι χοροῖσι ἐγέραιρον· τὸν μὲν Διόνυσον ἔ-
 τιμέωντες, τὸν δὲ Ἀδρηστον. Κλεισθένης δὲ χορὸς μὲν τῷ
 Διονύσῳ ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἄλλην Θυσίην τῷ Μελάνιππῳ.
 ταῦτα μὲν ἐς Ἀδρηστον οἱ πεποιήτο·

Tribus Sicyoniorum.

68. Φυλαὶς δὲ ταῖς Δωριέων, ἵνα δὴ μὴ αἱ αὐταὶ ἔωσι τοῖσι Σικυωνίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ἐς ἄλλα ἑνόματα. ἔνθα καὶ πλεῖτον κατεγέλασε τῶν Σικυωνίων· ἐπὶ γὰρ ὕς τε καὶ οἷς καὶ χοίρε ταῖς ἐπωνυμίας μετατιθεῖς, αὐτὰ τὰ τελευταῖα ἐπέθηκε, πλὴν τῆς ἐωϋτῆ Φυλῆς· ταύτη δὲ τὸ ἑνομα ἀπὸ τῆς ἐωϋτῆ ἀρχῆς ἔθετο. ἔτοι μὲν δὴ Ἀρχέλαοι ἐκαλέοντο· ἕτεροι δὲ, Ὑᾶται· ἄλλοι δὲ, Ὀιεᾶται· ἕτεροι δὲ, Χοιρεᾶται. τέτοις τοῖσι ἑνόμασι τῶν Φυλέων ἐχρέωντο οἱ Σικυώνιοι, καὶ ἐπὶ Κλεισθέους ἀρχοντος, καὶ ἐκείνῃ τεθνεώτος, ἔτι ἐπ' ἔτεα ἐξήκοντα· μετέπειτα μέντοι λόγον σφίσι δόντες, μετέβαλον ἐς τὰς Ὑμέας καὶ Παμφύλας καὶ Δυμανάτας· τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθεντο ἐπὶ τῇ Ἀδρήτῃ παιδὸς Αἰγιαλέος, τὴν ἐπωνυμίην ποιεῦμενοι κεκληῆσθαι Αἰγιαλέας.

Mutatio status Athenarum per Clisthenum.

69. Ταῦτα μὲν νυν ὁ Σικυώνιος Κλεισθένης ἐποίηκε. ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος Κλεισθένης, εὖν τῇ Σικυωνίᾳ τέττε θυγατρίδες, καὶ τὸ ἑνομα ἐπὶ τέττε ἔχων, δοκέειν ἐμοὶ, καὶ ἔτος ὑπεριδὼν Ἰωίας, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαὶ καὶ Ἴωσι, τὸν ὁμώνυμον Κλεισθένας ἐμιμήσατο. οἷς γὰρ δὴ τὸν Ἀθηναίων δῆμον πρότερον ἀπασμένον πάντων, τότε πρὸς τὴν ἐωϋτῆ μοῖρην προσέδηκατο, ταῖς Φυλαῖς μετωνόμασε, καὶ ἐποίησε πλευνας ἐξ ἑλασαρίων· δέκα τε δὴ Φυλάρχας αἰτὶ τεσσέ-

ρων ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ τὲς δῆμους κατένευε εἰς τὰς Φυλάς· ἦν τε, τὸν δῆμον προσθέμενος, πολλῶ κατύπερθε τῶν ἀντισασιωτέων.

Quae Isagoras, Clisthenis aemulus, contra molitus est.

70. Ἐν τῷ μέρεϊ δὲ ἐσσέμενος ὁ Ἰσαγόρης ἀντιτεχνᾷται τάδε. ἐπικαλέσται Κλεομένεα τὸν Λακεδαιμόνιον, γενόμενον ἐαυτῷ ξένον ἀπὸ τῆς Πεισιπρατιδέων πολιορκίης. τὸν δὲ Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾶν παρὰ τῇ Ἰσαγόρῳ τὴν γυναῖκα. τὰ μὲν δὲ πρῶτα πέμπων ὁ Κλεομένης εἰς τὰς Ἀθήνας κήρυκα, ἐξέβαλε Κλεοθένεα, καὶ μετ' αὐτῷ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, τὲς ἐναγέας ἐπιλέγων. ταῦτα δὲ πέμπων, ἔλεγε ἐκ διδασχῆς τῇ Ἰσαγόρῳ. οἱ μὲν γὰρ Ἀλκμαιωνίδαι καὶ οἱ συσσιῶται αὐτὸν ἔχον αἰτίην τῷ φόβῳ τέττε· αὐτὸς δὲ ἔμετεῖχε, ὅθ' οἱ φίλοι αὐτῷ.

Cylon Atheniensis affectatae tyrannidis compertus est.

71. Οἱ δὲ ἐναγέες Ἀθηναίων ὧδε ἀνομάσθησαν. ἦν Κύλων τῶν Ἀθηναίων αἰὴρ Ὀλυμπιονίκης· ἔτος ἐπὶ τυραννίδι ἐκόμητε· προσποιησάμενος δὲ ἐταιρηκῆναι τῶν ἡλικιωτέων, καταλαβεῖν τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη· ὁ δὲ δυνάμενος δὲ ἐπικρατῆσαι, ἰκέτης ἔζοτο πρὸς τῷγαλμα. τέττε ἀνίστασι μὲν οἱ πρυτάνεις τῶν Ναυκράρων, οἵπερ ἔνεμον τότε τὰς Ἀθήνας, ὑπεγγύης πλὴν θανάτου· φονεῦσαι δὲ αὐτὲς αἰτίη ἔχει Ἀλκμαιωνίδας. ταῦτα πρὸ τῆς Πεισιπρατῆς ἡλικίης ἐγένετο.

Cleo-

Cleomenes Lacedaemonius eiecit Clisthenem atque piaculares. Cleomenis impia fraus punita.

72. Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλε Κλεισθέ-
νεα καὶ τὰς ἐναγέας, Κλεισθένης μὲν αὐτὸ ὑπέξισχε·
μετὰ δὲ, ἔδὲν ἥσπον παρῆν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεομέ-
νης, ἔσυν μεγάλη χειρὶ· ἀπικόμενος δὲ ἀγῆλαττες
ἐπτακόσιαι ἐπίσια Ἀθηναίων, τὰ οἱ ὑπέθετο ὁ Ἰσα-
γόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας, δεύτερα τὴν βελὴν κατα-
λύειν ἐπειρᾶτο· τριηκοσίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρεω σασιῶ-
τητι τὰς ἀρχὰς ἐνεχείριζε. ἀντισταθείσης δὲ τῆς βε-
λῆς, καὶ ἡ βελομένης πείθεσθαι, ὅ, τε Κλεομένης καὶ
ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ σασιῶται αὐτῷ καταλαμβάνεσι τὴν
ἀκρόπολιν. Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαν-
τες, ἐπολιόρκεον αὐτὰς ἡμέρας δύο· τῇ δὲ τρίτῃ ὑπό-
σπονδοι ἐξέρχονται ἐκ τῆς χώρας, ὅσοι ἔσαν αὐτέων
Λακεδαιμόνιοι. ἐπετελέετο δὲ τῷ Κλεομένει ἡ Φήμη·
ὡς γὰρ ἀνέβη ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μέλλων δὴ αὐτὴν κα-
τασχῆσαι, ἥτε ἐς τὸ ἄδυτον τῆς θεᾶς, ὡς προσερέων·
ἡ δὲ ἱερὴ ἐξανασᾶσα ἐκ τῷ θεόνε, πρὶν ἢ τὰς θύρας
αὐτὸν ἀμείψαι, εἶπε, „ὦ ξεῖνε Λακεδαιμόνιε, πάλιν
„χώρας, μὴδ' ἔσιθι ἐς τὸ ἱρόν· ἔγάρ θεμιτὸν Δωριῆας
„παριέναι ἐνθαῦτα.“ ὁ δὲ εἶπε, „ὦ γύναι, ἀλλ' ἔγω-
„γε εἰμι, ἀλλ' Ἀχαιοός.“ ὁ μὲν δὴ τῇ κληδόνι ἔδὲν
χρεώμενος, ἐπεχείρησέ τε, καὶ τότε πάλιν ἐξέπιπτε
μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων. τὰς δὲ ἄλλας Ἀθηναῖοι κατ-
έδησαν τὴν ἐπὶ θαιάτῳ· ἐν δὲ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησί-
θεον τὸν Δελφόν, τῷ ἔργῳ χειρῶν τε καὶ λήματος

συμμάχων τῆς τε βασιλῆας τῶν Λακεδαιμονίων ἐκ
ὁμολογούντας, καὶ Κερνιδίς ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, οἵ-
χοντο καὶ αὐτοὶ ἀπαλλασσόμενοι.

Quatuor Doriensium in Atticam irruptiones.

76. Τέταρτον δὴ τῷ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπικείμενοι
Δωριεῖς, δὲ τε ἐπὶ πολέμῳ ἐμβαλόντες, καὶ διὰ ἐπ' ἀγαθῶ
τῷ πλήθει τῶν Ἀθηναίων· πρῶτον μὲν, ὅτε καὶ Μέγαρχος
κατοίκησαν, ὅτος ὁ εἶλες ἐπὶ Κόδρον βασιλεύοντος Ἀθη-
ναίων, ὁρῶς αὖν καλέετο· δεύτερον δὲ καὶ τρίτον,
ὅτε ἐπὶ Πεισιπρατιδῶν ἐξέλασιν ἐρμηθέντες, ἐκ Σπάρ-
της ἀπικέατο· τέταρτον δὲ τότε, ὅτε ἐς Ἐλευσῖνα
Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίους ἐπέβαλε· ὅτω τέταρ-
τον τότε Δωριεῖς ἐπέβαλον ἐς Ἀθήνας.

Atheniensium ultio a Boeotiis & Chalcidensibus.

77. Διαλυθέντος ὧν τῷ εἶλες τῶν ἀκλεῶς, ἐν-
θαῦτα Ἀθηναῖοι τίνυσθαι βεβλόμενοι, πρῶτα στρα-
τήν ποιεῦνται ἐπὶ Χαλκιδέας. Βοιωταὶ δὲ τοῖσι Χαλ-
κιδεῦσι βοηθέει ἐπὶ τὸν Εὐριπον. Ἀθηναίοισι δὲ ἰδῶσι
τῆς βοηθῆς, ἔδοξε πρότερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι
Χαλκιδεῦσι ἐπιχειρεῖν. συμβάλλουσιν τε δὴ τοῖσι Βοιω-
τοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πολλῶ ἐκράτησαν· κάρτα δὲ
πολλὰς φοιεύσαντες, ἐπτακσίους αὐτέων ἐζώγησαν.
τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς
τὴν Εὐβοίαν, συμβάλλουσιν καὶ τοῖσι Χαλκιδεῦσι· νική-
σαν.

σαντες δὲ καὶ τέτρες, τετρακισχίλις κληρέχες ἐπὶ τῶν ἵπποβοτέων τῇ χώρῃ λάβει· ἵπποβόται δὲ ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων. ὅσες δὲ καὶ τετῶν ἐζώγησαν, αἷμα τοῖσι Βοιωτῶν ἐζώγημένοισι εἶχον ἐν Φυλακῇ, ἐν πέδαις δῆσαντες· χρεῖα δὲ ἔλυσάν σφεας διμνέως ἀποτιμησάμενοι. τὰς δὲ πέδας αὐτέων, ἐν τῇσι ἐδεδέετο, ἀνεκρέμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν· αἵπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἔσαν περιεῖσαι, κρεμάμεναι ἐκ τειχέων περιπεφλευσμένων πυρὶ ὑπὸ τῷ Μήδῃ, ἀντίον δὲ τῷ μεγάρῃ τῷ πρὸς ἐσπέρην τετραμμένῃ. καὶ τῶν λύτρων τὴν δεκάτην ἀνέθηκαν, ποιησάμενοι τέθριππον χάλκεον· τὸ δὲ, ἀριστερῆς χειρὸς ἔθηκε πρῶτα ἐσιόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλει· ἐπιγέγραπται δὲ οἱ τάδε,

Ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες

Παῖδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμῃ,

Δεσμῶ ἐν ἀχλύεντι σιδηρέῳ ἔσβεσαν ὕβριν·

Τῶν ἵππων δεκάτην Παλλαδί τὰςδ' ἔδεσαν.

Laudatio libertatis.

78. Ἀθηναῖοι μὲν νυν νύξηντο· δημοῖ δὲ ἐ κατ' ἐν μένον, ἀλλὰ πανταχῇ ἢ ἰσηγορίῃ ὥς ἔστι χεῖμα σπερδαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι τυραννευόμενοι μὲν, ἐδαμῶν τῶν σφέας περιοικέοντων ἔσαν· τὰ πολέμια αἰμείβες, ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων, μακρῷ πρῶτοι ἐγένοντο· δημοῖ ὦν ταῦτα, ὅτι κατεχόμενοι μὲν, ἐθελόκακον,

ὥς δεσπότη ἐργαζόμενοι, ἐλευθερωθέντων δὲ, αὐτὸς ἕκαστος ἐωϋτῷ προθυμέστο κατεργάζεσθαι. ἔτοι μὲν ἰὺν ταῦτα ἔπρησον.

Thebani ultionem quaerunt.

79. Θηβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα ἐς θεὸν ἔπεμπον, βεβλόμενοι τίσασθαι Ἀθηναίους. ἡ δὲ Πυθίη ἀπὸ σφῶν μὲν αὐτέων ἐκ ἔφη αὐτοῖσι εἶναι τίσιν, ἐς πολύφημον δὲ ἐξενείκαντάς ἐκέλευε τῶν ἄγχισα δέεσθαι. ἀπελθόντων δὲ ὦν τῶν θεοπρόπων, ἐξέφερον τὸ χρηστήριον, ἀλὶν ποιησάμενοι· ὥς ἐπυνθάνοντο δὲ λεγόντων αὐτέων τῶν ἄγχισα δέεσθαι, εἶπαν εἰ Θηβαῖοι ἀκέσαντες τετέων, „Οὐκ ὦν ἄγχισα ἡμέων κίεβσι Ταναγραῖοί τε καὶ Κορωνᾶοι καὶ Θεσπίεες, καὶ ἔτοί γε ἄμα ἡμῖν αἰεὶ μαχόμενοι, προθύμως συνδιαφέρουσι τὸν πόλεμον; τί, δεῖ τέτων γε δέεσθαι; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ ἔτῃ τοῦτο ἢ τὸ „χρηστήριον.“

Ad Aeginetas auxilia oratum mittunt, qui petentibus his auxilia dixerunt, se mittere cum eis Aeacidarum.

80. Τοιαῦτα δὲ ἐπιλεγομένων, εἶπε δὴ κοτε μαθὼν τις, „Εγὼ μοι δοκέω συνίεναι τὸ ἐθέλες λέγειν ἡμῖν „τὸ μαντήιον. Ἄσωπῃ λέγονται γενέσθαι θυγατέρες „Θήβῃ τε καὶ Αἴγινᾳ· τετέων ἀδελφεῶν ἐσέων, δοκέω „ἡμῖν Αἰγινήτεων δέεσθαι τὸν θεὸν χρῆσαι τιμωρητήρων γενέσθαι.“ καὶ, ἔ γάρ τις γνάμη ταύτης ἀμείνων ἐδόκεε φαίνεσθαι, αὐτίκα πέμψαντες ἰδόντο Αἰγινή-

γινήτων, επικαλούμενοι κατὰ τὸ χρηστήριόν σφι βοήθειαν, ὡς ἰόντων ἀγχιζέων· οἱ δὲ σφι αὐτέεσι ἐπικερήν τὰς Διακίδας συμπέμπειν ἔφασαν.

Aeacidæ non iuvant. Aeginetæ Atticam vastant.

81. Περησαμένων δὲ τῶν Θηβαίων κατὰ τὴν συμμαχίην τῶν Διακιδέων, καὶ τρηχέως περιφθέντων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, αὐτοῖς οἱ Θηβαῖοι πέμψαντες, τὰς μὲν Διακίδας σφι ἀπέδιδosan, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐβόητο. Αἰγινῆται δὲ, εὐδαιμονίῃ τε μεγάλην ἐπαρθέντες, καὶ ἔχθρης παλαιῆς ἀναμνησθέντες ἐχέσθης ἐς Ἀθηναίους, τότε Θηβαίων δεηθέντων, πόλεμον ἀκήρυκτον Ἀθηναίοις ἐπέφερον. ἐπικειμένων γὰρ αὐτέων Βοιωτοῖσι, ἐπιπλώσαντες μακρῇσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν, κατὰ μὲν ἔσυραν Φάληρον, κατὰ δὲ τῆς ἄλλης παραλίας πολλὰς δῆμους· ποιεῦντες δὲ ταῦτα, μεγάλως Ἀθηναίους ἐσίεοντο.

Aeginetarum iræ in Athenienses. Origo Damiae & Auxesiae numinum & simulacrorum Epidauri.

82. Ἡ δὲ ἔχθρη ἢ προοφειλομένη ἐς Ἀθηναίους ἐκ τῶν Αἰγινητέων, ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς τοιῆδε. Ἐπιδαυρίοισι ἡ γῆ καρπὸν ἐδέναι ἀνεδίδε. περὶ ταύτης ὧν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδάυριοι ἐχρεάντο ἐν Δελφοῖσι· ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Δαμίης τε καὶ Αὐξησίης ἀγάλματα ἰδρύσασθαι· καὶ σφι ἰδρυσαμένοις ἅμεινον συνοίσασθαι. ἐπειρώτερον ὧν οἱ Ἐπιδάυριοι κότερα χαλκῷ

ποιέοντα τὰ ἀγάλματα, ἢ λίθῃ· ἡ δὲ Πυθίη ἐδίτερε τῶν ἑα, ἀλλὰ ξύλῃ ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὧν οἱ Ἐπιδαυριοὶ Ἀθηναίων ἐλαίην σφι δῆναυ ταμέσθαι, ἰρωτάτας δὲ κείνας νομίζοντες εἶναι· οἱ δὲ ἐπὶ τοισίδε δώσεν ἔφασαν, ἐπ' ᾧ ἀπάξουσιν ἔτεος ἐκάστῃ τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Πολιάδι ἱερᾷ, καὶ τῷ Ἐρεχθεΐ· κατανέσαντες δὲ ἐπὶ τέτοιαι οἱ Ἐπιδαυριοὶ, τῶν τε ἐδέοντο ἔτυχον, καὶ ἀγάλματα ἐκ τῶν ἐλαίων τῶν τε ποιησάμενοι, ἰδρύσαντο· καὶ ἡ τε γῆ σφι ἔφερε, καὶ Ἀθηναίοισι ἐπετέλεον τὰ συνέθεντο.

Unde deficit Aegina domina maris, & simulacra in se transfert. Cultus harum Dearum per choros muliebres.

83. Τῶτον δὲ ἔτι τὸν χεοῖον, καὶ προτῆ, Αἰγινήται Ἐπιδαυρίων ἤκεον, τὰ τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ δίκας, διαβαίνοντες ἐς Ἐπιδαυρον, ἐδίδουσάν τε καὶ ἐλάμβανον παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγινήται. τὸ δὲ ἀπὸ τῆδε, νηάς τε πηξάμενοι, καὶ ἀγνωμοσύνη χρησάμενοι, ἀπέτησαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων. ἄτε δὲ ἑόντες διάφοροι, δηλέοντο αὐτὲς, ὥστε δὴ θαλασσοκράτορες ἑόντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῆς τε Δαμῖης καὶ τῆς Λύξης ὑπαίρουνται αὐτέων· καὶ σφίεα ἐκόμισάν τε καὶ ἰδρύσαντο τῆς σφετέρης χώρας ἐς τὴν μεσίγαίαν, τῇ Οἷμν ἐς ἔνομα, τὰδία δὲ μάλιστά κη ἀπὸ τῆς πόλιος ὡς εἴκοσι ἀπέχει. ἰδρυσάμενοι δὲ ἐν τῷ τῷ χώρῳ, θυσίῃσι τέ σφίεα καὶ χοροῖσι γυναικῆσισι κερτόμοισι ἱλάσκοντο, χορηγῶν ἀποδοικνυμένων ἐκατέρῃ τῶν δαι-

μένων δέκα ἀνδρῶν· κακῶς δὲ ἠγόρευον. οἱ χοροὶ ἀνδρῶν μὲν ἐδέναν, τὰς δὲ ἐπιχωρίας γυναῖκας. ἔσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυρίοις αἱ τοιαῦται ἱερογῆαι· αἰσὶ δὲ σφίσι καὶ ἄρρηται ἱερογῆαι.

Simulacris spoliati Epidaurii iubent, quod putant ius esse, ut Athenienses exigant debitum vectigal ab Aeginetis, qui rapuissent.

84. Κλεφθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων, οἱ Ἐπιδαυριοὶ τοῖσι Ἀθηναίοις τὰ συνέθεντο, ἐκ ἐπιτέλεον. πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμήμιον τοῖσι Ἐπιδαυρίοις· οἱ δὲ ἀπέφαινον λόγῳ ὡς ἐκ ἀδικοῖεν· ὅσον μὲν γὰρ χρένον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ἐπιτελέσαν τὰ συνέθεντο· ἐπεὶ δὲ ἐπερῆσθαι αὐτέων, ἢ δίκαιον εἶναι ἀποφέρειν ἔτι, ἀλλὰ τὰς ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας πρὴσσεσθαι ἐκέλευον. πρὸς ταῦτα Ἀθηναῖοι, ἐς Αἰγίαν πέμψαντες, ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα· οἱ δὲ Αἰγινήται ἔφασαν σφίσι τε καὶ Ἀθηναίοις εἶναι ἐδὲν πρῆγμα.

Quod Athenienses facere conati, portentis territi sese tamquam hostes mytuo trucidarunt, praeter unum qui ad Phalerum se recepit.

85. Ἀθηναῖσι μὲν νυν λέγεσι, μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποσαλῆναι τριήρεϊ μὴ τῶν ἀστῶν τέττες, ἐπεὶ οἱ πεμφθέντες ἀπὸ τῆ κοῦῆ, καὶ ἀπικόμενοι ἐς Αἰγίαν, τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὡς σφετέρων ζύλων ἔοντα, πειρᾶν

πειρᾶν ἐκ τῶν βάρβρων ἐξαιασπᾶν, ἥα σφεα ἀνακομίσωνται. ἔδυναμένους δὲ τέτῳ τῷ τρέπῳ αὐτέων κρατῆσαι, περιβαλόντας σχοινία ἔλκεν τὰ ἀγάλματα. καὶ σφι ἔλκεσι, βροντὴν τε, καὶ ἅμα τῇ βροντῇ σεισμὸν ἐπιγενέσθαι· τὴς δὲ τριηρίτας τὴς ἔλκοντας, ὑπὸ τετῶν ἀλλοφρονῆσαι· παθόντας δὲ τῆτο, κτείνεν ἀλλήλους ἄτε πελεμίους· ἐς ὃ ἐκ πάντων ἓνα λεοφθέντα, ἀνακομισθῆναι αὐτὸν ἐς Φάληρον.

Varietas historiae de illis, qui ad ea violenter eripienda missi sunt.

86. Ἀθηναῖοι μὲν νυν ἔτω λέγῃσι γενέσθαι. Αἰγινήται δὲ, ἔ νῆϊ μιῇ ἀπικέσθαι Ἀθηναίους· μίην μὲν γάρ, καὶ ὀλίγῳ πλεῦνας μιῆς, καὶ εἰ σφι μὴ ἔτυχον ἔσσαι νέες, ἀπαμύνασθαι ἂν εὐπετέως· ἀλλὰ πολλῇσι νηυσὶ ἐπιπλέεν σφι ἐπὶ τὴν χώραν· αὐτοὶ δὲ σφι εἴζων, καὶ ἔδιναν μαχῆται. ἐκ ἔχουσι δὲ τῆτο διασημῆναι ἀτρέκως, ἔτε εἰ ἔσσαντες συγγνωσκόμενοι εἶναι τῇ ἰαυμαχίῃ, κατὰ τῆτο εἴζαν, ἔτε εἰ βεβλόμενοι ποιῆσαι οἷόν τι καὶ ἐποίησαν. Ἀθηναίους μὲν νυν, ἐπαί τέ σφι ἐδείξαι εἰς μάχην κατίσαστο, ἀποβάντας ἀπὸ τῶν νεῶν, τράπεσθαι πρὸς τὰ ἀγάλματα· ἔδυναμένους δὲ ἀναισπᾶσαι ἐκ τῶν βάρβρων αὐτὰ, ἔτω δὴ περιβαλομένους σχοινία, ἔλκεν, ἐς ὃ ἐλκόμενα τὰ ἀγάλματα ἀμφοτέρω τῷτὸ ποιῆσαι· ἐμοὶ μὲν ἔπιστά λέγοντες, ἄλλω δὲ τεῷ· ἐς γένητα γάρ σφι αὐτὰ πέσσαν, καὶ τὸν ἀπὸ τῆτος χρόνον διατελεῖν ἔτω ἔχοντα. Ἀθηναίους μὲν

μὲν δὴ ταῦτα ποίειεν· σφέας δὲ Αἰγυπῆται λέγουσι πυ-
θομένους τὰς Ἀθηναίους, ὡς μέλλοιεν ἐπὶ σφέας στρα-
τεύεσθαι, ἐτοίμους Ἀργεῖους ποίεσθαι. τὰς τε δὴ Ἀθη-
ναίους ἀποβεβάναι ἐς τὴν Αἰγυπιάην, καὶ παρεῖναι βοη-
θέοντάς σφι τὰς Ἀργεῖους· καὶ λαθεῖν τε ἐξ Ἐπι-
δαύρου διαβάντας ἐς τὴν νῆσον, καὶ ἔπροακηκούσι τοῖσι
Ἀθηναίοισι ἐπιπεσέειν ὑποταγομένους τὸ ἀπὸ τῶν νεῶν
ἅμα τε ἐν τῷ τὴν βροντὴν τε γενέσθαι καὶ τὸν σει-
σμόν αὐτοῖσι.

Unus ex Atheniensibus domum rediens fibulis a feminis
ad mortem punctus, quibus nota hinc imposita.

87. Λέγεται μὲν νυν ὑπ' Ἀργείων τε καὶ Αἰγυπ-
τέων τὰδε. ἐμολογέεται δὲ καὶ ὑπ' Ἀθηναίων· ἓνα μὲν-
ον τὸν ἀποσωθέντα αὐτέων ἐς τὴν Ἀττικὴν γενέσθαι·
πλὴν Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι, αὐτέων τὸ Ἀττικὸν στρα-
τόπεδον διαφθεράντων, τὸν ἓνα τῆτον περιγενέσθαι·
Ἀθηναῖοι δὲ, τῷ δαιμονίῳ περιγενέσθαι μέντοι ἐδὲ τῷ-
τον τὸν ἓνα, ἀλλ' ἀπολέσθαι τρόπῳ τοιούτῳ. κομισθεὶς
γὰρ ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπήγγελε τὸ πάθος· τὰς δὲ
γυναῖκας τῶν ἐπ' Αἰγύπτου στρατευσαμένων ἀνδρῶν, δε-
νόν τι ποιησαμένας κείνον μῆνον ἐξ ἀπάντων σώθῃναι,
πέριξ τὸν αἰθρωπὸν τῆτον λαβέσας, καὶ κεντεύσας
τῇσι περόνῃσι τῶν ἱματίων, ἐρωτᾷ ἐκάστην αὐτέων
ὅκη εἴη ὁ ἐωυτῆς ἀνὴρ· καὶ τῆτον μὲν ἔγω διαφθερέ-
ται. Ἀθηναίοισι δὲ ἔτι τῷ πάθει δεινότερόν τι δόξα
εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν ἔργον. ἄλλο μὲν δὴ ἔκ ἔχειν ὅτεω
ζημιώ-

ζημιώσῃσι τὰς γυναῖκας, τὴν δὲ ἐσθῆτα μετέβαλον αὐ-
τέων ἐς τὴν Ἰαῖδα· ἐφόρεον γὰρ δὴ πρὸτ' αἱ τῶν Ἀθη-
ναίων γυναῖκες ἐσθῆτα Δωρίδα, τῇ Κερειδίῃ παραπλη-
σιωτάτῃ· μετέβαλον ὦν ἐς τὸν λῖπον κινῶναι, ὥστε δὴ
περόνῃσι μὴ χρέωνται.

Vestis Graeca muliebris.

88. Ἐσι δὲ, ἀληθεῖ λόγῳ χρεωμένοισι, ἐκ Ἰας
αὕτη ἡ ἐσθῆς τοπαλαιὸν, ἀλλὰ Κάερα· ἐπεὶ ἦγε Ἑλ-
ληνικὴ ἐσθῆς πᾶσα ἡ ἀρχαίη τῶν γυναικῶν, ἡ αὐτὴ ἦν,
τὴν νῦν Δωρίδα καλέομεν. τοῖσι δὲ Ἀργείοισι καὶ τοῖ-
σι Αἰγινήτῃσι, καὶ πρὸς ταῦτα ἔτι τότε ποιῆσαι νόμον
εἶναι παρὰ σφὶ ἐκατέρωσι, τὰς περόνας ἡμιολίας ποι-
έσθαι τῷ τότε κατεστῶτος μέτρῳ, καὶ ἐς τὸ ἶρόν τῶν
θεῶν τεττέων περόνας μάλιστα ἀνατιθέναι τὰς γυναῖ-
κας· Ἀττικὸν δὲ μήτε τι ἄλλο προσφέρειν πρὸς τὸ
ἶρόν, μήτε κέραμον, ἀλλ' ἐκ χυτρίδων, ἐπιχωρίων
νόμον τοιοῦτον αὐτόθι εἶναι πίνεσθαι. Ἀργείων μὲν νῦν
καὶ Αἰγινήτεων αἱ γυναῖκες ἐκ τῶν τούτων κατ' ἕξιν τῶν
Ἀθηναίων, περόνας ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μέζονας ἢ
πρὸτ'.

Athenienses potentiores ulciscuntur Aeginetas, oraculo
differre iubente. Aeaci fanum in foro Athenis.

89. Τῆς δὲ ἑχθρῆς τῆς πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναί-
οισι γενομένης ἀρχὴ κατὰ τὰ εἰρηται ἐγένετο. τότε δὲ
Θηβαίων ἐπικαλεσμένων, προθύμως τῶν περὶ τὰ ἀγαλ-
ματα

ματα γενομένων ἀναμιμησκόμενοι οἱ Αἰγινήται ἰβή-
 θεον τοῖσι Βοιωταῖσι. Αἰγινήται τε δὴ ἐδήευν τῆς Ἀτ-
 τικῆς τὰ παραθαλάσσια· καὶ Ἀθηναίοισι ὀρμεωμέ-
 νοισι ἐπ' Αἰγίνης στρατεύεσθαι, ἦλθε μαντήιον ἐκ Δελ-
 φῶν, ἐπισχόντας ἀπὸ τῆ Αἰγινήτεων αἰδικίᾳ τρηήκοι-
 τα ἔτια, τῷ ἐνὶ καὶ τρηηκοσῷ, Αἰακῷ τέμενος ἀπο-
 δέξαντας, ἄρχεσθαι τῆ πρὸς Αἰγινήτας πολέμου· καὶ
 σφι χωρῆσαι τὰ βέλονται· ἦν δὲ αὐτίκα ἐπιστρατεύον-
 ται, πολλὰ μὲν σφεας ἐν τῷ μεταξύ τῆ χρόνου πεί-
 σασθαι, πολλὰ δὲ καὶ ποιήσεν· τέλος μέντοι καταστρέ-
 ψασθαι. ταῦτα ὡς ἀπενεχθέντα ἄκυσαν οἱ Ἀθηναῖοι,
 τῷ μὲν Αἰακῷ τέμενος ἀπέδεξαν τῷτο τὸ νῦν ἐπὶ τῆς
 ἀγορῆς ἰδρυται· τρηήκοντα δὲ ἔτια ἐκ ἀνέσχοντο, ἀκί-
 σαντες ὅκως χρεῶν εἴη ἐπισχεῖν πεπονθότας πρὸς Αἰ-
 γινήτων ἀνάρσια.

Quibus ardentibus bello contra Aeginam obstitit Lacedae-
 mon. Huius ira in Athenienses.

90. Ἐς τιμωρίην δὲ παρασκευαζομένοις αὐτοῖσι,
 ἐκ Λακεδαιμονίων πρῆγμα ἐγειρόμενον, ἐμπόδιον ἐγένε-
 το. πυθόμενοι γάρ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐκ τῶν Ἀκ-
 μαιωνιδέων, ἐς τὴν Πυθίην μεμηχανημένα, καὶ τὰ ἐκ
 τῆς Πυθίης ἐπὶ σφέας τε καὶ τὰς Πεισιπρατίδας, συμ-
 φορὴν ἐποιεῦντο διπλὴν, ὅτι τε ἄνδρας ξείνους σφι ἐόν-
 τας ἐξεληλάκεσαν ἐκ τῆς ἐκείων, καὶ ὅτι ταῦτα ποι-
 ῆσαι χάρις ἑδεμὴν ἐφαίνετο πρὸς τῶν Ἀθηναίων. ἔτι
 τε πρὸς τέτοις ἐνῆγόν σφεας οἱ χηρημοὶ, λέγοντες
 πολ·

πολλὰ τε καὶ ἀνάρσια ἔσθθαι αὐτοῖσι ἐξ Ἀθηναίων, τῶν πρότερον μὲν ἔσαν ἀδαεές, τότε δέ, Κλεομένεος κομίσαντος ἐς Σπάρτην, ἐξέμαθον. ἐκτῆσατο δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλιος τὰς χρησμῆς, τὰς ἐκτῆτο πρότερον μὲν οἱ Πεισιστράτιδες, ἐξελαυνόμενοι δὲ ἔλιπον ἐν τῷ ἱρῷ· καταλειφθέντας δὲ ὁ Κλεομένης ἀνέλαβι.

Oracula Pisistratidarum qui Sigeum migrarunt.

91. Τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς χρησμῆς, καὶ τὰς Ἀθηναίους ἐώρεον αὐξομένους, καὶ ἔδαμῶς ἐτοίμους ἔοντας πεῖσθαι σφι, νόῳ λαβοῖτες ὡς ἐλεύθερον μὲν εἶναι τὸ γένος τὸ Ἀττικόν, ἰσόρροπον τῷ ἐωϋτῶν ἀν γίνοιτο, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τε τυραννίδι, ἀσθενές καὶ παιδαρχέσθαι ἐτοῖμον· μαθόντες δὲ τετῶν ἕκαστα, μετεπέμποντο Ἰππὶν τὸν Πεισιστράτη ἀπὸ Σιγείης τῆ ἐν Ἑλληνπόντῳ, ἐς ὃ καταφεύγουσι οἱ Πεισιστράτιδες. ἐπεὶ τε δὲ σφι Ἰππὶν καλεόμενος ἦκε, μεταπεμψάμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους, ἔλεγόν σφι Σπαρτιῇται τάδε, „Ἄνδρες σύμμαχοι, συγγινώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν εἰ ποιήσασι ὀρθῶς· ἐπαρθέντες γὰρ κηδὴλοισι μαντηίοισι, ἄνδρας ξείους ἔοντας ἡμῖν ταμάλισα, καὶ ἀναδεκομένους ὑποχειρίας, παρέξουσιν τὰς Ἀθήνας, τέττας ἐκ τῆς πατρίδος ἐξελάσασμεν, καὶ ἔπειτα ποιήσαντες ταῦτα, δῆμῳ ἁχαρίσω παρεδώκαμεν τὴν πόλιν· ὅς ἐπεὶ το δι' ἡμέας ἠελευθερωθεὶς ἀνέκυψε, ἡμέας μὲν καὶ τὸν βασιλῆα ἡμέων

„ἡμέων περιῦβρίσας ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνε-
 „ται· ὥστε ἐκμεμαθήκασι μάλιστα μὲν οἱ περίοικοι αὐ-
 „τέων Βοιωτοὶ καὶ Χαλκιδέες, τάχα δὲ τίς καὶ ἄλλος
 „ἐκμαθήσεται ἀμαρτῶν. ἐπεὶ τε δὲ ἐκείνα ποιήσαντες
 „ἡμάρτομεν, νῦν πειρησόμεθα σφεας ἅμα ὑμῖν ἀκεό-
 „μενοι τίσασθαι· αὐτὲς γὰρ δὴ τῷδε ἔνεκε τόνδε τε τὸν
 „ἱππὶν μετεπεμψάμεθα καὶ ὑμέας, ἀπὸ τῶν πολλῶν,
 „ἵνα κρινῶτε λόγῳ καὶ κοινῷ δόλῳ ἐσαγαγόντες αὐτὸν
 „ἐς ταῖς Ἀθήνας, ἀποδῶμεν τὰ καὶ ἀπελόμεθα.“

Sosiclis Corinthii sermo contra tyrannos. Corinthi regi-
 men Bacchiadarum. Etionis uxor Labda sterilis, mox
 tamen parit filium Cypselum, quem Bacchiadae extin-
 guere frustra conantur, & postea mire praesenti periculo
 a matre Labda eripitur, quae puerulum in mensura fru-
 mentaria occuluit. Cypselus ab occultatione in cypsela
 nomen tulit, de quo Pythiae oraculum. Eius crudelis
 tyrannis, cui filius Periander in tyrannide successit, qui
 patre mitior, sed a Thrasybulo Milesio corruptus. Ne-
 cyomantion Thesprotiae. Apparet umbra Melissae. Mu-
 lieres Corinthiae astu spoliatae a tyranno, cuius pro-
 batur odium.

92. Οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον· τῶν δὲ συμμάχων τὸ
 πλῆθος ἐκ ἐνεδέκετο τὰς λόγους. οἱ μὲν νυν ἄλλοι ἦσαν
 χλὴν ἦγον· Κορίνθιος δὲ Σωσικλῆς ἔλεξε ταῦδε.

„Ἡ δὴ ὅ, τε ἔρανος ἔσαι ἐνερθε τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ
 „μετέωρος ὑπὲρ τῆς ἔρανῶς, καὶ οἱ αἰθρωποὶ νομὸν ἐν
 Herodot. Tom. II. N „θα-

„θαλάσση ἔξουσι, καὶ οἱ ἰχθύες τὸν πρότερον ἀνδρω-
 „ποι, ὅτε γε ὑμεῖς, ὡ Λακεδαιμόνιοι, ἰσοκρατίας κα-
 „ταλύοντες, τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις κατὰγειν παρα-
 „σκευάζεσθε· τὸ ἔτε ἀδικότερον εἶναι ἐστὶ κατ' ἀνδρώ-
 „πυς, ἔτε μαιφονότερον. εἰ γὰρ δὴ τὸτό γε δοκίει
 „ὑμῖν εἶναι χρηστὸν, ὥστε τυρανεύεσθαι τὰς πόλεις,
 „αὐτοὶ πρῶτοι τύραννον κατασησάμενοι πικρὰ σφίσι
 „αὐτοῖσι, ἔτω καὶ τοῖσι ἄλλοις διζήσθε κατισάναι·
 „νῦν δὲ, αὐτοὶ ἄπειροι ἐόντες τυράννων, καὶ φυλάσσον-
 „τες δεινότατα τῆτο ἐν τῇ Σπάρτῃ μὴ γενέσθαι, πα-
 „ραχρᾶσθε ἐς τὰς συμμαχίας· εἰ δὲ αὐτοὶ ἔμπειροι ἔα-
 „τε, κατὰπερ ἡμεῖς, ἔχετε ἂν περὶ αὐτῷ γνώμας
 „αἰμένοντας συμβάλλεσθαι ἥπερ νῦν.

„Κορινθίοις γὰρ ἦν πόλις κατάσσις τοιήδε. ἦν
 „ὀλυγαρχίη, καὶ ἔτοι οἱ Βακχιάδαι καλεόμενοι ἔνεμον
 „τὴν πόλιν· ἐδίδουσαν δὲ καὶ ἦγοντο ἐξ ἀλλήλων. Ἀμ-
 „φίονι δὲ ἐόντι τεττέων τῶν αἰδρῶν, γίνεται θυγάτηρ
 „χωλή· ἔνομα δὲ οἱ ἦν Λάβδα. ταύτην, Βακχιαδέων
 „γὰρ υἱοὶς ἦθελε γῆμαι, ἴσχε' Ἡετίων ὁ Ἐχεκράτεος·
 „δήμω μὲν ἐκ Πέτρης ἔων, αἰτὰρ τὰ ἀνέκαθεν Λαπίθης
 „τε καὶ Καινίδης. ἐκ δὲ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς, υἱὸς ἐξ
 „ἄλλης, παῖδες ἐγίνοντο· ἐξάλη ὧν ἐς Δελφὸς περὶ
 „γόνος· ἐσιόντα δὲ αὐτὸν ἰδέως ἡ Πυθίη προσαγορεύει
 „τοισίδε τοῖσι ἔπει,

„Ἡετίων, ἔτις σε τίς πολύτιτον ἔοντα.

„Λάβδα κύε, τέξει δ' ὀλοοίτροχον· ἐν δὲ πεσεῖται

„Ἀνδράσι μανέρχοιαι, δικαίαισες δὲ Κόρινθον.

„ταῦτα χρησθέντα τῷ Ἡετίωνι, ἐξαγγέλλεται πως

„τοῖσι Βακχιάδῃσι, τοῖσι τὸ μὲν πρότερον γενόμενον

„χρησθήριον ἐς Κόρινθον ἦν ἄσημον, φέρον τε ἐς τῷτ'

„καὶ τὸ τῷ Ἡετίωνος, καὶ λέγον ὧδε,

„Λίετος ἐν πέτρῃσι κύε· τέξει δὲ λέοντα

„Καρτερόν, ὠμησὴν· πολλῶν δ' ὑπὸ γένατα λύσει.

„Ταῦτά νυν εὖ φράζεσθε Κορίνθιοι, οἱ περὶ καλὴν

„Περσὴν οἰκεῖτε καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον.

„Τὸτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον γενόμε-

„νον, ἦν ἀτέκμαρτον· τότε δὲ, τὸ Ἡετίωνι γενόμενον

„ὡς ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρότερον σοιῆκαν, ἔον

„συναδὸν τῷ Ἡετίωνος. συνέντες δὲ καὶ τῷτο, εἶχαν ἐν

„ἡσυχίᾳ, ἐθέλοντες τὸν μέλλοντα Ἡετίωνι γειέσθαι

„γόνον διαφθεῖραι. ὡς δὲ ἔτεκε ἡ γυνὴ τάχις, πέμπ-

„σι σφέων αὐτέων δέκα ἐς τὸν δῆμον ἐν τῷ κατοίκητο

„Ἡετίαν, ἀποκτενέοντας τὸ παιδίον. ἀπικόμενοι δὲ

„ἔτοι ἐς τὴν Πέτρην, καὶ παρελθόντες ἐς τὴν αὐτὴν

„τῷ Ἡετίωνος, αἰτεον τὸ παιδίον· ἡ δὲ Λάβδα, εἰδυῖα

„τε ἔδεν τῶν εἵνεκεν ἐκεῖνοι ἀπικοίατο, καὶ δοκέσας

„σφας φιλοφροσύνης τῷ πατρὶς εἵνεκεν αἰτέειν, φέρε-

„σα ἐνεχείρισε αὐτέων ἐνί. τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβέλευτο κατ'

„ἔδεν, τὸν πρῶτον αὐτέων λαβόντα τὸ παιδίον πρεσ-

„δίσαι· ἐπεὶ τε ὧν ἔδωκε Φέρεσσα ἡ Λάβδα, τὸν λαβόν-
 „τα τῶν ἀνδρῶν θείῃ τύχῃ προσεγέλασε τὸ παιδίον·
 „καὶ τὸν, Φραεθέντα τῆτο, οἰκτὸς τις ἴσχει ἀποκτεῖ-
 „ναι· κατοικτεῖρας δὲ παραδίδοι τῷ δευτέρῳ· ὁ δὲ, τῷ
 „τρίτῳ· ἔτω δὴ διεξῆλθε διὰ πάντων τῶν δέκα παρα-
 „διδόμενον, ἐδνὸς βελομένῃ διεργάσασθαι· ἀποδόντες
 „ὧν ὀπίσω τῇ τεκνύῃ τὸ παιδίον, καὶ ἐξελθόντες ἔξω,
 „ἐξεῶτες ἐπὶ τῶν θυρέων, ἀλλήλων ἀπτοντο καταιτιώ-
 „μενοι· καὶ μάλισα τῷ πρώτῳ λαβόντος, ὅτι ἐκ ἐποίη-
 „σε κατὰ τὰ δεδογμένα· ἐς ὃ δὴ σφι χρόνῳ ἐγγινομένῃ,
 „ἔδοξε αὐτὶς παρελθόντας πάντας τῷ Φόνῳ μετ-
 „ίσχαιν.

„Ἐδὲ δὲ ἐκ τῷ Ηετίωνος γόνῃ Κορίνθῳ κακὰ ἀνα-
 „βλάσκει· ἡ Λάβδα γὰρ πάντα ταῦτα ἤκεε ἐξεῶσα
 „πρὸς αὐτῇσι τῇσι θυρήσι· δάσασα δὲ, μὴ σφι μετα-
 „δόξῃ, καὶ τοδεύτερον λαβόντες τὸ παιδίον ἀποκτείνω-
 „σι, Φέρεσσα κατακρύπτει ἐς τὸ ἀφραστότατόν οἱ ἐφά-
 „νετο εἶναι, ἐς κυψέλην· ἐπισαμένη ὡς εἰ ὑποσρέψαν-
 „τες ἐς ζήτησιν ἀπικοίετο, πάντα ἐρευνήσαν μέλλοιεν·
 „τα δὴ καὶ ἐγένετο· ἐλθῆσι δὲ καὶ διζημένοισι αὐτοῖσι
 „ὡς ἐκ ἐφάνετο, ἔδοκε ἀπαλλάσσεσθαι, καὶ λέγειν
 „πρὸς τὰς ἀποπέμψαντας, ὡς πάντα ποιήσασαν τὰ
 „ἐκείνοι ἐστείλαντο· οἱ μὲν δὴ ἀπελθόντες, ἔλεγον
 „ταῦτα.

„Ἡετίωνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ παῖς αὐξάνετο· καὶ οἱ
 „διαφυγόντι τῆτον τὸν κίνδυνον, ἀπὸ τῆς κυψέλης
 „ἔπωνν-

„ἔπωνυμίην Κύψελος ἔνομα ἐτέθη, ἀνδρωθέντι δὲ καὶ
 „μαντευομένῳ Κυψέλῳ ἐγένετο ἀμφιδέξιον χρηστήριον ἐν
 „Δελφοῖσι, τῷ πίσυνος γινόμενος, ἐπαχέρησέ τε καὶ
 „ἔσχε Κορίνθον. ὁ δὲ χρησμὸς οὕτως ἦν·

„Ὀλβιος ἕως ἀνὴρ, ὅς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίνει,

„Κύψελος Αἰετίδης, βασιλεὺς κλεινοῦ Κορίνθου·

„Αὐτὸς, καὶ παῖδες, παίδων γὰρ μὲν ἐκὲτι παῖδες.

„τὸ μὲν δὴ χρηστήριον οὕτως ἦν. τυραννεύσας δὲ ὁ Κύψε-
 „λος, τοιοῦτος δὴ τις ἀνὴρ ἐγένετο· πολλὰς μὲν Κοριν-
 „θίων ἐδίδωκε, πολλὰς δὲ χρημάτων ἀπεσέρεσε, πολλὰ
 „δὲ ἔτι πλείους τῆς ψυχῆς.

„Ἀρξάντες δὲ τέττα ἐπὶ τριήκοντα ἔτεα, καὶ διὰ-
 „κλέξαντες τὸν βίον αὐτῷ, διαδόχος οἱ τῆς τυραννίδος ὁ
 „παῖς Περιάνδρος γίγεται. ὁ τοίνυν Περιάνδρος κατ' ἀε-
 „χᾶς μὲν ἦν ἡπιώτερος τῷ πατρί· ἐπεὶ τε δὲ ὠμίλησε
 „δι' ἀγγέλων Θρασύβελῳ τῷ Μιλήτι τυράννῳ, πολ-
 „λῷ ἔτι ἐγένετο Κυψέλῃ μιαιφονιώτερος. πέμψας γάρ
 „παρὰ Θρασύβελον κήρυκα, ἐπυνθάνετο ὄντινα αὖ
 „τρέπον ἀσφαλέστατον κατασησάμενος τῶν περηγμά-
 „των, κάλλιπαι τὴν πόλιν ἐπιτροπέοι. Θρασύβελος δὲ
 „τὸν ἐλθόντα παρὰ τῷ Περιάνδρῳ ἐξῆγε ἔξω τῷ ἄστεος·
 „ἐς βαῖς δὲ ἐς ἄρκεαν ἐπαρμένην, αἶμα τε διεξῆκε τὸ
 „λῆϊον, ἐπειρωτῶν τε καὶ ἀναπαδίζων τὸν κήρυκα κα-
 „τὰ τὴν ἀπὸ Κορίνθου ἄπιζαν· καὶ ἐκόλυε αἰεὶ ὅπως τι-
 „μαῖ ἴδοι τῶν ἀσταχίων ὑπερέχοντα· κολέων δὲ, ἔρριπτε·

„ἔς ὃ τῷ λήϊν τὸ κάλλισόν τε καὶ βαθυτάτον διέφθειρε
 „τρόπῳ τοιούτῳ· διεξελθὼν δὲ τὸ χωρίον, καὶ ὑποδέ-
 „μενος ἔπας ἄδεν, ἀποπέμψει τὸν κήρυκα. νοσήσαντος
 „δὲ τῷ κήρυκος ἐς τὴν Κόρινθον, ἣν πρόθυμος πυνθά-
 „νεσθαι τὴν ὑποθήκην ὁ Περίανδρος. ὁ δὲ ἄδεν οἱ ἔφη
 „Θρασύβηλον ὑποθέσθαι· θωυμάζον τε αὐτῷ, παρ’
 „οἷόν μιν ἄνδρα ἀποπέμψει, ὡς παραπληγὰ τε καὶ
 „τῶν ἐωυτῷ σινάμορον· ἀπηγεόμενος τὰπερ πρὸς Θρα-
 „συβέλῃ οὕτως.

„Περίανδρος δὲ, συνίεις τὸ ποιηθὲν, καὶ νόῳ ἴσχαν
 „ὥς οἱ ὑπετίθετο Θρασύβηλος τὰς ὑπαρέχουσας τῶν ἀν-
 „φονεύειν, ἐνθαῦτα δὴ πᾶσαν κακότητα ἐξέφαινε
 „ἔς τὰς πολιήτας. ὅσα γὰρ Κύψελος ἀπέλιπε κτείνων
 „τε καὶ διώκων, Περίανδρός σφεα ἀπετέλεε. μὴ δὲ
 „ἡμέτερον ἀπέδυσσε πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας, διὰ
 „τὴν ἐωυτῷ γυναῖκα Μελίσσαν. πέμψαντι γὰρ οἱ ἐς Θε-
 „σπρωτὺς ἐπ’ Ἀχέροντα ποταμὸν ἀγγέλους ἐπὶ τὸ κ-
 „κυομαντήριον παρακαταθήκης περὶ ξεινικῆς, ἔτε σημα-
 „νέειν ἔφη ἡ Μελίσσα ἐπιφανεῖσα, ἔτε κατερέειν ἐν τῷ
 „κέστῳ χώρῳ ἡ παρακαταθήκη· ῥιγῆν τε γὰρ, καὶ εἶ-
 „ναι γυμνή· τῶν γὰρ οἱ συγκατέθαιψε εἰμάτων ἔφελος
 „εἶναι ἄδεν, ἐκ κατακαυθέντων· μαρτύριον δὲ οἱ εἶναι ὡς
 „ἀληθέα ταῦτα λέγει, ὅτι ἐπὶ ψυχρὸν τὸν ἱππὸν Πε-
 „ρίανδρος τὰς ἄρετας ἐπέβαλε. ταῦτα δὲ ὡς ὀπίσω ἀπηγ-
 „γέλθη τῷ Περίανδρῳ, πῶς γὰρ οἱ ἦν τὸ συμβέβαιον,
 „ὥς νακρῶ ἐξῆλθε Μελίσσῃ ἐμίγῃ, ἰδέσθαι δὲ μετὰ τὴν ἀγ-
 „γελίην,

„γελίην, κήρυγμα ἐποίησατο, ἐς τὸ Ἑραῖον ἐξίεναι πά-
 „σας τὰς Κορινθίων γυναῖκας· αἱ μὲν δὴ, ὡς ἐς ὀρετὴν
 „ἦσαν κόσμῳ τῷ καλλίσῳ χρεώμεναι· ὁ δὲ ὑποστήσας
 „τὰς δορυφόρους, ἀπέδυσσε σφεας, πάσας ὁμοίως τὰς τ'
 „ἐλευθέρους καὶ τὰς ἀμφιπόλους· συμφορήσας δὲ ἐς
 „ὄρυγμα, Μελίσση ἐπευχόμενος κατέκαιε. ταῦτα δὲ οἱ
 „ποιήσαντι, καὶ τοδεύτερον πέμψαντι, ἔφρασε τὸ εἶδω-
 „λον τὸ Μελίσσης ἐς τὸν κατέθηκε χῶρον· τῷ ζέεντι τὴν
 „παρεκαταθήκην. τοῖατο μὲν ἐστὶ ὑμῖν ἡ τυραννὶς, ὧ
 „Λακεδαιμόνιοι, καὶ τοιούτων ἔργων· ἡμέας δὲ τὰς Κοριν-
 „θίους τότε αὐτίκα θῶμα μέγα εἶχε, ὅτε ὑμεῖς εἶδο-
 „μεν μεταπεμπομένους Ἰππίην· νῦν τε δὴ καὶ μεζόνως
 „θῶμάζομεν λέγοντας ταῦτα· ἐπιμαρτυρούμεθά τε
 „ἐπικαλούμενοι ὑμῖν θεὸς τὰς Ἑλληνίδες, μὴ κατισάναι
 „τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις. ἐκὼν ἢ μὴ παύσησθε, ἀλλὰ
 „περήσησθε παρὰ τὸ δίκαιον κατὰγοντες Ἰππίην, ἵνα
 „ὑμῖν Κορινθίους γε ἔ συναινέοντες.“

Socii accedunt sententiae Sosiclis Corinthii, obtestantur-
 que Lacedaemonios, nequid agerent novi circa Graecam
 civitatem.

93. Σωσικλῆς μὲν ἀπὸ Κορίνθου πρεσβεύων ἐλέξε-
 τάδε. Ἰππίης δὲ αὐτὸν ἀμείβετο, τὰς αὐτὰς ἐπικα-
 λέσας θεὸς κένω, ἥ μὲν Κορινθίους μάλιστα πάντων
 ἐπιπόθησεν Πεισιστρατίδας, ὅταν σφι ἦκωσι ἡμέραι αἱ
 κύρια ἀνιάσθαι ὑπ' Ἀθηναίων. Ἰππίης μὲν τέτοιος
 ἀμείψατο, οἷά τε τὰς χρησμὲς ἀτρεκέστα ἀνδρῶν

ἐξεπιστάμενος. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμαχῶν τέως μὲν εἶχον ἐν ἡσυχίᾳ φέας αὐτές· ἐπεὶ τε δὲ Σωσιπλῆος ἐκβῆσαν εἵπαντος, ἐλευθέρως ἅπας τις αὐτέων Φωνὴν ῥήξας, αἰρέετο τῇ Κορινθίᾳ τὴν γῶμην· Λακεδαιμονίοισι τε ἐπεμαρτυρέοντο, μὴ ποιεῖν μηδὲν νεώτερον περὶ πόλιν Ἑλλάδα. ἔτω μὲν ταῦτα ἐπαύσθη.

Hippias rediit Sigeum ad tyrannum eius Hegesistratum. Atheniensium iura obtinendi Sigei, unde bellum cum Mitylenaeis.

94. Ἰππία δὲ ἐνθεῦτεν ἀπελαυνομένῳ, ἐδίδα μὲν Ἀμύντης ὁ Μακεδῶν Ἀνθεμῶντα, ἐδίδουσαν δὲ Θεσσαλοὶ Ἰωλκόν, ὁ δὲ τεττέων μὲν ὑδότερα αἰρέετο, ἀνεχώρει δὲ ὀπίσω εἰς Σίγειον, τὸ εἶλε Πεισίστρατος αἰχμῇ παρὰ Μιτυληναίων· κρατήσας δὲ αὐτῆ, κατέστησε τυράννον εἶναι παῖδα τὸν ἐαυτῆ νόθον Ἡγησίστρατον, γεγονότα ἐξ Ἀργείης γυναικός· ὃς ἐκ ἀμαίχῃ ἐῖχε τάπερ ἔλαβε παρὰ Πεισιστράτῃ. ἐπολέμεον γάρ, ἐκ τε Ἀχιλλεὺς πόλιος ὀρμεώμενοι καὶ Σιγείᾳ, χρόνον ἐπὶ συχνόν, Μιτυληναῖοι τε καὶ Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν, ἀπαιτέοντες τὴν χώραν, Ἀθηναῖοι δὲ, ἕτε συγγινωσκόμενοι, ἀποδεκνύντες τε λόγῳ ὑδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι μετεὸν τῆς Ἰλιάδος χώρας, ἣ δὲ καὶ σφὶ καὶ τοῖσι ἄλλοισι, ὅσοι Ἑλλήνων συνεπρήξαντο Μαιέλεω τὰς Ἑλλήας ἀεπαγὰς.

Alcaeus poeta bello Mitylenensi adfuit, sed infelix: pax reconciliata per Periandrum.

95. Πολεμεούτων δὲ σφεων, παντῶα καὶ ἄλλα ἐγένετο ἐν τῇτι μάχητι· ἐν δὲ δὴ καὶ Ἀλκαῖος ὁ ποιητῆς, συμβολῆς γενομένης, καὶ νικούντων Ἀθηναίων, αὐτὸς μὲν Φεύγων ἐκφεύγει, τὰ δὲ οἱ ὄπλα ἴσχεσι Ἀθηναῖοι, καὶ σφρα ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ. ταῦτα δὲ Ἀλκαῖος ἐν μέλει ποιήσας, ἐπιτιθεῖ ἐς Μιτυλήνην, ἐξαγγελλόμενος τὸ ἐαυτῷ πάθος Μελανίππῳ ἀνδρὶ ἐτάρῳ. Μιτυληναῖος δὲ καὶ Ἀθηναῖος κατήλλαξε Περίανδρος ὁ Κυψέλης· τῷ γὰρ διαιτητῇ ἐπετράποντο κατήλλαξε δὲ ὧδε νέμεισθαι ἑκατέρως τὴν ἔχσιν. Σίγειον μὲν νῦν ἔτι ἐγένετο ὑπ' Ἀθηναίοισι.

Athenienses a calumniis Hippiae frustra apud Artaphernem se liberant.

96. Ἰππίης δὲ ἐπεὶ τε ἀπῆκετο ἐκ τῆς Λακεδαιμόνας ἐς τὴν Ἀσίην, πᾶν χρεῖμα ἐκίνησε, διαβάλλων τε τὰς Ἀθηναῖος πρὸς τὸν Ἀρταφέρνηα, καὶ ποιέων ἅπαντα ὅπως αἱ Ἀθῆναι γενοῖατο ὑπ' ἐαυτῶ τε καὶ Δαρείῳ. Ἰππίης τε δὴ ταῦτα ἔρησσε, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι ταῦτα, πέμπουσι ἐς Σάρδεις ἀγγέλους, ἐκ ἑώντας τὰς Πέρσας πείθεσθαι Ἀθηναίων τοῖσι φυγάσι. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ἐκέλευε σφρας, αἱ βεβλῆατο σοοὶ εἶναι, καταδύεσθαι ὀπίσω Ἰππίην. ἔκων δὲ ἐνεδέκοντο τὰς λόγους ἀποφερομένους Ἀθηναῖοι· ἐκ ἐνδεκομένοισι δὲ σφι, ἐδέδοκτο ἐκ τῷ φανερῷ τοῖσι Πέρσησι πολέμιος εἶναι.

Una cum Atheniensibus Eretrienses quoque Milesiorum in gratiam militabant, qui, ubi isti alique socii adfuere, expeditionem contra Sardes faciunt.

99. Ἀρισταγόρης δὲ, ἐπεὶ δὴ οἱ τοὶ Ἀθηναῖοι ἀπικέατο ἑκοσι νηυσί, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετρίων πέντε τριήρεις, οἱ ἔτι τὴν Ἀθηναίων χάριν ἐστρατεύοντο, ἀλλὰ τὴν αὐτέων Μιλησίων, ὀφειλόμενά σφισι ἀποδιδόντες· οἱ γὰρ δὴ Μιλήσιοι πρότερον τοῖσι Ἐρετρίευσι τὸν πρὸς Καλκιδέας πόλεμον συνδιέτεικαν, ὅτε περ καὶ Καλκιδεῦσι ἀντία Ἐρετρίων καὶ Μιλησίων Σάμιοι ἐβοήθεον· ἔτοι ὦν ἐπεὶ τέ σφισι ἀπικέατο, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρήσαν, ἐποιεῖτο στρατήν ὁ Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδεις· αὐτοὺς μὲν δὴ ἐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ' ἔμεινε ἐν Μιλήτῳ στρατηγὸς δὲ ἄλλος ἀπέδεξε Μιλησίων, εἶναι, τὸν ἐαυτῷ τε ἀδελφεὸν Χαροπῖναι, καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, Ἑρμόφαντον.

Sardes, praeter arcem, capiunt.

100. Ἀπικόμενοι δὲ τῷ σόλῳ τέτῳ Ἴωνες ἐς Ἐφεσον, πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορήσῳ τῆς Ἐφεσίης· αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιούμενοι Ἐφεσίης ἡγεμόνας. πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦστριν, ἐνδεῦτεν ἐπεὶ τε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπικέατο, αἰρέεσι Σάρδεις, ἑδανός σφισι ἀντιωθέντος· αἰρέεσι δὲ χωρεῖς τῆς ἀκροπόλιος τὰ ἅλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐξέζυετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης, ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν ἐκ ὀλίγην.

Tota urbs, arce tantum excepta, igne absumitur.

101. Τὸ δὲ μὴ ληλατῆσαι ἐλέντας σφέας τὴν πόλιν, ἔσχε τόδε. ἔσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι, αἱ μὲν πλεῦνες, καλαίμιναί· ὅσαι δὲ αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἔσαν, καλαίμιναι ἔχον τὰς ὀροφάς. ταύτων δὴ μίην τῶν τις τραυιωτέων ὡς ἐπέρησε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης εἰς οἰκὴν ἰὸν τὸ πῦρ, ἐπενέμετο τὸ ἄστυ ἅπαν. καιομένους δὲ τῷ ἄστυ, οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένους τῷ πυρὸς, καὶ ἐκ ἔχοντος ἐξήλυσιν ἐκ τῷ ἄστυ, συνέρξοντες εἰς τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ὃς σφί ψήγμα χρυσῷ καταφορέων ἐκ τῷ Τμῶλει, διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει, καὶ ἔπειτα εἰς τὸν Ἑρμῶν ποταμὸν ἐκδιδόι, ὃ δὲ, εἰς Θάλασσαν· ἐπὶ ταύταις δὲ τὸν Πακτωλὸν καὶ εἰς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι, ἠναγκαζόντο ἀμύνεσθαι. οἱ δὲ Ἴωνες ὀρέοντες τῆς μὲν τῶν πολέμιων ἀμυνομένους, τῆς δὲ, αὐτὴν πλήθει πολλῷ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ ἕρος τὸ Τμῶλον καλεόμενον· ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

Cybebae templum una deflagratum. Mox collecti ex Asia Persae praelio eos vincunt circa Ephesum, foede dilapsos.

102. Καὶ Σάρδεις μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱερὸν ἐπιχωρίης θεᾶς Κυβήβης· τὸ σκηπτόμενοι οἱ Πέρσαι, ὕστερον ἀντενεπίμπερασαν τὰ ἐν Ἑλλάσι ἱερά· τότε

δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἑλλαντος ποταμῷ νομῆς ἔχοντες, περπυθανόμενοι ταῦτα, συνηλίζοντο καὶ ἐβοήθειον τοῖσι Λυδοῖσι. καὶ κως ἐν μὲν Σάρδεσι ἐκέτι ἔοντας τῆς Ἰωνας εὐρίσκεισι· ἐπόμενοι δὲ κατὰ τῖβον, αἰρέεσι αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ. καὶ αἰτετάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ, πολλὸν ἐσώθησαν. καὶ πολλὰς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι, ἄλλας τε ἐνομασας, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδαα στρατηγόντα Ἐρετρίεων, σεφανηφόρος τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα, καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τῷ Κηίῳ πολλὰ αἰνεθέντα. οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκευάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλεις.

Neo ultra iuvantur ab Atheniensibus. Pergunt tamen Iones turbare tum ultra Hellespontum, tum in Caria & Cypro.

103. Τότε μὲν δὴ ἔτῳ ἡγωνίσαντο· μετὰ δὲ, Ἀθηναῖοι μὲν τοπαράπαι· ἀπολιπόντες τῆς Ἰωνας, ἐπικαλεομένῃ σφίας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρῳ, ἐκ ἔφαταν τιμωρήσεν σφίσι. Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης σεσηθέντες, — ἔτῳ γάρ σφι ὑπῆρχε πεπραϊνόμενα ἐς Δαρεῖον — ἐδὲν δὴ ἔσσαν τὸν πρὸς τὸν βασιλῆα πόλεμον ἐσκευάζοντο. πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἀπάσας τὰς ταύτη, ὑπ' ἐωυτοῖσι ἐποίησαντο· ἐκπλώσαντες τε ἐξω τὸν Ἑλλήσποντον, Καρίας τὴν πολλὴν προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον πρὸ-

πρότερον ἔβηλομένην συμμαχέαν, ὡς ἐπέρησαν τὰς Σάρδεις, τότε σφί καὶ αὕτη προσεγείετο.

Cyprus a Persis deficit, occasione fratrum Gorgi & Onesili.

104. Κύπριοι δὲ ἐθέλονταί σφί πάντες προσεγένοντο, πλὴν Ἀμαθυσίων· ἀπέστησαν γάρ καὶ ἔτοι ὦδα ἀπὸ Μήδων. ἦν Ὀνήσιλος, Γόργος μὲν τῷ Σαλαμινίων βασιλῆος ἀδελφεὸς νεώτερος, Χέρσιος δὲ τῷ Σιρώμῃ τῷ Εὐέλδοντος παίσι. ἔτος ὥνῃρ πολλάκις μὲν καὶ πρότερον τὸν Γόργον παρηγορεῖτο ἀπίσασθαι ἀπὸ βασιλῆος· τότε δὲ ὡς καὶ τὸς Ἴωνας ἐπύθετο ἀπεσῶναι, πάγχυ ἐπικείμενος ἐνῆγε. ὡς δὲ ἔκ ἔπειθε τὸν Γόργον, ἐνθαῦτά μιν φυλάξας ἐξελθόντα τὸ ἄστυ τὸ Σαλαμινίων ὁ Ὀνήσιλος, ἅμα τοῖσι ἐκὺτῷ σασιώτῃσι, ἀπεκλήισε τῶν πυλέων. Γόργος μὲν δὴ σερεθεὶς τῆς πόλιος, ἔφρευγε ἐς Μήδας· Ὀνήσιλος δὲ ἤρχε Σαλαμῖνος, καὶ ἀνέπειθε πάντας Κυπρίους συναπίσασθαι. τῆς μὲν δὴ ἄλλης ἀνέπεισε· Ἀμαθυσίους δὲ ἔβηλομένους οἱ πείθεσθαι, ἐπολύεσκε προσκατήμενος.

Darii ardor ad vindictam.

105. Ὀνήσιλος μὲν νυν ἐπολιόρκεε Ἀμαθῆντα. βασιλεὶ δὲ Δαρείῳ ὡς ἐξαγγέλθη Σάρδεις αἰλίσσας ἐμπεπρησθαι ὑπὸ τε Ἀθηναίων καὶ Ἴωνων, τὸν δὲ ἠγεμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀριζαγόρην, πρῶτα μὲν λέγεταί αὐ-

αὐτὸν, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, Ἴωνων ἐθένα λόγον ποιη-
σάμενον, εὖ εἰδότες ὡς ἔτοί γε ἔ καταπρόϊζοντα ἀπο-
σάντες, ἔρεσθαι οἵτινες ἔσιν οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ,
πυθόμενον, αἰτήσασθαι τὸ τόξον· λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέ-
ντα οἷσιν, ἄνω ἐς τὸν ἕρανὸν ἀπέναι· καὶ μὴ ἐς τὸν
ἥερα βαλόντα, εἰπῆν, „ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθη-
ναῖος τίσασθαι.“ ἔπειτα δὲ ταῦτα, προστάξαι ἐνὶ
τῶν θερραπόντων, δείπνῃ προκειμένῃ αὐτῷ, ἐς τρεῖς
ἐκάσποτε εἰπῆν, „Δέσποτα, μέμνηο τῶν Ἀθη-
ναίων.“

Histiaei falsa defensio.

106. Προστάξας δὲ ταῦτα, εἶπε, καλέσας ἐς
ᾧσιν Ἰστιαῖον τὸν Μιλήσιον, τὸν ὁ Δαρεῖος κατέχευε χρό-
νον ἤδη πολλόν, „Πρωθάνομα, Ἰστιαῖε, ἐπίτροπον τὸν
σοὺν, τῷ σὺ Μιλήτην ἐπέτρεψας, νεώτερος ἐς ἐμὲ πε-
ποιηκέναι πρήγματα· ἄνδρας γάρ μοι ἐκ τῆς ἐτέρης
ἠπείρου ἐπαγαγὼν, καὶ Ἰθίας σὺν αὐτοῖσι, τὰς δώ-
σοντας ἐμοὶ δίκην τῶν ἐποίησαν, τέττας ἀναγνώσας
ἅμα ἐκαίνοισι ἔπεσθαι, Σαρδίων με ἀπεσέρεκε. νῦν
ὧν κῶς τοι φαίνεται ταῦτα ἔχειν καλῶς; κῶς δὲ αἶτις
τῶν σῶν βελευμάτων τέτων τι ἂν ἐπρήχθῃ; ὅρα μὴ
ἔξ ὑτέρης σεαυτὸν ἐν αἰτίῃ σχῆς.“ εἶπε πρὸς ταῦτα
ὁ Ἰστιαῖος, „Βασιλεῦ, κοῖον ἐφθέγγεαι ἔπος, ἐμὲ βα-
λεῦσαι πρῆγμα, ἐκ τῆς σοὶ τι ἢ μέγα ἢ μικρὸν ἔμολε
λυπηρὸν ἀνασχίσσειν; τί δὲ ἂν ἐπιδιζήμενος ποιέοιμι
ταῦτα; τεῦ δὲ ἐνδεὴς ἐών; τῷ πάρα μὲν παύεται ὅσα

„περ σοί, πάντων δὲ πρὸς σέο βελεμνύοντων ἐπακύν
 „ἀξιεῦμαι. ἀλλ' εἴπερ τι τοιοῦτον εἶναι σὺ ἔρηκας πρήσ-
 „σαι ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος, ἴσθι αὐτὸν ἐπ' ἐωυτῇ βαλδύμε-
 „νον πεπρηχέναι. ἀρχὴν δὲ ἄγωγε εἰδὲ ἐνδέκομαι τὸν λό-
 „γον, ὅπως τῇ Μιλήσῃ καὶ ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος νεώτερον
 „πρήσσει περὶ πρήγματα τὰ σά· εἰ δὲ ἄρα τι τοιοῦτο
 „ποιεῦσι, καὶ αὐτὰ ἐν ἀκήκας, ὦ βασιλεῦ, μάθω
 „οἶον πρήγμα-ἐργάσασθαι, ἐμὲ ἀπὸ θαλάσσης ἀνάσπα-
 „σον ποιήσας. ἴσθες γὰρ οἴκασι, ἐμεῦ ἐξ Ἀφθαλμῶν
 „ἐσθι γενόμενα· πωήσας τῶν πάλαι ἡμέρον εἶχον· ἐμέο
 „δὲ ἂν ἐόντος ἐν Ἰωνίῃ ὑδεμὴ πόλις ὑπεκίνησε. νῦν ὦν
 „ὥς τάχος με ἄπες πορευθῆναι ἐς Ἰωνίην, ἵνα τοι κῆ-
 „νιά τε πάντα καταρτίσω ἐς τῷτο, καὶ τὸν Μιλήτῃ
 „ἐπίτροπον τῶτον τὸν ταῦτα μηχανήσάμενον, ἐγχα-
 „ρίδατον περὶ δῶ. ταῦτα δὲ κατὰ νόον τὸν σὸν ποιήσας,
 „θεὸς ἐπόμενι, τὰς βασιλῆας, μὴ μὲν πρότερον ἐκδύ-
 „σασθαι τὸν ἔχων κιθῶνα καταβήσομαι ἐς Ἰωνίην,
 „πρὶν ἂν τοι Σαρδῶ νῆσον τὴν μεγίστην δασμοφόρον
 „πρίσσω.“

Eius dimissio a mare.

107. Ἰστιάος μὲν δὴ λέγων ταῦτα, διέβαλε· Δα-
 ρεῖος δὲ, ἐπέθετο, καὶ μιν ἀπίες, ἐντελαίμενος,
 ἐπεὰν τὰ ὑπέσχετό οἱ ἐπιτελέα ποιῆσθαι, παραγίνεσθαι
 οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σῆσα.

Persarum expeditio in Cyprium, & eodem Ioniça classis tendit.

108. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἀγγελίη τε περὶ τῶν Σααρδίων παρὰ Βασιλῆα αἰήιε, καὶ Δαρείου τὰ περὶ τὸ τόξον ποιήσας, Ἰστιάω ἐς λόγους ἦλθε, καὶ Ἰστιάος μεμετημένος ὑπὸ Δαρείου, ἐκομίζετο ἐπὶ θάλασσαν· ἐν τῷ παντὶ τῷ χρόνῳ ἐγίνετο ταῦδε. | πολλοῦκέντι τῷ Σαλαμινίῳ Ὀνήσιλῳ Ἀμαθυσίους ἐξαγγέλλεται, νηυσὶ στρατιὴν πολλὴν ἄγοντα Περσικὴν Ἀργυβοῦν, ἄνδρα Πέρσην, προσδόκιμον ἐς τὴν Κύπρον εἶναι. | πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος, κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐπικαλούμενος σφεας. Ἴωνες δὲ ἐκ ἐς μακρὴν βεβουσαμένοι, ἦσαν πολλῷ εὐλοῶ. Ἴωνες τε δὴ παρήσαν ἐς τὴν Κύπρον, καὶ οἱ Πέρσαι νηυσὶ διαβαίντες ἐκ τῆς Κιλικίης, ἦσαν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα πεζῇ· τῇσι δὲ νηυσὶ οἱ Φοίνικες περιέπλων τὴν ἄκρην, αἱ καλεῦνται Κληίδες τῆς Κύπρου.

Iones navali, Cyprii terrestri pugna usi. cap. 109. 110.

109. Τότε δὲ τοιάτῃ γινομένη, ἔλεξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου, συγκαλέσαντες τῶν Ἰώνων τὰς στρατηγὰς, „ Ἄνδρες Ἴωνες, αἵρεσιν ὑμῖν δίδομεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι, ὁκοτέροισι βέλεσθε προσΦέρεσθαι, ἢ Πέρσῃσι, ἢ Φοίνιξι. εἰ μὲν γὰρ πεζῇ βέλεσθε ταχύνετε Περσέων διαπεραῖσθαι, ὥρῃ ἂν εἴη ὑμῖν, ἐκβαίντες ἐκ τῶν νεῶν, τάσσεσθαι πεζῇ, ἡμεῖς δὲ ἐς τὰς νέας ἐμβαίνειν τὰς ὑμετέρας, Φοίνιξι ἀνταγωνισμένους· εἰ δὲ

„δὲ Φαινίκων μᾶλλον βέλεσθαι διαπειραῖσθαι, ποιέειν
 „χρεῶν ἐπὶ ὑμέας. ὁκότερα δὲ δὴ τῶν ἑλκεσθαι, ὅπως
 „τὸ κατ' ὑμέας ἔσται ἢ τε Ἰωνίη καὶ ἡ Κύπρος ἐλευθε-
 „ρη.“ εἶπαν οἱ Ἴωνες πρὸς ταῦτα, „Ἡμεῖς ἀπέπεμ-
 „ψε τὸ κοινὸν τῶν Ἰωνῶν φυλάσσοντας τὴν θάλασσαν,
 „ἀλλ' ἐκ ἴνα Κυπρίοις τὰς νῆας παραδόντες, αὐτοὶ
 „Πέρσῃσι περὶ προσφερόμεθα. ἡμεῖς μὲν νυν ἐπ' ὧ
 „ἐτάχθημεν, καύτη περησόμεθα εἶναι χρησαί· ὑμεῖς
 „δὲ χρεῶν ἐπὶ ἀναμνησθέντας οἷα ἐπάσχετε δελεύοντες
 „πρὸς τῶν Μήδων, γίνεσθαι ἀνδρας ἀγαθούς.“ Ἴωνες
 μὲν τῶτοις ἀμείψαντο.

ΙΙΟ. Μετὰ δὲ, ἡκόντων ἐς τὸ πεδίον τὸ Σαλαμι-
 νίων τῶν Περσέων, διέτασσον οἱ βασιλεῖς τῶν Κυπρίων,
 τὰς μὲν ἄλλας Κυπρίους κατὰ τὰς ἄλλας στρατιώτας ἀν-
 τιτάσσοντες. Σαλαμινίων δὲ καὶ Σολίων ἀπολέξαντες
 τὸ ἄριστον, ἀντέτασσαν Πέρσῃσι. Ἀρτυβίῳ δὲ τῷ
 στρατηγῷ τῶν Περσέων ἐβελοντῆς ἀντατάσσεται Ὀνή-
 σιλος.

Equus Persicus erectus pugnare solitus.

ΙΙΙ. Ἦλκον δὲ ἵππον ὁ Ἀρτύβιος δεξιδαγμένον
 πρὸς ὀπλίτην ἵστασθαι ὀρθόν. πυθόμενος ὧν ταῦτα ὁ
 Ὀνήσιλος, ἦν γὰρ οἱ ὑπασπιστῆς γένος μὲν Κάρι, τὰ δὲ
 πολεμικὰ κάριτα δόκιμος, καὶ ἄλλως λήματος πλεός,
 εἶπε πρὸς τῷτον, „Πυνθάνομαι τὸν Ἀρτύβιν ἵππον
 ἵστάνομαι ὀρθόν, καὶ ποσὶ καὶ σόματι κατεργάζεσθαι
 ὁ 2 „πρὸς

„πρὸς τὸν αὖν προσενεχθῆ. σὺ αὖν βουλευσάμενος, αὐτί-
 „κα εἰπὲ ὁκότερον βέλεια φυλάξας πλῆξαι, ἔττε τὸν ἵπ-
 „πον, ἔτε αὐτὸν Ἀρτύβιον.“ εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ ὀπάων
 „αὐτῷ, ὦ βασιλεῦ, ἐτοίμος μὲν ἐγὼ εἰμι ποιῆσαι καὶ ἀμφί-
 „τρεια, καὶ τὸ ἕτερον αὐτέων, καὶ πάντως τὸ αὖ ἐπι-
 „τάσσης σύ· ὡς μὲντοι ἔμοιγε δοκέει εἶναι τοῖσι σοῖσι
 „πρήγμασι προφερέεσθαι, φράσω. βασιλῆα μὲν καὶ
 „στρατηγὸν χρεὼν εἶναι φημι βασιλεῖ τε καὶ στρατηγῷ
 „προσφέρεσθαι· ἦν τε γὰρ κατέλθῃς ἄνδρες στρατηγόν,
 „μέγα τοι γίνεσθαι· καὶ δεύτερα, ἦν σὲ ἐκᾶνος, τὸ μὴ
 „γένοιτο, ὑπ' ἀξίόχρεω καὶ ἀποθανεῖν ἡμίσηται συμφο-
 „ρή· ἡμέας δὲ τὰς ὑπηρέτας ἑτέροισί τε ὑπηρέτησι προ-
 „φέρεσθαι, καὶ πρὸς ἵππον· τῷ σὺ τὰς μηχανὰς μηδὲν
 „φοβηθῆς· ἐγὼ γὰρ δὴ τοι ὑποδέκομαι μὴ μιν ἄνδρος
 „εἶτι γε μηδενὸς σήσασθαι ἐναντίον.“

Iones mari superant Phoenicias. Pugna Pertarum contra
 Cyprios.

112. Ταῦτα εἶπε, καὶ μεταυτίκα συνέμισγε τὰ
 στρατόπεδα πεζῇ, καὶ νηυσὶ. νηυσὶ μὲν νυν Ἴωνες ἄκροι
 γενόμενοι, ταύτην τὴν ἡμέρην ὑπερεβάλλοντο τὰς Φοί-
 νικας· καὶ τετῶν Σάμιοι ἠρίευσσαν. πεζῇ δὲ, ὡς συνῆλ-
 θον τὰ στρατόπεδα, συμπεσόντα ἐμάχοντο. κατὰ δὲ
 τὰς στρατηγὰς ἀμφοτέρους τάδε ἐγίνετο. ὡς προσεφίερετο
 πρὸς τὸν Ὀνήσιλον ὁ Ἀρτύβιος ἐπὶ τῷ ἵππῳ κατήμε-
 νος, ὁ Ὀνήσιλος, κατὰ τὰ συνεθήκατο τῷ ὑπασπιστῇ
 παῖε προσφερόμενον αὐτὸν τὸν Ἀρτύβιον· ἐπιβαλόντος

δὲ τῇ ἵππῳ τὴν πόδας ἐπὶ τὴν Ὀνησίλῃ ἀσπίδα, ἐνθαυ-
 τὰ ὁ ὀπάων δρεπάνῳ πλήξας, ἀπαράσσει τῇ ἵππῳ
 τὴν πόδας. Ἀρτύβιος μὲν δὴ ὁ στρατηγὸς τῶν Περσῶν
 ὁμῇ τῷ ἵππῳ πίπτει αὐτῇ ταύτῃ.

Victoria Persarum terrestria. Stesenoris Curiensis per-
 fidia. Onesilus perit.

II 3. Μαχομέναν δὲ καὶ τῶν ἄλλων, Στησήνωρ,
 τυράννος ἐὼν Κρεῖς, προδοῖ ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν περὶ
 ἐωῦτὰν ἑσθλαίην· οἱ δὲ Κρηῖτες ἔτοι λέγονται εἶναι Ἀρ-
 γείων ἀπαίκοι, προδόντων δὲ τῶν Κρηέων, αὐτίκα καὶ
 τὰ Σαλαμινίων πολυμισήρια ἄρματα τῷτὸ τοῖσι Κρ-
 εῖουσιν ἐποίησε, γινομένων δὲ τούτων, κατωπότεροι ἔσαν
 οἱ Πέρσαι τῶν Κυπρίων, τετραμμένε δὲ τῇ στρατοπέδῃ,
 ἄλλοι τε ἔπεσον πολλοὶ, καὶ δὴ καὶ Ὀνήσιλος τε ὁ Χέρ-
 σιος, ὅσπερ τὴν Κυπρίων ἀπόστασιν ἔπρηξε, καὶ ὁ Σολίων
 βασιλεὺς Ἀρισόκυπρος, ὁ Φιλοκύπρος· Φιλοκύπρος δὲ
 τέττ, τὸν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος ἐς Κύπρον,
 ἐν ἔπεσι αἰήσας τυράννων μάχισται.

Onesilus primum ignominia post mortem affectus, deinde
 heros veneratus est.

II 4. Ὀνησίλῃ μὲν νυν Ἀμαθῦσιοι, ὅτι σφέας ἐπο-
 λιώρησσε, ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν, ἐκόμισαν ἐς Ἀμα-
 θύντας· καὶ μιν ἀνεκρέμασαν ὑπὲρ τῶν πυλῶν, κρεμα-
 μένης δὲ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἔσης ἤδη κοίλης, ἐσμός με-
 λισσίων ἐσθὺς ἐς αὐτὴν, κηρίων μιν ἐνέπλησε. τέττ δὲ

γενομένοις τοιούτοις, ἐχρέωντο γὰρ περὶ αὐτῆς οἱ Ἀμαθῆσιοι, ἐμαντεύθησφι, πῇ μὲν κεφαλὴν κατελόντας Δαΰψα, Ὀνησίλῳ δὲ θύειν ὡς ἥρωϊ ἀνὰ πᾶν ἔτος· καὶ σφι ποιεῦσι ταῦτα, ἄμενον συνοίσουσα. Ἀμαθῆσιοι μὲν νυν ἐποίησαν ταῦτα καὶ τὸ μέχρις ἐμεῦ.

Iones clade Gypriorum audita domum celerrime redierunt.
Cyprii denūo in servitutem redacti.

115. Ἴωνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμαχῆσαντες, ἐπεὶ τε ἔμαθον τὰ κρηγμάτα τὰ Ὀνησίλῳ διαφθαρέμενα, καὶ τὰς πόλεις τῶν Κυπρίων πολιορκουμένας τὰς ἄλλας, πλὴν Σαλαμῖνος, ταύτην δὲ Γόργῳ τῷ προτέρῳ βασιλεῖ τῆς Σαλαμίνις παραδόντας, αὐτίκα μαθόντες οἱ Ἴωνες ταῦτα, ἀπέπλων ἐς τὴν Ἰωνίην. πᾶν δὲ ἐν Κύπρῳ πολλῶν ἀντήσχε χρόνον ἐπὶ πλεῖστον πολιορκουμένη Σόλοι, τὴν περίξ ὑπερύσσοντες τὸ τεῖχος, πέμπτῳ μηνὶ εἶλον οἱ Πέρσαι.

Persarum duces Iones vincunt, & partiti urbes expugnant.

116. Κύπριοι μὲν δὴ ἐν αὐτὸν ἐλείθεροι γενόμενοι, αὐτῖς ἐκ νέης κατεβέβηλυντο. Δαυρίσης δὲ ἔχων Δαρεῖς θυγατέρα, καὶ Τμέης τε καὶ Ὀτάνης, καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοὶ ἔχοντες καὶ ἑτοὶ Δαρεῖς θυγατέρας, ἐπιδιώξαντες τῆς ἐν Σάρδισι στρατευσαμένης Ἰώνων, καὶ ἐσφράξαντες σφῆας ἐς τὰς νέας, τῇ μάχῃ ὡς ἐπεκράτησαν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπιδιελόμενοι τὰς πόλεις ἐπύρθεον.

Daυ-

Daurises urbes ad Hellespontum recepit.

117. Δαυρείσης μὲν τραπόμενος πρὸς τὰς ἐν Ἑλλάδι πάντων πόλεις, εἶλε μὲν Δαΐρδανον, εἶλε δὲ Ἀβυδὸν τε καὶ Περκώτην, καὶ Λάμψακόν καὶ Παισόν· ταύτας μὲν ἐπ' ἡμέρης ἐκάστης αἶρεε. ἀπὸ δὲ Παισῶς ἐλαύνοντί οἱ ἐπὶ Πάριον πάλαι, ἦλθε ἀγγελίη, τὸς Κᾶρες τῶν Ἰωσὶ φρονήσαντας, ἀπεσῆναι ἀπὸ Περσέων. ἀποτρέψας ὧν ἐκ τῶν Ἑλλήσποντος, ἤλαυνε τὸν ἑσπέρην ἐπὶ τὴν Κᾶριν.

Cares se victoribus Persis opponere ausi sunt.

118. Καὶ καὶ ταῦτα τοῖσι Κᾶρσι ἐξαγγέλην πρότερον πρὶν ἢ τὸν Δαυρείσην ἀπιπύσαι. πυθόμενοι δὲ οἱ Κᾶρες, συνελέγοντο ἐπὶ Λευκάς τε Στήλας καλεσμένους, καὶ ποταμὸν Μαίανην· ὃς ῥέων ἐκ τῆς Ἰδριάδος χώρας, ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκιδρύει. συλεχθέντων δὲ τῶν Κᾶρῶν ἐνθαῦτα, ἐγίνοντο βεβαίαι ἄλλαι τε πόλεις, καὶ ἀρίστη γε δοκέεσθαι εἶναι, ἐμοὶ Πιζοδάρε τῷ Μακράλῃ, ἀνδρὸς Κινδύεος, ὃς τῷ Κιλικίων βασιλεῦσι Συσινέσις εἶχε θυγατέρα· τῆς δὲ ἀνδρὸς ἡ γνώμη ἔφερε, διαβάντας τὸν Μαίανδρον τὸς Κᾶρας, καὶ κατὰ νότον ἔχοντας τὸν ποταμὸν, ἔτω συμβάλλειν ἵνα μὴ ἔχοντες ὀπίσσω φαίνοι οἱ Κᾶρες, αὐτῷ τε μέγα ἀνάγκασζόμενοι, γενοίατο ἔτι αἰμένοντες τῆς φύσεως. αὕτη μὲν νυν ἐκ ἐρίκας ἡ γνώμη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρσῃσι κατὰ νότον γίνεσθαι τὸν Μαίανδρον μάλλον ἢ σφίσι· δηλαδὴ ἣν φυγὴ τῶν Περσέων γένηται, καὶ ἔστω

Θίωσι τῇ συμβολῇ, ὥς ἐκ ἀπονέστησαι ἐς τὸν ποταμὸν ἐπιπύοντες.

Cares proelio acri commisso, tandem multitudine Persarum victi sunt. Iupiter militaris in Caria.

119. Μετὰ δὲ, παρόντων καὶ διαβάντων τῶν Μαϊάνδρον τῶν Περσέων, ἐνθαῦτα ἐπὶ τῷ Μαρσύῳ ποταμῷ ἀνέβαλόν τε τοῖσι Πέρσῃσι οἱ Κᾶρες, καὶ μάχην ἐμαχέσαντο ἰσχυρὴν, καὶ ἐπὶ χρόνον πολλὰ τέλος δὲ ἐσώθησαν διὰ πλῆθος. Περσέων μὲν δὴ ἔπσον ἄνδρες ἐς διεχιλίς, Καρῶν δὲ, ἐς μυρίας. ἐνθαῦτεν δὲ οἱ διαφυγόντες αὐτέων κατελήθησαν ἐς Λάβρανδα, ἐς Διὸς Στρατίῃ ἰρὸν, μέγα τε καὶ ἁγίον ἄλσος πλατανίσων· μένοι δὲ, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Κᾶρες εἰσι οἱ Διὶ Στρατίῳ θυσίας ἀνάγεισι. κατεληθέντες δὲ ἂν ἔτοι ἐνθαῦτα, ἐβλεύατο περὶ σωτηρίας, ἐκότερα ἢ παραδόντες σφέας αὐτὰς Πέρσῃσι, ἢ ἐκλιπόντες τόπῳ ῥάπαν τὴν Ἀσίην, ἄμεινον πρήξει.

Cares & Milesii iterato praelio a Persis victi.

120. Βελευομένοισι δὲ ὅφι ταῦτα παραγίνοντα βοηθούντες Μιλήσιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτέων. ἐνθαῦτα δὲ, τὰ μὲν πρότερον οἱ Κᾶρες ἐβλεύατο, μετήκαν, οἱ δὲ αὐτὶς πολεμεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀρτέοντο· καὶ ἐπιβῆσι τοῖσι Πέρσῃσι συμβάλλουσι, καὶ μαχεσάμενοι ἐπὶ πλεῦν ἢ πρότερον, ἐσώθησαν· πεσόντων δὲ τῶν πάντων κυλῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν.

Post haec per insidias Persas vicere.

121. Μετὰ δὲ, τὸ τοῦ τρώμα αἰέλαβόν τε καὶ αἰεμασχέσαντο οἱ Κῆρες· πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ἐμέαται· εἰ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλεις σφῶν, ἐλόχησαν γῆν ἐν δάσει· ὁδὸν ἔς τὴν ἐμπροσθέντες οἱ Πέρσαι νικτὸς, διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτέων, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμάκης· σὺν δὲ σφι ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγεω. τῷ δὲ λόχῳ τῷ γεγενημένῳ ἦν Ἡρακλείδης Ἰβανώλιος, ἀνὴρ Μυλασσεύς. ἔτι μὲν νυν τῶν Περσέων ἔτι διεφθάρησαν.

Hymnes ad Propontidem & Hellespontum urbes expugnat,
& in Troade moritur.

122. Ὅμως δὲ καὶ αὐτὰς εἰν τῶν ἐπιδιωζόμενων ἔτι ἐν Σαίρδισι στρατευομένης Ἰώνων, τραπέμενος ἐς τὴν Προποντίδα, εἰλε Κίον τὴν Μυσίην. ταύτην δὲ ἐξέλαυν, ὡς ἐπύθιστο τὸν Ἑλλήσποντον ἐκλεδοιπέται Δαυρίσην, καὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ Κερειῆς, καταδιπλῶν τὴν Προποντίδα, ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἤγε τὸν στρατόν· καὶ εἰλε μὲν Αἰολέας πάγας, ὅσοι τὴν Ἰλιάδα γῆν νέμονται, εἰλε δὲ Γεργιδας, πῶς υπολειφθέντας τῶν ἀρχαίων Τευκρῶν· αὐτὸς τε Ὅμως αἰρέων ταῦτα τὰ ἔθνη, νῦν τελευτᾷ ἐν τῇ Τρωάδι· ἔτος μὲν δὴ ἔτι ἐτελευτήσε.

Artaphernes & Otanes Ioniā & Aeolidem recipiunt.

123. Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδῶν ὑπάρχων, καὶ Ὀτάνης ὁ τρίτος στρατηγός, ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν πρᾶσιν Διολίδα στρατεύσασθαι. Ἰωνίῳι μὲν νυν, Κλαζομεναῖς αἰρέσιν. Αἰολέων δὲ, Κύμην.

Aristagoras desperans in Myrcinum Edonorum confugit.

124. Ἀλισκομενέων δὲ τῶν πελίων, ἦν γὰρ δὴ, ὡς διέδοξε, Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήσιος ψυχὴν ἐκ ἄκρος, ὅς ταράζας τὴν Ἰωνίην, καὶ ἐγκερασάμενος πρήγματα μεγάλα, δρησμὸν ἐβέλευε, ὁρέων ταῦτα πρὸς δὲ οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφαίνετο βασιλῆα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι πρὸς ταῦτα δὴ ἂν συγκαλέσας τὰς συσασιώτας, ἐβέλευετα, λέγων ὡς ἄμεινόν σφι εἴη κρησφύγετόν τι ὑπάρχον εἶναι, ἢ ἄρα ἐξωθέσθαι ἐκ τῆς Μιλήτης. εἴτε δὴ ὦν ἐς Σαρδῶν ἐκ τῆς πόλεως τέττα ἄγχι ἐς ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρκινον τὴν Ἰδωνῶν, τὴν Ἰσναῖος ἐπέχει παρὰ Δαρεῖν δωρεὴν λαβών. ταῦτα ἐπεσώτα ὁ Ἀρισταγόρης.

Hecataei hac de re sententia.

125. Ἐκαταῖς μὲν νυν τῇ Ἠγησάνδρῃ, ἀνδρὸς λογοποιῷ, τεττέων μὲν ἐς ἑδωτέρην εἶλθαι ἔφερε ἡ γνώμη, ἐν Λέρῳ δὲ τῇ νήσῳ τεῖχος οἰκοδομησάμενον ἡσυχίην ἄγειν, ἢ ἐκπέσῃ ἐκ τῆς Μιλήτης. ἔπειτα δὲ ἐκ ταύτης ὀρμεώμενον, κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν δὴ Ἐκαταῖος συνεβέλευε.

Ari-

Aristagoras a Thracibus occiditur.

126. Αὐτῷ δὲ Ἀρισταγόρῃ ἡ πλείστη γνώμη ἦν εἰς τὴν Μύρκινον ἀπαγγεῖν. τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐπιτρέπει Πυθαγόρῃ, ἀνδρὶ τῶν ἀσπῶν δοκίμῳ· αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα τὸν βελομένον, ἔπλεε εἰς τὴν Θρηίκην, καὶ ἔσχε τὴν χώραν ἐπ' ἣν ἑστία. ἐκ δὲ ταύτης ὀρμεώμενος, ἀπόλυται ὑπὸ Θρηίκων αὐτὸς τε ὁ Ἀρισταγόρης, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῷ πόλιν περικαστήμενος, καὶ βελομένων τῶν Θρηίκων ὑποσπόδων ἐξίέναι.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΚΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΡΑΤΩ.

ARGUMENTUM LIBRI VI.

Continuatur hoc in libro *rerum a Dario gestarum historia*, & primo quidem Herodotus *belli Ionici continuationem* & finem persequitur a cap. 1 ad 42, cui intexuit narrationi *de Chersoneso* episodion: cap. 54 ad 42. Transit hinc auctor *secundo ad bellum Persarum in Graeciam* describendum a cap. 43 ad finem libri. Intexuit huic historiae episodica de origine & iuribus regum Spartaе Heraclidarum, deque Atheniensium contra Aeginetas bello, cap. 52 ad 93. denique cap. 137 ad 140. Miltiadis expugnationem Insulae Lemni enarravit.

I. Continuatio & finis belli Ionici

(cap. 1 ad 42.)

Histiaeus ab Artapherne de Ionum rebellionе interroгatus, negat, se eam scire.

I. ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ μέν νυν Ἰωνίην ἀποστήσας, ἔτῳ τελευτᾷ. Ἰστιάος δὲ ὁ Μιλήτης τύραννος μεματιμύ-

νος

νοσ ὑπὸ Δαρείῳ, παρῆν ἐς Σάρδεις. ἀπειγμένοι δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν Σύων, ἔρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίαν ὑπάρχων, κατὰ κοῖον τι δοκέει Ἰωνας ἀπεσάναι. ὁ δὲ ἔτε ἐδέξατο ἔφη, ἐθούμαξέ τε τὰ γεννός, ὡς ἔδεν θῆθεν τῶν παρ' ἐόντων πρηγμάτων ἐπισάμενος. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὁρέων αὐτὸν περὶ αὐτῶν, εἶπε, εἰδὼς τὴν ἀτρεκίην τῆς ἀπεισάσιος, „Οὕτω τοι, Ἰσιᾶς, ἔχει κατὰ ταῦτά τὰ πρηγμάτων· τῆτο τὸ ὑπόδημα ἐβράψας μὲν σὺ, ὑπεδῆσατο δὲ Ἀριστάρχης.“

Histiaeus regem frustratus, prima statim nocte effugit in Chium insulam, a Chio in vincula coniectus, re autem cognita solutus.

2. Ἀρταφέρνης μὲν ταῦτα ἐς τὴν ἀπόστασιν ἔχοντα εἶπε. Ἰσιᾶς δὲ, δέσας ὡς συνιέντα Ἀρταφέρνηα, ὑπὸ τὴν πρώτην ἐπελθούσαν νύκτα ἀπέδρη ἐπὶ θάλασσαν, βασιλῆα Δαρεῖαν ἐξηπατηκώς· ὃς Σαρδῶ νῆσται τὴν μεγίστην ὑποδεξάμενος κατεργάσασθαι, ὑπέδυνα τῶν Ἰώνων τὴν ἡγεμονίην τῷ πρὸς Δαρεῖον πολέμῳ. διαβὰς δὲ ἐς Χίον, ἐδέθη ὑπὸ Χίων, καταγνασθεὶς πρὸς αὐτῶν νεώτερα πρήσσειν πρηγμάτων ἐς ἐαυτὸς ἐκ Δαρείῳ μαθόντας μέντοι οἱ Χίοι τὸν πᾶντι λόγον, ὡς πόλεμιος εἴη βασιλεῖ, ἔλυσαν αὐτόν.

Histiaeus falso responsō placans Iones.

3. Ἐνθαῦτα δὴ ἐρρωμένως ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἰσιᾶς, κατότι προθύμως ἐταπείνωσε τῷ Ἀρταφέρνη γόρην

γόνυ ἀπίσσεσθαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ κακὸν τοῦτο πόνη
 Ἰωνας ἐξεργασμένος, τὴν μὲν γενομένην φύτῃσι αἰσάν
 ἔμαλα ἐξέφανε, ὃ δὲ ἐλεγέσθι, ὡς βασιλεὺς Δα-
 ρείος ἐβηλεύσασα Φοίνικας μὲν ἐξαναστήσας, ἐκ τῇ Ἰων-
 νίῃ κατοικίσαι, Ἰωνας δὲ, ἐν τῇ Φοινίκῃ καὶ ταύτων
 εἵκεν ἰσχυρά, ἔδεν τι πάντως ταῦτα βασιλῆος βα-
 λευσαμένα, ἰδεμάτε τες Ἰωνας.

Ab Hermippo deceptus multis Persis exitio Sardibus fuit.

4. Μετὰ δὲ, ὁ Ἰσιᾶιος δι' ἀγγέλου ποιεύμενος
 Ἑρμίππου, ἀνδρὸς Ἀταρνείτου, τοῖσι ἐν Σάρδισι ἔσοι
 Περσέων ἐπεμπε βιβλία, ὡς πρόβλεψε χηνευμένων αὐ-
 τῷ ἀποσάσιος περὶ. ὃ δὲ Ἑρμίππος πρὸς τὰς μὲν ἀπε-
 πέμφθη, ἔδιδόι, φέρων δὲ ἐνεχείριζε τὰ βιβλία Ἀρ-
 ταφέρνηι, ὃ δὲ, μαθὼν ἅπαν τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν
 Ἑρμίππον τὰ μὲν παρὰ τῷ Ἰσιᾶί, δέναι φέροντα τοῖ-
 σι περ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ παρὰ τῶν Περσέων
 ἀντίπεμπόμενα Ἰσιᾶί, ἐωϋτῷ δέναι. ταύτων δὲ γενο-
 μένων φανερῶν, ἀπέκτεινε ἐνθαῦτα πολλὰς Περσέων ὃ
 Ἀρταφέρνης.

Histiæus a patria sua Mileto reiectus, a solis Lebiis re-
 ceptus, qui cum eo Byzantium navigarunt, navesque e
 Ponto venientes, vexarunt,

5. Περὶ Σάρδεις μὲν δὴ ἐγένετο ταραχή· Ἰσιᾶιον
 δὲ, ταύτης ἀποσφαιλέκα τῆς ἐλπίδος, Χίοι κατήγα-
 γον ἐς Μίλητον, αὐτῷ Ἰσιᾶί, δεηθέντες, οἱ δὲ Μιλή-

σιαι, ἄσμενοι ἀπ' ἀλλωχθέντες καὶ Ἀρισταγόρου, ἐδο-
μῶς περὶ θυμαὶ ἔσαν ἄλλον τύραννον δεκασθαι ἐς τὴν χαι-
ρην, οἳ τὰ ἀλευθερίας γευσάμενοι. καὶ δὴ, νυκτὸς γάρ
ἐκείνης βίη ἐπερᾶτο καστιῶν ὁ Ἰστιάος ἐς τὴν Μίλητον,
τιτρώσκεται τὸν μηρὸν ὑπὸ τευ τῶν Μιλησίων. ὁ μὲν δὴ
ὡς ἀπρὸς τῆς ἐωυτῆ γίνεται, ἀπικνέεται ἐπίσω ἐς τὴν
Χίον· ἐνθεῦτεν δέ, ὁ γὰρ ἔπειθε τὰς Χίους ὥστε ἐωυ-
τῇ δῶναί νέας, διέβη ἐς Μιτυλήνην, καὶ ἔπεισε. Λα-
σβίους δὲναί οἱ νέας. οἱ δέ, πληρώσαντες ἀκτῶ τριήρεας,
ἔπλεον ἅμα Ἰστιάῳ ἐς Βυζάντιον· ἐνθαῦτα δὲ ἰζόμενοι,
τὰς ἐκ τῆ Πόντου ἐκπλωύσας τῶν νεῶν ἐλάμβανον,
πλὴν ἢ ὅσοι αὐτέων Ἰστιάῳ ἔφασαν ἐτοίμοι εἶναι πεί-
σασθαι.

Ingens Persarum exercitus tendit Miletum versus.

6. Ἰστιάος μὲν νῦν καὶ Μιτυληναῖσι ἐποίηεν ταῦτα,
ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτῶν ναυτικός πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν
στρατὸς πρὸς δόκιμας συστραφέντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν
Περσέων, καὶ ἐνποιήσαντες στρατόπεδον, ἤλαυνον ἐπὶ
τὴν Μίλητον, τὰ ἄλλα πολίσματα περὶ ἐλάσσονος ποιη-
σάμενοι, τῇ δὲ ναυτικῇ Φοίνικες μὲν ἔσαν περὶ θυμώτα-
τοι· συστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι, νεωστὶ κατεστραμμέ-
νοι, καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι.

*Ionibus visum, ab ipsis Milesiis muros defendi, classem
sociis navalibus instruere, pugnaque navali Miletum
iuvare.*

7. Οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην
ἐστρά-

ἐφαίτευσιν. Ἴωνες δὲ, πυνθανόμενοι ταῦτα, ἔπεμπον
 πρὸς βέλους σφέων αὐτέων ἐς Παναίον. ἀπικομίσθησι δὲ
 τέτοισι ἐς πῦρ τὸν χῶρον, καὶ βεβαιομένοισι, ἔδωκε
 σκεῖζον μὲν στρατὸν μὴ συλλήγειν ἀντίζον Πέρσῃσι, αἰδῶ
 τὰ τόχους ῥύεσθαι αὐτὰς Μηλησίαις· τὸ δὲ ναυτικὸν
 πληθεῖν, ὑπολειπομένας μηδεμίαν τῶν νεῶν· πληρώσαν-
 τας δὲ, συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λαδὴν, προκυ-
 μαχήσοντας Μηλήτας· ἣ δὲ Λαδὴ ἐστὶ ἡσος σμακρὴ ἐπὶ
 τῇ πόλει τῇ Μηλησίων καίμη. |

Numerus navium in acie apud Ladam trecentae quinquaginta tres triremes, harumque ordo pugnae.

8. Μετὰ δὲ ταῦτα, πεπληρωμένοι τῇσι νηυσὶ
 παρήσαν οἱ Ἴωνες· σὺν δὲ σφι, καὶ Λιολέων οἱ Λέσβου
 ἰέμενται· ἐτάσσοντο δὲ ὧδε. τὸ μὲν πρὸς τὴν ἑὴν ἔχον
 κέρας αὐτοὶ Μηλησίαι, νέας παρεχόμενοι ἐγδύκοντα·
 ἔχοντο δὲ τέτων Περσῆες δώδεκα νηυσὶ, καὶ Μυῆσαι
 τρεῖς νηυσὶ· Μυησίων δὲ Τήϊοι ἔχοντο ἑπτακαίδεκα νηυσὶ·
 Τήϊον δὲ ἔχοντο Χίοι ἑκατὸν νηυσὶ· πρὸς δὲ τέτῳ,
 Ἐρυθραῖοί τε ἐτάσσοντο καὶ Φωκαῖες· Ἐρυθραῖοι μὲν,
 ἐκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαῖες δὲ, τρεῖς· Φωκαῖαι
 δὲ ἔχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἐβδομήκοντα· τελευταῖαι δὲ
 ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἐσπέρην κέρας Σάμιοι, ἔχ-
 οντα νηυσὶ· πασέων δὲ τέτων ὁ σύμπας αἰεθμός ἐγί-
 νετο, τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τριακόσιαι τρεῖς. αὐ-
 τὰ μὲν Ἴωνες ἔσαν.

Hinc Persae terrefacti coguntur eos astu distrahere per tyrannos, ex Ionia nuper expulsos.

9. Τῶν δὲ βαρβάρων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἔσαν ἑξακόσια. ὡς δὲ καὶ αὐτὰ ἀπίκατο πρὸς τὴν Μιλησίην, καὶ ὁ περὶ σφί ἅπας παρῆν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοὶ πυθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν ἰάδων νεῶν, καταρρώδησαν μὴ ἔδυνατοὶ γένωνται ὑπερβαλέσθαι, καὶ ἔγω ἔτε τὴν Μίλητον οἰοί τε ἔωσι ἐξελεῖν, μὴ ἐκ ἑόντες ναυκράτορες, πρὸς τε Δαρεῖς κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν. ταῦτα ἐπιλεγόμενοι συλλέξαντες τῶν Ἰώνων τὲς τυράινους, οἱ ὑπ' Ἀρισταγόρῃ μὲν τῇ Μιλησίῃ καταλυθέντες τῶν ἀρχέων, ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατεύμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τετῶν τῶν ἀνδρῶν τὲς παρεόντας συγκαλέσαντες, ἔλεγόν σφιν τάδε, „Αἰδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλῆος οἶκον· τὲς γὰρ ἐαυτῷ ἑκάστος ὑμέων πολιήτας περάσσω ἀποσχίζων ἀπὸ τῶ λοιπῷ συμμαχικῷ. „πρὸισχόμενοι δὲ ἐπαγγείλασθαι τάδε, ὡς πέσονταί τε „ἄχαρι ἔδὲν διὰ τὴν ἀπόσασιν, ἔδὲ σφί ἔτε τὰ ἱερὰ „ἔτε τὰ ἴδια ἐμπεπρήσεται, ἔδὲ βιαίότερον ἔξωσι ἔδὲν, „ἢ πρότερον εἶχον· εἰ δὲ ταῦτα μὲν ἔποιήσεσι, οἱ δὲ „πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε σφί λέγετε ἐπηρεάζοντες, τὰ περ σφέας κατέξει, ὡς ἔσωθέντες τῇ „μάχῃ, ἑξανδραποδιεῦνται, καὶ ὡς σφειων τὲς παῖδας „ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ παρθένας ἀνασπάσας ἐς „Βάκτρα, καὶ ὡς τὴν χώραν ἄλλοισι παραδώσομεν.“

Θέωσι τῇ συμβολῇ, ὥς ἐκ ἀπονεθήσεσι ἐς τὸν ποταμὸν ἐκπίπτοντες.

Cares proelio acri commisso, tandem multitudine Persarum victi sunt. Iupiter militaris in Caria.

119. Μετὰ δὲ, παρρόντων καὶ διαβάντων πρὸς Μαίανδρον τῶν Περσέων, ἐνθαῦτα ἐπὶ τῷ Μαρσύνῃ ποταμῷ ἀνέβαλόν τε τοῖσι Πέρσῃσι οἱ Κᾶρες, καὶ μάχην ἐμαχέσαντο ἰσχυρὴν, καὶ ἐπὶ χρόνον πολλὰν τέλος δὲ ἐσώθησαν διὰ πλῆθος. Περσέων μὲν δὴ ἔπασαν ἄνδρες ἐς δισχιλίους, Καρῶν δὲ, ἐς μυρίας. ἐνθ' αὖτε οἱ διαφυγόντες αὐτέων κατελήθησαν ἐς Λαβράνδαν, ἐς Διὸς Στρατίης ἱερὸν, μέγα τε καὶ ἅγιον ἄλσος πλατανίσων· μένοι δὲ, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Κᾶρες εἰσι οἱ Διὶ Στρατίῳ θυσίας ἀνάγχει. κατεληθέντες δὲ ὧν ἔτοι ἐνθαῦτα, ἐβλεύατο περὶ σωτηρίας, ἐκότερα ἢ παραδόντες σφέας αὐτὰς Πέρσῃσι, ἢ ἐκλιπόντες τόπαράπαν τὴν Ἀσίην, ἄμεινον πρήξουσι.

Cares & Milesii iterato prælio a Persis victi.

120. Βεβουμένοις δὲ τοῖσι ταῦτα παραγίνοντι βοηθεύοντες Μιλήσιοι τε καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτέων. ἐνθαῦτα δὲ, τὰ μὲν πρότερον οἱ Κᾶρες ἐβλεύατο, μετήκαυ, οἱ δὲ αὐτὶς πολεμεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀρτέοντο· καὶ ἐπιβῆσι τοῖσι Πέρσῃσι συμβάλλουσι, καὶ μαχεσάμενοι ἐπὶ πλεῦν ἢ πρότερον, ἐσώθησαν· πεσόντων δὲ τῶν πάντων πελλῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν.

Post hæc per insidias Pexsas vicerē.

121. Μετὰ-δὲ, τὲτο τὸ τρωῶμα αἰέλαβόν τε καὶ ἀνιμαχέσαντο οἱ Κάρες· πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ἐμέεσται· αἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλεις σφῶν, ἐλόχησαν γῆν ἐν δάσει· ὁδὸν ἐς τὴν ἐμπροσόντες οἱ Πέρσαι νυκτός, διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτέων, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμᾶκης· σὺν δὲ σφι ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγω. τῷ δὲ λόχῳ τέττε ἡγεμὼν ἦν Ἡρακλείδης Ἰβανῶλιος, ἀνὴρ Μυλασσεύς. ἔτοι μὲν νυν τῶν Περσέων ἔτω διεφθάρησαν.

Hymæes ad Propontidem & Hellespontum urbes expugnat,
& in Troade moritur.

122. Ὑμέης δὲ καὶ αὐτὰς εἰὼν τῶν ἐπιδιωζάντων πῆες ἐν Σαρόδι· στρατευσαμένους Ἴωνων, τραπάμενος ἐς τὴν Προποντίδα, εἶλε Κίον τὴν Μυσίην. ταύτην δὲ ἔξελαὼν, ὡς ἐπύθето τὸν Ἑλλήσποντον ἐκλελοιπέναι Δαυρίσην, καὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίης, καταλιπὼν τὴν Προποντίδα, ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἦγε τὸν στρατόν· καὶ εἶλε μὲν Διολέας πᾶσας, ὅσοι τὴν Ἰλιάδα γῆν νέμονται, εἶλε δὲ Γεργιδας, πῆες ὑπολειφθέντας τῶν ἀρχαίων Τευκρῶν· αὐτὸς τε Ὑμέης αἰρέων ταῦτα τὰ ἔθνη, νόσω τελευτᾷ ἐν τῇ Τρωάδι· ἔτος μὲν δὴ ἔτω ἐτελευτήσε.

Artaphernes & Otanes Ioniā & Aeolidem recipiunt.

123. Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδηνῶν ὑπάρχων, καὶ Ὀτάνης ὁ τρίτος στρατηγός, ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν πρᾶσιν Αἰολίδα στρατεύεσθαι. Ἰωνίῳ μὲν νυν, Κλαζομεναῖς αἰρέσει· Αἰολέων δὲ, Κύμην.

Aristagoras desperans in Myrcinum Edonorum confugit.

124. Ἀλισκομενέων δὲ τῶν πολλῶν, ἦν γὰρ δι, ὡς διέδοξε, Ἀρισταγόρης ἐκ Μιλήσιας ψυχὴν ἐκ ἄκρας, ὅς ταράζας τὴν Ἰωνίην, καὶ ἐγκρασάμενος πρήγματα μεγάλα, δρησὸν ἐβέλευε, ὁρέων ταῦτα· πρὸς δὲ οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφαίνετο βασιλῆα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι· πρὸς ταῦτα δὲ ἂν συγκαλέσας τὲς συσασιώτας, ἐβελύετα, λέγων ὡς ἄμεινόν σφι· ἐπὶ κρησφύγετόν τι ὑπάρχον εἶναι, ἢ ἄρα ἐξωδέωνται ἐκ τῆς Μιλήτης· εἴτε δὲ ἂν ἐς Σαρδὼν ἐκ τῆς τόπῃ τέτῃ ἀγὼι ἐς ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρκινον τὴν Ἰδωνῶν, τὴν Ἰσναῖος ἐτείχεε παρὰ Δαρεῖν δωρεὴν λαβών· ταῦτα ἐπαρώτα ὁ Ἀρισταγόρης.

Hecataei hac de re sententia.

125. Ἐκαταῖς μὲν νυν τῇ Ἠγησάνδρῃ, ἀνδρὸς λογοποιῆ, τετέων μὲν ἐς ἐδετέρην εἶλκεν ἔφερε ἡ γνώμη, ἐν Λέρῳ δὲ τῇ νήσῳ τεῖχος οἰκοδομησάμενον ἥσυχὴν ἀγειν, ἢ ἐκπέσῃ ἐκ τῆς Μιλήτης· ἔπειτα δὲ ἐκ ταύτης ὀρμεώμετον, κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν δὲ Ἐκαταῖος συνεβέλευε.

Ari-

Aristagoras a Thracibus occiditur.

126. Αὐτῷ δὲ Ἀρισταγόρῃ ἡ πλείστη γνώμη ἦν εἰς τὴν Μύρκινον ἀπάγειν. τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐπιτρέπει Πυθαγόρῃ, ἀνδρὶ τῶν αἰσῶν δοκίμῳ· αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα τὸν βελομένον, ἔπλεε εἰς τὴν Θρηίκην, καὶ ἔσχε τὴν χώραν ἐπ' ἣν ἑστία. ἐκ δὲ ταύτης ὀρμεώμενος, ἀπόλλυται ὑπὸ Θρηίκων αὐτὸς τε ὁ Ἀρισταγόρης, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῷ πόλιν περικαστήμενος, καὶ βελομένων τῶν Θρηίκων ὑποσπόδων ἐξίεναι.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΚΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΡΑΤΩ.

ARGUMENTUM LIBRI VI.

Continuatur hoc in libro *rerum a Dario gestarum historia*, & primo quidem Herodotus *belli Ionici continuationem* & finem persequitur a cap. 1 ad 42, cui intexuit narrationi *de Chersoneso* episodion: cap. 34 ad 42. Transit hinc auctor *secundo ad bellum Persarum in Graeciam* describendum a cap. 43 ad finem libri. Intexuit huic historiae episodica de origine & iuribus regum Spartaе Heraclidarum, deque Atheniensium contra Aeginetas bello, cap. 52 ad 93. denique cap. 137 ad 140. Miltiadis expugnationem Insulae Lemni enarravit.

*

I. Continuatio & finis belli Ionici

(cap. 1 ad 42.)

*

Histiaeus ab Artapherne de Ionum rebellionе interroгatus, negat, se eam scire.

I. ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ μὲν νυν Ἴωνίην ἀποστήσας, ἔτῳ τελευτᾷ. Ἰστιάος δὲ ἑ Μιλήτε τυραννος μεματιμύ-

νος ὑπὸ Δαρείῳ, παρῆν ἐς Σάρδεις. αἰπυγμένον δὲ αὐτὸν ἐν τῶν Σύων, ἔειπε Ἀρτάφέρνης ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος, κατὰ κοῖον τι δοκεῖ Ἰωνας ἀπεβάναι. ὁ δὲ ἄτε εὐδία ἔφη, ἐθαύμαζε τε τὰ γενόμενα, ὡς ἔδεν δῆθεν τῶν παρ-
εόντων πρηγμάτων ἐπιστάμενος. ὁ δὲ Ἀρτάφέρνης ὁρέων αὐτὸν περὶ αὐτῶν, ἔπε, εἰδὼς τὴν ἀτρεκίην τῆς ἀπει-
σασίος, „Οὐτῷ τοι, Ἰστιάε, ἔχει κατὰ ταῦτα τὰ
„πρηγμάτων· τῆτο τὸ ὑπόδημα ἔγραψας μὲν σὺ, ὑπε-
„δήσατο δὲ Ἀρτιάγερης.“

Histiaeus regem frustratus, prima statim nocte effugit in Chium insulam, a Chio in vincula coniectus, re autem cognita solutus.

2. Ἀρτάφέρνης μὲν ταῦτα ἐς τὴν ἀπόφασιν ἔχοντα ἔπε. Ἰστιάος δὲ, δέσας ὡς συνέντα Ἀρτάφέρνητα, ὑπὸ τὴν πρώτην ἐπελθῶσαν νύκτα ἀπέρρη ἐπὶ θάλασσαν, βασιλῆα Δαρείῳ ἐξηπατηκῶς· ὅς Σαρδῶ νῆσται τὴν μεγίστην ὑποδεξάμενος κατεργάσασθαι, ὑπέδυνα τῶν Ἰωνῶν τὴν ἡγεμονίην τῇ πρὸς Δαρείῳ πολέμῳ. δια-
βαὶς δὲ ἐς Χίον, ἐδέθη ὑπὸ Χίων, καταγνοῶσαι πρὸς αὐτῶν νεώτερα πρήσσειν πρηγμάτων ἐς ἐαυτὸς ἐκ Δα-
ρείου· μαθόντες μὲντοι οἱ Χίοι τὸν πάντας λόγον, ὡς πό-
λεμος εἴη βασιλεῖ, ἔλυσαν αὐτόν.

Histiaeus falso responsó placans Iones.

3. Ἐνθαῦτα δὴ ἐρῶντος ὑπὸ τῶν Ἰωνῶν ὁ Ἰστιάος, κατότι προθύμου ἔτα ἰπέσθη τῷ Ἀρταφ-
γέρῳ

γόνυ ἀπίσσεσθαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ κακὸν τοῦτο πρὸς τὴν
 Ἰωνας ἐξεργασμένος, τὴν μὲν γενομένην φύταϊσι αὐτὴν
 ἔμαλα ἐξέφανε, ὃ δὲ ἐλεγέσθαι, ὡς βασιλεὺς Ἰωνας
 εἶδος ἐβηλεύσασα Φοίνικας μὲν ἐξαναστήσας, ἐκ τῇ Ἰωνί
 νίη κατοικίσαι, Ἰωνας δὲ, ἐν τῇ Φοινίκῃ καὶ ταύτην
 εἵκεν ἰσχυρά, ὅθεν τι πάντως ταῦτα βασιλῆος βα-
 λυσάμενα, ἰδομάτε τις Ἰωνας.

Ab Hermippo deceptus multis Persis exitio Sardibus fuit.

4. Μετὰ δὲ, ὁ Ἰστιάος δι' ἀγγέλου ποιούμενος
 Ἑρμίππῃ, ἀνδρὸς Ἀταρνείτου, τοῖσι ἐν Σάρδισι ἔχουσι
 Περσέων ἐπεμπε βιβλία, ὡς πρόβλεψχηνεῦμένων αὐ-
 τῷ ἀποσάσιος πέρι. ὃ δὲ Ἑρμίππος πρὸς τὰς μὲν ἀπε-
 πέμφθη, ἔδιδαι, φέρων δὲ ἐνεχεῖσθε τὰ βιβλία Ἀρ-
 ταφέρνη, ὃ δὲ, μαθὼν ἅπαν τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν
 Ἑρμίππον τὰ μὲν παρὰ τῷ Ἰστιάῳ, δέναι φέροντα τοῖ-
 σι περ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ παρὰ τῶν Περσέων
 ἀντιπεμπόμενα Ἰστιάῳ, ἑαυτῷ δέναι. ταύτων δὲ γενο-
 μένων φανερῶν, ἀπέκτενε ἐνθαῦτα πολλὰς Περσέων ὃ
 Ἀρταφέρνης.

Histiæus a patria sua Mileto reiectus, a solis Lesbii re-
 ceptus, qui cum eo Byzantium navigarunt, navesque e
 Ponto venientes vexarunt,

5. Περὶ Σάρδεις μὲν δὴ ἐγένετο ταραχὴ. Ἰστιάον
 δὲ, ταύτης ἀποσφαιλέναι τῆς ἐλπίδος, Χίῳ κατήγα-
 γον εἰς Μίλητον, αὐτῷ Ἰστιάῳ, δεηθέντες, οἱ δὲ Μιλή-

σιναι, ἄσμενοι ἀπ' ἄλλω χθόντες καὶ Ἀρισαγόρεω, ἐδά-
μῳς περᾶν εἶσαν ἄλλον τύραννον δεκασθαι ἐς τὴν χά-
ρην, οἳ τὰ ἐλευθερίας γευσάμενοι καὶ δὴ, νυκτὸς γὰρ
ἐκείνης βίη ἐπερᾶτο κασιγῶν ὁ Ἰστιάος ἐς τὴν Μίλητον,
τιτρώσκειται τὸν μῆρὸν ὑπὸ τευ τῶν Μιλησίων. ὁ μὲν δὴ
ὥς ἀπρὸς τῆς ἐαυτοῦ γίνεται, ἀπικνέεται ὀπίσω ἐς τὴν
Χίον· ἐνθεῦτεν δέ, ὁ γὰρ ἔπειθε τὰς Χίους ὥστε ἐαυ-
τῷ δῶναί νέας, διέβη ἐς Μιτυλήνην, καὶ ἔπεισε Λα-
σβίους δῶναί οἱ νέας. οἱ δέ, πληρώσαντες ἅκτῳ τριήρεας,
ἔπλεον ἅμα Ἰστιάῳ ἐς Βυζάντιον· ἐνθαῦτα δὲ ἰζόμενοι,
τάς ἐκ τῆς Πόντου ἐκπλώσας τῶν νεῶν ἐλάμβανον,
πλὴν ἢ ὅσοι αὐτέων Ἰστιάῳ ἔφασαν ἐτοῖμοι εἶναι πεί-
ρασθαι.

Ingens Persarum exercitus tendit Miletum versus.

6. Ἰστιάος μὲν νῦν καὶ Μιτυληναῖσι ἐποίηεν ταῦτα,
ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτικός πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν
στρατὸς παραδόχμας· συστραφέντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν
Περσέων, καὶ ἐνποιήσαντες στρατόπεδον, ἤλαυνον ἐπὶ
τὴν Μίλητον, τὰ ἄλλα πολίσματα περὶ ἐλάσσονος ποιη-
σάμενοι· τῷ δὲ ναυτικῷ Φοινίκες μὲν ἔσαν περὶ δυνάμει-
ται· συστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι, νεωστὶ κατεστραμμέ-
νοι, καὶ Κίλικες τε καὶ Αἰγύπτιοι.

*Ionibus visum, ab ipsis Milesiis muros defendi, classem
sociis navalibus instruere, pugnaque navali Miletum
iuvare.*

7. Οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην
ἐστρά-

ἐφάρτευσεν. Ἴωνες δὲ, πυνθανόμενοι ταῦτα, ἔπεμπον
 περιβόλους σφέων αὐτέων ἐς Πανιώνιον. ἀπικομένους δὲ
 τέτοισι ἐς πᾶσιν τὸν χῶρον, καὶ βουλευόμενοι, εἰδὼς
 σιζόν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξρον Πέρσης, ἀλλὰ
 τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτὸς Μιλησίης· τὸ δὲ ἰαυτικὸν
 πληρεῖς, ὑπολειπομένους μηδεμίην τῶν νεῶν· πληρώσαν-
 τας δὲ, συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λαδὴν, προταύ-
 μαχίσοντας Μιλήτας· ἣ δὲ Λαδὴ ἐστὶ ἰήσος σμικρὴ ἐπὶ
 τῇ πόλει τῇ Μιλησίων κειμένη.

Numerus navium in acie apud Ladam trecentae quinquaginta tres triremes, harumque ordo pugnae.

8. Μετὰ δὲ ταῦτα, πεπληρωμένῃσι τῇσι νηυσὶ
 παρήσαν οἱ Ἴωνες· σὺν δὲ σφι, καὶ Αἰολέων οἱ Λέσβων
 ἰέμοντα· ἐτάσσοντο δὲ ὧδε. τὸ μὲν πρὸς τὴν ἑω ἔχον
 κέρας αὐτοὶ Μιλησίοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα·
 ἔχοντο δὲ τῶν Περηνέες δωδέκα νηυσὶ, καὶ Μυεσίοι
 τρεῖς νηυσὶ· Μυεσίων δὲ Τήϊοι ἔχοντο ἑπτακάδεκα νηυσὶ·
 Τήϊον δὲ ἔχοντο Χίοι ἑκατὸν νηυσὶ· πρὸς δὲ τέτοισι,
 Ἐρυθραῖοι τε ἐτάσσοντο καὶ Φωκαῖες· Ἐρυθραῖοι μὲν,
 ὀκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαῖες δὲ, τρεῖς· Φωκαῶν
 δὲ ἔχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα· τελευταῖοι δὲ
 ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἐσπέρην κέρας Σάμιοι, ἑξή-
 κοντα νηυσὶ· πασέων δὲ τῶν ὁ σύμπας εἰριθμὸς ἐγέ-
 νετο, τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσια τριήρεις. αὗ-
 ται μὲν Ἰώνων ἔσαν.

Hinc Persae terrefacti coguntur eos astu distrahere per tyrannos, ex Ionia nuper expulsos.

9. Τῶν δὲ βαρβαίων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἔσαν ἑξακόσια. ὥς δὲ καὶ αὐτὰ ἀπίκαστο πρὸς τὴν Μιλησίην, καὶ ὁ πεζὸς σφι ἅπας παρεῖν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοὶ πυθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν ἰάδων νεῶν, καταβρόδῃσαν μὴ ἔδυνατοὶ γένωνται ὑπερβαλέσθαι, καὶ ἔγω ἔτε τὴν Μίλητον οἰοί τε ἔωσι ἐξελεῖν, μὴ ἐκ ἑόντες ναυκράτορες, πρὸς τε Δαρεῖς κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν. ταῦτα ἐπιλεγόμενοι συλλέξαντες τῶν ἰώνων τὰς τυράινκας, οἱ ὑπ' Ἀρισαγόρεω μὲν τῇ Μιλησίᾳ καταλυθέντες τῶν ἀρχέων, ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατεύμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τετέων τῶν ἀνδρῶν τὰς παρεόντας συγκαλέσαντες, ἔλεγον σφιν τάδε, „Ἄνδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλῆος οἶκον· τὰς γὰρ ἐαυτῷ ἕκαστος ὑμέων πολιήτας πειράσθω ἀποσχίζων ἀπὸ τῆ λοιπῆς συμμαχικῆς, πρεῖσχόμενοι δὲ ἐπαγγείλασθε τάδε, ὥς πείσοντά τε ἡ ἄχαρι ἔδεν διὰ τὴν ἀπόσασιν, ἔδὲ σφι ἔτε τὰ ἱερὰ ἔτε τὰ ἴδια ἐμπεπρήσεται, ἔδὲ βιαιότερον ἔξωσι ἔδεν, ἢ πρότερον εἶχον· εἰ δὲ ταῦτα μὲν ἔποιήσεσι, οἱ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες, τὰ περ σφέας κατέξει, ὥς ἐσωθέντες τῇ μάχῃ, ἐξάνδραποδιεῦνται, καὶ ὥς σφῶν τὰς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ παρθένους ἀνασπάσας ἐς Βάκτρα, καὶ ὥς τὴν χώραν ἄλλοις παραδώσομεν.“

Iones fraudem prodicionis sapienter discutunt.

ΙΟ. Οἱ μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα· τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τυρᾶννοι διέπειμπον νυκτὸς ἕκαστος ἐς τὸς ἑωῦτ' ἐξαγγελλόμενος· οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς τὸς καὶ ἀπίκατο αὐταὶ αἱ ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνη τε διεχρέωντο, καὶ ἔπρουντο τὴν προδοσίην· ἑωῦτοῖσι τε ἕκαστοι ἐδόκεον μέγιστοι ταῦτας τὸς Πέρσας ἐξαγγέλλεσθαι. ταῦτα μὲν ἰὺν ἰθέως ἀπικομένων ἐς τὴν Μίλητον τῶν Περσέων ἐγένετό.

Sed ad insulam Laden coacti utiliter monentem Dionysium spernunt, exosi belli laborem. cap. 11. 12.

ΙΙ. Μετὰ δὲ, τῶν Ἰώνων συλλαχθέντων ἐς τὴν Λαδὴν, ἐγένοντο ἀγοραί· καὶ δὴ κέ σφι καὶ ἄλλοι ἡγορεύοντο, ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαεὺς στρατηγὸς Διονύσιος, λέγων τάδε, „Ἐπὶ ζυρεῖ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ „πρήγματα, ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλευθέροις ἢ δούλοισι, καὶ τέτοις ὡς δρηπέτησι· ἰὺν ὧν ὑμεῖς, ἢ μὲν „βέλησθε ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι, τὸ παραχρῆμα μὲν „πόνος ὑμῖν ἔσται, οἷοί τε δὲ ἔσεσθε, ὑπερβαλλόμενοι „τὸς ἐναντίους, εἶναι ἐλεύθεροι· εἰ δὲ μαλακίῃ τε καὶ „ἀταξίῃ διαχρήσεσθε, ὑδεμίην ὑμέων ἔχω ἐλπίδα μὴ „ἔδωσεν ὑμέας δίκην τῷ βασιλεῖ τῆς ἀποστάσιος. ἀλλ' „ἐμοὶ τε πείθεσθε, καὶ ἐμοὶ ὑμέας αὐτὰς ἐπιτρέψατε „καὶ ὑμῖν ἐγὼ, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, ὑποδέκομαι ἢ ἔ „συμμίξην τὸς πολέμους, ἢ συμμίσγοντας, πολλὸν „ἐλασσώσεσθαι.“

12. Ταῦτα ἀκήσαντες οἱ Ἰωanes ἐπιτρέψαντες
 σφίτας αὐτὰς τῷ Διονυσίῳ. ὁ δὲ, ἀνάγων ἐκάστοτε
 ἐπὶ κέρας τὰς νέας, ὅπως τοῖσι ἐρέτησι χεῖσαιτο,
 διέκπλουν ποικύμενος τῇσι ἰησὺ δι' ἀλληλέων, καὶ τὰς
 ἐπιβάτας ὀπλίσαιε, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης τὰς νέας
 ἔχασκε ἐπ' ἀγκυρέων· παρεῖχε τε τοῖσι Ἰωσι πῶνον
 δι' ἡμέρης. μέχρι μὲν νυν ἡμερέων ἑπτὰ ἐπείθοντό τε
 καὶ ἐποίουν τὸ κελυόμενον· τῇ δὲ ἐπὶ ταύτῃσι, οἱ
 Ἰωanes, οἷα ἀπαθῆες ἔοντες πόνων τοιούτων, τετρυμένοι
 τε ταλαιπωρήσιν τε καὶ ἡλίῳ, ἔλεξαν πρὸς ἑαυτὰς
 τάδε, „Τίνα δαυμόνων παραβάντες, τάδε ἀναπίμ-
 „πλαμεν, οἷτινες παραφρονήσαντες, καὶ ἐκπλώσαν-
 „τες ἐκ τῆ νόε, ἀνδρὶ Φωκαεῖ ἀλαζόνι, παρεχα-
 „μένῳ νέας τρεῖς, ἐπιτρέψαντες ἡμέας αὐτὰς ἔχα-
 „μεν; ὁ δὲ, παραλαβὼν ἡμέας, λυμαίνεται λύμῃσι
 „ἀνηκέστοις καὶ δὴ πολλοὶ μὲν ἡμέων ἐς νέους πεπτώ-
 „κασι, πολλοὶ δὲ ἐπὶ δόξοι τὸν τῆτο πείσσοθαί εἰσι·
 „πρὸ τε τέτων τῶν κακῶν, ἡμῖν γε κρείσσον καὶ ὀτιῶν
 „ἄλλο παθῆεν ἐς, καὶ τὴν μέλλουσαν δεληθῆν ὑπομεί-
 „ναι, ἥτις ἔσαι, μᾶλλον ἢ τῇ παρεῖσθι συνέχουσαι.
 „Φέρετε, τῆ λοιπῇ μὴ παιδόμεθα αὐτῇ.“ ταῦτα ἔλε-
 „ξαν· καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα πείθεσθαι ἐδεῖς ἤθελε,
 ἀλλ' οἷα στρατιῇ, σκηπὰς τε πηξάμενοι ἐν τῇ νήσῳ,
 ἐσκιητροφέοντο, καὶ ἐμβαίνειν ἐκ ἐθέλεισκον ἐς τὰς νέας,
 ἐδ' ἀναπερᾶσθαι.

Unde Samii per Aiacem fraude Persica corrupti, subtrahunt se praelio praeter undecim naves, quae manserunt, paucissimam magnae Ionum stragis dederunt. Lesbii & plurimi Ionum haec eadem fecerunt. cap. 13. 14.

13. Μαθόντες δὲ ταῦτα τὰ γινόμενα ἐκ τῶν Ἰωνῶν οἱ στρατηγοὶ τῶν Σαμίων, ἐνθαῦτα δὴ παρ' Αἰάκεος τῷ Συλοσῶντος, κένυς τῆς πρότερον ἔπεμπε λόγους Αἰάκης, καλευόντων τῶν Περσέων, δεόμενός σφιν ἐκλιπᾶν τὴν Ἰωνῶν συμμαχίην· οἱ Σάμιοι ὦν, ὀρέωντες ἅμα μὲν ἔβσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἰωνῶν, ἐδέκοντο τῆς λόγους· ἅμα δὲ κατεφαίνετό σφι εἶναι ἀδύνατον τὰ βασιλῆος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι· εὖ τε ἐπιστάμενοι ὥς εἰ καὶ τὸ παρεὶν ναυτικὸν ὑπερβαλοίατο τῷ Δαρείῳ, ἄλλο σφι παρέσαι πενταπλήσιον· προσφάσιος ὦν ἐπιλαβόμενοι, ἐπεὶ τε τάχιστα ὥδον τῆς Ἰωνας ἀρνευμένους εἶναι χρηστὲς, ἐν κέρδει ἐποιεῦντο περιποιῆσαι τὰ τε ἰρὰ τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια. ὁ δὲ Αἰάκης, παρ' ὅτου τῆς λόγους ἐδέκοντο, πᾶς μὲν ἦν Συλοσῶντος τῷ Αἰάκεος, τύραννος δὲ ἐὼν Σάμῃ, ὑπὸ τῷ Μηλήσιῳ Δρισαγόρῳ ἀπεσέρητο τὴν ἀρχὴν, κατὰ πρὸς οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι.

14. Τότε ὦν ἐπεὶ ἐπέπλων οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες ἀντανῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας ἐπὶ κέρους. ὥς δὲ καὶ ἀγγχεῖ ἐγένοντο, καὶ συνέμισγον ἀλλήλοισι, τοσδεῦτεν ἐκ ἔχῳ ἀτρεκέως συγγράψαι, οἵτινες τῶν Ἰωνῶν ἐγένοντο ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ·
αἰδή-

ἀλλήλους γὰρ κατατιῶνται. λέγονται δὲ Σάμιοι ἐν-
 θᾶυτα, κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸν Δίακτα,
 αἰετάρμενοι τὰ ἴσια, ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξεως
 εἰς πῆν Σάμον, πλὴν ἑνδεκα νεῶν. ταῦτων δὲ οἱ
 πρῆραρχοι παρέμενον καὶ ἐναυμάχεον, ἀνηκεῖσαν-
 τες τοῖσι στρατηγοῖσι· καὶ σφι τὸ κοινὸν τῶν Σαμίων
 ἔδωκε διὰ τῆτο τὸ πρῆγμα, ἐν σήλῃ ἀναγραφῆναι πα-
 τρώθεν, ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι· καὶ ἐς αὕτη
 ἡ σήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδόμενοι δὲ καὶ Λεσβιοὶ τὰς προς-
 σχέας φεύγοντας, τῷτὸ ἐποίησαν τοῖσι Σαμίοισι·
 ὡς δὲ καὶ οἱ πλεῦνες τῶν Ἰώνων ἐποίησαν τὰ αὐτὰ
 ταῦτα.

Chiorum virtus.

15. Τῶν δὲ παραμενάντων ἐν τῇ ναυμαχίῃ πε-
 ριέφθησαν τρηχύτατοι Χίοι, ὡς ἀποδεικνύμενοί τε ἔργα
 λαμπρὰ καὶ ἐκ ἐθελοκακίοντες. παρείχοντο μὲν γὰρ,
 ὥσπερ καὶ πρότερον ἐβλήθη, νέας ἑκατὸν, καὶ ἐπὶ
 ἑκάστης αὐτέων ἄνδρας τεσσαράκοντα τῶν ἀστῶν
 λογάδας ἐπιβατεύοντας· ὀρέοντες δὲ τὰς πολλὰς
 τῶν συμμάχων προδιδόντας, ἐκ ἐδικαίευν γενέσθαι
 τοῖσι κακοῖσι αὐτέων ὁμοῖοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων συμ-
 μάχων μεμνημένοι, διεκπλώνοντες ἐναυμάχεον, εἰς ὃ
 τῶν πολεμίων ἐλόντες νέας συχνὰς, ἀπέβαλον τῶν
 σφετέρων νεῶν τὰς πλεῦνας. Χίοι μὲν δὴ τῇσι λοιπῇσι
 τῶν νεῶν ἀποφύγῃσι εἰς τὴν ἐαυτῶν.

Sed circa Ephesum occiduntur.

16. Ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἔσαν αἰνέες ὑπὸ
 τραμάτων, ἔτοι δὲ ὡς ἐδιώκοντο, καταφυγγάνησι πρὸς
 τὴν Μυκάλην. νέας μὲν δὴ αὐτῇ ταύτῃ ἐποκέλαντες
 κατέλυπον, οἱ δὲ περὶ ἐκομίζοντο διὰ τῆς ἡπείρου. ἐπεὶ
 δὲ ἐξέβαλον ἐς τὴν Ἐφεσίην κομιζόμενοι οἱ Χῖοι, νυκτός
 τε ἀπικέετο ἐς αὐτὴν, καὶ ἔοντων τῇσι γυναιξὶ αὐτόθι
 Θεσμοφορίων, ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἐφέσιοι, ἔτε προακηκού-
 τες ὡς εἶχε περὶ τῶν Χίων, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν
 χώραν ἐσβεβληκότα, πάγχυ σφέας καταδύσαντες εἴ-
 ναι κλῶπας, καὶ ἵεναι ἐπὶ τὰς γυναικάς, ἐξεβοήθεον
 πανδημεῖ, καὶ ἔκτεσιον τὰς Χίους. ἔτοι μὲν νυν τοιαύτης
 περιέπιπτον τύχῃσι..

Dionysii Phocaeensis reliqua vita vaga, qui postea la-
 trocinia agitavit e Sicilia in Carthaginienses ac
 Tyrrhenos.

17. Διονύσιος δὲ ὁ Φωκαεὺς, ἐπεὶ τε ἔμαθε τῶν
 Ἰώνων τὰ πρήγματα διεφθαρμένα, νέας ἐλὼν τρεῖς τῶν
 πολεμίων, ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκαιαν ἑκέτι, εὖ εἰδὼς ὡς
 ἀνδραποδιεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίᾳ· ὁ δὲ ἰθέως ὡς εἶχε,
 ἔπλεε ἐς Φοινίκην· γαύλας δὲ ἐνθαῦτα καταδύσας,
 καὶ χρήματα λαβὼν πολλὰ, ἔπλεε ἐς Σικελίην·
 ὁρμεώμενος δὲ ἐνθεῦτεν, ληϊστὴς κατεστῆκε Εὐλήνων
 μὲν ἑδονῶς, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν.

Miletus a Persis expugnata.

18. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεὶ τε τῇ ναυμαχίᾳ ἐνίκων
 τὰς

πρὸς Ἴωνας, τὴν Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσοντες τὰ τεύχεα, καὶ παντοίας μηχαναῖς προσφέροντες, αἰρέουσι κατ' ἄκρης, ἐν τῷ ἔκτῳ ἔτει ἐπὶ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρου καὶ ἠδραποδίσαντο τὴν πόλιν, ὥστε συμπασίην τὸ πᾶθος τῇ χρηστηρίῳ τῷ ἐς Μίλητον γενομένῳ.

Didymaeum oraculum spoliatum & deflagratum, viri caesi, uxores & liberi mancipia facti.

19. Χρεωμένοισι γὰρ Ἀργείοισι ἐν Δελφοῖσι περὶ σωτηρίας τῆς πόλιος τῆς σφετέρης, ἐχρήσθη ἐπίκοινον χρηστήριον· τὸ μὲν ἐς αὐτὰς τὰς Ἀργείους φέρον, τὴν δὲ παρειδήκην ἔχρησε ἐς Μιλησίους. τὸ μὲν νυν ἐς αὐτὰς Ἀργείους ἔχον, ἐπεὶ κατὰ τῷτο γένωμαι τῷ λόγῳ, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοισι ἢ παρεῖσι ἔχρησε, ἔχει ἄδε,

Καὶ τότε δὴ, Μίλητε, κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,
Πολλοῖσι δειπνὸν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ·
Σαὶ δ' ἄλλοχοι πολλοῖσι πόδας νύφες κομήταις·
Νῆς δ' ἡμετέρη Διδύμοις ἄλλοις μελήσει.

τότε δὴ ταῦτα τὰς Μιλησίους κατελάμβανε, ὅτε γὰρ ἄνδρες μὲν οἱ πλεῖντες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐν τῶν κομητέων, γυναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ἐγίνοντο· ἱερὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμοις, ὃ νηὸς τε καὶ τὸ χρηστήριον, συληθέντα ἐνεπίμπερατο. τῶν δὲ ἐν τῷ

ἰρῶ τέτρω χρημάτων πολλάκις μνήμην ἐτέρωρι τῷ λόγῳ ἐποίησά μιν.

Milesii a caede conservati Susa perducti sunt, quos rex in urbe Ampe, ad mare rubrum sita, collocavit. Agrum Milesium, Persae, montana Cares Paedasenses obtinuerunt.

20. Ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἤγοντο ἐς Σῶσα. βασιλεὺς δὲ σφεας Δαρῆος, κακὸν ἔδὲν ἄλλο ποιήσας, κατοίκησε ἐπὶ τῇ ἐρυθρῇ θαλάσῃ, ἐν Ἀμπῇ πόλει, παρ' ἣν Τίγρης ποταμὸς παραρρέων, ἐς θάλασσαν ἐξίει. τῆς δὲ Μιλησίων χώρας αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδῖον, τὰ δὲ ὑπεράνωτα ἔδωσαν Καρσί Πηδάσεῦσι ἐκτῆσθαι.

Ingrata Sybaritarum ratio. Atheniensium misericordia.
Phrynichi aetas.

21. Παύθῃσι δὲ ταῦτα Μιλησίοισι πρὸς Περσέων, ἐκ ἀπέδωσαν τὴν ὁμοίην Συβαρίται, οἱ Λάον τε καὶ Σκίδρον οἴκεον, τῆς πόλιος ἀπεξεσημένοι. Συβαρίης γὰρ αἵσεως ὑπὸ Κροτωνιητέων, Μιλησίοι πάντες ἤβηδὸν ἀπεκείραντο τὰς κεφαλὰς, καὶ πένθος μέγα προσθήκαντο· πόλις γὰρ αὐταὶ μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλήλοισι ἐξενώθησαν· ἔδὲν ὁμοίως καὶ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτῃ ἀλώσει, τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχῳ δαῖμα Μιλήτῃ ἀλωσιν, καὶ διδάξαντι,
ἐς

ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θῆτρον, καὶ ἐξημίωσάν μιν, ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήϊα κακὰ, χιλήσι δραχμῇσι· καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδὲνα χρᾶσθαι τέτῳ τῷ δράματι.

Samiorum magnanima patriae derelictio, invitantibus Zanclaeis ad pulcrum litus, quod in ea parte Siciliae est, quae ad Tyrrheniam vergit.

22. Μίλητος μὲν νυν Μιλησίων ἐρήματο. Σαμίων δὲ τοῖσι παχέεσι, τὸ μὲν ἐς τὰς Μήδους ἐκ τῶν στρατηγῶν τῶν σφετέρων ποιηθὲν, ἐδαμῶς ἤρεσκε· ἐδόκει δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίην αὐτίκα βελευμέοισι, πρὶν ἢ σφι ἐς τὴν χώραν ἀπικέσθαι τὸν τύραννον Αἰάκω, ἐς ἀποικίην ἐκπλεῖν, μηδὲ μένοντας, Μήδοισί τε καὶ Αἰάκει βελεύειν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ Σικελίης τὸν αὐτὸν χρόνον τέτον πέμποντες ἐς τὴν Ἰωνίην ἀγγέλως, ἐπεκαλέοντο τὰς Ἴωνας ἐς Καλὴν Ἀκτὴν, βελόμενοι αὐτόθι πόλιν κτίσαι Ἰώνων· ἡ δὲ Καλὴ Ἀκτὴ αὕτη καλεομένη, ἔστι μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ Τυρσηνὴν τετραμμένη τῆς Σικελίης· τετέων ὧν ἐπικαλεομένων, οἱ Σάμιοι μᾶνοι Ἰώνων ἐξάλησαν, σὺν δὲ σφι Μιλησίων οἱ ἐκπιφευγότες.

Zancaei ab Anaxilao Rhegii tyranno turbantur, qui Samiis Zanclea urbem occupare, ab incolis tunc desertam, persuadet, Zancaeorum miseria, oppido a Samiis capto,

23. Ἐν ᾧ τοιόνδε δὴ τι συνήνεκε γενέσθαι. Σάμιοι γὰρ νομιζόμενοι ἐς Σικελίην, ἐγένοντο ἐν Λακροῖσι τοῖσι

Ἐπιζεφυρίοις, καὶ Ζαγκλαῖοις, αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασι-
λεὺς αὐτέων, τῷ ἔνομα ἦν Σκύθης, περιεκατέατο πό-
λιν τῶν Σικελῶν ἐξελεῖν βυλόμενοι. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ
Ῥηγίς τύραννος Ἀναξίλεως, τότε ἐὼν διάφορος τοῖσι
Ζαγκλαίοις, συμμίζας ταῖσι Σαμίοις, ἀναπείθει ὡς
χρεῶν εἶη Καλὴν μὲν Ἀκτὴν ἐπ' ἣν ἔπλεον, ἑᾶν χά-
ρειν, τὴν δὲ Ζάγκλην σχεῖν, ἑῴσαν ἐρῆμον ἀνδράν. πει-
δομένων δὲ τῶν Σαμίων, καὶσχόντων τὴν Ζάγκλην,
ἐνθαῦτα οἱ Ζαγκλαῖοι ὡς ἐπύθοντο ἐχαμένην τὴν πόλιν
ἐωυτῶν, ἐβοήθεον αὐτῇ, καὶ ἐπεκαλέοντο Ἰπποκρά-
τεα τὸν Γέλως τύραννον· ἦν γὰρ δὴ σφι ἔτος σύμμα-
χος. ἐπεὶ τε δὲ αὐτοῖσι καὶ ὁ Ἰπποκράτης σὺν τῇ στρα-
τιῇ ἦκε βοηθεῶν, Σκύθην μὲν τὸν μέναρχον τῶν Ζαγ-
κλαίων, ἀποβαλόντα τὴν πόλιν, ὁ Ἰπποκράτης πεδή-
σας, καὶ τὸν ἀδελφεὸν αὐτῆ Πυθογένεα, εἰς Ἴουκον
πόλιν ἀπέπεμψε· τὲς δὲ λοιπὰς Ζαγκλαίους, κοινολο-
γησάμενος τοῖσι Σαμίοις, καὶ ὄρκους δὲς καὶ δεξάμενος,
προέδωκε. μισθὸς δὲ οἱ ἦν εἰρημένος ὅδε ὑπὸ τῶν Σαμίων,
πάντων τῶν ἐπίπλων καὶ ἀνδραπόδων· τὰ ἡμίσεα λα-
βεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει· τὰ δὲ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν πάντα,
Ἰπποκράτεα λαγχάνειν. τὲς μὲν δὴ πλεῖνας τῶν
Ζαγκλαίων αὐτὸς ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ εἶχε· δῆσας
τὲς δὲ κορυφαίους αὐτέων τριηκοσίους, ἔδωκε τοῖσι Σα-
μίοις κατασφάζειν· ἔμην τοι οἳ γε Σάμιοι ἐποίησαν
ταῦτα.

Scythae Zancleorum tyranni fuga ad Darium, ubi praesensio beatus moritur.

24. Σκύθης δὲ ὁ τῶν Ζανκλαίων μέγας ἀρχος, ἐκ τῆς Ἰνύκε ἐκδιδρῆσκει εἰς Ἰμέρην· ἐκ δὲ ταύτης, παρῇν εἰς τὴν Ἀσίην, καὶ ἀνέβη παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον. καὶ μιν ἐνόμισε Δαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιοτάτον εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' ἐαυτὸν ἀνέβησαν. καὶ γὰρ παραιτησάμενος βασιλῆα, εἰς Σικελίην ἀπῆκετο· καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Σικελίης ὀπίσω παρὰ βασιλῆα, εἰς ὃ γῆραι μέγας Ὀλβιος ἐὼν ἐτελεύτησε ἐν Πέρσῃσι.

Aiaces restitutus tyrannidi Sami. Caria a Persis subacta.

25. Σάμιοι δὲ ἀπαλαχθέντες Μήδων, ἀπειρητὶ πόλιν καλλίστην Ζάγκλην περιεβαλέατο. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτης γενομένην, Φοίνικες, κελυσάντων Περσέων, κατήγον εἰς Σάμον Αἰάκεα τὸν Συλοσῶντες, ὥς πολλῶν τε ἄξιον γενόμενόν σφισι, καὶ μεγάλα κατεργασάμενον· καὶ Σαμίοισι μέθοισι τῶν ἀποσάντων ἀπὸ Δαρείου διὰ τὴν ἔκλειψιν τῶν νεῶν τῶν ἐν τῇ ναυμαχίῃ, ἕτε ἡ πόλις, ἕτε τὰ ἱερὰ ἐνεπρέσθη. Μιλήτης δὲ αἰδέσεως, αὐτίκα Καρίην ἔσχον οἱ Πέρσαι· τὰς μὲν ἐθελοντὴν τῶν πολιῶν ὑποκυψάσας, τὰς δὲ ἀνάγκῃ προσηγάγοντο. ταῦτα μὲν δὴ ἔτω ἐγίνετο.

Histiaei felix pugna cum Chiis.

26. Ἰστιαῖοι δὲ τῷ Μιλησίῳ ἐόντι περὶ Βυζάντιον, καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἰωνῶν ὀλκάδας ἐπὶ πλωύσας ἐκ

τῷ Πόντῳ, ἐξαγγέλλεται τὰ περὶ Μίλητον γενόμενα· τὰ μὲν δὴ περὶ Ἑλλήσποντον ἔχοντα πρήγματα ἐπι-
 τράπει Βισαύλτῃ Ἀπολλοφάνεος παιδί· Ἀβυδηνῶ· αὐ-
 τὸς δὲ ἔχων Λαοβίῃς, ἐς Χίον ἔπλεε· καὶ Χίων Φρερῇ
 ἐκ προσωμένη μιν, συνέβαλε ἐν Κοίλοισι καλομένοισι
 τῆς Χίης χώρας. τέτων τε δὴ ἐφόνευσε συχνὲς, καὶ τῶν
 λοιπῶν Χίων, οἳα δὴ κεκακωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ
 Ἰσιαῖος ἔχων τὰς Λαοβίῃς ἐπεκράτησε, ἐκ Πολίχνης
 τῆς Χίων ὁρμεώμενος.

Chorus centum adolescentum a Chiis Delphos missus,
 quorum recensentur aetumnae.

27. Φιλέει δὲ κως προσημαίνειν, εὖτ' αὖ μέλλῃ με-
 γάλα κακὰ ἢ πόλις ἢ ἔθνεϊ ἔσεσθαι· καὶ γὰρ Χίοισι
 πρὸ τέτων σημήϊα μεγάλα ἐγένετο. τῷτο μὲν σφι πέμ-
 ψασι ἐς Δελφοὺς χορὸν νενηϊῶν ἑκατὸν, δύο μῆνοι τε-
 τῶν ἀπενόσησαν, τὲς δὲ ὀκτώ τε καὶ ἑννεήκοντα αὐ-
 τῶν λοιμοὶς ὑπελαβὼν ἀπῆνεκε· τῷτο δὲ, ἐν τῇ πόλει
 τὸν αὐτὸν τέτον χρόνον, ὀλίγον πρὸ τῆς ναυμαχίης,
 παισὶ γράμματα διδασκαμένοισι ἐνέπεσε ἡ σέγη, ὥστε
 ἀπ' ἑκατὸν καὶ ἑκοσι παίδων αἷς μῆνος ἀπέφυγε· ταῦ-
 τα μὲν σφι σημήϊα ὁ θεὸς προείδεξε. μετὰ δὲ ταῦτα,
 ἡ ναυμαχίη ὑπολαβῆσα, ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε· ἐπὶ
 δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἐπεγένετο Ἰσιαῖος Λαοβίῃς ἄγων· κε-
 κακωμένων δὲ τῶν Χίων, καταστροφὴν εὐπετέως αὐτέων
 ἐποίησατο.

Historia infelicis Histiaei, ab Harpago Persa capti, occisi, & in crucem acti, capite ad Darium misso.

cap. 28. 29. 30.

28. Ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Ἴσιαῖος ἐστρατεύετο ἐπὶ Θάσον, ἄγων Ἴωνων καὶ Αἰολέων συχνάς. περικατημένῳ δὲ οἱ Θάσον ἦλθε ἀγγελίη, ὡς οἱ Φοίνικες ἀναπλώσσι ἐκ τῆς Μιλήτης ἐπὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην. πυθόμενος δὲ ταῦτα, Θάσον μὲν ἀπόρθητον λείπει, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Λέσβον ἡπείγεται ἄγων πᾶσαν τὴν στρατὴν. ἐκ Λέσβε δὲ, λιμνηέσης οἱ τῆς στρατῆς, πέρην διαβαίνει, ἐκ τῆς Ἀταρνείδος ὡς ἀμήσων τὸν σῖτον, τὸν τε ἐνθεῦτεν, καὶ τὸν ἐκ Καίης παρὶς τὸν τῶν Μυσῶν. ἐν δὲ τέτοις τοῖσι χωρίοις ἐτύγχανε εἶναι Ἀρπαγος, ἀνὴρ Πέρσης, στρατηγὸς στρατῆς ἐκ ὀλίγης· ὃς οἱ ἀποβάντι συμβαλὼν, αὐτῷ τε Ἴσιαῖον ζωγρίην ἔλαβε, καὶ τὸν στρατὸν αὐτῷ τὸν πλεῖον διέφθερε.

29. Ἐζωγρήθη δὲ ὁ Ἴσιαῖος ὧδε. ὡς ἐμάχοντο οἱ Ἕλληνες τοῖσι Πέρσησι ἐν τῇ Μαλήνῃ τῆς Ἀταρνεΐτιδος χώρας, οἱ μὲν συνέσασαν χρόνον ἐπὶ πολλόν, ἡ δὲ ἵππος ὕπερον ὀρμηθεῖσα ἐπιπίπτει τοῖσι Ἕλλησι· τότε δὴ ἔργον τῆς ἵππου τῆτο ἐγένετο. καὶ τετραμμένων τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἴσιαῖος ἐλπίζων ἐκ ἀπολέσθαι ὑπὸ βασιλῆος διὰ τὴν παρεῖσαν ἀμαρτάδα, φιλοψυχίην τοιήνδε τινὰ ἀναιρέεται. ὡς φεύγων τε κατελαμβάνετο ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσεω, καὶ ὡς κατααιρεδμένος, ὑπ' αὐτῷ ἐμῆλε συγκεντηθῆσεσθαι, Περσίδα γλῶσσαν μετείς, καταμηνύει ἐωυτὸν, ὡς εἴη Ἴσιαῖος ὁ Μιλήσιος.

30. Εἰ μὲν νυν, ὡς ἐξωγρήθη, ἄχθῃ ἀγόμενος παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον, ὁ δὲ ἔτε ἂν ἔπαθε κακὸν ἐδὲν, δοκέειν ἐμοὶ, ἀπῆκέ τ' ἂν αὐτῷ τὴν αἰτίην. νῦν δὲ μιν, αὐτέων τε τεττέων εἵνεκεν, καὶ ἵνα μὴ διαφυγῶν, αὐτὶς μέγας παρὰ βασιλῆϊ γένηται, Ἀρταφέρνης τε ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, καὶ ὁ λαβὼν Ἀρπαγος, ὡς ἀπίκετο ἀγόμενος ἐς Σάρδεις, τὸ μὲν αὐτῷ σῶμα αὐτῷ ταύτῃ ἀνεσαύρωσαν, τὴν δὲ κεφαλὴν ταριχεύσαντες, ἀνήνεικαν παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον ἐς Σῆσα. Δαρεῖος δὲ πυθόμενος ταῦτα καὶ ἐπαιτησάμενος τὰς ταῦτα ποιήσαντας, ὅτι μιν ἐ ζώοντα ἀνήγαγον ἐς ὄψιν τὴν ἐαυτῷ, τὴν κεφαλὴν τὴν Ἰστιάει λέσαντάς τε καὶ περιείλαντάς εὔ ἐνετείλατο θάψαι, ὡς ἀνδρὸς μεγάλας ἐαυτῷ τε καὶ Πέρσῃσι εὐεργέτω. τὰ μὲν περὶ Ἰστιαῖον ἔτω ἔσχε.

Insulis Chio, & Lesbo, & Tenedo subactis, etiam Ionia a Persis subiugata.

31. Ὁ δὲ ναυτικός στρατὸς ὁ Περσέων, χειμερίσας περὶ Μίλητον, τῷ δευτέρῳ ἔτει ὡς ἀνέπλωσε, αἰρέει εὐπετέως ταῖς νήσους τὰς πρὸς τῇ ὑπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. ὅπως δὲ λάβοι τινὰ τῶν νήσων, ὡς ἐκάστην αἰρέοντες οἱ βάρεβαροι ἐσαγγήνευον τὰς ἀνδράπους· σαυηνεύουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον. ἀνὴρ ἀνδρὸς ἀψάμενος τῆς χειρὸς, ἐκ θαλάσσης τῆς βορείης ἐπὶ τὴν νοτίην διήκεισι, καὶ ἔπειτα διὰ πάσης τῆς νήσου διέρχοντα ἐκδηρεύοντες τὰς ἀνθρώπους. αἰρεσὶν δὲ καὶ ταῖς

ταὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλιας ταὺς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτὰ·
πλήν ἐκ ἐσαγήνευον τὰς ἀνθρώπους· ὃ γὰρ οἶά τ' ἦν.

Dira exempla in pueros & puellas edita.

32. Ἐνθαῦτα Περσέων αἱ στρατηγοὶ ἐκ ἐψεύσαντο
ταὺς ἀπειλὰς ταὺς ἐπηπείλησαν τοῖσι Ἰωσι στρατοπο-
ρευομένοισι ἐναντία σφίσι. ὥς γὰρ δὴ ἐπακράτησαν τῶν
πολίων, παῖδάς τε τὰς εὐειδεστάτας ἐκλεγόμενοι ἐξέ-
ταμνον, καὶ ἐποίηον ἀντὶ τῆ εἶναι ἐνόρχιας εὐνύχης·
καὶ παρθένας ταὺς καλλιστεῖστας, ἀνασπασθὲς παρὰ
βασιλῆα· ταῦτά τε δὴ ἐποίηον, καὶ ταὺς πόλιας ἐν-
επίμπεράσαν αὐτοῖσι τοῖσι ἰεροῖσι. ἔτω δὴ τοτρίτον Ἴωνες
κατεδωλώθησαν· πρῶτον μὲν, ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ ἐπεξῆς
τότε ὑπὸ Περσέων.

Persarum exercitus navalis omnia quae ad laevam sunt,
Hellespontum innavigantibus, subegit. Descriptio Hel-
lesponti in Europa, & casus Byzantii, Chalcedonis,
Cyzici.

33. Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικός
στρατός, τὰ ἐπ' ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τῷ Ἑλλησπόντῃ,
αἶρεε πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιᾷ αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσησι
ὑποχέρια ἦν γεγονότα κατ' ἡπείρου. εἰσὶ δὲ ἐν τῇ Εὐ-
ράπῃ αἰδε τῷ Ἑλλησπόντῃ, Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πό-
λει συχναὶ ἔναισι, καὶ Πέρινθος, καὶ τὰ τεῖχεα τὰ
ἐπὶ Θρηάκης, καὶ Σηλυβρίη τε καὶ Βυζάντιον. Βυζάν-
τιοι μὲν νῦν καὶ οἱ Πέρηθεν Χαλκηδόνιοι, ἐδὲ ὑπέμειναν
ἐπι-

ἐπιπλέοντας τὰς Φοίνικας, ἀλλ' αἶχοντο ἀπολιπόντες
τὴν σφετέρην, ἕσω ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον· καὶ ἐνθαῦτα
πόλιν Μεσαμβρίην οἰκισαν. οἱ δὲ Φοίνικες κατα-
καύσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς καταλεχθείσας,
τράπονται ἐπὶ τε Προκόννησον, καὶ Ἀρτάκην· πυρὶ δὲ
καὶ ταύτας νεύμαντες, ἔπλων αὐτὶς ἐς τὴν Χερσονήσον,
ἐξαμείψοντες τὰς ἐπιλοίπας τῶν πολιῶν, ὅσας πρότε-
ρον προσσχόντες ἐ κατέσυραν. ἐπὶ δὲ Κύζικον ἐδὲ ἔπλω-
σαν ἀρχήν· αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἔτι πρότερον τῇ Φοι-
νίκῳ ἐσπλῃ, ἐγεγόνεσαν ὑπὸ βασιλεῖ, Οἰβάρεϊ τῷ
Μεγαβάξει ὁμολογήσαντες, τῷ ἐν Δασκυλείῳ ὑπάρχοντι.
τῆς δὲ Χερσονήσου, πλὴν Καρδίας πόλιος, τὰς ἄλλας
πάσας ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες.

De Chersoneso Thraciae episodium. Miltiades Cypseli
filius, per Doloncos tyrannus Chersonesi, in quam colo-
nos Athenienses deduxit, eamque contra Absinthios
Thraces munivit. cap. 34. 35. 36.

34. ΕΤΥΡΑΝΝΕΤΕ δὲ αὐτέων μέχρι τότε

~~556~~ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος τῇ Στῆσαγόρῳ, κησαμένῃ τὴν
~~556~~ ἀρχὴν ταύτην πρότερον Μιλτιάδεω τῇ Κυψέλῃ, τρόπῳ
τοιῷδε. εἶχον Δόλογοι Θρηῖκες τὴν Χερσονήσον ταύτην.
ἔτοι ὧν οἱ Δόλογοι πιεσθέντες πολέμῳ ὑπὸ Ἀψινθίων,
ἐς Δελφὸς ἔπεμψαν τὰς βασιλῆας περὶ τῇ πολέμῳ
χρησόμενας. ἡ δὲ Πυθίη σφί ἀνέειπε οἰκιστὴν ἐπάγεσθαι
ἐπὶ τὴν χώραν τῆτον, ὅς ἂν σφῶας ἀπιόντας ἐκ τῇ
ἱερῇ πρῶτος ἐπὶ ξένια καλέσῃ. ἰόντας δὲ οἱ Δόλογοι
τὴν

τὴν ἱερὴν ὁδὸν, διὰ Φωκέων τε καὶ Βοιωτῶν ἦσαν· καὶ σφεαὶς ὡς ἐδεῖς ἐκάλεε, ἐκτράπονται ἐπ' Ἀθηναίων.

35. Ἐν δὲ τῇσι Ἀθήνησι τῆνικαῦτα εἶχε μὲν τὸ πᾶν κράτος Πεισιστρατος, ἀτὰρ ἐδυιάστυε καὶ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλε, ἐὼν οἰκίης τεθριπποτρόφου· τὰ μὲν ἀνέκαθεν, ἀπ' Αἰακῆ τε καὶ Αἰγίνης γεγονώς, τὰ δὲ νεώτερα, Ἀθηναῖος, Φιλαῖς, τῷ Αἴαντος παῖδος, γενομένης πρώτης τῆς οἰκίης ταύτης Ἀθηναίς. ἕτος ὁ Μιλτιάδης, κατήμενος ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἐωῦτῃ, ὁρέων τὰς Δολόγους παριόντας, ἐσθῆτα ἐκ ἐγχωρίην ἔχοντας, καὶ αἰχμᾶς, προσεβόασατο· καὶ σφι προσελθῶσι, ἐπηγγείλατο καταγωγὴν καὶ ξένια. οἱ δὲ δεξαμένοι, καὶ ξενισθέντες ὑπ' αὐτῷ, ἐξέφαινον πᾶν οἱ τὸ μακντήριον· ἐκφῆναντες δὲ, ἐδέοντο αὐτῷ τῷ θεῷ μιν πείθεσθαι. Μιλτιάδεα δὲ ἀκέσαντα, παραυτίκα ἔπεισε ὁ λόγος, οἷα ἀχθόμενόν τε τῇ Πεισιστράτῃ ἀρχῇ, καὶ βεβλόμενον ἐκποδῶν εἶναι. αὐτίκα δὲ ἐσάλη ἐς Δελφούς, ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον, εἰ ποιοίη τὰ περ αὐτῷ οἱ Δόλογοι προσεδέοντο.

36. Κελευσθεὶς δὲ καὶ τῆς Πυθίης, ἔτω δὴ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλε Ὀλύμπια ἀνηρηκώς πρότερον τετάρτῳ τεθρίππῳ, τότε παραλαβὼν Ἀθηναίων πάντα τὸν βεβλόμενον μετέχεν τῷ σόλῃ, ἔπλεε ἅμα τοῖσι Δολόγοις, καὶ ἔσχε τὴν χώραν. καὶ μὴν οἱ ἐπαγαγόμενοι τύραννον κατεστήσαντο. ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀπατείχισε τὸν

ἰσθμὸν τῆς Χερσονήσου, ἐκ Καρδίας πόλιος ἐς Πακτύην, ἵνα μὴ ἔχοιεν σφέας οἱ Ἀψινθιοὶ δηλέεσθαι ἐσβάλλοντες ἐς τὴν χώραν. εἰσὶ δὲ ἔτσι σαῖδιοι ἑξ τε καὶ τριήκοντα τῷ ἰσθμῷ· ἀπὸ δὲ τῷ ἰσθμῷ τέτε ἡ Χερσονήσος εἴσω πᾶσά ἐστι σαδίων ἑκοσι καὶ τετρακοσίων τὸ μῆκος.

Miltiades a Lampsacenis captus, sed ob Croesi Lydorum regis amicitiam remissus.

37. Ἀποτειχίσας ὦν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ Μιλτιάδης, καὶ τὰς Ἀψινθίους τρέπων τοιῶδε ὡσάμενος, τῶν λοιπῶν πρώτοις ἐπολέμησε Λαμψακηνοῖσι. καὶ μὴν οἱ Λαμψακηνοὶ λοχήσαντες αἰρέσει ζωγρίῃ. ἦν δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῷ Λυδῷ ἐν γνάμῃ γεγοιώς· πυθόμενος ὦν ὁ Κροῖσος ταῦτα, πέμπαν προηγόρευε τοῖσι Λαμψακηνοῖσι μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μὴ, σφέας πύτους τρόπον ἀπέλειε ἐκτρίψεν. πλανωμένων δὲ τῶν Λαμψακηνῶν ἐν τοῖσι λόγοις, τί θέλει τὸ ἔπος εἶναι τό σφι ἀπέλησεν ὁ Κροῖσος, πύτους τρόπον ἐκτρίψεν, μόγῃς κοτὲ μαθὼν τῶν τις πρεσβυτέρων, —εἶπε τὸ ἐόν, ὅτι πύτης μένη δεινρέων πάντων ἐκκόπτεισα, βλαστὸν ἑδέναι μετιᾶ, ἀλλὰ πανώλεθρος ἐξαπόλλυται. δείσαντες ὦν οἱ Λαμψακηνοὶ Κροῖσον, λύσαντες μετήκαν Μιλτιάδεα.

Post Miltiadem Stesagoras, fratris Cimonis filius, regnavit.

38. Οὗτος μὲν δὴ διὰ Κροῖσον ἐκφεύγει· μετὰ δὲ, τελευ-

τελευταῖα ἄπαις, τὴν ἀρχὴν τε καὶ τὰ χρήματα πα-
ραδὸς Στησαγόρῃ τῷ Κίμωνος ἀδελφεῷ παίδι ὁμομη-
τρίῃ. καὶ οἱ τελευτήσαντι Χερσονησίται θύουσι, ὡς νό-
μος αἰκισῇ, καὶ ἀγῶνα ἵππικόν τε καὶ γυμνικὸν ἐπιτεῖ-
σι, ἐν τῷ Λαμψακηῶν ἔδρῳ ἐγγίεται ἀγωνίζεσθαι.
πολέμῳ δὲ ἔόντος πρὸς Λαμψακηῆς, καὶ Στησαγόρεα
κατέλαβε ἀποθανεῖν ἄπαιδα, πληγέντα τὴν κεφαλὴν
πελέκεϊ ἐν τῷ πρυτανείῳ, πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλῳ μὲν
τῷ λόγῳ, πολέμῳ δὲ καὶ ὑπερθερμότερον τῷ ἔργῳ. |

Quo defuncto frater Miltiades, Cimonis filius, Cherso-
nesum obtinet.

39. Τελευτήσαντος δὲ καὶ Στησαγόρεω τρόπῳ
τοιῷδε, ἐνθαῦτα Μιλτιάδεω τὸν Κίμωνος, Στησαγόρεω
δὲ τῷ τελευτήσαντος ἀδελφεῷ, καταλαμψόμενον τὰ
πρήγματα, ἐπὶ Χερσονήστῃ ἀποστέλλουσι τριήρεϊ οἱ Πε-
σιζερατίδῃ· οἱ μιν καὶ ἐν Ἀθήνῃσι ἐποίησαν εὖ, ὡς ἔ-
συνεδότες δῆθεν τῷ πατρὸς Κίμωνος αὐτῷ τὸν θάνα-
τον, τὸν ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημανέω ὡς ἐγένετο. Μιλ-
τιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Χερσόνησον, εἶχε κατ' οἴ-
κου, τὸν ἀδελφεὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ἔτι πενθέων· οἱ
δὲ Χερσονησίται πυνθανόμενοι ταῦτα, συνελέχθησαν
ἀπὸ πασέων τῶν πολίων οἱ δυναστεύοντες πάντοθεν κοι-
νῷ δὲ σόλῳ ἀπικόμενοι ὡς συλλυπηθησόμενοι, ἐδέξασαν
ὑπ' αὐτῷ. Μιλτιάδης τε δὴ ἴσχει τὴν Χερσόνησον, πεν-
τακοσίους βόσκων ἐπικέρει, καὶ γαμέει Ὀλάρῃ τῇ Θρη-
κῶν βασιλῆος θυγατέρᾳ Ἠγησιπύλῃν.

Scytharum in Chersonesum irruptio, & Miltiadis fuga
Athenas, quam tamen postea Dolonci reducere.

40. Οὕτως δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης, νεωστὶ μὲν
ἐληλύθει εἰς τὴν Χερσόνησον, κατελάμβανε δὲ μιν ἐλ-
θόντα ἅλα τῶν κατεχόντων περημάτων χαλεπώτερας.
τρίτῳ μὲν γὰρ ἔτει τετῶν, Σκύθας ἐκφεύγει. Σκύθαι
γὰρ οἱ νομάδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλῆος Δαρείου, συν-
εστράφησαν καὶ ἤλασαν μέχρι τῆς Χερσονήσου ταύτης.
τάττες ἐπιόντας ἐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης, ἔφυγεν
ἀπὸ Χερσονήσου· εἰς ὃ οἱ τε Σκύθαι ἀπαλλάχθησαν,
καὶ μιν οἱ Δόλογχοι κατήγαγον ὀπίσω. ταῦτα μὲν δὴ
τρίτῳ ἔτει πρότερον ἐγεγόνει τῶν τότε μιν κατε-
χόντων.

Eius filius Metiochus a Phoenicibus captus, & Susa ad
regem perductus, ubi in honore vixit.

41. Τότε δὲ πωιδαιόμενος εἶναι τὰς Φοίνικας ἐν
Τενέδῳ, πληρώσας χρημάτων τριήρεας πέντε τῶν πα-
ριόντων, ἀπέπλεε εἰς τὰς Ἀθήνας. καὶ ὥσπερ ὠρμήθη
ἐκ Καρδίας πόλιος, ἔπλεε διὰ τῆς Μέλανος κόλπου· πα-
ραμείβετό τε τὴν Χερσόνησον, καὶ οἱ Φοίνικες οἱ πε-
ριπίπτεισι τῇσι νηυσί. αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιάδης σὺν τῇσι
τέσσερσι τῶν νεῶν καταφεύγει εἰς Ἰμβρον, τὴν δὲ οἱ
πέμπτην τῶν νεῶν κατεῖχον διάκοντες οἱ Φοίνικες· τῆς
δὲ νεὸς ταύτης ἔτυχε τῶν Μιλτιάδεω παίδων ὁ πρεσβύ-
τατος ἀρχὸν Μητιόχος, ἐκ ἐκ τῆς Ὀλόρου τῆς Θρήκης
δαὴ θυγατρὸς, ἀλλ' ἐξ ἄλλης· καὶ τέτον αἶμα τῇ νηὶ
ἔσταν

ἔλλον οἱ Φοίνικες. καὶ μιν πυθόμενοι ὥς εἴη Μιλτιάδew παῖς, ἀνήγαγον παρὰ βασιλῆα, δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι· ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμην ἀπέδεξατο ἐν τοῖσι Ἴωσι, πείθεσθαι κελεύων τοῖσι Σκύθῃσι, ὅτε οἱ Σκύθαι προσεδέοντο, λύσαντας τὴν σχεδὴν, ἀποπλέειν ἐς τὴν ἐωυτῶν. | Δαρεῖος δὲ, ὥς οἱ Φοίνικες Μητίochon τὸν Μιλτιάδew ἀνήγαγον, ἐποίησε κακὸν μὲν ἑδὲν Μητίochon, ἀγαθὰ δὲ συχνά· καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτῆσιν ἔδωκε, καὶ Περσίδα γυναικα, ἐκ τῆς οἱ τέκνα ἐγένετο, τὰ ἐς Πέρσας κεκοσμέσθαι. 42.

Ionía formata ad arbitrium Persicum. Parasangas Persae triginta stadia appellant.

42. Μιλτιάδης δὲ ἐξ Ἰμβρου ἀπικνέσται ἐς τὰς Ἀθήνας.

ΚΑΙ κατὰ τὸ ἔτος τῷτο ἐν τῶν Περσέων ἑδὲν ἔτι πλέον ἐγένετο τετῶν, ἐς νεῖκος φέρον Ἴωσι, ἀλλὰ τάδε μὲν χρήσιμα κάρτα τοῖσι Ἴωσι ἐγένετο τῷτε τῷ ἔτεος. Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, μεταπεμψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῶν παλίων, συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τῆς Ἰωνας ἠνάγκασε ποιεῖσθαι, ἵνα δωσιδικοί ᾶεν, καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν. ταῦτα τε ἠνάγκασε ποιεῖν, καὶ τὰς χώρας σφείων μετρήσας κατὰ περικοσάγγας, τῆς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήζοντα στάδια· κατὰ δὴ τῷτε μετρήσας, φόρους ἔταξε ἐκάστοις, οἱ κατὰ χώραν διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τῷτε τῷ χρόνῳ αἰὲ καὶ ἔτι ἐς ἐμὲ, ὥς ἐτάχθησαν ἐξ

Ἀρταφέρνηος ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ τὰ αὐτὰ τὰ καὶ πρότερον εἶχον. καὶ σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν.

II. Persarum adversus Graeciam bellum (a cap. 43. ad finem libri.)

*

Mardonius regis gener, cum novis copiis ad mare descendit. Idem in Ioniam induxit democratas.

43. Ἀμα δὲ τῷ ἔαρι τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν ἐκ βασιλῆος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυτικόν· ἡλικίην τε νέος ἔων, καὶ νεωστὶ γεγαμηκὼς βασιλῆος Δαρείου θυγατέρα Ἀρτοζώσρην. ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τῆτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπεὶ τε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίᾳ, αὐτὸς μὲν ἐπιβάς ἐπὶ νεὸς, ἐκομίζετο ἅμα τῇσι ἄλλῃσι ἡυσὶ, στρατὸν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἤγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ παραπλέον τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, εἰδαῦτα μέγιστον θάῤῥμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδεκόμενοις τῶν Ἑλλήνων, Περσέων τοῖσι ἐπτά Ὀτάνεας γνώμην ἀποδέξασθαι, ὡς χρεὼν εἴη δημοκρατέεσθαι Πέρσας· τῆς γὰρ τυράννης τῶν Ἰωνῶν καταπαύσας πάντας ὁ Μαρδόνιος, δημοκρατίας κατίσα ἐς τὰς πόλεις· ταῦτα δὲ ποιήσας, ἠπέεγτο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρεῖμα πολλὸν ἰεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ

καὶ πιζὸς στρατὸς πολλὸς, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης· ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἑρέτριαν καὶ Ἀθήνας. ¶

Strages classis eius circa Athon, post Thasios & Macedones subactus.

44. Αὐταὶ μὲν ὧν σφι πρόσχημα ἔσαν τῷ στόλῳ· αὐτὰρ ἐν νῶν ἔχοντες ὅσας ἂν πλείεστα δυναίαιτο καταστρέφεισθαι τῶν Ἑλληνίδων πολίων, τῷτὸ μὲν δὴ, τῇσι νηυσὶ Θασίους ἐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους, καταστρέψαντο· τῷτὸ δὲ, τῷ πεζῷ Μακεδόνες πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δόλως προσεκτίσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. ἐκ μὲν δὴ Θάσας διαβαλόντες πέραν, ὑπὸ τὴν ἡπείρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθης· ἐκ δὲ Ἀκάνθης ὀρμεώμενοι, τὸν Ἄθων περιέβαλλον. ἐπιπесὼν δὲ σφι περιπλέσει βορρῆς ἀνέμος, μέγας τε καὶ ἄπυρος, κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων· λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης ἐξοχῆς τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι· οἱ δὲ, πρὸς τὰς πέτρας ὥρασσόμενοι οἱ δὲ αὐτῶν νέων ἐκ ἐπιστάτο, καὶ κατὰ τῷτὸ διεφείροντο· οἱ δὲ, ῥίγιι. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς στρατὸς ἔτι ἔπρησσε.

Milites eius a Brygiis Thracibus victi, ipseque vulneratus. Hi tamen servitutem non effugerat. Exercitus in Asiam turpiter rediit.

45. Μακεδονίῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ, τυχὸς Βρύγαι Θρήικες ἐπαχέρησαν· καὶ σφῶν πολλὰς φονεύσαι οἱ Βρύγοι, Μακεδόνιον δὲ αὐτὸν τραυματίζεσι. ἔ μὲντοι ἑδὲ αὐτοὶ θαλασσίην διέφυγον πρὸς Περσέων· ἔ γὰρ δὴ πρότερον ἀπάνεση ἐκ τῶν χωρέων τετῶν Μακεδόνιος, πρὶν ἢ σφίνας ὑποχείρις ἐποιήσατο. τέτῃς μὲντοι κατασρεψάμενος, ἀπῆγε τὴν στρατὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τῆς Βρύγας, καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν Ἄθων. ἔτος μὲν νυν ὁ στόλος αἰσχεῶς ἀγωνισάμενος, ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

Thasii muros diruere, navesque in Abdera transportare iussi. Horum aurifodinae.

46. Δευτέρῳ δὲ ἔταί τετῶν ὁ Δαρεῖος, πρῶτα μὲν Θάσιος διαβληθέντας ὑπὸ τῶν αἰσυγειτόνων, ὡς ἀπόσσειν μηχανοῖατα, πέμψας ἄγγελλον, ἐκέλευε σφίνας τὸ τεῖχος περιμερεῖν, καὶ τὰς νῆας ἐς Ἀβδηρα κομίζειν. οἱ γὰρ δὴ Θάσιοι, οἳα ὑπὸ Ἰστιάς τε τῆ Μιλησίου πολιορκηθέντες, καὶ προσόδων ἐσέων μεγαλέων, ἔχρεώντο τῷσι χερίμασι, ναῦς τε ναυπηγεύμενοι μακρὰς, καὶ τεῖχος ἰσχυρότερον περιβαλλόμενοι. ἡ δὲ πρόσδοδος σφί ἐγένετο ἐκ τε τῆς ἡμέρας καὶ ἀπὸ τῶν μετῴδων. ἐκ μὲν γε τῶν ἐκ Σκαπτῆς Ἰλῆς τῶν χρυσέων

μετάλλων, τοεπίπαν ὀγδώνοντα τάλαντα προσήιε· ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ Θάσῳ, ἐλάσσω μὲν τετέων, συχνὰ δὲ ἔτω, ὥστε τοεπίπαν Θασίοισι, ἔῃσι καρπῶν ἀτελέσι, προσήιε ἀπὸ τε τῆς ἡπείρου καὶ τῶν μετάλλων, ἔτεος ἑκάστη, διηκόσια τάλαντα· ὅτε δὲ τὸ πλεῖστον προσήλθε, τριηκόσια.

Thasus a Phoenicibus condita, & unde nominata. Metalla sita inter Aenyra & Coenyra.

47. Εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς τὰ μέταλλα ταῦτα. καὶ μακρῷ ἦν αὐτέων θωμασιώτατα τὰ οἱ Φοῖνικες ἀνεῦρον οἱ μετὰ Θάσῃ κτίσαντες τὴν νῆσον ταύτην, ἥτις νῦν ἐπὶ τῇ Θάσῃ τέτε τῷ Φοῖνικος τὸ ἔνομα ἔσχε. τὰ δὲ μέταλλα τὰ Φοινικικὰ ταῦτα, ἔσι τῆς Θάσῃ μεταξὺ Αἰνύρων τε χάρες καλεομένε καὶ Κοινύρων, ἀντίον δὲ Σαμοθρηΐκης, ὅρος μέγα ἀνεστραμμένον ἐν τῇ ζητήσει. τέτο μὲν νυν ἔστ' τοῖτό.

Darius tentat Graecos petendo aquam & terram.

48. Οἱ δὲ Θάσιοι τῷ βασιλεῖ κελεύσαντι καὶ τὸ τεῖχος τὸ σφέντερον κατεῖλον, καὶ τὰς νέας τὰς πάσας ἐκόμισαν ἐς Ἀβδήρα. μετὰ δὲ τῷτο, ἀπεπειράτο ὁ Δαρεῖος τῶν Ἑλλήνων ὅ,τι ἐν νόῳ ἔχοισι, κότερα πολεμέειν ἐωῦτῳ, ἢ παραδιδόναι σφέας αὐτές. διέπομπε ὦν κήρυκας, ἄλλας ἄλλη τάξας, ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, καλεύων αἰτέειν βασιλεῖ γῆν τε καὶ ὕδωρ. τέττες μὲν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμπε· ἄλλας δὲ κήρυκας διέπομπε ἐς

τάς ἐϋϋτῆ δασμοφόρος πόλις τὰς παραθαλασσίαις, καλεῦν νέας τε μακράς καὶ ἱππαγωγὰς πλοῖα ποιεῖσθαι.

Accepit ab aliis insulanis, tum etiam ab Aeginetis, quos ideo Lacedaemone accusant Athenienses.

49. Οὗτοί τε δὴ παρεσκευάζοντο ταῦτα, καὶ τοῖσι ἦκσι ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι, πολλοὶ μὲν ἡπειρωτέων ἔδοσαν τὰ πρῶτον αἰτέων ὁ Πέρσης, πάντες δὲ νησιῶται, ἐς τὰς αἰπικέατο αἰτήσοντες. οἳ τε δὴ ἄλλοι νησιῶται διδῶσι γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ, καὶ δὴ καὶ Αἰγινήται. ποιήσασι δὲ σφι ταῦτα, ἰθὺς Ἀθηναῖοι ἐπεκέατο, δοκέοντες ἐπὶ σφίσι ἔχοντας τὰς Αἰγινήτας δεδωκέναι, ὥς ἅμα τῷ Πέρσῃ ἐπὶ σφέας στρατεύωνται. καὶ ἄσμενοι προφάσιος ἐπελάβαντο. Φοιτούντες τε ἐς τὴν Σπάρτην, κατηγοροῦσι τῶν Αἰγινήτων τὰ πεποιήκοιεν, προδόντες τὴν Ἑλλάδα.

Mittitur Cleomenes hos puniturus. Dictum mordens Cleomenis erga Crium.

50. Πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίαν Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδῃ, βασιλεὺς ἑὼν Σπαρτιτῶν, διέβη ἐς Αἰγίαν, βεβλόμενος συλλαβεῖν Αἰγινήτων τὰς αἰτιωτάτας. ὥς δὲ ἐπειρᾶτο συλλαμβάνων, ἄλλοι τε δὴ αὐτῷ ἐγίνοντο ἀντίχοι τῶν Αἰγινήτων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κεῖος ὁ Πολυκρίτης μάλισα· ὅς ἐκ ἔφη αὐτὰν ἔδνα ἄξεν χαίροντα Αἰγινήτων· ἄνευ γάρ μιν Σπαρτιτῶν τῇ κοι-

νῦ ποιεῖν ταῦτα, ὑπ' Ἀθηναίων ἀναγνωτθέντα χρή-
μασι· ἅμα γὰρ ἂν μιν τῷ ἐτέρῳ βασιλεῖ ἐλθόντα
συλλαμβάνεν· ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Δημά-
ρχου. Κλεομένης δὲ ἀπελαυνόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης,
εἶρετο τὸν Κρεῖον ὅτι οἱ εἴη τὸ ἔνομα· ὁ δὲ τὸ ἐόν ἔφρα-
σέ οἱ· ὁ δὲ Κλεομένης πρὸς αὐτὸν ἔφη, „Ἡδὴ νῦν κα-
„ταχάλλῃς, ὦ Κρεῖε, τὰ κέρεια, ὡς συνοισόμενος μεγά-
„λῳ κακῷ.“ |

Demaratus obtrectator Cleomenis.

51. Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τῷτον τὸν χρόνον ὑπομένων
Δημάρχου ὁ Ἀρίστωνος, διέβαλε τὸν Κλεομένεα, ἐὼν
βασιλεὺς καὶ ἕτος Σπαρτιτῶν, οἰκίης δὲ τῆς ὑποδε-
εσέρης· κατ' ἄλλο μὲν ἐδὲν ὑποδεεσέρης, — ἀπὸ γὰρ
τῆ αὐτῆς γηγόνασι — κατὰ πρεσβυγενεῖν δὲ καὶ τατί-
μηται μᾶλλον ἢ Εὐρυσθένης.

*De Lacedaemoniorum regibus episodion. 1) Lacedaemoni-
norum narratio. Aristodemus auctor Lacedaemonis,
pater geminorum, sed quorum ordo in nascendo ignora-
tus, quibus nomina Eurysthenis & Proclis imposita.*

52. ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙ γὰρ, ὁμολογέοντες
ἐδούκ' ποιητῇ, λέγουσι αὐτὸν Ἀριστόδημον τὸν Ἀριστομά-
χου τῆ Κλεοδαίης τῆ Ἰλῆς βασιλεύοντα, ἀγαγῆν σφίεας
εἰς ταύτην τὴν χώραν τὴν νῦν ἐκτέαται, ἀλλ' ἐ τὰς
Ἀριστοδήμου παῖδας μετὰ δὲ χρόνον ἐ πολλόν, Ἀριστόδημον
τεκεῖν τὴν γυναῖκα, τῇ ἔνομα εἶναι Ἀργεῖην· θυγατέρα

δὲ αὐτὴν λέγεσθαι εἶναι Λυτεσίωνος, τῷ Τισαμενῷ, τῷ
 Θεραίνδρῳ, τῷ Πολυνείκεος· ταύτην δὲ τέκεν δίδυμας·
 ἐπιδόντα δὲ τὸν Ἀριζόδημον τὰ τέκνα, νῆσθαι τελευ-
 τῶν. Λακεδαιμονίους δὲ τὴς τότε ἑόντας, βεβλῦσαι
 κατὰ νόμον βασιλῆα τῶν παίδων τὸν πρεσβύτερον ποιή-
 σασθαι· ἔκων δὴ σφεας ἔχειν ὁκότερον ἑλῶνται, ὥστε
 καὶ ὁμοίων καὶ ἴσων ἑόντων· ἢ δυναμένους δὲ γινῶναι, ἢ
 καὶ πρὸ τῆς, ἐπειρωτῶν, τὴν τεκῆσαν. τὴν δὲ, ἔδδ
 αὐτὴν φάναί διαγινώσκεν, εἰδυῖαν μὲν καὶ τὸ κάρτα
 λέγειν ταῦτα, βεβλομένην δὲ ἔκως ἀμφοτέρωι γενοία-
 το βασιλῆες. τὴς ὧν δὴ Λακεδαιμονίους ἀπορέειν· ἀπο-
 ρέοντας δὲ, πέμπειν ἐς Δελφούς, ἐπειρησομένους ὅ, τι
 χρήσονται τῷ πρήγματι. τὴν δὲ Πυθίην κελεύειν σφέας
 ἀμφοτέρωι τὰ παῖδια ἠγήσασθαι βασιλῆας, τιμᾶν δὲ
 μᾶλλον τὸν γεραίτερον. τὴν μὲν δὴ Πυθίην ταῦτά σφι
 ἀνελεῖν· τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι ἀπορέεσθαι ἔδδεν ἔσσαν
 ὅπως ἐξεύρωσι αὐτέων τὸν πρεσβύτερον, ὑποθέσθαι ἄν-
 δρας Μισσηνίαν, τῷ ὄνομα εἶναι Πανίτην· ὑποθέσθαι δὲ
 τῆς τὸν Πανίτην τάδε τοῖσι Λακεδαιμονίοισι, φυλά-
 ζαι τὴν γενεαμένην, ὁκότερον τῶν παίδων πρότερον λῆε
 καὶ σιτίζε· καὶ ἢν μὲν κατὰ ταυτὰ φανήνται αἰεὶ ποι-
 εῦσαι, τὴς δὲ πᾶν ἔξειν ὅσον τι καὶ δίξινται καὶ θέλ-
 σι ἐξευρεῖν· ἢν δὲ πλατῶνται καὶ ἐκείνη, ἐκαλλάξ ποι-
 σα, δηλαδὴ σφι ἔσσαν αἰς ἔδδεν ἐκείνη πλέον ἔδδεν οἶδε·
 ἐκ' ἄλλην τέ σφεας τράπεσθαι ὁδόν. | ἐνθαῦτα δὴ τὴς
 Σπαρτιήτας, κατὰ τὰς τῷ Μισσηνίῳ ὑποθήκας, φυ-
 λαῖαντας τὴν μητέρα τῶν Ἀριζοδήμων παίδων, λαβεῖν
 κατὰ

κατὰ ταυτὰ τιμᾶσαν τὸν πρότερον καὶ σίτοισι καὶ λα-
τρώσι, ἐκ' εὐδύνῃ τῷ εἵνεκεν ἐφυλάσσετε. λαβόντας δὲ τὸ
παιδίον τὸ τιμώμενον πρὸς τῆς γυναιμένης, ὡς εἶναι πρότε-
ροι, τρέφειν ἐν τῷ δημοσίῳ· καὶ οἱ ἔνομα τεθῆναι Εὐ-
ρυσθένης, τῷ δὲ νεωτέρῳ, Προκλέα. τέττες ἀνδρωθέν-
τας, αὐτὲς τε ἀδελφεὺς ἔοντας, λέγῃσι διαφέρειν εἶ-
ναι τὸν πάντα χρόνον τῆς ζῆς ἀλλήλοισι, καὶ τὰς ἀπὸ
τέτων γινόμεναι, ὡς αὐτὰς διατελεῖν.

2) Ceterorum Graecorum narratio. Dorienſium reges us-
que a Perseo fuisse Graecos.

53. Λακεδαιμόνιοι μὲν ταῦτα λέγῃσι μῦθοι Ἑλλή-
νων· τὰς δὲ κατὰ τὰ λεγόμενα ἱπ' Ἑλλήνων, ἐγὼ
γράφω. τέττες γὰρ δὴ τὰς Δωριέων βασιλῆας, μέχρι
μὲν Περσέος τῆ Δανάης τῆ θεῖς ἀπεόντος, καταλεγο-
μέναις ὁρθῶς ὑπ' Ἑλλήνων, καὶ ἀποδεικνυμέναις ὡς εἶσι
Ἕλληνες· ἥδη γὰρ τῇ καὶ ταῦτα εἰς Ἕλληνας ἔτοι ἐτέλειον.
ἔλεξα δὲ, μέχρι Περσέος, τῶς εἵνεκεν, ἀλλ' ἐκ ἀνέ-
καθεν ἔτι ἔλαβον, ὅτι ἐκ ἔπειτα ἐπωνυμῇ Περσέϊ ἡδε-
μῇ πατρὸς θνητῆς, ὡς περὶ Ἡρακλεῖ Ἀμφιτρυῶν. ἥδη
ᾧν ὁρθῶς λόγῳ χρεωμένῳ, μέχρι τῆς Περσέος ὁρθῶς
εἰρέαται μοι· ἀπὸ δὲ Δανάης τῆς Ἀκρισίου καταλέ-
γοντι τὰς ἄνω αἰεὶ πατέρας αὐτέων, Φαινοῖατο ᾧν
ἔοντες οἱ τῶν Δωριέων ἡγεμόνες Αἰγύπτιοι ἰθαγενεῖς.
ταῦτα μὲν νυν κατὰ τὰ Ἕλληνες λέγῃσι γεγενε-
σθαι.

Persarum narratio, quæ Persen Assyrium, Graecum factum commemorabant. Maiores Acrisii esse Aegyptios.

54. Ὡς δὲ ὁ Περσέων λόγος λέγεται, αὐτὸς ὁ Περσεὺς ἐὼν Ἀσσύριος, ἐγένετο Ἕλλην, ἀλλ' ἐκ οἱ Περσέος πρόγονοι· τὰς δὲ Ἀκρисиς γε πατέρας ὁμολογέοντας κατ' οἰκηιότητα Περσέϊ ἔδδεν, τήτους δὲ εἶναι, κατὰπερ Ἕλληνες λέγουσι, Αἰγυπτίους.

Ea tantum Herodotus habet, quae alii non attigerunt.

55. Καὶ ταῦτα μὲν νυν περὶ τετέων εἰρήσθω· ὅτι δὲ ἔόντες Αἰγύπτιοι, καὶ ὅ, τι ἀποδεξάμενοι ἔλαβον τὰς Δαριέων βασιλείας, ἄλλοισι γὰρ περὶ αὐτέων εἴρηται, ἑάσομεν αὐτά· τὰ δὲ ἄλλοι ἔ κατελάβοντο, τετέων μνήμην ποιήσομαι.

Regum Spartaе iura bellica.

56. Γέρεα δὲ δι' τὰδε τοῖσι βασιλεῦσι Σπαρτιῇται δεδώκασι· ἱρωσύνας δύο, Διὸς τε Λακεδαίμονος, καὶ Διὸς ἑραινίης· καὶ πόλεμόν γε ἐκφέρειν ἐπ' ἣν ἂν βέλωνται χώραν· τήτους δὲ μηδένα εἶναι Σπαρτιητέων διακωλυτήν· εἰ δὲ μή, αὐτὸν ἐν τῷ ἄγχι ἐνέχεσθαι· στρατευομένων δὲ, πρῶτους ἵεναι τὰς βασιλῆας, ὑσάτους δὲ ἀπιέναι· ἑκατὸν δὲ ἄνδρας λογάδας ἐπὶ στρατῆς φυλάσσειν αὐτούς· προβάτοισι δὲ χρεῖσθαι ἐν τῇσι ἐξοδησι, ἐκόσοισι ἂν ὧν ἐθέλωσι· τῶν δὲ θυομένων ἀπάντων τὰ δέρματα τε καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν σφέας. ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια.

Alia

Alia regum iura tempore pacis.

57. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ εἰρηναῖα κατὰ ταῦτα σφί δέδοται. ἢν θυσίην τις δημοτελῇ ποιήται, πρῶτος ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἵξεν τὲς βασιλῆας· καὶ ἀπὸ τετέων πρῶτον ἄρχεσθαι, διπλήσια νέμοντας ἑκατέρω τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοισι δαιτυμόνεσι· καὶ σπονδαρχίας εἶναι τετέων, καὶ τῶν τυθέντων προβάταν τὰ δέρματα. νεομηνίας δὲ ἀνὰ πάσας καὶ ἐβδόμας ἱσταμένε τῇ μηνὸς, δίδοσθαι ἐκ τῆ δημοσίᾳ ἱερίον τέλειον ἑκατέρω ἐς Ἀπόλλωνος, καὶ μέδιμνον ἀλφίτων, καὶ οἷε τετάρτην Λακωνικὴν καὶ ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι προσδρίας ἐξαίρετες. καὶ προξείνετε ἀποδεικνύειν τέτοισι προσκεῖσθαι τὲς ἀν ἐθέλωσι τῶν αἰῶν, καὶ Πυθίεσ ἀίρεσθαι δύο ἑκάτερον· οἱ δὲ Πύθιοι, εἰς Θεοπρόποι ἐς Δελφούς, σιτεόμενοι μετὰ τῶν βασιλῆων τὰ δημόσια· μὴ ἐλθῆσι δὲ τοῖσι βασιλεῦσι ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἀποπέμπεσθαι σφί ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο χοίνικας ἑκατέρω, καὶ οἷε κοτύλην· παρεῖσι δὲ διπλήσια πάντα δίδοσθαι· ταῦτὸ δὲ τέτο καὶ πρὸς ἰδιωτέων κληθέντας ἐπὶ δεῖπνον τιμᾶσθαι. τὰς δὲ μαντηίας τὰς γινομένας, τέττε φυλάσσειν· συνειδέναι δὲ καὶ τὲς Πυθίεσ. δικάζειν δὲ μένετε τὲς βασιλῆας τοσαύτε μῆνα· πατρέχε τε παρεθένε περὶ, ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν, ἢν μήπερ ὁ πατήρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ· καὶ ὁδῶν δημοσίων περὶ. καὶ ἢν τις θετὸν πᾶντα ποιέεσθαι ἐθέλῃ, βασιλῆων ἐναντίον ποιέεσθαι. καὶ παρίζειν βελεύεσι τοῖσι γέρεσι, ἐῖσι δυῶν δέεσι
τριή-

τρήκοντα· ἦν δὲ μὴ ἔλθωσι, τὲς μάλιστ' αὖ σφί τῶν γε-
 ρούτων προσήκοντας ἔχειν τὰ τῶν βασιλῆων γέρεα, δύο
 ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ, τὴν ἐαυτῶν.

Quae regibus defunctis a republica Spartiatarum
 tribuuntur.

58. Ταῦτα μὲν ζῶσι βασιλεῦσι δέδοται ἐκ τῆ κοι-
 νῆ τῶν Σπαρτιητέων· ἀποθανόντι δὲ, ταύδε ἱππέες πε-
 ριαγγέλλουσι τὸ γεγονός κατα πάσαν τὴν Λακωνικὴν·
 κατὰ δὲ τὴν πόλιν γυναῖκας περιῖσσαι, λέβητας κρο-
 τέεσι· ἐπεὶ ὦν τῆτο γίνηται τοῖστο, ἀνάγκη ἐξ οἰκίης
 ἐκάστης ἐλευθέρους δύο καταμιαίνεσθαι, ἄνδρα τε καὶ
 γυναῖκα· μὴ ποιήσασι δὲ τῆτο, ζημίαν μεγάλην ἐπικέα-
 ται. νόμος δὲ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι κατὰ τῶν βασι-
 λῆων τὲς θανάτους ἐξ ὧτ' οὗ καὶ τοῖσι βαρβάροισι τοῖ-
 σι ἐν τῇ Ἀσίῃ· τῶν γὰρ ὦν βαρβάρων οἱ πλεῖντες τῶν-
 τῶ νόμῳ χρεώνται κατὰ τὲς θανάτους τῶν βασιλῆων.
 ἐπεὶ γὰρ ἀποθάνῃ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἐκ πά-
 σης δεῖ Λακεδαίμονος, χωρὶς Σπαρτιητέων, ἀριθμῶ
 τῶν περιούκων ἀναγκασθεὶς εἰς τὸ κῆδος ἵεναι. τετῶν ὦν
 καὶ τῶν εἰλωτέων ἐπεὶ συλλαχθέντι εἰς ταῦτ' οὐ πολλὰ
 χιλιάδες, σύμμιγα τῇσι γυναῖξιν κόπτονται τε προ-
 θύμως, καὶ οἰμωγῇ διαχρέωνται ἀπλῆτ'· φάμενοι τὸν
 ὑσάτον αἰεὶ ἀπογενόμενον τῶν βασιλῆων, τῆτον δὴ γε-
 νέσθαι ἄριστον. οὗ δὲ ἂν ἐν πολέμῳ τῶν βασιλῆων ἀπο-
 θάνῃ, τέτῳ δὲ εἰδῶλον σκευάσαντες, ἐν κλίσῃ εὖ ἐσρω-
 μένη ἐκφέρουσι. ἐπεὶ δὲ θάψωσι, ἀγορῇ δέκα ἡμερῶν

ἐκ ἱσατάσφιν, ἔδδ' ἀρχαιρεσίῃ συνίξει, ἀλλὰ πενθέσει
ταύτας τὰς ἡμέρας.

Quae Spartiatarum cum Persis iura regum communia.

59. Συμφέρονται δὲ ἄλλο τόδε τοῖσι Πέρσησι.
ἐπεὰν ἀποθανόντος τῆ βασιλῆος ἄλλος ἐνίστηται βασι-
λεὺς, ἕτος ὁ ἐσιὼν ἐλευθεροῖ ὅστις τι Σπαρτιητέων τῷ
Βασιλεῖ ἢ τῷ δημοσίῳ ὤφειλε· ἐν δὲ αὐτῷ Πέρσησι ὁ κατ-
ιστάμενος βασιλεὺς τὸν προοφαιλούμενον φόρον μετιᾷ
πάσῃσι τῇσι πόλιν.

In quo cum Aegyptiis Lacedaemonii congruunt.

60. Συμφέρονται δὲ καὶ τὰδε Αἰγυπτίοισι Λακε-
δαιμόνιοι. οἱ κήρυκες αὐτέων καὶ αὐληταὶ καὶ μάγειροι
ἐνδέκοντα τὰς πατρώϊας τέχνας· καὶ αὐλητῆς τε αὐ-
λητέω γίνεται, καὶ μάγειρος μαγείρε, καὶ κήρυξ κή-
ρυκος· ἔ κατὰ λαμπροφωνίην ἐπιτιθέμενοι ἄλλοι σφέας
παρακληῖσσι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ἐπιτελέσει. ταῦ-
τα μὲν δὴ ἔτω γίνεται.

Historia & fata Aristonis, Spartae regis, connubiorum.

Puellae forma per Helenam emendata.

61. ΤΟΤΕ δὲ τὸν Κλεομένεα εἶόντα ἐν τῇ Αἰγί-
νῃ, καὶ κοινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσεργαζόμενον, ὁ
Δημάρητος διέβαλε, ἐκ Αἰγυπτίων ἔτω κηδόμενος, ὡς
φθόνῳ καὶ ἄγῃ χρεώμετος. Κλεομένης δὲ νοσήσας ἀπὸ
Αἰγίνης, ἐβέβηκε τὸν Δημάρηταν παῦσαι τῆς βασιλείης,

Herodot. Tom. II.

R.

διὰ

διὰ πρῆγμα τοιόνδε ἐπίβασιν ἐς αὐτὸν ποιεύμενος. Ἀρί-
 ρωνι βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ, καὶ γήμαντι γυναῖκα
 δύο, παῖδες ἐκ ἐγένοντο. καὶ, ὃ γὰρ συνεγινώσκετο αὐ-
 τὸς τέττε εἶναι αἴτιος, γαμέει τρίτην γυναῖκα· ὥδε δὲ
 γαμέει. ἦν οἱ φίλος τῶν Σπαρτιητέων ἀνὴρ, τῷ προσ-
 εκέτο τῶν αἰσῶν μάλιστα ὁ Ἀρίρων. τέτῳ τῷ ἀνδρὶ
 ἐτύγχανε εἶσαι γυνὴ καλλιῆ μακρῷ τῶν ἐν Σπάρτῃ
 γυναικῶν· καὶ ταῦτα μέντοι καλλιῆ ἐξ αἰσχίης γενο-
 μένη. εἶσαν γὰρ μιν τὸ εἶδος φλαύρην, ἡ τροφὸς αὐ-
 τῆς, οἷα ἀνθρώπων τε ὀλβίων θυγατέρας, καὶ δυσειδέα
 εἶσαν, πρὸς δὲ καὶ ὀρέεσα τὰς γονέας συμφορὴν τὸ
 εἶδος αὐτῆς ποιευμένους, ταῦτα ἔκασα μαθῶσα, ἐπι-
 φράζεται τοιαύδε. ἐφόρει αὐτὴν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην ἐς
 τὸ τῆς Ἑλένης ἱρόν· τὸ δὲ ἔστι ἐν τῇ Θεράπνῃ καλυμμέ-
 νῃ, ὑπερθε τῆ Φοιβῆς ἱερῆ· ὅπως δὲ ἐνέεικε ἡ τροφὸς,
 πρὸς τε τᾷγαλμα ἵσα, καὶ ἐλίσσετο τὴν θεὸν ἀπαλ-
 λάξαι τῆς δυσμορφίης τὸ παιδίον. καὶ δὴ κοτὲ ἀπίεση
 ἐκ τῆς ἱερῆ τῇ τροφῷ γυναῖκα λέγεται ἐπιφανῆναι· ἐπι-
 φανῆσαν δὲ, ἐπείρεσθαι μιν ὃ, τι φέροι ἐν τῇ ἀγκάλῃ·
 καὶ τὴν φράσαι, ὡς παιδίον φορεῖ· τὴν δὲ κελευσά· οἱ
 δέξαι· τὴν δὲ ὃ φάναι· ἀπερῆσθαι γὰρ οἱ ἐκ τῶν γε-
 ναμένων μηδενὶ ἐπιδεικνύει· τὴν δὲ πάντως ἐαυτῇ κε-
 λύειν ἐπιδέξαι· ὀρῶσαν δὲ τὴν γυναῖκα περὶ πολλῇ
 ποιευμένην ἰδέσθαι, ἔτῳ δὴ τὴν τροφὸν δέξαι τὸ παι-
 δίον· τὴν δὲ καταψῶσαν τῇ παιδίᾳ τὴν κεφαλὴν, ἔ-
 παυ, ὡς καλλιεύσει πασέων τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν·
 ἀπὸ μὲν δὴ ταύτης τῆς ἡμέρης μεταπεσείεν τὸ εἶδος.
 γαμέει

γαμέει δὲ δὴ μιν ἐς γάμους ὥρην ἀπικομένην Ἄγηςτος ὁ Ἀλκείδω, ἔτος δὴ ὁ τῷ Ἀρίσωνος φίλος.

Modus astutus ductae ab Aristone tertiae uxoris.

62. Τὸν δὲ Ἀρίσωνα ἔκνιζε ἄρα τῆς γυναίκος ταύτης ὁ ἔρως· μηχανᾶται δὴ τοιαύδε. αὐτὸς τε τῷ ἐταίρῳ τῷ ἦν ἡ γυνὴ αὐτῇ, ὑποδέκεται δωτήνην δώσειν τῶν ἐωυτῷ πάντων ἐν τῷ ἂν αὐτὸς ἐκεῖνος ἔλθαι, καὶ τὴν ἐταῖρον ἐωυτῷ ἐκέλευε ὡσαύτως τὴν ὁμοίην διδόναι. ὁ δὲ, ἔρην φοβηθεὶς ἀμφὶ τῇ γυναικί, ὀρέων ἔβσαν καὶ Ἀρίσωνι γυναῖκα, καταινέει ταύτας· ἐπὶ τέτοισι δὲ ὄρκους ἐπήλασαν. μετὰ δὲ, αὐτὸς τε ὁ Ἀρίσων ἔδωκε τῷ, ὅ, τι δὴ ἦν, τὸ εἶλετο τῶν κειμηλίων τῶν Ἀρίσωνος ὁ Ἄγηςτος, καὶ αὐτὸς τὴν ὁμοίην ζητέων φέρεσθαι παρ' ἐκείνου, ἐνθαῦτα δὴ τῷ ἐταίρῳ τὴν γυναῖκα ἐπερᾶτο ἀπάγεσθαι. ὁ δὲ, πλὴν τέγε μὲν τὰ ἄλλα ἔφη καταινέσαι· ἀναγκαζόμενος μὲν τοι τῷ τε ὄρκῳ, καὶ τῆς ἀπάτης τῇ παραγωγῇ, ἀπιεῖ ἀπάγεσθαι.

Unde natus Demaratus citato partu, in quo temere quid proiecit pater.

63. Οὕτω μὲν δὴ τὴν τρίτην ἐσηγάγετο γυναῖκα ὁ Ἀρίσων, τὴν δευτέραν ἀποπεμψάμενος. ἐν δὲ οἱ χρόνοι ἐλάσσονι, καὶ ἡ πληρώσασα τὰς δέκα μῆνας ἡ γυνὴ αὐτῇ, τίκτει τῷ δὴ τὸν Δημάρητον. καὶ τις οἱ τῶν οἰκετῶν ἐν θώκῃ κατημέρι μετὰ τῶν ἐφόρων, ἐξαγγέλλει ὥς οἱ πᾶς γέγονε. ὁ δὲ, ἐπιστάμενός τε τὸν χρόνον τῷ ἡγάγετο τὴν γυναῖκα, καὶ ἐπὶ δακτύλων συμ-

βαλλεόμενος τὰς μῆνας, εἶπε ἀπομόσας, „Οὐκ ἀνέμους
 „εἶη.“ τὸτο ἤκυσαν μὲν οἱ ἔφοροι· περὶ γὰρ μέντοι ἔδεν
 ἐποίησαντο τοπαραιτικά. ὁ δὲ παῖς αὖξετο, καὶ τῷ
 Ἀρίσωνι τὸ εἰρημένον μετέμαλε· παῖδα γὰρ τὸν Δημά-
 ρητον ἐς τὰ μάλιστά οἱ ἐνόμιζε εἶναι. Δημάρητον δὲ αὖ-
 τῷ ἔνομα ἔθετο, διὰ τὸδε· πρότερον τετῶν, πανδη-
 μεὶ Σπαρτιῆται Ἀρίσωνι ὡς ἀνδρὶ εὐδοκίμεοντι διὰ πάν-
 των δὴ τῶν βασιλῆων τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ γενομένων,
 εἰρὴν ἐποιήσαντο παῖδα γενέσθαι· διὰ τὸτο μὲν οἱ τὸ
 ἔνομα Δημάρητος ἐτέθη.

Ob quod filius dein spoliatus regno subiecto Leutychide.

cap. 64. 65.

64. Χρόνος δὲ προϊόντος, Ἀρίσων μὲν ἀπέθανε,
 Δημάρητος δὲ ἔσχε τὴν βασιληίην. ἔδει δὲ, ὡς ἔοικε,
 ἀνάπυστα γέγονενα ταῦτα, καταπαῦσαι Δημάρητον
 τῆς βασιληίης, διὰ τὰ Κλεομένει διεβλήθη μεγάλως,
 πρότερόν τε ὁ Δημάρητος ἀπαγαγὼν τὴν στρατὴν ἐξ
 Ἐλευσίνος, καὶ θῆκαί τότε ἐπ' Αἰγινήτων τὰς μηδίσαν-
 τας διαβάντος Κλεομένεος.

65. Ὁρμηθεὶς ὢν ἀποτίνυσθαι ὁ Κλεομένης, συ-
 τίθεται Λευτυχίδῃ τῷ Μενάρεος τῷ Ἁγίος, ἐόντι οἰ-
 κῆς τῆς αὐτῆς Δημαρήτῳ, ἐπ' ᾧ τε, ἢ αὐτὸν κατα-
 σῆση βασιλεὺς ἀντὶ Δημαρήτου, ἔψεται οἱ ἐπ' Αἰγινή-
 τας. ὁ δὲ Λευτυχίδης ἦν ἐχθρὸς τῷ Δημαρήτῳ μάλιτα
 γεγονώς διὰ περὶ γὰρ τοιόνδε. αἰρυσσάμενος Λευτυχίδῃ
 Πέρκαλον τὴν Χίλωνος τῷ Δημαρμένῳ θυγατέρα, ὁ Δη-
 μάρη-

μάρητος ἐπιβελεύσας, ἀποσερεῖ Λευτυχίδεα τῷ γάμῳ, φθάσας αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἀρπάσας καὶ σχῶν γυναικᾶ· κατὰ τῆτο μὲν τῷ Λευτυχίδῃ ἡ ἔχθρη ἡ ἐς τὸν Δημάρητον ἐγγόνεε. τότε δὲ ἐκ τῆς Κλεομένηος προθυμίας ὁ Λευτυχίδης κατόμνυται, Δημαρῆτῃ, Φᾶς αὐτὸν ἐκ ἰκνεομένως βασιλεύειν Σπαρτιητέων, ἐκ ἑόντα παῖδα Ἀρίσωνος. μετὰ δὲ τὴν κατωμοσίην, ἐδίωκε ἀνασώζων ἐκῆνο τὸ ἔπος τὸ ἔπε Ἀρίσων τότε, ὅτε οἱ ἐξηγγαίε οὐ οἰκίτης παῖδα γεγονέναι, ὁ δὲ, συμβαλλεόμενος τῆς μῆνας, ἀπόμοσε, Φᾶς ἐκ ἐωῦτῃ μιν εἶναι. τότε δὲ ἐπιβατεύων τῷ ῥήματι ὁ Λευτυχίδης, ἀπέφανε τὸν Δημάρητον ἔτε ἐξ Ἀρίσωνος γεγονότα, ἔτε ἰκνευμένως βασιλεύοντα Σπάρτης, τῆς ἐφόρου μάρτυρας παρεχόμενος κείνης, οἱ τότε ἔτυχον πάρεδροι τε ἑόντες καὶ ἀκῶσαντες ταῦτα Ἀρίσωνος.

Cleomenes nefas in Pythia.

66. Τέλος δὲ, ἑόντων περὶ αὐτέων νεκέων, ἔδειξε Σπαρτιήτῃσι ἐπείρυσθαι τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, εἰ Ἀρίσωνος εἴη παῖς ὁ Δημάρητος. ἀνωίξε δὲ γενομένης ἐκ προνοίης τῆς Κλεομένηος ἐς τὴν Πυθίην, ἐνθαῦτα προσποιέεται Κλεομένης Κόβωνα τὸν Ἀρισοφάντη, ἄνδρα ἐν Δελφοῖσι δυναστεύοντα μέγιστον. ὁ δὲ Κόβων Περίανθον τὴν πρόμαντιν ἀναπαίδει ταῖς Κλεομένης ἐβέλετο λέγεσθαι, λέγειν. ἔτω δὲ ἡ Πυθίη, ὅτε ἐπειρωτῶντων τῶν θεοπρόπων, ἔκρινε μὴ Ἀρίσωνος εἶναι Δημάρητον παῖδα. ὑπὲρ μὲντοι χρόνῳ ἀπάπυστα ἐγένετο ταῦ-

ταῦτα, καὶ Κόβων τε ἔφυγε ἐκ Δελφῶν, καὶ Περίαλλα ἢ πρόμαντις ἐπαύσθη τῆς τιμῆς.

Contumelia Leutyichidae urget Demaratum, patria relicta fugere ad Darium.

67. Κατὰ μὲν δὴ τὴν Δημαρήτε κατάπαυσιν τῆς βασιλείης ἔτω ἐγένετο. ἔφυγε δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους ἐκ τοιῶδε ὀνείδεος. μετὰ τῆς βασιλείης τὴν κατάπαυσιν ὁ Δημάρητος ἤρχε αἰρεθεὶς ἀρχὴν. ἦσαν μὲν δὴ γύμνοπαιδία· θεωμένους δὲ τῷ Δημαρήτῃ, ὁ Λευτυχίδης, γεγωνὺς ἤδη αὐτὸς βασιλεὺς ἀντ' ἐκείνου, πέμψας τὸν Θεράποντα, ἐπὶ γέλῳ τε καὶ λάσθῃ αἰρώτα τὸν Δημάρητον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχαν μετὰ τὸ βασιλεύειν· ὁ δὲ, ἀλγύσας τῷ ἐπειρωτήματι, εἶπε, Φάς, αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων ἤδη πεπειρησθαι, κεῖνον δὲ, ὅ· τὴν μέντοι ἐπειρώτησιν ταύτην ἄρξαι Λακεδαιμονίοισι ἢ μυρίης κακότητος, ἢ μυρίης εὐδαιμοσύνης· ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ κατακαλυψάμενος, ἦτο ἐκ τῷ θεήτρῳ ἐς τὰ ἐωυτῷ οἰκία· αὐτίκα δὲ παρασκευασάμενος, ἔθυσεν τῷ Διὶ βῶν· θύσας δὲ, τὴν μητέρα ἐκάλεσε.

Colloquium Demarati cum matre de suae nativitatē ratione. cap. 68. 69.

68. Ἀπικομένη δὲ τῇ μητρὶ ἐνθεὶς ἐς τοὺς χαῖρας οἱ τῶν σπλάγχχνων, κατικέτευσεν, λέγων τοιῶδε, ἦ ὦ μήτερ, θυσὼν σε τῶν τε ἄλλων καταπτόμενος ἱκετεύω,

καὶ τῷ Ἐρκεῖ Διὸς τῷδε, Φράσαι μοι τὴν ἀληθινήν,
 τίς με ἐξὶ πατρὸς ὀρθῶ λόγῳ. Δευτυχίδης μὲν γάρ
 ἔφη ἐν τοῖσι νέεσσι λέγων, κυέουσάν σε ἐκ τῷ προτέρῳ
 ἀνδρὸς, ὅτῳ ἐλθεῖν παρὰ Ἀρίωνος· οἱ δὲ καὶ τὸν
 ματαιότερον λόγον λέγοντες, Φασί σε ἐλθεῖν παρὰ
 τῶν οἰκατέων τὸν ὀνοφορβὸν, καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνου παῖδα.
 ἐγὼ ὦν σε μετέρχομαι τῶν θύων, εἰπεῖν τῶλῆθές·
 ὅτε γάρ, εἴπερ πεποιήκας τι τῶν λεγομένων, μὲν
 ἡ πεποιήκας, μετὰ πολλέων δέ· ὅ, τε λόγος πολλός
 ἐν Σπάρτῃ, ὡς Ἀρίωνι σπέρμα παιδοποιὸν ἐκ ἐνῆν·
 τεκεῖν γάρ ἄν οἱ καὶ τὰς προτέρας γυναῖκας. ὁ μὲν
 δὲ τοιαῦτα ἔλεγε.

69. Ἡ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε, ὦ παῖ, ἐπεὶ τέ με
 λιτῆσί μετέρχεαι εἰπεῖν τὴν ἀληθινήν, πᾶν εἰς σὲ
 κατειρήσεται τῶλῆθές. ὥς με ἠγάγετο Ἀρίων ἐς
 ἐαυτὴν, νυκτὶ τρίτῃ ἀπὸ τῆς πρώτης ἦλθέ μοι φάσμα
 εἰδόμενον Ἀρίωνι. συνευνηθὲν δέ, τὰς σεφάνους ἕς
 εἶχε, ἐμοὶ περιτίθει. καὶ τὸ μὲν οἰχώκε, ἦκε δὲ με·
 τὰ ταῦτα Ἀρίων. ὡς δὲ με εἶδε ἔχουσας σεφάνους,
 εἰρώτω τίς εἴη ὁ μοι δῆς· ἐγὼ δὲ ἐφάμην ἐκείνῳ· ὁ δὲ
 ἐκ ὑπεδέκετο· ἐγὼ δὲ κατωμνύμην, φασμένη αὐτὸν ἐ
 καλῶς ποιεῖν ἀπαρνούμενον· ἄλιγον γάρ τι πρότερον
 ἐλθόντα καὶ συνευνηθέντα, δέναι μοι τὰς σεφάνους.
 ὁρῶν δὲ με κατωμνυμένην ὁ Ἀρίων, ἔμαθε ὡς θύον
 εἴη τὸ πρῆγμα. καὶ τῷτο μὲν, οἱ σεφάνοι ἐφάνησαν ἰόντες
 καὶ τῷ ἡρώϊ τῷ παρὰ τῆσι θύρῃσι τῆσι αὐλῇσι ἰδρυμένῳ

— τὸ καλέεσι Ἀσραβάκις — „τῷτο δὲ, οἱ μάντιες
 „τὸν αὐτὸν τῷτον ἤρωα ἀναίρεον εἶπαι. ἔγω δὲ, ὦ παῖ,
 „ἔχεις πᾶν ὅσον τι καὶ βέβαια πύθισθαι. ἡ γὰρ ἐκ τῆ
 „ἤρωος τέττε γέγονας, καὶ τοὶ πατήρ ἐσι Ἀσράβακος
 „ὁ ἤρωος, ἡ Ἀρίσων· ἐν γὰρ σε τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἀνα-
 „βρέομαι. τῇ δὲ σευ μάλιτα κατὰπτονται εἰ ἐχθροὶ,
 „λέγοντες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀρίσων, ὅτε αὐτῷ σὺ ἠγγέλθης
 „γεγεννημένος, πολλῶν ἀκρόντων ἐ φήσεε σε ἐαυτῷ
 „εἶναι· τὸν χρόνον γὰρ, τὲς δέκα μῆνας, εἰδὼ ἐξήκεν
 „αἰδεσθῆναι τῶν τοιούτων κείνος τῷτο ἀπέρριψε τὸ ἔπος. τί-
 „ποτες γὰρ γυναῖκες καὶ ἐνιεάμηναι καὶ ἐπτάμηναι, καὶ
 „ἐπτάμηναι δέκα μῆνας ἐκτελέσασαι· ἐγὼ δὲ σε, ὦ παῖ,
 „ἐπτάμηνον ἔτεκον, ἔγνω δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρίσων ἐ
 „μετὰ πολλὸν χρόνον, ὡς ἀγνοίῃ τὸ ἔπος ἐκβάλοι τῷτο.
 „λόγους δὲ ἄλλους περὶ γενέσιος τῆς σεαυτῷ μὴ δέκεο· τὰ
 „γὰρ ἀληθέςατα πάντα ἀκήκοας. ἐκ δὲ ὀνοφορβῶν αὐ-
 „τῷ τε Λευτυχίδῃ καὶ τοῖσι ταῦτα λέγουσι τίκτοιεν αἱ
 „γυναῖκες παῖδας.“ ἡ μὲν δὲ ταῦτα ἔλεγε.

Demaratus fugit in Asiam.

76. Ὁ δὲ, πυθόμενός τε τὰ ἐβέβατο, καὶ ἐπό-
 δια λαβὼν, ἐπορεύετο εἰς Ἥλιν· τῷ λόγῳ φάς, ὡς ἐς
 Δελφὸς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ πορεύεται. Λακεδαι-
 μόνιοι δὲ, ὑποταπηθέντες Δημάρτην δρησμῷ ἐπιχει-
 ρεῖν, ἐδίωκον. καὶ κως ἔφθη εἰς Ζάκυνθον διαβὰς ὁ Δη-
 μάρτης ἐκ τῆς Ἡλίδος· ἐπιδιαβαίντες δὲ οἱ Λακεδαιμό-
 νιοι, αὐτῷ τε ἀπτόντο, καὶ τὲς θοράκοντας αὐτῷ
 αἶπαι·

αἵπαιρέοντα. μετὰ δὲ, ἡ γὰρ ἐξεδίδασαν αὐτὸν οἱ Ζακύνδιοι, ἐνθεῦτεν διαβαίνει εἰς τὴν Ἀσίην παρὰ Βασιλῆα Δαρῆον. ὁ δὲ ὑπεδέξατό τε αὐτὸν μεγαλῶσι, καὶ γῆν τε καὶ πόλιν ἔδωκε· ἔτω ἀπίκετο εἰς τὴν Ἀσίην Δημάρητος, καὶ τοιαύτη χερσάμενος τύχη· ἄλλα τε Λακεδαιμονίοισι συχνὰ ἔργοισι τε καὶ γνώμησι ἀπολαμπρυνθεῖς, ἐν δὲ δὴ καὶ Ὀλυμπιάδα σφι ἀνελόμενος τεθρίπῳ προσέβαλε, μένος τῆτο πάντων δὴ τῶν γενομένων βασιλῆων ἐν Σπάρτῃ ποιήσας.

*Leutychidae, Demarati in regno successoris, vita infelix
& mors in exilio. cap. 71. 72.*

71. Λευτυχίδης δὲ ὁ Μενάρεος, Δημαρήτη καταπαυσθέντος, διεδέξατο τὴν βασιλικήν. καὶ οἱ γίνεταί πᾶσι Ζευξίδημος, τὸν δὴ Σπαρτιητέων μεταξέτερος Κυνίσκον ἐκάλεον. ἔτος ὁ Ζευξίδημος ἐκ ἐβασίλευσε Σπάρτης· πρὸ Λευτυχίδου γὰρ τελευτᾷ, λιπὼν παῖδα Ἀρχίδημον. Λευτυχίδης δὲ σεσηθὲς Ζευξιδῆμι, γαμέας δευτέραν γυναῖκα Εὐρυδάμην, ἔδσαν Μενίε μὲν ἀδελφὴν, Διακτορίδου δὲ θυγατέρα· ἐκ τῆς οἱ ἔρσαν μὲν γίνεταί ἑδὲν, θυγάτηρ δὲ Λαμπιτώ· τὴν Ἀρχίδημος ὁ Ζευξιδῆμι γαμέας, δόντες αὐτῷ Λευτυχίδου.

72. Οὐ μὲν ἑδὲ Λευτυχίδης κατεγῆρας ἐν Σπάρτῃ, ἀλλὰ τίσιν τοιήδε τινα Δημαρήτῳ ἐξέτισε. ἐσρατήγησε Λακεδαιμονίοισι εἰς Θεσσαλίην· παρεὼν δὲ οἱ ὑποχείριος πάντα ποιήσασθαι, ἐδωροδόκησε ἀργύριον πελὺ. ἐπ'

κυτόφωρον δὲ ἄλλες αὐτῇ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπικατ-
 τμινος χειρίδι πλήη ἀργυρίῃς, ἔφυγε ἐκ Σπάρτης, ὑπὸ
 δικαστήριον ὑπαχθείς· καὶ τὰ οἰκία οἱ κατεσκάφη· ἔφυ-
 γε δὲ ἐς Τεγέην, καὶ ἐτελεύτησε ἐν ταύτῃ. ταῦτα μὲν
 δὴ ἐγένετο χρόνῳ ὕστερον.

Hic tamen Cleomenem comitatur in Aeginam. Aeginetae
 principes a Cleomene male tractantur.

73. Τότε δὲ ὡς τῷ Κλεομένει εὐωδῶθη τὸ ἐς τὸν
 Δημᾶρητον πεῖγμα, αὐτίκα παραλαβὼν Λευτυχίδεα,
 ἥτε ἐπὶ τῆς Αἰγινήτας, δεινὸν τινὰ σφι ἔγκοτον διὰ τὸν
 προπηλακισμόν ἔχων. ἔτω δὴ ἔτε οἱ Αἰγινῆται, ἀμφο-
 τέρων τῶν βασιλῆων ἡκόντων ἐπ' αὐτὰς, ἐδικαίευν
 ἔτι ἀντιβαίνειν, ἐκείνοι τε ἐπιλεξάμενοι ἄνδρας δέκα
 Αἰγινήτεων τὰς πλείους ἀξίους καὶ κλέτω καὶ γένει,
 ἦγον, καὶ ἄλλας, καὶ δὴ καὶ Κεῖόν τε τὸν Πολυκρίτεα,
 καὶ Κάσαμβον τὸν Ἀρισοκράτεος, οἵπερ ἔσχον μέγι-
 στον κράτος· ἀγαγόντες δὲ σφεας ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν,
 παραθήκην παρὰτρίθοντα ἐς τὰς ἐχθίστας Αἰγινήτασι
 Ἀθηναίους.

Qui suorum iram veritus in Thessaliam fugit, illinc in
 Arcadiam profectus, Arcadas adversus Spartam sollicitat.
 Aqua Stygis ad Nonacrin.

74. Μετὰ δὲ ταῦτα, Κλεομένεα ἐπαΐισον γενόμε-
 νον κακοτεχνήσαντα ἐς Δημᾶρητον, δᾶμα ἔλαβε Σπαρ-
 τητέων, καὶ ὑπεξέσχε ἐς Θισσαλίην. ἐνθεῦτεν δὲ ἀπι-
 κόμενος

κόμενος εἰς τὴν Ἀρκαδίην, νεώτερα ἔπρησσε πρήγματα, συνιστὰς τὰς Ἀρκαδίας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ, ἄλλας τε ὁρμὰς προσάγων σφί, ἣ μὲν ἔψευθαί σφας αὐτῷ τῇ αὖ ἐξηγήται καὶ δὴ καὶ εἰς Νώνακριν πόλιν πρόθυμος ἦν τῶν Ἀρκαδῶν τὰς προεσθῶτας ἀγνέων, ἐξορκῆν τὸ Στυγὸς ὕδωρ. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει λέγεται εἶναι ὑπὲρ τῶν Ἀρκαδῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ· καὶ δὴ καὶ ἔστι τοιόνδε τι· ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον, ἐκ πέτρης εἴζει εἰς ἄγκας· τὸ δὲ ἄγκος αἵμασι τοῖς περιθέει κύκλος. ἡ δὲ Νώνακρῖς, ἐν τῇ ἡ πηγὴ αὕτῃ τυγχάνει εἶσα, πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας πρὸς Φενεῶ.

Spartam reversus Cleomenes insaniit, ut se concideret.

75. Μαθάντες δὲ Λακεδαιμόνιοι Κλεομένεα ταῦτα πρήσσοντα, κατήγον αὐτὸν δέισαντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι εἰς Σπάρτην, τοῖσι καὶ πρότερον ἦρχε. κατελθόντα δὲ αὐτὸν, αὐτίκα ὑπέλαβε μανίῃ νῆσος, ἐόντα καὶ πρότερον ὑπομαργότερον· ὥς γὰρ τῶ ἐντύχοι Σπαρτιητέων, ἐνέχραυε εἰς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. ποιῦντα δὲ αὐτὸν ταῦτα, καὶ παραφρονήσαντα, ἔδῃσαν οἱ προσήκοντες ἐν ξύλῳ· ὁ δὲ, δεθεὶς, τὸν Φύλακον μεναθέντα ἰδὼν τῶν ἄλλων, αἰτεε μάχαιραν· ἐβλομένῃ δὲ ταπρῶτα τῷ Φυλάκε διδόναι, ἀπέειπε τὰ μιν αὐτίς ποιήσεις· εἰς ὃ δέσας τὰς ἀπειλὰς ὁ Φύλακος, ἦν γὰρ πάντες εἰλωτέων, διδοῖ οἱ μάχαιραν. Κλεομένης δὲ παραλαβὼν τὸν σίδηρον, ἄρχετο ἐκ τῶν κνημέων ἐωϋτὸν λαβόμενος· ἐπιτάμειν γὰρ κατὰ μῆκος τὰς σάρκας, πρῶ-

πρὸ βαινε ἐκ τῶν κνημέων εἰς τὰς μηρῆς· ἐκ δὲ τῶν μηρῶν εἰς τε τὰ ἰσχία, καὶ τὰς λαπάρας· εἰς ὃ εἰς τὴν γαστέρα ἀπικέτο, καὶ ταύτην καταχορδεύων, ἀπέθαυε τρόπῳ τοιούτῳ· ὥς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, ὅτι τὴν Πυθίην ἀνέγνωσε τὰ περὶ Δημάρητον γένομενα λέγουσιν· ὥς δὲ Ἀθηναῖοι μῦθοι λέγουσιν, διότι εἰς Ἐλευσίνα ἐμβαλὼν, ἔκειρε τὸ τέμενος τῶν θεῶν· ὥς δὲ Ἀργεῖοι, ὅτι ἐξ ἱερῶ αὐτέων τῇ Ἀργεῖ, Ἀργείων τὰς καταφυγόντας ἐκ τῆς μάχης καταγινέων, κατέκοπτε, καὶ αὐτὸ τὸ ἄλσος ἐν ἀλογίῃ ἔχων, ἐνέπρησε.

Cleomenes irrisio in flumen Erasinum. Irruptio in Argivum agrum.

76. Κλεομένει γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι, ἐχρήσθη Ἀργεὺς ἀνέστησεν. ἰπεί τε δὲ Σπαρτιήτας ἄγων ἀπικέτο ἐπὶ ποταμὸν Ἐρασῖνον, ὃς λέγεται ῥέειν ἐκ τῆς Στυμφηλίδος λίμνης· τὴν γὰρ δὴ λίμνην ταύτην εἰς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδῶσαν, ἀναφαίνεσθαι ἐν Ἀργεῖ, τὸ ἐνδεῦτεν δὲ τὸ ὕδωρ ἤδη τῷτο ὑπ' Ἀργείων Ἐρασῖνον καλεῖσθαι· ἀπικόμενος δὲ ὧν ὁ Κλεομένης ἐπὶ τὸν ποταμὸν τῷτον, ἐσφαγιαζέτο αὐτῷ· καὶ, ὃ γὰρ εἰς αὐτῷ ἐκαλλέριε διαβαίνειν μιν, ἔγασθαι μὲν ἔφη τῇ Ἐρασίῃ, ἢ προδιδόντος τῆς πολιότηας, Ἀργεῖς μὲντοι εἰδὲ ὥς χαίρησιν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξαναχωρήσας, τὴν στρατὴν κατήγαγε εἰς Θυρέην· σφαγιασάμενος δὲ τῇ θαλάσῃ ταῦρον, πλοίοισι σφεας ἤγαγε εἰς τε τὴν Τιβυρδίην χώραν καὶ Ναυπλίην.

Pythiae de Argivis & Milesiis oraculum. Argivi, quoties
 praeco Spartiata quidpiam Lacedaemoniis denunciaret,
 idem faciunt ipsi.

77. Ἀργεῖοι δὲ ἐβοήθεον, πυνθανόμενοι ταῦτα,
 ἐπὶ θάλασσαν. ὥς δὲ ἀγχι μὲν ἐγίνοντο τῆς Τίρυντος,
 χώρῳ δὲ ἐν τῷ τῷ κέεται Σήπεια τένομα, μεταί-
 χμιον ἔμεγα ἀπολιπόντες, ἴζοντο ἀντίρι τοῖσι Λακε-
 δαιμονίοισι. ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τῆ Φα-
 νερεῦ μάχην ἐκ ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἰρεθέωσι.
 καὶ γὰρ δὴ σφι ἐς τὸτο τὸ πρῆγμα εἶχε τὸ χρηστήριον,
 τὸ ἐπικούειν ἔχρησε ἡ Πυθίη τέτοισι τε καὶ Μιλησίοισι,
 λέγων ὧδε,

Ἄλλ' ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρσενά νικήσασα
 Ἐξελάσῃ, καὶ κῦδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρῃται,
 Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσῃ.
 Ὡς ποτέ τις ἐρεῖ καὶ ἐπεσσομένων ἀνθρώπων,
 Δεινὸς ὄφει τριέλικτος ἀπώλετο δεξι δαμασθείς.

ταῦτα δὴ πάντα ἀνελθόντα, τοῖσι Ἀργείοισι φόβον
 παρεῖχε. καὶ δὴ σφι πρὸς ταῦτα ἔδοξε τῷ κήρυκι τῶν
 πολεμίων χρᾶσθαι. δόξαν δὲ σφι, ἐποίησαν τοιόνδε· ὅπως
 ὁ Σπαρτιήτης κήρυξ προσημαίνει τι Λακεδαιμονίοισι,
 ἐποίησαν καὶ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτο τῷτο.

Cleomenis praelium felix contra Argivos.

78. Μαθὼν δὲ ὁ Κλεομένης ποιῶντας τὰς Ἀρ-
 γεῖας ὁκοῖόν τι ὁ σφέτερος κήρυξ σημήναι, παραγγέλλει
 σφι

σφι ὅταν σημήνῃ ὁ κήρυξ ποιέεσθαι ἄριστον, τότε ἀναλαμβάνοντας τὰ ὄπλα, χωρέειν εἰς τὰς Ἀργεῖς. ταῦτα καὶ ἐγένετο ἐπιτελέειν ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων· ἄριστον γὰρ ποιευμένοισι τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ τῆς κηρύγματος ἐπέκείατο· καὶ πολλὰς μὲν ἐφόνευσαν αὐτέων, πολλὰ δὲ ἔτι πλεῖνας εἰς τὸ ἄλσος τῆς Ἀργεῖς καταφυγόντας περιεζόμνοι ἐφύλασσαν.

Argi lucus. Fraudulenta Cleomenis saevitia in Argivos.

79. Ἐιθεῦτεν δὲ ὁ Κλεομένης ἐποίησε τοιόνδε. ἔχων αὐτομόλως ἄνδρας, καὶ πυνθανόμενος τῆς ἐξουσίας πέμπων κήρυκα, ἐνομασί λέγων τῆς ἐν τῷ ἱρῷ ἀπεργμῆναι τῶν Ἀργείων· ἐξεκάλεσε δὲ, Φᾶς αὐτέων ἔχειν τὰ ἄποινα· ἄποινα δὲ ἐξὶ Πελοποννησίοισι, δύο μῆτα τεταγμέναι κατ' ἄνδρα αἰχμάλωτον ἐκτίθειν. κατὰ πεντήκοντα δὴ ὦν τῶν Ἀργείων ὥς ἐκάστης ἐκκαλούμενος ὁ Κλεομένης ἔκτεινε. ταῦτα δὲ κῶς γινόμενα ἐλελήθει τῆς λοιπῆς τῆς ἐν τῷ τεμένει· ἅτε γὰρ πυκνὸν ἔόντος τῆς ἄλσεος, ἔκ ὧρων οἱ ἐντὸς τῆς ἐκτὸς, ὅ,τι ἔπρησσαν· πρὶν γε δὴ αὐτέων τις ἀναβάς ἐπὶ δένδρεσ, κατεῖθε τὸ ποιεῦμενον. ἔκων δὲ ἔτι καλεόμενοι ἐζήεσαν.

Impietas in Argilucum, querela in Apollinem Delphicum.

80. Ἐιθαῦτα δὴ ὁ Κλεομένης ἐκέλευε πάντα τινὰ τῶν εἰλωτέων περιένειν ὕλην τὸ ἄλσος· τῶν δὲ περθεμένων, ἐπέπρησε τὸ ἄλσος. καιομένων δὲ ἤδη, ἐπάρετο τῶν

τῶν τινα αὐτομόλων, τίνος εἴη θεῶν τὸ ἄλσος· ὁ δὲ ἔφη Ἄργε εἶναι· ὁ δὲ, ὡς ἤκουσε, ἀναστενάξας μέγα, εἶπε, „ὦ Ἀπόλλων χρηστήριε, ἢ μεγάλως με ἠπάτη-
„κας, Φάμενος Ἄργος αἰρήσειν· συμβάλλομαι δὲ ἐξή-
„κειν μοι τὸ χρηστήριον.“

In templo Iunonis sacrificaturus a sacerdote vetatur, quo
verberato tamen immolavit, & Spartam abiit.

81. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ Κλεομένης τὴν μὲν πλέω
στρατιὴν ἀπῆκε ἀπιέναι εἰς Σπάρτην· χιλίους δὲ αὐτέων
λαβὼν τὰς ἀριστείας, ἦεν εἰς τὸ Ἡραῖον θύσων. βεβλόμε-
ιον δὲ αὐτὸν θύειν ἐπὶ τῷ βωμῷ, ὁ ἱεὺς ἀπηγέρευε,
Φὰς ἐκ ὅσιον εἶναι ξείνῳ αὐτόθι θύειν· ὁ δὲ Κλεομένης
τὸν ἱερέα ἐκέλευε τὰς εἰλωτάς ἀπὸ τῷ βωμῷ ἀπάγον-
τας μεσιγαῶσαι, καὶ αὐτὸς ἔθυσε· ποιήσας δὲ ταῦτα,
ἀπῆκε εἰς τὴν Σπάρτην.

Defensio causae apud Ephoros.

82. Νόσήσαντα δὲ μιν ὑπῆγον οἱ ἐχθροὶ ὑπὸ τὰς
ἐφόρους, Φάμενοί μιν δωροδοκήσαντα, ἐκ ἐλέειν τὸ Ἄρ-
γος, παρεὼν εὐπιστέως μιν ἐλεῖν. ὁ δὲ σφι ἔλαξε, ἔτε
εἰ ψευδόμενος, ἔτε εἰ ἀληθέα λέγων, ἔχω σαφηνέως εἶ-
παι· ἔλαξε δὲ ὢν Φάμενος, ἐπεὶ τε δὴ τὸ τῷ Ἄργε
ἱερὸν εἶλε, δοκέειν οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν χρησμὸν τῷ θεῷ·
πρὸς ὧν ταῦτα ἔδικοι πειρᾶν τῆς πόλιος, πρὶν γε
δὴ ἱεροῖσι χρήσεται, καὶ μάθῃ, εἴτε οἷός τις παρὰ δι-
δοῖ, εἴτε οἱ ἐμποδὼν ἔστηκε. καλλιερευμένῳ δὲ ἐν τῷ
Ἡραίῳ,

Ἡραίῳ, ἐκ τῆ ἀγάλατος τῶν σπηδεῶν φλόγα πυρὸς ἐκλάμψαι· μαθεῖν δὲ αὐτὸς ἔτω τὴν ἀτρεκλήην, ὅτι ἐκ αἰρέει τὸ Ἄργος· εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆ ἀγάλατος ἐξέλαμψε, αἰρέσει ἂν κατ' ἄκρης τὴν πόλιν· ἐκ τῶν σπηδεῶν δὲ λάμψαντος, πᾶν οἱ πεποῖσθαι ὅσον ὁ θεὸς ἐβέλετο γενέσθαι. ταῦτα δὲ λέγων, πρὶν αὖτε καὶ οἰκίῳτα ἐδόκει Σπαρτιῆται λέγειν, καὶ ἀπέφυγε πολλὸν τὰς διώκοντας.

Urbis Argivae miser status.

83. Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἐχηρώθη ἔτω, ὥστε οἱ δέλοι αὐτέων ἔσχον πάντα τὰ πρήγματα, ἄρχοντες τε καὶ διέποντες, ἐφ' ὃ ἐπήβησαν οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες. ἔπειτ' αὖ σφεας ἔτοι, ἀνακτώμενοι ὀπίσω εἰς ἐωυτὰς τὸ Ἄργος, ἐξέβαλον· ἐξωθεύμενοι δὲ οἱ δέλοι, μάχη ἔσχον Τίρυνθα. τέως μὲν δὴ σφι ἦν ἄρθμια εἰς ἀλλήλους· ἔπειτα δὲ εἰς τὰς δέλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλέωνδρος, γένος ἑὸν Φιγαλεὺς ἀπ' Ἀρκαδίας· ἔτος τὰς δέλους ἀνέγνωσε ἐπιθέσθαι τοῖσι δεσπότησι. ἐκ τῆς δὲ πόλεμος σφι ἦν ἐπὶ χρόνον συχνόν, εἰς ὃ δὴ μόγις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτησαν.

Causae variae, unde creditur insaniisse Cleomenes.
Scytharum societas cum Spartanis ad ulciscendum
Darium.

84. Ἀργεῖοι μὲν νῦν διὰ ταῦτα Κλεομένεα Φασι μακρὰ ἀπολίσθαι κακῶς. αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆταί Φασι
ἐκ

ἐκ δαίμονις μὲν ὕδενός μανῆναι Κλεομένεα, Σκύθῃσι δὲ ὁμιλήσαντά μιν, ἀκρητοπότην γενέσθαι, καὶ ἐκ τῆς μανῆναι. Σκύθας γὰρ τῆς νομαδάς, ἐπεὶ τέ σφι Δαρεῖον ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μεμονόνα μιν τίσασθαι· πέμψαντας δὲ ἐς Σπάρτην, συμμαχίην τε ποιεέσθαι, καὶ συντίθεσθαι, ὥς χρεῶν εἴη αὐτῆς μὲν τῆς Σκύθας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν περᾶν ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσβαλεῖν, σφέας δὲ τῆς Σπαρτιότητος κελεύειν ἐξ Ἐφέας ὀρμηφμένους ἀναβαίνειν, καὶ ἔπειτα ἐς τὸ αὐτὸ ἀπαντᾶν. Κλεομένηα δὲ λέγῃσι, ἡκόντων τῶν Σκυθῶν ἐπὶ ταῦτα, ἐμίλεον σφι μεζόνως· ὁμιλέοντα δὲ μᾶλλον τῷ ἰκνευμένῃ, μαθεῖν τὴν ἀκρητοποσίην παρ' αὐτέων· ἐκ τῆς δὲ μανῆναι μιν νομίζῃσι Σπαρτιότητα. ἔκ τε τῆς, ὥς αὐτοὶ λέγῃσι, ἐπεὶ ζωρότερον βέλωνται πίειν, Ἐπισκύθισον λέγῃσι. ἔτω δὲ Σπαρτιότητα τὰ περὶ Κλεομένεα λέγῃσι· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρῆτῳ ἐκτίσαι.

Accusatio Leutyichidae regis, & damnatio.

85. Τελευτήσατος δὲ Κλεομένεος, ὥς ἐπύθοντο Αἰγινῆται, ἔπεμπον ἐς Σπάρτην ἀγγέλους καταβωσομένους Λευτυχίδεω περὶ τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ἐμήρων ἐχομένων. Πακεδαμόνιοι δὲ δικαστήριον συλλαγόντες, ἔγνωσαν περιῦβρίσθαι Αἰγινῆτας ὑπὸ Λευτυχίδεω· καὶ μιν κατέκριναν ἔνδοτον ἄγεσθαι ἐς Αἴγναν ἀντὶ τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ἐχομένων ἀνδρῶν. μελλόντων δὲ ἄγειν τῶν Αἰγινητέων τὸν Λευτυχίδα, αἶπέ σφι Θεασίδης ὁ Λαω-

πρέπεος, ἐὼν ἐν τῇ Σπάρτῃ δέκιμος αἰὴρ, „Τί βέλε-
 „σθε πιείσιν, ἄνδρες Αἰγινήται, τὸν βασιλῆα τῶν
 „Σπαρτιητέων ἔκδοτον γενέμειον ὑπὸ τῶν πολιητέων
 „ἄγειν; εἰ νῦν ὀργῇ χρεώμενοι ἔγνωσαν ἔγω Σπαρτιῇ-
 „ται, ὅπως ἐξ ὑτέρης μὴ τι ὑμῖν, ἣν ταῦτα κρήσσητε,
 „πανώλεθρον κακὸν ἐς τὴν χώραν ἐσβάλωσι.“ ταῦτα
 ἀκούσαντες οἱ Αἰγινήται, ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς· ἐμολο-
 γίῃ δὲ ἐχρήσαντο τοιῷδε, ἐπιστόμετον Λευτυχίδεα ἐς
 Ἀθήνας, ἀποδοῖναι Αἰγινήτῃσι τὰς αἰδρας.

*Leutychidae narratio ad iustitiam & fidem in deposito non
 astute colendam, sed simpliciter.*

86. Ὡς δὲ ἀπικόμενος Λευτυχίδης ἐς τὰς Ἀθή-
 νας, ἀπαίτεε τὴν παρακαταθήκην, οἱ Ἀθηναῖοι προ-
 φάσιαις εἰλκον ἐ βεβλόμενοι ἀποδοῖναι, φάντες δύο σφέας
 ἔοντας βασιλῆας παραθέσθαι, καὶ ἐ δικαίῃ τῷ ἑτέρῳ
 ἄντι τῷ ἑτέρῳ ἀποδιδόναι. ἐ φαμένων δὲ ἀποδείξαι τῶν
 Ἀθηναίων, ἔλεξε σφι Λευτυχίδης ταῦδε, „ὦ Ἀθηναῖοι,
 „πιείετε μὲν ὀκότερα βέλεσθε αὐτοί· καὶ γὰρ ἀποδι-
 „δόντες, ποίετε ὅσια· καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ ἐναν-
 „τία τετέων· ἐκείον μέντοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ συνηείχθη
 „γενέσθαι περὶ παρακαταθήκης, βέλομαι ὑμῖν εἶπαι.
 „λέγομεν ἡμεῖς οἱ Σπαρτιῆται γενέσθαι ἐν τῇ Λακεδαί-
 „μονι κατὰ τρίτην γενεὴν τὴν ἀπ' ἐμέο, Γλαῦκον Ἐπι-
 „κύδεος παῖδα. τῷτον τὸν ἄνδρα φαμέν τά τε ἄλλα
 „πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκῆεν ἄριστα
 „δικαιοσύνης πέρι, πάντων ὅσοι τὴν Λακεδαίμονα τῷτον
 „τὸν

„τὸν χρόνον οἶκον. συνενεχθῆναι δὲ οἱ ἐν χρόνῳ ἱκνευ-
 „μένω τάδε λέγομεν. ἄνδρα Μιλήσιον, ἀπικόμενον ἐς
 „Σπάρτην, βέλεσθαι οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους, προῖσχόμενον
 „τοιαῦτα.

„Εἰμὶ μὲν Μιλήσιος, ἦκω δὲ τῆς σῆς, Γλαῦκε,
 „δικαιοσύνης βελόμενος ἀπολαύσας. ὥς γὰρ δὴ αἰνὰ
 „παῖσαν μὲν τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην
 „τῆς σῆς δικαιοσύνης ἦν λόγος πολλός, ἐμεωῦτ' ὧ λόγους
 „ἐδίδυν καὶ ὅτι ἐπικίνδυνός ἐστι αἰεὶ κοτε ἡ Ἰωνίη, ἡ δὲ
 „Πελοπόννησος ἀσφαλέως ἰδρυμένη· καὶ διότι χρήματα
 „ἔδομα ἢ αὐτὸς ἐστὶ ὁρᾶν ἔχοντας. ταῦτ' αὖτε ὧν ἐπι-
 „λεγομένῳ, καὶ βελευομένῳ, ἔδοξέ μοι, τὰ ἡμίσεα
 „πάσης τῆς ἐσῆς ἐξαργυρώσαντα, θέσθαι παρὰ σέ,
 „εὖ ἐξεπισαμένῳ ὥς μοι κείμενα ἔσαι παρὰ σοὶ σόα. σὺ
 „δὴ μοι καὶ τὰ χρήματα δέξαι, καὶ τάδε τὰ σύμβο-
 „λα σῶζε λαβών· ὃς δὲ ἂν ἔχων ταῦτα ἀπαίτεῃ, τέ-
 „τῳ ἀποδέναι. Ὁ μὲν δὴ ἀπὸ Μιλήτε ἦκων ξείνος
 „τοσαῦτα ἔλεξε·

„Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὴν παρακαταθήκην ἐπὶ τῷ
 „εἰρημένῳ λόγῳ. χρόνος δὲ πολλὸς διελθόντος, ἦλθον ἐς
 „τὴν Σπάρτην τέτε τε παραθεμένε τὰ χρήματα οἱ
 „παῖδες· ἐλθόντες δὲ ἐς λόγους τῷ Γλαύκῳ, καὶ ἀποδει-
 „κνύντες τὰ σύμβολα, ἀπαίτεον τὰ χρήματα· ὁ δὲ
 „διωθέετο, ἀντυπεκρινόμενος τοιαῦτα· Οὔτε μέμνημαι
 „τὸ πρῆγμα, ἔτε με περιφέρει ἐδὲν εἰδέναι τετάρτῳ
 „τῶν ὑμεῖς λέγετε· βέλομαί τε, ἀναμνησθεῖς, ποιέειν

„πάν τὸ δίκαιον· καὶ γὰρ εἰ ἔλαβον, ὀρθῶν ἀποδέναι·
 „καὶ ἔγωγε ἀρχὴν μὴ ἔλαβον, νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων
 „χρήσομαι ἐς ὑμέας. ταῦτα ὦν ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυ-
 „ρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα ἀπὸ τῆδε.

„Οἱ μὲν δὴ Μιλήσιοι συμφορὴν ποιούμενοι, ἀπαλ-
 „λάσσοντο, ὥς ἀπεξηρημένοι τῶν χρημάτων. Γλαῦ-
 „κος δὲ ἐπέρευστο ἐς Δελφὸς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ.
 „ἐπειρωτῶντα δὲ αὐτὸν τὸ χρηστήριον εἰ ὀρκω τὰ
 „χρήματα λήϊεται, ἡ Πυθίη μετέρχεται τοιοῖδε τῶ-
 „σι ἔπεισι,

„Γλαῦκ' Ἐπικυδεῖδῃ, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον ἔτω,

„Ὀρκῶ νικῆσαι, καὶ χρήματα λήϊσασθαι.

„Ὅμου· ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὖορκοι μένεις ἄνδρα.

„Ἄλλ' Ὀρκῶ πάντες ἐστὶν ἀνώνυμος, εἴδ' ἐπὶ χεῖρες,

„Οὐδὲ πόδες· κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰσέκε πᾶσαν

„Συμμάρψας ὀλέσει γενεὴν, καὶ οἶκον ἅπαντα.

„Ἄνδρὸς δ' εὖορκῶ γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

„ταῦτα ἀκέσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παραι-
 „τέετο αὐτῷ ἴσχειν τῶν ῥηθέντων. ἡ δὲ Πυθίη ἔφη, τὸ
 „πειρηθῆναι τῷ θεῷ, καὶ τὸ παιῆσαι, ἴσον δύνασθαι.

„Γλαῦκος μὲν δὴ μεταπεμψάμενος τὰς Μιλησίους
 „ξείνους, ἀποδοῖσθαι τὰ χρήματα. τῷ δὲ ἔπεικεν ὁ λό-
 „γος ὅδε, ὡς Ἀθηναῖοι, ἀρμήθη λέγεσθαι ἐς ὑμέας,
 „εἰρήσεται. Γλαῦκος γυν' ἔτε τι ἀπόγονόν ἐστι εἶδεν, ἔτε
 „ἰσὶν

„ἰσὶν ἐδεμίη νομιζομένη εἶαι Γλαύκῃ· ἐκτέτριπταί τε
 „πρόφρονες ἐκ Σπάρτης. ἔτω ἀγαθὸν μηδὲ διανοέεσθαι.
 „περὶ παρακαταθήκης ἄλλο γὰρ, ἢ ἀπαιτεόντων ἀπο-
 „δίδοναι.“

Λευτυχίδης μὲν ἅπας ταῦτα, ὥς οἱ ἐδὲ ἔτω ἐσή-
 κειον οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσετο.

Aeginetarum adversus Athenienses inimicitia, navis ho-
 rum sacra, mitti Delum solemniter solita, ab illis
 abrepta.

87. Οἱ δὲ Αἰγινήται, πρὶν τῶν πρότερον ἀδικη-
 μάτων δεῖναι δίκας, τῶν ἐς Ἀθηναίους ὕβρισαν, Θη-
 βαίοισι χαριζόμενοι, ἐποίησαν τοιόνδε. μεμφόμενοι τοῖ-
 σι Ἀθηναίοισι, καὶ ἀξιῶντες ἀδικέεσθαι, ὥς τιμαρην-
 σόμενοι τὲς Ἀθηναίους παρεσκευάζοντο. καὶ, ἦν γὰρ
 δὴ τοῖσι Ἀθηναίοισι πεντήρης ἐπὶ Σειῷ, λοχήσαν-
 τες ὦν, τὴν θεωρίδα νῆα εἶλον πλήρη αὐτῶν τῶν
 πρώτων Ἀθηναίων· λαβόντες δὲ τὲς ἀνδρας, ἔδησαν.

Nicodromi pactum ad Aeginam prodendam.

88. Ἀθηναῖοι δὲ παθόντες ταῦτα πρὸς Αἰγινή-
 τέων, ἐκέτι ἀνεβάλλοντο μὴ ἐτὸ πᾶν μηχανήσασθαι ἐπ'
 Αἰγινήτησι. καὶ, ἦν γὰρ Νικόδρομος Κνοῖδῃ καλεόμενος
 ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἀνὴρ δόκιμος· ἔτος μεμφόμενος μὲν τοῖσι
 Αἰγινήτησι προτέρην ἐαυτοῦ ἐξέλασιν ἐκ τῆς νῆος, μα-
 θῶν δὲ τότε τὲς Ἀθηναίους ἀναρτημένους ἔρδαν Αἰγι-

νήτας κακῶς, συντίθεται Ἀθηναίοισι προδοσίην Αἰγίνης; Φράσας ἐν τῇ τε ἡμέρῃ ἐπιχειρήσει, καὶ ἐκείνους ἐς τὴν ἡκύν δεήσει βοηθέοντας. μετὰ ταῦτα, καταλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ συνεδήκατο ὁ Νικόδρομος Ἀθηναίοισι τὴν παλαιὴν καλεομένην πόλιν.

Destitutum ab Atheniensibus, qui postridie eius diei in Aeginam pervenerunt, qui erat destinatus.

89. Ἀθηναῖοι δὲ ἐ παραγίνονται ἐς δέον· ἐ γάρ τιτυχον ἔσσαι νέες σφι ἀξιόμαχοι τῇσι Αἰγινήτεων συμβαλέεν. ἐν ᾧ ᾧ Κορινθίων ἰδέοντο χρησαί σφι νέας, ἐν τῷ δὲ πρὸς τὰ πρήγματα. οἱ δὲ Κορινθιοί, ἔσαν γάρ σφι τῶτον τὸν χρόνον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα, Ἀθηναίοισι διδῶσι δεομένοισι ἑκοσι νέας, διδῶσι δὲ πενταδράχμης ἀποδόμνει· δωτήν γάρ ἐν τῷ νόμῳ ἐκ ἐξῆν δύναι. ταύτας τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ταῖς σφετέραις, πληρώσαντες ἑβδομήκοντα νέας τὰς ἀπάσας, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Αἶγιναν· καὶ ὑπέρισαν ἡμέρην μὴ τῆς συγκειμένης.

Nicodromus ex Aegina profugit, cui exulanti ab Atheniensibus Sunium datum, unde infestavit Aeginam.

90. Νικόδρομος δὲ, ὥς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν καιρὸν ἐ παρεγέναντο, ἐς πλοῖον ἐσβὰς, ἐκδιδρῆσκει ἐκ τῆς Αἰγίνης· σὺν δὲ οἱ καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν Αἰγινήτεων ἔσποντο, τοῖσι Ἀθηναῖοι Σένιον οἰκῆσαι ἔδωσαν. ἐνθαῦτεν δὲ ἔτα ὄρμα-

ῥεμώμενοι ἔφερόν τε καὶ ἦγον τὰς ἐν τῇ νήσῳ Αἰγινήτας.
ταῦτα μὲν δὴ ὕστερον ἐγένετο.

Saevitia procerum Aeginae in plebem cum piaculo in
Cererem.

91. Αἰγινήτεων δὲ οἱ παχέες, ἐπανασάντος τῷ
δήμῳ σφί ἅμα Νικοδρόμῳ, ἐπεκράτησαν· καὶ ἑπαιτά
σφας χειρωσάμενοι, ἐξῆγον ἀπολέοντες. ἀπὸ τήνδε
δὲ καὶ ἄγος σφί ἐγένετο, τὸ ἐκθύσασθαι ἐκ οἷοί τε ἐγένε-
νοντο ἐπιμηχανώμενοι, ἀλλ' ἐφθησαν ἐκπεσόντες πρό-
τερον ἐκ τῆς νήσου, ἣ σφί ἴλεων γενέσθαι τὴν θεόν. ἐπτα-
κοσίαις γὰρ δὴ τῷ δήμῳ ζωγρήσαντες, ἐξῆγον ὡς ἀπο-
λέοντες. εἰς δὲ τις τῶν ἐκφυγῶν τὰ δοςμαί, κατα-
φεύγει πρὸς πρόθυρον Διμήτρος θεσμοφῆρς· ἐπιλαμ-
βανόμενος δὲ τῶν ἐπισπασήρων, εἴχετο· οἱ δὲ, ἐπεί τέ
μιν ἀποσπάσαι ἐκ οἷοί τε ἀπέλκοντες ἐγίνοντο, ἀποκό-
ψαντες αὐτῷ τὰς χεῖρας, ἦγον ἔτω· χεῖρες δὲ κείναι
ἐμπεφυκυῖαι ἔσαν τοῖσι ἐπισπασήρσι.

Classe cum Atheniensibus congressi, superantur Aegine-
tae, victique eosdem quos prius Argivos, sed frustra, in
auxilium vocarunt.

92. Ταῦτα μὲν νυν σφας, αὐτὰς οἱ Αἰγινήται ἐρ-
γάσαντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἤκασι ἐναυμάχησαν νηυσὶ
ἐβδομήκοντα· ἐσσωθέντες δὲ τῇ ναυμαχίῃ, ἐπεκαλέον-
το τένας αὐτὰς τὰς καὶ πρότερον, Ἀργεῖαις. καὶ δὴ
σφί ἔτοι μὲν ἐκέτι βοηθεῖσι, μεμφόμενοι ὅτι Αἰγινᾶται

νέες ἀνάγκη λαμφθῆσαι, ὑπὸ Κλεομένεος, ἔσχόν τε ἐς τὴν Ἀργολίδα χώραν, καὶ συναπέβησαν Λακεδαιμονίοισι· συναπέβησαν δὲ καὶ ἀπὸ Σικυωίων νεῶν ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐσβρλῇ. καὶ σφι ὑπ' Ἀργείων ἐπεβλήθη ζήμῃ, χίλια τάλαντα ἐκτίσαι, πεντακόσια ἑκατέρωθεν. Σικυῶνιοι μὲν νυν συγγόντες ἀδικῆσαι, ὠμολόγησαν, ἑκατὸν τάλαντα ἐκτίσαντες, ἀζύμιοι εἶναι· Αἰγινῆται δὲ ἔτε συεγινώσκοντο, ἔσαν τε αἰθαδέτεροι. διὰ δὲ ὧν σφι ταῦτα δομένοισι, ἀπὸ μὲν τῆ δημοσίῃς ἑδείς Ἀργείων ἔτι ἐβόηθες, ἐθελονταὶ δὲ ἐς χίλιν· ἦγε δὲ αὐτὸς στρατηγὸς αἰὲρ ὧ ἔνομα Εὐρυβάτης, πεντάεθλον ἐπασκῆσας. τετῶν οἱ πλεῖνες ἐκ ἀπενόησαν ὀπίσω, ἀλλ' ἐτελεύτησαν ὑπ' Ἀθηναίων ἐν Αἰγίνῃ· αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μενομαχίην ἐπασκῆων, τρεῖς μὲν ἄνδρας τρόπῳ τοιούτῳ κτείνει, ὑπὸ δὲ τῆ τετάρτῃ Σωφάνεος τὴν Δεκελέος ἀποθνήσκει.

Aeginetae sua classe adorti incompósitos Athenienses superavere.

93. Αἰγινῆται δὲ, ἔξι ἀτάκτοισι Ἀθηναίοισι συμβαλόντες τῇσι νηυσὶ, ἐνίκησαν· καὶ σφῶν νέας τέσσαρας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον. Ἀθηναίοισι μὲν δὲ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας.

Darius irae in Graecos indulgens, Datin & Artaphernem pro Mardonio substituens, magnas in Graeciam copias mittit.

94. Ὁ ΔΕ Πέρσης τὸ ἐκὼτ' ἐποίησε, ὥστε ἀναμυμή-

μιμνήσκοντός τε αἰεὶ τῷ Θεράποντος, μεμνησθαι μὲν τῶν Ἀθηαίων, καὶ Πεισιπρατιδῶν προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους· ἅμα δὲ βεβλόμενος ὁ Δαρεῖος, ταύτης ἐχόμενος τῆς προφάσιος, καταστρέφεισθαι τῆς Ἑλλάδος τὰς μὴ δοῦντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ὕδωρ, Μαρδόνιον μὲν δὴ Φλαύρως πρήξαντα τῷ σόλῳ, παραλύει τῆς στρατηγίης· ἄλλους δὲ στρατηγούς ἀποδέξας, ἀπέσειλε ἐπὶ τε Ἑρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δᾶτίν τε, ἔοντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνηα τὸν Ἀρταφέρνηος παῖδα, ἀδελφιδεὸν ἑαυτῷ· ἐντελόμενος δὲ ἀπέπεμπε, ἐξανδραποδίσαιτας Ἀθήνας καὶ Ἑρέτριαν, ἄγειν ἑαυτῷ εἰς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα.

Earum per insulas cursus.

95. Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ ἔτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορεύεμενοι παρὰ βασιλῆος, ἀπικέαιτο τῆς Κιλικίης εἰς τὸ Ἀλφειὸν πεδίον, ἅμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πᾶσιν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα στρατοπεδευομένοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι· παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἱππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτι προῆπε τοῖσι ἑαυτῷ δαδμοφόροις Δαρεῖος ἐτοιμάζειν. ἐσβαλλόμενοι δὲ τὰς ἱππας εἰς ταύτας, καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες εἰς τὰς νέας, ἔπλεον ἐξακοσίησι τριήρεσι εἰς τὴν Ἰωνίην. ἐνθαῦτα δὲ ὁ παρὰ τὴν ἡπείρου ἔχον τὰς νέας ἰδὺς τὸν τὸ Ἑλληνιστὸν καὶ τῆς Θερσίης, ἀλλ' ἐκ Σάμης ὀρμεύμενος, παρὰ τὴν Ἰκάριον καὶ διὰ νήσαν τὸν πλόον ἐποιεῦντο· ὥς μὲν ἐμὸι δο-

κίεον, δέσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τῷ Ἀθῶ, ὅτι τῷ προτέρῳ ἔτι ποιεύμενοι ταύτῃ τὴν κομιδὴν, μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ, καὶ ἡ Νάξος σφέας ἡγάγκαζε, πρότερον ἐκ ἀλῆσα.

Naxus direpta & incensa.

96. Ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆ Ἰκαρίας πελάγους προσφερόμενοι προσέμιζαν τῇ Νάξῳ, ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπείχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι μεμνημένοι τῶν πρότερον, οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ ἔρρα οἴχοντο Φεύγοντες, εἰδὲ ὑπέμειναν. οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι τὰς κατέλαβον αὐτέων, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱερά καὶ τὴν πόλιν· ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνάγοντο.

Delo parcutur.

97. Ἐν ᾧ δὲ ἔσται ταῦτα ἐποίησαν, οἱ Δῆλιοι, ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον, οἴχοντο Φεύγοντες ἐς Τήνον. τῆς δὲ στρατιῆς καταπλεῖσθης, ὁ Δαῖτις περπλάσας, ἐκ ἑα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηνέῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος ἵνα ἔσαν οἱ Δῆλιοι, πέμπων κήρυκα, ἡγόρευέ σφι τάδε, „Ἄνδρες ἱεοὶ, τί Φεύγοντες οἴχεσθε, ἐκ ἐπιτήδεω καταγνόντες κατ' ἐμμεῦ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἔτι τααῦτα φρονέω, καὶ ἡμεῖς ἐκ βασιλῆος ὧδε ἐπέβαλται· ἐν ᾗ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν οἴεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην, μήτε τὰς οἰκήτορας αὐτῆς νῦν ἂν καὶ ἄπιτε, ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτέων, καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε.“ ταῦ-

τα

τα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι· μετὰ δὲ, λιβανωτῷ τριηκόσιας τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τῷ βωμῷ, ἐθυμίησε.

Delos a Persis servata tremuit ad omem malorum Graeciae, quae toleravit sub tribus Persiae regibus.

98. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας, ἔπλεε ἅμα τῇ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἑρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἰωνᾶς καὶ Αἰολεᾶς. μετὰ δὲ τῷτον ἐνθεῦτεν ἐξαναχθέντα, Δῆλος ἐκινήθη, ὡς ἔλεγον οἱ Δῆλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα μέχρι ἐμεῦ σεοθεῖσα. καὶ τῷτο μὲν κατέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός. ἐπὶ γὰρ Δαρεῖς τῷ Ὑσάσπεος, καὶ Ξέρξεω τῷ Δαρεῖς, καὶ Ἀρτοξέρξεω, τῷ Ξέρξεω τριῶν τετῶν ἐπεξῆς γενέων, ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ ἑκασι ἄλλαις γενεαῖς τὰς πρὸ Δαρεῖς γενομένας· τὰ μὲν, ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενομένα, τὰ δὲ, ἀπ' αὐτέων τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμούντων. ἔτω εἶδεν ἦν αἰεὶς κινήθῃαι Δῆλον, τοπρὶν εἴσαν ἀκίνητον· καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὥδε,

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητάν περ εἴσαν.

Carystus subacta.

99. Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς ἀπῆρχον ἐκ τῆς Δήλου, προσίσχον πρὸς τὰς νήσους· ἐνθεῦτεν δὲ στρατὴν τε παραλάμβανον, καὶ ὁμήρεις τῶν νησιωτέων παῖδας ἐλάμβανεν. ὡς δὲ περιπλέοντες τὰς νήσους, προσίσχον καὶ εἰς

ἐς Κάρυτον, ἃ γὰρ δὴ σφι οἱ Καρύτιοι ἔτε ὁμήρεος ἐδίδωσάν, ἔτε ἔφασαν ἐπὶ πόλιν ἀσυγχείτονας στρατεύεσθαι. λέγοντες Ἐρετριάν τε καὶ Ἀθηνας, εἰθαῦτα τέτρεσ ἐπολιόρκεόν τε καὶ τὴν γῆν σφέων ἔκαιρον, ἐς δ' οὐ καὶ οἱ Καρύτιοι παρέστησαν ἐς τῶν Περσέων τὴν γνώμην.

Eretria accipit auxilia Athenis.

100. Ἐρετρίεες δὲ, πυνθανόμενοι τὴν στρατὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέεσσαν, Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοήθης γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ ἀπείπατο τὴν ἐπικυρίην, ἀλλὰ τρεσ τετρακισχλίεσ κληροχέοντας τῶν ἱπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώραν, τέτρεσ σφι διδῶσι τιμωρεσ. τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα ἐδὲν ὕγιεσ βέλευμα· οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίεσ, ἐφρόνοντο δὲ διφασίας ιδέας. εἰ μὲν γὰρ αὐτέων ἐβηλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης· ἄλλοι δὲ αὐτέων, ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τῷ Πέρσῳ οἴσεσθαι, προδοσίην ἐσκευάζοντο. μαθὼν δὲ τρετέων ἐκάτερα ὡς εἶχε Αἰσχίης ὁ Νέθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζετοῖσι ἡκισι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρόντα σφι πρήγματα· προσεδέτό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφέας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ πρσαπόλωνται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίῃ συμβαλεύσαντι πείθοντα· καὶ ἔτοι μὲν διαβαίντεσ ἐς Ὀρωπὸν, ἔσωζον σφέεσ αὐτέσ.

Acti pugna per sex dies certatum est, septimo die urbs hostibus prodita, templa incensa, homines in servitutem redacti.

ΙΟΙ. Οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς ἰεάς τῆς Ἑρετρικῆς χάρης κατὰ Ταμύνας, καὶ Χοιρέας, καὶ Αἰγίλια· κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία, αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δὲ Ἑρετρίες ἐπεξεληθεῖν μὲν καὶ μάχεσθαι ἐκ ἐποιεῦντο βελὴν, εἴ πως δὲ διαφυλάττειν τὰ τέχια, τῆτι σφι ἔμελε πέρι, ἐπεὶ τε ἐνίκαι μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. προσβολῆς δὲ γενομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τέχος, ἔπιπτον ἐπὶ ἐξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐβδόμῃ Εὐφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχης, καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνέης, ἄνδρες τῶν ἀγῶν δόκιμοι, προδιδῶσι τοῖσι Πέρσῃσι. οἱ δὲ, ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν, τῆτι μὲν, τὰ ἱεῖα συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυδέντων ἱερῶν· τῆτι δὲ, τὲς ἀνθρώπους ἡνδραποδίσαντο, κατὰ τὰς Δαρείας ἐντολάς.

Hippias duxit Persas in Marathonem.

ΙΟ2. Χερσαράμενοι δὲ τὴν Ἑρετρίαν, καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας, ἔπλεον ἐς τὴν Ἀττικὴν κατέρχοντες τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτά τας Ἀθηναίους ποιήσεν τὰ καὶ τὲς Ἑρετρίας ἐποίησαν. καὶ, ἦν γὰρ ὁ Μαραθῶν ἐπιτηδεώτατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιπνεῦσαι, καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἑρετρικῆς, ἐς τῆτό σφι κατηγγέτο Ἴππιδης ὁ Πεισιστράτειω.

Eodem

Eodem Athenienses processerunt, decem praefectis sibi ducibus, quorum decimus erat Miltiades Cimonis filius, Stesagorae nepos. Cimon exul & restitutus, a Pisistratidis occisus.

103. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβοήθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. ἦγον δὲ σφεας στρατηγοὶ δέκα· τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τῷ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἰπποκράτεος. καὶ αὐτῷ φεύγοντι, Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη· καὶ ταύτην μὲν τὴν νίκην ἀνελόμενόν μιν, ταῦτό ἐξενείκασθαι τῷ ὁμομητρίῳ ἀδελφεῷ Μιλτιάδῃ. μετὰ δὲ, τῇ ὑσέρῃ Ὀλυμπιάδι τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι νικῶν, παραδίδοι Πεισιστράτῳ ἀνακηρυχθῆναι· καὶ τὴν νίκην παρὲς τῷ, κατήλθε ἐπὶ τὰ ἐωυτῷ ὑπόσπονδος. καὶ μιν ἀνελόμενον τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι ἄλλην Ὀλυμπιάδα, κατέλαβε ἀποθανεῖν ὑπὸ τῶν Πεισιστράτε παίδων, ἐκείτι περιέντας αὐτῷ Πεισιστράτῃ· κτείνουσι δὲ ἔτοί μιν κατὰ τὸ πρωτανήιον, νυκτὸς ὑπείσαντες ἄνδρας. τέταπται δὲ Κίμαν πρὸ τῷ ἄστεος, πέρεν τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδῷ· καταντίον δὲ αὐτῷ αἱ ἵπποι τεθάφονται αὐταὶ αἱ τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναί. ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι ἵπποι ἥδη ταῦτό τῷτο Εὐαγόρεω Λάκωνος· πλέω δὲ τετῶν, ἑδαιμά. ὁ μὲν δὴ πρεσβύτερος τῶν παίδων τῷ Κίμωνι Στησαγόρης ἦν τηνικαῦτα παρὰ τῷ πατρὶ Μιλτιάδῃ τρεφόμενος ἐν τῇ Χερσονήσῳ· ὁ δὲ νεώτερος παρ' αὐτῷ Κίμωνι ἐν Ἀθήνῃσι, τῆνομα ἔχων

ἔχων ἀπὸ τῆ οἰκισέω τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδew, Μιλτιάδης.

Miltiades post pericula ab hostibus & accusatoribus dispulsa, dux Atheniensium.

104. Οὗτος δὴ ὦν τότε ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τῆς Χερσονήσου, καὶ ἐκπεφευγὼς διπλόον θάνατον, ἔστρατήγεε Ἀθηναίων. ἅμα μὲν γάρ, οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἱ ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἰμβρου, περὶ πολλὰ ἐποιεῦντο λαβεῖν τε καὶ ἀναγαγεῖν παρὰ βασιλῆα· ἅμα δὲ, ἐκφυγόντα τε τέτρες, καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἐωϋτῆ, δοκούντά τε εἶναι ἐν σωτηρίῃ, ἤδη τοενθεῦτέν μιν οἱ ἔχθροι ὑποδεξάμενοι, καὶ ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἀγαγάντες, ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀποφυγὼν δὲ καὶ τέτρες, στρατηγὸς ἔτω Ἀθηναίων ἀπεδέχθη, αἰρεθεὶς ὑπὸ τῆ δῆμῳ.

Athenienses praeconem Spartam mittunt Phidippidem cursorem, ad auxilia petenda. Panis apparitio faventis Athenis.

105. Καὶ πρῶτα μὲν, ἔοντες ἔτι ἐν τῷ ἄστει οἱ στρατηγοί, ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τέτο μελετώντα. τῷ δὴ, ὡς αὐτός τε ἔλεγε Φειδιππίδης, καὶ Ἀθηναίοισι ἀπήγγελε, περὶ τὸ Παρθένιον ἕρος τὸ ὑπὲρ Τρυγῆς ὁ Πᾶν περιπίπτει. βῶσαντα δὲ τῆνομα τῆ Φειδιππίδew, τὸν Πᾶνα, Ἀθηναίοισι κελευσαι

λευσαι ἀπαγγεῖλαι, διότι ἐαυτῆ ἐδεμίην ἐπιμέλειαν ποιεῦνται, ἐόντος εὖνῃ Ἀθηναίοισι, καὶ πολλαχῇ γενομένη ἤδη σφι χρησίμῃ. τὰ δὲ ἔτι καὶ ἐσομεῖν. καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖοι, κατασάντων σφίσι εὖ ἤδη τῶν πρηγμάτων, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα, ἰδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει Πανὸς ἱερὸν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίης θυσίῃσι ἐπετείησι καὶ λαμπάδι ἱλασκοίται.

Lacedaemonii differunt auxilium ad plenilunium.

ΙΟΘ. Τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης ἔτος, ὅτεπερ οἱ ἔφη καὶ τὸν Πᾶνα φανῆναι, δευτεραίος ἐκ τῆ Ἀθηναίων ἄστρος ἦν ἐν Σπάρτῃ. ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχοντας ἔλεγε, „ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμῶν δέοντα σφίσι βοηθῆσαι, καὶ „μὴ περιιδέειν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλῃσι δελοσύνη περιπεσῆσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβαρῶν· καὶ γὰρ „Ἐρέτριά τε νῦν ἡνδραπόδισα, καὶ πόλι λογίμῃ ἡ Ἑλλάς γέγονε ἐσθραιεστέρα.“ ὁ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελε. τοῖσι δὲ ἕαδε μὲν βιηθεῖν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δὲ σφι ἦν τοπαρευτικά ποιεῖν ταῦτα, ἔβηλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἰσαμένε τῆ μηνὸς εἰνάτῃ· εἰνάτῃ δὲ ἐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν, μὴ ἔπληρος ἐόντος τῆ κύκλῃ. ἔτοι μὲν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον.

Hippias somnium eiusque explicatio vana: tussis, & dens excussus, & aenigma detectum.

107. Τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέτο Ἰππίης ὁ Πεισιγράτης εἰς τὸν Μαραθῶνα, τῆς παροιχομένης ιυκτὸς ὄψιν ἰδὼν ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε. ἐδόκει ὁ Ἰππίης τῇ μητρὶ τῇ ἐωῦτῆ συνευνηθῆναι· συνεβάλετο ὦν ἐκ τῆ ὀνείρου, κατελθὼν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχὴν, τελευτήσαιν ἐν τῇ ἐωῦτῆ γηραιός. ἐκ μὲν δὴ τῆς ὄψιος συνεβάλετο ταῦτα. τότε δὲ κατηγεόμενος, τῆτο μὲν, τὰ ἀνδράποδα τὰ ἐξ Ἑρετρίας ἀπέβησε εἰς τὴν νῆσον τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν· τῆτο δὲ, καταγομένους εἰς τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας ὄρμιζε ἔτος· ἐκβάντας δὲ εἰς τὴν γῆν τὰς βαρβάρους διέτασσε. καὶ οἱ ταῦτα διέποντι ἐπῆλθε πταρεῖν τε καὶ βῆζαι μιζόνως ἢ ὡς ἐώθει· οἷα δὲ οἱ πρεσβυτέρῳ ἐόντι, τῶν ὀδόντων οἱ πλευνες ἐσείοιτο. τῆτέων ὦν ἓνα τῶν ὀδόντων ἐκβάλλας ὑπὸ βίης βήζας· ἐκπεσόντος δὲ εἰς τὴν ψάμμον αὐτῆ, ἐποιέετο πολλὴν σπερδὴν ἐξευρεῖν. ὡς δὲ ἐκ ἐφαινότο οἱ ὁ ὀδὼν, ἀνασθενάξας, εἶπε πρὸς τὰς παρесеῶτας, „Ἡ γῆ ἥδε ἐκ ἡμετέρῃ ἐστὶ, ἐδὲ μιν δυνήσόμεθα ὑποχειρὴν ποιήσασθαι· ὁκόσον δὲ τι μοι μέρος „μετῇ, ὁ ὀδὼν μετέχει.“

Plataeenses, qui sese Atheniensibus dediderant his auxilio supervenere. Thebani infelices in lite cum Plataeensibus. Modus dedendi Thebarum termini.

108. Ἰππίης μὲν δὴ ταύτῃ τὴν ὄψιν συνεβάλετο
Herodot. Tom. II. T ἐξελη-

ἐξεληλυθέναι. Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει
 Ἡρακλέος, ἐπὶ ἄλλοις βοηθόντας Πλαταιέες πανδημέ-
 και γὰρ και ἐδεδώκεισαν σφέας αὐτὲς τοῖσι Ἀθηναίοισι
 οἱ Πλαταιέες, και πόλιν ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι
 συχνὲς ἤδη ἀναιρέατο· ἐδόσαν δὲ ὧδε. πιεζύμενοι ὑπὸ
 Θηβαίων οἱ Πλαταιέες, ἐδίδουσαν πρῶτα παρατυχῶσι
 Κλεομένει τε τῷ Ἀναξανδρίδῃ και Λακεδαιμονίοισι
 σφέας αὐτὲς. οἱ δὲ, ἐ δέκομενοι, ἔλεγόν σφι τάδε,
 „Ἡμεῖς μὲν ἑκατέρω τε οἰέομεν, και ὑμῖν τοιήδε τις
 „γίνοιτ' ἂν ἐπικερὴ ψυχρή· φθαίητε γὰρ ἂν ποδά-
 „κισ ἐξανδραποδισθέντες ἢ τινα πυθέσθαι ἡμέων· συμ-
 „βηλεύομεν δὲ ὑμῖν δέναι ὑμέας αὐτὲς Ἀθηναίοισι,
 „πλησιοχώροισι τοῖς ἀνδράσι, και τιμωρέειν ἑσσι ἐ κα-
 „κοῖσι.“ ταῦτα συνεβέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐ κατὰ
 εὐνοίην ἔγω τῶν Πλαταιέων, ὡς βεβλόμενοι τῆς Ἀθηναίης
 ἔχεν πόνος, συνεστῶτας Βοιωτοῖσι. Λακεδαιμόνιοι μὲν
 νυν Πλαταιεῦσι ταῦτα συνεβέλευον· οἱ δὲ ἐκ' ἡπίστησαν,
 ἀλλ' Ἀθηναίων ἰσὰ ποιούντων τοῖσι δώδεκα θεοῖσι, ἰκέ-
 ται ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν βωμόν, ἐδίδουσαν σφέας αὐτὲς.
 Θηβαῖοι δὲ πυθέμενοι ταῦτα, ἐτρατεύοντο ἐπὶ τῆς Πλα-
 ταιέας· Ἀθηναῖοι δὲ σφι ἐβοήθεον. μελλόντων δὲ συ-
 ἀπτεῖν μάχην, Κορίνθιοι ἐ περιεῖδον· παρατυχόντες
 δὲ, και καταλλάξαντες, ἐπιτρεψάντων ἀμφοτέρων,
 ἔρισαν τὴν χώραν ἐπὶ τοισίδε· ἑὴν Θηβαίης Βοιωτῶν τῆς
 μὴ βεβλόμενης ἐς Βοιωτὲς τελέειν. Κορίνθιοι μὲν δὴ
 ταῦτα γνόντες ἀπαλλάσσοντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἀπιῶσι
 ἐπεθήκαντο Βοιωτοί· ἐπιθέμενοι δὲ, ἐσώθησαν τῇ μά-

χη. ὑπερβαίντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς οἱ Κερήνδιοι ἔθηκαν Πλαταμεῦσι εἶναι ἕρως, τέττες ὑπερβαίντες, τὸν Ἀσωπὸν αὐτὸν ἐποίησαντο ἕρον Θηβαίοιτι πρὸς Πλαταίεας εἶναι καὶ Ἰσιάας. ἔδωσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταῖτες σφέας αὐτὰς Ἀθηναίοισι τρέπω τῷ εἰρημένῳ· ἦκον δὲ τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθέοντες.

Ducum Atheniensium ancipites sententiae. Miltiadis sermo cum Callimacho Polemarcho ad pugnam suadendam.

109. Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνώμαι· τῶν μὲν, ἐκ ἐώντων συμβάλλειν· ὀλίγες γὰρ εἶναι στρατῇ τῇ Μήδαν συμβαλέειν· τῶν δὲ, καὶ Μιλτιάδεω, κελυόντων. ὥς δὲ δίχα τε ἐγίνοντο, καὶ ἐνίκαι ἡ χεῖρων· τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἐνδεκάτος ψηφιδόφερος ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολέμαρχεον· τοπαλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι ὀρέψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντε τοῖσι στρατηγοῖσι· ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλιμάχος Ἀφιδναῖος· πρὸς τῆτον ἐλθὼν Μιλτιάδης, ἔλεγε τάδε, „Εν σοὶ νῦν, Καλλιμάχε, ἔσι „ἡ καταδελῶσαι Ἀθῆνας, ἡ ἐλευθέρας ποιήσαντα, „μνημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, „οἷα ἐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων λείπῃσι. νῦν „γὰρ δὴ ἐξ ἧ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἦκας μέ„γιστον. καὶ ἦν μὲν γε ὑποκύψῃσι τοῖσι Μήδοισι, δέδο„κται τὰ πάσοντα παραδεδομένοι Ἰππῆ· ἦν δὲ περι„γένηται αὕτη ἡ πόλις, αἶψά τέ ἐσι πρώτη τῶν Ἑλληνί„δων

„δαν πολίων γενέσθαι. κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἶά τε ἐστὶ
 „γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τι τετέων ἀνήκει τῶν πρη-
 „γμάτων τὸ κύρος ἔχον, νῦν ἔρχομαι φράσων. ἡμέων
 „τῶν στρατηγῶν ἑόντων δέκα, δίχα γίνονται αἱ γνώμαι,
 „τῶν μὲν, καλεούντων συμβαλέειν, τῶν δὲ, ἐ συμβα-
 „λέειν. ἦν μὲν νυν μὴ συμβάλαμεν, ἤλπομά τινα σά-
 „σιν μεγάλην ἐμπεσῆσαν διασείσειν τὰ Ἀθηναίων φρο-
 „νήματα, ὥστε μηδίσαι· ἦν δὲ συμβάλωμεν, πρὶν τι
 „καὶ σαρδὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι,
 „θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, οἷοί τε εἶμεν περιγενέσθαι τῇ
 „συμβολῇ. ταῦτα ὦν πάντα ἐς σέ ἵν τείναι, καὶ ἐκσέο
 „ἄρετται· ἦν γάρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔσι τοι
 „πατέρις τε ἑλευθέρῃ, καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ
 „Ἑλλάδι· ἦν δὲ τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβαλὴν
 „ἔλῃ, ὑπάρξει τοι τῶν ἐγὼ κατέλεξας ἀγαθῶν τὰ
 „ἐναντία.“

Callimachus Miltiadem sequens auctor est pugnae, omnes-
 que duces ii, quorum de confligendō fuerat sententia,
 vicem suam Miltiadi dedere.

110. Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης, προσκτᾶται τὸν
 Καλλιμάχον. προσγενομένης δὲ τῇ πολεμάρχῃ τῆς γνώ-
 μης, ἐκεκύρωτο συμβαλέειν. μετὰ δὲ, οἱ στρατηγοί, τῶν
 ἢ γνώμῃ ἔφερε συμβαλέειν, ὥς ἐκάστῃ αὐτέων ἐγένετο
 πρυτανιῇ τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδοσαν· ὁ δὲ,
 δεινόμενος, ἔτι κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρὶν γε δὴ αὐτῇ
 πρυτανιῇ ἐγένετο.

Acies a Miltiade instruitur in Marathone.

ΙΙΙ'. Ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες. τῷ μὲν δεξιῷ κέρασι ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλιμάχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε ὅτι τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχον κέρας τὸ δεξιόν. ἡγεόμενοι δὲ τέττε, ἐξεδέκοντο ὡς ἀριθμέοντο αἱ Φυλαί, ἐχόμεναί αἱ ἀλλήλων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες τὸ εὐάνυμον κέρας, Πλαταιέες. ἀπὸ ταύτης γάρ σφι τῆς μάχης, θυσιάσας Ἀθηναίων ἀναγόντων καὶ πανηγύριαις τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινόμενας, κατεύχεται ὁ κήρυξ ὁ Ἀθηναῖος, ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι, ἐγίνετο τοιοῦτον τι. τὸ στρατόπεδον ἐξισόμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτῷ μέσον ἐγίνετο ἐπὶ τάξιαις ὀλίγαις, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον· τὸ δὲ κέρας ἐκότερον ἔρρωτο πλήθει.

Sacrificiis litatis pugnam valido cursu inchoant Athenienses. Primi omnium Graecorum cursu in hostem usi, ac primi sustinuerunt cernere Medicam vestem.

ΙΙ2. Ὡς δὲ σφι διετέτακτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλῶς, ἐνθαῦτα ὡς ἀπεΐθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἴεντο ἐς τὰς βαρβάρους. ἦσαν δὲ σάδιοι ἐκ ἐλάσσονες τῷ μεταίχμιον αὐτέων, ἢ ὀκτώ. οἱ δὲ Πέρσαι, ὀρέωντες δρόμῳ ἐπιόντας, παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι· μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον, καὶ πάγχυ ὀλοθρίην,

ὀρέωντες αὐτὰς ὀλίγης, καὶ τέττες δρόμῳ ἐπειγομένους, ἔτε ἵππεσσι ὑπαρχέσης σφί, ἔτε τοξευμάτων. ταῦτα μὲν οὖν οἱ Βάρβαροι κατεΐκαζον. Ἀθηναῖοι δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἀφ' ὅσοι προσέμιζαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολέμους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθιῆτά τε Μηδικὴν ὀρέωντες, καὶ τὸς ἀνδρας ταύτην ἐσθιῆμενους· τῶς δὲ ἦν τοῖσι Ἑλλήσι καὶ τὸ εἶσμα τὸ Μήδων φόβος αἰκνύσται.

Atheniensium victoria & aciei casus.

113. Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι, χρόνος ἐγένετο πολλός. καὶ τὸ μὲν μέσον τῇ στρατοπέδῳ ἐνίκων οἱ Βάρβαροι, τῇ Πέρσῃ τε αὐτοὶ καὶ Σάκῃ ἐτετάχατο κατὰ τῆτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ Βάρβαροι, καὶ ῥήξαντες, ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγειον· τὸ δὲ κέρως ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοι τε καὶ Πλαταιᾶες. νικῶντες δὲ, τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων· τοῖσι δὲ τὸ μέτεον ῥήξαςι αὐτέων, συναγαγόντες τὰ κέρως ἀμφοτέρω, ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. φεύγαςι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἶποιτο κόπτοντές, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν Θάλασσαν ἀπικόμενοι, πῦρ τε αὐτοῖς, καὶ ἐπελαμβάλλοντο τῶν νεῶν.

Ducum quorundam caesorum nomina.

114. Καὶ τῆτο μὲν, ἐν τῇ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός· ἀπὸ δὲ

δὲ, ἔθανε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεω· τέτα-
 δὲ, Κυνέγερος ὁ Εὐφορίωνος, ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος
 τῶν ἀφλάτων νηὸς, τὴν χεῖρα ἀποκοπὰς πελέκει,
 πίπτει· τέτο δὲ, ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ ὀνο-
 μαστοί.

Persae ipsis Athenis frustra tentatis, Asiam turpiter re-
 petunt. cap. 115. 116.

115. Ἐπτά μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπον
 τοιούτῳ Ἀθηναῖοι. τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἐξακα-
 κρυσσάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἑλι-
 πον, τὰ ἐξ Ἑρετρίας ἀνδράποδα, περιέπλων Σέτιον,
 βελόμενοι φθῆναι τὰς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ.
 αὐτῇ δὲ ἔσχε αὐτὰς ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων
 μηχανῆς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τέττας γὰρ συνδυμέ-
 νους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα, ἔστι ἤδη ἐν τῇσι
 νηυσί.

116. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλων Σέτιον. Ἀθηναῖοι
 δὲ ὥς ποδῶν εἶχον, τάχις αἰβοήθεον ἐς τὸ ἄστυ· καὶ
 ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τὰς βαρβάρους ἦκειν,
 καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπικύμενοι ἐξ Ἡρακλῆως τὰ ἐν
 Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλῆϊ τῷ ἐν Κυνεαργεῖ. οἱ δὲ
 βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρης, τέτο
 γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων, ὑπὲρ τέττας
 ἀνακωχεύσαντες τὰς νῆας, ἀπέπλων ὀπίσω ἐς τὴν
 Ἀσίην.

Numerus utrimque caecorum, caecitas Epizeli.

117. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μάραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβαρῶν κατὰ ἑξακισχιλίαις καὶ τετρακοσίαις ἄνδρας· Ἀθηναίων δὲ, ἑκατὸν ἐνενήκοντα καὶ δύο. ἔπεισον μὲν ἀμφοτέρων τοσῦτοι· συνήνεκα δὲ αὐτόθι θάψμας τοιόνδε γειέσθαι. Ἀθηναίων ἄνδρα Ἐπίζηλον τὸν Κεφαγόρεω ἐν τῇ συστάσει μαχόμενόν τε καὶ ἄνδρα γινόμενον ἀγαθόν, τῶν ὁμμάτων σερρηθῆναι, ἔτε πληγέντα ἔλιν τῷ σώματι, ἔτε βληθέντα· καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζῆς διατελέειν ἀπὸ τῆς τῷ χρόνῳ ἔντα τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτὸν ἦκιστα περὶ τῷ πάθει τοιόνδε τινὰ λόγον. ἄνδρες οἱ δοκέειν ὀπλίτην ἀντισηῆναι μέγαν, τῷ τὸ γένειον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν σκιάζεν· τὸ δὲ φάσμα τῷτο ἑαυτὸν μὲν παρεξελθεῖν, τὸν δὲ ἑαυτῷ παρασάτην ἀποκτεῖναι. ταῦτα μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἐπυθόμην λέγειν.

Delio ablatum simulacrum Apollinis restituitur.

118. Δᾶτις δὲ παρευόμενος ἅμα τῷ στρατῷ εἰς τὴν Ἀσίην, ἐπεὶ τε ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ. καὶ ἥτις μὲν ἦν ἡ ὄψις, εἰ λέγεται· ὁ δὲ, ὡς ἡμέρη τάχις ἐπέλαμψε, ἐξέτασιν ἐποιέετο τῶν νεῶν. αὐρῶν δὲ ἐν Φοινίσσῃ νηὶ ἄγαλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον, ἐπυθάνετο ὁκόθεν σεσυλημένον εἶη· πυθόμενος δὲ ἐξ ἧ ἦν ἱεῖς, ἔπλεε τῇ ἑαυτῷ νηὶ εἰς Δῆλον. καὶ, ἀπίκατο γὰρ τῆνικαῦτα οἱ Δῆλιοι ὀπίσω εἰς τὴν νῆσον, κατατίθεται τε εἰς τὸ ἱερόν τὸ ἄγαλμα, καὶ ἐντέλλεται

τοῖσι

τοῖσι Δηλίοισι ἀπαγαγεῖν τὸ ἄγαλμα εἰς Δῆλιον τὸ Θηβαίων· τὸ δὲ ἔστι ἐπὶ θαλάσῃ, Χαλκίδος καταντίον. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ἐντειλάμενος ἀπέπλεε. τὸν δὲ ἀνδριάντα τῆτον Δῆλοι ἐκ ἀπήγαγον, ἀλλὰ μιν δι' ἐτέων ἑκοσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ θεοπροπίε ἐκομίσαντο ἐπὶ Δῆλιον.

Eretrienses captivi collocati in Cissia. Puteus edens bitumen, sales & oleum.

119. Τὰς δὲ τῶν Ἐρετρίων ἀνδραποδισμένους Δᾶτις τε καὶ Ἀρταφέρνης, ὡς προσέσχον εἰς τὴν Ἀσίην πλέοντες, αἰήγαγον εἰς Σῶσα. βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τὰς Ἐρετρίους, ἐνείχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετρίων· ἐπεὶ τε δὲ εἶδε σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἐαυτὸν, καὶ ὑποχείριος ἐαυτῷ ἑόντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο ἔδεν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισσίου χώρας κατοίκους ἐν σαθμῷ ἐαυτῷ, τῷ ἑνομαίῳ ἐστὶ Ἀρδερικκῷ· ἀπὸ μὲν Σάσων δέκα καὶ διηκοσίαις σαδίαις ἀπέχοντι, τεσσαράκοντα δὲ ἀπὸ τῆς Φρέατος, τὸ παρέχεται τριφασίας ἰδέας. καὶ γὰρ ἀσφαλτον καὶ ἄλας καὶ ἔλαιον αἰρύσονται ἐξ αὐτῆς τρόπῳ τοιῷδε. ἀντλίεται μὲν κηλονήϊω, ἀντὶ δὲ γαυλῆ, ἥμισυ ἀσπῆ οἱ προσδέδεται· ὑποτύψας δὲ τέτω, ἀντλῆαι, καὶ ἔπειτα ἐγχέει εἰς δοξαμενὴν· ἐκ δὲ ταύτης εἰς ἄλλο διαχεόμενον, τρέπεται τριφασίας ὁδός. καὶ ἡ μὲν ἀσφαλτος, καὶ οἱ ἄλας πύγνυνται παρ' αὐτίκα, τὸ δὲ ἔλαιον συνάγῃσι ἐν ἀργείοις, τὸ οἱ

ἐγένετο γάρ· ὃς μὲν ται ἦν ὁ ἀναδέξας, ἐκ ἔχω προσώ-
 τῳ εἰπεῖν τετέων.

125. Οἱ δὲ Ἀλκμαιωνίδαι ἔσαν μὲν καὶ τὰ ἀνέ-
 καθεν λαμπροὶ ἐν τῇσι Ἀθήνῃσι, ἀπὸ δὲ Ἀλκμαίωνος
 καὶ αὐτῖς Μεγακλέος ἐγένοντο καὶ κάρτα λαμπροί.
 τῷτο μὲν γάρ, Ἀλκμαίων ὁ Μεγακλέος τοῖσι ἐκ Σαρ-
 δίων Λυδοῖσι παρὰ Κροῖσῳ ἀπικόμενοι· ἐπὶ τὸ χρησῆριον
 τὸ ἐν Δελφοῖσι, συμπρήκτωρ τε ἦγινετο καὶ συνελαμ-
 βανε προθύμως. καὶ μιν Κροῖσος πυθόμενος τῶν Λυδῶν
 τῶν ἐς τὰ χρησῆρια φοιτεόντων ἐωϋτὸν εὖ ποιέειν, με-
 ταπέμπεται ἐς Σάρηις· ἀπικόμενον δὲ δωρέεται χρυσῷ,
 πὸν αὖ δύνηται τῷ ἐωϋτὲ σώματι ἐξενείκασθαι ἐς ὅπαζ.
 ὁ δὲ Ἀλκμαίων πρὸς τὴν δωρεὴν ἔδσαν τοιαύτη τοιαύδε
 ἐπιτηδεύσας, προσέφερε· ἐνδὺς κιθῶνα μέγαν, καὶ κόλ-
 πον πολὺν καταλπόμενος τῷ κιθῶνος, κοθόρνας τὰς
 εὐρεσκὰς εὐρυτάτης δόντας ὑποδησάμειος, ἧς ἐς τὸν θη-
 σαυρὸν ἐς τὸν οἱ κατηγέοντο. ἐς πεσῶν δὲ ἐς σωρὸν ψή-
 γματος, πρῶτα μὲν παρέσαξε παρὰ τὰς κινήμας τῷ
 χρυσῷ ὅσον ἐχώρειον οἱ κέθορνοι· μετὰ δὲ, τὸν κόλπον
 πάντα πλησάμειος χρυσῷ, καὶ ἐς τὰς τρίχας τῆς κε-
 φαλῆς διαπάσας τῷ ψήγματος, καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς
 τὸ σῶμα, ἐξῆις ἐκ τῷ θησαυρῷ, ἔλκων μὲν μόγις τὰς
 κοθόρνας, παντὶ δὲ τῷ οἰκῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώπῳ· τῷ
 τό, τε σῶμα ἐβέβυσο, καὶ πάντα ἐξόγκωτο. ἰδόντα δὲ
 τὸν Κροῖσον γέλως ἐσηλθε· καὶ οἱ πάντα τε ἐκείνα διδοῖ,
 καὶ πρὸς ἕτερα δωρέεται, ἐκ ἐλάσσων ἐκείνων. ἔτω μὲν

ἐπλῆ-

ἐπλάττησε ἡ οἰκὴ αὐτὴ μεγάλως· καὶ ὁ Ἀλκμαίων
ἔτος ἕτω τεθρίπποτροφῆσας, Ὀλυμπιάδα ἀναι-
ρεῖται.

Clariore: etiam ab tempore Clisthenis Sicyonii tyranni.

126. Μετὰ δὲ, γενεῇ δευτέρῃ ὕστερον, Κλεισθέ-
νης μιν ὁ Σικυῶνος τύραννος ἐξήειρε, ὥστε πολλῶ ἔνο-
μαστοτέρην γενέσθαι ἐν τοῖσι Ἑλλήσι ἢ πρότερον ἦν.
Κλεισθένει γὰρ τῷ Ἀριστωνύμῃ τῷ Μύρωνος τῷ Ἀν-
δρέω, γίνεσθαι θυγάτηρ τῇ ἔνομα ἦν Ἀγαρίτῃ. ταύτην
ἠθέλησε, Ἑλλήνων πάντων ἐξευρὼν τὸν ἄριστον, τέτῳ
γυναικῇ προσθεῖναι. Ὀλυμπίων ὧν ἑόντων, καὶ νικῶν
ἐν αὐτοῖσι τεθρίπῳ ὁ Κλεισθένης, κήρυγμα ἐποίησα-
το, ὅστις Ἑλλήνων ἐαυτὸν ἀξιοῖ Κλεισθέneos γαμβρὸν
γενέσθαι, ἤκειν ἐς ἐξηκοτὴν ἡμέρην, ἢ καὶ πρότερον, ἐς
Σικυῶνα, ὡς κυρώσαντος Κλεισθέneos τὸν γάμον ἐν ἐνιαυ-
τῷ, ἀπὸ τῆς ἐξηκοτῆς ἀρξαμένης ἡμέρης. ἐνθαῦτα Ἑλ-
λήνων ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἔσαν καὶ πάτερη ἐξαγκω-
μένοι, ἐφοίτεον μισητῆρες· τοῖσι Κλεισθένης καὶ δρόμον
καὶ παλαίστην ποιησάμενος ἐπ' αὐτῷ τέτῳ εἶχε.

Proci filiae Clisthenis.

127. Ἀπὸ μὲν δὴ Ἰταλίας ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ
Ἱπποκράτεος Συβαρίτης, ἐς ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἰς
ἀνὴρ ἀπίκετο· ἡ δὲ Σύβαρις ἠκμαζε τέτον τὸν χρόνον
μάλιστα· καὶ Σιρίτης Δάμασος Ἀμύριος τῷ σοφῷ λεγο-
μένῃ παῖς· ἔται μὲν ἀπὸ Ἰταλίας ἦλθον. ἐκ δὲ τῷ κόλ-

πρὸ τῆς Ἰονίης, Ἀμφίμνητος Ἐπιστράφης Ἐπιδάμνιος ἔτος
 δὲ ἐκ τῆς Ἰονίης κόλπει. Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε, Τιτόρμης
 τῆς ὑπερφύντος τοῦ Ἑλλήας ἰσχυῖ, καὶ φυγόντος ἀν-
 θρώπου ἐς τὰς ἐσχατιαὶς τῆς Αἰτωλίδος χώρας, τέττε
 τῆς Τιτόρμης ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου,
 Φεῖδωτος παῖς Λεωκίδης, ἀπόγονοι δὲ Φεῖδωνος, τῆς
 Ἀργείων τυράννης, τῆς τὰ μέτρα ποιήσαντος Πελοπον-
 νησίοισι, καὶ ὑβρίζαντος μέγιστα δὴ Ἑλλήων ἀπάντων,
 ὃς ἐξαναστήσας τὰς Ἠλείων ἀγωναθέτας, αὐτὲς τὸν ἐν
 Ὀλυμπίῃ γέγωννα ἔθηκε· τέττε τε δὴ παῖς, καὶ Ἀμιά-
 ντος Λυκέρου Ἀρκάς ἐκ Τραπεζέοντος, καὶ Ἀζὴν ἐκ
 Παῖς πόλιος Λαφάνης Εὐφορίωνος, τῆς δεξαμένης τε,
 ὡς λόγος ἐν Ἀρκαδίῃ λέγεται, τὰς Διοσκύρους οἰκίοισι,
 καὶ ἀπὸ τέττε ξεινοδοκέοντος πάντας ἀνθρώπους, καὶ
 Ἠλείος Ὀνομάσσης Ἀγαίης· ἔτοι μὲν δὴ ἐξ αὐτῆς Πε-
 λοποννήσου ἦλθον. ἐκ δὲ Ἀθηναίων ἀπικέατο Μεγα-
 κλῆς τε ὁ Ἀλκμαίωνος, τέττε τῆς παρὰ Κροῖσον ἀπι-
 κομένης, καὶ ἄλλος Ἰπποκλείδης Τισάνδρου, πλέτων καὶ
 εἶδει προφέρων Ἀθηναίων. ἀπὸ δὲ Ἐρετρίας, ἀνδρείου
 τῆς τὸν χρόνον, Λυσανίης· ἔτος δὲ ἀπὸ Εὐβοίης μένος.
 ἐκ δὲ Θεσσαλίας ἦλθε τῶν Σκοπαδέων Διακτορίδης Κρα-
 νώνιος. ἐκ δὲ Μολοσσῶν, Ἀλκων. τοσῶτοι μὲν ἐγένοντο
 οἱ μνηστῆρες.

Clisthenis percontatio patriae & familiae procerum, eique
 inter omnes praecipue cordi fuere Athenienses.

128. Ἀπικομένων δὲ τετέων ἐς τὴν προσηγμένην
 ἡμέρην,

ἡμέρην, ὁ Κλεισθένης πρῶτα μὲν τὰς πάτρας τε αὐτέων αἰεπύθετο, καὶ γένος ἐκάμει· μετὰ δὲ, κατέχων ἐνιαυτὸν, δισπερᾶτο αὐτέων τῆς τε ἀνδραγαθίης, καὶ τῆς ὀργῆς, καὶ παιδευσίος τε καὶ τρόπου, καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ ἰὼν ἐς συνουσίην, καὶ συνάπασιν· καὶ ἐς γυμνάσιά τε ἐξαγνέων ὅσοι ἔσαν αὐτέων νεώτεροι, καὶ, τό γε μέγιστον, ἐν τῇ συνουσίᾳ δισπερᾶτο· ὅσον γὰρ κατέχευε χρόνον αὐτὸς, τῷτον πάντα ἐποίησε, καὶ ἅμα ἐξείνιξε μεγαλοπρεπέως. καὶ δὴ καὶ μάλιστα τῶν μνηστῆρων ἡρέσκοντο οἱ ἀπ' Ἀθηνέων ἀπυγμένοι, καὶ τούτων μᾶλλον Ἰπποκλείδης ὁ Τισάνδρου, καὶ κατ' ἀνδραγαθίην ἐκρίνετο, καὶ ὅτι τὸ αἰεκάθειν τοῖσι ἐν Κορίνθῳ Κυψελίδῃσι ἦν προσήκων.

Absurditas Hippoclidæ, quæ prodidit suam caussam.

129. Ὡς δὲ ἡ κυρὴ ἐγένετο τῶν ἡμερέων, τῆς τε κατακλίσιος τῷ γάμῳ, καὶ ἐκφάσιος αὐτῷ Κλεισθένης, τὸν κρίνει ἐκ πάντων, θύσας βῆς ἑκατὴν ὁ Κλεισθένης, εὐώχεσθαι αὐτὸς τε τὰς μνηστῆρας καὶ τὰς Σικυωνίας πάντας. ὡς δὲ ἀπὸ δαίπνου ἐγένοντο, οἱ μνηστῆρες εἶχον ἔριν ἀμφὶ τε μουσικῇ καὶ τῷ λεγομένῳ ἐς τὸ μέσον. προΐσσης δὲ τῆς πόσιος, κατέχων πολλὸν τὸς ἄλλους ὁ Ἰπποκλείδης, ἐκέλευσε τὸν αὐλητὴν αὐλῆσαι· οἱ ἐμμέλειαν· παιδομένη δὲ τῷ αὐλητῷ, ὀρχήσατο. καὶ ὡς ἐαυτῷ μὲν ἀρεσῶς ὀρχέετο· ὁ δὲ Κλεισθένης ὀρέων ὅλον τὸ πρῆγμα, ὑπόπτει. μετὰ δὲ, ἐπισχὼν ὁ Ἰπποκλείδης χρόνον, ἐκέλευσε οἱ τινὰ τραπέζαν ἐσενεῖκα.

ἐσελ-

ἐσελθέσης δὲ τῆς τραπέζης, πρῶτα μὲν ἐπ' αὐτῆς ὀρχήσατο Λακωνικά σχημάτια· μετὰ δὲ, ἅλλα Ἀττικά· τὸ τρίτον δὲ, τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν, τοῖσι σκέλεσι χειρονόμησε. Κλεισθένης δὲ, τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα ὀρχεομένους ἀποσυγῶν γαμβρόν σι ἔτι γενέσθαι Ἰπποκλείδεα διὰ τὴν τε ὄρχησιν καὶ τὴν ἀναιδείην, κατέχευε ἐωϋτόν, ἔβρλόμενος ἐκραγῆναι ἐς αὐτόν· ὥς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομήσαντα, ἐκέτι κατέχευεν δυνάμενος, εἶπε, „ὦ παῖ Τισάνδρε, ἀπορχήσαό γε μὴν τὸν γάμον.“ ὁ δὲ Ἰπποκλείδης ὑπολαβὼν εἶπε, „Οὐ φροντίς Ἰπποκλείδῃ.“ ἀπὸ τῆς μὲν τῆτο ἐνομάζεται.

Megacles Atheniensis omnibus praeferitur.

130. Κλεισθένης δὲ σιγὴν ποιησάμενος, ἔλεξε ἐς μέσον τάδε, „Ἄνδρες παῖδες τῆς ἐμῆς μνηστῆρες, ἐγὼ καὶ πάντας ὑμέας ἐπανέω, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰ οἶόν τ' εἴη, χαρίζοίμην ἂν, μὴτ' ἓνα ὑμέων ἐξαίρετον ἀποκρίνων, μήτε τὲς λοιπὰς ἀποδοκιμάζων· ἀλλ' ἔγωγάρ οἶά τ' ἐσι, μίης περὶ παρθένῃ βεβλεύοντα, πᾶσι κατὰ νόον ποιεῖν. τοῖσι μὲν ὑμέων ἀπελαυνομένοισι, τῷδε τῷ γάμῃ, τάλαντον ἀργυρίου ἐκάσω δωρεὴν διδομι τῆς ἀξιάσιος ἕνεκεν τῆς ἐξ ἐμοῦ γῆμαι, καὶ τῆς ἐξ οἴκου ἀποδημίας· τῷ δὲ Ἀλκμαίωνος Μεγακλείῃ ἐγγυῶ πᾶδα τὴν ἐμὴν Ἀγαρίτην, νόμοισι τοῖσι Ἀθηναίων.“ Φαμένους δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος, ἐκκύρωτο ὁ γάμος Κλεισθένει.

Periclis inde mater.

131. Ἀμφὶ μὲν κρίσιος τῶν μνηστῆρων τοσαῦτα ἐγένετο, καὶ ἔτω Ἀλκμαιωνίδαί ἐβώσθησαν ἀνα τὴν Ἑλλάδα. τετῶν δὲ συνοικησάντων, γίνεται Κλεισθένης τε ὁ τὰς Φυλὰς καὶ τὴν δημοκρατίην Ἀθηναίοισι καταστήσας, ἔχων τὸ ἔνομα ἀπὸ τῆ μητροπάτορος τῆ Σικωνίης· ἑτὸς τε δὴ γίνεται Μεγακλέει καὶ Ἰπποκράτης. ἐκ δὲ Ἰπποκράτης, Μεγακλῆς τε ἄλλος, καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, ἀπὸ τῆς Κλεισθένης Ἀγαρίστης ἔχουσα τὸ ἔνομα· ἢ συνοικήσασά τε Ξανδίππῳ τῷ Ἀριφρονος, καὶ ἔγκυος ἔῃσα, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, ἐδόκει δὲ λείοντα τακεῖν καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τίκτες Περικλέα καὶ Ξανδίππῳ.

Miltiadis contra Parios expeditio vana. Pollicetur Athenienses locupletes futuros, si se sequerentur, & septuaginta naves cum militum copia & pecunia petit accipitque.

132. ΜΕΤΑ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι τρώμα γινόμενον, Μιλτιάδης, καὶ πρότερον εὐδοκίμων παρὰ Ἀθηναίοισι, τότε μᾶλλον αὐξέτο. αἰτήσας δὲ νέας ἐβδουμήκοντας, καὶ τρωτὴν τε καὶ χρήματα τῆς Ἀθηναίης, ἐφράσας σφί ἐπ' ἣν ἐπιστρατεύεται χώραν, ἀλλὰ Φῶς αὐτὴς καταπλεσιεῖν, ἣν οἱ ἔπωνται· ἐπὶ γὰρ χώραν τοιαύτην δὴ τινα ἄξαι, ὅθεν χρυσὸν εὐπατέως ἀφθονον οἴσονται· λέγων τοιαῦτα, αἶτες τὰς νέας. Ἀθηναῖοι δὲ τέποισι ἐπαρθέντες, παρέδωκαν.

His acceptis in Parum navigat. Parios intra moenia co-
aetus obsedit.

133. Παραλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατὴν, ἔπλεε ἐπὶ Πάρον, πρόφασιν ἔχων ὡς οἱ Πάριοι ὑπῆρξαν πρότεροι στρατευόμενοι τριήρες ἐς Μαραθῶνα ἅμα τῷ Πέρσῃ. τῷτο μὲν δὴ πρόσχημα λόγῳ ἦν, ἀτὰρ τινα καὶ ἔγκοτον εἶχε τοῖσι Παρίοισι διὰ Λυσσαγόρεα τὸν Τρσίω, ἐόντα γένος Πάριον, διαβαλόντα μιν πρὸς Ὑδάρνεα τὸν Πέρσῃ. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν ἔπλεε ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατῇ, ἐπολιόρκει Παρίους, κατειλημένους ἐν τὸς τείχεος· καὶ ἐσπέμπων κήρυκα, αἷτες ἑκατὸν τάλαντα, Φᾶς, ἦν μὴ οἱ δῶσι, ἐκ ἀπανατήσῃ τὴν στρατὴν, πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας. οἱ δὲ Πάριοι, ὅπως μὲν τι δώσῃσι Μιλτιάδῃ ἀργυρίε, ἡδὲν διενθεῦντο· οἱ δὲ ὅπως διαφυλάξωσι τὴν πόλιν, τῷτο ἐμηχανῶντο· ἄλλα τε ἐπιφραζόμενοι, καὶ, τῇ μάλιστ' ἔσκε ἑκάστοτε ἐπίμαχον, τῷ τείχεος τῷτο ἅμα νυκτὶ ἐξήρετο διπλῆσιον τῷ ἀρχαίς.

Miltiadis vitium femoris, de quo Parii narrant aliquid
superstitiosum.

134. Ἐς μὲν δὴ τοσῷτο τῷ λόγῳ οἱ πάντες Ἕλλη-
νες λέγουσι· τὸ ἐνθεῦτεν δὲ αὐτοὶ Πάριοι γενέσθαι ὥδε
λέγουσι. Μιλτιάδῃ ἀπορέοντι ἐλθεῖν ἐς λόγους αἰχμάλ-
ωτον γυναικα, εἶδσαν μὲν Παρίη γένος, ἔνομα δὲ οἱ
εἶναι Τιμῆν· εἶναι δὲ ὑποζάκρον τῶν χθονίων θεῶν.
ταύτην δὲ ἐλθῶσαν ἐς ὄψιν Μιλτιάδῃ, συμβλεῦσά
οἱ,

οἱ, εἰ περὶ πολλῷ ποιέεται Πάρον ἐλεῖν, τὰ αὖ αὐτῇ ὑποθῆται, ταῦτα ποιέειν. μετὰ δὲ, τὴν μὲν ὑποθέσθαι· τὸν δὲ, ἀπικόμενον ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν πρὸ τῆς πόλιος ἔοντα, τὸ ἕρκος Θεσμοφόρου Δήμητρος ὑπερθερέειν, ἐδυνάμενον τὰς θύρας ἀνοῖξαι· ὑπερθερόντα δὲ, ἵεναι ἐπὶ τὸ μέγαρον, ὅτιδ' ποιήσοντα ἐντός, εἴτε κινήσονται τι τῶν ἀκινήτων, εἴτε ὅτιδ' ἵπποτε πρήζοντα· πρὸς τῇσι θύρῃσι τε γενέσθαι, καὶ πρόκα· τε Φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης, ὀπίσω τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴσθαι· καταθρόσκοντα δὲ τὴν αἵμασιν, τὸν μηρὸν σπασθῆναι· οἱ δὲ, αὐτὸν τὸ γένυ προσπταῖσαι λέγουσι.

Miltiades male habens retro navigat, neque pecuniam Atheniensibus portans, neque Paro adquisita. Pythiae responsum Paris.

135. Μιλτιάδης μὲν νυν Φλαύρας ἔχων, ἀπέπλεε ὀπίσω, ἔτε χρήματα Ἀθηναίοισι ἄγων, ἔτε Πάρον προσκτησάμενος, ἀλλὰ πολιορκήσας τε ἑξ καὶ εἰκοσι ἡμέρας, καὶ δηιώσας τὴν νῆσον. Πάριοι δὲ, πυθόμενοι ὡς ἡ ὑποζάκορος τῶν Θεῶν Τιμῶ Μιλτιάδη κκτηγήσατο, βεβλόμενοι μιν ἀντὶ τούτων τιμωρήσασθαι, θεοπρόπως πέμπουσι ἐς Δελφούς, ὥς σφεας ἡσυχίῃ τῆς πολιορκίας ἔσχε. ἔπεμπον δὲ ἐπειρησμένους εἰ καταχρήσονται τὴν ὑποζάκορον τῶν Θεῶν, ὡς ἐξηγησαμένην τοῖσι ἐχθροῖσι τῆς πατρίδος ἄλωσιν, καὶ τὰ ἐς ἔρσνα γόνον ἄρρητα ἱερά ἐκφῆνασαν Μιλτιάδῃ. ἡ δὲ Πυθίη ἐκ ἑα, φᾶσα ἐ Τιμῶν εἶναι τὴν αἰτίην τε-

τίων, αἰδᾶ, δὲν γὰρ Μιλτιάδεα τελευτᾶν μὴ εὖ, Φανηναί οἱ τῶν κακῶν κατηγεμόνα. Παρίοισι μὲν δὴ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔχρησε.

Miltiadis morbus aegritudine iudicii auctus, eum tollit,
damnatum quinquaginta talentis, quae Cimon filius
exsolvit.

136. Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ Πάρος Μιλτιάδεα ἀπονοστή-
σαντα ἔσχον ἐν σώματι, οἷ τε ἄλλοι, καὶ μάρισα. Ξέριθ-
ιππος ὁ Ἀρίφρονος, ὃς θαιάτε ὑπαγαγὼν ὑπὸ τὸν
δῆμον Μιλτιάδεα ἐδίωκε τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης ἐνέκεν.
Μιλτιάδης δὲ, αὐτὸς μὲν παρῶν ἐκ ἀπελογέστο, ἦν
γὰρ ἀδύνατος, ὥστε σηπομένε τῷ μηρῷ· προκειμένε
δὲ αὐτῷ ἐν κλίνῃ, ὑπεράπολογέοτο οἱ φίλοι, τῆς μά-
χης τε τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης πολλὰ ἐπημενη-
μένοι, καὶ ὡς ἐλὼν Λημόν το καὶ τισάμενος τὰς Πε-
λασγὰς, παρέδωκε Ἀθηναίοισι. προσγεγομένε δὲ τῷ
δῆμῳ αὐτῷ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῷ θαιάτε, ζη-
μιώσαντος δὲ κατὰ τὴν ἀδικίην πεντήκοντα τα-
λάντοισι, Μιλτιάδης μὲν μετὰ ταῦτα, σφαιελί-
σαντός τε τῷ μηρῷ καὶ σαπέντος, τελευτᾷ· τὰ δὲ
πεντήκοντα τάλαντα ἐξέτισε ὁ παῖς αὐτῷ Κίμων.

De expugnatione Lemni expisodion. Pelasgi in Attica.
Hecataeus. Enneacrunos. Pelasgi ob noxam pulsi Atti-
ca, & Lemnum nacli.

137. ΛΗΜΝΟΝ δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος ὥδε
ἔσχε.

ἔσχε. Πελασγοὶ, ἐπεὶ τε ἐκτὸς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἀθη-
ναίων ἐξελεύσθησαν, ἔτε ὦν δὴ δικαίως, ἔτε ἀδίκως,
τῆτο γὰρ ἐκ ἔχω φράσαι, πλὴν τὰ λεγόμενά, ὅτι
Ἐκαταῖος μὲν ὁ Ἠγησάνδρῃς ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέ-
γων ἀδίκως. ἐπεὶ τε γὰρ ἰδεῖν τῆς Ἀθηναίων τὴν χώ-
ρην, τὴν σφίσι ὑπὸ τὸν Ὑμησσὸν ἔξσαν ἔδσαν οἰκῆ-
σαι, μισθὸν τῷ τείχεος τῷ περὶ τὴν ἀκρόπολιν κοτε
ἐληλαμένῃ ταύτην ὡς ἰδεῖν τῆς Ἀθηναίων ἐξεργασμέ-
νην εὖ, τὴν πρότερον εἶναι κακὴν τε καὶ τῷ μηδενὸς
ἀξίην, λαβεῖν φθόρον τε καὶ ἥμερον τῆς γῆς, καὶ ἔτω
ἐξελαύνειν αὐτὰς εὐδεμίην ἄλλην πρόφασιν προῖσχομένους
τῆς Ἀθηναίων. ὡς δὲ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι λέγῃσι, δικαίως
ἐξελεύσασθαι. κατοικημένους γὰρ τῆς Πελασγῶν ὑπὸ τῷ
Ὑμησσῷ, ἐνθῦτον ὀρεσώμενους, ἀδικεῖν τὰδε. φοιτᾶν
γὰρ αἰεὶ τὰς σφετέρας θυγατέρας ἐπ' ὕδαρ ἐπὶ τὴν
Ἐννεάκρενον· ὃ γὰρ εἶναι τῆτον τὸν χρόνον σφίσι καὶ
ἐδὲ τοῖσι ἄλλοις Ἐλλῆσι οἰκέτας. ὅπως δὲ ἔλθοιεν αὐ-
ται, τῆς Πελασγῶν ὑπὸ ὕβριός τε καὶ ἐλιγωρίας βιά-
σθαι σφας. καὶ ταῦτα μέτοι σφίσι ἐκ ἀποχερῶν
ποιέειν, ἀλλὰ τέλεος καὶ ἐπιβλεπόντας ἐπιχειρήσειν,
ἐπ' αὐτοφώρῳ φανῆναι. ἐωὺτῆς δὲ γαίεσθαι τοῦτο ἐκεί-
νων ἀνδρας ἀμείνονας, ἔσω παρὲν αὐτοῖσι ἀποκτεῖναι
τῆς Πελασγῶν, ἐπεὶ σφας ἔλαβον ἐπιβλεπόντας,
ἐκ ἐθελῆσαι, ἀλλὰ σφί προσιπεῖν ἐκ τῆς γῆς ἐξιέναι.
τῆς δὲ, ἔτω δὴ ἐκχωρήσαντας, ἄλλα τε σχεῖν χωρία
καὶ δὴ καὶ Λῆμον.

Rapiunt Atticas feminas, quas mox cum liberis inde quaesitis occidunt.

138. Ἐκείνα μὲν δὴ Ἐκαταῖος ἔλαξε, ταῦτα δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι. οἱ δὲ Πελασγοὶ ἔτι, Λῆμνον τότε νημόμενοι, καὶ βεβλόμενοι τῆς Ἀθηναίης τιμωρήσασθαι, εὖ τε ἐξεπιστάμενοι τὰς Ἀθηναίων ὀρεάς, πεντηκοντέρους ψησάμενοι, ἐλόχησαν Ἀρτέμιδι ἐν Βραυρωνί ἀγέσας ὀρετὴν τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναῖκας. εἰθεῦτεν δὲ ἀρπάσαντες τετῶν πολλὰς, οἷχοντο ἀποπλέοντες καὶ σφίσι ἐς Λῆμνον ἀγαγόντες, παλλακὰς εἶχον. ὥς δὲ τέκνων αὐτὰν αἱ γυναῖκες ὑπεπλήσθησαν, γλῶσσαν τε τῇ Ἀττικῇ καὶ τρόπῳ τῶν Ἀθηναίων ἐδίδασκον τὰς παῖδας. οἱ δὲ ἔτε συμμίσγεσθαι τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγίδων γυναικῶν παισὶ ἤθελον, εἴ τε τύπτοιτό τις αὐτέων ὑπ' ἐκείνων τινὸς, ἐβοήθειόν τε πάντες, καὶ ἐτιμώρουσιν ἀλλήλοισι· καὶ δὴ καὶ ἄρχειν τε τῶν παίδων οἱ παῖδες ἐδικαίουν, καὶ πολλὸν ἐπεκράτεον. μαθόντες δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοὶ, ἐαυτοῖσι λόγους ἐδίδασαν· καὶ σφίσι βεβλουμένοισι, δεινὸν τι ἐσέδυνε, εἰ δὴ διαγινώσκοιεν σφίσι τε βοηθεῖν οἱ παῖδες πρὸς τῶν κεριδιέων γυναικῶν τῆς παῖδας, καὶ τετῶν αὐτίκα ἄρχειν περῶατο, τί δὴ ἀνδρωθέντες δῆθεν ποιήσασι. ἐνθαῦτα ἔδοξε σφὶ κτείνειν τὰς παῖδας τὰς ἐκ τῶν Ἀττικέων γυναικῶν. πρῆσι δὴ ταῦτα· προσεπολλύεσι δὲ σφῶν καὶ τὰς μητέρας. ἀπὸ τῆς δὲ τῆ ἔργῃ, καὶ τῆ προτέρῃ τῆτων τὸ ἐργάσαντο αἱ γυναῖκες, τὰς ἅμα θόαντι ἄνδρας σφετέρους ἀποκτείνασθαι, νενόμισθαι ἀνὰ τῇ

τὴν Ἑλλάδα τὰ σχέτλια ἔργα πάντα, Λήμνια κα-
λέσθαι.

Divinitus inde puniti, oraculum consulunt.

139. Ἀποκτείνας δὲ τοῖσι Πελασγοῖσι τὰς σφε-
τέρης παῖδας τε καὶ γυναῖκας, ἔτε γῇ καρπὸν ἔφερε,
ἔτε γυναῖκας τε καὶ ποιμένα ὁμοίως ἔτικτον καὶ προτῆ-
πιεζόμενοι δὲ λιμῷ τε καὶ ἀπαιδίῃ, εἰς Δελφοὺς ἔπεμ-
πον, λύσιν τινα αἰτησόμενοι τῶν παρσόντων κακῶν. ἡ
δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι δίκας δίδοναι ταύ-
τας τὰς αὖν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσωσι. ἤλθόν τε δὴ εἰς
τὰς Ἀθήνας οἱ Πελασγοὶ, καὶ δίκας ἐπαγγέλλοντο
βυλόμενοι δίδοναι παντὸς τῷ ἀδικήματος. Ἀθηναῖοι
δὲ ἐν τῷ περυσανητῷ κλίνην σρώσαντες, ὡς εἶχον κάλ-
λισα, καὶ τράπεζαν ἐπιπλήν ἀγαθῶν πάντων παρα-
θέντες, ἐκέλευον τὰς Πελασγὰς τὴν χώραν σφίσι πα-
ραδίδοναι ἔτω ἔχουσιν. οἱ δὲ Πελασγοὶ ὑπολαβόντες,
εἶπαν, „Ἐπεὶ ἂν βορέῃ ἀνέμῳ αὐτημερὸν νηὺς ἐξανύσῃ
„ἐκ τῆς ὑμετέρης εἰς τὴν ἡμετέραν, τότε παραδώσομεν.“
τῆτο εἶπαν, ἐπιστάμενοι τῆτο εἶναι ἀδύνατον γείεσθαι·
ἡ γὰρ Ἀττικὴ πρὸς νότον κέεται πολλὸν τῆς Λή-
μνης.

Brevi tamen Lemno exiguntur per Miltiadem.

140. Τότε μὲν τοιαῦτα. ἔτεσι δὲ κάρτα πολ-
λοῖσι ὕπερον τετέων, ὡς ἡ Χερσόνησος ἡ ἐν Ἑλλη-
πόντῳ ἐγένετο ὑπ' Ἀθηναίοισι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος,

μάχητος ὑποτιθέμενος, ἔτω νομίζεσθαι, ἣν οἱ μὲν προ-
γεγονότες ἔωσι πρὶν ἢ τὸν πατέρα σφέν βασιλεύσαι,
ὁ δὲ, βασιλεύοντι ἐψίγονος ἐπιγένηται, τῷ ἐπιγενομένῳ
τὴν ἐκδεξιν τῆς βασιλείης γίνεσθαι. χρησαμένῳ δὲ Ξέρ-
ξῳ τῇ Δημαρέτης ὑποθήκῃ, γνὼς ὁ Δαρεῖος ὥς λέγεις
δίκαια, βασιλῆά μιν ἀπέδεξε. δοκέειν δὲ ἐμοί, καὶ ἄνευ
ταύτης τῆς ὑποθήκης βασιλεύσαι αὐτὸν Ξέρξης· ἡ γὰρ
Ἀποσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος.

Darius inter magnos hos bellicos apparatus diem obiit
sexto & trigésimo imperii anno.

4. Ἀποδέξας δὲ βασιλῆα Πέρσης Δαρεῖος Ξέρ-
ξεα, ὄρμητο στρατεύεσθαι. αἰεὶ γὰρ μετὰ ταῦτά τε
καὶ Αἰγύπτῳ ἀπόσασιν, τῷ ὑτέρῳ ἔτι παρασκευαζό-
μενον συνήνεκε αὐτὸν Δαρεῖον, βασιλεύσαντα τὰ πᾶν-
τα ἔτεα ἕξ τε καὶ τριήκοντα ἀποθανεῖν· εἰδὲ οἱ ἐξεγέ-
νιτο ἔτε τὰς ἀπετεῶτας Αἰγυπτίους ἔτε Ἀθηναίους τι-
μωρήσασθαι.

Sectio II.

Res a Xerxe ante pugnam Thermopylaeam
gestas continēs (a cap. 5. ad libri finem.)

*

Post mortem Darii & Xerxem regno potitum statim deli-
beratur de Aegypto ac Graecia invadenda. Mardonii caus-
sae ad Graeciae bellum inferendum.

5. Ἀποθανόντες δὲ Δαρεῖς, ἡ βασιλῆῃ ἀνσχω-
ρησας

ρησε ἐς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνῃς Ξέρξεα. ὁ τοῖνυν Ξέρξης ἐπὶ μὲν τὴν Ἑλλάδα ἐδαμῶς προθύμος ἦν κατ' ἀρχὰς στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποίητο τὴν στρατιῆς ἄγερσιν. παριὼν δὲ καὶ θυνάμενος παρ' αὐτῷ μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω, ὃς ἦν Ξέρξη μὲν ἀνεψιός, Δαρεῖς δὲ ἀδελφῆς παῖς, τοιότῃ λόγῳ εἶχετο, λέγων, „Δέσποτα, ἐκ ἐκός ἐσι Ἀθηναίαις ἐργασασμέναις πολλαὶ ἤδη κακὰ Πέρσας, μὴ ἔδῃαι δίνας τῶν ἐποίησαν. ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσοις τάπερ ἐν χερσὶ ἔχεις· ἡμερώσας δὲ Αἴγυπτον τὴν ἐξυβρίσασαν, στρατηλάτεις ἐπὶ ταῖς Ἀθήναις, ἵνα λόγος τέ σε ἔχῃ πρὸς ἀνθρώπων ἀγαθός, καὶ τις ὕπερον φυλάσσηται ἐπὶ γῆν τὴν σὴν στρατεύεσθαι.“ ἔτος μὲν οἱ ὁ λόγος ἦν τιμωρός· τῷδε δὲ τῷ λόγῳ παρενθήκην ποιεῖσκετο τήνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη περικαλλὴς χώρα, καὶ δένδρεα παντοῖα φέρει τὰ ἡμέρας, ἀρετὴν τε ἄκρη, βασιλεῖ τε μέγῳ θνητῶν ἀξίη ἐκτῆσθαι.

Quae adiuvantur ab Aleuadis & Pisistratidis, & Onomacrito sortilego satis astute.

6. Ταῦτα δὲ ἔλεγε, οἷα νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητῆς εἶναι, καὶ θέλων αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχος εἶναι· χρόνῳ δὲ κατεργάσατό τε καὶ ἀνέπεισε Ξέρξεα, ὥστε ποιέειν ταῦτα· συνέλαβε γὰρ καὶ ἄλλα οἱ σύμμαχα γινόμενα ἐς τὸ πείθεσθαι Ξέρξεα. τῷτο μὲν, ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας παρὰ τῶν Ἀλευαδέων ἀπυγμένοι ἄγγελοι ἐπεκαλέοντο βασιλεῖα, πᾶσαν προθυμίην παρεχόμενοι ἐπὶ

ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Ἀλευάδαι ἔτι ἦσαν Θεσσαλίας βασιλεῖς· τὐτο δὲ, Πεισιπρατιδέων οἱ ἀναβεβηκάτες ἐς Σῆσα, τὰν τε αὐτέων λόγων ἔχοντες τῶν καὶ οἱ Ἀλευάδαι, καὶ δὴ τι πρὸς τέτοις ἔτι πλέον προσωρέγοντό οἱ, ἔχοντες Ὀνομάκριτον, ἄνδρα Ἀθηναῖον χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τῶν Μισαίε. ἀναβεβήκεσαν γὰρ τὴν ἔχθρην προκαταλυσάμενοι· ἐξηλάσθη γὰρ ὑπὸ Ἰππάρχου τῷ Πεισιπρατίδῳ ὁ Ὀνομάκριτος ἐξ Ἀθηνέων, ἐπ' αὐτοφώρῳ αἰὲς ὑπὸ Λάσσε τῷ Ἐρμιονέῳ ἐμποιέων ἐς τὰ Μισαίε χρησμὸν, ὡς αἰ ἐπὶ Δήμῳ ἐπικείμεναι νῆσοι ἀφανιζοίαιτο κατὰ τῆς θαλάσσης. διὸ ἐξήλασέ μιν ὁ Ἰππαρχος, πρότερον χρεώμενος ταμάλῃσι. τότε δὲ συναναβὰς, ὅπως ἀπίκοιτο ἐς ὅψιν τὴν βασιλῆος, λεγόντων τῶν Πεισιπρατιδέων περὶ αὐτῷ σεμνὲς λόγους, κατέλεγε τῶν χρησμῶν· εἰ μὲν τι ἐνέοι σφάλμα φέρον τῷ βαρβαίρῳ, τῶν μὲν ἔλεγε εὐδὲν, ὁ δὲ τὰ εὐτυχέστατα ἐκλεγόμενος, ἔλεγε τὸν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζευχθῆναι χρεῶν εἴη ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσεω, τὴν τε ἔλασιν ἐξηγεόμενος. ἔτος τε δὴ χρησμοδέων προσεφέρετο, καὶ οἱ τε Πεισιπρατίδαι καὶ οἱ Ἀλευάδαι γνώμας ἀποδεικνύμενοι.

Aegyptus tamen primo subacta.

7. Ὡς δὲ ἀνεγνώσθη Ξέρξης στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐνθαῦτα δευτέρῳ μὲν ἔτει μετὰ τὸν θάνατον Δαρείου, πρῶτα στρατὴν ποιεῖται ἐπὶ τῆς ἀπεσεῶτας. τέττας μὲν νυν κατατρέψάμενος, καὶ Αἴγυπτον πᾶσαν

πολ-

πολλὴν δαυλοτέραν ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρείῳ ἦν, ἐπιτρέψει
 Ἀχαιμένει, ἀδελφεῷ μὲν ἐωυτῷ, Δαρεῖς δὲ παιδί.
 Ἀχαιμένεα μὲν νυν ἐπιτροπεύοντα Αἰγύπτῳ, χρόνῳ
 μετέπειτα ἐφόνευσεν Ἰνάρως ὁ Ψαμμιτίχῃ, ἀνὴρ
 Δίβυς.

Xerxes alloquitur purpuratos, ut probet causas expedi-
 tionis contra Graecos.

8. Ξέρξης δὲ μετὰ Αἰγύπτῳ ἄλωσιν, ὡς ἔμελλε
 εἰς χεῖρας ἄρξασθαι τὸ σφέτερον τὸ ἐπὶ ταῖς Ἀθήναις,
 σύλλογον ἐπικλητὸν Περσέων τῶν ἀρίστων ἐποίηστο, ἵνα
 γνώμας τε πύθῃται σφέων, καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴπῃ
 τὰ θέλει. Ὡς δὲ συνελέχθησαν, εἶλετο Ξέρξης
 τάδε,

„Ἄνδρες Πέρσαι, ἔτε αὐτὸς κατηγήσομαι νό-
 „μον τόνδε ἐν ὑμῖν τιθεῖς, παραδεξάμενός τε, αὐ-
 „τῷ χρῆσσομαι. ὥς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν
 „πρεσβυτέρων, ὑδάμα κω ἡτρεμήσαμεν, ἐπεὶ τε
 „παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε παρὰ Μή-
 „δων, Κύρῳ κατελόντος Ἀσυσάγεα· ἀλλὰ θεὸς τε ἔτω
 „ἄγει, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπρυσεν συμφέρεται
 „ἐπὶ τὸ ἄμεινον. τὰ μὲν νυν Κῦρός τε καὶ Καμβύσης
 „πατὴρ τε ἐμὸς Δαρεῖος καταργάσαντο καὶ προσεκτί-
 „σαντο ἔθνεα, ἐπισταμένοισι εὖ ἐκ ἅν τις λέγοι. ἐγὼ
 „δὲ ἐπεὶ τε παρέλαβον τὸν θρόνον, τῷτο ἐφρόντιζον,
 „ὅπως μὴ λείψομαι τῶν πρότερον γενομένων ἐν τιμῇ
 „τῇδε,

„τῇδε, μηδὲ ἐλάσσω προσκτήσομαι δύναμιν Πέρσῃσι·
 „Φροντίζων δὲ εὐρίσκω, ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν προσγινό-
 „μενον, χώραν τε τῆς νῦν ἐκτήμεθα ἐκ ἐλάσσονα ἐδὲ
 „Φλαυροτέραν, παμφορωτέραν δὲ ἅμα δὲ τιμωρίην τε
 „καὶ τίσιν γινομένην. διὸ ὑμέας νῦν ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα
 „τὸ νοέω πρήσσειν, ὑπερθέωμαι ὑμῖν. Ἰ Μέλλω, ζεύ-
 „ξας τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλαῖν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης
 „ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναίους τιμωρήσομαι, ὅσα δὴ
 „πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρας τὸν ἐμόν. ὥρᾳ τε
 „μὲν νυν καὶ Δαρεῖον ἰθὺς πορεύεσθαι ἐπὶ τῆς ἁν-
 „δρας τέτῃς. ἀλλ' ὁ μὲν τετελεύτηκε, καὶ ἐκ ἐξεγένε-
 „τό οἱ τιμωρήσασθαι· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τοῦ ἐκείνου καὶ τῶν
 „ἄλλων Περσέων ἐ πρότερον παύσομαι, πρὶν ἢ ἔλω τε
 „καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἳ γε ἐμὲ καὶ πατέρας τὸν
 „ἐμὸν ὑπῆρξαν ἀδίκᾳ ποιεῦντες. πρῶτα μὲν, ἐς Σάρδεις
 „ἐλθόντες ἅμα Ἀρισαγόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δέλω δὲ ἡμε-
 „τέρῳ, ἀπικόμενοι ἐνέπρησαν τὰ τε ἄλσεα καὶ τὰ ἱρά·
 „δεύτερα δὲ, ἡμέας οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφοτέρην ἀπο-
 „βάντας, ὅτε Δαῖτις τε καὶ Ἀρταφέρνης ἐστρατήγεον,
 „τὰ ἐπίσασθαι καὶ πάντες. Τητέων μὲντοι εἵνεκεν ἀνάρ-
 „τημαι ἐπ' αὐτέρας στρατεύεσθαι. ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι
 „τοιαῦτα ἀνευρίσκω λογιζόμενος, εἰ τέτῃς τε καὶ τῆς
 „τέτοισι πλησιοχώρης καταστρεφόμεθα, οἱ Πέλοπες
 „τῷ Φρυγῶς νέμονται χώραν· γῆν τὴν Περσίδα ἀποδέ-
 „χομεν τῷ Διὸς αἰθέρι ὁμζεέεσαν. ἐ γάρ δὴ χώραν γε
 „ἑδεμήν κατόψεται ὁ ἥλιος ὁμζεέεσαν τῇ ἡμετέρῃ, ἀλ-
 „λά σφεας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώραν θήσω,
 „διὰ

„διὰ πάσης διεξιγνῶν τῆς Εὐρώπης. πυθάνομαι γὰρ
 „ὥδε ἔχεν ἔτε τινὰ πόλιν ἀνδρῶν ἑδεμῖν, ἔτε ξῖνος
 „ἔδεν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ ἡμῖν οἶόν τε ἔσται
 „ἐλθεῖν ἐς μάχην, τεινῶν τῶν κατέλεξα, ὑπεξαραι-
 „ρημένων. ἔτω δ' ἔτε ἡμῖν αἰτίαι ἔξωσι δέλιον ζυγόν, οἱ
 „τε ἀναίτιοι. Ἰμεῖς δὲ ἂν μοι τάδε ποιεόντες χαρίζοι-
 „σθε. ἐπεὶ ἂν ὑμῖν σημήνω, τὸν χρόνον, ἐς τὸν ἦκειν δεῖ,
 „προθύμως πάντα τινὰ ὑμέων χρήσει παρεῖναι. ὅς ἂν
 „δὲ ἔχων ἡκῆ παρεσκευασμένον στρατὸν κάλλιπα, δώσω
 „οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρε. ποιη-
 „τέα μὲν νυν ταῦτά ἐσι ἔτω. ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβελεύειν
 „ὑμῖν δοκέω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέσον, γνώμην κε-
 „λεύων ὑμέων τὸν βελόμειον ἀπεφάινεσθαι.“ ταῦτα
 εἰπὼς ἐπαύετο.

Bequittur Mardonius regi adsentiens, & Graecorum vires
 pugnasque extenuans.

9. Μετ' αὐτὸν δὲ Μαρδόνιος ἔλεγε, „ὦ δέσποτα,
 „ἐ μόνον εἰς τῶν γενομένων Περσέων ἄριστος, ἀλλὰ καὶ
 „τῶν ἐσθμένων. ὅς τά τε ἄλλα λέγων ἐπῖκεο ἄριστα καὶ
 „ἀληθέστατα, καὶ Ἰωνας τὸς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικη-
 „μένους ἐκ ἐάσεως καταγελάσαι ἡμῖν, ἔοντας ἀναξίους.
 „καὶ γὰρ δεῖν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σόκας μὲν καὶ Ἰν-
 „δὸς καὶ Αἰθίοπας καὶ Ἀσσυρίους, ἄλλα τε ἔθνη πελ-
 „λά καὶ μεγάλα, ἀδικήσαντα Πέρσας ἔδεν, ἀλλὰ δὲ
 „ναμὴν προσκτάσθαι βελόμειοι, κατὰσφραγίσμενοι δὲ
 „λὼς ἔχομεν. Ἕλληνας δὲ, ὑπάρξαντας ἀδικίης, ἐ

ἡ τιμωρησόμεθα. τί δέσσαντες; κοῖνῃ πλήθους συστροφῇ;
 κοῖνῃ δὲ χρημάτων δυνάμει; Τῶν ἐπισάμεθα μὲν τὴν
 μάχην, ἐπισάμεθα δὲ τὴν δυνάμειν ἔσταν ἀσθενέας
 ἔχοντες δὲ αὐτῶν παῖδας κατασφραγίσμενοι, τέτρες οἱ
 ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατοικημένοι, Ἴωνες τε καὶ Αἰολῆες καὶ
 Δωριεῖς καλέονται. ἐπειρήθην δὲ καὶ αὐτὸς ἦδη ἐπελαύ-
 νων ἐπὶ τῆς ἀνδρῶν τέτρες ὑπὸ πατρὸς τῆ σὲ κελευ-
 σθεὶς καὶ μοι μέχρ' Ἱερίδας ἐλάσαντι, καὶ ὀλί-
 γον ἀπολιπόντι ἐς αὐτὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι, ἔδεις
 ἀντιώθῃ ἐς μάχην. Καὶ τοῖ γε ἑσθλαὶ Ἕλληνες, ὡς
 πυνθανομαι, ἀβελότατα πολέμους ἴσασθαι, ὑπὸ τῇ
 αἰσγνωμοσύνῃ καὶ σκαιότητι, ἐπεὶ γὰρ ἀλλήλοισι
 ἀπὸ πολέμου προσέπασσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλιστον χωρίον
 καὶ λειότατον, ἐς τὸτο κατιόντες μάχονται ὥστε σὺν
 κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσσονται· περὶ δὲ
 τῶν ἐσσωμένων ἔδῃ λέγω ἀρχὴν, ἐξ ὧλες γὰρ δὴ γί-
 νονται. τῆς χρεῖν, ὅστας ὁμογλώσσους, κήρυξί τε δια-
 χρεωμένους καὶ ἀγγέλοισι, καταλαμβάνειν τὰς δια-
 φοράς καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχῃσι· εἰ δὲ πάντως ἔδῃ
 πολεμέειν πρὸς ἀλλήλους, ἐξευρίσκειν χρεῖν τῇ ἐκάτε-
 ροι εἶσι δυσχερωτότατοι, καὶ ταύτῃ πειρᾶν. τρόπο
 τοῖον ἔχοντες Ἕλληνες διαχρεώμενοι, ἐμὲ ἐλάσαν-
 τος μέχρ' Ἱερίδας γῆς, ἐκ ἡλθον ἐς τέτρε λόγον
 ὥστε μάχεσθαι. Σοὶ δὲ δὴ μέλλει τις, ὃ βασιλεῦ,
 ἀντιπώσασθαι πόλεμον προσφέρων, ἄγοντι καὶ πλήθος
 τὸ ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ νέας τὰς ἀπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ
 δοκέω, ἐκ ἐς τὸτο θράσους ἀνῆκει τὰ Ἑλλήνων πρὲ-
 γματα

„γυμνασιᾶς· εἰ δὲ ἄρα ἐγὼ γε ψευθεῖν γνῶμῃ, καὶ
 „ἐκεῖνοι ἐπαρθέντες ἀβελίῃ ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μά-
 „θοιεν ἂν ὧς εἰμεν ἀνθρώπων ἄριστοι τὰ πολεμῆια. ἔγω-
 „γὲ δὲ ὦν μηδὲν ἀπείρητον· αὐτόματον γὰρ εἶδεν, ἀλλ' ἀπὸ
 „πείρης πάντα ἀνθρώποισι φιλέει γίνεσθαι.“ Μαρδό-
 „γιος μὲν τοσαῦτα ἐπιλεψίας τὴν Ξέρξῳ γνῶμην, ἐπέ-
 παυτο.

Mardonium excipit patruus Xerxis Artabanus, casum
 belli & Græcam fortitudinem proponens, Ejus oratio,
 dissuadentis bellum & Mardonium castigantis.

10. Σιωπώντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων, καὶ ἐτολ-
 μώντων γνῶμην ἀποδείκνυσθαι ἀντίην τῇ προκειμένῃ,
 Ἀρτάβανος ὁ Ὑδάσπερος, πατέρως ἔων Ξέρξῃ, τὰ δὲ
 καὶ πῖπνος ἔων, ἔλεγε τάδε,

„ὦ βασιλεῦ, μὴ λεχθεσέων μὲν γνῳμένων ἀν-
 „τιέων ἀλλήλησι, ἐκ ἑσὶ τὴν ἀμείνω αἰρεῶμενον ἐλέσθαι,
 „ἀλλὰ δὲ τῇ εἰρημένῃ χρῆσθαι· λεχθεσέων δὲ, ἔσι
 „ὥς περ τὸν χρυσὸν τὸν ἀκήρατον, αὐτὸν μὲν ἐπ' ἐωυτῷ
 „εἰ διαγινώσκωμεν, ἐποῦν δὲ παρατρίψωμεν ἄλλῳ χρυ-
 „σῷ, διαγινώσκωμεν τὸν ἀμείνω. ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ
 „σῷ, ἀδελφῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ, ἠγόρευον μὴ στρατεύ-
 „εσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἀνδρας ἑδαμόδι γῆς ἄστυ νέμοντας·
 „ὁ δὲ, ἐλπίζων Σκύθας τὰς Νομάδας καταστρέψεσθαι,
 „ἐμοὶ τε ἐκ ἐπέσθαι, στρατευσάμενός τε, πολλὰς τε
 „καὶ ἀγαθὰς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε. σὺ δὲ,
 „ὦ βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἀνδρας στρατεύεσθαι πολ-

„λὸν ἔτι ἀμείνονας ἢ Σκύθας· οἱ κατὰ θάλασσαν
 „τε ἀρίστοι καὶ κατὰ γῆν λέγονται εἶναι. τὸ δὲ
 „αὐτοῖσι ἔνεστι δεινόν, ἐμὲ σοὶ δίκαιόν ἐστι φράζειν.
 „Ζεύξας Φῆς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλαῖν στρατὸν διὰ τῆς
 „Εὐρώπης εἰς τὴν Ἑλλάδα. καὶ δὴ συγίνεκε ἢ τοι κατὰ
 „γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἐσσωθῆναι, ἢ καὶ κατ' ἀμ-
 „φότερας· οἱ γὰρ ἄνδρες λέγονται εἶναι ἄλκιμοι· πάρε-
 „στι δὲ καὶ σαθμώσασθαι, εἰ στρατὴν γε τοσαύτην σὺν
 „Δαίτι καὶ Ἀρταφέρνηϊ ἐλθῶσαν εἰς τὴν Ἀττικὴν χώ-
 „ρην μένοι Ἀθηναῖοι διέφθεραν. ἔκων ἀμφοτέροισι
 „ἐχώρησε· ἀλλ' ἦν τῇσι ἰηυσὶ ἐμβάλωσι, καὶ νικήσαν-
 „τες ναυμαχίῃ, πλέωσι εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἔπει-
 „τα λύσωσι τὴν γέφυραν, τῷτο δὴ, βασιλεῦ, γήετα
 „δεινόν. Ἐγὼ δὲ ἐδεμῖν σοφίῃ οἰκίῃ αὐτὸς συμβόλαι-
 „μα ταῦτα· ἀλλ' οἷόν μοι ἡμέας ὀλίγη ἐδέησε κατα-
 „λαβεῖν πάθος, ὅτε πατὴρ σὸς Ζεύξας Βόσπορον τὸν
 „Θρηάκιον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν Ἰξρον, διέβη ἐπὶ
 „Σκύθας. τότε παντοῖοι ἐγένοντο Σκύθαι, δεόμενοι Ἰά-
 „νων λῦσαι τὸν πόντον, τοῖσι ἐπιτέτραπτό ἡ φυλακὴ τῶν
 „γεφυρέων τῷ Ἰξρῳ. καὶ τότε γε Ἰστιαῖος ὁ Μιλήτης τύ-
 „ραννος εἰ ἐπέσπετο τῶν ἄλλων τυράννων τῇ γνώμῃ,
 „μηδὲ ἠναντιώθη, διέργαστο ἂν τὰ Περσέων πρήγματα.
 „καὶ τοι καὶ λόγῳ ἀκῆσαι δεινόν, ἐπ' ἀνδρὶ γε ἐνὶ πάν-
 „τα τὰ βασιλεὺς πρήγματα γεγενῆσθαι. Σὺ ὦν μὴ
 „βέλεο εἰς κίνδυνον μηδένα τοιῶτον ἀπικέσθαι, μηδεμιῆς
 „ἀνάγκης ἐξῆς· ἀλλ' ἐμοὶ πείθευ. νῦν μὲν τὸν σύλλογον
 „τῶνδε διάλυσον· αὐτοῖς δὲ ὅταν τοι δοκῇ, προσκεψά-
 „μενος

„μενος ἐπὶ σεαυτῇ, προαγόρευε τὰ τοὺς θεοὺς εἶναι ἄρι-
 „στα. τὸ γὰρ εὖ βεβουλευθῆαι, κέρδος μέγιστον εὐρίσκει
 „εὖ· εἰ γὰρ καὶ ἐκαντιωθῆναι τι θέλεις, βεβουλευταί.
 „μὲν ἔδεν ἔσσαν εὖ, ἔσσωται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βέ-
 „λευμα· ὁ δὲ βεβουλευάμενος ὡς ἔχρως, εἰ δὲ ἡ τύχη
 „ἐπίσποιτο, εὖρημα εὖρηκε, ἔσσαν δὲ ἔδεν οἱ κακῶς βε-
 „βουλευταί. Ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα ὡς παρὰ νοῦ ὁ
 „θεὸς, ἔδὲ εἴ φαυτάρεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ ἔδεν μιν
 „κνίζεις; ὁρᾷς δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ θέν-
 „δρεα τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει βέλεα; Φιλέει γὰρ ὁ
 „θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολέειν. ἔτω ἤ καὶ στρα-
 „τός πολλὸς ὑπὸ ὀλίγῃ διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε·
 „ἐπεὶ ἂν σφί ὁ θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβαίῃ, ἢ βρον-
 „τῇ, δι' ὧν ἐφθάρησαν ἀναξίως ἐαυτῶν. εἰ γὰρ εἴ
 „φρονέειν ἄλλον μέγα ὁ θεὸς ἢ ἐαυτόν. Ἐπεὶ χθῆναι
 „μὲν νυν παῖν περὶ γμα, τίκτες σφαλίματα, ἐκ τῶν ζῃ-
 „μίας μεγάλας φιλέεισι γίνεσθαι· ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν
 „ἐνεσι ἀγαθὰ, εἰ μὴ παρὰ τύχαι δοκίοντα εἶναι, ἀλλ'
 „ἀνά χρόνον ἐξεύροι τις ἄν. Σοὶ μὲν δὴ ταῦτα, ὦ βα-
 „σιλεῦ, συμβεβλῆω. σὺ δὲ, ὦ παῖ Γαβρίεω Μαρδόνιε,
 „παῦσαι λέγων λόγους ματαιούς περὶ Ἑλλήνων, ἐκ ἰόν-
 „των ἀξίων φλαύρως ἀκέειν. Ἑλλήνας γὰρ διαβάλλ-
 „λων, ἐπαίρεις αὐτὸν βασιλῆα στρατεύεσθαι· αὐτῷ δὲ
 „εἴτε ἄνεκεν δοκέεις μοι πᾶσαν προθυμίην ἐκτείνειν. μή
 „νυν ἔτω γένηται. διαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον· ἐν τῇ
 „δύο μὲν εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἰς δὲ ὁ ἀδικεόμενος. ὁ μὲν
 „γὰρ διαβάλλων, ἀδικεῖ, εἰ πικρόντος κατηγορέων· ὁ

„δὲ ἀδικεῖ ἀναπαθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ· ὁ
 „δὲ δὴ ἀπὸ τῶ λόγου ταῦτα ἐν αὐτοῖσι ἀδικεῖται, δια-
 „βληθεὶς τε ὑπὸ τῷ ἐτέρῳ, καὶ νομισθεὶς πρὸς τῷ ἐτέ-
 „ρου κακὸς εἶναι. Ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ γε πάντως ἐπὶ τῆς
 „ἀνδρας τέτρεσ φρατεύεσθαι, φέρε, βασιλεὺς μὲν αὐ-
 „τὸς ἐν ἡθροῖ τοῖσι Περσέων μενέτω· ἡμῶν δὲ ἀμφοτέ-
 „ρων παραβαλλομένων τὰ τέκνα, φρατριάτες αὐτὸς
 „σὺ ἐπιλεξάμενός τε ἀνδρας τῆς ἐθέλεις, καὶ λαβὼν
 „φρατρίην ἑκάστην τινὰ βέλεαι. καὶ ἦν μὲν τῇ σὺ λέγεις
 „ἀναβαίνειν βασιλεῖ τὰ πρήγματα, κτενέσθων οἱ ἐμοὶ
 „παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖσι, καὶ ἐγώ· ἦν δὲ τῇ ἐγώ
 „προλέγω, οἱ σοὶ ταῦτα πασχόντων, σὺν δὲ σφί καὶ
 „σὺ, ἦν ἀπονόσηος. εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύνειν ἐκ ἐθε-
 „λήσεις, σὺ δὲ πάντως φράτευμα ἀνάξεις ἐπὶ τῇ
 „Ἑλλάδι, ἀκούσεσθαι τινὰ φημι τῶν αὐτῶ τῇδε ὑπο-
 „λειπομένων, Μακεδόνιον μέγα τι κακὸν ἐξεργασμένον
 „Πέρσας, ὑπὸ κυνῶν τε καὶ ἐρνίδων διαφορούμενον, ἢ
 „κε-ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων, ἢ σὲ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίῳ·
 „εἰ μὴ ἄρα καὶ πρότερον κατ' ὁδὸν, γνόντα ἐπ' οἷς
 „ἀνδρας ἀναγινώσκεις φρατεύεσθαι βασιλῆα.“ Ἀρτά-
 „βανος μὲν ταῦτα ἔλεξε.

Xerxes hunc suberbe cum minis refutat.

ΙΓ. Σέρξης δὲ θυμῶν αἰμείβεται τοιαῦτα, „Ἀρ-
 „τάβανη, πατὴρ σὺς τῷ ἐμῷ ἀδελφεός· τῷτό σε ῥύσι-
 „ται μηδένα ἄξιον μισθὸν λαβεῖν ἐπέων ματαίων. καὶ
 „τοὶ ταύτην τὴν αἰτιμίην προστίθημι, εἰσὶ κακῶ τε
 „καὶ

„καὶ αἰθύμῳ, μήτε συστρατεύεσθαι ἔμοι γε ἐπὶ τὴν Ἑλ-
 „λάδα, αὐτῷ τε μένειν ἅμα τῇσι γυναῖξί· ἐγὼ δὲ
 „καὶ ἄνευ σέο, ὅσαπερ εἶπα, ἐπιτελέα ποιήσω. μὴ
 „γὰρ εἴην ἐκ Δαρείῃς τῷ Ὑδάσπεος, τῷ Ἀρσάμεος,
 „τῷ Ἀρμενεῷ, τῷ Τεῖσπεος, τῷ Κύρῃ, τῷ Καμβύσῃ,
 „τῷ Τεῖσπεος, τῷ Ἀχαιμένεος υἱοῦ, μὴ τιμωρησαί-
 „μενος Ἀθηναῖος· εὖ ἐπιστάμενος, ὅτι εἰ ἡμεῖς ἡσυχίην
 „ἄξομεν, ἀλλ' ἐκ ἐκείνοι, ἀλλὰ καὶ μάλα στρατεύσον-
 „ται ἐπὶ τὴν ἡμετέραν, εἰ χρη σαθμώσασθαι τοῖσι
 „ὑπαργυμένοισι ἐξ ἐκείνων· οἱ Σάρδεις τε εἰπέρησαν, καὶ
 „ἤλασαν ἐς τὴν Ἀσίην. ἔκων ἐξαναχωρεῖν ὑδετέροισι
 „δυνατῶς ἔχει, ἀλλὰ ποιέειν ἢ παθεῖν προκίεταί· αἰγὼν
 „ἵνα ἢ τάδε πάντα ὑπὸ Ἑλλήσι ἢ ἐκείνῃς πάντα ὑπὸ
 „Πέρσῃσι γένηται· τὸ γὰρ μῖσον ὑδὲν τῆς ἔχθρης ἐστὶ
 „καλὸν ὢν προπεπονθάτας ἡμέας τιμωρεῖν· ἦν δὲ δῆ,
 „τι γίνεται, ἵνα καὶ τὸ δεινὸν τὸ πέισομαι τῷτο μάθῃ,
 „ἐλάσας ἐπ' ἄνδρας τέττας, τέσ γε καὶ Πέλοψ· ἢ
 „Φρύξ, εἰὼν πατέρα τῶν ἐμῶν δῆλος, καταστρέψατο
 „ἐμῷ, ὥς καὶ ἐς τόδε αὐτοὶ τε ὦνθρωποι καὶ ἡ γῆ
 „αὐτέων ἐπώνυμοι τῷ καταστρεφαιμένῃ καλέονται.“
 ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦτο ἐλέγετο.

Nox turbulenta Xerxi propter somnia.

12. Μετὰ δὲ, εὐφρόνη τε ἐγένετο, καὶ Ξέρξης
 ἔκινξε ἢ Ἀρταβάνῃ γνώμῃ· νυκτὶ δὲ βελὴν διδὼς, πά-
 γχῃ εὗρισκέ οἱ ἐ πρῆγμα εἶναι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα. δεδογμένων δὲ οἱ αὐτῇς τετῶν, κατύπνωσε·

καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν ταιήναι, ὥς λέγεται
 ὑπὸ Περσέων. ἐδόκει ὁ Ξέρξης ἄνδρα αἱ ἐπιστάντα μέ-
 γαν τε καὶ εὐαδέα εἶπεν, „Μετὰ δὴ βελεύεαι, ὦ
 „Πέρσαι, στρατεύμα μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, προεί-
 „πας ἀλίζεν Πέρσησι στρατόν; ἔτε ὦν μεταβελευόμε-
 „νος ποίεις εὖ, ἔτε ὁ συγγνωστόμενός τοι πάρα· ἀλλ’
 „ὥς περ τῆς ἡμέρης ἐβελεύσαιο ποιεῖν, ταύτην ἴθι τῶν
 „ῥῶδων.“ τὸν μὲν, ταῦτα εἰπαντάς, ἐδόκει ὁ Ξέρξης
 ἀποπτάσθαι.

Xerxes propter hoc somnium sententiam suam revocat.

13. Ἡμέρης δὲ ἐπιλαμψάσης, ὀνείρε μὲν τέτε
 λόγον· εὐδέναι ἐποκέτο, ὁ δὲ Περσέων συναλίσας τὰς αὐ-
 τὰς τὰς καὶ πρότερον συνέλεξε, ἔλογέ σφι τάδε, „Αν-
 „δρες Πέρσαι, συγγνώμην μοι ἔχετε ὅτι ἀγχίστερφα βε-
 „βλεύεμαι· φρενῶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμεαυτῷ πρῶτα ἔκω
 „βαίνῃκω, καὶ οἱ παρηγορεύμενοι κείναι ποίειν, εὐδέναι
 „χρεῶν μὲν ἀπέχονταί. ἀκέσαντι μέντοι μοι τῆς Ἀρ-
 „μυταβάων γνώμης, παρυστικά μὲν ἡ νεότης ἐπέξεσι,
 „ἵδωτε αἰεκέστερα ἀπορρίψαι ἔπεια ἐς ἄνδρα πρεσβύτερον
 „ἢ χρεῶν· νῦν μέντοι συγγνὲς, χρήσομαι τῇ ἐκείνῃ γνώ-
 „μῃ. ὥς ὦν μεταδεδογμένον μοι μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν
 „Ἑλλάδα, ἥσυχοί εἰσι.“ Πέρσαι μὲν, ὥς ἤκουσαν
 ταῦτα, κεχαρηκότες προσεκύνησαν.

Insequenti nocte idem rursus insomnium quiescenti
apparens.

14. Νυκτὸς δὲ γενομένης, αὐτὶς τὸ αὐτὸ ὄνειρον
ἔλεξε τῷ Ξέρξῃ κατυπνωμένῳ ἐπιστάν, „ὦ παῖ Δαρείε,
„καὶ δὴ φαίνεται ἐν Πέρσῃσι τε ἀπειπάμενος τὴν στρατη-
„πλασίην, καὶ τὰ ἐμὰ ἔπεα ἐν ὕδνι ποιούμενος λόγῳ,
„ὡς παρ' ἑδνὸς ἀκέσας. εἰ νῦν τέδ' ἴσθι, ἥνπερ μὴ
„αὐτίκα στρατηλατὴς, τὰδε τοι ἐξ αὐτέων ἀνασχίσει·
„ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγένεο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἔτω
„καὶ ταπεινὸς ὀπίσω κατὰ τάχος ἔσται.“

Denique tamen perstat in proposito expeditionis summen-
dae contra Graeciam; & sermo puerilis cum Artabano.

15. Ξέρξης μὲν περιδεὴς γινόμενος τῇ ᾧψῃ, ἀνά-
τε ἔδραμε ἐκ τῆς κοίτης, καὶ πέμψει ἄγγελον ἐπὶ Ἀρ-
τάβανον καλέοντα. ἀπικομένῳ δὲ οἱ ἔλεγε Ξέρξης τὰς-
δε, „Αρτάβανε, ἐγὼ τοπαραιτικά μὲν ἐκ ἐσωφρόνσον·
„εἰπὼς ἐς σὲ μάταια ἔπεα χρηστῆς εἵνεκεν συμβουλῆς·
„μετὰ μέντοι ἔ πολλὸν χρόνον μετέγων· ἔγνων δὲ
„ταῦτά μοι ποιητέα ἔδοντα τὰ σὺ ὑπεθήκαο. ἔκων δυ-
„νατός τοι εἶμι ταῦτα ποιεῖν βυλόμενος· τετραμμένῳ
„γὰρ δὴ καὶ μετεγνωκίτι ἐπιφοιτῶν ἄνερον φαντάζε-
„ταί μοι, ἑδὰμῶς συνεπαινέον ποιεῖν με ταῦτα· νῦν
„δὲ καὶ διαπειλῆσαν οὔχομαι. εἰ ᾧν θεὸς ἐστὶ ὁ ἐπιπέμ-
„πων, καὶ εἰ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστὶ γενέσθαι στρατηλα-
„σίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐπιπτήσεται καὶ σοὶ τὸ αὐτὸ ὄνει-
„ρον, ὁμοίως καὶ ἐμοὶ ἐντελλόμενον. εὐρίσκω δὲ ὥδε ᾧν

„γνώμενα ταῦτα, εἰ λάβοις τὴν ἑμὴν σκευὴν παῶσαν,
 „καὶ ἐνδύς, μετὰ τῷτο Ἴζοιο ἐς τὸν ἐμὸν θρόνον, καὶ
 „ἔπειτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ κατυπνώσεις.“

Artabani sapiens responsum.

16. Ξέρξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλεγε. Ἀρτάβανος δὲ
 ἔ τῷ πρώτῳ οἱ κελεύσματι πειθόμενος, οἷα ἐκ ἀξιεύ-
 μενος ἐς τὸν βασιλεῖον θρόνον ἵζεσθαι, τέλος ὡς ἡραγ-
 κάζετο, εἶπας τὰδε, ἐποίησε τὸ κελευόμενον.

„Ἴσον ἐκείνο, ὦ βασιλεῦ, παρ' ἐμοὶ κέρριται,
 „φρονέειν τε εὖ, καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ ἐθέλειν πείθε-
 „σθαι· τὰ σε καὶ ἀμφοτέρω περὶ κόντα, ἀνθρώπων
 „κακῶν ὁμιλίᾳ σφάλλουσι· κατάπερ τὴν πάντων χρη-
 „σιμωτάτην ἀνθρώποισι θάλασσαν, πνεύματά φασι
 „ἀνέμων ἐμπίπτοντα, ἔ περιορᾷ φύσει τῇ ἐωυτῆς
 „χρηῆσθαι. ἐμὲ δὲ ἀκέσαντα πρὸς σεῦ κακῶς, ἔ τοσού-
 „ταν ἔδρακε λύπη, ὅσον γνωμέων δύο προκειμενέων Πέρ-
 „σησι, τῆς μὲν, ὕβριν αὐξάνουσης, τῆς δὲ, καταπαύε-
 „σης, καὶ λεγούσης ὡς κακὸν εἶη διδάσκειν τὴν ψυχὴν
 „πλέον τι διζησθαι αἰεὶ ἔχειν τῷ παρεόντος· τῆτέων
 „προκειμενέων τῶν γνωμέων, ὅτι τὴν σφαιρωτέραν
 „σεωυτῷ τε καὶ Πέρσησι ἀνείρεο. Νῦν ὦν, ἐπειδὴ τέ-
 „τραψαι ἐπὶ τὴν ἀμείνω, φῆς τοι μετιέντι τὰ ἐπ'
 „Ἑλλήνας σόλον, ἐπιφοιτᾷ ὄνειρον θεῶ τινός πομπῇ,
 „ἐκ ἑώντά σε καταλύειν τὸν σόλον. ἀλλ' ὁδὲ ταῦτά ἐσι
 „θῆα, ὦ παῖ. ἐνύπνια γάρ τε ἐς ἀνθρώπους πεπλα-
 „νημέ-

„νημένας, τοιαῦτά ἐς οἷά σε ἐγὼ διδάξω, ἔτεσι σεῦ
 „πολλοῖσι πρεσβύτερος εὐών· περιπλανῆσθαι αὐτὰ μά-
 „λιστα ἐώθασι αἱ ὄψεις τῶν οἰεράτων, τά τις ἡμέρης
 „φροντίζει· ἡμεῖς δὲ τὰς προτῆ ἡμέρας ταύτην τὴν
 „τραπηλασίην καὶ τὸ κάρτα ἔχομεν μετὰ χεῖρας.
 „Εἰ δὲ ἄρα μὴ ἐστὶ τῷτο τοῖτο οἷον ἐγὼ διατρέω, ἀλλά·
 „τι τῷ θεῷ μετέχον, σὺ πᾶν αὐτὸ συλλαβὼν εἴρηκας·
 „Φανήσεται γὰρ δὴ καὶ ἐμοὶ ὥς καὶ σοὶ διακελευόμενον·
 „Φανῆναι δὲ ἔδεν μᾶλλον μοι ὁφείλει ἔχοντι τὴν σὴν.
 „ἐσθῆτα, ἢ ἐκὶ τὴν ἐμὴν· ἔδὲ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ τῇ
 „σῇ ἀναπαυομένῳ, ἢ ἐ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ· εἴπερ γε καὶ
 „ἄλλως ἐθέλει Φανῆναι. ὃ γὰρ δὴ ἐς τοσούτῳ γε εὐη-
 „θεῖης ἀνήκει τῷτο ὃ, τι δὴ κατέ ἐς τὸ ἐπιφαινόμενον
 „τοὶ ἐν τῷ ὕπνῳ, ἄστε δόξεις, ἐμὲ ὁρῶν, σὲ εἶναι, τῇ
 „σῇ ἐσθῆτι τεκμαυρόμενον. εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐν ἔδεν λόγῳ
 „ποιήσεται, ἔδὲ ἀξιόσας ἐπιφαιῖναι, ἔτε ἦν τὴν ἐμὴν
 „ἐσθῆτα ἔχω, ἔτε ἦν τὴν σὴν, σὲ δὲ ἐπιφοιτήσῃ τῷτο,
 „μετατέον ἤδη ἔσαι. εἰ γὰρ δὴ ἐπιφοιτήσῃ γε συνεχέως·
 „φαίην ἂν καὶ αὐτὸς θεὸν εἶναι. εἰ δὲ τοι ἔτω δεδο-
 „κηται γίνεσθαι, καὶ ἐκ οἷά τε αὐτὸ παρατρέψαι,
 „ἀλλ' ἤδη δὲ ἐμὲ ἐν κοίτῃ τῇ σῇ κατυπνώσας, φέρε-
 „τέων ἐξ ἐμεῦ ἐπιτελευμένων, φανήτω καὶ
 „ἐμοί. μέχρι δὲ τῷτο τῇ παρεύσῃ γνώμῃ χερί-
 „σσομαι.”

Obtemperans tamen Xerxi in somnis vidit eadem, quae ille, cum verbis trucibus & minis circa oculos.

17. Τοσαῦτα εἶπας Ἀρτάβανος, ἐλπίζων Ξέρξεα ἀποδέξαι λέγοντα ἑδὲν, ἐποιέε τὸ κελευόμενον. ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρξεω ἐσθῆτα, καὶ ἰζόμενος ἐς τὸν βασιλῆιον θρόνον, ὡς μετὰ ταῦτα κοῖτον ἐποιέετο, ἦλθέ οἱ κατυπνωμένῳ τῷτῳ ὄναρ· τὸ καὶ παρὰ Ξέρξεα ἐφοίτα· ὑπερσὺν δὲ τῷ Ἀρτάβανῳ, εἶπε, „Σὺ δὲ κῆνος, εἰς ὃ ἀποσπενύδων Ξέρξεω στρατεύσομαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ὡς δὴ κηδόμενος αὐτῆ; ἀλλ' ἔτε ἐς τὸ μετέπειτα, ἔτε ἐς τοπαραιτικά νῦν καταπροΐξαι ἀποτρέπων τὸ χρεὼν γενέσθαι. Ξέρξεα δὲ τὰ δαίτ' ἀνηκυσέοντα παύειν, αὐτῷ ἐκείνῳ δεδήλωται.“

Unde bellum divinitus iussum credunt.

18. Ταῦτά τε δὴ ἐδόκει Ἀρτάβανος τὸ ὄναρ ἀπειλέειν, καὶ θερμοῖσι σιδηρείοις ἐκκαίειν αὐτῆ μέλαινας ὀφθαλμούς. καὶ ὅς, ἀμβώσας μέγα ἀναθρόσκε, καὶ παριζόμενος Ξέρξῃ, ὡς τὴν ὄψιν οἱ τῷ ἐνυπνίᾳ διεξῆλθε, ἀπηγόμενος, δεύτερά οἱ λέγει τὰδε, „Εγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη πολλὰ τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἐσσόνων, ἐκ τῶν σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίᾳ εἶκον· ἐπιστάμενος ὡς κακὸν εἴη τὸ πολλῶν ἐπιθυμέειν· μεμνημένος μὲν τὸν ἐπὶ Μασσαγέτας Κύρου σὺλον ὡς ἐπρηξε, μεμνημένος δὲ καὶ τὸν ἐπ' Αἰθίοπας τῷ Καμβύσῳ, συστρατεύομενος δὲ καὶ Δαρείῳ ἐπὶ Σκύθας. ἐπιστάμενος ὦν ταῦτα, γνώμην

„μην εἶχον· ἀτρεμίζοντά σε μακαρίζον εἶναι πρὸς πάν-
 „των ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ δαιμονίη τις γίνεται ὄρμη, καὶ
 „Ἐθνας, ὡς ἔοικε, φθορὴ τις καταλαμβάνει θνήλα-
 „τος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τράπομαι, καὶ τὴν γνώμην
 „μετατίθεμαι· σὺ δὲ σήμνηνον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τῆ
 „θεῖς πεμπόμενα, χρῆσθαι δὲ κέλευε τοῖσι ἐκ σεῦ πρῶ-
 „τοις προειρημένοις ἐς τὴν παρασκευὴν· ποίειε δὲ ὅτω,
 „ὅπως τῇ θεῇ παραδιδόντος, τῶν τῶν ἐνδεήσεις μηδέν.“
 „τῆτέων δὲ λυχθέντων, ἐνθαῦτα ἐπαρθέντες τῇ ὄψει,
 „ὡς ἡμέρῃ ἐγένετο τάχιστα, Ξέρξης τε ὑπερετίθετο ταῦ-
 „τα Πέρσῃσι, καὶ Ἀρτάβανος, ὃς πρότερον ἀποσπεύ-
 „δων μένος ἐφαίνετο, τότε ἐπισπεύδων φανερός ἦν.

Post haec ineunt expeditionem Xerxi tertium somnium
 oblatum. Magorum in huius coniectione adulatio.

19. Ὡρημένω δὲ Ξέρξῃ στρατηλατέειν, μετὰ
 ταῦτα τρίτῃ ὄψει ἐν τῷ ὕπνῳ ἐγένετο, τὴν οἱ Μάγγοι
 ἔκριναν ἀκέσαντες φέρειν τε ἐπὶ πᾶσαν γῆν, δελεύ-
 σεν τέ οἱ πάντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὄψις ἦν ἡδε. ἐδόκει
 ὁ Ξέρξης ἐξεφανῶσθαι ἐλαίης θαλάσῃ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐλαίης
 τὰς κλάδας γῆν πᾶσαν ἐπισχεῖν· μετὰ δὲ, ἀφανι-
 σθῆναι περὶ τῇ κεφαλῇ κείμενον τὸν σέφανον. κρινάντων
 δὲ ταύτῃ τῶν Μάγων, Περσέων τε τῶν συλκεθέν-
 των αὐτίκα πᾶς ἀνὴρ ἐς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐαυτοῦ ἀπελά-
 σας, εἶχε προθύμῃν πᾶσαν ἐπὶ τοῖσι εἰρημένοις, θε-
 λῶν αὐτὸς ἕκαστος τὰ προκείμενα δῶρα λαβεῖν· καὶ
 Ξέρ-

Ξέρξης τῷ στρατῷ ἔτω ἐπάγεσθαι ποίεσθαι, χωρὸν πάν-
τα ἐρευνᾶν τῆς ἡπείρου.

Moles apparatusum excedens cunctas expeditiones.

20. Ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἀλώσιος, ἐπὶ μὲν τέσ-
σερα ἔτεα πλήρεια παραρτέετο στρατὸν τε καὶ τὰ πρόσ-
φορα τῇ στρατιῇ· πέμπτω δὲ ἔτει ἀνομένῳ ἐστρατηλά-
τες χειρὶ μεγάλη πλήθεος· σύλων γὰρ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν
πολλῶν δὴ μέγιστος ἔτος ἐγένετο· ὥστε μήτε τὸν Δαρεῖος
τὸν ἐπὶ Σκύθας παρὰ τῆτον μηδὲν φαίνεσθαι, μήτε
τὸν Σκυθικόν, ὅτε Σκύθαι Κιμμερίους διώκοντες, εἰς τὴν
Μηδικὴν χώραν ἐμβαλόντες, σχεδὸν πάντα τὰ ἄνω
τῆς Ἀσίας καταστρεψάμενοι, ἐνέμοντο· τῶν εἵνεκεν
ὑπερον Δαρεῖος ἐτιμωρέετο· μήτε κατὰ τὰ λεγόμενα
τῶν Ἀτρωιδέων εἰς Ἴλιον, μήτε τὸν Μυσῶν τε καὶ Τευ-
κρῶν, τὸν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν γενομένον· οἱ διαβαίντες
εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον, τέσ τε Θρήικας κα-
τεστρέψαντο πάντας, καὶ ἐπὶ τὸν Ἴόνιον πόντον κατέ-
βησαν, μέχρι τε Πηνειῷ ποταμῷ τῷ πρὸς μεσαμβρείης
ἔλασαν.

Xerxes Athon effodere iubet.

21. Αὐτὰς αἱ πᾶσαι, εἰ δὲ ἕτεραι πρὸς ταύτησι
γεγόμεναι στρατηλασίαι, μῆς τῆςδε ἐκ Ἀσίας· τί γὰρ
ἐκ ἡγὰγε ἐκ τῆς Ἀσίας ἔθνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης;
κοῖον δὲ πιόμενόν μιν ὕδωρ ἐκ ἐπέλιπε, πλὴν τῶν με-
γάλων ποταμῶν; οἱ μὲν γὰρ νέας παρείχοντο, οἱ δὲ

ἐς πρὸν ἐτετάχατο, τοῖαι δὲ ἵππος προστέτακτο, τοῖσι δὲ ἵππαγωγὰ πλοῖα, ἅμα στρατευομένοισι· τοῖσι δὲ ἐς τὰς γεφύρας μακρὰς νέας παρέχειν· τοῖσι δὲ σιτὰ τε καὶ νέας. καὶ τὸτο μὲν, ὡς προσπταισάντων τῶν πρώτων περιπλεόντων περὶ τὸν Ἄθων, προστομαίετο ἐκ τριῶν ἐτέων καὶ μάλιτα ἐς τὸν Ἄθων. ἐν γὰρ Ἐλαιῇντι τῆς Χερσονήσου ὤρμεον τριήρεις· ἐνθεῦτεν δὲ ὀρμεώμενοι, ὤρυσσον ὑπὸ μασίγων παντοδαποὶ τῆς στρατῆς, διάδοχοι δὲ ἐφοίτων· ὤρυσσον δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄθων κατοικημένοι. Βεβάρης δὲ ὁ Μεγαβάρις, καὶ Ἀρταχάης ὁ Ἀρταίς, ἄνδρες Πέρσαι, ἐπεσάτεον τῷ ἔργῳ.

Descriptio montis Atho, & adsitarum urbium.

22. Ὁ γὰρ Ἄθως ἐστὶ ὄρος μέγα τε καὶ ἑνομαστόν, ἐς θαλάσσαν κατήκον, οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. τῇ δὲ τελευταῖ ἐς τὴν ἡπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοῦδες τέ ἐστι, καὶ ἰσθμὸς ὡς δώδεκα σταδίων· πεδίον δὲ τὸτο, καὶ κολωνοὶ καὶ μεγάλοι ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκωνίδων, ἐπὶ θαλάσσαν τὴν ἀντίον Τορώνης. ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τῇ τῳ, ἐς τὸν τελευταῖ ὁ Ἄθως, Σάνη πόλις Ἑλλὰς ἀκηται. αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τῷ Ἄθῳ οἰκημένοι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἡπειρωτίδων ὤρμητο ποιεῖν, εἰσὶ αὖτε, Δῖον, Ὀλόφυξος, Ἀκρόθων, Θύσσοι, Κλειωαί. πόλις μὲν αὗται αἱ τὸν Ἄθων ἱέμενται.

Modus & locus fossae factae. Phoenicum collectia.

23. Ὀρυσσον δὲ ὧδε· δασάμενοι τὸν χῶρον οἱ βάεβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ Σάνην πόλιν σχαινοτάνες ποιησάμενοι· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο βαθεῖα ἡ διώρυξ, οἱ μὲν, κατῳτάτα ἐξεῶτες, ὠρυσσον· ἕτεροι δὲ, παρεδίδουσιν τὸν αἰὲς ἐξορυσσόμενον χθὲν ἄλλοις κατύπερθε ἐξεῶσι ἐπὶ βάθρων· οἱ δ' αὖ ἐκδεκόμενοι, ἑτέροις, ἕως ἀπικέατο ἐς τὰς ἀνωτάτω· ἔτοι δὲ ἐξεφόρεόν τε καὶ ἐξέβαλλον. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοις πλὴν Φοινίκων, καταρῥηγνύμενοι οἱ κρημνοὶ τῷ ὀρύγματος, πόνον διπλήσιον παρεῖχον· ἅτε γὰρ τῷ τε ἄνω σόματος καὶ τῷ κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιευμένων, ἑμελλέ σφι τοῖσιν ἀποβήσεσθαι. οἱ δὲ Φοίνικες σοφίην ἐν τε τοῖσι ἄλλοις ἔργοις ἀποδείκνυνται, καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῳ. ἀπολασχόντες γὰρ μόριον ὅσον αὐτοῖσι ἐπέβαλε, ὠρυσσον· τὸ μὲν ἄνω σόμα τῆς διώρυχος ποιεῦντες διπλήσιον ἢ ὅσον ἔδει αὐτὴν τὴν διώρυχα γενέσθαι· προβαίνοντος δὲ τῷ ἔργῳ, συνῆγον αἰεὶ· κάτω τε δὴ ἐγένετο, καὶ ἐξισῶτο τοῖσι ἄλλοις τὸ ἔργον. ἐνθαῦτα δὴ λειμῶν ἐστὶ, ἵνα σφι ἀψυρή τε ἐγένετο καὶ περητήριον· σῖτος δὲ σφι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίας ἀληλεσμένοις.

Stimulus quo Xerxes instinctus fuit, iactantiae cupido.

24. Ὡς μὲν ἐμὲ συμβαλλόμενον εὗρίσκειν, μεγαλοφροσύνης ἕνεκεν αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἰδέλων τε δύναμιν ἀποδεικνυσθαι, καὶ μνημόσυνα λιπέσθαι. παρὲν γὰρ, μηδένα πόνον λαβόντας, τὸν ἰσθμὸν τὰς

νέας

νέας διειρύσαι, ἐρύσσειν ἐκέλευε διώρυχα τῇ θαλάσῃ
 εὖρος ὡς δύο τριήρεας πλέειν ὁμῶς ἐλατρευμέναις. τοῖσι
 δὲ αὐτοῖσι τέττοις τοῖσι περ καὶ τὸ ὄρυγμα, προσ-
 ἐτέτακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύζακτες γε-
 φυρᾶσαι.

Cura rei frumentariae per loca Thraciae & Macedoniae.

25. Ταῦτα μὲν ἔτι ὅτε ἐπείρεε. παρασκευάζεται
 δὲ καὶ ὅπλα ἐς τὰς γεφύρας βύβλινά τε καὶ λευκολίνε,
 ἐπιτάξας Φοινίξιν τε καὶ Αἰγυπτίοισιν· καὶ σιτία τῇ
 στρατῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῇεν ἡ στρατὴ, μηδὲ
 τὰ ὑποζύγια ἐλαυνόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀναπυθό-
 μενος δὲ τὰς χώρας, καταβάλλειν ἐκέλευε ἵνα ἐπιτη-
 δεώτατον εἴη, ἄλλον ἄλλῃ ἀγνέοντας ὀλκᾶσι τε καὶ
 πορθῆμίοισιν ἐκ τῆς Ἀσίας πανταχόθεν. τὸν δὲ ὦν πλεί-
 στον ἐς Λευκὴν Ἀκτὴν καλεομένην τῆς Θρηάκης ἀγίνεον,
 οἱ δὲ, ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περινθίαν, οἱ δὲ, ἐς Δορίσκον,
 οἱ δὲ, ἐς Ἡϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, οἱ δὲ, ἐς Μακεδο-
 νίην διατεταγμένοι.

Xerxes cum exercitu movit e Cappadocia, venitque Ce-
 laenas, ubi & memoria Marsyae.

26. Ἐν ταῷ δὲ ὅτε τὸν προκείμενον πόνον ἐργά-
 ζοντο, ἐν τῷ ὅτε ὁ πεζὸς ἅπας συλλελεγμένος, ἅμα
 Ξέρξης ἐπορεύετο ἐς Σάρδεις, ἐκ Κριτάλων ὁρμηθεὶς τῶν
 ἐν Καππαδοκίῃ· ἐνθαῦτα γὰρ εἶρητο συλλέγεσθαι πάν-
 ταν τὸν κατ' ἡπειρον μέλλοντα ἅμα αὐτῷ Ξέρξης πορεύ-
 εσθαι.

εσθαι στρατόν. ὅς μὲν νυν τῶν ὑπάρχων στρατὸν καὶ λίαν ἐσαλμένον ἀγαγὼν, τὰ προκείμενα παρὰ βασιλέος ἔλαβε δῶρα, ἐκ ἔχω φράσαι· εὐδὲ γὰρ ἀρχὴν ἐς κρίσιν τέττα πέρι ἐλθόντας οἶδα. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε διαβαίντες τὸν Ἄλυν ποταμὸν, ὠμίλησαν τῇ Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορευόμενοι, παρεγένοντο ἐς Κελαινάς, ἵνα πηγαὶ ἀναδιδῶσι Μαιάνδρην ποταμῷ, καὶ ἑτέρεν ἐκ ἐλάσσονος ἢ Μαιάνδρην, τῷ ὄνομα τυγχάνει ἐὼν Καταβρύχτης· ὃς ἐξ αὐτῆς τῆς ἄκρης τῆς Κελαινέων ἀνατέλλων, ἐς τὸν Μχίανδρον ἐκδιδεῖ· ἐν τῇ καὶ ὁ τῷ Σιληνῷ Μαρσύεω ἀς ὅς ἀνακρέμαται· τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ Ἀπόλλωνος, ἐκδαρέντα ἀνακρεμασθῆναι.

Ditissimus Pythius, cuius patrimonii summa, celebratio regia. cap. 27. 28. 29.

27. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκατήμενος Πύθιος ὁ Ἄττος, ἀνὴρ Λυδὸς, ἐξένισε τὴν βασιλέος στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγίσοις, καὶ αὐτὸν Ξέρξεα· χρέματά τε ἐπαγγέλλετο, βελόμενος ἐς τὸν πόλεμον παρέχειν. ἐπαγγελλομένη δὲ χρέματα Πυθίς, εἶρετο Ξέρξης Περσέων τὲς παρεόντας, τίς τε ἐὼν ἀνδρῶν Πύθιος, καὶ κόσα χρέματα κεκτημένος, ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα. οἱ δὲ εἶπαν, „ὦ βασιλεῦ, ὅτός ἐστι, ὃς τοι τὸν „πατέρα Δαρεῖον ἐδωρῆσατο τῇ πλατανίῳ τῇ χρυσῇ, „καὶ τῇ ἀμπέλῳ· ὃς καὶ νῦν ἐστὶ πρῶτος ἀνδράπων „πλῆτῳ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, μετὰ σέ.“

28. Θωυμάσας δὲ τῶν ἐπέων τὸ τελευταῖον Ξέρξης, αὐτὸς δεύτερα εἶρετο Πύθιον ὁκόσα οἱ εἴη χρήματα. ὁ δὲ εἶπε, „ὦ βασιλεῦ, ἔτε σε ἀποκρύψω, ἔτε σκῆψομαι τὸ μὴ εἰδέναι τὴν ἐμεωῦτῃ εἶσιν, ἀλλ' ἐπιστάμενός τοι ἀτρεκέως καταλέξω. ἐπεὶ τε γὰρ τάχι-
„στά σε ἐπυθόμην ἐπὶ θάλασσαν καταβαίνοιντα τὴν
„Ἑλληνίδα, βεβλόμένος τοι δέναι ἐς τὸν πόλεμον χρή-
„ματα, ἐξέμαθον, καὶ εὖρον λογιζόμενος, ἀργυρίᾳ
„μὲν δύο χιλιάδας ἐίσας μοι ταλάντων, χρυσίᾳ δὲ
„τετρακοσίας μυριάδας σατήρων Δαρεικῶν, ἐπιδέσας
„ἑπτὰ χιλιάδων. καὶ τῦτοισί σε ἐγὼ δωρέομαι· αὐτῷ
„δὲ ἐμοὶ ἀπὸ ἀνδράποδων τε καὶ γεωπέδων ἀρκέων ἐστὶ
„βίος.“ ὁ μὲν ταῦτά ἔλεγε,

29. Ξέρξης δὲ ἡσθεὺς τοῖσι εἰρημένοισι, εἶπε, „Ἐλ-
„νε! Λυδὲ, ἐγὼ ἐπεὶ τε ἐξῆλθον τὴν Περσίδα χώραν, ἐδενί
„ἀνδρὶ συνέμιξα ἐς τόδε, ὅστις ἠθέλησε ξείνια προθεῖ-
„ναι στρατῷ τῷ ἐμῷ, ἐδὲ ὅστις ἐς ὄψιν τὴν ἐμὴν κατα-
„στάς, αὐτεπάγγελτος ἐς τὸν πόλεμον ἐμοὶ ἠθέλησε
„συμβαλέσθαι χρήματα, ἔξω σεῦ. σὺ δὲ καὶ ξείνισας
„μεγάλως στρατὸν τὸν ἐμὸν, καὶ χρήματα μεγάλα
„ἐπαγγέλλεαι. σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντὶ αὐτέων γέρεα τοιαῦτα
„δίδωμι· ξεινόν τέ σε ποιεῦμαι ἐμὸν, καὶ τὰς τε-
„τρακοσίας μυριάδας τοι τῶν σατήρων ἀποπλήσω παρ'
„ἐμεωῦτῃ, δὲς τὰς ἑπτὰ χιλιάδας· ἵνα μή τοι ἐπι-
„δέεες ἔωσι αἱ τετρακοσίαι μυριάδες ἑπτὰ χιλιάδων,
„ἀλλ' ἢ τοι ἀπαρτιλογίῃ ὑπ' ἐμέο πεπληρωμένη κέκτη-

„σὸ τε αὐτὸς τάπερ αὐτὸς ἐκτῆσθε, ἐπίστασθ' οὐκ εἶναι
 „αἰεὶ τοιοῦτος· ἔγ' γάρ τοι ταῦτα ποιεῖντι, ὅτε ἐς τὸ
 „παρεὶν, ὅτε ἐς χρόνον μεταμελήσει.“

Xerxes inde progressus ad terminum Phrygiae a Lydia
 pervenit in oppidum Cydrara.

30. Ταῦτα δὲ εἰπας, καὶ ἐπιτελέα ποιήσας, ἐπο-
 ρεῖτο αἰεὶ τοπρόσω. Ἄναυα δὲ καλομένην Φρυγῶν
 πόλιν παρὰ μείβομενος, καὶ λίμνην, ἐκ τῆς ἅλεις γί-
 νονται, ἀπῆκετο ἐς Κολοσσάς, πόλιν μεγάλην Φρυ-
 γίης, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς χάσμα γῆς ἐξβαλὼν
 ἀφανίζεται· ἔπειτα διὰ σαδίων ὡς μάλιτά κη πέντε
 αἰναφαιόμενος, ἐκδίδοι καὶ ὅτος ἐς τὸν Μαίανδρον. ἐκ
 δὲ Κολοσσῶν ὁρμεώμενος ὁ στρατὸς ἐπὶ τῆς ἕρης τῶν
 Φρυγῶν καὶ τῶν Λυδῶν, ἀπῆκετο ἐς Κύδραρα πάλιν· ἔνθα
 σῆλη καταπεπηγυῖα, σαθεῖσα δὲ ὑπὸ Κροίσου, κατα-
 μηνύει διὰ γραμμάτων τὰς ἕρας.

Bivium in Cariam ducens ac Sardes. Urbs Callatebi, in
 qua opifices mellis e myrica & tritico conficiendi. Xer-
 xes platano delectatus.

31. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐξέβαλε ἐς τὴν Λυδίην,
 σχιζομένης τῆς ἐδῆ, καὶ τῆς μὲν ἐς ἀριστερὴν, ἐπὶ Κα-
 ρίης Φερέσης, τῆς δὲ ἐς δεξιὴν, ἐς Σάρδεις, τῇ καὶ πορευο-
 μένῳ διαβῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσα ἀνάγκη
 γίνεται, καὶ ἵεναι παρὰ Καλλάτηβον πόλιν, ἐν τῇ ἄν-
 δρες δημοεῖροι ἐκ μυρίκης τε καὶ πυρῆ μέλι ποιῶσι·
 ταύτῃ

ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν, εὗρε πλατάνισον, τὴν
καίλλεος ὄνεκεν ὠρησάμενος κόσμῳ χρυσέῳ, καὶ μελο-
δωνῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ἐπιτρέψας, δευτέρῃ-ἡμέρῃ ἀπέ-
κετο ἐς τῶν Λυδῶν τὸ αἶψυ.

Sardibus cur miserit caduceatores in Graeciam, petitum
terram & aquam.

32. Ἀπικόμενος δὲ ἐς Σάρδεις, πρῶτα μὲν ἀπέ-
πεμπε κήρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσαντας γῆν τε καὶ
ὕδωρ, καὶ προερίοντας δαῖπνα βασιλεῖ παρασκευάζων·
πλὴν ἔτε ἐς Ἀθήνας, ἔτε ἐς Λακεδαιμόνας ἀπέπεμπε
ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δὲ ἄλλῃ πάντῃ. τῶν δὲ εἵνεκεν το-
δεύτερον ἀπέπεμπε ἐπὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὅσοι πρότε-
ρον ἐκ ἔδωσαν Δαρείῳ πέμψαντι, τέττες πᾶγχυ ἐδόκει
τότε δαΐσαντας δῶσαν· βεβλόμενος ὦν αὐτὸ τῷτο ἐκμα-
θῶν ἀκριβῶς, ἔπεμπε.

Locus pontis in Hellesponto. Artayctae casus.

33. Μετὰ δὲ ταῦτα, παρεσκευάζετο ὡς ἰλῶν ἐς
»Λβυδον. οἱ δὲ ἐν τῷτῳ τὸν Ἑλλήσποντον ἐξεύγυσαν ἐκ
τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην. ἔτι δὲ τῆς Χερσονήσου τῆς
ἐν Ἑλλήσποντῳ, Σησῆ τε πόλις μεταξὺ καὶ Μαδύτης,
αἰκτὴ τραχέα ἐς θάλασσαν κατήκεισα, Ἀβύδῳ καταν-
τίον· ἐνθα μετὰ ταῦτα, χρόνῳ ὕπερον ἢ πολλῶ ἐπὶ
Ξανθίππῃ τῇ Ἀρίφρονος στρατηγῇ Ἀθηναίων, Ἀρ-
ταύκτην ἄνδρα Πέρσῃν λαβόντες Σησῆ ὑπαρχον, ζῶν-
τα πρὸς σάνδα διαπασσάλευσαν· ἐς καὶ ἐς τῇ Περ-
σιίλει

περίλω τὸ ἱὸν τὸ ἐς Ἐλαιῶντα ἀγνεόμενος γυναικας,
ἀθέμιτα ἔρθεσκε.

Longitudo pontis ex Abydo ad oppositam continentem.

Pontes tempestate disiecti.

34. Ἐς ταύτην ὦν τὴν ἀκτὴν ἐξ Ἀβύδου ὁρμεῶμε-
νοι, ἐγεφύρεν τοῖσι προσεέετο τὴν μὲν λευκολίην, Φοί-
νικας, τὴν δὲ ἑτέρεν κ' ἦν βυβλίνην, Αἰγύπτιοι. ἔσι δὲ
ἑπτὰ σάδια ἐξ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπαντίαν. καὶ δὴ ἐξευ-
γμήνυσθε πῶς, ἐπιγνεόμενος χαμῶν μέγας, συνέκο-
ψέ τε ἑκάστω πάντα καὶ διέλυσε.

Xerxes ob pontes disiectos a tempestate stolidè furit

35. Ὡς δὲ ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιεύμενος,
τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε τριηκοσίας ἐπικέσθαι μάστιγι
πληγὰς, καὶ κατεῖναι ἐς τὸ πέλαγος πεδῶν ζευγος.
ἤδη δὲ ἤκιστα ὡς καὶ σιγῆας ἄμφ' ὅτοις ἀπέπεμψε
εἰζόντας τὸν Ἑλλήσποντον. ἐνετέλλετο δὲ ὦν ῥαπίζον-
τας, λέγειν βάρβαρά τε καὶ ἀτάσθαλα, „Ὡ πικρὸν
ὑδωρ, θεσπότης τοι δίκην ἐπιτιθεῖ τήνδε, ὅτι μιν ἠδι-
κησας, εἰδὲν πρὸς ἐκείνῃ ἀδικὸν παθόν. καὶ βασιλεὺς
ἡμὲν Ξέρξης διαβήσεται σε, ἦν τε σύ γε βέλη, ἦν τε
ἡμῆ'· σοὶ δὲ κατὰ δίκην ἄρα εἰδὲς ἀνθρώπων θύει, ὡς
ἔοντι δολερῷ τε καὶ αἰλμυρῷ ποταμῷ.“ τὴν τε δὴ θά-
λασσαν ἐνετέλλετο ὅτοις ζημιῶν, καὶ τῶν ἐπεξεώτων
τῇ ζεύξει τῷ Ἑλλήσποντὶ ἀποταμεῖν τὰς κεφαλαῖς.

· Εκαῖα descriptio pontis in Hellesponto.

· 36. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίηον τοῖσι προσέκειτο αὐ-
τη ἡ ἄχαρις τιμή. τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐξεύγνυ-
σαν. ἐξεύγνυσαν δὲ ὧδε. πεντηκοντέρους καὶ τριήρεις
συνθέντες, ὑπὸ μὲν τὴν πρὸς τῷ Εὐξείνῃ Πόντῃ, ἐξή-
κοντά τε καὶ τριηκοσίας, ὑπὸ δὲ τὴν ἐτέραν τεσσσερεσκαί-
δεκα καὶ τριηκοσίας· τῷ μὲν Πόντῃ, ἐπικαρσίας, τῷ
δὲ Ἐλλησπόντῃ, κατὰ ῥέον, ἵνα ἀνακωχεύῃ τὸν τόνον
τῶν ὄπλων· συνθέντες δὲ, ἀγκύρας κατήκταν περιμή-
κεας, τὰς μὲν πρὸς τῷ Πόντῃ τῆς ἐτέρης, τῶν ἀνέμων
εἵνεκεν τῶν ἔσωθεν ἐκπνεόντων, τῆς δὲ ἐτέρης τῆς πρὸς
ἐσπέρης τε καὶ τῷ Αἰγαίῃ, εὖρε τε καὶ νότῃ εἵνεκεν.
διέκπλοον δὲ ὑπόφαισιν κατέλιπον τῶν πεντηκοντέρων,
καὶ τριῶν, ἵνα καὶ ἐς τὸν Πόντον ἔχῃ ὁ βελόμενος πλέειν
πλειόισι λεπτοῖσι, καὶ ἐκ τῷ Πόντῃ ἔξω. ταῦτα δὲ ποιήσαν-
τες, κατέτεινον ἐκ γῆς σρεβλῆντες ὄνοισι ξυλίνοισι τὰ ὅπλα·
ἐκέτι χωρὶς ἐκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκο-
λίνε δασάμενοι ἐς ἑκατέρην, τέσσαρα δὲ τῶν βυβλίνων.
παχύτης μὲν ἦν ἡ αὐτὴ καὶ κάλλονή, κατὰ λόγον δὲ
ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα· τῷ τάλαντον ὁ πῆχυς εἶλκε.
ἐπεὶ δὲ ἐγεφυράθη ὁ πόρος, κερμεὲς ξύλων κατα-
πρίσαντες, καὶ ποιήσαντες ἴσως τῆς σχεδῆς τῷ εὖρε,
κόσμῳ ἐπετίθεσαν κατύπερθε τῶν ὅπλων τῷ τόνῳ· θέν-
τες δὲ ἐπεξῆς, ἐνθαῦτα αὐτῖς ἐπεξεύγνυον. ποιήσαν-
τες δὲ ταῦτα, ὕλην ἐπεφόρησαν· κόσμῳ δὲ θέντες καὶ
τὴν ὕλην, γῆν ἐπεφόρησαν· καταναΐξαντες δὲ καὶ τὴν

γῆν, Φραγμὸν παρείρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα μὴ
φοβήνται τὰ ὑποζύγια τὴν θάλασσαν ὑποφορέοντα, καὶ
οἱ ἵπποι.

Xerxes ex hibernis Sardium pergit Abydum petiturnis.

Sol deficit.

37. Ὡς δὲ τὰ τε τῶν γεφυρέων κατασκευάσῃ,
καὶ τὰ περὶ τὸν Ἄθων, οἳ τε χυτοὶ περὶ τὰ σώματα
τῆς διώρυχος, οἱ τῆς ῥηχίης εὐσκεν ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ
πὶμπληται τὰ σώματα τῷ ὀρύγματος, καὶ αὐτὴ ἡ διώ-
ρυξ παντελέως πεποιημένη ἀγγελτο, ἐνθαῦτα χαιμε-
ρίσας, ἅμα τῷ ἔαρι παρεσκευασμένος ὁ στρατὸς ἐκ τῶν
Σαρδίων ὤρματο ἐλθὼν εἰς Ἀβυδὸν. ὠρμημένῳ δὲ οἱ, ὁ
ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τῷ ἔρανῳ ἔδρην, ἀφανὴς ἦν, ἔτ'
ἐπινεφέλων ἐόντων, αἰθρίας τε τῷ μάλιστ' ἀντὶ ἡμέ-
ρης τε νύξ ἐγένετο. ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τῷτο τῷ Ξέρ-
ξῃ ἐπιμελὲς ἐγένετο· καὶ ἔρετο τῶς Μάγες τὸ θεί-
λαι προφαίνειν τὸ φάσμα. οἱ δὲ ἔφραζον ὡς Ἑλλῆσι
προδεικνύει ὁ θεὸς ἐκλειψῇ τῶν πολιῶν· λέγοντες
ἥλιον εἶναι Ἑλλήνων προδέκτορα, σελήνων δὲ, σφέων.
πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης, περιχαρὴς ἰὼν ἐποίηστο
τὴν ἑλάσιν.

Unde inconsulta petitio Pythii de maioris filii vacatione.

38. Ὡς δὲ ἐξήλαυνε τὴν στρατιήν, Πύθιος ὁ Λυδὸς
καταβρώδηςας τὸ ἐκ τῷ ἔρανῳ φάσμα, ἐπαρθείς τε
τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε ταῦτα,

,,ὦ

„ὦ δέσποτα, χρήσαις ἂν τι τεῦ βελοίμην τυχεῖν,
 „τὸ σοὶ μὲν ἐλαφρὸν τυγχάνει εἰς ὑπεργῆσιν, ἐμοὶ δὲ
 „μέγα γινόμενον;“ Ξέρξης δὲ πᾶν μᾶλλον δοκέων μιν
 χρήσαις ἢ τὸ ἐδεήθη, ἔφη τε ὑπεργῆσιν, καὶ δὴ ἀγο-
 ρεύειν ἐκέλευε ὅτεν δέοιτο. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε ταῦτα ἤκουσε,
 ἔλεγε θαρδύσας ταῦδε, „ὦ δέσποτα, τυγχάνεισί μοι
 „παῖδες ἔοντες πέντε, κή σφεας καταλαμβάνει πᾶν-
 „τας ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. σὺ δὲ, ὦ
 „βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τόδε ἡλικίης ἦκοντα οἰκτεῖρας, τῶν
 „μοι παίδων ἕνα παράλυσον τῆς στρατηΐης τὸν πρεσβύ-
 „τατον, ἵνα αὐτῷ τε ἐμεῦ καὶ τῶν χρημάτων ἡ μελε-
 „τωνός· τὰς δὲ τέσσαρας ἄγε ἅμα σεαυτῷ. καὶ πρή-
 „ξας τὰ νοεῖας, νοσήσεις ὀπίσω.“

Caius nece eam luit, ut per discessi corporis duas partes
 transiret exercitus

39. Κάριτα τε ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης, καὶ ἀμείβε-
 ται τοιοῦδε, „ὦ κακὲ ἄνθρωπε, σὺ ἐτόλμησας ἐμεῦ
 „στρατευόμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἄγοντος πατ-
 „ρός· ἐμὲ καὶ ἀδελφεὲς καὶ οἰκίης καὶ φίλος, μνη-
 „σασθαι περὶ σέο παῖδες, εἰς ἐμὸς δῆλος, τὸν χρῆν
 „παυνοικίῃ αὐτῇ γυναικὶ σπένεσθαι; εὖ νῦν τόδε ἐξεπί-
 „τασο, ὥς ἐν τοῖσι ὡς τῶν ἀνθρώπων οἶκος ὁ θυμός·
 „ὅς χρησά μὲν ἀκῆσας, τέρψιος ἐμπιπλῆς τὸ σῶμα·
 „ὑπεναντία δὲ τεττίοσι ἀκῆσας, ἀνοιδῆς. ὅτε μὲν νυν
 „χρησά ποιήσας, ἕτερα τοιαῦτα ἐπηγγέλλο, εὐεργα-
 „σίησι βασιλῆας ἐκαυχῆσαι ὑπερβαλίσθαι· ἐπεὶ τε

τῷ Ἀταρνέος ἐς Καρίνην πόλιν. ἀπὸ δὲ ταύτης, διὰ Θήβης πεδία ἐπορεύετο, Ἀτραμύνταϊόν τε πόλιν καὶ Ἄντιανδρον τὴν Πελασγίδα παραμβέμενος. τὴν Ἰδην δὲ λαβὼν ἐς ἀριστερὴν χεῖρα, ἥτε ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. καὶ πρῶτα μὲν οἱ ὑπὸ τῇ Ἰδῇ νύκτας ἀναμείναντι βρονταί τε καὶ πρησῆρες ἐπαισπίπτουσι, καὶ τινα αὐτῷ ταύτῃ συχρὸν ὄμιλον διέφθεραν.

Xerxis copiarum iter a Scamandro fluvio ad Abydon.

43. Ἀπικομένῃ δὲ τῷ στρατῷ ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον, ὃς πρῶτος ποταμῶν, ἐπεὶ τε ἐκ Σαρδίων ὀρμηθέντες ἐπαχέρισαν τῇ ὁδῷ, ἐπέλυσε τὸ ῥέεθρον, ἐδὲ ἀπέχρησε τῇ στρατῷ τε καὶ τοῖσι κτήνεσι πινόμενος· ἐπὶ τῷτον δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπίκετο Ξέρξης, ἐς τὸ Πριάμῃ Πέργαμον ἀνέβη, ἵμαρην ἔχων θεήσασθαι. θεησάμενος δὲ, καὶ πυθόμενος κείνων ἕκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔδουσε βῆς χιλίας· χοάς δὲ οἱ Μάγοι τοῖσι ἥρωσι ἐχέαντο ταῦτα δὲ ποιησαμένοισι, νυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνέπεσε. αἶμα ἡμέρη δὲ ἐπερεύετο ἐν-θῦτον, ἐν ἀριστερῇ μὲν ἀπέργων Ῥοίταιον πόλιν καὶ Ὀφρύνησιν, καὶ Δάρδανον, ἥπερ δὴ Ἀβύδῳ ὁμιρὸς ἐστὶ ἐν δεξιῇ δὲ, Γέργιθας Τευκράς.

Simul post copias universas & navalis pugnae formam spectatam rex ridens & flens. cap. 44. 45.

44. Ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο ἐν Ἀβύδῳ, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδεῖσθαι πάντα τὸν στρατὸν. καὶ, προσεπεποίητο γὰρ ἐπὶ

ἐπὶ κολωνῷ ἐπίτηδες αὐτῷ ταύτῃ προσξέδρη λίθῃ λευκῇ· ἐποίησαν δὲ Ἀβυθῆνοί, ἐντειλαμένοι πρότερον βασιλῆος· ἐνθαῦτα ὡς ἴζοτο, κατορῶν ἐπὶ τῆς ἡϊόνος ἐθῆτο καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὰς νῆας· θησύμενος δὲ, ἰμέρεθι τῶν νεῶν ἀμίλλαν γινομένην ἰδεσθαι. ἐπὶ δὲ ἐγείετο τε καὶ ἐνίκων Φοίνικας Σιδώνιοι, ἥσθη τε τῇ ἀμίλλῃ καὶ τῇ στρατιῇ.

45. Ὡς δὲ ὦρα πάντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὲρ τῶν νεῶν ἀποκεκρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἀβυθῆνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐνθαῦτα Ξέρξης ἐωῦτὸν ἐμακάρισε· μετὰ δὲ τῷτο, ἐδάκρυσε.

Dat caussam colloquii cum Artabano de vitae humanae brevitatē eiusque aerumnis. cap. 46. 47.

46. Μαθὼν δὲ μιν Ἀρτάβανος ὁ πατέρως, ὅς τοπρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο ἐλευθέρως ἐ συμβελεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἔτος ὦν ὠνῆε Φρασθαῖς Ξέρξεα δακρύσαντα, εἶρετο ταύδε, „ὦ Βασίλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργὰ σὰ τὸ νῦν „τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ σεαυτὸν, δακρύεις.“ ὁ δὲ εἶπε, „Ἐσῆλθε γάρ με λογισάμενον „κατοικτεῖραι ὡς βραχύς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, „εἰ τῆτέων γε ἰόντων τοσούτων, εἰδὲς ἐς ἑκατοσὸν ἔτος „περιέσσει.“ ὁ δὲ αἰμείβετο λέγων, „Ἐτερεὰ τέτε παρὰ τὴν ζῆν πεπόνθαμεν οἰκτρότερεα. ἐν γὰρ ἔτω βρα-

„χρεῖ βίῳ ἑδαις ἔτω ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκε,
 „ἔτε τέτῳν, ἔτε τῶν ἄλλων, τῷ ἔ παραστήσεται πολ-
 „λάκις, καὶ ἐκὶ ὅσπᾳξ, τοθιάναι βέλεσθαι μᾶλλον ἢ
 „ζῆσαι. αἷ τε γὰρ συμφορὰν προσπίπτουσα, καὶ αἰνέσοι
 „σύνταράσσεσθαι, καὶ βραχὺν ἔοντα, μακρὸν δοκέειν
 „ἔῃναι παιῦσι τὸν βίον. ἔτω ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρῆς
 „ἔεσθης τῆς ζῆς, καταφυγὴ αἰρετωτάτῃ τῷ ἀνδρώπῳ
 „γέγονε· ὁ δὲ θεὸς, γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα, φθονε-
 „ρὸς ἐν αὐτῷ εὐρίσκεται ἐὼν.“

47. Ξέρξης δὲ ἀμείβετο λέγων, „Ἀρτάβανε,
 „βιοτῆς μὲν νυν ἀνθρωπίνης πέρι, ἔεσθς τοιαύτης οἴη-
 „περ σὺ διαιρέσαι εἶναι, παυσώμεθα, μηδὲ κακῶν με-
 „μνῶμεθα, χρηστὰ ἔχοντες πρήγματα ἐν χερσὶ· φρά-
 „σον δὲ μοι τόδε. εἴ τοι ἡ ὄψις τῷ ἐνυπνίῳ μὴ ἐναργῆς
 „ἔτω ἐφάνη, εἴχες ἂν τὴν ἀρχαίην γνώμην, ἐκ ἐὼν με
 „στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἢ μετίτῃς ἄν; φέρε
 „μοὶ τῷτο ἀτρεκέως εἰπέ.“ ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, „ὦ
 „βασιλεῦ, ὄψις μὲν ἡ ἐπιφανεῖσα τῷ ὄνείρε, ὡς βε-
 „λόμεθα ἀμφότεροι τελευτήσῃ· ἐγὼ δὲ ἔτι καὶ ἐς τόδε
 „δαίματός εἰμι ὑπόπλος, ἑδὲ ἐντὸς ἐμεαυτῷ· ἄλλα τε
 „πολλὰ ἐπιλεγόμενος, καὶ δὴ καὶ ὀρέων τοι δύο τὰ μέ-
 „γιστα πάντων ἔοντα πολυμιάτα.“

*Xerxes percussus, quaenam duo isti summopere hostilia
 sint, ex Artabano quaerit.*

48. Ξέρξης δὲ πρὸς ταῦτα ἀμείβετο τοιοῖδε, „Δαι-
 „μόνιε ἀνδρῶν, κοῖα ταῦτα λέγεις μοι εἶναι δύο πολυ-
 „μιά-“

„μειώτατα; κότερά τοι ὁ πεζὸς μεμπτός κατὰ τὸ πλῆ-
 „θος ἐστὶ, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα φαίνεται πολλα-
 „πλήσιον ἔσεσθαι τῷ ἡμέτερον; ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμέ-
 „τερον λείψεσθαι τῷ ἐκείνων; ἢ καὶ συναμφοτέρας ταῦ-
 „τα; εἰ γὰρ τοι ταύτη ἐνδείξερα φαίνεται εἶναι τὰ
 „ἡμέτερα πρήγματα, στρατῷ ἂν ἄλλε τις τὴν ταχίστην
 „ἄγερσιν ποιοῖτο.“

Artabanus terram & mare hostilia multitudini nimiae
 docet. Singula subtiliter considerare nequeunt, & au-
 dendo quaedam tentanda.

49. Ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, „Ω. βασιλεῦ, ἔτε
 „στρατὸν τῷτον ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, μέμφοιτ' ἂν, ἔτε
 „τῶν νεῶν τὸ πλῆθος. Ἦν δὲ πλεῦνας συλλέξης, τὰ
 „δύο τοι τὰ λέγω, πολλῶν ἔτι πολεμιώτερα γίνεται. τὰ
 „δὲ δύο ταῦτα, ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα. ἔτε γὰρ τῆς
 „θαλάσσης ἐστὶ λιμὴν τοσῶτος ἐδαμόθι, ὡς ἐγὼ εἰκά-
 „ζω, ὅστις ἐγειρομένε χερσῶνος, δεξιὰ μινός σευ τῷτο
 „τὸ ναυτικόν, φερέγγυος ἔσαι διασῶσαι τὰς νέας. καὶ
 „τοὶ ἐκὶ ἕνα αὐτὸν δεῖ εἶναι τὸν λιμένα, ἀλλὰ παρὰ
 „πᾶσαν τὴν ἡπειρον, παρ' ἣν δὴ κομίζεαι. ἔκων δὴ ἐόν-
 „των τοι γιμένων ὑποδεξίαν, μάθε ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν
 „ἀνθρώπων ἄρχεσι, καὶ ἐκὶ ἀνθρώποι τῶν συμφο-
 „ρέων. Καὶ δὴ τῶν δύο τοι τῷ ἐτέρῳ εἰρημένε, τὸ ἔτε-
 „ρον ἔρχομαι ἐρέων. γῆ δὲ πολεμὴ τῇδε τοι κατίζαται.
 „εἰ ἐθέλει τοι μηδὲν ἀντίζοον καταστῆναι, τοσῶτω τοι
 „γίνεται πολεμιωτέρη, ὅσῳ ἂν προβαίνης ἐκαστέρῳ, τὸ
 „πρό-

„πρόσω αἰεὶ κλοπτόμενος· εὐπρηξίης γὰρ ἐκ ἑστὶ ἀν-
 „θρώποισι ἐδεμήη πληθώρα· καὶ δὴ τοι αἷς ἑδενὰς ἔσαν-
 „τιευμένη, λέγω τὴν χώραν πλεῦνας ἐν πλευνί χρεῖαν
 „γινομένην, λιμὸν τέξουσθαι. ἀνὴρ δὲ ἔτω ἂν εἴη ἄριστος,
 „οὐ βεβλυμένος μὲν, ἀρρώδεοι, πᾶν ἐπιλεγόμενος πεί-
 „σεσθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασυὺς εἴη.“

Iactantia Xerxis.

50. Ἀμείβεται Ξέρξης τοισίδε, „Ἀρτάβανε, αἰ-
 „κότως μὲν σύ γε τῶν ἐκείνων διατρέχεις· αἰτάρ μήτε
 „πάντα φοβέο, μήτε πᾶν ὁμοίως ἐπιλέγεις. Εἰ γὰρ
 „δὴ βέλοιο ἐπὶ τῷ αἰεὶ ἐπεσφερομένῳ πρήγματι τὸ πᾶν
 „ὁμοίως ἐπιλέγεις, ποιήσεις ἂν ἑδάμα ἑδέν· κρέσ-
 „σον δὲ, πάντα θαρσέοντα, ἡμῖσι τῶν δεινῶν πάσχαν
 „μαῶλλον, ἢ πᾶν χρῆμα προδειμαίνοντα, μηδαμᾶ μηδὲν
 „παθεῖν. εἰ δὲ ἐρίζων πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον, μὴ τὸ
 „βέβαιον ἀποδέξεις, σφάλλεσθαι ὁφείλεις ἐν αὐταῖσι
 „ὁμοίως καὶ ὁ ὑπεναντία τῶτοις λέξας. τῷτο μὲν νυν
 „ἐπίσης ἔχεις. εἰδέναι δὲ ἄνθρωπον εἶναι ὥς χρὴ τὸ βέ-
 „βαιον, δοκέω μὲν ἑδάμας. τοῖσι τοίνυν βεβλομένοις
 „ποιεῖν, ὥς τοσπίπαν φίλους γίνεσθαι τὰ κέρδεα τοῖσι
 „δὲ ἐπιλεγόμενοις τε πάντα καὶ ὀκνεῦσι, ἔ μάλα ἐθέ-
 „λει. Ὅρας τὰ Περσέων πρήγματα ἐς ὃ δυνάμιος
 „προεκχώρηκε; εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι οἱ πρὸ ἡμεῶν γινόμενοι
 „βασιλῆες γνώμησι ἐχρέοντο ὁμοίῃσι καὶ σὺ, ἢ μὴ χρεό-
 „μενοι γνώμησι τοιαύτησι, ἄλλως συμβέβηκε εἶχεν τοιού-
 „της, ἐκ ἧς ἂν κοτε εἶδες αὐτὰ ἐς τῷτο προελθάντα· νυν
 „δὲ

„δὲ κινδύνους ἀναρρίπτεοντες, ἐς τὸτό σφρα περηγὰ-
 „γοντο· μεγάλα γὰρ πρήγματα μεγάλοισι κινδύοις
 „ἐθέλει καταρῖεσθαι. ἡμεῖς τοίνυν ὁμοιούμενοι
 „κείνοις, ὥρην τε τῷ ἑτέρῳ καλλίστην πορευόμεθα, καὶ
 „κατατρεψάμενοι πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, νοσήσομεν ὀπί-
 „σσω, ἕτε λιμῷ ἐντυχόντες ἑδαιμόθι, ἕτε ἄλλο ἄχαρι
 „ἑδὲν παθόντες. τὸτο μὲν γὰρ, αὐτοὶ πολλὴν φορβὴν
 „φερόμενοι πορευόμεθα· τὸτο δὲ, τῶν ἂν καὶ ἐπιβέω-
 „μεν γῆν, καὶ ἔθνος τέτατον σῖτον ἔχομεν· ἐπ' ἀρο-
 „τῆρας δὲ καὶ ἐ νομάδας τρατευόμεθα ἄνδρας.“

Eius refutatio Artabani, monentis de Ionibus amovendis.

51. Λέγει Ἀρτάβανος μετὰ ταῦτα, „Ω. βασι-
 „λεῦ, ἐπεὶ τε ἀρῶδέν ἐδὲν εἰς πρήγμα, σὺ δὲ μευ
 „συμβελίην ἐνδεξαι· ἀναγκάτως γὰρ ἔχει περὶ πολλῶν
 „περηγμάτων πλεῦνα λόγον ἐκτεῖναι. Κῦρος ὁ Καμβύ-
 „σεω Ἰωνίην πᾶσαν πλὴν Ἀθηνέων κατετρεψάτο δασμ-
 „φόρον εἶναι Πέρσησι. τέτῃς ὦν τῆς ἀνδρας συμβαλεῖω
 „τοὶ μηδεμιᾷ μηχανῇ ἄγειν ἐπὶ τῆς πατέρας· καὶ γὰρ
 „ἄνευ τετῶν οἰοί τε εἶμεν τῶν ἐχθρῶν κατυπέρτεροι
 „γίνεσθαι· ἢ γὰρ σφρας· ἢ ἐπώνται, δεῖ ἀδικωτάτης
 „γίνεσθαι, καταδεδεμένους τὴν μητρόπολιν, ἢ δικαιο-
 „τάτης, συνελευθερῆντας. ἀδικωτάτοι μὲν νυν γινόμενοι,
 „ἑδὲν κέρδος μέγα ἡμῖν προσβάλλουσι· δικαιοτάτοι δὲ γινό-
 „μενοι, οἰοί τε δηλήσασθαι μεγάλως τὴν σὴν κρατὴν γί-
 „νονται ἐς θυμὸν ὦν βαλεῦ καὶ τὸ παλαιὸν ἔπος, ὥς εὖ
 „εἴρηται, τὸ μὴ ἅμα ἀρχῇ πᾶν τέλος καταφάινεσθαι.“

Eum rex regni custodem Susa dimittit.

52. Ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Ξέρξης, „Ἀρτάβα-
 „νε, τῶν ἀποφύγαιον γνώμεων, σφάλλου κατὰ ταύτην
 „δὴ μάλιστα, ὃς Ἴωνας φοβέου μὴ μεταβάλλωσι· τῶν
 „ἔχουμεν γνώμα μέγιστον, τῶν σύ τε μάρτυς γίνου, καὶ
 „οἱ συσρατευσάμενοι Δαρείῳ ἄλλοι ἐπὶ Σκύθας, ἔτι
 „ἐπὶ τέτοισι ἢ πᾶσα Περσικὴ στρατιὴ ἐγένετο διαφθε-
 „ρα καὶ περιποιῆσαι· οἱ δὲ δικαιοσύνην καὶ πισότητα ἐνέ-
 „δωκαν, ἄχαρι δὲ εἶδεν. πάρεξ δὲ τῆς, ἐν τῇ ἡμε-
 „τέρῃ κατὰ λιπόντας τέκνα τε καὶ γυναῖκας καὶ χρε-
 „ματά, εἰδὲ ἐπιλέγεσθαι χρεὶ νεώτερόν τι ποιήσεν.
 „ἔτω μὴδὲ τῆτο φοβέω, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθόν,
 „σῶζε οἶκόν τε τὸν ἐμὸν, καὶ τυραννίδα τὴν ἐμήν· σοὶ
 „γὰρ ἐγὼ μένω ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπι-
 „στράπτω.“

Artabano Susa dimisso Xerxes illustrissimos Persarum ad-
 hortatur, deos precati transeant.

53. Ταῦτα εἶπας, καὶ Ἀρτάβανον ἀποστείλας
 εἰς Σῶσα, δευτέρᾳ μετεπέμψατο Ξέρξης Περσέων τῆς
 δοκιμωτάτης· ἐπεὶ δὲ οἱ παρήσαν, ἔλεγέ σφί ταῦδε,
 „ὦ Πέρσαι, τῶνδε ἐγὼ ὑμέων χρηρίζων, συνέλεξα, ἄν-
 „δρας τε γίνεσθαι ἀγαθῆς, καὶ μὴ κατασχύνειν τὰ
 „πρόσθεν ἐργασμένα Πέρσῃσι, ἔοντα μεγάλα τε καὶ
 „πολλὰ ἄξια· ἀλλ' εἰς τὸ ἕκαστος καὶ οἱ σύμπαντες
 „προθυμίην ἔχωμεν· ζυγὸν γὰρ τῆτο πᾶσι ἀγαθόν
 „σπεύδετε. τῶν δὲ εἵνεκεν προαγορεύω ἀντέχεσθαι τῷ
 „πο-

„πολέμῳ ἐντεταμένως· ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐπ’
 „ἀνδρας στρατευόμεθα ἀγαθός· τῶν ἣν κρατήσωμεν,
 „ὃ μὴ τις ἡμῖν ἄλλος στρατὸς ἀντιςτῇ κοτὲ ἀνθρώπων,
 „νῦν δὲ διαβαίνωμεν ἐπευξάμενοι τοῖσι θεοῖσι, τοὶ Περ-
 „σίδα γῆν λελέγχασι.“

Solennitas Persarum per duos pontes transeuntium.

54. Ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην παρασκευάζοντα ἐς
 τὴν διάβασιν· τῇ δὲ ὑπεραίῃ ἀνέμενον τὸν ἥλιον, ἐθέ-
 λοντες ιδεῖσθαι ἀνίσχοντα, θυμὸν τε πάντοια ἐπὶ
 τῶν γεφυρέων καταγίζοντες, καὶ μυρσίησι σφαιρύντες
 τὴν ὁδόν. ὡς δὲ ἐπανετέλλε ὁ ἥλιος, σπένδων ἐκ χρυ-
 σῆς Φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν θάλασσαν, εὐχέτο πρὸς
 τὸν ἥλιον μηδεμίαν οἱ συντυχίην τοιαύτην γενέσθαι, ἢ
 μιν παύσει καταστρέψασθαι τὴν Εὐρώπην πρότερον ἢ
 ἐπὶ τέρμασι τοῖσι ἐκείνης γένηται. εὐξάμενος δὲ, ἐξέβα-
 λε τὴν Φιάλην ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ χρύσειον κρη-
 τῆρα, καὶ Περσικὸν ξίφος, τὸ ἀκινάκην καλέεσι, ταῦ-
 τα ἐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρίναι, ἕτε εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατι-
 θεὶς κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος, ἕτε εἰ μετεμέλησέ οἱ τὸν
 Ἑλλήσποντον μασιγώσαντι, καὶ ἀντὶ τούτων τὴν θά-
 λασσαν ἐδωρέτο.

Transitus per pontes, eiusque ordo.

55. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπεποίητο, διέβαινον κατὰ
 μὲν τὴν ἐτέραν τῶν γεφυρέων τὴν πρὸς τῷ Πόντῳ, ὁ πε-
 ςός τε καὶ ἡ ἵππος ἀπασα· κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ Αἰ-
 γαῖον,

Numeratio copiarum Xerxis ad Doriscum instituta. Na-
ves subductae ad promontorium Serrium.

59. Ὁ δὲ Δορίσκος, ἔστι τῆς Θρηϊκῆς αἰγιαλός τε καὶ πεδίον μέγα· διὰ δὲ αὐτῷ ῥέει ποταμὸς μέγας Ἐβρος. ἐν τῷ τῷχος τε ἐδεδμητο βασιλῆϊον, τῷτο τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται, καὶ Περσέων φρερὴ ἐν αὐτῷ κατεστῆκεν ὑπὸ Δαρείῳ ἐξ ἐκείνου τῷ χρόνῳ, ἐπεὶ τε ἐπὶ Σκύθας ἐσρατεύετο. ἔδοξε ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος εἶναι ἐπιτήδεος ἐνδιατάξαι τε καὶ ἐναριθμῆσαι τὸν στρατὸν, καὶ ἐποίησε ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικο-
μένους ἐς Δορίσκον, εἰ ναύαρχοι, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσεχέα Δορίσκῳ ἐκόμισαν· ἐν τῷ Σάλῃ τε Σαμοθρηϊκῇ πεπόλισται πόλις, καὶ Ζώνη· τε-
λευταία δὲ αὐτῷ, Σέρρειον, ἄκρη ὀνομαστῇ. ὁ δὲ, χῶρος ἔτος τὸ παλαιὸν ἦν Κικόνων. ἐς τῷτον τὸν αἰγιαλὸν κα-
τασχόντες, τὰς νέας ἀνέψυχον ἀνελκύσαντες. ὁ δὲ ἐν τῷ Δορίσκῳ τῷτον τὸν χρόνον τῆς στρατικῆς ἀριθμὸν ἐποιέετο.

Decies septies centena millia pedestris exercitus inventa.

Modus numerandi copias.

60. Ὅσον μὲν νυν ἑκατοὶ παρεῖχον πληθὺς ἀρι-
θμὸν, οὐ ἔχω εἶπαι τὸ ἀτρεκές· ἔ γάρ λέγεται πρὸς
ἑδαμῶν ἀνθρώπων· σύμπαντος δὲ τῷ στρατῷ τῷ περὶ
τὸ πληθὺς ἐφάνη ἐβδόμηκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες.
ἐξηριθμῆσαν δὲ τόνδε τὸν τρόπον. συναγαγόντες ἐς ἓνα
χῶρον μυριάδας ἀνθρώπων, καὶ, συνάξαντες ταύτην

ὥς

ὡς μάλιτα εἶχον, περιέγραψαν ἕξωθεν κύκλον· περι-
γράψαντες δὲ, καὶ ἀπέντες τὰς μυρίας, αἵμασιν πε-
ριέβαλον κατὰ τὸν κύκλον, ὕψος ἀνήκυσαν ἀνδρὶ ἐς
τὸν ὀμφαλόν. ταύτην δὲ ποιήσαντες, ἄλλας ἐσεβίβα-
ζον ἐς τὸ περιοικοδομημένον· μέχρῃς ἔ πάντας τέτω
τῷ τρόπῳ ἐξηριθμήσαν. ἀριθμήσαντες δὲ, κατὰ ἔθνηα
διέτασσον.

Persarum ornatus & dux; undeque appellati.

61. Οἱ δὲ στρατευόμενοι, οἶδε ἔσαν. Πέρσαι μὲν,
ὧδε ἐσκευασμένοι. περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἔχον τιάρεις
καλεομένους, πύλεις ἀπαγέας· περὶ δὲ τὸ σῶμα, κι-
θῶνας χειριδωτὲς ποικίλους, λεπίδος σιδηρέης ὄψιν
ἰχθυοειδούς· περὶ δὲ τὰ σκέλεα, ἀναξυρίδας· ἀντὶ δὲ
ἀσπίδων, γέρβρα· ὑπὸ δὲ, Φαρετρεῶνες ἐκρέμαντο·
αἰχμαῖς δὲ βραχέας ἔχον, τόξα δὲ μεγάλα, οἷστές δὲ
καλαμίνους· πρὸς δὲ, ἐγχειρίδια παρὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν
παραιωρεύμενα ἐκ τῆς ζώνης. καὶ ἄρχοντα παρείχον-
το Ὀτάνεα τὸν Ἀμήστιος πατέρα, τῆς Ξέρξεω γυναι-
κός. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων Κηφῆνες,
ὑπὸ μέντοι σφέων αὐτέων καὶ τῶν περιοίκων, Ἀρτάιοι.
ἐπεὶ δὲ Περσεύς ὁ Δανάης τε καὶ Διὸς ἀπίκετο παρὰ
Κηφέα τὸν Βήλε, καὶ ἔσχε αὐτῇ τὴν θυγατέρα Ἀν-
δρομέδην, γίνεται αὐτᾶ πάϊς τῷ ἔνομα ἔθετο Πέρσην.
τέτον δὲ αὐτῇ καταλείπει· ἐτύγχανε γὰρ ἅπαις ἐὼν
ὁ Κηφεὺς ἔρσηνος γόνυ. ἐπὶ τέτῃ δὲ τὴν ἐπωνυμίην
ἔσχον.

Medorum, Cissiorum, & Hyrcanorum ornatus & duces.

62. Μῆδοι δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην ἐξαλμένοι ἐστρατεύοντο· Μηδικὴ γὰρ αὕτη ἡ σκευὴ ἐστὶ, καὶ ὁ Περσικὴ. οἱ δὲ Μῆδοι ἄρχοντα μὲν παρείχοντο Τιγράνην, ἄνδρα Ἀχαιμενίδην. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι πρὸς πάντων Ἄριοι· ἀπικομένης δὲ Μηδείης τῆς Κολχίδος ἐξ Ἀθηνέων εἰς τὰς Ἀρίας τέττας, μετέβαλον καὶ ἔτοι τὸ ἔνομα. αὐτοὶ δὲ περὶ σφῶν ὥδε λέγῃσι Μῆδοι. Κισσιοὶ δὲ στρατευόμενοι, τὰ μὲν ἄλλα κατὰπερ Πέρσαι ἐσκευάδατο· ἀντὶ δὲ τῶν πύλων, μιτρηφόροι ἔσαν. Κισσιῶν δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Ὀτάνεω. Ὑρκάσιοι δὲ, κατὰπερ Πέρσαι ἐσεσάχατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Μεγάπανον, τὸν Βαβυλῶνος ὕπερον τῶν ἐπιτροπεύσαντα.

Assyriorum ornatus, cum duce.

63. Ἀσσύριοι δὲ στρατευόμενοι, περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον χάλκεα τε κράνεια καὶ πεπλεγμένα τρόπον τινὰ βαρέβαρον ἐκ εὐαπήγητον· ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμαῖς καὶ ἐγχειρίδια παραπλήσια τῇσι Αἰγυπτίῃσι εἶχον· πρὸς δὲ, ῥόπαλα ξύλων τετυλωμένα σιδήρῳ, καὶ λινέες θώρηκας. ἔτοι δὲ ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἐκαλέοιτο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν. τῶν δὲ μεταξὺ, Χαλδαῖοι. ἦρχε δὲ σφῶν Ὀτάσπης ὁ Ἀρταχάις.

Bactriorum & Sacarum arma, eorumque praefectus.

64. Βάκτριοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀγχο-
τατα τῶν Μηδικῶν ἔχοντες ἐστρατεύοντο, τόξα δὲ κα-
λάμινα ἐπιχώρια, καὶ αἰχμᾶς βραχέας. Σάκαι δὲ
οἱ Σκύθαι περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρβασίας ἐς ὄξυ
ἀπηγμέναις ὀρθὰς ἔχον πεπηγίας, ἀναξυρίδας δὲ ἐν-
δεδυκέσαν· τόξα δὲ ἐπιχώρια, καὶ ἐγχειρίδια, πρὸς
δὲ, καὶ σαγάρεις εἶχον. τέττες δὲ εἶοντας Σκύθας Ἀμυρ-
γίτες, Σάκας ἐκάλεον· οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τῆς Σκύ-
θας καλέουσι Σάκας. Βακτριῶν δὲ καὶ Σακίων ἦρχε
Ἰσαάπης ὁ Δαρείω-τε καὶ Ἀτόσσης τῆς Κύρου.

Indorum amictus, arma, dux.

65. Ἴνδοι δὲ εἴματα μὲν ἐδεδυκότες ἀπὸ ξύλων
πεποιημένα, τόξα δὲ καλάμινα εἶχον, καὶ οὔτε κα-
λάμινες· ἐπὶ δὲ, σίδηρον ἦν. ἐσάλμενοι μὲν δὴ ἔσαν ἔτω
Ἴνδοι. προσετετάχατο δὲ συστρατευόμενοι Φαρναζάδρη
τῷ Ἀρταβάτῳ.

Arrii, Parthi, Chorasmi, Sogdi, Gandarii, & Dadicae,
eorumque ornatus & praefecti.

66. Ἄριοι δὲ τόξοις μὲν ἐσκευασμένοι ἔσαν Μη-
δικοῖσι, τὰ δὲ ἄλλα, κατὰ περ Βάκτριοι. Ἀρίων δὲ
ἦρχε Σισάμης ὁ Ὑδάρεως. Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμιοι,
καὶ Σογδοὶ τε καὶ Γαινδάριοι καὶ Δαδίκαι, τὴν αὐτὴν
σκευὴν ἔχοντες τὴν καὶ Βάκτριοι, ἐστρατεύοντο. τετέων
δὲ ἦρχον οἷδε. Πάρθων μὲν καὶ Χορασμίων, Ἀρτάβα-

ζος ὁ Φαερνάκειω· Σογδῶν δὲ, Ἀζαίης ὁ Ἀρταίη· Γαν-
δαρίων δὲ καὶ Δαδικέων, Ἀρτύφιος ὁ Ἀρταβάνης.

Caspīi, Sarangae, Pactyes, eorumque indumenta,
arma, duces.

67. Κάσπιοι δὲ σισύρεας τε ἐνδεδυκότες, καὶ τόξα
ἐπιχώρια καλάμινα ἔχοντες καὶ ἀκινάκεις, ἐστρατεύον-
το. ἔτοι μὲν ἔτῳ ἐσκευάδατο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι
Ἀριόμαρδον τὸν Ἀρτυφίᾳ ἀδελφεόν. Σαραγγαίᾳ δὲ, ἑ-
μματα μὲν βεβαμμένα ἔχοντες, ἐνέπρεπον· πέδιλα δὲ
ἐς γόινυ αἰατείνοντα εἶχον, τόξα δὲ καὶ αἰχμὰς Μηδι-
κάς. Σαραγγέων δὲ ἦρχε Φερειδάτης ὁ Μεγαβάξης.
Πάκτυες δὲ, σισυρνοφῆροι τε ἔσαν, καὶ τόξα ἐπιχώ-
ρια εἶχον καὶ ἐγχειρίδια. Πάκτυες δὲ ἄρχοντα παρ-
έχοντο Ἀρτύνην τὸν Ἰθαμάτρεω.

Utiorum, Mycorum, Paricaniorum ornatus, & duces.

68. Οὔτιοι δὲ καὶ Μύκοι τε καὶ Παρικανίοι ἐσκευ-
ασμένοι ἔσαν κατάπερ Πάκτυες. τεττίων δὲ ἦρχον οἶδε.
Οὔτιων μὲν καὶ Μύκων, Ἀρσαμένης ὁ Δαρείης· Παρι-
κανίων δὲ, Σιρομίτρης ὁ Οἰοβάξης.

Arabes atque Aethiopes super Aegyptum incolentes, eo-
rumque vestitus, arma, duces.

69. Ἀράβιοι δὲ, ξειραὶς ὑπεζωσμένοι ἔσαν· τόξα
δὲ παλίντονα εἶχον πρὸς δεξιὰ, μακρὰ. Αἰθίοπες δὲ
παρδαλέας τε καὶ λεοντέας ἐναμμένοι, τόξα δὲ εἶχον
ἐκ

ἐκ Φοίνικος σπάθης πεποιημέναι μακρά, τετραπηχέων
 ἐκ ἐλάσσων· ἐπὶ δὲ, καλαμίνες οἷσθε μακρῆς· ἀντὶ δὲ
 σιδήρεα ἐπὶ λίθος ὁξὺς πεποιημένος, τῷ καὶ τὰς σφρη-
 γίδας γλύφουσι· πρὸς δὲ, αἰχμαὺς εἶχον· ἐπὶ δὲ, κέρας
 δορκάδος ἐπὶ ὁξὺ πεποιημένον, τρόπον λόγχης· εἶχον
 δὲ καὶ ῥόπαλα τυλωτά. τῷ δὲ σώματος τὸ μὲν ἥμισυ
 ἐξηλείφοντο ἰόντες ἐς μάχην γύψω· τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ,
 μίλτω. Ἀραβίων δὲ καὶ Αἰθιοπῶν τῶν ὑπὲρ Αἰγύπτου
 οἰκημένων ἤρχε Ἀρσάμης ὁ Δαρεῖς καὶ Ἀρτυσώνης τῆς
 Κύρης θυγατρὸς· τὴν μάλισα σέρξας τῶν γυναικῶν Δα-
 ρεῖος, εἰκὼ χρυσέην σφυρήλατον ἐποίησατο. τῶν μὲν δὲ
 ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθιοπῶν καὶ Ἀραβίων ἤρχε Ἀρ-
 σάμης.

Capillorum varietas in Aethiopicibus Afris & Indicis.

70. Οἱ δὲ ἀπ' ἡλίας ἀνατολέων Αἰθιοπες, — δι-
 ζοὶ γὰρ δὴ ἐσρατεύοντο, — πέρσετετάχατο τοῖσι Ἰν-
 δοῖσι, διαλλάσσοντες εἶδος μὲν ἑδὲν τοῖσι ἑτέροις, Φω-
 νὴν δὲ καὶ τρίχωμα μένον. οἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἡλίας Αἰθιο-
 πες, ἰδυτρίχες εἰσι· οἱ δὲ ἐκ τῆς Λιβύης, ἐλότατον
 τρίχωμα ἔχουσι πάντων ἀνθρώπων. ἔτοι δὲ οἱ ἐκ τῆς
 Ἀσίας Αἰθιοπες, τὰ μὲν πλέω κατὰπερ Ἴνδοι ἐσεσά-
 χατο, προμετωπίδια δὲ ἵππων εἶχον ἐπὶ τῇσι κεφα-
 λῇσι, σύν τε τοῖσι ὥς ἐκδεδαρμένα καὶ τῇ λοφιῇ· καὶ
 ἀντὶ μὲν λῶφε, ἢ λοφιῇ κατέχρεα· τὰ δὲ ὅτα τῶν ἵπ-
 πων, ὀρθὰ πεπηγότα εἶχον· προβλήματα δὲ ἀντ'
 ὤσπιδων ἐποσεῦντο γεράνων δοράς.

Libyorum arma & dux.

71. Λίβυες δὲ σκευὴν μὲν σκυτίνην ἥϊσαν ἔχοντες, ἀκοντίοις δὲ ἐπικαύτοισι χρεώμενοι. ἄρχοντα δὲ παρείχοντο Μασσαίην τὸν Ὀαρίζε.

Paphlagones, Ligyes, Matieni, Mariandyni & Syri, a Persis Cappadoces vocati, horum armatura, duces.

72. Παφλαγῶνες δὲ ἐστρατεύοντο, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἔχοντες κράνεα πεπλεγμένα, ἀσπίδας δὲ σμικρὰς, αἰχμὰς δὲ ἢ μεγάλας· πρὸς δὲ, ἀκόντια καὶ ἐγχειρίδια· περὶ δὲ τὰς πόδας, πέδιλα ἐπιχώρια ἐς μέσσην κνήμην ἀνατείνοντα. Λίγυες δὲ καὶ Ματιηνοὶ, καὶ Μαριανδυνοὶ τε καὶ Σύροι, τὴν αὐτὴν ἔχοντες Παφλαγῶσι, ἐστρατεύοντο· οἱ δὲ Σύροι ἔτι υἱὸς Περσέων Καππαδόκα καλέονταί. Παφλαγόνων μὲν νυν καὶ Ματιηῶν Δῶτος ὁ Μεγασίδης ἦρχε· Μαριανδυῶν δὲ καὶ Λιγύων, καὶ Σύρων, Γωβρύης ὁ Δαρείος τε καὶ Ἀρτυσώνης.

Phryges qui olim Briges vocati, itemque Armenii, eorumque ornatus & dux.

73. Φρύγες δὲ ἀγχοτάτω τῆς Παφλαγονικῆς σκευὴν εἶχον, ὀλίγον παραλλάσσαντες. οἱ δὲ Φρύγες, ὡς Μακεδόνες λέγουσι, ἐκαλέοντο Βρίγες χρεῖον ὅσον Εὐρωπαϊοὶ ὄντες σύτοικαι ἔσαν Μακεδόσι· μεταβαίντες δὲ ἐς τὴν Ἀσίην, ἅμα τῇ χώρῃ καὶ τὸ ἔννομα μετέβαλον ἐς Φρύγας. Ἀρμένιοι δὲ κατὰπερ Φρύγες ἐσεσάχατο,

χατο, ἶόντες Φρυγῶν ἄποικοι. τετῶν συναμφοτέρων
ἦρχε Ἀρτόχμης, Δαρεῖς ἔχων θυγατέρα.

Lydi, olim Meones vocati, cum Mysis qui & Olympieni
nominati, horum utrorumque arma & praefectus.

74. Λυδοὶ δὲ ἀγχοτάτω τῶν Ἑλληνικῶν εἶχον ὄπλα.
οἱ δὲ Λυδοὶ Μήϊνες ἐκαλεῦντο τὸ πάλα· ἐπὶ δὲ Λυδοῖς
τῆς Ἀττος εἶχον τὴν ἐπανυμῖν, μεταβαλοῖτες τὸ
ἔνομα. Μυσοὶ δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον κράνεια
ἐπιχώρια, ἀσπίδας δὲ σμικράς· ἀκοντίοισι δὲ ἐχρέωντο
ἐπικαύτοισι. ἔτσι δὲ εἰσι Λυδῶν ἄποικοι· ἀπ' Οὐλύμπης
δὲ ἔρεος καλέονται Οὐλυμπῖνοι. Λυδῶν δὲ καὶ Μυσῶν
ἦρχε Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνης, ὃς εἰς Μαραθῶνα
ἐξέβαλε ἅμα Δᾶτι.

Thracēs, olim Strymonii, postea in Asia habitantes, Bi-
thyii appellati, horum praefectus & arma.

75. Θρηῖκες δὲ, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἄλωπε-
κέας ἔχοντες, ἐτρατεύοντο, περὶ δὲ τὸ σῶμα, κιθῶ-
νας· ἐπὶ δὲ, ζεῖρας περιβεβλημένοι ποικίλας· περὶ δὲ
τὰς πόδας τε καὶ τὰς κνήμας, πέδιλα γιβρῶν· πρὸς
δὲ, ἀκοντιά τε καὶ πέλτας, καὶ ἐγχειρίδια σμικρά.
ἔτσι δὲ διαβαίντες μὲν εἰς τὴν Ἀσίην, ἐκλήθησαν Βιθυ-
νοί· τὸ δὲ πρότερον ἐκαλέοντο, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Στρυ-
μόνιοι, οἰκόντες ἐπὶ Στρυμόνι· ἐξανασηναὶ δὲ Φασι· ἐξ
ἠθέων ὑπὸ Τευκρῶν τε καὶ Μυσῶν. Θρηῖκων δὲ τῶν ἐν
τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βασσαῖκης ὁ Ἀρταβάνης.

Gens cuius nomen & praefectus excidit, apud quos Martis oraculum.

76. . . . ἀσπίδας δὲ ὠμβραῖνας εἶχαν σμικραῖς, καὶ προβόλους δύο λυκιοεργεῖας ἕκαστος εἶχε· ἐπὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χάλκεα· πρὸς δὲ τοῖσι κράνεσι, ὧτά τε καὶ κέρα προσῆν βοὸς χάλκεα· ἐπῆσαν δὲ καὶ λόφοι· τὰς δὲ κνήμας ῥάκεσι Φοινικέοισι κατελίχματο. ἐν τέτταισι τοῖσι ἀνδράσι Ἄρεός ἐστι χρηστήριον.

Cabelees Meones, qui Lasonii vocantur, Milyae, horumque praefectus & arma. Moschi, eorumque ornatus.

77. Καβηλέες δὲ οἱ Μηῖονες, Λασόνιοι δὲ καλεῖσθαι μνοι, τὴν αὐτὴν Κίλιξιν εἶχον σκευὴν· τὴν ἐγὼ, ἐπεὶ κατὰ τὴν Κιλικῶν τάξιν διεξιὼν γένωμαι, τότε σημαίνω. Μιλύαι δὲ αἰχμὰς τε βραχέας εἶχον, καὶ ἅματα ἐνεπεπορπέατο· εἶχον δὲ αὐτέων τόξα μετεξέτεροι Λύκιοι· περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι ἐκ διφθερέων πεποιημένας κυνέας. τέττεων πάντων ἦρχε Βαΐδης ὁ Ὑσάνεος. Μόσχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυνέας ζυλῖνας εἶχον, ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς σμικραῖς· λόγχην δὲ ἐπῆσαν μεγάλην.

Tibareni, Macrones, & Mosynoeci, horum indumenta & duces.

78. Τιβαρηνοὶ δὲ, καὶ Μάκρωνες, καὶ Μοσύνοικοι, κατὰπερ Μόσχοι ἐσκευασμένοι ἐσρατεύοντο. τέττες δὲ συνέτασσαν ἄρχοντες οἶδε· Μόσχος μὲν καὶ Τιβαρη-

Βασηνὲς, Ἀριόμαρδος ὃς Δαρεῖς τε παῖς καὶ Πάερμος
τῆς Σμέρδιος τῆ Κύρης· Μάκρωνας δὲ καὶ Μοσυνοίκης,
Ἀρταύκτης ὁ Χεράσμιος, ὃς Σησὸν τὴν ἐν Ἑλλήσποντῳ
ἐπετρόπευε.

Mares, Colchi, Alarodii & Saspire, cum armis &
ducibus.

79. Μᾶρες δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπι-
χώρια πλεκτά εἶχον, ἀσπίδας δὲ δερματῖνας σμικρὰς,
καὶ ἀκόντια. Κόλχοι δὲ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κρά-
νεα ξύλινα, ἀσπίδας δὲ ὠμοβοεῖνας σμικρὰς, αἰχμάς
τε βραχέας· πρὸς δὲ, καὶ μαχαίρας εἶχον. Μαρεῶν
δὲ καὶ Κόλχων ἦρχε Φαρανδάτης ὁ Τεάσπιος. Ἀλα-
ρόδιοι δὲ καὶ Σάσπειρες, κατὰπερ Κόλχοι ὅπλι-
σμένοι ἐσρατεύοντο. τατέων δὲ Μασίσιος ὁ Σιρομίτρεω
ἦρχε.

Insulanae gentes, ex insulis & mari rubro sequutae, horum
vestimenta & arma, cum praefecto.

80. Τὰ δὲ νησιωτικὰ ἔθνη τὰ ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς
Θαλάσσης ἐπόμενα, νήσων δὲ ἐν τῇσι τὰς ἀνασπάσεις
καλεσμένους κατοικίζει βασιλεὺς, ἀγχοτάτω τῶν Μη-
δικῶν εἶχον ἐσθῆτά τε καὶ ὅπλα. τατέων δὲ τῶν
νησιωτέων ἦρχε Μαρδόντης ὁ Βαγαῖς, ὃς ἐν Μυκά-
λῃ στρατηγέων δευτέρῳ ἔτεϊ τατέων ἐτελεύτησε ἐν τῇ
μάχῃ.

Summa dictorum de pedestri exercitu.

81. Ταῦτα ἦν τὰ κατ' ἡπείρου στρατευόμενά τε Ἴθυνα, καὶ τεταγμένα ἐς τὸ πεζόν. τέττε ὦν τῷ στρατῷ ἤρχον ἔτοι· οἵπερ εἰρέαται· καὶ εἰ διατάξαντες καὶ ἐξαριθμήσαντες, ἔτοι ἔσαν· καὶ χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες· ἑκατοντάρχας δὲ καὶ δεκάρχας οἱ μυριάρχαι. τελέων δὲ καὶ ἐθιέων ἔσαν ἄλλοι σημάντορες. ἔσαν μὲν δὴ ἔτοί, οἵπερ εἰρέαται, ἄρχοντες.

Imperatores omnium pedestrium copiarum.

82. Ἐστρατήγεον δὲ τετέων τε καὶ τῷ σύμπαντος στρατῷ τῷ πεζῷ, Μαροδονίος τε ὁ Γωβρύεω, καὶ Τριπαινταίχμης ὁ Ἀρταβάνε, τῷ γιῶμην θεμένε μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ Σμερδομένης ὁ Ὀτάνεω, Δαρεῖς ἀμφοτέροι· ἔτοι ἀδελφεῶν παῖδες, Ξέρξης δὲ ἐγίνοντο ἀνεψιοί· καὶ Μασίστης ὁ Δαρεῖς τε καὶ Ἀτόσσης παῖς, καὶ Γέργης ὁ Ἀρίξε, καὶ Μεγάβυζος ὁ Ζαπύρε.

Immortalium decem millia, horum dux, vestitus, arma.

83. Οὗτοι ἔσαν στρατηγοὶ τῷ σύμπαντος στρατῷ πεζῷ, χωρὶς τῶν μυρίων. τῶν δὲ μυρίων τετέων Περσέων τῶν ἀπολελεγμένων ἐστρατήγεε μὲν Ἰθάρενης ὁ Ἰθάρεως. ἐκαλέοντο δὲ ἀθάϊατοι οἱ Πέρσαι ἔτοι ἐπὶ τῷδε. εἴ τις αὐτέων ἐξέλιπε τὸν ἀριθμὸν, ἢ θανάτῳ βιηθεῖς, ἢ νόσῳ, ἄλλος ἀνὴρ ἀεαίρητο· καὶ ἐγίνοντο ἑδαμᾶ

ἔδαμα ἔτε πλεῦνες μυρίων, ἔτε ἐλάσσονες. κόσμοι δὲ πλείονα παρείχοντο διὰ πάντων Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἄριστοι ἔσαν. σκευὴν μὲν τοιαύτην εἶχον ἥπερ ἔρηται· χωρὶς δὲ, χρυσόν τε πολλόν καὶ ἄφθονον ἔχοντες εἰσέπρεπον. ἄρμαμάχας τε ἅμα ἤγοντο, ἐν δὲ, παλακοῆς καὶ θαλαπληνῶν, πολλὴν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένην. σίτα δὲ σφι, χωρὶς τῶν ἄλλων, στρατιωτέων, καὶ μηλοῖ τε καὶ ὑποζύγια ἤγον.

Equitatus Persarum.

84. Ἰππεύει δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη· πλὴν ἐ πάντας παρείχετο ἵππον, ἀλλὰ τσαῖδε μῆνα. Πέρσαι μὲν, τὴν αὐτὴν ἐσκευασμένοι καὶ ὁ πεζὸς αὐτέων· πλὴν ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι εἶχον μετεξέτεροι αὐτέων καὶ χάλκεα καὶ σιδήρεα ἐξεληλαμέαι ποήματα.

Sagartiorum equites, horum armatura.

85. Εἰσὶ δὲ τινες νομάδες ἄνθρωποι Σαγάρτιοι καλεόμενοι, ἔθνος μὲν Περσικόν καὶ Φωνῆ, σκευὴν δὲ μεταξὺ ἔχουσι πεποιημένην τῆς τε Περσικῆς καὶ τῆς Πακτυϊκῆς· οἱ παρείχοντο μὲν ἵππων ὀκτακισχιλίην, ἔπλα δὲ ἐ νομίξουσι, ἔχουσι ἔτε χάλκεα, ἔτε σιδήρεα, ἔξυ ἐγχειριδίων· χρέωνται δὲ σειρῇσι πεπλεγμένῃσι ἐξ ἱμάντων. ταύτῃσι πίσυναι ἔρχονται ἐς πόλεμον· ἡ δὲ μάχη τῶν τῶν ἀνδρῶν ἡδε, ἐπεὶ συμμίσγῃσι τοῖσι πολεμίοισι, βάλλουσι τὰς σειράς, ἐπ' ἀκρῶ βρόχας ἐχέουσας· ὅτε δὲ αὖν τύχη, ἢν τε ἵππε, ἢν τε ἀνδρά-

τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν, Παλαιστίνη καλεῖται. Αἰγύπτιοι δὲ νέας παρείχοντο διηκοσίας. ἔτοι δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα χηλευτὰ, ἀσπίδας δὲ κοίλας, τὰς ἵτους μεγάλας ἐχέσας, καὶ δόρατά τε ναύμαχα, καὶ τύκας μεγάλας. τὰ δὲ πλεῖστα αὐτέων, θωρηκοφόροι ἔσαν, μαχαίρας δὲ μεγάλας εἶχον. ἔτοι μὲν ἔτω ἐτολίδετο.

Cyprii.

90. Κύπριοι δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντας καὶ ἑκατὸν, ἐσκευασμένοι ὧδε. τὰς μὲν κεφαλὰς εἰλίχατο μήτρησι οἱ βασιλῆες αὐτέων· οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κινθῶνας. τὰ δὲ ἄλλα κατὰ περ Ἑλλήες. τετάρτων δὲ τοσαυτὰ ἔθνη ἔστι. εἰ μὲν, ἀπὸ Σαλαμῖνος καὶ Ἀθηνέων· οἱ δὲ, ἀπὸ Ἀρκαδίας· οἱ δὲ, ἀπὸ Κύθου· οἱ δὲ, ἀπὸ Φοινίκης· οἱ δὲ, ἀπὸ Αἰθιοπίας, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι.

Cilices. Pamphyli.

91. Κίλικες δὲ ἑκατὸν παρείχοντο νέας. ἔτοι δ' αὖ περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι κράνεα ἐπιχώρια, λαυσήϊά τε εἶχον ἀντ' ἀσπίδων, ὠμοβοέης πεποιημένα, καὶ κινθῶνας εἰρινέες ἐνδεδυκότες· δύο δὲ ἀκόντια ἕκαστος καὶ ξίφος εἶχον, ἀγχοτάτω τῇσι Αἰγυπτίησι μαχαίρησι πεποιημένα. ἔτοι μὲν τοπαλαιὸν Ὑπαρχαῖοι ἐκαστέοντο· ἐπὶ δὲ Κίλικος τῷ Ἀγήνορος, ἀνδρὸς Φοίνικος, ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην. Πάμφυλοι δὲ τριήκοντα παρείχοντο νέας, Ἑλληνικοῖσι ὅπλοισι ἐσκευασμένοι. οἱ δὲ Πάμφυλοι

λοι οἱ εἰς τῶν ἐκ Τροίης ἀποσκευασθέντων ἅμα Ἀμφιλόχῳ καὶ Κάλχαντι.

Lycii.

92. Λύκιοι δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντα, θωρηκοφόροι τε ὄντες καὶ κνημιδοφόροι· εἶχον δὲ τόξα κρανέια, καὶ οἷστές καλαμίνας αἰπτέρας, καὶ ἀκόντια· ἐπὶ δὲ, αἰγὸς δέρματα περὶ τὰς ὤμους αἰωρεύμενα· περὶ δὲ τῇσι κεφαλῇσι πύλας πτεροῖσι περιεφεφανεμένους· ἐγχειρίδια δὲ καὶ δρέπανα εἶχον. Λύκιοι δὲ, Τερμίλαι ἐκαλέοντο ἐκ Κρήτης γεγονότες· ἐπὶ δὲ Λύκῃ τῷ Πανδίωνος, ἀνδρὸς Ἀθηναίῃς, ἔσχον τὴν ἐπωνυμίην.

Dorienses Asiatici & Cares.

93. Δωριεῖς δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, τριήκοντα παρείχοντο νέας, ἔχοντές τε Ἑλληνικά ὄπλα, καὶ γεγονότες ἀπὸ Πελοποννήσου. Κᾶρες δὲ, ἐβδομήκοντα παρείχοντο νέας, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ περ Ἕλληνες ἐσταλμένοι· εἶχον δὲ καὶ δρέπανα καὶ ἐγχειρίδια. οἱ δὲ, οἵτινες πρότερον ἐκαλέοντο, ἐν ταῖσι πρώτοις τῶν λόγων εἶρηται.

Iones.

94. Ἴωνες δὲ, ἑκατὸν νέας παρείχοντο, ἐσκευασμένοι ὡς Ἕλληνες. Ἴωνες δὲ, ὅσον μὲν χρόνον ἐν Πελοποννήσῳ οἴκειον τὴν νῦν καλεομένην Ἀχαιίην, καὶ πρὶν ἢ Δανάον τε καὶ Ἐῤῥον ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννητον,

ὡς Ἑλλήνες λέγῃσι, ἐκαλέοντο Πελαῦργοι Αἰγυιαλεῖς· ἐπὶ δὲ Ἴωιος τῷ Ξεῖθε, Ἴωιες.

Insulani Iones. Aeolenses. Hellespontii praeter Abydenos, & ex Ponto, Ionum ac Doriensium coloni.

95. Νητιῶται δὲ, ἑπτακαίδεκα παρείχοντο νέας, ὠπλισμένοι ὡς Ἑλλήνες. καὶ τὸ Πελασγικὸν ἔθνος, ὕπερον δὲ Ἴωνικὸν ἐκλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ αἱ δωδέκα πόλεις. Αἰολεῖς δὲ, ἐξήκοντα νέας παρείχοντο, ἐσκευασμένοι τε ὡς Ἑλλήνες, καὶ τοπάλαι καλεόμενοι Πελασγοί, ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δὲ, πλὴν Ἀβυδηῶν· Ἀβυδηνοῖσι γὰρ προσετέτακτο ἐκ βασιλῆος κατὰ χάριν μένῃσι, Φύλακας εἶναι τῶν γεφυρέων· οἱ δὲ λοιποὶ οἱ ἐκ τῷ Πόντῳ στρατευόμενοι, παρείχοντα μὲν ἑκατὸν νέας, ἐσκευασμένοι δὲ ἦσαν ὡς Ἑλλήνες. ἔτι δὲ, Ἰώνων καὶ Δωριέων ἀποικοί.

Militares in eis Persae, Medi, & Sacae.

96. Ἐπεβάτευον δὲ ἐπὶ πασάντων τῶν νεῶν Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκαι. τετῶν δὲ ἄριστα πλεῖστας παρείχοντο νέας Φοίνικες, καὶ Φοινίκαν, Σιδώνιοι. τέτοιαι πᾶσι καὶ τοῖσι ἐς τὸν περὶον τεταγμένοισι αὐτέων ἐπῆσαν ἐκάστοις ἐπιχώριοι ἡγεμόνες· τῶν ἐγὼ, ὃ γὰρ αἰαγκαίῃ ἐξέτγομαι ἐς ἰσορίας λόγον, ὃ παραμέμνημαι. ἔτε γὰρ ἔθνη ἐκάστῳ ἐπάξιοι ἦσαν οἱ ἡγεμόνες, ἐν τε ἔθνεϊ ἐκάστῳ ὅσαι περ πόλεις, τοσῶτοι καὶ ἡγεμόνες ἦσαν. ἔποντο δὲ ὡς ὃ στρατηγοί, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι

μενοι δὲλοι. ἐπεὶ στρατηγοί, οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες κράτος, καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνέων ἐκάσων, ὅσοι αὐτέων ἔσαν Πέρσαι, εἰρέαται μοι.

Qui duces classis.

97. Τῶ δὲ ναυτικῷ ἐστρατήγεον οἶδε· Ἀριαβίγνης τε ὁ Δαρείε, καὶ Πρηξάσπης ὁ Ἀσπαθίνεω, καὶ Μεγαβάζος ὁ Μεγαβάτεω, καὶ Ἀχαιμένης ὁ Δαρείε. τῆς μὲν Ἰάδος τε καὶ Καρικῆς στρατιῆς, Ἀριαβίγνης, ὁ Δαρείε τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύεω θυγατρός· Αἰγυπτίων δὲ ἐστρατήγεε Ἀχαιμένης, Ξέρξεω ἑὸν ἀπ' αἰμφοτέρων ἀδελφεός· τῆς δὲ ἄλλης στρατιῆς ἐστρατήγεον οἱ δύο. τριηκόντεροι δὲ, καὶ πεντηκόντεροι, καὶ κέρκεροι, καὶ ἵππαγωγά πλοῖα μακρὰ συνελθόντα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἐφάνη τρισχίλια.

Illustriores in classe regia viri.

98. Τῶν δὲ ἐπιπλεόντων μετὰ γε τὸς στρατηγοὺς, οἶδε ἔσαν οἱ ὀνομαστότάτοι· Σιδώνιος Τετράμνητος Ἀνύσας, καὶ Τύριος Μάπην Σιρώμβ, καὶ Ἀραάδιος Μέρβαλος Ἀγβάλε, καὶ Κίλιξ Συέννεσις Ὀρομέδοντος, καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα· καὶ Κύπριοι, Γόργος τε Χέρσιος, καὶ Τιμώνναξ ὁ Τιμαγόρεω· καὶ Καρῶν, Ἰσιαιός τε ὁ Τύμνεω, καὶ Πίγρης ὁ Σελδώμβ, καὶ Δαμασίθυμος ὁ Κανδαύλεω.

Artemisia in navali exercitu describitur.

99. Τῶν μὲν νυν ἄλλων ἐπαράμενναι ταξιαρχέων, ὡς ἐκ ἀναγκαζόμενος· Ἀρτεμισίης δὲ, τῆς μάλισα θάῦμα ποιεῦμαι, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευσαμένης γυναῖκός· ἥτις ἀποθανόντος τῷ ἀνδρός, αὐτὴ τε ἔχυσά τὴν τυρραϊίδα, καὶ παῖδός ὑπάρχοντος νεπηίῳ, ὑπὸ λήματός τε καὶ ἀνδρείης ἐστρατεύετο· ἐδρεμῆς ἐσσης οἱ ἀναγκαίης. ἔιομά μὲν δὴ ἦν αὐτῇ Ἀρτεμισίη, θυγάτηρ δὲ ἦν Λυγδάμιδος· γένος δὲ ἐξ Ἀλικαρνησσῶν, τὰ πρὸς πατέρας, τὰ μητρόθεν δὲ, Κρησσά· ἡγεμόνευι δὲ Ἀλικαρνησσέων τε καὶ Κώων καὶ Νισυρίων τε καὶ Καλυδνίων, πέντε γέας παρεχομένη. καὶ συναπάσης τῆς στρατῆς, μετὰ γε τὰς Σιδωνίων, γέας εὐδοξιατάς παρέχετο· πάντων δὲ τῶν συμμάχων γνώμῃς ἀρίστας βασιλεῖ ἀπεδέξατο. τῶν δὲ κατέλεξα πολὺν ἡγεμονεύειν αὐτήν, τὸ ἔθνος ἀποφαίνω πᾶν ἐὼν Δωρικόν· Ἀλικαρνησσηας μὲν, Τροϊζηνίους, τὸς δὲ ἄλλους, Ἐπιδαυρίους. ἐς μὲν τοσόνδε ὁ ναυτικός στρατός ἔρηται.

Xerxes e curru pedestres, e navi navales copias inspicit.

100. Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ ἡριθμήθη τε καὶ διατάχθη ὁ στρατός, ἐπεθύμησε αὐτός σφρας διεξελάσας θεήσασθαι. μετὰ δὲ, ἐποίησε ταῦτα, καὶ διεξελαύνων ἐπ' ἄρματος παρ' ἔθνος ἐν ἑκάσῳ, ἐπυνθάνετο· καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισαί· ἕως ἐξ ἐσχάτων ἐς ἐσχάτα ἀνέπικετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τῷ σιγῇ. ὡς δὲ ταῦτά οἱ

ἔπε-

ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατελκυσθεϊσέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβάς ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νέα Σιδωνίην, ἵζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ· καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πρῶρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἐκάστας ὁμοίως καὶ τὸν πεζόν, καὶ ἀπογραφόμενος. τὰς δὲ νέας οἱ ναυάρχαι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἀνεκώχευον, τὰς πρῶρας ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπηδόν, καὶ ἐξοπλίσαντες τὰς ἐπιβάτας ὡς ἐς πόλεμον. ὁ δὲ ἐντὸς τῶν προρέων πλέων ἐθηῆτο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

Hinc eius sermo iactabundus cum Demarato.

ΙΟΙ. Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε, καὶ ἐξέβη ἐκ τῆς νεῆς, μετεπέμψατο Δημάρετον τὸν Ἀρίωνος συστρατούμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. καλέσας δὲ αὐτὸν, εἶπε τὰς, „Ὡ Δημάρετε, ἵν μοί σε ἡδύ ἐστι „ἐπείρομαι τὰ θέλω. σὺ εἰς Ἑλλήν τε, καὶ, ὡς ἐγὼ „πυθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ „ἐς λόγους ἀπικομένων, πόλις ἔτ' ἐλαχίστης, ἔτ' „ἀσθενεστάτης. ἵν ὦν μοι τόδε φράσον, εἰ Ἑλλήνες ὑπο- „μενέσσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι. ἢ γὰρ, ὡς ἐγὼ „δοκέω, εἰδὲ εἰ πάντες Ἑλλήνες, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς „ἐσπέρης οἰκούντες αἰθρωποὶ συλλεχθείησαν, ἐκ ἀξιο- „μαχοὶ εἰσι ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομῆναι, μὴ ἔόντες ἄρθριοι. „ἐθέλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, ἐκδοῖόν τι λέγεις περὶ „αὐτέων, πυθέσθαι.“ ὁ μὲν ταῦτα εἰρώτα. ὁ δὲ, ὑπο- λαβὼν ἔφη, „Ὡ βασιλεῦ, κότερα ἀληθεῖα χρήσομαι,

„πρὸς σὲ, ἢ ἡδονῇ;“ ὁ δὲ μιν ἀληθείῃ χρησασθαι ἐκέλευε, Φᾶς ἔδεν οἱ ἀηδέτερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν.

Qui ex vero respondere iussus, celebrat Graecos, maxime vero Lacedaemonios.

102. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκαστε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε, „Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθείῃ χρησασθαι πάντως με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὕσῃ, ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται, τῇ Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεὶ κοίτε σύντροφος σύνεσι· ἀρετὴ δὲ ἐπακτός ἐστι, ἀπὸ τοσοφίης κατεργασμένη καὶ νόμῳ ἰσχυρῇ· τῇ διαχρεομένη ἡ Ἑλᾶς, τὴν τε πενίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δασποσύνην. αἰνέω μὲν ἅν πάντας τὰς Ἑλλᾶς τὰς περὶ κείνης τὰς Δωρικὰς χώρας οἰκημένους· ἔρχομαι δὲ λέξων ἔπερὶ πάντων τῶνδε τὰς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μόνων· πρῶτα μὲν, ὅτι ἐκ ἔστι ὅπως κοτὲ σὺς δέξονται λόγους δαλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι· αὐτοὶ δὲ, ὡς ἀντιώσονται· τοὶ ἐς μάχην, καὶ ἦν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. ἀριθμῶ δὲ περὶ, μὴ πύθῃ ὅσοι τινὲς ἔόντες ταῦτα ποιεῖν οἶοι, τέ εἰσι· ἦν τε γὰρ τύχῃσι ἐξετρατευμένοι χίλιοι, ἔτοι μαχέσονται· τοὶ, ἦν τε ἐλάσσονες τῶνδε, ἦν τε καὶ πλεῖνες.“

Has laudes ridendo refutat Xerxes.

103. Ταῦτα ἀκέσας Ξέρξης, γελάσας ἔφη, „Δημάρητε, οἷον ἐφθέγγω ἔπος, ἄνδρας χίλιος στρατιῇ

„το-

„τοσῆδε μαχέσασθαι! ἄγε, εἰπέ μοι, σὺ Φῆς τῆτέων
 „τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς βασιλεὺς γενέσθαι; σὺ ὦν ἐθελή-
 „σεις αὐτίκα μάλα πρὸς ἀνδρας δέκα μάχεσθαι; καὶ
 „τοὶ εἰ τὸ πολιτικὸν ὑμῖν πᾶν ἐστὶ τοιῦτον οἷον σὺ διαι-
 „ρέεις, σέ γε τὸν κείων βασιλῆα πρέπει πρὸς τὸ δι-
 „πλήσιον ἀντιτάσσεσθαι κατὰ νόμους τῆς ὑμετέρας. εἰ
 „γὰρ κείων ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν τῆς στρατῆς τῆς ἐμῆς
 „ἀντάξιός ἐστι, σέ δέ γε δίξημά ἐῖκοσι εἶναι ἀντάξιον·
 „καὶ ἔτω μὲν ὀρθοῖτ' ἂν ὁ λόγος ὁ παρὰ σεῦ εἰρημέ-
 „νος. εἰ δὲ τοιῦτοί τε ἔόντες, καὶ μεγάλα τοσῆτοι οἶος
 „σύ τε καὶ οἱ παρ' ἐμὲ Φοιτῶσι Ἑλλήνων ἐς λόγους, αὐ-
 „χεῖτε τοσῆτον, ὅρα μὴ μάτην κόμπος ὁ λόγος ἔτος
 „ὁ εἰρημένος εἴη. ἐπεὶ φέρε ἴδω παντὶ τῷ εἰκότι·
 „κῶς ἂν δυνάητο χίλιοι, ἢ καὶ μύριοι, ἢ καὶ πεντακίς-
 „μύριοι, ἔόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως, καὶ μὴ ὑπ'
 „ἐνὸς ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῶδε ἀντιστῆναι; ἐπεὶ τοὶ
 „πλεῖνες παρὰ ἓνα ἕκαστον γινόμεθα, ἢ χίλιοι, ἔόν-
 „των κείων πέντε χιλιαδῶν. ὑπὸ μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχό-
 „μενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον, γενοίαντ' ἂν, δαιμά-
 „νοντες τῆτον, καὶ παρὰ τὴν ἐωυτῶν φύσιν ἀμείνονες,
 „καὶ ἴοιεν ἀναγκαζόμενοι μάστιγι ἐς πλεῖνας ἐλάσσονες
 „ἔόντες· ἀμείνοιοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον, ἐκ ἂν ποιεοίεν
 „τῆτέων ἐδέτερα. δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισωθῆντας
 „πλήθει, χαλεπῶς ἂν Ἑλλήνας Πέρσῃσι μένοισι
 „μάχεσθαι. ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τῆτρό ἐστι τὸ σὺ λέγεις·
 „ἔστι γε μέντοι ἔ πολὸν, ἀλλὰ σπάνιον. εἰσὶ γὰρ Περ-
 „σέων τῶν ἐμῶν αἰχμηφόρων, οἱ ἐθελήσῃσι Ἑλλήνων
 „ἀν-

„ἀνδράσι τρισὶ ὁμῇ μάχεσθαι· τῶν σὺ ἐὼν ἄπειρος,
„πολλὰ φλυηρέεις.“

Demarati responsio. Lacedaemoniorum religiosa observantia legis & disciplinae.

104. Πρὸς ταῦτα Δημάρετος λέγει, „ὦ βασι-
„λεῦ, ἀρχῆθεν ἠπιστάμην ὅτι ἀληθινή χρεάμενος, ἔ
„φίλα τοι ἔρεω. σὺ δὲ ἐπεὶ ἠνάγκασας λέγειν τῶν λό-
„γων τὰς ἀληθευάτους, ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρ-
„τιήτησι. καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν ταῦδε ἔξοργῶς
„ἐκείνης, αὐτὸς μάλις ἐξοπίσειαι, οἷ με τιμὴν τε καὶ
„γέρεα ἀπελόμενοι πατρῷα, ἄπολιν το καὶ Φυγάδα
„πεποιήκασι· πατὴρ δὲ σὺς ὑποδεξάμενος, βίον τέ μοι
„καὶ οἶκον δέδωκε. ἔκων οἶκος ἐστὶ ἄνδρες τὸν σῶφρονα
„εὐνοίην φανομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ σέργειν μάλις.
„ἐγὼ δὲ ἔτε δέκα ἀνδράσι ὑπίσχομαι οἷς τε εἶναι μά-
„χεσθαι, ἔτε δυοῖσι· ἐκὼν τε εἶναι ἐδὲ ἂν μενομαχείοι-
„μι. εἰ δὲ ἀναγκάῃ εἴη, ἢ μέγας τις ὁ ἐποτρύνων ἀγωνί-
„μαχοίμην ἂν πάντων ἡδίστα ἐνὶ ταύτων τῶν ἀνδρῶν
„ὅς Ἑλλήνων ἕκαστος φησὶ τριῶν ἄξιος εἶναι. ὡς δὲ καὶ
„Λακεδαιμόνιοι, κατὰ μὲν ἓνα μαχεόμενοι, ἐδάμαν
„εἰςὶ κακίους ἀνδρῶν· αἰεὶς δὲ, ἄριστοι ἀνδρῶν ἀπάν-
„των, ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες, ἔ πάντα ἐλεύθεροὶ εἰσι·
„ἐπεστὶ γὰρ σφι δεσπότης, ὁ νόμος, τὸν ὑπεδαιμάνισαι
„πολλῷ ἔτι μάλλον, ἢ οἱ σοὶ, σέ. πομπῇσι γὰρ τὰ ἂν ἐκείνης
„ἀνώγει· ἀνώγει δὲ ταῦτ' αἰεὶ, ἐκ ἐὼν φεύγειν ἐδὲν πλη-
„θος ἀνδρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξει,
„ἐπι-

„ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλλυσθαι. σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα
 „λέγων Φλυηρεῖν, τὰλλα σιγαῖν ἐθέλω τολοιπόν· ἰὺν
 „δὲ ἀναγκασθεῖς ἔλεξα. γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι,
 „Βασιλεῦ.“

Xerxes remisso Demarato, & Mascame Dorisco praeposito, ire cum exercitu per Thraciam adversus Graeciam pergit.

105. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο. Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἐτρέψατο, καὶ ἐκ ἐποίησατο ὄργην ὑδεμίην, ἀλλ' ἠπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο. τέτω δὲ ἐς λόγους ἐλθὼν Ξέρξης, καὶ ὑπαρχον ἐν τῷ Δορίσκῳ τέτω καταστήσας Μασκάμην τὸν Μεγαλόεω, τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείῳ στραθόντα καταπαύσας, ἐξήλαυε τὸν στρατὸν διὰ τῆς Θρηίκης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

Mascames laudatus.

106. Κατέλιπε δὲ ἄνδρα τειόνδε Μασκάμην γενόμενον, τῷ μὲν Ξέρξης δῶρα πέμπεσκε, ὥς ἀριεβύοντι πάντων ὅσους κατέστητε αὐτὸς ἢ Δαρείος ὑπάρχας· πέμπεσκε δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος ὥς δὲ καὶ Ἀρταξέρξης ὁ Ξέρξεω τοῖσι Μασκαμείοισι ἐκγόνοισι. κατέστασαν γάρ ἔτι πρότερον ταύτης τῆς ἐλάσιος ὑπαρχοὶ ἐν τῇ Θρηίκῃ καὶ τῇ Ἑλλησπόντῃ πανταχῇ. ἔτοι ὦν πάντες, οἳ τε ἐκ Θρηίκης καὶ τῇ Ἑλλησπόντῃ, πλὴν τῇ ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλλήων ὕπερον ταύτης τῆς στρατηλασίης ἐξηρέθησαν. τὸν δὲ ἐν Δορίσκῳ Μασκάμην ἑδαιμοὶ καὶ ἐδυαίεθησαν.

σθῆσαν ἐξελεῖν, πολλῶν πειρησαμένων. διὰ τῆτο δὲ οἱ τὰ δῶρα πέμπεται παρὰ τῆ βασιλεύοντος αἰεὶ ἐν Πέρσῃσι.

Boges quam ob causam celebratus.

107. Τῶν δὲ ἐξαίρεθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων ἐδόνα βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἄνδρα ἀγαθόν, εἰ μὴ Βόγην μόνον τὸν ἐξ Ἡϊόνος. τῆτον δὲ αἰέων ἐκ ἐπαύετο, καὶ τὰς περιείοντας αὐτῆ ἐν Πέρσῃσι παῖδας ἐτίμα, μάλιστ᾽. ἐπεὶ καὶ ἄξιός αἶνε μεγάλῃς ἐγένετο Βόγης· ὅς ἐπειδὴ ἐπολιορκέτο ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Κίμωνος τῆ Μιλτιάδεω, παρεὸν αὐτῷ ὑπόσπονδον ἐξελθεῖν καὶ νοσῆσαι ἐς τὴν Ἀσίην, ἐκ ἐθέλησε, μὴ δαίῃ δόξειε περιῆναι βασιλεῖ, ἀλλὰ διακαρτέρει ἐς τὸ ἔσχατον. ὥς δὲ ἔδ᾽ ἔτι Φορβῆς ἐνῆν ἐν τῷ τείχεϊ, συνήσας πυρὴν μεγάλην, ἔσφαξε τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παλαιακάς, καὶ τὰς οἰκέτας· καὶ ἔπειτα ἐρέβαλε ἐς τὸ πῦρ. μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν χρυσὸν ἅπαντα τὸν ἐκ τῆ ἄστεος καὶ τὸν ἄργυρον ἔσπειρε ἀπὸ τῆ τείχεος ἐς τὸν Στρυμόνα. ποιήσας δὲ ταῦτα, καὶ ἑαυτὸν ἐρέβαλε ἐς τὸ πῦρ. ἔτω μὲν ἔτος δικαίως αἰνέσται ἔτι καὶ ἐς τὸδε ὑπὸ Περσέων.

Xerxes a Dorisco Graeciam tendit, loca quae ad flumen
Lissum usque praeteriit, describuntur.

108. Ξέρξης δὲ ἐκ τῆ Δορίσκης ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· τὰς δὲ αἰεὶ γινομένης ἐμποδῶν, συστρατεύεσθαι
ἠνάγκα-

ἠναίγκαζε. ἐδεδέλωτο γάρ, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, ἡ μέχρι Θεσσαλίας πᾶσα, καὶ ἦν ὑπὸ βασιλῆα δασμοφόρος, Μεγαβάζε τε καταστρεψάμεν, καὶ ὕστερον Μαρδονίᾳ. παραμείβετο δὲ πορευόμενος ἐκ Δορίσκε, πρῶτα μὲν τὰ Σαμοθρηκίᾳ τείχεα, τῶν ἐσχάτῃ πεπόλισται πρὸς ἐσπέρην πόλιν τῇ ἔνομα ἔστι Μεσαμβρίη. ἔχεται δὲ ταύτης Θασίων πόλις, Στρώμη. διὰ δὲ σφῶν τῇ μέσῃ Λίσσος ποταμὸς διαρρέει· ὃς τότε ἐκ ἀντέσχε τὸ ὕδωρ παρέχων τῷ Ξέρξῳ στρατῷ, ἀλλ' ἐπέλιπε. ἡ δὲ χώρα αὕτη πάλαι μὲν ἐκαλεέτο Γαλαϊκή, ἣν δὲ Βριαντική· ἔστι μὲντοι τῷ δικαιολάτῳ τῶν λόγων καὶ αὕτη Κικόνων.

Urbes ac paludes quas praeteriit Xerxes.

109. Διαβαὶς δὲ τῇ Λίσσῃ ποταμῷ τὸ ῥέθρον ἀποξηρασμένον, πόλιν Ἑλληνίδας τάςδε παραμείβετο, Μαρῶνεαν, Δικαίαν, Ἀβδηρα. ταύτας τε δὴ παρεξήιε, καὶ κατὰ ταύτας, λίμνας ὀνομασὰς τάςδε Μαρωνείας μὲν μεταξύ καὶ Στρώμης κειμένην Ἰσμαρίδα· κατὰ δὲ Δικαίαν, Βισονίδα, ἐς τὴν ποταμοὶ δύο ἐσῆσι τὸ ὕδωρ, Τραῦνός τε καὶ Κόμφατος. κατὰ δὲ Ἀβδηρα, λίμνην μὲν ἐδεμίην ἔβαν ἔνομασθην παραμείψατο Ξέρξης, ποταμὸν δὲ Νέσον, ῥέοντα ἐς Θάλασσαν. μετὰ δὲ ταύτας τὰς χώρας ἰὼν τὰς ἡπειρώτιδας πόλιν παρήϊε· τῶν ἐν μῇ λίμνῃ ἔβαν τυγχάνει ὥσεί τετρήκοντα σταδίων μάλιστά κη τὴν περίοδον, ἰχθυώδης τε καὶ κάρτα αἰλμυρή. ταύτην τὰ ὑποζύγια μῆνα ἀρδόμενα ἀνέξιον.

ζήρησε. τῇ δὲ πόλι ταύτῃ ἔνομά ἐστι Πίσυρος. ταύτας μὲν δὴ τὰς πόλεις τὰς παραθαλασσίας τε καὶ Ἑλληνίδας ἐξ εὐωνύμου χειρὸς ἀπέρχαν παρεξήϊε.

Per quas iter fecit gentes Thraciae.

IIΟ. Ἐθνεα δὲ Θρηϊκῶν, δι' ὧν τῆς χάρης ὁδὸν ἐποιέστα, τοσαύδε· Παῖτοι, Κίκονες, Βίσονες, Σαπαῖοι, Δερσαῖοι, Ἡδονοί, Σάτρες. τετέων οἱ μὲν παρὰ Θάλασσαν κατοικημένοι ἐν τῇσι νηυσὶ εἶποντο· οἱ δὲ αὐτέων τὴν μεσόγαιαν οἰκέοντες, καταλεχθόντες τε ὑπ' ἐμεῦ, πλὴν Σατρέων, οἱ ἄλλοι πάντες, περὶ ἀναγκαζόμενοι εἶποντο.

Satrarum propria.

III. Σάτρες δὲ ἐδενός κω ἀνθρώπων ὑπήκοοι ἔγνοντο, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλὰ διατελευσι τὸ μέχρι ἐμεῦ αἰεὶ-έοντες ἐλεύθεροι μῆνοι Θρηϊκῶν. οἰκέσι τε γὰρ ἔρεα ὑψηλὰ, ἴδῃσι τε παντοίησι καὶ νιφάδι. συνηρεφέα, καὶ εἰσι τὰ πολέμια ἄκροι, ἔτοι οἱ τῷ Διονύσῳ τὸ μαντήϊον εἰσι ἐκτεμμένοι. τὸ δὲ μαντήϊον τέτο, ἔστι μὲν ἐπὶ τῶν ἄρεων τῶν ὑψηλοτάτων· Βησσοὶ δὲ τῶν Σατρέων εἰσι οἱ προφητεύοντες τῷ ἱεῷ. πρόμαντις δὲ ἡ χρέεσα, κατὰ περ ἐν Δελφοῖσι, καὶ ἑδὲν ποικιλώτερον.

Xerxis transitus per castella Pierum, & montem Pangaeum.

II2. Παραμειψάμενος δὲ ὁ Ξέρξης τὴν αἰρημένην, δεύτερα τετέων παραμείβετο τεύχεα τὰ Πιερίων· τῶν δὲ

δὲ ἐνὶ Φάργης ἐστὶ ἔθνος, καὶ ἑτέρω Πέργαμος. ταύτη
 μὲν δὴ παρ' αὐτὰ τὰ τείχεα τὴν ὁδὸν ἐποίητο, ἐκ δε-
 ξιῆς χειρὸς τὸ Πάγγαιον ὕψος ἀπέργων, ἐὼν μέγα τε
 καὶ ὑψηλόν, ἐν τῷ χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ἐνί μεταλλο-
 λα· τὰ νέμοντα Πιερὲς τε καὶ Ὀδομανίται, καὶ μάλι-
 στα Σάτραι.

Quae super Pangaeum ad aquilonem habitant. Regio
 Phyllis, inde iter Xerxis ad fluvium Strymonem.

113. Ὑπεροικέοντας δὲ τὸ Πάγγαιον πρὸς βορέα
 εἰνέμε Παίονας, Δόβηράς τε καὶ Παιόπλους παρεξίαν,
 ἥτε πρὸς ἐσπέραν· ἐς ὃ ἀπῆκετο ἐπὶ ποταμὸν τε Στρυ-
 μόνα καὶ πόλιν Ἠϊόνα, τῆς ἔτι ζωὸς ἐὼν ἦρχε Βόγης,
 τῷ περ ὀλίγω πρότερον τέτων λόγον ἐποιεῦμην. ἡ δὲ γῆ
 αὕτη ἢ περὶ τὸ Πάγγαιον ὕψος, καλεῖται Φυλλίς, κα-
 τατείνας, τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν, ἐπὶ ποταμὸν Ἀγα-
 γίτην, ἐνδιδόντα ἕς τὸν Στρυμόνα· τὰ δὲ πρὸς μεσση-
 βρίην, τείνεται ἐς αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οἱ Μα-
 γοὶ ἐκαλιρέοντο, σφάζοντες ἵππους λευκὰς.

Novem viae Edonorum urbs. Defodere viros Per-
 sicum est.

114. Φαρμακεύσαντες δὲ ταῦτα ἐς τὸν ποταμὸν,
 καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τέτοισι, ἐν Ἐννέα Ὀδοῖσι τῇσι
 Ἠδωνῶν ἐπορεύοντο κατὰ τὰς γεφύρας, τὸν Στρυμόνα
 εὐρόντες ἐξευγμένον. Ἐννέα δὲ Ὀδὸς πυνθανέμετο τὸν
 χῶρον τέτον καλεῖσθαι, τοσάυτας ἐν αὐτῷ παῖδάς τε

καὶ παρθένας ἀνδρῶν τῶν ἐπιχωρίων ζώντας κατάρυσ-
σον. Περσικὸν δὲ τὸ ζώντας κατορύσσεν· ἐπεὶ καὶ
"Αμπεριν τὴν Ξέρξῳ γυναῖκα πυθδάνομαι γηράσασαν
δὲς ἐπτα Περσέων παῖδας ἑόντων ἐπιφανέων ἀνδρῶν ὑπὲρ
ἐαυτῆς τῷ ὑπὸ γῆν λεγομένῳ εἶναι θιῶ ἀντιχαρίζεσθαι
κατορύσσουσαν.

A Strymone iter Xerxis ad Acanthum. Viae huius, quae
hic describitur, notitia servata.

ΙΙ5. Ὡς δὲ ἀπὸ τῆ Στρυμόνος ἐπορεύετο ὁ στρα-
τός, ἐνθαῦτα πρὸς ἡλὶς δυσμέων ἐπὶ αἰγιαλός, ἐν τῷ
οἰκημένην Ἀργιλοῦ πόλιν Ἑλλάδα παρ' ἑξήϊς. αὕτη δὲ,
καὶ ἡ καθ' ὑπερθε ταύτης, καλεῖται Βισαλτίη. ἐνθα-
τεν δὲ κόλπον τὸν ἐπὶ Ποσιδηίᾳ ἐξ αἰρισερῆς χειρὸς ἔχον,
ἥτε διὰ Συλέος πεδίοις καλομένῃς, Σταγείροι πόλιν Ἑλ-
λάδα παραμβιβόμενος. καὶ ἀπῆκετο ἐς Ἀκανθον, ἅμα
αἰγόμενος τεττέων ἦκασον τῶν ἐθνέων καὶ τῶν περὶ τὸ
Πάγγαιον ὄρος οἰκούντων, ὁμοίως καὶ τῶν πρότερον
κατέλεξα· τὰς μὲν παρὰ θάλασσαν ἔχων οἰκημένους ἐν
νηυσὶ στρατευομένους, τὰς δὲ ὑπὲρ θαλάσσης, περὶ ἐπι-
μένους. τὴν δὲ ὁδὸν ταύτην τῇ βασιλεὺς Ξέρξης τὸν στρα-
τὸν ἤλασε, ἕτε συγχέουσι Θρηῖκες, ἕτε ἐπισπείρουσι,
σέβονταί τε μέγας τὸ μέχρι ἐμεῦ.

Xerxes Acanthiis hospitii ius obtulit.

ΙΙ6. Ὡς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ἀκανθον ἀπῆκετο, ξα-
νίην τε ὁ Πέρσης τοῖσι Ἀκανθίοισι προσέειπε, καὶ ἔδω-
κέατί

ρήσατό σφας ἐσθῆτι Μηδικῇ· ἐπαίνεέ τε, ἐρέων αὐ-
τὰς προθύμους ὄντας ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ὄνυμα
ἀκίων.

Artachaei, viri Persarum maximi, mors ad Acanthum,
cui tamquam heroi Acanthii sacrificant.

117. Ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ὄντος Ξέρξεω, συκίνηκε ὑπὸ
νέσος ἀποθανεῖν τὸν ἐπεσεῶτα τῆς διώρυχος Ἀρταχαίην,
δόκιμον ὄντα παρὰ Ξέρξῃ, καὶ γένος Ἀχαιμενίδην, με-
γάλει τε μέγισον ὄντα Περσέων· ἀπὸ γὰρ πέντε πη-
χέων βασιλῆων ἀπέλιπε τέσσαρας δακτύλους· Φωίεον
τά τε μέγισον ἀνθρώπων· ὥστε Ξέρξεα, συμφορὴν ποι-
ησάμενον μεγάλην, ἐξενεῖκαί τε αὐτὸν κάλλιπα καὶ
θάψαι. ἐτυμβοχόους δὲ πᾶσα ἡ στρατιή. τέτρω δὲ τῷ
Ἀρταχαίῃ θύοσι Ἀκάνθιοι ἐκ θεοπροπίας ὡς ἡρώϊ, ἐπο-
νομάζοντες τὸ ἔνομα. βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης, ἀπολο-
μένῃ Ἀρταχαίῳ, ἐποιέετο συμφορὴν.

Aerumnarum civitatum in coenis Kerxi cum transiret in-
struendis ex apparatus & impensis. cap. 118. 119. 120.

118. Οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ἑλλήνων τὴν στρατιήν, καὶ
δειπνίζοντες Ξέρξεα, ἐς πᾶν κακῷ ἀπικέατο, ἔτω ὥστε
ἀνάστατοι ἐκ τῶν οἰκίων ἐγίνοντο· ὅκω γε θαύσοισι ὑπὲρ
τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ πολιῶν τῶν σφετέρων δεξαμένοισι τὴν
Ξέρξεω στρατιήν καὶ δειπνίσασαι, Ἀντίπατρος ὁ Ὀργέος
ἀραιρημένος τῶν αἰσῶν αἰὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάλιστα,

ἀπέταξε ἐς τὸ δεῖπνον τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίᾳ
τετελεσμένα.

119. Ὡς δὲ παραπλησίως καὶ ἐν τῇσι ἄλλῃσι
πόλεσι οἱ ἐπεξεῶτες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον. τὸ γὰρ
δεῖπνον τοιόνδε τι ἐγένετο, οἷα ἐκ πολλῶ χρόνου περειαρημέ-
νον καὶ περὶ πολλῶ ποιεύμενον. τῷτο μὲν, ὡς ἐπύθοντο
τάχιζα τῶν κηρύκων τῶν περιαγγελλέντων, θασάμενοι
οἷτον ἐν τῇσι πόλεσι οἱ ἄσπαι, ἄλευρά τε καὶ ἄλφιστα
ἐποίουν πάντες ἐπὶ μῆνας συχινὰ· τῷτο δὲ, κτήνεα σι-
τεύεσκον, ἐξευρίσκοντες τιμῆς τὰ κάλλιστα, ἔτρεφόν τε
ὄρνιθας χερσαῖας καὶ λίμναίης, ἐν τε οἰκήμασι καὶ λάκ-
κοις, ἐς ὑποδοχὰς τῆ στρατῶ· τῷτο δὲ, χρύσεά τε
καὶ ἀργύρεα ποτήριά τε καὶ κρητῆρας ἐποιοῦντο, καὶ
τὰλλα ὅσα ἐπὶ τραπέζαν τιθέσται πάντα. ταῦτα μὲν
δὴ αὐτῷ τε βασιλεῖ καὶ τοῖσι ὁμοσίτοισί μετ' ἐκείνῃ
ἐπεποιήτο· τῇ δὲ ἄλλῃ στρατῇ, τὰ ἐς Φορβὴν μὲν
τασσόμενα. ὅπως δὲ ἀπίκαιτο ἡ στρατῇ, σκηνὴ μὲν ἔσκε
πεπηγυῖα ἐποίμη, ἐς τὴν αὐτὸς σταθμὸν ποιεῖσκειτο
Ξέρξης· ἡ δὲ ἄλλη στρατῇ ἔσκε ὑπαίθριος. ὡς δὲ δεῖ-
πνε γίνοιτο ὥρη, οἱ μὲν δεκόμενοι ἔχασκον πόνον, οἱ
δὲ, ὅπως πλησθέντες νύκτα αὐτῶ ἀγάγοιεν, ἐν τῇ ὑπε-
ραίῃ τὴν τε σκηνὴν ἀνασπασάντες, καὶ τὰ ἐπιπλα
πάντα λαβόντες, ἔτω ἀπελαύνεσκον, λείποντος ἕδεν,
ἀλλὰ φερόμενοι.

120. Ἐνθα δὴ Μεγακρέοντες ἄνδρες Ἀβδηρίται
ἔπος εὖ εἰρημένον ἐγένετο, ὅς συνεβάλλυσεν Ἀβδηρίται,

παιδῆμαί, αὐτὰ καὶ γυναικάς, ἐλθόντας ἐς τὰ σφέ-
τερα ἱερά, ἵζεσθαι ἱκέτας τῶν θεῶν, παραιτούμενους
καὶ τὸ λοιπὸν σφί ἀπαμύνεν τῶν ἐπιόντων κακῶν τὰ
ἡμίσεα τῶν τε παρσιχομένων ἔχεν σφί μεγάλην χάσ-
την, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης ἔ δις. ἑκάστης ἡμέρας ἐνόμισε
σῖτον αἰρέεσθαι· παρέχεν γάρ αὖν Ἀβδηρίτῃσι, αἱ καὶ
ἄριστον προέηχα ὁμοῖα τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ
ὑπομένεν Ξέρξεα ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάκιον
πάντων ἀνθρώπων διατριβήναι.

Divisio copiarum pedestrium in agmina tria, horumque
itinera & duces.

121. Οἱ μὲν δὴ πιεζόμενοι, ὁμοίως τὸ ἐπιτασσί-
μενον ἐπετέλεον. Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνθε ἐντελά-
μενος τοῖσι στρατηγοῖσι τὸν ναυτικὸν στρατὸν ὑπομένειν ἐν
Θέρμῃ, ἀπῆκε ἀπ' ἐωῦτ' αὐτὰς νέας πορεύεσθαι· Θέρ-
μῃ δὲ τῇ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ οἰκημένη, ἀπ' ἧς καὶ
ὁ κόλπος ἔστος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει· ταύτῃ γὰρ ἐπυνθά-
νετο συνταμώτατον εἶναι. μέχρι μὲν γὰρ Ἀκάνθε ὡς
τεταγμένος ὁ στρατὸς ἐκ Δορίσκῃ τὴν ὁδὸν ἐποιέετο. κρῶς
μοίρας ὁ Ξέρξης δασάμενος πάντα τὸν πεζὸν
στρατὸν, μίαν αὐτῶν ἔταξε παρὰ θάλασσαν ἵεναι ὁμῶς
τῷ ναυτικῷ· ταύτης μὲν δὴ ἐστρατήγεον Μαρδόνιος
τε καὶ Μασίστης. ἑτέρη δὲ τεταγμένη ἦν τῷ στρατῷ
τρίτημορις τὴν μεσόγαίαν, τῆς ἐστρατήγεον Τριταν-
τάχμης τε καὶ Γέγγις. ἢ δὲ τρίτῃ τῶν μοιρέων μετ'
ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης, ἦν μὲν τὸ μέσον αὐ-

λέοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες τὰ σφέτερα ἡμέρα,
 ἅλλα μὲν ὕδενός ἀπτόντο ἕτε ὑποζυγίς, ἕτε ἀνθρώποι,
 οἱ δὲ τὰς καμήλας ἐκαράϊζον μένας. Θωυμάζω δὲ τὸ
 αἴτιον, ὅ,τι κατέ ἦν, τῶν ἄλλων τὸ ἀναγκάζον ἀπεχο-
 μένης τῆς λέοντας, τῇσι καμήλοισι ἐπιτίθεσθαι· τὸ
 μήτε πρότερον ἐπάπεσάν θηρίον μήτ' ἐπεπερέετο
 αὐτῷ.

Leones multi & boves agrestes omnibus praegrandibus.

126. Εἰσι δὲ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία καὶ λέοντες
 πολλοί, καὶ βόες ἄγριοι, τῶν τὰ κέρα ὑπερμεγέθεά
 εἰσι, τὰ ἐς τῆς Ἑλληνίας φοιτέοντα. ἕρος δὲ τοῖσι λέεσι
 εἰσι ὅ,τι δι' Ἀβδηρῶν ῥέων ποταμὸς Νέσος, καὶ ὁ δι'
 Ἀκαρνανίης ῥέων Ἀχελῷος. ἕτε γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἡ
 τῆ Νέσῳ ὑδάμόδι πάσης τῆς ἐμπροσθεν Εὐρώπης ἰθα
 τις ἀν' λέοντα, ἕτε πρὸς ἐσπέρας τῷ Ἀχελῷ ἐν τῇ
 ὑπολοίπῳ ἡπείρῳ, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξύ τούτων τῶν πο-
 ταμῶν γίνονται.

Spatium castrorum ad Thermam.

127. Ὡς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπῆκετο ὁ Ξέρξης,
 ἴδρυσεν αὐτῷ τὴν στρατὴν. ἐπέσχε δὲ ὁ στρατὸς αὐτῷ στρα-
 τοπεδευόμενος τὴν παρὰ θάλασσαν χώραν τοσήνδε· ἀρ-
 ξάμενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ τῆς Μυγδονίης, μέχρι
 Λυδιδῶ τε ποταμοῦ καὶ Ἀλκιάκμονος, οἱ εἰρίζουσι γῆν τὴν
 Βοττίακίδα τε καὶ Μακεδονίδα, ἐς ταῦτόν ῥέεθρον τὸ
 ὕδαρ συμμίσγοντες. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν, δὴ ἐν ταῦτοις
 τοῖσι

τοῖσι χωρίοις οἱ βάρβαροι. τῶν δὲ καταλεχθέντων τε-
τέων ποταμῶν, ἐκ Κρησωναίης ῥέων Ἐχέιδωρος μῦ-
θος ἐκ αὐτέχρησε τῇ φρασίῃ πινόμενος, ἀλλ' ἐπέλιπε.

Peneus inter Olympum & Ossam.

128. Σέρξης δὲ ὄρεων ἐκ τῆς Θέρμης ἔρεα τὰ Θεσ-
σαλικά, τὸν τε Ὀλυμπόν καὶ τὴν Ὀσσαν, μεγάθεϊ
ὑπερμήκεα ἔοντα, διὰ μέσθ τε αὐτέων αὐλῶνα φερόν
συνθαιόμενος εἶναι, δι' ἧ ῥέει ὁ Πηνειὸς, αἰκῶν τε εἶναι
ταύτῃ ὁδὸν ἐς Θεσσαλίην φέρεσθαι, ἐπεθύμησε πλώ-
σας θεήσασθαι τὴν ἐκβολὴν τῷ Πηνειῷ· ὅτι τὴν ἄνω
ὁδὸν ἔμελλε ἐλθὼν διὰ Μακεδόνων τῶν κατύπερθε οἰκῶ-
μένων ἐς Περγαίβης παρὰ Γάννον πόλιν· ταύτῃ γὰρ
ἀσφαλέστατον ἐπυνθάνετο εἶναι. ὥς δὲ ἐπεθύμησε, καὶ
ἐποίησε ταῦτα· ἐβλᾶς δὲ ἐς Σιδωνίην νέας, ἐς τὴν περ
ἐξέβαινε αἰεὶ ὅπως τι ἐθέλοι τοιοῦτο ποιῆσαι, ἀνέδεξε
σημήϊον καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνάγεσθαι, καταλιπὼν αὐτῷ
τὸν περὶ φρατὸν. ἐπεὶ δὲ ἀπίκητο, καὶ ἐθεήσατο Σέρ-
ξης τὴν ἐκβολὴν τῷ Πηνειῷ, ἐν θαύματι μεγάλῳ ἐνέ-
σχετο. καλέσας δὲ τῆς κατηγεμόνας τῆς ὁδοῦ, εἶρετο
εἰ τὸν ποταμὸν ἐς παρατρέψαντα, ἑτέρῃ ἐς θάλασ-
σαν ἐξαγαγεῖν.

Thessaliae situs & hinc Penei dominium. Neptunus ter-
ram movens Penei exitum in mare aperuit.

129. Τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος ἐς τοπικαίαν εἶναι
λίμνην, ὥστε γε συγκεκληϊσμένην πάντοθεν ὑπερμήκεσι

ἔρεσι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἡῶ ἔχοντα, τό τε Πήλιον ἕρος καὶ ἡ Ὅσσα ἀποκληθεῖ, συμμίσγοντα τὰς ὑπάρχειας ἀλλήλοισι· τὰ δὲ πρὸς βορέῳ ἀνέμῳ, Οὐλυμπος· τὰ δὲ πρὸς ἐσπέρῃ, Πίνδος· τὰ δὲ πρὸς μεσσαμβρίῃν τε καὶ ἀνεμον νότον, ἡ Ὀθρυς. τὰ μέσον δὲ τετάρτων τῶν λεχθέντων ἑρέων ἡ Θεσσαλίη ἐστὶ, ἔξτα κοίλη. ὥστε ὧν ποταμῶν καὶ ἄλλων συχνῶν ἐς αὐτὴν ἐμβαλλόντων, πέντε δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε, Πηνειῦ, καὶ Ἀπιδανῦ, καὶ Ονοχάνῳ, καὶ Ἐνιπέος, καὶ Παμίσου· οἱ μὲν νυν ἐς τὸ πεδίον τῆτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν ἑρέων τῶν περικληϊόντων τὴν Θεσσαλίην ἐνομαζόμενοι, δι' ἐνὸς αὐλῶνος καὶ τέττε ςενῦ, ἔκροον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, προσυμμίσγοντες τὸ ὕδωρ πάντες ἐς ταῦτό· ἐπεὰν δὲ συμμιχθένωσι τάχιστα, ἐνθεῦτεν ἤδη ὀπηνεῖς τῷ ἐνόματι κατακρατέων, ἀνώνυμους τῆς ἄλλης ποιεῖν εἶναι. τὸ δὲ παλαιὸν λέγεται, ἐκ ἐόντος καὶ τῷ αὐλῶνος καὶ διεκρέε τέττε, τῆς ποταμὸς τέττε, καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τέτοισι τὴν Βοιβηίδα λίμνην, ἕτε ἐνομάζεσθαι κατὰπερ νῦν, ῥέειν τε ἐδὲν ἔσπον ἢ νῦν· ῥέοντας δὲ, πειέειν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν πέλαγος. αὐτοὶ μὲν νυν Θεσσαλοὶ φασὶ Ποσειδέωνα ποιῆσαι τὸν αὐλῶνα, δι' ὃ ῥέει ὁ Πηνειὸς, οἰκότα λέγοντες. ὅστις γὰρ νομίζει Ποσειδέωνα τὴν γῆν σείειν, καὶ τὰ διεσεῶτα ὑπὸ σεισμῷ, τῷ θεῷ τέττε ἔργα εἶναι, καὶ ἂν ἐκείνο ἰδὼν Φαίη Ποσειδέωνα ποιῆσαι. ἔτι γὰρ σεισμῷ ἔργον, ὥς ἐμοὶ ἐφαίνετο εἶναι, ἡ διάσασις τῶν ἑρέων.

Xerxis in Thessalos scammia. Thessali primi dederunt
se Persis.

130. Οἱ δὲ κατηγερόμενοι, εἰρομένῃς Ξέρξεω αἰ ἔσι
ἄλλη ἔξοδος ἐς Θάλασσαν τῷ Πηνειῷ, ἐξεπιστάμενοι
αἰτρεκέως, εἶπον, „Βασιλεῦ, ποταμῷ τέτῳ ἐκ ἔσι ἄλ-
„λη ἐξήλυσις ἐς Θάλασσαν κατήκυσσά, ἀλλ' ἦδε αὕτη·
„ἔρεσι γὰρ περιεσεφάνωται πᾶσα Θεσσαλίη.“ Ξέρξεω
δὲ λέγεται ἐπεῖν πρὸς ταῦτα, „Σοφοὶ ἄνδρες εἰσὶ
„Θεσσαλοὶ. ταῦτ' ἄρα πρὸ πολλῆς ἐφυλάξαντο γνωσι-
„μαχεόντες καὶ τᾶλλα, καὶ ὅτι χώραν ἄρα εἶχον εὐαί-
„ρητόν τε καὶ ταχυάλωτον· τὸν γὰρ ποταμὸν πρὴν γε
„ἂν ἦν μῆνον ἐπείναί· σφρων ἐπὶ τὴν χώραν, χώματι ἐκ
„τῆ αὐλώτος ἐκβιβάσαντα, καὶ παρατρέψαντα· δι' ὧν
„νῦν ῥέει ρεέθρων ὥστε Θεσσαλίην πᾶσαν ἔσω τῶν
„ἑρέων ὑπόβρυχα γενέσθαι.“ ταῦτα δὲ ἔχοντά ἐλεγχε
ἐς τῆς Ἀλεύεω παῖδας, ὅτι πρῶτοι Ἑλλήνων, ὄντες
Θεσσαλοὶ, ἔδοσαν ἐαυτοὺς βασιλεῖ· δοκέων ὁ Ξέρξης
ἀπὸ παντός σφας τῆ ἔθνος ἐπαγγέλλεσθαι Φιλίην.
εἶπας δὲ ταῦτα, καὶ θεησάμενδς, ἀπέπλευ ἐς τὴν
Θέρμην.

Xerxe circa Pieriam commorante, legati e Graecia regressi
si sunt.

131. Ὁ μὲν δὴ περὶ Πιερίην διέτριβε ἡμέρας συ-
χναῖς. τὸ γὰρ δὴ ἔρος τὸ Μακεδονικὸν ἔκειρε τῆς στρα-
τιῆς τριτημορίε, ἵνα ταύτῃ διεξίη ἅπασα ἡ στρατιὴ ἐς
Περγαμβίης. οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ ἀποπεμφθέντες ἐς τὴν
Ἑλ-

Ἐλάδα ἐπὶ γῆς αἴτησιν, ἀπικέστω· οἱ μὲν, κύνες, οἱ δὲ, φέροντες γῆν τε καὶ ὕδωρ.

Qui Graecorum Xerxi terram & aquam dederunt, & de his ceterorum iusiurandum.

132. Τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἐγένοντο οἶδε, Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Ἐπιήνες, Περύραιβοι, Λοκροὶ, Μάγνητες, Μηλιεῖς, Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ αἱ ἄλλοι Βοιωτοὶ, πλὴν Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων. ἐπὶ τέτοισι οἱ Ἕλληνες ἔταμον ὄρκιον, οἱ τῷ βαρβαρῷ πόλεμον ἀειράμενοι. τὸ δὲ ὄρκιον ὧδε εἶχε· ὅσοι τῷ Πέρσῃ ἔδοσαν σφέας αὐτὰς Ἕλληνες ἑόντες, μὴ ἀναισθηθέντες, καταστάντων σφι εὐ τῶν πρηγμάτων, τήτας δεκατεῦσαι τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ. τὰ μὲν δὴ ὄρκιον ὧδε εἶχε τοῖσι Ἕλλησι.

Cur Xerxes nullos miserit Athenas & Spartam, terram petituros & aquam.

133. Ἐς δὲ Ἀθήνας καὶ Σπάρτην ἐκ ἀπέπεμψε ὁ Πέρσης ἐπὶ γῆς αἴτησιν κήρυκας, τῶνδε ἕνεκεν· πρότερον Δαρεῖς πέμψαντος ἐπ' αὐτὸ τῆτο, οἱ μὲν αὐτῶν, πρὸς αἰτέοντας ἐς τὸ βάραθρον, αἱ δὲ, ἐς Φρέαρ ἐμβαλόντες, ἐκέλευον γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐκ τεινῶν φέρειν παρὰ βασιλέα. τεινῶν μὲν ἕνεκεν ἐκ ἔπαμψε Ξέρξης τὰς αἰτήσοντας. ὅ,τι δὲ τοῖσι Ἀθηναίοισι ταῦτα ποιήσας τὰς κήρυκας συνήνεκε ἀντιθέλητον γενέσθαι, ἐκ ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδήμι-

ἐδηϊάθη. ἀλλὰ τότε εἰ διὰ ταύτην τὴν αἰτίην δοκίω γε-
γέσθαι.

Talthybii cultus Spartanorum & ira in eos.

134. Τοῖσι δὲ ὧν Λακεδαιμονίοισι μῆνις κατέσκηψε
Ταλθυβίῃ τῇ Ἀγαμέμνονος κήρυκος. ἐν γὰρ Σπάρτῃ
εἰς Ταλθυβίαν ἱερὸν· εἰσὶ δὲ καὶ ἀπόγονοι Ταλθυβίῃς,
Ταλθυβιάδαι καλεόμενοι, τοῖσι αἱ κηρυκῆαι αἱ ἐκ Σπάρ-
της πᾶσαι γέρας δίδονται. μετὰ δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπαρ-
τιῇτισι καλλιερῆσαι θυομένοισι ἐκ ἐδύνατο. τότε δὲ ἐπὶ
χρέαν συχνὸν ἦν σφι. ἀχθομένων δὲ καὶ συμφορῇ
χρεωμένων Λακεδαιμονίων, αἴλις τε παλαίαις συλλεγο-
μένης, καὶ κήρυγμα τοιόνδε ποιευμένων, εἴ τις βέλαιοτο
Λακεδαιμονίων πρὸ τῆς Σπάρτης ἀποδιήσκειν, Σπερ-
θίης τε ὁ Ἀνηρίης καὶ Βῆλιν ὁ Νικόλεω, ἄνδρες Σπαρ-
τιῇται, φύσει τε γεγονότες εὖ, καὶ χρήμασι ἀνήκον-
τες ἐς τὰ πρῶτα, ἐθελοντὰ ὑπέδυσαν ποινὴν τίσειν
Ξέρξῃ τῶν Δαρείω κηρύκων τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων.
ἔτω Σπαρτιῇται τέτες ὡς ἀποθανευσμένους ἐς Μήδους
ἀπέπομφαν.

Quam ob iram duo viri Spartani Hydarni Persae se offe-
runt mori parati.

135. Αὕτη τε ἡ τόλμα τετέων. τῶν ἀνδρῶν θωύ-
ματος ἀξίη, καὶ τότε πρὸς τότεσι τὰ ἔπεα. πορευό-
μεν γὰρ ἐς Σῶον, ἀπικνέονται παρὰ Ἰθάρνας. ὃ δὲ
Ἰθάρης ἦν μὲν γένος Πέρσης, φράττηγός δὲ τῶν παρὰ
θαλασ-

Θαλασσίων ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ· ὃς σφεας, ξείνια προθέμενος, ἰσία. ξενίζων δὲ, ἔρετο λέγων τάδε, „Ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τί δὴ Φεύγετε βασιλεῖ Φίλοι, „γυιέσθαι; ἐρᾶτε γάρ ὡς ἐπίσταται βασιλεὺς ἄνδρας „ἀγαθὸς τιμᾶν, ἐς ἐμέ τε καὶ τὰ ἐμὰ πρήγματα „ἀποβλέποντες. ἔγω δὴ καὶ ὑμεῖς εἰ δοίητε ὑμέας αὐ- „τὸς βασιλεῖ, δεδόξασθε γὰρ πρὸς αὐτῷ ἄνδρες εἶναι „ἀγαθοὶ, ἕκαστος ἂν ὑμῶν ἄρχοι γῆς Ἑλλάδος, δέντος „βασίλῃος.“ πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο τάδε, „Υδαρ- „νες, ἐκ ἐξ ἴσθ' γίνεται ἡ συμβεβλήη ἢ ἐς ἡμέας τείνε- „σα. τῷ μὲν γὰρ πεπειρημένος συμβεβλεύεις, τῷ δὲ „ἄπειρος ἰών. τὸ μὲν γὰρ δῶλος εἶναι ἐξεπίσταται, ἔλευ- „θερίας δὲ ἔκω ἐπειρήθης, ἔτ' εἰ ἔστι γλυκὺ, ἔτ' εἰ μὴ. „εἰ γὰρ αὐτῆς πειρήσαιο, ἐκ ἂν δόρασι συμβεβλεύεις „ἡμῖν περὶ αὐτῆς μάχεσθαι; ἀλλὰ καὶ πολέεσι.“ ταῦτα μὲν Ὑδάριεα ἀμείψαντο.

In hos Lacones mira Xerxis magnanimitas.

136. Ἐνθεῦταν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς Σῆσα, καὶ βασιλεῖ ἐς ὄψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν; τῶν δορυφόρων κί- λευόντων, καὶ αἰνάγκην σφι προσφερόντων προσκυνέειν βασιλῆα προσπίπτοντας, ἐκ ἔφασαν, ὠθεόμενοι πρὸς αὐτέων ἐπὶ κεφαλὴν, ποιήσεν ταῦτα ἑδαιμά· ἔτε γὰρ σφι ἐκ νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνέειν, ἔτε κατὰ ταῦτα ἤκειν. ὡς δὲ τέπεμαχέσαντο τῷτο, δεύτερά σφι λέγῃσι τάδε, καὶ λόγῳ τοιῷδε ἐχάμενα, „ὦ βασι- „λεῦ Μήδων, ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι ἀντὶ τῶν

ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων κηρύκῃ, ποιήνῃ ἐκείνων τίσσοντας.“ λέγει δὲ αὐτοῖσι ταῦτα, Ξέρξης ὑπὸ μεγαλαφροσύνης, ἐκ ἔφῃ ὁμοῖος ἔσσεσθαι Λακεδαιμονίοισι· κείους μὲν γὰρ συγχέει τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, ἀποκτείναντας κήρυκας· αὐτὸς δὲ, τὰ κείνοισι ἐπιπλήσσει, ταῦτα ἔποιήσεν, ἐδὲ ἀνταποκτείνας ἐκείους, ἀπολύσειν Λακεδαιμονίους τῆς αἰτίας.

Hac in praesens ira Talthybii cessavit.

137. Οὕτω ἡ Ταλθυβίς μῆνις, καὶ ταῦτα ποιησάντων Σπαρτιητέων, ἐπαύσατο τοπαρευτικά, καὶ περ ἀπρονουησάντων ἐς Σπάρτην Σπερθιῶ τε καὶ Βέλιος. χρόνῳ δὲ μετέπειτα πολλῷ ἐπηγέρθη κατὰ τὸν Πελοποννησιῶν καὶ Ἀθηναίων πόλεμον, ὡς λέγει Λακεδαιμόνιοι. τῷτό μοι ἐν τοῖσι θεότατον φαίνεται γενέσθαι. ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους ἡ Ταλθυβίς μῆνις, ἐδὲ ἐπαύσατο πρὶν ἢ ἐξῆλθε, τὸ δίκαιον ἔτω ἔφερε· τὸ δὲ συμπεσεῖν ἐς τὰς παῖδας τῶν ἀνδρῶν τέτων τῶν ἀναβάντων πρὸς βασιλῆα διὰ τὴν μῆνιν, ἐς Νικόλαν τε τὸν Βέλιος, καὶ ἐς Ἀνέριον τὸν Σπερθίω, ὃς εἶλε ἀλίας τὰς ἐκ Τίρυνθος, ὀλκάδι καταπλώσας πλήρεϊ ἀνδρῶν· ὃν μοι ὅτι θεῶν ἐγένετο τὸ πρῆγμα ἐκ τῆς μῆνιος. οἱ γὰρ, πεμφθέντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀγγελοι ἐς τὴν Ἀσίην, προδοθέντες δὲ ὑπὸ Σιτάλκῳ τῷ Τήρῳ, Θρηάκῳ βασιλῆος, καὶ Νυμφόδωρ τῷ Πύθῳ ἀνδρὸς Ἀβδηρίτῳ, ἤλωσαν κατὰ Βισαάνδην τὴν ἐν Ἐλκυσπόντῳ, καὶ ἀπάχθentes ἐς τὴν Ἀτ-

Ἀττικὴν, ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων· μετὰ δὲ αὐτέων, καὶ Ἀριστεύς ὁ Ἀδεμάντης, Κορινθίος οὐκ ἔστι. ταῦτα μὲν νυν πολλοῖσι ἔτεσι ὕψερρον ἐγένετο τῷ βασιλεὺς σόλῃ.

Status & discordia Graeciae ad Xerxis adventum.

138. ΕΠΑΝΕΙΜΙ δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον, ἡ δὲ στρατηλασίῃ ἡ βασιλείος ἔνομα μὲν εἶχε ὥς ἐπ' Ἀθήνας ἐλαύνει, κατίετο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα πρὸ πολλοῦ οἱ Ἕλληνες, ἐκ ἐν ὁμοίῳ πάντες ἐποιεῦντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτέων, δόντες γῆν τε καὶ ὕδωρ τῷ Πέρσῃ, εἶχον θάρσος ὥς ἔδην πεσόμενοι ἄχαρι πρὸς τῷ βαρβαρέῃ· οἱ δὲ, ἐ δόντες, ἐν δέματι μεγάλῳ κατέψασαν, ἅτε ἔτε νεῶν ἐκσέων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀριθμὸν ἀξιομαίχων δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα, ἐπὶ βελομένων τῶν πολλῶν ἀντάπτεσθαι τῷ πολέμῳ, μηδίζόντων δὲ προθύμως.

Libertas Graeciae venit ab Athenis. Nisi Athenienses fortiter decrevissent, nihil opis erat in Lacedaemonia.

139. Ἐνθαῦτα ἀναγκάῃ ἐξέεργομαι γνώμην ἀποδέξασθαι, ἐπίφθονον μὲν πρὸς τῶν πλεόνων ἀνθρώπων, ὅμως δὲ, τῇ γ' ἐμοὶ φαίνεται εἶναι ἀληθὲς, ἐκ ἐπισχῆσω. εἰ Ἀθηναῖοι καταρρώδησαντες τὸν ἐπιόντα κίνδυνον, ἐξέλιπον τὴν σφετέρην, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μέιναντες, ἔδοσαν σφέας αὐτὸς Ξέρξῃ, κατὰ τὴν θάλασσαν ἑδάμοι· ἀν' ἐπειρῶντο ἀντιεύμενοι βασιλεῖ. εἰ τοῖνυν κατὰ τὴν θάλασσαν μηδεὶς ἦντιπτο Ξέρξῃ, κατὰ

γε αὖν τὴν ἡπειρον τοιαύδε ἐγένετο. εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων
 κειθῶνες ἦσαν ἐληλαμένοι διὰ τῆ Ἰσθμῆ Πελοποννησίο-
 σι, προδοθέντες αὖν Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων
 ἐκ ἐκόντων, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης, κατὰ πόλιν ἀλίσκο-
 μέων ὑπὸ τῆ ναυτικῆ στρατῆ τῶν βαρβάρων, ἐμναίθη-
 σαν· μενωθέντες δὲ αὖν καὶ ἀποδεξάμενσι ἔργα μεγά-
 λα, ἀπέθανον γενναίως. ἢ ταῦτα αὖν ἔπαθον, ἢ πρὸ
 τῆ, ὀρῶντες αὖν καὶ τὰς ἄλλας Ἑλλήνας μηδίζοντας,
 ὁμολογίῃ αὖν ἐχρήσαντο πρὸς Ξέρξεα· καὶ ἔτω αὖν ἐπ'
 ἀμφοτέρω ἢ Ἑλλάς ἐγένετο ὑπὸ Πέρσῃσι. τὴν γὰρ ὠφε-
 λῖν τὴν τῶν τειχέων τῶν διὰ τῆ Ἰσθμῆ ἐληλαμένων ἐ
 δύναμαι πυθέσθαι ἥτις αὖν ἦν, βασιλέος ἐπικρατέοντος
 τῆς θαλάσσης. ἰὺν δὲ Ἀθηναίους αὖν τις λέγων σωτή-
 ρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος, ἐκ αὖν ἀμαρτάνοι τάλη-
 θεός. ἔτοι γὰρ ἐπὶ ὁκότερα τῶν πρηγμάτων ἐτράποντο,
 ταῦτα ῥέψεν ἔμελλε. ἐλόμεται δὲ τὴν Ἑλλάδα περιεῖ-
 ναι ἐλευθέρην, τῷτο τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπὸν ὅσον
 μὴ ἐμήδισε, αὐτοὶ ἔτοι ἔσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βα-
 σιλῆα μετὰ γε θεὸς ἀνωσάμενοι· εἰδὲ σφεας χρηστήρια
 φοβερά ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δεῖμα βαλόντα,
 ἔπεισε ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμεί-
 ναντες, ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν δέ-
 ζασθαι.

Minae deorum ex oraculis adversus Athenienses.

140. Πέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς Δελφὸς
 θεοπρόπους, χρηστηρίάζεσθαι ἔσαν ἐτοῖμοι. καὶ σφι ποι-
 Herodot. Tom. II. Cc ἦσασι

ἦσασι περὶ τὸ ἱεὸν τὰ νομιζόμενα, ὥς ἐς τὸ μέγαρον
ἐσελθόντες ἴζοντο, χρεῶ ἡ Πυθίη, τῇ ἔνομα ἦν Ἀριστο-
νίκη, τὰδε,

ὦ μέλαιοι, τί κάθησθε; λιπὼν Φεῦγ' ἔσχατα γαίης
Δώματα, καὶ πόλιος τροχοειδὲς ἄκρα κάρηνα.
Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον, ἔτε τὸ σῶμα,
Οὔτε πόδες νέστοι, ἔτ' ὦν χεῖρες, ἔτε τι μέσσης
Δάπεται, ἀλλ' ἄζηλα πέλει. κατὰ γάρ μιν ἐρείπει
Πῦρ τε καὶ ὄξυς Ἄρης, Συριηγενὲς ἄρμα διώκων.
Πολλὰ δὲ καὶ ἀπολεῖ πυργώματα, καὶ τὸ σὺν οἷον
Παλλὰς δ' ἀθανάτων νηὲς μαλερῶ πυρὶ δώσει,
Οἳ περ νῦν ἰδρῶτι ρέεσθαι ἐτήκασι,
Δείματι παλλόμενοι. κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀρόφοισι
Αἶμα μέλαν κέχυται, προῖδὸν κακότητος ἀνάγκας.
Ἀλλ' ἴτον ἐξ αὐτόιοι, κακοῖς δ' ἐπικίδνατε θυμόν.

Oraculum de bello Xerxis secundum, idque benignius.

141. Ταῦτα ἀκήσαντες οἱ τῶν Ἀθηναίων θεο-
πόποι, συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχρέωντο. προβάλλουσι δὲ
σφέας αὐτὲς ὑπὸ τῷ κακῷ τῷ κοχρησμέῃ, Τίμων ὁ
Ἀνδραβύλης, τῶν Δελφῶν αἰὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μά-
λυσσῃ, συνεβέβλευε σφί κητηρίας λαβῆσαι, δεύτερας αὐ-
τις ἐλθόντας χρεῶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἰκέτας. παρθο-
μέοισι δὲ ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ λέγουσι,
,,ὦναξ, χρῆσον ἡμῖν ἄμεινόν τι περὶ τῆς πατρίδος,
,,αἰνεσθεῖς ταῖς κητηρίας ταῖςδε τάς τοι ἤκομεν φέρου-

,,τες)

„τες· ἡ ἔ τοι ἄπιμεν ἐκ τῆ αὐτῆς, ἀλλ' αὐτῆ τῇδε
 „μειόμεν, ἔστ' ἂν καὶ τελευτήσωμεν.“ ταῦτα δὲ λέ-
 γουσι ἡ πρόμαντις χρᾶς δεύτερα τάδε,

Οὐ δύναται Παλλὰς Δι' Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
 Λισσομένη πολλῷσι λόγοις καὶ μῆτιδι πυκνῇ.
 Σοὶ δὲ τόδ' αὖτις ἔπος ἐρέω, ἀδάμαντι πελάσσας,
 Τῶν ἄλλων γὰρ ἀλίσκομένων, ὅσα Κέρκροπος ἕρος
 Ἐντὸς ἔχει, κευθμῶν τε Κιθαιρώνας ζαθέοιο,
 Τεῖχος Τρίτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύσπα Ζεὺς
 Μῆνον ἀπόρρητον τελέθειν, τὸ σε τέκνα τ' οἴησι.
 Μηδὲ σύ γ' ἱπποσύνην τε μένειν καὶ περὶν ἰοίτα
 Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου στρατὸν ἥσυχος, ἀλλ' ὑποχωρεῖν,
 Νῶτον ἐπιστρέψας· ἔτι τοι κοτὲ κἀντίος ἔσση.
 Ὡς θεῇ Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
 Ἥ περ σκιδναμένης Δημήτερος, ἡ συνίεσθαι.

In varietate interpretationum vincit tandem Themistocles.

cap. 142. 143.

142. Ταῦτά σφι, ἡπιώτερα γὰρ τῶν προτέρων
 καὶ ἦν καὶ ἐδόκεε εἶναι, συγγραψάμενοι, ἀπαλλάσσον-
 το ἐς τὰς Ἀθήνας. ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι
 ἀπήγγελλον ἐς τὸν δῆμον, γινῶμαι πολλὰ καὶ ἄλλα ἐγι-
 νοντο, διζημένων τὸ μαντήϊον, καὶ αἶδε συνεσηκυῖαι μά-
 λιστα. τῶν πρεσβυτέρων ἔλεγον μετεξέτεροι, δοκέειν σφι
 τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι περιέσεσθαι. ἡ γὰρ
 ἀκρόπολις τοπᾶλαι τῶν Ἀθηένων ῥήχῳ ἐπίφρακτο. εἰ

Cc 2

μὲν

μὲν δὴ κατὰ τὸν φραγμὸν συνεβάλλοντο τῆτο τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι. οἱ δὲ αὖ ἔλεγον, τὰς νέας σημαίνειν τὸν θεόν, καὶ ταύτας παραρτέεσθαι ἐκέλευον, τὰ ἄλλα ἀπέντας. τὸς ὧν δὴ τὰς νέας λέγοντας εἶναι τὸ ξύλινον τεῖχος, ἔσφαλλε τὰ δύο τὰ τελευταῖα ῥηθέντα ὑπὸ τῆς Πυθίης,

“ὦ θεή Σαλαμῖς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
“Ἡ περ σκιδναμένης Δημήτερος, ἥ συνιέσης.

κατὰ ταῦτα τὰ ἔπεα συνεχέοντο αἱ γνώμαι τῶν Φαμέων τὰς νέας τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι. οἱ γὰρ χρησμολόγοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμῖνα θεῖ σφέας ἐσσωθῆναι, ναυμαχίην παρασκευασαμένους.

143. Ἦν δὲ τῶν τις Ἀθηναίων ἀνὴρ ἐς πρώτους νεωστὶ παριῶν, τῷ ἔνομαι μὲν ἦν Θεμιστοκλῆς, παῖς δὲ Νεοκλῆος ἐκαλέετο. ἔτος ὧν ἄνδρ ἐκ ἔφη πᾶν ὀρθῶς τὸς χρησμολόγους συμβάλλεσθαι, λέγων τοιαῦτα, εἰ ἐς Ἀθηναίους εἶχε τὸ ἔπος ἐρημένον ἐόντως, ἐκ ἂν ἔτω μιν δεκέαν ἡπίως χρησθῆναι, ἀλλὰ ὧδε, “ὦ σχετλίη Σαλαμῖς,” ἀντὶ τῆς, “ὦ θεή Σαλαμῖς,” εἴπερ γιᾶμελλον οἱ οἰκήτορες ἀμφ’ αὐτῇ τελευτήσεν· ἀλλὰ γὰρ ἐς τὸς πολέμους τῷ θεῷ εἰρῆσθαι τὸ χρησθήριον, συλλαμβάνοντι κατὰ τὸ ὀρθόν, ἀλλ’ ἐκ ἐς Ἀθηναίους παρασκευάζεσθαι ὧν αὐτοὺς ὡς ναυμαχήσοντας συνεβέβηκε, ὡς τότε εἶοτος τῆ ξυλίνου τεύχεος. ταύτῃ Θεμιστοκλῆος ἀποφαινομένης, Ἀθηναῖοι ταῦτά σφι ἔγνωσαν αἶρεται.

αἰρετώτερα εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων, οἳ
ἐκ ἑων ναυμαχίην ἀρετέσθαι· τὸ δὲ σύμπαν εἶπαι, ἐδὲ
χεῖρας ἀνταείρεσθαι, ἀλλὰ ἐκλυπόντας χώρην τὴν Ἀτ-
τικὴν, ἄλλην τινὰ αἰκίζεσθαι.

*Pecunia publica Athenis ex metallis Laurei, opportuna
ad navium fabricam suasu Themistoclis.*

144. Ἐτέρη τε Θεμιστοκλέϊ γνώμη ἔμπροσθε ταύ-
της ἐς καιρὸν ἤρξεν, ὅτε Ἀθηναίοισι γενομένων χρη-
μάτων μεγάλων ἐν τῷ κοιῶ, τὰ ἐκ τῶν μετάλλων σφι
προσῆλθε τῶν ἀπὸ Λαυρείδ, ἔμελλον λάξεσθαι ὀρχη-
δὸν ἑκάστος δέκα δραχμαίς. τότε Θεμιστοκλὴς ἀνέγνωσε
Ἀθηναίους, τῆς διαιρέσεως ταύτης παυσαμένους, ἰέας
τετέων τῶν χρημάτων ποιήσασθαι δημοσίας ἐς τὸν πό-
λεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγων. ἔτος γὰρ ὁ πόλε-
μος συζαίς, ἔσωσε τότε τὴν Ἑλλάδα, ἀναγκάσας θα-
λασσίους γειέσθαι Ἀθηναίους. αἱ δὲ ἐς τὸ μὲν ἐποιήθη-
σαν, ἐκ ἐχρήσθησαν, ἐς δέον δὲ ἔτω τῇ Ἑλλάδι ἐγέ-
νοτο. αὐταῖ τε δὴ αἱ νέες τοῖσι Ἀθηναίοισι προποιεθεῖ-
σαι ὑπῆρχον, ἑτέρας τε ἔδεε προσναυπηγέσθαι. ἔδοξε
τέ σφι μετὰ τὸ χρησθήριον βεβλουμένοισι, ἐπιόντα ἐπὶ
τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον δέκεσθαι τῆσι νηυσὶ πανδη-
μαί, τῷ θεῷ παιδομένους, ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βελομέ-
νοισι. τὰ μὲν δὴ χρησθήρια ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι
ἐγγόνοσε.

Concordia Graecorum inter se, & bella abolita.

145. Συλλεγομένων δὲ ἐς τῷτο τῶν Ἑλλήων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τὰ ἀμείνω φρονούντων, καὶ διδόντων σοφίσι λόγον καὶ πίσιν, ἐνθαῦτα ἐδόκει βουλευμένοισι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων καταλλάσσεσθαι τὰς τε ἑχθρας καὶ τὰς κατ' ἀλλήλους εἰόντας πολέμους. ἔσαν δὲ πρὸς τινὰς καὶ ἄλλους ἐγκεχρημένοι· ὁ δὲ ὢν μέγιστος, Ἀθηναίοισι τε καὶ Αἰγυπίοισι. μετὰ δὲ, πυνθανόμενοι Ξέρξεα σὺν τῷ στρατῷ εἶναι ἐν Σάρδεσι, ἐβουλεύσαντο κατασκόπευε πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίην τῶν βασιλέος πρηγμάτων· ἐς Ἄργεα τε ἀγγέλους, ὁμαιχμίην συνθησομένους πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ ἐς Σικελίην ἄλλους πέμπειν παρὰ Γέλωνα τὸν Δείνομήεος, ἔς τε Κέρκυραν, κελεύουστας βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους· φρονήσαντες αἱ κως ἐν τε γενοίαιτο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ αἱ συγκύψαντες τῷτο πρήσσοιεν πάντες, ὡς δεινῶν ἐπιόντων ἐμοίως πᾶσι Ἑλλήσι. τὰ δὲ Γέλωνος πρήγματα μεγάλα ἐλέγετο εἶναι, ἑδαμῶν Ἑλληνικῶν τῶν ἐ πολλὸν μέζω.

Magnus Xerxis animus erga speculatores circa Sardes captos.

146. Ὡς δὲ ταῦτα σοφὶ ἔδοξε, καταλυσάμενοι τὰς ἑχθρας, πρῶτον μὲν κατασκόπευε πέμπουσι ἐς τὴν Ἀσίην ἄνδρας τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπικόμενοί τε ἐς Σάρδεις καὶ καταμαθόντες τὴν βασιλέος στρατιὴν, ὡς ἐπαῖψοι ἐγείνοντο, βασανισθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τῇ περὶ στρα-

τῇ,

τῷ, ἀπήγοντο ὡς ἀπολεύμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατακέ-
κριτο θάνατος. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθeto ταῦτα, μεμ-
φθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην, πέμπει τῶν τινὰς
δορυφόρων, ἐντειλάμενος, ἥν καταλάβωσι τὰς κατα-
σκόπας ζῶντας, ἄγειν παρ' ἐωϋτόν. ὡς δὲ ἔτι περιόντας
αὐτὰς κατέλαβον, καὶ ἦγον ἐς ὄψιν τὴν βασιλέως, τὸ
ἐνθεῦτεν πυθόμενος ἐπ' οἷσι ἦλθον, ἐκέλευσέ σφας
τὰς δορυφόρους περιάγοντας ἐπιδείκυσθαι πάντα τε τὸν
πεζὸν στρατὸν καὶ τὴν ἵππον· ἐπεὶ δὲ ταῦτα θεύμενοι
ἔωσι πλήρεις, ἀποπέμπειν ἐς τὴν ἂν αὐτοὶ ἐθέλωσι
χώρην Ἀσινέας.

Eadem in naves frumentarias Aeginae & Peloponnesi,
Abydum praeternavigantes.

147. Ἐπιλέγων δὲ τὸν λόγον τίνδε, ταῦτα ἐνε-
τέλλετο, ὡς εἰ μὲν ἀπᾶλλοντο οἱ κατάσκοποι, ἔτ' ἂν
τὰ ἐωϋτῷ πρήγματα προεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἔοντά
λόγῳ μέζῳ, ἔτ' ἂν τι τὰς πολέμους μέγα ἐσινέατο,
ἄνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες· νοσησάντων δὲ τετρίων ἐς
τὴν Ἑλλάδα, δοκέειν ἔφη ἀκῶσαντας τὰς Ἑλλήνας τὰ
ἐωϋτῷ πρήγματα, πρὸ τῷ εὖ τῷ γινομένῳ παραδώ-
σειν σφέας τὴν ἰδίην ἐλευθερίην, καὶ ἔτω εὖ δὲ δεήσειν
ἐπ' αὐτὰς στρατηλατέοντας πρήγματα ἔχειν. οἶκε δὲ
αὐτῷ αὕτη ἡ γνώμη τῇ γε ἄλλῃ. ἔων γὰρ ἐν Ἀβυδῷ ὁ
Ξέρξης, εἶδε πλοῖα ἐκ τῷ Πόντῳ σιταγωγὰ, διακπλώ-
ντα τὸν Ἑλλήσποντον, ἐς τε Ἀἴγιαν καὶ Πελοπόννη-
σον κομιζόμενα. οἱ μὲν δὴ πάρεδροι αὐτῷ εἰς ἐπύθοντο

πολέμια εἶναι τὰ πλοῖα, ἐτοῖμοι ἔσαν αἰρέειν αὐτὰ, ἐμβλέποντες ἐς τὸν βασιλῆα, ὁκότε παραγγελέει. ὁ δὲ Ξέρξης ἔρετο αὐτὸς ὅκη πλείειν· οἱ δὲ εἶπαν, „Ἐς τὰς „σὺς πολέμους, ὧ δέσποτα, σῖτον ἄγοντες.“ ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη, „Οὐκῶν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ πλέομεν, ἔν- „θαπερ καὶ ἔτοι, τοῖσί τε ἄλλοισι ἐξηρτυμένοι καὶ σί- „τω. τί δῆτα ἀδικέσαι ἔτοι, ἡμῖν σιτία παρακομίζον- „τες;“ οἱ μὲν νυν κατὰσκοποὶ ἔγω θεησάμενοί τε καὶ ἀποπεμφθέντες, ἐνόησαν ἐς τὴν Εὐρώπην.

Argivi ad belli societatem contra Persam invitati, quid egerint ex relatione Argivorum. cap. 148. 149.

148. Οἱ δὲ συνωμόται Ἑλλήνων ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, με-
τὰ τὴν ἀπόπεμψιν τῶν κατασκόπων, δεύτερας ἐπιμ-
πον ἐς Ἀργεὺς ἀγγέλους. Ἀργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ'
ἐωυτὺς γενέσθαι ὧδε. πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα κατ' ἀρ-
χὰς τὰ ἐκ τῆ βαρβαρίας ἐγειρόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.
πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόντες ὡς σφας οἱ Ἕλληνες πε-
ρήσονται παραλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσῃ, πέμψαι
θεοπρόβους ἐς Δελφούς, τὸν θεὸν ἐπειρησομένους ὡς σφι
μέλλει ἄριστον ποιεῖν γενέσθαι· νεωστὶ γὰρ σφέων τεθνά-
ναι ἐξ ἁκισχιλίδος ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Κλεομένεος τῆ
Ἀναξανδρίδew· τῶνδε δὴ εἵνεκεν πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίην
ἐπειρωτῶσι αὐτοῖσι ἀνελεῖν τάδε,

Ἐχθρὲ περικτιόνεσσι, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,

Εἴσω τὸν προβόλαιον ἔχων, πεφυλαγμένους ἦσο.

Καὶ κεφαλήν πεφύλαξο· κέρη δὲ τὸ σῶμα σαώσας.

ταῦτα

ταῦτα μὲν τὴν Πυθίην χρῆσαι πρότερον. μετὰ δὲ, ὡς ἐλθεῖν τὲς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸ Ἄργος, ἐπελθεῖν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον, καὶ λέγειν τὰ ἐντεταλμένα. τὲς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίσασθαι, ὡς ἐτοῖμοι εἰσι Ἀργεῖοι ποιεῖν ταῦτα, τριήκοντα ἔτεα εἰρήνην σπεισάμενοι Λακεδαιμονίοισι, καὶ ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμαχίης· καίτοι κατὰ γὰρ τὸ δίκαιον γίνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἐαυτῶν, ἀλλ' ὅμως σφι ἀποχερᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι.

149. Ταῦτα μὲν λέγῃσι τὴν βελὴν ὑποκρίσασθαι, καίπερ ἀπαγορευοίτες σφι τῷ χρηστηρίῳ μὴ ποιέεσθαι τὴν πρὸς τὲς Ἑλλήνας συμμαχίην. σπεδὴν δὲ ἔχεν σπονδαῖς γενέσθαι τριηκονταέτιδας, καίπερ τὸ χρηστήριον φοβερμένοισι, ἵνα δὴ σφι οἱ παῖδες ἀνδρωθῶσι ἐν τέτοισι τοῖσι ἔτεσι· μὴ δὲ σπονδῶν ἐξσέων, ἐπιλέγεσθαι, ἣν ἄρα σφέας καταλάβῃ πρὸς τὰ γεγονότι κακῷ ἄλλο πταῖσμα πρὸς τὸν Πέρσην, μὴ τολοιπὸν ἔωσι τῶν Λακεδαιμονίων ὑπήκοοι. τῶν δὲ ἀγγέλων τὲς ἀπὸ τῆς Σπάρτης πρὸς τὰ ρηθέντα ἐκ τῆς βελῆς ἀμείψασθαι τοισίδε, περὶ μὲν σπονδῶν αἰοῖσεν ἐς τὲς πλεῦνας, περὶ δὲ ἡγεμονίης, αὐτοῖσι ἐντετάλλθαι ὑποκρίσασθαι, καὶ δὴ λέγειν, σφι μὲν εἶναι δύο βασιλῆας, Ἀργείοισι δὲ ἓνα· ἔκων δυνατόν εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης ἐδέτερον παῦσαι τῆς ἡγεμονίης· μετὰ δὲ δύο τῶν σφετέρων ὁμόψηφον τὸν Ἀργεῖον εἶναι, κωλύειν ἐδέν. ἔτω δὴ οἱ Ἀργεῖοι Φασι ἐκ ἀνασχεσθαι τῶν Σπαρτηγέτων τὴν πλε-

ανεξίην, ἀλλ' ἐλέσθαι μάλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀρ-
χεσθαι, ἢ τι ὑπῆξαι Λακεδαιμονίοισι· προεῖπεν τι
τοίοις ἀγγέλοισι, πρὸ δύντος ἡλίου ἀπαλαύσεσθαι ἐκ
τῆς Ἀργείων χώρας· εἰ δὲ μὴ, περιέψεσθαι ὡς πο-
λεμίας.

Consanguinitas Argivorum & Persarum ab his credita.

150. Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι τοσαῦτα τελέων πέρι
λέγουσι. ἔστι δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος ἀνά τὴν Ἑλλάδα,
ὡς Ξέρξης ἐπεμψε κήρυκα ἐς Ἄργος πρότερον ἢ περ ὀρ-
μῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἐλθόντα δὲ τῷ
τον λέγεται εἶπαι, „Ἄνδρες Ἀργεῖοι, Βασιλεὺς Ξέρ-
ξης τάδε ὑμῖν λέγει· Ἡμεῖς ἰομίζομεν Πέρσῃ εἶναι,
„ἀπ' ἧς ἡμεῖς γεγόναμεν, παῖδα Περσέος τῷ Δαναῷ,
„γεγοιότα ἐκ τῆς Κηφέος θυγατρὸς Ἀνδρομέδης. ἔγωγε
„ἂν ὧν εἴημεν ὑμέτεροι ἀπόγονοι. ἔτε ὧν ἡμεῖς οἴκοι
„ἐπὶ τὰς ἡμετέρας προγόνους στρατεύεσθαι, ἔτε ὑμεῖς
„ἄλλοις τιμωρέοντας, ἡμῖν ἀντιζόους γενέσθαι, ἀλλὰ
„παρ' ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίην ἔχοντας κατῆσθαι. ἦν γὰρ
„ἐμοὶ γένηται κατὰ νόον, εἰδομὸς μέζοντας ὑμῶν ἄνθρω-
„ποῦντα ἀκέσαντας Ἀργεῖος λέγεται πρῆγμα ποιήσα-
σθαι, καὶ παραχρῆμα μὲν εἰδὲν ἐπαγγελλομένους μετ-
αιτέειν· ἐπεὶ δὲ σφίς παραλαμβάνειν τὰς Ἑλλήνας,
ἔγωγε δὴ ἐπισαμένους ὅτι ἔμεταδώσῃ τῆς ἀρχῆς Λα-
κεδαιμόνιοι, μεταιτέειν, ἵνα ἐπὶ προφάσιος ἡσυχίην
ἄγωσι.

Graecorum de Argivis sermones. cap. 151. 152.

151. Συμπεσῶν δὲ τέτοισι καὶ τόνδε τὸν λόγον λέγουσιν τινες Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔτσοι ὑπερον γυνόμενον τατέων. τυχεῖν ἐν Σῶσοις τοῖσι Μεμνάνιοις ἔοντας ἐτέρω πρήγματος ἔνεκεν ἀγγέλας Ἀθηναίων, Καλλὴν τε τὸν Ἴππονικε, καὶ τὰς μετὰ τήτε ἀναβαίνοντας. Ἀργεῖες δὲ, τὸν αὐτὸν τῆτον χρένον πέμψαντας καὶ τέτρε ἐς Σῶσα ἀγγέλας, ἐρωτᾷν Ἀρτοξέρξεα τὸν Ξέρξεω, εἴ σφι ἔτι ἐμμένει τὴν πρὸς Ξέρξεα Φιλίην συνεκεράσαντο, ἢ νομιζοῖατο πρὸς αὐτῷ εἶναι πολέμιοι. Βασισιλῆα δὲ Ἀρτοξέρξεα μάλισα ἐμμένειν φάναί, καὶ ἑδεμῖν νομίζεν πόλιν Ἀργεος Φιλιωτέρην.

152. Εἰ μὲν νυν Ξέρξης τε ἀπέπεμψε ταῦτα λέγοντα κήρυκα ἐς Ἀργος, καὶ Ἀργείων ἀγγελοι ἀναβαίνοντες ἐς Σῶσα ἐπειρώτων Ἀρτοξέρξεα περὶ Φιλίης, εἰ ἔχω ἀτρεκέως εἶπαι· ἑδὲ τινα γνώμην περὶ αὐτέων ἀποφαίνομαι ἄλλην γε ἢ τήνπερ αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσι. ἐπίσταμαι δὲ τοσούτο, ἔτι εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκίῃς κακὰ ἐς μέσον συνενέκαιεν, ἀλλάξασθαι βεβλόμενοι τοῖσι πλησίοις, ἐγκύψαντες ἂν ἐς τὰ τῶν πέλας κακὰ, ὥσπασίως ἔκαστοι αὐτέων ἀποφεροῖατο ὀπίσω τὰ ἐσενέικαντο. ἔτω δὴ ἐκ Ἀργεῖοις αἰσχισα πεποίηται. ἐγὼ δὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαι γε μὴν ἐπαντάπασιν ὀφείλω· καὶ μοι τῆτο τὸ ἔπος ἐχέτω ἐς πάντα τὸν λόγον. ἐπεὶ καὶ ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἔσαν οἱ ἐπικαλεσάμενοι τὴν Πέρσιν ἐπὶ τὴν Ἑλ-

Ἑλλάδα, ἐπειδὴ σφι πρὸς τὰς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἐσήκευ, πᾶν δὴ βεβλόμενοί σφι εἶναι πρὸ τῆς παρεύσης λύπης. τὰ μὲν περὶ Ἀργείων εἴρηται.

Gelo Siculus ad bellum contra Xerxem invitatus. Eius maiorum fata. Gela colonia & seditio. Telines sacerdos.

Tyranni Gelae. cap. 153. 154. 155.

153. Ἐς δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τε ἀπίκαστο ἄγγελοι ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίζοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων Σύαγρος. τῷ δὲ Γέλωνος τέττε πρόγονος, οἰκῆτορ ἐὼν Γέλῃς, ἦν ἐκ νήσῃ Τήλῃ τῆς ἐπὶ Τριοπίῳ κειμένης· ὅς κτιζομένης Γέλῃς ὑπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ῥόδου, καὶ Ἀντιφήμε, ἐκ ἐλείφθη. ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτῷ οἱ ἀπόγονοι γενόμενοι ἱεροφάνται τῶν χθονίων θεῶν, διετέλεον ἐόντες, Τηλίνεω ἐνός τευ τῶν προγόνων κτηταμένε τρέπω τοιῶδε. ἐς Μακτώριον πόλιν τὴν ὑπὲρ Γέλῃς οἰκημένην ἔφυγον ἄνδρες Γελῶων, ἔσσαθόντες τᾶσι. τέττε ὧν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλῃν, ἔχων ἑδεμῖν ἀνδρῶν δύναμιν, ἀλλ' ἱερὰ τετέων τῶν θεῶν. ὅθεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε, ἥ αὐτὸς ἐκθήσατο, τέτο ἔκ ἔχω εἶπαι. τέτοισι δὲ ὧν πίσυρες ἐὰν κατήγαγε, ἐπ' ᾧ τε οἱ ἀπόγονοι αὐτῷ ἱεροφάνται τῶν θεῶν ἔσσονται. θωῦμά μοι ὧν καὶ τέτο γέγονε πρὸς τὰ πυνθαίνομαι κατεργάσασθαι Τηλίνην ἔργον τοσῶτον. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα ἐ πρὸς ἅπαντος ἀνδρὸς ιενόμικα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς καὶ βώμης ἀνδρείης· ὁ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν οἰκητῶρων τὰ

τὰ ὑπεναντία τῶν πεφυκένων θηλυδρείης τε καὶ μαλακώτερος ἀνὴρ. ἔτω μὲν νυν ἐκτίσας τὸ τῆς γέρας.

154. Κλεάνδρῳ δὲ τῷ Παντάρεος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράνευσε μὲν Γέλης ἑπτὰ ἔτεα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλῃ ἀνδρὸς Γελῶς, ἐνθαῦτα ἀναλαμβάνει τὴν μεναρχίην Ἰπποκράτης, Κλεάνδρῳ ἑὸν ἀδελφεός. ἔχοντας δὲ Ἰπποκράτους τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων ἑὸν Τηλίνῳ τῷ ἱεροφάντῳ ἀπόγονος, πολλῶν μετ' ἄλλων καὶ Αἰνησιδήμῳ τῷ Παταϊκῷ, τέως ἦν δορυφόρος Ἰπποκράτους, μετὰ δὲ ὁ πολλὸν χρόνον δι' ἀρετὴν ἀπεδέχθη πάσης τῆς ἰππικῆ εἶναι ἱππαρχος. πολιορκέοντος γάρ Ἰπποκράτους Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαγκλαίους τε καὶ Λεοντίους, καὶ πρὸς Συρηκυσίους τε καὶ τῶν βαρβάρων συχίους, ἀνὴρ ἐφαίμετο ἐν τέτοις τοῖς πολέμοις ἑὸν ὁ Γέλων λαμπρότατος. τῶν δὲ εἶπον πολίων, τῶν, πλὴν Συρηκυσίων, ἐδεμήν πέφυγε δαλυσύνην πρὸς Ἰπποκράτους. Συρηκυσίους δὲ Κορήδιοί τε καὶ Κερκυραῖοι ἐβρύσαντο, μάχῃ ἐσσωθέντας ἐπὶ ποταμῷ Ἐλώρῳ. ἐβρύσαντο δὲ ἔτι ἐπὶ τοισίδε καταλλάξαντες, ἐπ' ὧτε Ἰπποκράτει Καμαρίναν Συρηκυσίους παραδόναι. Συρηκυσίων δὲ ἦν Καμαρίνα τοσούτων.

155. Ὡς δὲ καὶ Ἰπποκράτης τυραννέουσιντα ἴσα ἔτεα τῷ ἀδελφῷ Κλεάνδρῳ κατέλαβε ἀποθανεῖν πρὸς πόλι

πόλι Ἰβλη, στρατευσάμενον ἐπὶ τὰς Σικελίαις, ἔτω δὴ ὁ Γέλων τῷ λόγῳ τιμωρέων τοῖσι Ἱπποκράτεος παυσὶ Εὐκλείδῃ τε καὶ Κλεάνδρῳ, ὃ βυλομένων τῶν πολιητέων κατηκόων ἔτι εἶναι, τῷ ἔργῳ, ὥς ἐπεκράτησε μάχῃ τῶν Γελῶν, ἦρχε αὐτὸς ἀποσερῆσας τὰς Ἱπποκράτεος παῖδας. μετὰ δὲ τῷτο τὸ εὖρημα, τὰς γαμόρους καλεομένας τῶν Συρηκασίων, ἐκπεσόντας ὑπὸ τε τῇ δῆμῃ, καὶ τῶν σφετέρων δέλων, καλεομένων δὲ Κυλλυρίων, ὁ Γέλων καταγαγὼν τέττας ἐκ Κασμένης πόλιος ἐς τὰς Συρηκῆσας, ἔσχε καὶ ταύτας. ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν Συρηκασίων ἐπίοντι Γέλωνι παραδίδοι τὴν πόλιν καὶ ἐωϋτόν.

Quomodo Gelon Syracusarum tyrannus factus, & urbium aliarum.

156. Ὁ δὲ ἐπεὶ τε παρέλαβε τὰς Συρηκῆσας, Γέλῃς μὲν ἔτι κρατέων λόγον ἐλάσσῳ ἐποίετο, ἐπιτρέψας αὐτὴν Ἰέρωνι ἀδελφεῷ ἐωϋτῷ· ὁ δὲ τὰς Συρηκῆσας ἐκράτυνε, καὶ ἔσαν οἱ πάντα αἱ Συρηκῆσαι. αἱ δὲ παρρωτικά ἀνά τ' ἔδραμον καὶ αἰέβλαστον. τῷτο μὲν γὰρ, Καμαριναῖες ἅπαντας ἐς τὰς Συρηκῆσας ἀγαγὼν, πολιήτας ἐποίησε. Καμαρίνης δὲ τὸ ἄγρυ κατέσκαψε· τῷτο δὲ, Γελῶν ὑπερημίσεας τῶν ἀσῶν ταῦτο τοῖσι Καμαριναίοις ἐποίησε. Μεγαρέας τε τὰς ἐν Σικελίᾳ, ὥς πολιορκεόμενοι ἐς ὁμολογίην προσεχώρησαν, τὰς μὲν αὐτέων παχέας, αἰεραμένους τε πόλεμον αὐτῶν, καὶ προσδοκόντας ἀπολέσθαι διὰ τῷτο, ἄγων ἐς τὰς

Συ-

Συρηκῆσας, πολίητας ἐποίησε· τὸν δὲ δῆμον τῶν Μεγα-
ρέων, ἐκ ἑνὸς μεταίτιον τῇ πολέμῃ τέτῃ, ἔδῃ προ-
δεκόμενον κακὸν ἔδῃν πείσασθαι, ἀγαγὼν καὶ τέτῃς ἐς
τὰς Συρηκῆσας, ἀπέδοτο ἐπ' ἐξαγωγῇ· ἐκ Σικελίης.
ταῦτ' οὖν δὲ τέτῃ καὶ Εὐβοέας τέτῃς ἐν Σικελίᾳ ἐποίησε
διακρίνας. ἐποίησε δὲ ταῦτα τέτῃς ἀμφοτέρως, νομίσας
δῆμον εἶναι συνοίκημα ἀχαριτώτατον. τοιούτῳ μὲν τρό-
πῳ τύραννος ἐγγόνες μέγας ὁ Γέλων.

Ad Gelonem Graecorum legatorum sermo.

157. Τότε δὲ ὡς οἱ ἄγγελοι τῶν Ἑλλήνων ἀπῆκα-
το ἐς τὰς Συρηκῆσας, ἐλθόντες αὐτῷ ἐς λόγους, ἔλε-
γον ταῦτε, „Επεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀθη-
„ναῖοι, καὶ οἱ τέτων σύμμαχοι, παραλαμψομένους
„σε πρὸς τὸν βαρβαρὸν τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.
„πάντως γὰρ καὶ πυνθάνεαι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλει,
„ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἐπάγων πάντα τὸν ἥϊον
„στρατὸν ἐκ τῆς Ἀσίας, στρατηλατήσῃ ἐπὶ τὴν Ἑλ-
„λάδα· πρόσχημα μὲν ποιούμενος ὡς ἐπ' Ἀθήνας
„ἐλαύνει, ἐν νόῳ δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπ' ἐαυ-
„τῷ ποιήσασθαι. σὺ δὲ δυνάμιός τε ἦκεις μεγάλης, καὶ
„μοῖρ' αὖτε τῆς Ἑλλάδος ἐκ ἐλαχίστη μέτα, ἄρχοντί
„γε Σικελίης· βοήθει τε τοῖσι ἐλευθερῶσι τὴν Ἑλλάδα,
„καὶ συνελευθέρῃς. αἰλῆς μὲν γὰρ γενομένη πᾶσα ἡ Ἑλ-
„λάς, χεῖρ μεγάλη συνάγεται, καὶ ἀξιόμαχοι γυό-
„μεθα τοῖσι ἐπιῶσι· ἦν δὲ ἡμέων οἱ μὲν καταπροδιῶσι,
„σοὶ δὲ μὴ θέλωσι τιμωρέειν, τὸ δὲ ὀργαῖον τῆς Ἑλλά-
„δος

ἡδὸς ἢ ὀλίγον, τῷτο δὴ ἤδη δεινὸν γίνεται, μὴ πέσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσης, ἣν ἡμέας κατασρέψηται ὁ Πέρσης μάχῃ κρατήσας, ὡς ἐκὶ ἤξει παρὰ σέ γε, ἀλλὰ πρὸ τῆς φύλαξαι. βοηθέων γὰρ ἡμῖν, σεωϋτῶ τιμωρέεις· τῷ δὲ εὖ βεβληθέντι πρῆγματι τελευτῇ ὡς τοεπίπαι χρεστή ἐθέλει ἐπιγίνεσθαι.“ οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον.

Responsio Gelonis plurima pollicentis, sed imperatoris Graeciae titulum affectantis.

1158. Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων τοιαῦτα, „Ἄνδρες Ἕλληνες, λόγον ἔχοντες πλεονέκτην, ἐτολμήσατε ἐμὲ σύμμαχον ἐπὶ τὸν βαρβαρὸν παρακαλέοντες ἐλθεῖν. αὐτοὶ δὲ, ἐμεῦ πρότερον δεηθέντος βαρβαρικῶς συνεπάψασθαι, ὅτε μοι πρὸς Καρχηδονίους νέκος συνῆπτο, ἐπισκήπτοντός τε τὸν Δωριέος τῷ Ἀναξανδρίδῳ πρὸς Ἑγεσάϊων φόνον ἐκπρήξασθαι, ὑποτίκνοντός τε τὰ ἐμπόρια συνελευθερῆν, ἀπ’ ὧν ὑμῖν ἡμεγάλα ὠφελία τε καὶ ἐπαυρέσεις γεγόναι· ἔτε ἐμεῦ εἵκεν ἦλθετε βοηθήσοιτες, ἔτε τὸν Δωριέος φόνον ἐκπρηζόμενοι· τὸ δὲ κατ’ ὑμέας, ταῦτα πάντας ὑπὸ βαρβαροῖσι νέμεται. ἀλλ’ εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὸ ἄμεινον κατέστη. νῦν δὲ ἐπειδὴ περιλήλυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπῶνται ἐς ὑμέας, ἔγω δὴ Γέλωνες μνήσις γέγοιε. αἰτιμὴς δὲ πρὸς ὑμῶν κυρήσας, ἐκ ὁμοιώσομαι ὑμῖν, ἀλλ’ ἐτοῖμός εἰμι βοηθεῖν, παρεχόμενος διηκασίας τε τριήρας, καὶ διεμυρίες ὀπλίτας, καὶ διςχιλίην ἵππον,

καὶ

„καὶ διςχιλίαις τοξόταις, καὶ διςχιλίαις σφενδονήταις;
 „καὶ διςχιλίαις ἵπποδρομας ψιλῆς· σῖτόν τε ἀπάσῃ τῇ
 „Ἑλλήνων στρατιῇ, ἔστ' ἂν διαπολεμήσωμεν, ὑπέδεκο-
 „μαι παρέξεν. ἐπὶ δὲ λόγῳ τοιῷδε τάδε ὑπίσχομαι,
 „ὦ στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήων ἔσμαι πρὸς
 „τὸν βάρβαρον· ἐπ' ἄλλῳ δὲ λόγῳ ἔτ' ἂν αὐτὸς ἔλ-
 „θοιμι, ἔτ' ἂν ἄλλως πέμψαιμι.“

Huius spem penitus amputat Laco.

159. Ταῦτα ἀκέσας ἔγε· ἠέσχετο ὁ Συάγρος,
 εἰπέτε τάδε, „Ἡ κε μέγ' οἰμώξεεν ὁ Πελοπίδης Ἀγα-
 „μέμνων, πυθόμενος Σπαρτιήτας τὴν ἡγεμονίην ἀπα-
 „ραιρήσθαι ὑπὸ Γέλωνός τε καὶ Συρηκισίαν. ἀλλὰ τῶ-
 „τε μὲν τῷ λόγῳ μηκέτι μνησθῆς, ὅπως τὴν ἡγεμονίην
 „τοὶ παραδώσομεν. ἀλλ' εἰ μὲν βέλεαι βοηθεῖν τῇ Ἑλ-
 „λάδι, ἴσθι ἀρξόμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων· εἰ δὲ ἄρα
 „μὴ δικαιοῖς ἀρχεσθαι, σὺ δὲ μὴ βοηθεῖν.“

Gelonis cupido imperandi copiis Graecis vel terra
 vel mari.

160. Πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ἐπειδὴ ὦρα ἀπετραμ-
 μένης τῆς λόγους τῷ Συάγρῳ, τὸν τελευταῖόν σφι τόνδε
 ἐξέφηνε λόγον, „ὦ Ζεῖνε Σπαρτιῆτα, ὀνείδεα κατιόν-
 „τα ἀνθρώπων, φιλέεις ἐπανάγειν τὸν θυμόν. σὺ μέντοι ἀπο-
 „δεξάμενος ὑβρίσματα ἐν τῷ λόγῳ, ἔμε ἔπεισας ἀσχή-
 „μοιαι ἐν τῇ ἀμοιβῇ γενέσθαι. ὅπως δὲ ὑμεῖς ἔτω περι-
 „έχεσθε τῆς ἡγεμονίης, οἴκους καὶ ἐμὲ μᾶλλον ὑμέων

„περιέχεσθαι, στρατιῆς τε ἔόντα πολλαπλασίης ἡγε-
 „μόνω, καὶ νηῶν πολὺ πλεύνων. ἀλλ' ἐπεὶ τε ὑμῖν ὁ
 „λόγος ἔτω προσάντης κατίσταται, ἡμεῖς τι ὑπέσχομεν
 „τῷ ἀρχαίᾳ λόγῳ· εἰ τῷ μὲν περὶ ὑμῶν ἡγήοισθε, τῷ
 „δὲ ναυτικῷ ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδονὴ τῷ κατὰ θάλασσαν
 „ἡγεμονεύειν, τῷ περὶ ἐγὼ θέλω. καὶ ἡ τέτοισι ὑμέας
 „χρεῶν ἐστὶ ἀρκέσθαι, ἢ ἀπέναι συμμαχῶν τοιῶνδε
 „ἐρήμους.“ Γέλων μὲν δὴ ταῦτα προτείνετο.

Haec a legato Atheniensium reiecta.

161. Φθάσας δὲ ὁ Ἀθηναίων ἄγγελος τὸν Λακε-
 δαιμονίων, ἀμείβετό μιν τοισίδε, „ὦ βασιλεῦ Συρηκε-
 „σίων, ἐκ ἡγεμόνος δεομένη ἡ Ἑλλάς ἀπέπεμψεν ἡμέας
 „πρὸς σέ, ἀλλὰ στρατιῆς. σὺ δὲ ὅπως μὲν στρατιὴν πέμ-
 „ψεις μὴ ἡγεύμενος τῆς Ἑλλάδος, εἰ προφαίνεις· ὥς δὲ
 „στρατηγήσεις αὐτῆς, γλίχου. ὅσον μὲν νυν παντὸς τῷ
 „Ἑλλήνων στρατῷ ἐδέετο ἡγεέσθαι, ἐξήρκει ἡμῖν τοῖσι Ἀθη-
 „ναίοισι ἡσυχίαν ἄγειν, ἐπισαμένοισι ὥς ὁ Λάκων ἰκα-
 „νός τοι ἔμελλε ἔσεσθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολογεύ-
 „μενος· ἐπεὶ τε δὲ ἀπάσης ἀπελαυνόμενος, θέου τῆς
 „ναυτικῆς ἄρχειν, ἔτω ἔχει τοι. εἰ δὲ ἦν ὁ Λάκων ἐπὶ
 „τοὶ ἄρχειν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπήσομεν· ἡμετέρη γάρ ἐστι
 „αὕτη γὰρ μὴ αὐτῶν βελομένων Λακεδαιμονίων. τέτοι-
 „σι μὲν ὧν ἡγεέσθαι βελομένοισι ἐκ ἀντιτείνουμεν, ἀλ-
 „λῶ δὲ παρήσομεν ἐδενὶ ναυαρχέειν. μάτην γὰρ ἂν ὧδε
 „πάραιλον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστον εἴημεν ἐκτεημένοι, εἰ
 „Συρηκεσίοισι ἔόντες Ἀθηναῖοι συγχωρήσομεν τῆς ἡγε-
 „μονίης

„μονίης, ἀρχαιότατον μὲν ἔθνος παρεχόμενοι, μᾶνοι δὲ
 „έόντες ἔ μεταναῆσαι Ἑλλήνων· τῶν καὶ Ὀμήρου ὁ ἐπο-
 „ποιὸς ἄνδρα ἄριστον ἔφησε ἐς Ἴλιον ἀπικέσθαι, τάξαι
 „τε καὶ διακοσμήσαι στρατόν. ἔγω γὰρ ἄναιδος ἡμῖν ἐστὶ
 „ἔδὲν λέγειν ταῦτα.“

Gelon Graecis auxilia negat, dicens ver ex anno
 exemptum.

162. Ἀμείβετο Γέλων τοιαῖδε, „Ξᾶνε Ἀθηναῖε,
 „ἡμεῖς οἵκατε τὲς μὲν ἄρχοντας ἔχεν, τὲς δὲ ἀρξομέ-
 „τες γὰρ ἔξεν. ἐπεὶ τοίνυν ἔδὲν ὑπέντες ἔχεν τὸ πᾶν
 „ἐθέλετε, γὰρ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπίσω ἀπαλ-
 „λασσόμενοι, καὶ ἀγγέλλοντες τῇ Ἑλλάδι ὅτι ἐκ τῆ
 „ἐνιαυτῆ τοῦ ἑαυτῇ ἐξαεαίρηται.“ στρατοκρομένην ὦν τὴν
 Ἑλλάδα τῆς ἐαυτῆς συμμαχίης, εἰκάζε αἰετὶ τὸ ἑαυτὸς ἐκ
 τῆ ἐνιαυτῆ ἐξαεαίρημενον εἶη.

Gelonis cautio in expeditione Xerxis.

163. Οἱ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων ἀγγελοὶ τετραῦτα τῷ
 Γέλωνι χρηματισάμενοι, ἀπέπλεον. Γέλων δὲ πρὸς
 ταῦτα, δέσας μὲν περὶ τοῖσι Ἑλλήσι μὴ ἔ δυνέονται
 τὸν βάρεβαρον ὑπερβαλέσθαι, δεινὸν δὲ καὶ ἐκ ἀνασχε-
 τὸν ποιησάμενος, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἀρχισθαι ὑπὸ
 Λακεδαιμονίων, ἐὼν Σικελίης τύραννος, ταύτην μὲν τὴν
 ὁδὸν ἡμέλησε, ὃ δὲ ἄλλης εἶχετο. ἐπεὶ τε γὰρ τάχιστα
 ἐπύθετο τὸν Πέρσην διαβεβηκότα τὸν Ἑλλήποντον,
 πέμπε πέντηκοντέροισι τρισὶ Κάδμον τὸν Σκίδεω, ἄν-

δρα Κῶον, ἐς Δελφάς, ἔχοντα χρήματα πολλὰ καὶ φίλους λόγους, καραδοκῆσονται τὴν μάχην, ἣ πρῶτα καὶ ἦν· μὲν ὁ Βάρβαρος νικᾷ, τὰ τε χρήματα αὐτῷ δίδοναι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδαρ, τῶν ἄρχων ὁ Γέλων· ἦν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὀπίσω ἀπάγει.

Cadmi Coi, a Gelone Delphos missi, abstinentia alieni.

164. Ὁ δὲ Κάδμος ἕτος, πρότερον τετῶν παραδεξάμενος παρὰ πατρὸς τὴν τυραννίδα Κῶων εὖ βεβηκυῖαν, ἐκὼν τε εἶναι, καὶ δευρὶ ἐπιόντος ἑδαιὸς, αἰδ' ἀπὸ δικαιοσύνης, ἐς μέσον Κώοισι καταθεῖς τὴν ἀρχὴν, οἶχeto ἐς Σικελίην. ἔθα μετὰ Σαμίων ἔσχε τε καὶ κατοίκησε πόλιν Ζάγκλην τὴν ἐς Μεσσήνην μεταβαλῶσαν τὸ ἔνομα. τῶτον δὲ ὧν ὁ Γέλων τὸν Κάδμον καὶ τοιαῦτα πρόπῳ ἀπικόμενόν, διὰ δικαιοσύνην τὴν οἱ αὐτὸς ἄλλην συνῆδε ἔβσαν, ἔπεμπε· ὃς ἐπὶ τοῖσι ἄλλοις δικαίοις τοῖσι ἐξ ἐωυτῆς ἐργασμένοις, καὶ τότε ἐκ ἐλαχίστων τετῶν ἐλείπετο. κρατήσας γὰρ μεγάλων χρημάτων τῶν οἱ Γέλων ἐπετράπετο, παρεὼν κατασχέσθαι, ἐκ ἐθέλησε· ἀλλ' ἐπεὶ οἱ Ἕλληνες ἐπεκράτησαν τῇ ναυμαχίᾳ, καὶ Ξέρξης οἰχώκεε ἀπελαύναν, καὶ δὴ καὶ ἐκείνος ἀπῆκετο ἐς τὴν Σικελίην ἅπαντα τὰ χρήματα ἄγων.

Alia narratio cur Gelon Graecis auxilia non miserit. Tumultus in Sicilia. Causa per Siculos iactata expeditionis Amilcaris in Siciliam, qui post cladem se cremavit, ut nuspiam foret. cap. 165. 166.

165. Λέγεται δὲ καὶ ταῦδε ὑπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ οἰκούντων,

μένων, ὥς ὅμως καὶ μέλλων ἄρχεσθαι ὑπὸ Λακωνο-
μονίων ὁ Γέλων, ἐβοήθησε ἅν τοῖσι Ἑλλήσι, εἰ μὴ ὑπὸ
Θήρωνος τῷ Αἰνησιδῆμι Ἀκραγαντίνων μισαίρχῃ ἐξε-
λαθεῖς ἐξ ἡμέρης Τήριλλος ὁ Κρινίππς, τύραννος ἐὼν
ἡμέρης, ἐπῆγε ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον τέτον, Φοινίκων,
καὶ Λιβύων, καὶ Ἰβήρων, καὶ Λιγύων, καὶ Ἑλισύκων,
καὶ Σαρδονίων, καὶ Κυρνίων τριήκοντα μυριάδας, καὶ
στρατηγὸν αὐτέων Ἀμίλκαν τὸν Ἀινωνος, Καρχηδονίων
ἐόντα βασιλεῖα κατὰ ξενίην τε τὴν ἐωυτῷ ὁ Τήριλλος
ἀναγνώσας, καὶ μάλιστα διὰ τὴν Ἀναξίλειω τῷ Κρητί-
νῳ προθυμίην, ὥς Ῥήγις ἐὼν τύραννος, τὰ ἐωυτῷ
τέκνα δὲς ὁμήρεος Ἀμίλκα, ἐπῆγέ μιν ἐπὶ τὴν Σικελίην,
τιμωρέων τῷ πενθερῷ. Τήριλλς γὰρ εἶχε θυγατέρα
Ἀναξίλειω, τῇ ἕιομα ἦν Κυδίππη. ἔτω δὴ ἐκ οἷον τε
γείομειον βοηθέειν τὸν Γέλωνα τοῖσι Ἑλλήσι, ἀπο-
πέμπειν ἐς Δελφούς, τὰ χρήματα.

166. Πρὸς δὲ, καὶ τὰδε λέγουσι, ὥς συνέβη τῆς
αὐτῆς ἡμέρης ἐν τε τῇ Σικελίᾳ Γέλωνα καὶ Θήρωνα νι-
κᾶν Ἀμίλκαν τὸν Καρχηδόνιον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι τὰς
Ελλήνας τὸν Πέρσην. τὸν δὲ Ἀμίλκαν, Καρχηδόνιον
ἐόντα πρὸς πατρὸς, μητρόθεν δὲ Συρηκῆσιον, βασιλεύ-
σαντά τε κατ' ἀνδραγαδίην Καρχηδονίων, ὥς ἡ συμ-
βολή τε ἐγένετο, καὶ ὥς ἐσῆτο τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆ-
ναι πυνθάνομα· ἔτε γάρ ζῶντα, ἔτε ἀποθανόντα
Φανῆκα ἑδάμῃ γῆς· τὸ πᾶν γάρ ἐπεξελθεῖν διζήμενος
Γέλωνα.

Carthaginiensium de Amilcare fama, & erga eum
superstitio.

167. Ἐστὶ δὲ ὑπ' αὐτέων Καρχηδονίων ἔδε ὁ λόγος λεγόμενος, οἰκῶτι χρεαμένων, ὥς οἱ μὲν βάεβαροι τοῖσι Ἑλλήσι ἐν τῇ Σικελίῃ ἐμάχοντο, ἐξ ἧς ἀρξάμενοι μέχρι δέλης ὀψίης· ἐπὶ τοσούτω γὰρ λέγεται ἐλκῦσαι τὴν σύσασιν· ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν τῷ τῷ χρόνῳ μένων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐθύετο καὶ ἐκαλλιέετο ἐπὶ πυρῆς μεγάλης σώματα ὅλα καταγίζων· ἰδὼν δὲ τροπὴν τῶν ἐαυτῷ γινομένην, ὥς ἔτυχε ἐπισπένδων τοῖσι ἱεροῖσι, ὥς ἐαυτὸν ἐς τὸ πῦρ· ἔτω δὲ κατακαυθέντα ἀφανισθῆναι. ἀφανισθέντι δὲ Ἀμίλκᾳ τρόπῳ ἔτε τοιούτῳ, ὥς Φοίνικες λέγουσι, ἔτε ἑτέρῳ, ὥς Συρηκύσιοι, Καρχηδόνιοι τῷτο μὲν, οἱ Θύβσι, τῷτο δὲ, μνήματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πόλεσι, τῶν ἀποικίδων, ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνι. τὰ μὲν ἀπὸ Σικελίης, τοσαῦτα.

Corcyraeorum astutia. Serum adventum post pugnam
quomodo excusaverint apud Graecos.

168. Κερκυραῖοι δὲ τάδε ὑποκρινάμενοι τοῖσι ἀγγέλοισι, τοιαῦτα ἐποίησαν· καὶ γὰρ τέττες παρελάμβανον οἱ αὐτοὶ οἵπερ καὶ ἐς Σικελίην ἀπύκατο, λέγοντες τὲς αὐτὲς λόγους τὲς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον. οἱ δὲ παρ' αὐτῶν μὲν ὑπὸσχοντο πέμψειν τε καὶ ἀμυνέειν, φράζοντες ὡς ἔσφι περισπότην ἐστὶ ἡ Ἑλὰς ἀπελλυμένη· ἦν γὰρ σφαλῇ, σφῆς γε ἑδὲν ἄλλο ἢ δελεύουσι τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν· ἀλλὰ τιμωρητέον εἴη ἐς τὸ δυνατότατον. ὑπεκρίναντο μὲν ἔτω εὐπρόσωπα. ἐπεὶ δὲ ἶδεν

βοηθέειν, ἄλλα νοεῦντες, ἐπλήρωσαν νέας ἐξήκοντα· μόγις δὲ ἀναχθέντες, προσέμιξαν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ περὶ Πύλον καὶ Ταΐναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀνεκάχευον τὰς νέας, καταδοκόντες καὶ ἔτοι τὸν πόλεμον, ἣ πέσεται· ἀελπτέοντες μὲν τὰς Ἑλλήνας ὑπερβαλέεσθαι, δοκόντες δὲ τὸν Πέρσην, κατακρατήσαντα πολλὸν, ἄρξεν πάσης τῆς Ἑλλάδος. ἐποίουν ὧν ἐπίτηδες, ἵνα ἔχῃσι πρὸς τὸν Πέρσιν λέγειν τοιαῦτα, „ὦ βασιλεῦ, ἡμεῖς, παραλαμβάνοντων τῶν Ἑλλήνων, ἡμέας εἰς τὸν πόλεμον τῆτον, ἔχοντες δύαμιν ἐκ ἐλαχίστην, ἐδὲ νέας ἐλαχίστας παρασχόντες ἂν, ἀλλὰ, πλείστας μετὰ γε Ἀθηναίους, ἐκ ἐβελήσαμεν τοι ἐναντιῶσθαι, ἐδὲ τι ἀποθύμιον ποιῆσαι.“ τοιαῦτα λέγοντες, ἤλπιζον πλέον τι τῶν ἄλλων οἴσεσθαι· τάπερ ἂν καὶ ἐγένετο, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ. πρὸς δὲ τὰς Ἑλληνας σφισκῆψις ἐπεποίητο, τῇ περ δὴ καὶ ἐχρήσαντο. αἰτιωμένων γάρ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐκ ἐβούθεον, ἔφασαν πληρῶσαι μὲν ἐξήκοντα τριήρας, ὑπὸ δὲ ἐτησιέων ἀνέμων ὑπερβαλέειν Μαλέην ἐκ οἷοί τε γενέσθαι· ἔτω ἐκ ἀπικέσθαι εἰς Σαλαμῖνα, καὶ ἐδεμιῇ κακότητι λειφθῆναι τῆς ναυμαχίης. ἔτοι μὲν ἔτω διεκρέσαντο τὰς Ἑλλήνας.

Cretes oraculo adacti bellum contra Persas non adiuverunt.

169. Κρήτες δὲ, ἐπεὶ τὴ σφεας παρελάμβανον οἱ ἐπὶ τῆτοις ταχθέντες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιόνδε. πύμψαντες κοινῇ θεοπρόπας εἰς Δελφούς, τὸν θεὸν ἐπερώτων, εἰ σφί ἄμεινον γίγεται τιμωρέσι τῇ Ἑλλάδι. ἡ

δὲ Πυθίῃ ὑπεκρίνατο, „ὦ νήπιοι, ἐπιμέμφεσθε ὅσα
 „ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέλεω τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμψε
 „μητιῶν δακρύματα· ὅτι οἱ μὲν ἔσυνεξτρηζέχοντο αὐτῷ
 „τὸν ἐν Καμίκῳ θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ κείνοισι
 „τὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπαχθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βαρβαρῶν
 „γυναικά.“ ταῦτα οἱ Κρήτες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν,
 ἔσχοντο τῆς τιμωρῆς.

Unde repetita antiqua Minois. Micythús Anaxilai famu-
 lus, procurator Rhegii, exsul Tegeae vixit, Olympiam
 statuis ornans.

170. Λέγεται γὰρ Μίνω κατὰ ζήτησιν Δαιδάλε
 ἀπικομένον εἰς Σικανίην, τὴν νῦν Σικελίην καλεωμένην
 ἀποθανεῖν βιαιῶ θανάτῳ. ἀνὰ δὲ χρόνον Κρήτας, θεῶ
 σφι ἐποτρύναντος, πάντας πλὴν Πολιχινιτέων τε καὶ
 Πρασιῶν, ἀπικομένους σὺλῳ μεγάλῳ εἰς Σικανίην, πο-
 λιορκέειν ἐπ' ἑταῖ πέντε πόλιν Κάμικον, τὴν κατ' ἐμὴ
 Ἀκραγαντῖνοι ἐνέμοντο· τέλος δὲ, ἔδυναμένους ἔτι
 ἐλεῖν, ἔτε παραμένειν, λιμῷ συνεσεῶντας, ἀπολιπόν-
 τας ῥίχεσθαι. ὡς δὲ κατὰ Ἰηπυγίην γενέσθαι πλώον-
 τας, ὑπολαβόντα σφέας χειμῶνα μέγαν ἐκβαλέει εἰς
 τὴν γῆν. συναραχθέντων δὲ τῶν πλοίων, ἔδεμῖν γὰρ
 σφι ἔτι κοιμῶν εἰς Κρήτην φαίνεσθαι, ἐνθαῦτα Ἑρὴν
 πόλιν κτίσαντας, καταμεῖναι τε καὶ μεταβαλόντας,
 ἀντὶ μὲν Κρητῶν, Ἰηπυγας Μεσσαπίες γενέσθαι, ἀν-
 τὶ δὲ τῷ εἶναι νηπιώτας, ἡπεράτας. ἀπὸ δὲ Ἑρῆς πό-
 λιος τὰς ἄλλας οὐκίσαι, τὰς δὲ Ταραντῖνοι χρόνῳ ὕπε-

ρον πολλῶ ἔξανισαίντες, προσέπταισαν μεγάλως ὥστε
 Φόιος Ἑλληνικὸς μέγιστος ἔτος δὴ ἐγένετο πάντων τῶν
 ἡμεῖς ἴδμεν, αὐτέων τε Ταραντίνων καὶ Ῥηγίων· οἱ
 ὑπὸ Μικύθῃ τῇ Χοίρῃ ἀναγκαζόμενοι τῶν ἀσῶν, καὶ
 ἀπικόμενοι τιμωροὶ Ταραντίνοισι, ἀπέθανον τρισχίλιοι
 ἔτω· αὐτέων δὲ Ταραντίνων ἐκ ἐπέην ἀριθμός. ὁ δὲ
 Μικυθος, οἰκίτης ἐὼν Ἀιαξίλειω, ἐπίτροπος Ῥηγίῃ
 καταλέλειπτο, ἔτος ὅςπερ ἐκπεσὼν ἐκ Ῥηγίῃ, καὶ Τε-
 γέην τὴν Ἀρκαδίων οἰκήσας, ἀνέθηκε ἐν Ὀλυμπίῃ τὰς
 πολλὰς ἀνδριάντας.

Cretae calamitates.

171. Ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Ῥηγίους τε καὶ Ταραν-
 τίνους, τῇ λόγῃ μοι παρενθήκη γέγονε. ἐς δὲ ὡν τὴν
 Κρήτην ἐρημωθεῖσαν, ὡς λέγουσι Πραῖσιοι, ἐσοικίζεσθαι
 ἄλλως τε αἰθερώπης, καὶ μάλιστα Ἑλλήνας. τρίτη δὲ
 γενεὴ μετὰ Μίνω τελευτήσαντα, γενέσθαι τὰ Τρωϊκά.
 ἐν τοῖσι δὲ Φλαυροτάτης φαίνεσθαι ἐόντας Κρήτας τιμα-
 ρὸς Μενέλεω. ἀντὶ τούτων δὲ σφι ἀπονοσήσασιν ἐκ
 Τροίης, λιμὸν τε καὶ λοιμὸν γενέσθαι καὶ αὐτοῖσι καὶ
 τοῖσι προβάτοισι· ἔστε τοδεύτερον ἐρημωθείσης Κρήτης,
 μετὰ τῶν ὑπολοίπων τρίτης αὐτὴν νῦν νέμεσθαι Κρή-
 τας. ἡ μὲν δὴ Πυθίη ὑπομνήσασα ταῦτα, ἔσχε βελο-
 μένης τιμωρεῖν τοῖσι Ἑλλήσι.

Thessali quales se gesserint.

172. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἐναγκαίης ἐμήδισαν, ὡς
 διέδεξαν, ὅτι τοπρῶτον· ἔσφιν ἠδανε τὰ οἱ Ἀλευάδα

ἐμνηχαιέωντο. ἐπεὶ τε γὰρ ἐπυθέατο τάχιστα μέλλοντας διαβαίνειν τὸν Πέρσῃ ἐς τὴν Εὐρώπην, πέμπουσι ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἀγγέλους. ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἔσαν ἀλισμένοι πρόβηλοι τῆς Ἑλλάδος, ἀραιρημένοι ἀπὸ τῶν πολλῶν τῶν τὰ ἀμείνω φρονεσέων περὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀπικόμενοι δὲ ἐπὶ τέτρες τῶν Θεσσαλῶν οἱ ἀγγελοι, ἔλεγον, „Ἄνδρες Ἕλληνες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικὴν, ἥα Θεσσαλὴ τε καὶ ἡ σύμπασα ἢ Ἑλλάς ἐν σκέπῃ τῇ πολέμῳ. ἡμεῖς μὲν νυν ἑτοῖμοί εἰμεν „συμφυλάσσειν· πέμπειν δὲ χρεὶ καὶ ὑμέας στρατιὴν „πολλήν· ὥς εἰ μὴ πέμψετε, ἐπίσασθε ἡμέας ὁμολογῆσαι τῷ Πέρσῃ. ἔ γάρ τοι προκατημένους τοσούτο „πρὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, μόνους πρὸ ὑμῶν δεῖ ἀπολέσθαι. βοηθέειν δὲ ἐβελόμενοι, ἀναγκαίην ἡμῖν ἔδει „μῖν αἰοί τε ἐστὶν προσφέρειν· ἑδάμῃ γὰρ ἀδυνασίης „ἀνάγκη κρέσσων ἔφυ. ἡμεῖς δὲ περησόμεθα αὐτοὶ „τινα σωτηρίην μηχανεώμενοι.“ ταῦτα ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί.

Irrita auxilia Thessalis missa, ideo Medorum amicis.

cap. 173. 174.

173. Οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦτα ἐβουλευσάντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν κατὰ θάλασσαν πεζὸν στρατὸν φυλάσσοντα τὴν ἐσβολὴν. ὥς δὲ συνελέχθη ὁ στρατός, ἔπλεε δι' Εὐρίπῃ· ἀπικόμενος δὲ τῆς Ἀχαιῆς ἐς Ἄλωνα, ἀποβάς ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίην, ταῖς ἰάσιν αὐτῷ καταλιπὼν. καὶ ἀπῆκετο ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολὴν,

ἥπειρ

ἡπερ ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κάτω ἐς Θεσσαλίην φέρεται
 παρὰ Πηϊεὸν ποταμὸν, μεταξύ δὲ Οὐλύμπου τε ἕρεος
 ἑόντος καὶ τῆς Ὀσσης. ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύοντο τῶν
 Ἑλλήνων κατὰ μυριάς ὀπλίται συλλεγόντες· καὶ σφι
 προῆν ἡ τῶν Θεσσαλῶν ἵππος. ἐστρατήγεε δὲ Λακεδαι-
 μονίων μὲν, Εὐαίετος ὁ Καρήϊος ἐκ τῶν πολεμαρχῶν
 ἀραιρημένος, γένεος μέντοι ἑὼν ὅ τῃ βασιλεῖς· Ἀθη-
 ναίων δὲ, Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλῆος. ἔμεικαν δὲ ὀλίγας
 ἡμέρας ἐνθαῦτα. ἀπικόμενοι γὰρ ἄγγελοι παρὰ Ἀλε-
 ξάνδρου τῷ Ἀμύντῳ, ἀνδρὸς Μακεδόνης, συνεβέλευόν
 σφι ἀπαλλάσσεσθαι, μηδὲ μέναντας ἐν τῇ ἐσβολῇ, κα-
 ταπατηθῆναι ὑπὸ τῷ στρατῷ τῷ ἐπίοντος· σημαίνοντες
 τὸ πλῆθος τῆς στρατῆς καὶ τὰς νέας. ὥς δὲ ἔτοί σφι
 ταῦτα συνεβέλευον, χρηστὰ γὰρ ἐδίδκεον συμβεβηέν,
 καὶ σφι εὐνοος ἐφαίνετο ἑὼν ὁ Μακεδὼν, ἐπέθοντο δὲ
 κέειν δὲ μοι, ἀβρῶδιῃ ἦν τὸ πᾶθος, ὥς ἐπύθοντο καὶ
 ἄλλῃ ἔβσαν ἐσβολὴν ἐς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἄνω Μακε-
 δονίην διὰ Πεβραιοβῶν κατὰ Γόννον πόλιν, τῇ περ δὴ καὶ
 ἐσέβαλε ἡ στρατιὴ ἡ Ξέρξεω. καταβαίντες δὲ οἱ Ἕλληνες
 ἐπὶ τὰς νέας, ὀπίσω ἐπορεύοντο ἐς τὸν Ἰσθμόν.

174. Αὕτη ἐγένετο ἡ ἐς Θεσσαλίην στρατιή, βα-
 σιλέος τε μέλλοντος διαβαίνειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς
 Ἀσίας, καὶ ἑόντος ἤδη ἐν Ἀβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ ἐρημα-
 θίντες συμμάχων, ἔτω δὴ ἐμῆδισαν προθύμως, ἔφθ
 ἔτι ἐνδοιασῶς, ὥστε ἐν τοῖσι πρήγμασι ἐφαίνετο βασι-
 λεῖ ἄνδρες ἑόντες χρησιμώτατοι.

Graeca de Thermopylis ad belli sedem eligendis consilia.

175. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεὶ τε ἀπίκατο ἐς τὸν Ἰσθμὸν, ἐβυλαύνοντο πρὸς τὰ λεχθέντα ἐξ Ἀλεξάνδρου, ἥ τε σήσωνται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἷοισι χάροισι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγένετο, τὴν ἐν Θερμοπύλῃσι ἐσβολὴν φυλάττειν. σεινοτέρη γὰρ ἐφαίνετο εἶσθαι τῆς ἐς Θησαλίην, καὶ ἅμα ἀγχοτέρη τε τῆς ἐαυτῶν, τὴν δὲ ἀτραπὸν δι' ἣν ἤλκωναν εἰ ἀλόντες Ἕλλήνων ἐν Θερμοπύλῃσι, ἐδὲ ἤδεσαν εἶτα ἐν πρότερον ἢ περ ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐπύθοντο Τρηχινίων. ταύτην ὦν ἐβηλεύσαντο φυλάττοντες τὴν ἐσβολήν, μὴ παριέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα τὸν βιέρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλέειν γῆς τῆς Ἰσθμιαίτιδος ἐπὶ Ἀρτεμίσιον. ταῦτα γὰρ ἀγχοῦ τε ἀλλήλων ἐστὶ, ὥστε πυνθάνεσθαι τὰ κατ' ἐκατέρους ἔοντα, οἱ τε χώροι ἔτῳς ἔχουσι.

Graeciae descriptio, ubi mare Aegaeum excipiunt angustiae prope Sciathum, & Magnesiam, & Euboeam, & Artemisium, & Thermopylas.

176. Τῷτο μὲν, τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκ τῆς πελαγέος τῆς Θρηκίης ἐξ εὐρέος συνάγεται ἐς σαινὸν πόρον, τὸν μεταξὺ ἔοντα νῆσος τε Σκιάθου καὶ ἡπέρας Μαγνησίης· ἐκ δὲ τῆς σαινῆς, τῆς Εὐβοίης ἤδη τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκδέκεται ἀγχιαλός· ἐν δὲ, Ἀρτεμίδος ἱερὸν. ἡ δὲ αὖ διὰ Τρηχίνος ἔσδοδος ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἔστι, τῇ σεινοτάτῃ, ἡ μὲν πλεῖστον· ἐμμένει κατὰ τῷτό γ' ἔστι τὸ σεινοτάτεον τῆς χώρας τῆς ἄλλης, ἀλλ' ἐμπροσθεν τε Θερμοπυλίων

λέων καὶ ὀπισθεν· κατὰ τε Ἀλφειὸς ὑπισθεν ἔντας
 εἶσα ἀμαξιτὸς μένη, καὶ ἔμπροσθεν κατὰ Φοινικῶ
 ποταμὸν, ἀγχι Ἀλφειῆς πόλιος, ἀμαξιτὸς ἄλλη
 μένη. τῶν δὲ Θερμοπυλέων τὸ μὲν πρὸς ἐσπέρας, ὅρου
 ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον, ἀνατείτον ἐς τὴν Οἶτην· τὸ
 δὲ πρὸς τὴν ἥω τῆς ὁδῆς, θάλασσα ὑποδέκεται καὶ τε-
 νόγαεα. ἐς δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ θερμὰ λυτρά, τὰ
 Χύτερος καλέεσσι οἱ ἐπιχώριοι· καὶ βωμὸς ἵδρυται Ἡρα-
 κλέος ἐπ' αὐτοῖσι. ἐδεδμητο δὲ τείχος κατὰ ταύτας,
 τὰς ἐσβολὰς· καὶ τό γε παλαιὸν πύλαι ἐπῆσαν. ἔδει-
 μαν δὲ Φωκέες τὸ τείχος, δέξαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ
 ἦλθον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσοντες γῆν τὴν Αἰολίδα, τήν-
 περ νῦν ἐκτέαται. αἶτε δὴ περρωμένων τῶν Θεσσαλῶν
 κατατρέφουσθαι σφεας, τῷτο προσφυλάξαντο οἱ Φω-
 κέες· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆκαν ἐπὶ τὴν ἐσόδον,
 ὥς ἂν χαραδρωθεῖν ὁ χῶρος· πᾶν μηχανεάμενοι ὅπως
 μὴ σφί ἐσβάλοιεν οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ τὴν χώραν. τὸ μὲν
 νυν τείχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιῶ τε ἐδεδμητο, καὶ τὸ
 πλέον αὐτῷ ἤδη ὑπὸ χρόνῳ ἔκειτο. τοῖσι δὲ αὐτῖς ὀρθώ-
 σασι ἔδοξε ταύτῃ ἀπαμύναν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὸν
 βάρβαρον. κώμη δὲ ἐς ἀγχοτάτω τῆς ὁδῆς, Ἀλφειοὶ
 ἔνομα· ἐκ ταύτης δὲ ἐπισιτιεῖσθαι ἐλογίζοντο οἱ Ἑλ-
 ληνες.

Graecus peditatus ad Thermopylas insidendas, ceteri mari
 ad Artemisium ex Isthmo digressi.

177. Οἱ μὲν νυν χῶροι ἔσσι τοῖσι Ἑλλήσι εἶναι
 εἰφαί-

ἐφαίνοντα ἐπιτήδαιοι. ἅπαντες γὰρ προσκεψάμενοι καὶ ἐπιλογισθέντες, ὅτι ἔτε πλήθει ἔχουσι χρεῶσθαι οἱ Βάερβαροι, ἔτε ἵππων, ταύτη σφι ἔδωξε δέκεσθαι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ὥς δὲ ἐπύθοντο τὸν Πέρσῃ ἐόντα ἐν Πιερίῃ, διαλυθέντες ἐκ τῆ Ἰσθμοῦ, ἐξρατεύοντο αὐτῶν οἱ μὲν, ἐς Θερμοπύλας περὶ, ἄλλοι δὲ, κατὰ θάλασσαν ἐπ' Ἀρτεμισίον.

Oraculum Delphis datum de ventis Graeciae adiutoribus.
Thyia locus.

178. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες κατὰ τάχος ἐβοήθειον διαταχθέντες. Δελφοὶ δὲ ἐν τέτῳ τῷ χρόνῳ ἐχρήστηρίζοντο τῷ θεῷ ὑπὲρ ἐωυτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος καταβρώδηκές τε. καὶ σφι ἐχρήσθη ἀνέμοισι εὐχεσθαι· μεγάλας γὰρ τέττες ἔσεσθαι τῇ Ἑλλάδι συμμάχους. Δελφοὶ δὲ δεξάμενοι τὸ μαντήϊον, πρῶτα μὲν, Ἑλλήων τοῖσι βελομένοισι εἶναι ἐλευθέροισι ἐξήγγειλαν τὰ χρεοσθέντα αὐτοῖσι· καὶ σφι δεινῶς καταβρώδευσιν τὸν Βάερβαρον ἐξαγγείλαντες, χάριν ἀθάνατον κατέθεντο· μετὰ δὲ ταῦτα, αἱ Δελφοὶ τοῖσι ἀνέμοισι βωμόν τε ἀπέδεξαν ἐν Θυίῃ, τῇ περ τῆς Κηφισσοῦ θυγατρὸς. Θυίης τὸ τέμενος ἐστίν, ἐπ' ἧς καὶ ὁ χῶρος ἔτος τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, καὶ Ἰθυσίῃσι σφραγισμένησαν. Δελφοὶ μὲν νυν κατὰ τὸ χρηστήριον ἔτι καὶ νῦν τὰς ἀνέμους ἱλασκονταί.

Decem ex classe Persica naves praemissae tres Graecae
ad Sciathum fugant.

179. Ὁ ΔΕ ναυτικὸς Ξέρξῃ σφατὸς ὁρμώμενος
ἐκ Θέρμης πόλιος, παρέβαλε ἡυσὶ τῇσι ἄριστα πλε-
ύσῃσι δέκα ἰδυ Σκιαάθῃ· ἐνθα ἔσαν προφυλάσσεσθαι νέες
τρεῖς Ἑλληνίδες, Τροϊζηνίη τε καὶ Αἰγιναίη καὶ Ἀττική.
προϊδόντες δὲ ἔτοι τὰς νέας τῶν βαρβάρων, ἐς Φυγὴν
ὤρμησαν.

Troezeniam navem mox capiunt, strenuissimumque pro-
pugnatorum eius in prora navis iugulant Leontem.

180. Τὴν μὲν δὴ Τροϊζηνίην τῆς ἤρχε Πηξίῃνος,
αὐτίκα αἰρέεσι ἐπισπόμενοι οἱ βάρβαροι. καὶ ἔπειτα
τῶν ἐπιβιπτεῶν αὐτῆς τὸν καλῖσεύοντα ἀγαγάντες ἐπὶ
τὴν πρῶρην τῆς νηὸς, ἔσφαζάν, διαδέξιόν ποιεύμενοι
τὸν εἶλον τῶν Ἑλλήνων πρῶτον καὶ κάλῖσον. τῷ δὲ σφα-
γιασθέντι τέτῳ ἔνομα ἦν Λέων· τάχα δὲ αὖν τι καὶ
τῷ ἐνόματος ἐπαύροιο.

Aeginaeae navis propugnator Pythes, vir eo die praestan-
tissimus & ab hostibus admiratus.

181. Ἡ δὲ Αἰγιναίη τῆς ἐτρημέραρχος Ἀσωνίδης,
καὶ τινὰ σφι θόρυβον παρέσχε, Πύθῃ τῷ Ἰσχυρόντι
ἐπιβατεύοντος, ἀνδρὸς ἀρίστου γενομένου ταύτην τὴν ἡμέ-
ρην· ὃς ἐπειδὴ ἡ ναὺς ἡλίσκετο, ἐς τῷτο ἀντέσχε μα-
χώμενος, ἐς ὃ κατεκρεουργήθη ἅπας. ὥς δὲ παρὼν ἐκ
ἀπέθανε, ἀλλ' ἦν ἔμπροσ, οἱ Πέρσαι οἵπερ ἐπαβά-

ταυτον ἐπὶ τῶν νεῶν, δι' ἀρετὴν τὴν ἐκείνη, περιπσιῆσαι
 μιν περὶ πλείους ἐπσιήσαντο, σμύρνη τε ἰώμενοι τὰ ἔλ-
 κτα, καὶ σινδόνας βυσσίνης τελαμῶσι κατελίσσοντες.
 καὶ μιν, ὡς ῥπίσω ἀπικόντο ἐς τὸ ἐωϋτῶν στρατόπεδον,
 ἐπεδείκνυσαν ἐκπαγλεόμενοι πάσῃ τῇ στρατῇ, περιέ-
 ποντες εὖ· τῆς δὲ ἄλλης τῆς ἔλαβον ἐν τῇ νηὶ ταύτῃ,
 περιῆπον ὡς ἀνδράποδα.

Tertia navi sine viris Persae potiti. Graeci hinc ab
 Artemisio se Chalcidem receperunt.

182. Αἱ μὲν δὴ δύο τῶν νεῶν ἔγω ἐχειρώθησαν. ἡ
 δὲ τρίτη τῆς ἐπιηράρχου Φόρμος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος,
 Φεύγασα, ἔξοκέλλει ἐς τὰς ἐμβολὰς τῆ Πηνειᾶ καὶ
 τῆ μὲν σκάφους ἐκράτησαν οἱ βαρβαροί, τῶν δὲ ἀν-
 δρῶν, ἔ. ὡς γὰρ δὴ τάχιστα ἐπώκειλαν τὴν νέα, οἱ Ἀθη-
 ναῖοι, ἀποθορόντες κατὰ Θεσσαλίην πορευόμενοι ἐκο-
 μίσθησαν ἐς τὰς Ἀθήνας. ταῦτα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ'
 Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδεύόμενοι πυνθάνονται παρὰ πυρ-
 σῶν ἐκ Σκιάθου πυνθόμενοι δὲ καὶ καταβρώδησαντες,
 ἀπὸ τῆ Ἀρτεμισίᾳ μετωρμίζοντο ἐς Χαλκίδα, φυλά-
 ζοντες μὲν τὸν Εὐριπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους πε-
 ρὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίης.

Tres naves Persicae impingunt scopulo Myrmeci. Reli-
 qua classis ad oram Magnesiaē Sepiadem incolumis
 processit.

183. Τῶν δὲ δέκα νεῶν τῶν βαρβαρῶν τρεῖς ἐπέ-
 λασαν περὶ τὸ ἔρμα τὸ μεταξὺ ἐὼν Σκιάθου τε καὶ
 Μα-

Μαγνησίης, καλεόμενον δὲ Μύρμηκα. ἐνθαῦτα οἱ βάρ-
 βαροι ἐπειδὴ τήλην λίθον ἐπέθηκαν, κομίσαντες ἐπὶ τὸ
 ἔρμα, ἐρμηθέντες αὐτοὶ ἐκ. Θέρμης, ὥς σφι τὸ ἐμπο-
 δῶν ἐγγεγόνεε καθαρόν, ἐπέπλεον πάσῃσι τῇσι ιησί,
 ἔνδεκα ἡμέρας παρέντες μετὰ τὴν Βασιλέος ἐξέλασιν ἐκ
 Θέρμης. τὸ δὲ ἔρμα σφι κατηγήσατο ἔν ἐν πόρῳ μά-
 λιστα Πάμμων Σκύριος. πανημερὸν δὲ πλώνοντες οἱ βάρ-
 βαροι, ἐξανύσει τῆς Μαγνησίης χώρας ἐπὶ Σηπιάδα τε
 καὶ τὸν αἰγιαλὸν τὸν μεταξύ Κάσθαγαίης τε πόλιος
 ἑόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς.

Summa navium, propugnatorum, nautarum, peditum,
 equitum, lixarum.

184. Μέχρι μὲν ἰὺν τέττε τῇ χώρῃ καὶ Θερμοπυ-
 λέων, ἀπαθῆς τε κακῶν ἦν ὁ στρατός, καὶ πλῆθος ἦν
 τηνικαῦτα ἔτι, ὥς ἐγὼ συμβαλλόμενος εὐρίσκω, τῶν
 τῶν μὲν ἐκ τῶν νεῶν τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης, ἐσθῶν ἑπτὰ καὶ
 διηκοσιῶν καὶ χιλιῶν, τὸν μὲν ἀρχαῖον ἐκάστων τῶν
 ἑθνέων ἑόντα ὁμιλον, τέσσερας καὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ
 πρὸς, χιλιάδα τε καὶ τετρακοσίαις, ὥς ἀνὰ διηκοσίαις
 ἀνδρας λογιζομένοισι ἐν ἐκάστῃ νηί. ἐπεβάτευσον δὲ ἐπὶ
 τεττέων τῶν νεῶν, χωρὶς ἐκάστων τῶν ἐπιχωρίων ἐπιβα-
 τέων, Περσέων τε καὶ Μήδων καὶ Σακέων, τριήκοντα
 ἀνδρες. ἕτος ἄλλος ὁμιλος γίνονται τρισμύριοι, καὶ ἑξα-
 κισχίλιοι, καὶ πρὸς, διηκόσιοί τε καὶ δέκα. προσθήσω
 δὲ ἔτι τέττω καὶ τῷ προτέρῳ ἀριθμῷ τὰς ἐκ τῶν πεντη-
 κοντέρων, ποιήσας ὅτι πλέον ἢ αὐτέων ἢ ἑλασσον ἀν-

ὀγδῶκοντα ἄνδρας εἶναι. συνελέχθη δὲ ταῦτα τὰ πλοῖα, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἰρήθη, τρεῖς χίλια. ἥδη ὦν ἂν ἦν ἐν αὐτοῖσι τέσσαρες μυριάδες καὶ ἑκασι. τῷτο μένουν τὸ ἐκ τῆς Ἀσίας ναυτικὸν ἦν, σύμπαν ἐὼν πεντήκοντα μυριάδες καὶ μία, χιλιάδες τε ἑπείσι ἐπὶ ταύτῃσι ἑπτά, καὶ πρὸς, ἑκατοντάδες ἕξ, καὶ δεκάς. τῷ δὲ περὶ, ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες ἐγίνοντο· τῶν δὲ ἱππέων, ὀκτὼ μυριάδες. προσθήσω δὲ ἔτι τέτοιαι τὰς καμήλας τὰς ἐλαύνοντας Ἀραβίας, καὶ τὰς τὰ ἄρματα λίβυας, πλῆθος ποιήσας διεμυρίαις ἄνδρας. καὶ δὴ τότε ἐκ τῶν νεῶν καὶ τῷ περὶ πλῆθος συντιθέμενον, γίνεται διηκόσιαί τε μυριάδες καὶ τριήκοντα καὶ μία, καὶ πρὸς, χιλιάδες ἑπτά, καὶ ἑκατοντάδες ἕξ, καὶ δεκάς. τῷτο μὲν δὴ τὸ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀσίας στρατεῦμα ἐξαναχθὲν εἴρηται, ἄνθου τε τῆς Θερραπηίδος τῆς ἐπομένης, καὶ τῶν σιταγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τέτοιαι.

Summa eorum, qui Europaei collecti fuerint in Persico exercitu, & navium, ut auctor miretur, cibaria illis potuisse sufficere. Xerxis ipsius forma. cap. 185. 186. 187.

185. Τὸ δὲ δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον στρατεῦμα ἔτι προσλογιστέα τέτρω παντὶ τῷ ἐξηρησθημένῳ δόκησιν δὲ δεῖ λέγειν. νέας μὲν νυν οἱ ἀπὸ Θρηίκης Ἑλληνες, καὶ ἐκ τῶν νήσων τῶν ἐπικειμένων τῇ Θρηίκῃ, παρείχοντο ἑκασι καὶ ἑκατόν. ἐκ μὲν νυν τετῶν τῶν νεῶν, ἄνδρες τετρακισχίλιοι καὶ διεμυρίοι γίνονται. πρὶ

ζε δὲ, τὸν Θρηίκες παρείχοντο, καὶ Παίονες, καὶ Ἑσθδοί, καὶ Βοττιαῖοι, καὶ τὸ Χαλκιδικὸν γένος, καὶ Βρύγαι, καὶ Πίερεις, καὶ Μακεδόνες, καὶ Πεβρίαῖοι, καὶ Ἐπιήνες, καὶ Δόλοπες, καὶ Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοί, καὶ ὅσοι τῆς Θρηίκης τὴν παραλίην ἱέμονται· τετάρων τῶν ἐθιέν, τριήκοντα μυριάδας δοκέω γενέσθαι· αὗται ὧν αἱ μυριάδες κείνησι προστεθεῖσαι τῇσι ἐκ τῆς Ἀσίας, γίνονται ἀνδρῶν αἱ πάντα μάχιμοι μυριάδες διηκόσιαι καὶ ἐξήκοντα καὶ τέσσαρες· ἔπεισι δὲ ταύτῃσι ἑκατοντάδες ἑκατάδεκα, καὶ δεκάς.

186. Τε μαχίμω δὲ τέττε ἐόντος ἀριθμὸν τοσάυτε, τὴν Θερραπήν τὴν ἐπομένην τέτοισι, καὶ τέσ ἐν τοῖσι σιταγωγοῖσι ἀκάτοισι ἐόντας, καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοις πλοίοις, τοῖσι ἅμα πλέεσι τῇ στρατιῇ, τέττε τῶν μαχίμων ἀνδρῶν ἐ δοκέω εἶναι ἐλάσσονας, ἀλλὰ πλευνας. καὶ δὴ σφας ποιεῶ ἴσας ἐκείνοις εἶναι, καὶ ἔτε πλευνας, ἔτε ἐλάσσονας ἐλέν. ἐξισόμενοι δὲ ἔτοι τῷ μαχίμω, ἐκπληρῶσι τὰς ἴσας μυριάδας ἐκείνησι. ἔτω πεντηκοσίας τε μυριάδας καὶ εἴκοσι καὶ οὐκτώ, καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατοντάδας δύο, καὶ δεκάδας δύο ἀνδρῶν ἡγαγε Ξέρξης ὁ Δαρεῖς μέχρι Σηπιάδος καὶ Θερμοπυλέων.

187. Οὗτος μὲν δὴ τε συνᾶπαντος στρατεύματος τε Ξέρξεω ἀριθμός. γυναικῶν δὲ σιτοποιέων, καὶ παλαιέων, καὶ εὐνέων, ἑδὲς ἂν εἴποι ἀτρεκέα ἀριθμὸν· ἐδ' αὖ ὑποζυγίων τε καὶ τῶν ἄλλων κτηνέων τῶν ἀχθοφόρων, καὶ κυνῶν Ἰνδικῶν τῶν ἐπομένων, ἐδ' ἂν τετάρων

ὑπὸ πλήθους ἑδείς ἂν ἔποι αἰριθμόν. ὥστε ἑδέν μοι θάυ-
μα παρίσταται προδέναι τὰ ῥέεθρα τῶν ποταμῶν, ἀλλὰ
μᾶλλον ὅκως τὰ σιτία ἀντέχρησε θάυμά μοι μυριάσι
τοσαύτησι. εὕρισκω γὰρ συμβαλλεόμενος, εἰ χοίνικα
πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε, καὶ μηδὲν πλεον,
ἑνδεκα μυριάδας μεδίμνων τελομένους ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ,
καὶ πρὸς, τριηκοσίαις τε ἄλλαις μεδίμναις καὶ τετραρά-
κοντα. γυναῖξί δὲ καὶ εὐνέχοισι, καὶ ὑποζυγίοισι καὶ
κυσὶ, ἐλογίζομαι. ἀνδρῶν δὲ ἑστέων τοσούτων μυρια-
δέων, κάλλεός τε εἵνεκεν καὶ μεγάλῃ τοῦ ἑδείς αὐτέων
ἐξιονικότερος ἦν αὐτῷ Ξέρξῳ ἔχειν τῷτο τὸ κράτος.

*Classis circa Magnesiam ab Hellespontia, vento boreali
cladem nata.*

188. Ὁ δὲ δὴ ναυτικὸς στρατὸς ἐπεὶ τε ὀρμηθεὶς ἔπλει,
καὶ κατέσχε τῆς Μαγνησίης χώρας ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν
μεταξὺ Κασθαναίης τε πόλιος ἔοντα καὶ Σηπιάδος
ἀκτῆς, αἱ μὲν δὴ πρῶται τῶν νεῶν ὤρμεον πρὸς τῇ γῇ,
ἄλλαι δὲ ἐπ' ἐκείνῃσι ἐπ' ἀγκυρέων· ὅτε γὰρ τῷ αἰγια-
λῷ ἔοντος ἐ μεγάλα, πρόκροσσαι ὀρμέονται ἐς πάντον,
καὶ ἐπὶ ὅκτῳ νέας. ταύτην μὲν τὴν εὐφρόνην ἔτω. ἅμα
δὲ ὀρθῶ, ἐξ αἰθρίας τε καὶ ιννεμίνης τῆς θαλάσσης
ζεσάσης, ἐπέπεσε σφι χειμῶν τε μέγας καὶ πολλὸς
ἄνεμος ἀπὸ πηλώτης, τὸν δὴ Ἑλληςποντίνην καλέουσι οἱ πε-
ρὶ ταῦτα τὰ χωρία οἰκημένοι. ὅσοι μὲν νυν αὐτέων αὐ-
ξόμενον ἔμαθον τὸν ἄνεμον, καὶ τοῖσι ἔτω εἶχε ὄρμη,
οἱ δὲ ἔφθησαν τὸν χειμῶνα ἀνασπείδαντες ταῖς νέαις, καὶ
αὐτοὶ

αὐτοὶ τε περιῆσαν καὶ αἱ νέες αὐτέων· ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίαις ἔλαβε, τὰς μὲν ἐξέφερε πρὸς Ἴπνους καλεομένης τὴς ἐν Πηλῳ, τὰς δὲ ἐς τὸν αἰγιαλόν· αἱ δὲ περὶ αὐτὴν τὴν Σηπιάδα περιέπιπτον· αἱ δὲ ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἱ δὲ ἐς Κασθαναίην ἐξεβράσσοντο. ἦν δὲ τὸ τῷ χειμῶνος χρῆμα ἀφόρητον.

Boreae coniugium & Orithyiae Atticis celebratum.

189. Λέγεται δὲ λόγος ὡς Ἀθηναῖοι τὸν Βορρὴν ἐκ Θεοπροπίης ἐπεκαλέσαντο, ἐλθόντας σφι ἄλλας χρηστίας, τὸν γὰμβρόν ἐπίκερον καλέσασθαι. Βορρὴς δὲ, κατὰ τὸν Ἑλλήνων λόγον, ἔχει γυναῖκα Ἀττικὴν, Ὠρεϊθυίην τὴν Ἐρεχθίδος. κατὰ δὲ τὸ κῆδος τῆτο οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φάτις ὤρηται, συμβαλλέμενοί σφι τὸν Βορρὴν γὰμβρόν εἶα, καὶ ναυλοχέοντες τῆς Εὐβοίης ἐν Χαλκίδι, ὡς ἔμαθον αὐξόμενον τὸν χειμῶνα, ἥ καὶ πρὸ τῆτος, ἔθύν τε καὶ ἐπεκαλέοντο τὸν τε Βορρὴν καὶ τὴν Ὠρεϊθυίην, τιμωρῆσά σφι καὶ διαφθεῖραι τῶν βαρβάρων τὰς νέας, ὡς καὶ πρότερον περὶ Ἀθῶν. εἰ μὲν νυν διὰ ταῦτα τοῖσι βαρβάροις ὀρέμεσι ὁ Βορρὴς ἐπέπεσε, ἐκ ἔχω εἶπα· οἱ δὲ ὦν Ἀθηναῖοι σφι λέγασιν βοηθήσαντα τὸν Βορρὴν πρότερον, καὶ τότε ἐκεῖνα καταργάσασθαι· καὶ ἱερὸν ἀπελθόντες Βορέῳ ἰδρύσαντο παρὰ ποταμὸν Ἰλισσόν.

Aminocles locuples ex Persarum naufragio.

190. Ἐν τῇ τῷ πόνῳ νέας οἱ ἐλαχίστας λέγασιν διαφθαρεῖν, τετρακοσίων ἐκ ἐλάσσονας, ἀνδρας τε

ἀναριθμήτες, χρημάτων τε πλῆθος ἀφθονόν ᾧ τῷ Ἀμεινοκλέϊ τῷ Κρητίνῳ, ἀνδρὶ Μάγνητι, γηοχέοντι περὶ Σηπιάδα, μεγάλως ἡ ναυηγίῃ αὐτῇ χρηστὴ ἐγένετο· ὅς πολλαὶ μὲν χρύσεα ποτήρια ἐξέτω χρόνῳ ἐκβρασσόμενα αἰείλετο, πολλὰ δὲ ἀργύρεα· θηταυρὲς τε τῶν Περσέων εὖρε, ἄλλα τε χρύσεα ἀφατὰ χηρήματα περιβάλετο. ἀλλ' ὁ μὲν, τὰλλα ἐκ εὐτυχέαν, εὐρήμασι μέγα πλέσιος ἐγένετο· ἦν γάρ τις καὶ τῷτον ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦται παιδοφόνος.

Quatriduo perstabtempestas. Navalia, castra e frustis naufragii. Magorum sacra. Thetis & Nereides a Persis cultae.

191. Σιταγῶγῶν δὲ ὀλκάδων, καὶ τῶν ἄλλων πλοίων διαφθερόμενων, ἐκ ἐπὶ ἁρῖς· ὧς τε δέσαντες οἱ στρατηγοὶ τῇ ναυτικῇ στρατῷ, μὴ σφί κεκακωμένοισι ἐπιθέωνται οἱ Θεσταλοὶ, ἕρκος ὑψηλὴν ἐκ τῶν ναυηγίων περιβάλοντο. ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχείμαζε τρεῖς· τέλος δὲ, ἔντομά τε ποιῦντες, καὶ κατακείδοντες γόησι τῷ ἀνέμῳ οἱ Μάγοι, πρὸς τε τῷτοις, καὶ τῇ Θέτι καὶ τῇσι Νηρηίδι θύοντες, ἐπαύσαν τετάρτη ἡμέρῃ, ἢ ἄλλως κως αὐτὸς ἐθέλων ἐκόπασε. τῇ δὲ Θέτι ἔθυσον, πυθόμενοι παρὰ τῶν Ἰώνων τὸν λόγον, ὡς ἐκ τῇ χώρῃ τέττε ἀρπασθεῖη ὑπὸ Πηλῆος, εἴη τε ἅπασα ἡ ἀκτὴ ἡ Σηπιάς ἐκείνης τε καὶ τῶν ἄλλων Νηρηίδων. ὁ μὲν δὴ τετάρτῃ ἡμέρῃ ἐπέπαυτο.

Graeci omnibus, quae circa naufragium contigerant, auditis, Neptunum Servatorem coluere, rursus ad Artemisium reverti.

192. Τοῖσι δὲ Ἑλλησι οἱ ἡμεροσκέποι ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν καταδραμόντες δευτέρῃ ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ὁ χειμῶν πρῶτος ἐγένετο, ἐσήμαινον πάντα τὰ γεγνημένα περὶ τὴν ναυηγίην. οἱ δὲ, ὡς ἐπύθοντο, Ποσειδῶνι σωτῆρι εὐζάμενοι, καὶ σπονδὰς προχέαντες, τὴν ταχίστην ὀπίσω ἡπείγοντο ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον· ἐλπίσαντες ὀλίγας τινὰς σφί ἀντιζόους ἔσεσθαι ἡἷας. οἱ μὲν δὴ τοδεύτερον ἐλθόντες, περὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἐναυλόχεον, Ποσειδῶνος σωτῆρος ἐπωνυμίην ἀπὸ τέττε ἔτι καὶ ἐς τόδε νομίζοντες.

Barbari rectum cursum in sinum qui ad Pagasas fert, tenuerunt. Iason & Hercules. Aphetae.

193. Οἱ δὲ βάρβαροι, ὡς ἐπαύσατό τε ὁ ἄνεμος, καὶ τὸ κύμα ἔσρωτο, κατασπάσαντες τὰς ἡἷας, ἔπλεον παρὰ τὴν ἡπειρον. κάμψαντες δὲ τὴν ἄκρην τῆς Μαγνησίης, ἰθὺιαν ἔπλεον ἐς τὸν κόλπον τὸν ἐπὶ Παγασέων φέροντα. ἔτι δὲ χῶρος ἐν τῷ κόλπῳ τέττω τῆς Μαγνησίης, ἔνθα λέγεται τὸν Ἡρακλῆα καταλειφθῆναι ὑπὸ Ἰήσονός τε καὶ τῶν συνεταίρων ἐκ τῆς Ἀργεῖς ἐπ' ὕδωρ πεμφθῆναι, εὖτ' ἐπὶ τὸ κῆας ἔπλεον ἐς Αἶαν τὴν Κολχίδα· ἐνθεῦτεν γὰρ ἔμελλον ὑδρευσάμενοι ἐς τὸ πέλαγος ἀφῆσιν. ἐπὶ τέττε δὲ τῷ χώρῳ ἔνομα γέγονε Ἀφέται. ἐν τέττῳ ὧν ὄρμον οἱ Ξέρξῳ ἐποιεῦντο.

Quindecim Persarum naves, duce Sandoce, cruce olim fixo, & refixo vivo, in medium hostilium navium ad Artemisium delatae, captaeque.

194. Πεντεκαίδεκα δὲ τῶν νηῶν τετῶν ἔτυχόν τε ὕσεται πολλὸν ἐξαναχθῆσαι, καὶ κως κατέδον τὰς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῶν Ἑλλήνων νῆας. ἔδοξάν τε δὴ τὰς σφετέρους εἶναι οἱ βάρεβαροι, καὶ πλείοντες, ἔπεσον ἐς τὰς πολεμίους· τῶν ἐσρατῆγεε ὁ ἀπὸ Κύμης τῆς Αἰολίδος ὑπαρχος Σανδῶκης ὁ Θαμασίς. τὸν δὲ πρότερον τετῶν βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπ' αὐτῇ τοιῷδε λαβὼν, ἀνεσσύρωσε, ὄντα τῶν βασιλῆϊων δικάσειν, ὅτι ὁ Σανδῶκης ἐπὶ χρήμασι ἄδικον δίκην εἰδίκασε. ἀνακρεμασθέντος ὦν αὐτῷ, λογιζόμενος ὁ Δαρεῖος, εὗρέ οἱ πλείω ἀγαθὰ τῶν ἀμαρτημάτων πεποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλῆϊον· εὐρὴν δὲ τῷτο ὁ Δαρεῖος, καὶ γὰρ ὥς ταχύτερα αὐτὸς ἢ σφώτερα ἐργασμένος εἴη, ἔλυσε. βασιλῆα μὲν δὲ Δαρεῖον ἔτω διαφυγὰν μὴ ἀπολέσθαι, περιῆν· τότε δὲ ἐς τὰς Ἑλλήνας καταπλώτας, ἔμελλε ἐτοδεύτερον διαφυγὰν περιέσσεσθαι. ὥς γὰρ σφέας εἶδον προσπλέντας οἱ Ἕλληνες, μαθίντες αὐτέων τὴν γινομένην ἀμαρτιάδα, ἐπαναχθέντες, εὐπετέως σφέας εἶλυν.

Aridolis, Alabandensium tyrannus, & Penthylus ex Papho, una cum his navibus capti.

195. Ἐν τετῶν μὴ Ἀρίδωλις πλέων ἦλω, τύραννος Ἀλαβάνδων τῶν ἐν Καρίῃ. ἐν ἑτέρῃ δὲ, ὁ Πάφιος στρατηγὸς Πενθύλος ὁ Δημόναβ' ὃς ἦγε μὲν δωῶδεκα νῆας ἐκ Πάφου,

Πάφῃ, ἀποβαλὰν δὲ σφραγῶν τὰς ἑνδεκά τῶ χειμῶνι τῶ
γενομένῳ κατὰ Σηπιάδα, μὴ τῇ περιγενομένη κατα-
πλέων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἦλθον. τότε οἱ Ἕλληνες ἐξιζορή-
σαντες τὰ ἐβέλοντο πυθέσθαι ἀπὸ τῆς Ξέρξεω στρατῆρος,
ἀποπέμπουσι δεδεμένους εἰς τὸν Κορινθίων Ἰσθμόν.

Cetera barbarorum classis ad Aphetas pervenit. Terre-
stres copiae per Thessaliam & Achaiam intraunt in Me-
lienses. Thessalici equi infra Persicos. Onochonus &
Apidanus fluvii siccati.

196. Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς τῶν βαρβάρων στρατὸς,
πάρειξ τῶν πεντεκαίδεκα νεῶν τῶν ἔπον Σανδάνεα στρα-
τηγέην, ἀπίκητο εἰς Ἀφέτας. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ περὶ
πορευθεὶς διὰ Θεσσαλίας καὶ Ἀχαιῆς, ἐβεληκῶς ἦν
καὶ δὴ τρίτατος εἰς Μηλιάς· ἐν Θεσσαλίῃ μὲν ἄμιλλαν
ποιησάμενος ἵππων τῶν ἑαυτῷ, ἀποπερῶμενος καὶ τῆς
Θεσσαλίας ἵππων, πυθόμενος ὡς ἀρίστη εἴη τῶν ἐν Ἑλ-
λασιν· ἐνθα δὴ αἱ Ἑλληνίδες ἵπποι ἐλίποντο πολλόν. τῶν
μὲν νυν ἐν Θεσσαλίῃ ποταμῶν, Ὀνόχωνος μῆσις ἐκ
ἀπέχετο τῇ στρατῇ τὸ ῥέεθρον, πιόμενος· τῶν δὲ ἐν
Ἀχαιῇ ποταμῶν ῥεόντων, εἰδὲ ὅστις μέγιστος αὐτέων
ἐστὶ Ἠπιδανός, εἰδὲ ἕτος αἰτέσχε, εἰ μὴ Φλαύρωσ.

Iupiter Laphystius. Cytissorus Athamantis adiutor, iram
Dei in posteros meruit.

197. Ἐς Ἄλωνα δὲ τῆς Ἀχαιῆς ἀπικομένῳ Ξέρξει,
οἱ κατηγεμόνες τῆς εἰδὲ βελλόμενοι τὸ πᾶν ἐξηγήεσθαι,
ἔλεγον· οἱ ἐπιχώριον λόγον, τὰ περὶ τὸ ἱερὸν τῷ Λαφύ-

εἰς Διός· ὡς Ἀθάμας ὁ Αἰόλος ἐμηχανήσατο Φρίξῃ
 μέρος σὺν Ἰνοῖ βαλεύσας· μετὰ δὲ, ὡς ἐκ Θεοπροπίε
 Ἀχαιοὶ προτιθεῖσι τοῖσι ἐκείνῃ ἀπογόνοισι ἀέθλης
 τοῖσδε· ὅς ἂν ἢ τῷ γένεος τέττε πρεσβυτάτος, τέτον
 ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι τῷ περτυαιήϊ, αὐτοὶ φυλακὰς
 ἔχουσι· λήϊτον δὲ καλέουσι τὸ περτυαιήϊον οἱ Ἀχαιοί· ἣν
 δὲ ἐσέλθῃ, ἐκ ἑστὶ ὅπως ἔχουσι, πρὶν ἢ θύσεσθαι μέλλῃ
 ὡς τε ἐτι πρὸς τέτοισι, πολλοὶ ἤδη τῶν μελλόντων τε-
 τέων θύσεσθαι, δέισαντες, οἷχοντο ἀποδράντες ἐς ἄλ-
 λην χώραν· χερὸν δὲ προϊόντος ὑπίσω κατελθόντες, ἣν
 αἰλίσκωνται ἐσελθόντες ἐς τὸ περτυαιήϊον, ὡς θύεται τε
 ἐξηγέσθαι πῶς πυκασθεῖς, καὶ ὡς σὺν πομπῇ
 ἐξαχθεῖς. ταῦτα δὲ πάσχεισι οἱ Κυτίσσωρες τῷ Φρίξῃ
 παῖδες ἀπόγονοι, διότι καθαρεμὸν τῆς χώρας ποιευμέ-
 νων Ἀχαιῶν ἐκ Θεοπροπίε Ἀθάμαντα τὸν Αἰόλον, καὶ
 μελλόντων μιν θύειν, ἀπικόμενος ἔτος ὁ Κυτίσσωρες ἐξ
 Αἴης τῆς Κολχίδος, ἐρέυσσας· ποιήσας δὲ τέτο, τοῖσι
 ἐπιγενομένοιαι ἐξ ἐωυτῷ μῆνιν τῷ θεῷ ἐνέβαλε. Ξέρξης
 δὲ ταῦτα ἀκήσας, ὡς κατὰ τὸ ἄλλος ἐγένετο, αὐτὸς
 τε ἔργετο αὐτῷ, καὶ τῇ στρατιῇ πάσῃ παρήγγειλε· τῷ
 τε Ἀθάμαντος ἀπογόνων τὴν οἰκίην ἐμοίως καὶ τὸ τέ-
 μενος ἐσέβετο.

Petrae Trachiniae. Anticyra. Sperchiüs, Dyrae, Mo-
 las, amnes.

198. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θεσσαλίῃ, καὶ τὰ ἐν
 Ἀχαιῇ. ἀπὸ δὲ τετέων τῶν χώρων ἦτε ἐς τὴν Μηλίδαν
 παρὰ

παρὰ κόλπον θαλάσσης, ἐν τῷ ἄμπωτίς τε καὶ ρηχίῃ
 αἰνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. περὶ δὲ τὸν κόλπον τῆτον
 ἐστὶ χῶρος πεδινός, τῇ μὲν, εὐρύς, τῇ δὲ, καὶ κάρτα
 στενός. περὶ δὲ τὸν χῶρον τῆτον ἔρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα
 περικλήϊει πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τρηχίαια πέτρα
 καλεόμενα. πρώτη μὲν ἐν πόλιν ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ, ἰόντι
 ἀπ' Ἀχαιῆς, Ἀντικύρη· παρ' ἣν ποταμὸς Σπερχήϊος
 ῥέει ἐξ Ἐνιήων, ἐς θαλάσσαν ἐκδιδοῖ. ἀπὸ δὲ τῆτος,
 διὰ ἑκοσὶ καὶ σαδίων ἄλλος ποταμός, τῷ ὄνομα καῖται
 Δύρας, τὸν βοηθέοντα Ἡρακλεῖ καομένῳ λόγος ἐστὶ
 ἀναφανῆναι. ἀπὸ δὲ τῆτος, δι' ἄλλων ἑκοσὶ σαδίων ἄλλος
 ποταμός ἐστι, ὃς καλεῖται Μέλας.

Trachis urbs & Asopus fluvius.

199. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τῆς Μέλαιος τῆτος πο-
 ταμῷ πέτεται σάδια ἀπέχει. ταύτῃ δὲ καὶ εὐρύτατόν ἐστι
 πάσης τῆς χώρας ταύτης ἐκ τῶν ἑρέων ἐς θαλάσσαν,
 κατ' αὐτὴν Τρηχίς πεπόλισται· διςχίλιά τε γὰρ καὶ διςμύ-
 ρια πλέθρα τῆς πεδινῆς ἐστὶ. τῇ δὲ ἑρέῳ τὸ περικλήϊει τὴν
 γῆν τὴν Τρηχινίην, ἔστι διασφάξ πρὸς μεσαμβρίην Τρη-
 χίνος. διὰ δὲ τῆς διασφάγος Ἀσωπὸς ποταμός ῥέει
 παρὰ τὴν ὑπώρεν τῇ ἑρέῳ.

Phoenix amnis. Memorabilia circa Thermopylas.

200 Ἐστὶ δὲ ἄλλος Φοῖνιξ ποταμός ὃς μέγας πρὸς
 μεσαμβρίην τῇ Ἀσωπῷ· ὃς ἐκ τῶν ἑρέων τεσσάρων ῥέει,
 ἐς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδιδοῖ. κατὰ δὲ τὸν Φοῖνικα ποταμὸν
 στενέτατόν ἐστι· ἀμαξιτός γὰρ μίῃ μὲν δέδμηται. ἀπὸ

δὲ τῷ Φοίνικος ποταμῷ πεντεκαίδεκα σάδια ἔσι ἐς Θερμοπύλας. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος ποταμῷ καὶ Θερμοπυλέων κάμη τέ ἐσι τῇ ἔνομα Ἀνθήλῃ κείται, παρ' ἣν δὴ παραρρέων ὁ Ἄσωπος, ἐς θάλασσαν ἐκδιδῶι, καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρύς, ἐν τῇ Δήμητρος τε ἱερὸν Ἀμφικτυονίδος ἵδρυται, καὶ ἔδρα εἰσὶ Ἀμφικτύοσι, καὶ αὐτῇ τῇ Ἀμφικτύονος ἱερὸν.

Thermopylas & Trachinē Graeci insident.

201. Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ· οἱ δὲ δὴ Ἕλληνες, ἐν τῇ δίδωι καλέεσθαι δὲ ὁ χῶρος ἔτος, ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων, Θερμοπύλαι· ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιόκων, Πύλαι. ἐστρατοπεδεύοιτο μὲν νυν ἑκάτεροι ἐν τέτοις τοῖσι χωρίοις. ἐπεκράτῃ δὲ, ὁ μὲν τῶν πρὸς βορρῇ ἄνεμον ἔχόντων πάντων μέχρι Τρηχίνος· οἱ δὲ, τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

Numerus & gentes Graecorum Thermopylas custodientium. cap. 202. 203.

202. Ἔσαν δὲ οἷδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσιν ἐν τέτῳ τῷ χώρῳ. Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὀπλῖται, καὶ Τεγεατέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεις ἑκατέρων· ἐξ Ὀρχομεῖο τε τῆς Ἀρκαδίας, ἑκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας, χίλιοι· τοσῷτοι μὲν Ἀρκαδῶν ἀπὸ δὲ Κορίνθου, τετρακόσιοι· καὶ ἀπὸ Φλυέντος, διηκόσιοι· καὶ Μυκηναίων ὀγδῶκοντα. ἔτοι μὲν

μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν. ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν, Θεσπιδέων τε ἑπτακόσιοι, καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι.

203. Πρὸς τέτοισι ἐπικλητοὶ ἐγένοντο Λοκροὶ τε οἱ Ὀπέντιοι πανστρατιῇ, καὶ Φωκέων χίλιοι. αὐτοὶ γὰρ σφεας οἱ Ἕλληνες ἐπεκαλέσαντο, λέγοντες δι' ἀγγέλων, ὡς αὐτοὶ μὲν ἦκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμαχῶν, προδόκιμοι πᾶσαν εἰς ἡμέρην ἢ θάλασσαν τέ σφι εἴη ἐν Φυλακῇ, ὑπ' Ἀθηναίων τε φρεσσομένη, καὶ Αἰγινητέων, καὶ τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι εἴη δεῖν ἐδέν· ἡ γὰρ θεὸς εἶναι τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἄνθρωπον εἶναι δὲ θνητῶν ἐδέεα, ἐδὲ ἔσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ ἡ συνεμίχθῃ τοῖσι δὲ μεγίστοις αὐτέων, μέγιστα· ἰφείλειεν ὦν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς εἶναι θνητὸν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσέειν ἄν. οἱ δὲ, ταῦτα πυνθανόμενοι, ἐβοήθεον ἐς τὴν Τρηχίαν.

Dux omnium Leonidas, cuius generis series ad Herculem.

204. Τέτοισι ἔσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιν ἐκάσων· ὁ δὲ θαυμάζομενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγούμενος, Λακεδαιμόνιος ἦν, Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδῃ, τῷ Λέοντι, τῷ Εὐρυκρατίδῃ, τῷ Ἀναξάνδρῃ, τῷ Εὐρυκράτῃ, τῷ Πολυδάρῃ, τῷ Ἀλκαμένει, τῷ Τηλέκλῃ, τῷ Ἀρχέλει, τῷ Ἠγησέλει, τῷ Δορύστῃ, τῷ Λαβότῃ, τῷ Ἐχεστράτῃ, τῷ Ἠγίῳ, τῷ Εὐρυσθένει, τῷ Ἀριστοδήμῃ, τῷ Ἀριστομάχῃ,

μάχῃ, τῇ Κλεοδαίῃ, τῇ Ὑλῃ, τῇ Ἡρακλέος· κτη-
σάμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκήτου.

Anaxandrides pater quatuor filiorum, quorum tertius
Leonidas. Thebanus dux Leontiades. In evocando pru-
dentia Leonidae.

205. Διζῶν γάρ οἱ ἐόντων πρεσβυτέρων ἀδελφεῶν,
Κλεομένεός τε καὶ Δωριέος, ἀπελήλατο τῆς φροντίδος
περὶ τῆς βασιληίης. ἀποθανόντες δὲ Κλεομένεος ἄ παι-
δος ἔρποντος γόνου, Δωριέος τε ἐκέτι ἐόντος, ἀλλὰ τελευ-
τήσαντος καὶ τέτῃ ἐν Σικελίῃ, ἔτω δὴ ἐς Λεωνίδην ἀνέ-
βαινε ἡ βασιληία· καὶ διότι πρότερος ἐγεγένεε Κλεομ-
βρότης, ἔτος γὰρ ἦν νεώτατος Ἀναξανδρίδew παῖς, καὶ
δὴ καὶ εἶχε Κλεομένεος θυγατέρας. ὃς τότε ἦε ἐς Θερ-
μοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τῆς κατεπεῶντας τμη-
κοσίας, καὶ τοῖσι ἐτύγχαιον παῖδες ἐόντες. παραλα-
βὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίαν τὴν ἐς τὸν ἀριθμὸν λογι-
σάμενος εἶπον, τῶν ἐστῆν Ἀναξανδρίδης ὁ Εὐρυμάχης.
τῷδε δὲ εἵνεκεν τέτῃς σπευδὴν ἐπειήσατο Λεωνίδης μέγας
Ἑλλήων παραλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο
μηδίζεν. παρεκάλεε ὧν ἐς τὸν πόλεμον, θέλων εἰδέναι
εἴτε συμπέμψουσιν, εἴτε καὶ ἀπερέεσιν ἐκ τῇ ἐμφανέος τῇ
Ἑλλήων συμμαχίῃ. οἱ δὲ, ἀλλοφρονέοντες, ἔπεμπον.

Spartiatæ primi cum Leonida in Thermopylis Carniis
celebratis, reliqui socii, ob tempus Olympiadis, ante-
cursores miserant.

206. Τέτῃς μὲν τῆς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτης ἀπέ-
πεμ-

πεμψάν Σπαρτιῆται, ἵνα τέττες ὁρῶντες οἱ ἄλλοι σύμ-
μαχοι, στρατεύωνται, μηδὲ καὶ ἔτοι μηδίσωσι, ἣν αὐ-
τὲς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους· μετὰ δὲ, Κάρενας
γὰρ σφι ἦν ἐμποδῶν, ἔμελλον ὀρτάσασκτες, καὶ Φυλακ-
κὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ τάχος βοηθήσεν
πανδημεί. ὥς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο
καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιήσεν· ἦν γὰρ κατὰ τῷτο
Ὀλυμπιάς τέτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεσῆσα. ἔκων
δοκέοντες κατὰ τάχος ἔτω διακριθήσεσθαι τὸν ἐν Θερ-
μοπύλῃσι πόλεμον, ἔπεμπον τὲς προδρόμους. ἔτοι μὲν
δὴ ἔτω διενένωντο ποιήσεν.

Graecorum variae opinioniones de Thermopylis.

207. Οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι Ἕλληνες, ἐπειδὴ πέ-
λας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταρρώδεοντες,
ἐβηλεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μὲν γυν ἄλλοισι Πε-
λοποννησίοισι, ἐδόκει εἰλθῆσι ἐς Πελοπόννησον, τὸν Ἰσθμὸν
ἔχειν ἐν Φυλακῇ· Λεωνίδης δὲ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν πε-
ρισπερχθέντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτῷ τε μένειν ἐψη-
φίζετο, πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις, κελεύον-
τάς σφι ἐπιβοηθεῖν, ὥς ἑόντων αὐτέων ὀλίγων στρα-
τὸν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι.

Eques speculatum missus a Xerxe, regressus, cuncta
quae inspexerat refert.

208. Ταῦτα βελευομένων σφέων, ἔπεμπε Ζέρξης
κατάσκοπον ἱππέα, ἰδέσθαι ὁκόσει τέ εἴεν, καὶ ὅ, τι ποιοίειν.
αἰκηκόες δὲ ἔτι εἶον ἐν Θεσσαλίῃ, ὥς ἀλισμένη εἴη ταύτη
στρα-

στρατιὴ ὀλίγη, καὶ τὲς ἡγεμόνας, ὡς εἶησαν Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Λεωνίδης ἐὼν γένος Ἡρακληίδης. ὡς δὲ προσέλασσε ὁ ἱππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθελῆτό τε καὶ κατάρρα πᾶν μὲν ἐν τῷ στρατόπεδον· τὲς γὰρ ἔσω τεταγμένους τῇ τείχεως, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐκ οἷά τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τὲς ἔξω ἐμάνθαιε, τοῖσι πρὸ τῆς τείχεως τὰ ὅπλα ἔκειτο. ἔτυχον δὲ τῆτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. τὲς μὲν δὴ ὄρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τὲς δὲ τὰς κόμας κτενιζομένους. ταῦτα δὴ θεώμενος, ἐθαύμαζε, καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθαιε. μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκέως, ἀπήλαυσε ὅπιστα κατ' ἡσυχίην. ὅτε γάρ τις ἐδίωκε, ἀλογίης τε ἐνεκέρητο πολλῆς. ἀπελθὼν δὲ, ἔλεγε πρὸς Ξέρξεα τάπερ ἴσπερ πάντα.

Hoc Xerxes cogit rursus cum Demarato agere, qui verum monens non auditur.

209. Ἀκούων δὲ Ξέρξης, ἐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐόν, ὅτι παρασκευάζοντο ὡς ἀπολεύμενοί τε καὶ ἀπολέοιτες κατὰ δύναμιν· ἀλλ', αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφάνοντο ποιεῖν, μετεπέμψατο Δημάρετον τὸν Ἀρίστους εἶοντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἀπικόμενον δὲ μιν εἰράτα Ξέρξης ἔκαστα τέτταν, ἐθέλων μαθεῖν, τὸ ποιεύμετον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ εἶπε, „Ἡκίστας μὲν μευ καὶ „πρότερον, εὔτε ἀρμῶμεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν „αἰδρῶν τέτταν· ἀκίστας δὲ, γέλωτά με ἔθεν, λέγοντα „τα τάπερ ὥρων ἐκβησόμενα πρήγματα ταῦτα. ἐμοὶ
 ηγά

„γὰρ τὴν ἀληθινήν ἀτκέναι ἀντία σεῦ, ὦ βασιλεῦ,
 „ἀγὼν μέγιστός ἐστι· ἄκυσσον δὲ καὶ νῦν. οἱ ἄνδρες ἔτοι
 „ἀπικάτα μαχεσόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ
 „ταῦτα παρασκευάζονται. νόμος γάρ σφι ἔτω ἔχων
 „ἐσὶ· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε ταῖς
 „κεφαλὰς κοσμέονται. ἐπίσασο δὲ, εἰ τέττες τε καὶ τὸ
 „ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψωαι, ἔστι ἔδεν ἄλλο
 „ἔθνος ἀνθρώπων τό σε, βασιλεῦ, ὑπομένεαι χεῖρας
 „ἀνταειρόμενον. νῦν γὰρ πρὸς βασιλήν τε καλλίστην
 „αὐτῶν ἐν Ἑλλήσι προσφέρειαι, καὶ ἄνδρας ἀρίστους.“
 κάρτα τε δὴ ἅπτα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶ-
 ναι· καὶ δευτέρα ἐπειρώτα, ὅντινα τρόπον, τοσούτοι
 ἔόντες, τῇ ἐαυτῷ στρατιῇ μαχεσονται. ὁ δὲ εἶπε, „ὦ
 „βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψεύτῃ, ἢ μὴ ταυ-
 „τά τοι ταύτῃ ἐκβῇ, τῇ ἐγὼ λέγω.“

Praeclara Spartanorum pugna in Medos & Cissios.

210. Ταῦτα λέγων, ἐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξεα.
 τέσσαρας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφεας
 ἀποδρῆσεσθαι. πέμπτῃ δὲ, ὡς ἐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλ-
 λά οἱ ἐφαίνοντο, ἀναιδείῃ τε καὶ ἀβελίᾳ διαχρεάμε-
 ναι, μένειν, πέμπτῃ ἐπ' αὐτὰς Μήδους τε καὶ Κισσίους
 θυμωθεῖς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς
 ὄψιν τὴν ἐαυτῷ. ὡς δὲ ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τὰς Ἑλλήνας
 οἱ Μῆδοι, ἐπιπτον πολλοί· ἄλλοι δὲ ἐπεσῆσαν, καὶ ἐκ
 ἀπέλαυον, καίπερ μεγάλως προσπταίοιτες. δῆλον δὲ
 ἐποίηεν παντὶ τῷ, καὶ ἐκ ἥμισυ αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι

πολλοὶ μὲν ἀνθρώποι οἱ εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. ἐγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρας.

Itidem in Persas & immortales.

211. Ἐπεὶ τε δὲ οἱ Μῆδοι τρηχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα ἔτοι μὲν ὑπεξήϊσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήϊσαν, τὲς ἀθανάτους ἐκάλεσε βασιλεὺς, τῶν ἤρχε Ἰδάρνης, ὡς δὴ ἔτοι γὰρ εὐπετέως κατεργασόμενοι, ὡς δὲ καὶ ἔτοι συνέμισγον τοῖσι Ἑλλήσι, ἐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ, ἅτε ἐν σαινοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι, καὶ δόρασι βραχυτέροιςι χρεώμενοι ἥπερ οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐκ ἔχοντες πλήθει χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγῳ, ἀλλὰ τε ἀποδεικνύμενοι ἐν ἐκ ἐπισαμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι, καὶ ὅπως ἐντρέψαιαν τὰ νῶτα, αἰεὶς φεύγεσκον δῆθεν· οἱ δὲ βάρελοι ὀρέωντες, φεύγοντας, βοῇ τε καὶ πατάγῃ ἐπήϊσαν· οἱ δὲ ἂν καταλαμβανόμενοι, ὑπέσρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι· μετασρεφόμενοι δὲ, κατέβαλλον πλήθει ἀναρτημένους τῶν Περσέων. ἐπιπτοι δὲ καὶ αὐτέων τῶν Σπαρτιατῶν ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ ἐδὲν ἐδυνάετο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσόδου περρώμενοι, καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοιτες, ἀπῆλκυνον ὀπίσω.

Postridie nihilo melius barbari praeliati sunt.

212. Ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοις τῆς μάχης λέγεται βασιλῆα θηεύμενον, τρεῖς ἀνδραμεῖν ἐκ τῆς θρόνης, δέσαντα περὶ τῇ στρατῇ. τότε μὲν ἔτω ἠγωνίσαντο. τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι ἐδὲν ἄμεινόν αἰέθλεον. ἄτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίσαντες σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ ἐκ οἷος τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταΐρασθαι, συνέβαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξιν τε καὶ κατὰ ἔθνηα κεκοσμημένοι ἔσαν, καὶ ἐν μέρεσιν ἑκάστοι ἐμάχοντο, πλὴν Φωκίων. ἔτοι δὲ ἐς τὸ ἕρος ἐτάχθησαν, φυλάζοντες τὴν ἀτραπὸν. αἰς δὲ ἐδὲν εὗρισκον ἀλλαιότερον οἱ Πέρσαι ἢ τῇ προτεραίῃ ἐνῶρων, ἀπῆλαινον.

Correxim aestuantem levat Epialtes, qui doni spe indicat regi tramitem ad adscensum.

213. Ἀπορέοντος δὲ βασιλῆος ὃ, τι χεῖσεται τῷ παρεόντι πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδήμης, ἀνὴρ Μηλιδεύς, ἦλθέ οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα τι παρὰ βασιλῆος δοκέων οἴσεσθαι. ἔφρασε τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τῆς ἕρος φέρεσαν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθερε τὰς ταύτη ὑπομείναντας Ἕλλητων. ὕστερον δὲ δέσας Λακεδαιμονίους, ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην· καὶ οἱ Φυγόντι, ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων, τῶν Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων, ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. χρένω δὲ ὕστερον, κατήλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην, ἀπέθανε ὑπὸ

Ἀθηναίῳ, αἰδρὸς Τρηχινίῃ. ὃ δὲ Ἀθηναῖος ἔτος ἀπέκτεινε μὲν Ἐπιάλτεα δι' ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὀπίσθῃς λόγοισι σημαίνω· ἐτιμήθη μέντοι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὁδὲν ἔσσον. Ἐπιάλτης μὲν ἔτῳ ὕπερον τέτων ἀπέθανε.

Alia narratio de Onete & Corydalo, sed fide carens.

214. Ἐσι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Ὀνήτην τε ὃ Φαναγόρεω, αἰνὴρ Καρύσιος, καὶ Κορυδαλὸς Ἀντίκυρως, αἰεὶ οἱ εἵπαντες πρὸς βασιλῆα τέτρε τῶς λόγους, καὶ περιηγησάμενοι τὸ ἔρος τῷσι Πέρσησι· ὁδῶς ἐμείχε πιπᾶς. τῆτο μὲν γάρ, τῷδε χερὶ σαδμῶσασθαι, ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήνων Πυλαγόροι ἐπεκρύβουζαι ἐπὶ Ὀνήτην τε καὶ Κορυδαλῷ ἀργύριον, ἀλλ' ἐπὶ Ἐπιάτῃ τῷ Τρηχινίῳ, πάντως καὶ τὸ ἀτραπέσαστον πυνδόμενοι· τῆτο δὲ, Φεύγοντα τὸν Ἐπιάλτην ταύτην τὴν αἰτίην οἶδαμεν. εἰδέη μὲν γάρ ἂν καὶ εἰάν μὴ Μηλιεύς ταύτην τὴν ἀτραπὸν Ὀνήτης, εἰ τῇ χάρι πολλὰ ὠμιληκῶς εἴη· ἀλλ', Ἐπιάλτης γάρ ἐστι ὁ περιηγησάμενος τὸ ἔρος κατὰ τὴν ἀτραπὸν, τῆτον αἰτίαν γράφω.

Epialtes per tramitem ducit Hydarnem & milites.

215. Ζέρξης δὲ, ἐπεὶ οἱ ἤρεσε τὰ ὑπέσχετο Ἐπιάλτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιχαρὴς γεόμενος, ἔπεμπε Ὑδάρνα, καὶ τῶν ἐξωατήγεσ Ὑδά-

νης. ὠρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τῆ στρατοπέδου.
τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξεῖρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μη-
λιέες· ἐξευρόντες δὲ, Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ
Φωκέας, τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράζαντες ταίχαι τὴν
ἐσβολὴν, ἔσαν ἐν σκέπῃ τῆ πολέμου· ἐκ τε τούτου δὴ
κατεδέδεκτο ἔσθια ἐδὲν χρηστῇ Μηλιεῦσι.

Quomodo sese habet ille callis.

216. Ἐχαι δὲ ὧδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη. ἄρχεται
μὲν ἀπὸ τῆ Ἀσωπῆ ποταμῆ τῆ διὰ τῆς διασφάγους
ρέοντος· ἔνομα δὲ τῷ ἔρει τέτρω καὶ τῇ ἀτραπῷ ταύ-
τῃ καῖται, Ἀνόπαια· τεῖε δὲ ἡ Ἀνόπαια αὕτη κα-
τὰ ῥάχιν τῆ ἔρειος, λήγει δὲ κατὰ τὴν Ἀλφεινὴν πό-
λιν, πρώτην ἔσταν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων,
καὶ κατὰ Μελάμπυγόν τε καλεόμενον λίθον, καὶ κα-
τὰ Κερκαίαν ἔδραν τῇ καὶ τὸ σενότατόν ἐστι.

Persae tota nocte iter facientes in acumen montis evase-
runt; ubi Phocensium praesidium excubabat.

217. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν καὶ ἔτρω
ἔχσαν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες, ἐπορεύον-
το πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες ἔρεια τὰ
Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ, τὰ Τρηχινίων. ἥως τε δὴ διέ-
φανε, καὶ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τῆ ἔρειος. κατὰ δὲ
τέτο τῆ ἔρειος ἐφύλασσον, ὥς καὶ πρότερόν μοι δεδή-
λωται, Φωκέων χίλιοι ὀπλίται, βυόμενοί τε τὴν

σφετέρην χώραν, καὶ φερέοντες τὴν ἀτραπὸν. ἡ μὲν γὰρ κάτω ἐξβολὴ ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἰρητῶν· τὴν δὲ διὰ τῆ ἕρεος ἀτραπὸν ἐθελοντὰς Φωκέες ὑπαδεζάμενοι Λεωνίδῃ ἐφυλάσσον.

Phocenses in cacumine custodientes & turbati diffugiunt,
quia spernebantur.

218. Ἐμαθόν δὲ σφέας οἱ Φωκέες ὥδε ἀναβεβηκότας· ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλαίνθανον οἱ Πέρσαι τὸ ἕρος, πᾶν ἐὼν δρυῶν ἐπίπλεον. ἦν μὲν δὴ νηεμὴ, ψέφῃ δὲ γενομένη πολλῇ, ὡς οἰκὲς ἦν, φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες, καὶ ἐνέδυνον τὰ ὄπλα· καὶ αὐτίκα οἱ βαίρβαροι παρῆσαν. ὡς δὲ εἶπ' ἄνδρας ἐνδυομένους ὄπλα, ἐν θωύματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γὰρ ἐδὲν σφί Φανήσεσθαι ἀντίξοον, ἐνεκύρησαν στρατῷ. ἐνθαῦτα Ἰδάρνης καταβρῶδῆσας μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἶρετο τὸν Ἐπιάλτεα ποδαπὸς εἶη ὁ στρατός· πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως, διέτασσε τὲς Πέρσας ὡς ἐς μάχην. οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβόωντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, οἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τῇ ἕρεος τὸν κόρυμβον, ἐπιτάμενοι ὡς ἐπὶ σφέας ὠρμήθησαν ἀρχὴν, καὶ παρεσκευάδατο ὡς ἀπολεόμενοι. ἔτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνον. οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτεα καὶ Ἰδάρνεα Πέρσαι Φωκῶν μὲν εἰδεία λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ ἕρος κατὰ τάχος.

Quod teneri a Persis tribus nunciis intellexit Leonidas,
aliisque digressis ipse cum suis mansit.

219. Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἔῃσι Ἑλλήνων,
πρῶτον μὲν ὁ μάντις Μογιστῆς ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱερά, ἔφρασε
τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἡοῖ σφι θάνατον· ἔπειτα
καὶ αὐτόμολοι ἦσαν οἱ ἐξαγγέλαντες τῶν Περσέων
τὴν περίοδον· ἔτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσήμηναν· τρίτοι δὲ
οἱ ἡμεροσκόποι, καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων, ἤδη
διαφαινήσης ἡμέρης. ἐνθαῦτα ἐβυλεύοντο οἱ Ἕλληνες,
καὶ σφῶν ἐσχίζοντο αἱ γνώμαι. οἱ μὲν γὰρ ἐκ ἑὼν τὴν
τάξιν ἐκλιπεῖν· οἱ δὲ, ἀντέτεινον. μετὰ δὲ τῷτο δια-
κρίθεντες, οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ διασκοδασθέντες,
κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράποντο· οἱ δὲ αὐτέων ἅμα Λεω-
νίδῃ μένειν αὐτῷ παρασκειυάδατο.

Digressi socii, dubium sponte, an missu Leonidae, ut
auctor vult probare. Oraculum Spartanis futura
praedicens.

220. Λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς σφῶας ἀπέπεμψε
Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρ-
τητέων τοῖσι παρεῖσι ἐκ ἔχειν εὐπεπέως ἐκλιπεῖν τὴν
τάξιν ἐς τὴν ἡλθόν· φυλάξοντες ἀρχήν. ταύτῃ καὶ
μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστές εἰμι, Λεωνίδην, ἐπεὶ τε
ἦσθετο τὸς συμμαχες ἔοντας ἀπροθύμους, καὶ ἐκ
ἐθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, καλεῦσά σφῶας ἀπαλλάσ-
σονται· αὐτῷ δὲ εἰπιέναι ἔ· καλῶς ἔχειν. μένοντι δὲ
F f 4 αὐτῷ,

αὐτῷ, κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίη ἐκ ἐξηλείφετο. ἐκέχρητο γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιότησι χρεωμένοισι περὶ τῷ πολέμῳ τέττα αὐτίκα κατ' ἀρχαῖς ἐγειρομένα, ἣ Λακεδαιμόνα διάσαστον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἢ τὸν βασιλῆά σφιν ἀπολέσθαι. ταῦτα δὲ σφι ἐν ἔπεσι ἔξαμέτροισι χρεῶ, λέγοντα ὧδε,

Τμῖν δ', ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόρσιο,

Ἡ μέγα ἄστυ ρικυδὲς ὑπ' ἀνδράσι Περσεΐδῃσι

Πέρθεται· ἢ τὸ μὲν ἐκί, ἀφ' Ἡρακλέος δὲ
γενέθλης

Πενθήσει βασιλῇ φθίμενον Λακεδαιμόνος ἔρεκ.

Οὐ γὰρ τὸν ταύρων σχήσει μένος ἑδὲ λεόντων

Ἀντιβίηι· Ζηνὸς γὰρ ἔχει μένος· ἑδὲ ἔ Φημί

Σχήσεσθαι, πρὶν τῶνδ' ἕτερον διὰ πάντα
δάσσηται.

ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωϊδῆν, καὶ βεβλόμενον κλέος καταθέσθαι μῦθον Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τὰς συμμάχους μᾶλλον, ἢ γνώμῃ διενεχθέντας ἔτι ἀπόστμῳ σῆχασθαι τὰς οἰχομένας.

Vatem etiam Megistiam Acarnanem dimisit Leonidas,
qui tamen abire recusat.

221. Μακρυύριον δὲ μοι καὶ τότε ἐκ ἐλάχιστον
τάττε περὶ γέγονε. ἔ- γαρ μὲν τὲς ἄλλες, ἀλλὰ καὶ
τὸν μάντιν ὃς εἶπετο τῇ στρατῇ ταύτῃ, Μεγιστήν τὸν
Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμ-
ποδος, τῶτον εἰπάντα ἐκ τῶν ἱεῶν τὰ μέλλοντά σφι
ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ
συναπόληται σφι. ὁ δὲ, ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν
ἐκ ἀπελίπετο, τὸν δὲ παῖδα συστρατεύομενον, ἔντα
οἱ μενογενέα, ἀπέπεμψε.

Thespienses & Thebani soli eum Lacedaemoniis
manent.

222. Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι,
οἴχοντό τε ἀπιόντες, καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ. Θε-
σπῖες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μὲνοι παρὰ Λακε-
δαιμονίοισι. τετάρων δὲ, Θηβαῖοι μὲν, αἰέκοντες
ἔμενον, καὶ ἔβηλόμενοι κατέχευε γὰρ σφας Λεω-
νίδης, ἐν ὁμήρῳ λόγῳ ποιούμενος. Θεσπῖες δὲ,
ἐκόντες μάλιστα οἱ ἐκ' ἑφάσαν, ἀπολιπόντες Λεω-
νίδην καὶ τὲς μετ' αὐτῷ, ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ κα-
ταρβάντες συναπέθανον. ἐστράτηγεν δὲ αὐτῶν Δη-
μόφιλος Διαδρόμιω.

Χερκίς expugnatio Therimopylarum.

223. Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ ἤλις ἐπανατείλαντα σπονδαῖς ἐποίησατο, ἐπιτχὼν χρόνον, εἰς ἀγορῆς καὶ μάλις τε πληθύνειν πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γὰρ ἐπὶ σάλτο ἐξ Ἐπιάλτεω ἔτω. ἀπὸ γὰρ τῆς ἕως ἰκατάβασις συντομωτέρη τέ ἐστι, καὶ βραχυτέρος ὁ χώρος πολλὸν ἢ περὶ ἡ περιόδός τε καὶ ἀνάβασις. οἳ τε δὴ βαρβαροὶ οἱ ἀμφὶ Ξέρξεα προσήϊσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ἕλληνες, ὥς τὴν ἐπὶ Θαιάτῳ ἔξοδον πεισόμενοι ἤδη πολλῶν μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχαῖς ἐπεξήσαντο εἰς τὸ εὐρύτερον τῆς ἀνύχενος. τὸ μὲν γὰρ ἔργον τὸ τεῖχος ἐφυλάσσετο· οἱ δὲ ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξίσκοντες εἰς τὰ σαινόπορα, ἐμάχοντο. τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν σαινῶν, ἔπιπτον πλήθει πολλοὶ τῶν βαρβάρων. ὅπισθε γὰρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελεῶν ἔχοντες μάστιγας, ἐφράπιζον πάντα ἄνδρα, αἷς εἰς τὸ πρόσω ἐποτρύνοντες. πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτοὶ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ διεφθείροντο· πολλὰ δὲ ἐτι πλεῖνες κατεκατέοντο ζῶσι ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος ἔδειξεν τῆς ἀπολλυμένης. αἶτε γὰρ ἐπισταμένοι τὸ μέλλοντά σφιν ἔσσεσθαι θάνατον, ἐκ τῶν περιόντων τὴν ἕως, ἐπιδόκουντο βώμης ὅσον εἶχον μέγιστον εἰς τὰς βαρβάρους, παρὰ χερσίων τε καὶ ἀτίστων.

Mors omnium Spartanorum ipsiusque Leonidae.

224. Δέρματα μὲν νῦν τοῖσι πλεόνεσιν αὐτίαν
 γηνικαῦτα ἐτύγγανε κατεηγότα ἤδη, οἱ δὲ τοῖσι ξί-
 ρεσι διεργάζοντο τὰς Πέρσας. καὶ Λεωνίδης τε ἐν τέ-
 τῳ τῷ πόνῳ πίπτει, ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἕτεροι
 μετ' αὐτῷ πολλοὶ τε καὶ ἑνομαστοὶ Σπαρτιητέων, τῶν ἐγὼ
 ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπυθόμην τὰ ἑνόματα.
 ἐπυθόμην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τρηκασίων. καὶ δὴ καὶ
 Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ ἑνομα-
 στοὶ, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρεῖς δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε
 καὶ Ὑπεράδης, ἐκ τῆς Ἀρτάνεω θυγατρὸς Φρατα-
 γένης γεγονότες Δαρεῖω. ὁ δὲ Ἀρτάνης, Δαρεῖς μὲν
 τῷ βασιλεῖ ἦν ἀδελφεὸς, Ὑσάσπεος δὲ τῷ Ἀρσάμει.
 παῖς ὅς καὶ ἐκδιδὼς τὴν θυγατέρα Δαρεῖω, τὸν οἶκον
 πάντα τὸν ἐαυτῷ ἐπέδωκε, ὡς μὲν οἱ ἐύσης ταύτης
 τέκνη.

Certamen de eius cadavere. Fratres duo Xerxis cadunt.
 Leo lapideus ad sepulcrum Leonidae.

225. Ξέρξῳ τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πί-
 πτεσι μαχεόμενοι, καὶ ὑπὲρ τῷ νεκρῷ τῷ Λεωνίδεω
 Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὠθισμὸς ἐγένετο πολ-
 λός· ἐς δὲ τέτον τε ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεξείρυσαν, καὶ
 ἐτρέψαντο τὰς ἐναντίας τετρακίς. τῷτο δὲ συνετήκει
 μέχρι ὅ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. ὡς δὲ τέτες ἦκειν
 ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνθαῦται ἤδη ἐτεροῖετο τὸ νεῖκος.

ἐς τε γὰρ τὸ σκινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον ὀπίσω, καὶ πα-
ραμειψάμενοι τὸ τεῖχος, ἐλθόντες ἴζοντο ἐπὶ τὸν κο-
λωνὸν—πάντες ἀλλεες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. ὁ δὲ κολο-
νός ἐστι ἐν τῇ ἐξόδῳ ὅκς ἰὺν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ
Λαωνίδῃ. ἐν τῇ τῷ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαι-
ρησι, — τοῖσι αὐτέων ἐτύγχανον ἔτι περιεῖσσαι, —
καὶ χερσὶ καὶ ῥέμασι, κατέχουσιν οἱ βάρβαροι βάλ-
λόντες, οἱ μὲν, ἐξ ἐναντίας ἐπισπόμενοι, καὶ τὸ ἔρυμα
τῷ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ, περιελθόντες πάντι-
θεν περιεσδόν.

Dieneces Spartiata praestantissimū.

226. Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιδέων ταῖσιν
γενομένων, ὅμως λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρ-
τιτῆς Διηνέκης. τὸν τότε Φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος πρὶν ἢ
συμμίξαι σφέας τοῖσι Μήδοισι, πυθόμενον πρὸς τευ-
τῶν Τρηχινίων ὡς ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιδῶσι τὰ το-
ξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τῷ πλήθει τῶν οἰσῶν ἀπο-
κρύπτειν· τοσούτῳ τι πλήθος αὐτέων εἶναι. τὸν δὲ, ἐκ
ἐκπλαγείτω τέτασι, εἶπαι, ἐν ἀλογίᾳ ποιούμενον τι
πᾶν Μήδων πλήθος, ὥς πάντας σφί ἀγαθὰ ὁ Τρηχι-
νός· ξείνος ἀγγέλλοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸ
ἥλιον, ὑπὸ σκιᾷ ἔσταιτο πρὸς αὐτὸς ἡ μάχη, καὶ ἐκ ἐν
ἡλίῳ ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιαυτότροπα ἔπεα Φασὶ
Διηνέκῃ τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα.

[temque Alpheus & Maron maxime laudati, & Dithyram-
bus Thespiensis.

227. Μετὰ δὲ τῆτον ἀριτεῦσαι λέγονται Λακε-
δαιμόνιοι δύο ἀδελφοὶ, Ἀλφεὸς τε καὶ Μάρων, ὅρσι-
φάντε παῖδες. Θεσπίων δὲ εὐδοκίμης μάλιστ' αὐτῶν ἦτορ
μα ἦν Διδύραμβος, Ἀρματίδευ.

Carmina funebria Amphictyonum. Etiam Simonidis.

228. Θαφθεῖσι δὲ σφι αὐτῶν ταύτῃ τῇ περ' ἐπέ-
σον, καὶ τοῖσι πρότερον τελευτήσασιν ἢ τῶν ὑπὸ Λεωνί-
δew ἀποπεμφθέντας οἴχεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμ-
ματα λέγοντα τάδε,

Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο

Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.

ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται· τοῖσι δὲ
Σπαρτιάταις ἰδίῃ,

ὦ Ζεῦ, ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε

Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι περδόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τῶτο· τῶ δὲ μάντι, τόδε,

Μῆμα τόδε κλεινοῦ Μεγιστία, ὃν ποτὲ Μῆδοι

Σπερχεὸν ποταμὸν κτεῖναι ἀμειψάμενοι·

Μάν·

Μάντιος, ὃς τότε Κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς,

Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ σήλησι, ἔξω ἢ τὸ τῷ μάντι
ἐπίγραμμα, Ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφας οἱ ἐπικοσμήσαν-
τες· τὸ δὲ τῷ μάντιος Μεγιστίω, Σιμωνίδῃς ἡ Δεωπρί-
πιός ἐστι κατὰ ξενίην ὁ ἐπιγράψας.

Mentis diversitas in Euryto & Aristodemo. cap. 229. 230

229. Δύο δὲ τετέων τῶν τριηκοσίων λέγεται Εὐ-
ρυτόν τε καὶ Ἀριστόδημον, παρεόν αὐτοῖσι ἀμφοτέρωσι,
κοινῷ λόγῳ χρησαμένοισι, ἡ ἀποσωθῆναι ὁμῶς ἐς Σπάρ-
την, ὡς μεμετιμένοι τε ἔσαν ἐκ τῷ στρατοπέδῳ ὑπὶ
Δεωνίδῃ, καὶ κατεκέατο ἐν Ἀλπηνοῖσι ὀφθαλμιῶντις
ἐς τὸ ἔσχατον· ἡ εἶγε μὴ ἐβέλοντο νοσήσαι, ἀποθα-
νέειν ἅμα τοῖσι ἄλλοις· παρεόν σφι τετέων τὰ ἔτι
ποιέειν, ἐκ ἐθέλησαι ὁμοφρονέειν· ἀλλὰ γνώμη διενε-
χθέντας, Εὐρυτον μὲν πυθόμενον τὴν τῶν Περσέων πε-
ρίοδον, αἰτήσαντά τε τὰ ὄπλα καὶ ἐνδύντα, ἄγειν
αὐτὸν κελεύσαι τὸν εἰλωτά ἐς τὰς μαχομένους· ὅπως
δὲ αὐτὸν ἡγάγε, τὸν μὲν ἀγαγόντα, οἴχεσθαι φεύ-
γοντα, τὸν δὲ, ἐσπερόντα ἐς τὸν ὄμιλον, διαφθαρή-
ναι· Ἀριστόδημον δὲ, λειποψυχέοντα λειφθῆναι. εἰ μὲν
νυν ἦν μένον Ἀριστόδημον ἀλγύσαντα ἀπονοσήσαι ἐς
Σπάρτην, ἡ καὶ ὁμῶς σφῶν ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν
γενέσθαι, δοκέειν ἐμοί, ἐκ ἂν σφι Σπαρτιήτας μῆνιν
εἶδε-

ιδεμὴν προσέειπεν· νυνὶ δὲ, τῷ μὲν αὐτῶν ἀπολομέ-
 ε, τῷ δὲ, τῆς μὲν αὐτῆς ἐχομένης προφάσιος, ἐκ ἐθε-
 λήσαντος δὲ ἀποδνήσκειν, ἀναγκαίως σφι ἔχεν μῆνισα
 μεγάλως Ἀριστόδῳ.

230. Οἱ μὲν νῦν ἔτω σωθῆναι λέγουσι Ἀριστόδη-
 μον εἰς Σπάρτην, καὶ διὰ πρόφασιν τοιήδε· οἱ δὲ,
 ἄγγελον πεμφθέντα ἐκ τῷ στρατοπέδῳ, ἐξεὼν αὐτῷ
 καταλαβεῖν τὴν μάχην γινομένην, ἐκ ἐθέλησαι, ἀλλ'
 ὑπομείναντα ἐν τῇ ὁδῷ, περιγενέσθαι· τὸν δὲ, συν-
 ἄγγελον αὐτῷ, ἀπικόμενον εἰς τὴν μάχην, ἀποθα-
 νῆν.

Aristodemi infamia, mors tamen honestior.

231. Ἀπονοσήσας δὲ εἰς Λακεδαιμόνα ὁ Ἀριστό-
 δημος, ὄνειδος τε εἶχε καὶ ἀτιμίην· πάσχων δὲ τοιάδε,
 ἡτίμωτο· ἔτε οἱ πῦρ ἔδειξεν ἔναυε Σπαρτιητέων, ἔτε
 διελέγετο, ὄνειδος τε εἶχε, ὃ τρέσας Ἀριστόδημος κα-
 λούμενος. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῇ ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ ἀνέ-
 λαβε παῖσαν τὴν ἐπενεχθεῖσάν οἱ αἰτίην.

Pantitae feritas.

232. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλον ἀποπεμφθέντα
 ἄγγελον εἰς Θεσσαλίην τῶν τριηκοσίων τετῶν, περι-
 γενέσθαι, τῷ ἔνομα εἶναι Παντίτην· νοσήσαντα δὲ
 τῆτον εἰς Σπάρτην, ὡς ἡτίμωτο, ἀπάγξασθαι.

Thebanorum cupido vitæ & transitus ad Persas. Et ta-
men aspere habiti.

233. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῶν ὁ Λεοντιάδης ἐστρατή-
γεε, τέως μὲν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἔόντες ἐμάχοντο,
ὕπ' ἀναγκαίης ἐχόμενοι, πρὸς τὴν βασιλέως στρατὴν
ὡς δὲ εἶδον κατ'υπερτέραι τῶν Περσέων γινόμενα τὰ
πρὸς ἡμᾶς, ἔτι δὲ τῶν σὺν Λεωντίῃ Ἑλλήνων ἐπι-
γόμενων ἐπὶ τὸν κολωνόν, ἀπασχασθέντες τετάρτῃ,
χεῖρας τε προέτεινον, καὶ ἤϊσαν ἄσπον τῶν Βαρβα-
ρων· ἀέγοντες τὰν πόλιν θύσαντες τῶν Λαγῶν, ὡς καὶ
μηδίζουσι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρώτοισι ἔδωκεν
Βασιλεῖ, ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης ἐχόμενοι, ἐς Θερμύ-
λας ἀπικαίετο, καὶ ἀναιτίοι ἔινεν τῷ τρώματι τὴν
γεγονότος Βασιλεῖ· ὥστε ταῦτα λέγοντες περιεγῆ-
το· εἶχον γάρ καὶ Θεσσαλὸς τῶν λόγων τετάρτῃ
μάρτυρας. ὁ μὲντοι τάγε πάντα εὐτύχησαν· ὡς
γὰρ αὐτὸς ἔλαβον οἱ Βάρβαροι ἐλθόντας, τὸς μὲν
τινας καὶ ἀπέκτειναν προσιόντας, τὸς δὲ πλεῖνους αὐ-
τέων, κελεύσαντος Ξέρξεω, ἔτιζον σίγματα Βασιλῆα,
ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς στρατηγῆς Λεοντιάδεω· τῇ τὸν παῖδα
Εὐρύμαχον χερσὶν μετέπειτα ἐφόνευσαν Πλαταιέες,
στρατηγήσαντα ἀνδρῶν Θηβαίων τετρακοσίων, καὶ
σχόντα τὸ ἄστυ τὸ Πλαταιέων.

Hinc Xerxis cum Demarato consilium de Lacedaemoniorum numero, & modo eos subigendi.

234. Οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας Ἕλληνες ἔτῳ ἠγωνίσαντο. Ξέρξης δὲ καλέσας Δημάρετον, εἰρώτα ἀρξάμενος ἐνθένδε, „Δημάρητε, ἀνὴρ εἰς „ἀγαθός. τεκμαίρομαι δὲ τῇ ἀληθείᾳ· ὅσα γὰρ „εἶπας, ἅπαντα ἀπέβη ἔτῳ. νῦν δέ μοι εἰπέ, κό- „σοι τινὲς εἰσι οἱ λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τατέων „λόκοσοι τοιῶτοι τὰ πολέμια, ἔτε καὶ ἅπαντες.“ ὁ δὲ εἶπε, „ὦ βασιλεῦ, πληθὺς μὲν πάντων τῶν „Λακεδαιμονίων πολλόν, καὶ πόλις πολλή· τὸ δὲ „θέλεις ἐκμαθεῖν, εἰδήσεις. ἔστι ἐν τῇ Λακεδαίμονι „Σπάρτη, πόλις ἀνδρῶν ἑκτακισχιλίων μάλιστα κη, „ἔτοι πάντες εἰσι ὅμοιοι τοῖσι ἐνθάδε μαχεσασμένοισι· „οἳ γε μὴν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι, τέτοιαι μὲν ἐκ ὁμοίῳ, „ἀγαθοὶ δέ.“ εἶπε πρὸς ταῦτα Ξέρξης, „Δημάρητε, „τέφω τρόπῳ ἀπονητότατα τῶν ἀνδρῶν τατέων ἐπι- „κρατήσομεν; Ἰθὶ ἐξηγέο. σὺ γὰρ ἔχεις αὐτέων „τάς διεξόδους τῶν βυλευμάτων, εἴτε βασιλεὺς γιν- „νόμενος.“

Cytherae insulae ratio, & Chilonis de ea iudicium.

235. Ὁ δὲ ἀμείβετο, „ὦ βασιλεῦ, εἰ μὲν „δὴ συμβεβηκεαί μοι προθύμως, δίκαιόν μὲ σοὶ ἐστὶ „Φεράειν τὸ ἄριστον. εἰ τῆς ναυτικῆς στρατιῆς νέας
Herodot. Tom. II. G g τριη-

„τριηκοσίας ἀποστείλαις ἐπὶ τὴν Λακκαίαν, χῶρα
 „ἔστι δὲ ἐπ’ αὐτῇ νῆσος ἐπικειμένη, τῇ ἐνομασίᾳ
 „Κυθήραι· τὴν Χίλων, ἀνὴρ παρ’ ἡμῖν σοφώτατος καὶ
 „νόμος, κέρδος μέζον ἔφη εἶναι Σπαρτιήτησι κατὰ
 „τῆς θαλάσσης καταδεδυκέναι μάλλον ἢ ὑπερέχειν
 „αἰεὶ τι προσδεκῶν ἀπ’ αὐτῆς τοιοῦτο ἔσεσθαι οἷον
 „τι ἐγὼ ἐξηγέομαι· ὅτι τὸν σὸν σόλον προειδὼς, ἀλλί-
 „πάντα ἰμοίως φοβεόμενος ἀνδρῶν σόλον. ἐκ ταύτης
 „ὧν τῆς νήσε ὀρμεάμενοι, φοβεόντων τὰς Λακκαδαίμωνας
 „νῆας. παροίκε δὲ πολέμῳ σφι ἔόντος οἰκήει, ἐπὶ
 „δεσνοὶ ἔσονται· τοι, μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος αἰλισκομένης
 „νῆς ὑπὸ τῷ περὶ, βοηθῶσι ταύτῃ. καταδεδυκέναι
 „σης δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀσθενὲς ἤδη τὸ Λακκα-
 „δικὸν μῆνον λείπεται. ἦν δὲ ταῦτα μὴ ποιῆς, τὰ
 „τοι προσδόκῃς ἔσεσθαι. ἔστι τῆς Πελοποννήσου ἰσθμὸς
 „Ἰσθμῶς· ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πάντων Πελοποννησίων
 „συννομοσάντων ἐπὶ σοι, μάχας ἰσχυροτέρας ἄλλων
 „τῶν γενομένων προσδέκεο ἔσεσθαι τοι. ἐκεῖνο δὲ πο-
 „σάντι, ἀμαχητὶ, ὅ, τε ἰσθμὸς ἔστος καὶ αἱ πόλεις προ-
 „σχωρήσει.“

Alia sententia Achaemenis, eaque victrix, ne pars Pe-
 sicae classis mittatur in Laconicam.

236. Λέγει μετὰ τούτον Ἀχαιμένης, ἀδελφεὶ
 τε ἰὼν Σέρξῳ, καὶ τῷ ναυτικῷ στρατῷ στρατηγὸς, παρὰ
 τυχ

γυχών τε τῷ λόγῳ, καὶ δέσας μὴ ἀναγνωσθῇ Ξέρ-
 ης ποιεῖν ταῦτα, „Ω βασιλεῦ, ὀρέω σε ἀνδρὲς
 ἐνδεκόμενον λόγους, ὃς φθονέει τοὶ αὖ πρήσσοντι, ἢ
 καὶ προδιδῶσι πρήγματα τὰ σά. καὶ γὰρ δὴ καὶ
 τῶ τοίοις ταῦτοισι χρεώμενοι οἱ Ἕλληνες χαίρεσι·
 τῷ τε εὐτυχέειν φθονέεισι, καὶ τὸ κρέσσον συγέεισι.
 εἰ δὲ ἐπὶ τῇσι παρεσθῇσι τύχησι, τὰ νέες νεναυη-
 γήκασι τετρακόσια, ἄλλας ἐν τῷ στρατοπέδῳ τριη-
 κοσίας ἀποπέμψεις περιπλώειν Πελοπόννησον,
 ἀξιόμαχοι τοὶ γίνονται οἱ ἀντίπαλοι· αἰλῆς δὲ
 ἑὼν ὁ ναυτικός στρατός, δυσμεταχείριστός τε αὐτοῖσι
 γίνεται, καὶ ἀρχὴν ἐκ ἀξιόμαχοι τοὶ ἔσονται·
 καὶ πᾶς ὁ ναυτικός τῷ πεζῷ ἀρήξει, καὶ ὁ πεζὸς
 τῷ ναυτικῷ, ὁμῶς πορευόμενος· εἰ δὲ διασπάσεις, ἔτε-
 ρόν ἐστι καίνοισι χρήσιμος, ἔτε καίνοι σοί. τὰ σεωυ-
 τῷ δὲ τιθέμενος εὖ, γνώμην ἔχει τὰ τῶν ἀντιπολέ-
 μων μὴ ἐπιλέγεσθαι πρήγματα, τῇ τε ζήσονται
 τὸν πόλεμον, τὰ τε ποιήσῃσι, ὅσοι τε πλῆθεις εἰσι.
 ἱκανοὶ γὰρ ἐκείνοι γε αὐτοὶ ἐαυτῶν πέρι φροντίζον
 εἰσι, ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὡσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ,
 ἦν ἴωσι ἀντίᾳ Πέρσῃσι ἐς μάχην, ἔδὲν τὸ παρὲν τρω-
 μα ἀνὶ ἰεῦνται.“

Kerxis bona opinio de Demarato, & de invidia inter ho-
 spites aut cives.

237. Ἀμείβεταί Ξέρξης τοσούτοις, „Ἀχαῖμενες,
 Gg 2 „εἰ

„εὐ τε μοι δοκέας λέγειν, καὶ ποιήσω ταῦτα. Ἀφ' ἡμάρτητος δὲ λέγει μὲν τὰ ἄριστα ἔλπιτάμ εἶναι ἐμοί, καὶ γνώμῃ μὲντοι ἐσθῆταμ ὑπὸ σεῦ. εἰ γὰρ δὴ ἐκασὶν γινώσκουσιν, ὅπως ἐκ εὐνοίας τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, τοῖσι τε λεγομένοισι πρότερον ἐκ τούτων σταθμώμενος, καὶ τῷ ἐόντι, ὅτι πολιήτης μὲν πολιήτης ἢ πρησόντι φρονέει, καὶ ἐστὶ δυσμένης τῇ σιγῇ. εἰ δὲ ἂν συμβουλευόμενος τὸ αἰσθῆ, πολιήτης αἰνέει, τὰ ἄριστα οἱ δοκούντα εἶναι ὑποθέτοιο, εἰ μὴ πρὸς αἰρετικῆς ἀνήκοι· σπάνιοι δὲ εἰσὶ οἱ τοιοῦτοι. ξένος δὲ ξένῳ εὐ πρησόντι ἐστὶ εὐμενέστατον πάντων, συμβουλευόμενος τε ἂν συμβελεύσειε τὸ ἄριστα. ἔγωγε ἂν κακολογίης περὶ τῆς ἐς Ἀσπιδόχοτον, ὄντος ἐμοὶ ξένου, ἔχουσιν τινος τοῦ καὶ ὑπὸ καλεύω.“

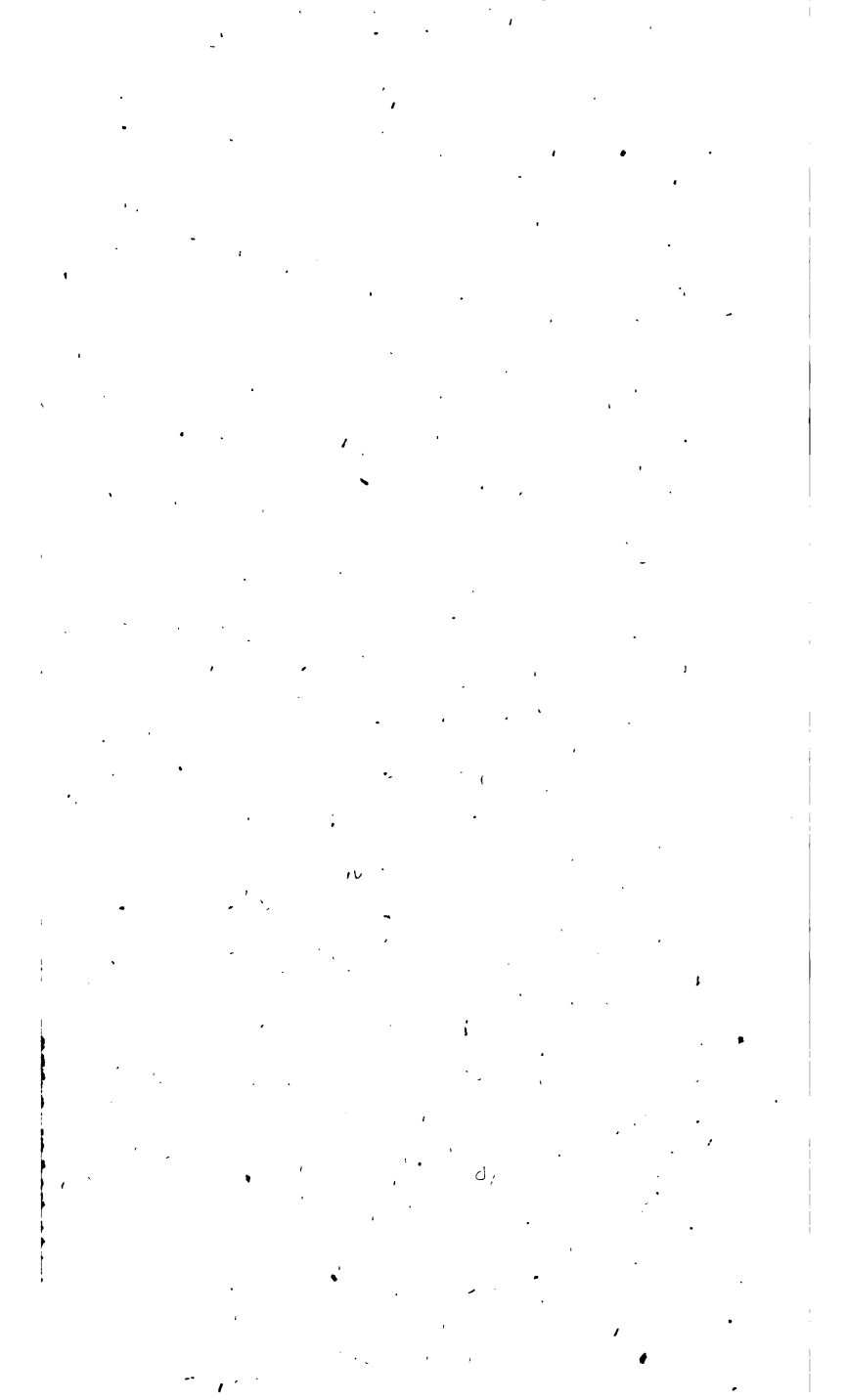
Xerxi placuit transire per mortuos, & illudere, hanc Leonidae per crucem.

238. Ταῦτα εἰπὼς Ξέρξης, διεζήτει διὰ τὰ νεκρῶν, καὶ Λαωνίδεω, ἀκηκοὺς ὅτι βασιλεὺς τε ἦ καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀποταμί- τας τὴν κεφαλὴν ἀναστυρῶσθαι. δηλὰ μοι πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοις, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε ἐκ- ηκαῖα γέγονε, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης πάντων δὴ μά- ρυστα ἀνδρῶν ἐδομαδὴ ζῶντι Λαωνίδῃ. εἰ γὰρ ἂν πο-

ἐς τὸν νεκρὸν ταῦτα παρενόμισε· ἐπεὶ τιμῶν μάλιστα
νομίζουσι τῶν ἐγὼ οἶδα ἀνθρώπων Πέρσας, ἀνδρας ἀγα-
θὸς τὰ πολέμια, οἱ μὲν δὴ ταῦτα, ἐποίησαν ταῖσι
ἐπιτέτακτο ποιέειν.

Lacedaemonii per Demagatum primi sciverant consilium
regis de Graecia invadenda.

239. Ἄνεμι δὲ ἐκάσπε τῷ λόγῳ τῇ μοι πρότε-
ρον ἐξέλιπε. ἐπύθοντο Λακεδαιμόνιοι ὅτι βασιλεὺς
ἐβόλαιο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρῶτοι, καὶ ἔτι δὴ ἐς τὸ
χρηστήριον τὸ ἐς Δελφὸς ἀπέπεμψαν, εἶνθα δὴ σφι
ἐχρήσθη τὰ ὀλίγα πρῶτον· εἶπαν· ἐπύθοντο δὲ τρέ-
πω θωυμάσιω. Δημάρητος γάρ ὁ Ἀρίωνος, Φυγῶν
ἐς Μήδας, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ τὸ οἶκος ἑμοὶ συμ-
μάχεται, ἐκ ἧν εὐνοος Λακεδαιμονίοισι. πάρεστι δὲ
εἰκάζειν εἴτε εὐνοίῃ ταῦτα ἐποίησε, εἴτε καὶ καταχαλ-
ρων. ἐπεὶ τε γὰρ Ξέρξης ἔδοξε στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα, εἰὼν ἐν Σύσοισι ὁ Δημάρητος, καὶ πυθόμενος
ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαιμονίοισι ἐξαγγεῖλαι. ἄλλως
μὲν δὴ ἐκ εἶχε σημῆναι· ἐπικίνδυνον γὰρ ἦν μὴ λαμ-
φθεῖν· ὁ δὲ μηχανᾶται τοιαῦτα. δελτίον διπτυχὸν λα-
βὼν, τὸν κηρὸν αὐτῷ ἐξέκνησε, καὶ ἔπειτα ἐν τῷ ξύλῳ
τῷ δελτίῳ ἔγραψε τὴν βασιλέως γνώμην· ποιήσας δὲ
ταῦτα, ὀπίσω ἐπέτηξε τὸν κηρὸν ἐπὶ τὰ γράμματα,
ὥστε φερόμενον κενὸν τὸ δελτίον, μηδὲν πρῆγμα παρὲ-

Stanford University Libraries

3 6105 012 183 567

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
CECIL H. GREEN LIBRARY
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004
(415) 723-1493

All books may be recalled after 7 days

DATE DUE

JUL 29 1983

